صورت تقريظ منظومهٔ جديده

نسخه

وقايقدن

منتخبه شرح صدور اولمش بو شرح مستطاب   وجه ابكار دقايقدن كوزل آچمش نقاب

كرچه باب علمدر ديوان نظمك صاحبى   شارح روشن ضمير يدر انك مفتاح باب

لحقير الفقير محمد صالح القادرى طريقتاً
الطالبانى مولداً الكركوك مسكناً

يقم

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Hacı Mahmud Ef.
3278
Eski

(صورت تقريظ منظومه)

بارك الله زهى خدمت باكيزه اثر * دقتى شرح دل ونادره سى روحه غدا
خط دلبركبى لوح قمره كاتب چرخ * قلم شعشعهٔ مهرايله كريازسه روا (نمقه) افقر
العبيد نيلى زاده محمد حميد القاضى بدار السلطنة العلية سابقا

(صورت)

بو شرح جلى * مانند صرح على * بتوفيق الرب الولى * برطرح ملى * اولوب
خادم جمى اولان مخدوم موقر * اكثر فنوندن قضاى وطر * ونظم ونثرده صاحب
اثر * علوم ادبيه وعربيه ده بديع النكات * كابراعن كابر برفاضل مستقيم الذات
وصورى ومعنوى جميل الصفات اولديغى صناديد دولت عليه نك دخى
معلوملريدر * پس هر وجهله اكرامه شايان اولمغله * تطبيبى مستجلب رضاى
منان * اولمسى عياندر (حرره) العبد الضعيف الحاج ابراهيم حنيف شارح
الشفاء الشريف القاضى فى الماضى بمحروسة بروسه صانها الفياض عن طريان
اليبوسه * كان الله له ولاسلافه واخلافه آمين بالنبى الامين عليه وعلى آله
سلام المعين

(صورت)

لله الحمد بو ديوان على العنوانك قائل وجامعى امجاد اجداد مزدن * وكذلك *
المرءمع من احب * سرندن وايه دار اولان نائل شوق فضل صورى وواصل ذوق
فيض معنوى مولانا شارح مجيد * شرح جديد * دخى اخوان همدم
وهمزاد مزدن * اولوب شرح وشارح ومشروح تفخيم وتكريمه من كل الوجوه
شايان * اولقده يكسان اولديغى * بحق خطاب الم نشرح * وبجاه قائل
انا افصح * بريب وبعيب عياندر (نمقه) مقرظا وعلقه الداعى المأمور باحكام
احكام الشريعة الجليه بقضاء الخواص العليه اقل عبيد الله السيد عبد الله
هاشمزاده جعل الله الحسنى زاده

(صورت)

كلام على * على كلام على * للامام الجليل المرتضى على * كرم وجهه العزيز الولى
شرح الله صدر شارحه مولانا وحلاه بمرامه * وخلاه عن اكداره الصوريه
والمعنويه وآلامه * حيث املى حياضه بفيوض حقايق الدقايق * واغلى
رياضه بروض شقايق الرقايق * فتشرفت باستفاضة مطالعته * وتنظمت
فى سلك دائرة تلامذته * وانا العاجز الخائف * سمى الشارح الفارح مير سليمان
عارف * امين الدفتر الخاقانى * صانه الحفيظ عن كيد الجانى * بالعون السبحانى

(صورت)

بو خدمت علويه بو ممتزج شرحه * دل حسوده سزادر آچارد يسم شرحه
دبير چرخ روادر كه نسخه سين يازسه * كزين صفحهٔ براق اطلسين طرحه * انشرح
بمطالعته صدر الانام السيد محمد حاكم وقايعنويس دولت عليه صانه الله
عن الوقايع الرديه

(صورت)

خير الدواوين تحويه وتحفظه * ديوان شعر امير المؤمنين على * فيه المعالى وفيه
الفضل مجتمعا * كفضل صاحبه فى العالمين على * لامير بن شيخ محمد الحسينى

(صورت تقريظ شيخ الاسلام)

هذه النسخة الجليلة * شرح الاشعار الجميلة * اثر منيف تقر به عيون شيع الطلاب
لان فيه ما تشتهيه اولوا الالباب * اكدى شارحها اليها كده * واذى لها جده
من التقاط الدرر الفريده * وارتباط الاوابد الشريده * وحصلها الامة مرجومه
وساقها الى متعاشقيها كالجوارش الهاضومه * فعليك بخلع نعال الكسل
عن قدم الجد * وبتشمير جوارب التأنى عن ساق الجهد والجهد * وقل لنفسك فيه
لا تذهلى عن الفاظه ومعانيه (حرره) الفقير الى الله القدير * الشيخ محمد امين
المدعو بين اترابه صالح افندى زاده المأمور بالافتاء للدولة العلية دامت بالعناية
الربانيه كان الله له

(صورت)

تغدى بادانه العلوى العلويون بفتحه باب مدينة العلم بسكانه المكنون فنعم الشرح
وحبذا المشروح بدقايق العلوم * فالشارح جدير بانالة ما يروم * وفق الله تعالى
لامثاله بالعافيه * وجعل ذاته عن العوايق صافيه * (كتبه) الفقير عثمان زادهٔ
پيرى زاده المفتى للدولة العليه زاده الله لرضائه زاده

(صورت)

لما كحلت عينى باثمد سواد هذا الشرح الجلى * وحلى بسببه لمقلة البصيرة جلاء
من السر العلى * وتأملت فى حدائق لطائفه * وقطفت ثمراة عوارفه طاب به
مذاق الطبع وتحلى فوجدت فيه فروعا نابته عن اصول ثابته * تغنى ثغر المعارف
عن فروع البشام واصوله شرح الله العلى العظيم صدر شارحه وفرح ببلوغ مأموله
(سوده) الفقير السيد محمد سعيد بن شيخ الاسلام الشيخ محمد ميرزاده النقيب حالا
القاضى بعسكر روم ايلى سابقا غفر لهما

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

هذا شرح ديوان سيدنا على بن ابى طالب
كرم الله وجهه للعالم العلامه والحبر
الفهامه مستقيم زاده سعد الدين
سليمان اسعده الله
المنان على التمام
والكمال
تم

فهرست الكتاب

صحيفه		صحيفه	
٠٠٤	حرف الالف	٣٩٢	حرف اللام
٠٤٢	حرف الباء الموحده	٤٦٩	حرف الميم
١٣٧	حرف التاء	٣٥٠	حرف النون
١٥٠	حرف الجيم	٥٦٠	حرف الواو
١٥٦	حرف الحاء المهمله	٥٦٢	حرف الهاء
١٦٣	حرف الخاء المعجمه	٥٦٩	حرف الياء
١٦٤	حرف الدال المهمله		
٢٢٧	حرف الذال المعجمه		
٢٢٧	حرف الراء		
٣١٠	حرف الزاى		
٣١٥	حرف السين المهمله		
٣٢٢	حرف الصاد المهمله		
٣٢٤	حرف الضاد المعجمه		
٣٢٦	حرف الطاء المهمله		
٣٢٩	حرف الظاء المشاله		
٣٣١	حرف العين المهمله		
٣٦١	حرف الغين المعجمه		
٣٦١	حرف الفاء		
٣٧٤	حرف القاف		
٣٨٢	حرف الكاف		

شرح دیوان علی المرتضی
کرم الله وجهه

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد سعادت اساس * وشکر فضیلت لباس * اول علی عظیم اولان معبود محمود *
واول موجود مسجوده مخصوص در که * علم نبوت * ورایت ولایتی * صحن فتوت
وهدایته افراشته * ورقم حقیقت رسم فراست والهامی صحایف درون علما
والواح ارواح حکمایه نکاشته ایلکده در * ودرود خجسته ورود تکمیل
خلایق * وتحصیل حقایق پابنده نطاق روحانی طاق اجتهادی میان جانه بسته *
وبتان مناهی وملاهی دست هدایت پیوستلرنده آلات نصر آیات تأیید الهی ایله
شکسته * اولان زمرهٔ انبیا واولیایه * وخاصة جناب رسالتنصاب خاتمیتمآب
حضرت محبوب خدا محمد مصطفی * علیه وعلی آله واصوله وفروعه افضل
التحایایه منصوص در که * بینت کس فیض سرشار عین الحیات اقدس امجدی
استفاضه واستفاده * ودرکاه عنایتپناه سرمدی * بوامت مرحومه یه کشاده
ونوبنوا افاده ایلکده در * وآل ولایتمآل واصحاب هدایت مجاله دخی هدیهٔ
اولسونکه حضرت رسالتک خاکپایلرینه رخسای اولملریله تاج مباهاة ابتهاجلرین
عرش مجید ایله همسر * وتخت امامت وسریر خلافتده سرور * ومدینهٔ رحمت
ورأفتده وطن پرور اولدیلر (اثرذا) سالکان طریقت سلامت * ومالکان حقیقت
سعادت اولان کاملان آکهانه پوشیده دکلدر که علم شریف آسمان ماهیت
انسانیه ده تابان بر ستارهٔ سیارهٔ روشنتر * وچمنستان حقیقت سبحانیه ده شکفته

برغنچهٔ صد برک بحار لطافت پروردر * پس هر نفس ناطقه که زیور علم وحکمتله
آرایش بوله منتظم سلک ملائک وجبین استعدادنده رقم سعادت ابدی مرسوم
اولان اهل کمال صددنده منسلک اولور * هر عملکه پیرایهٔ علم وعرفانله محلی اولمیه
کویا جسم بیجان * وهر ولیکه سکهٔ دانشه لایق اولمق درجه سنه رسیده
اولمیه اکثریا دائرهٔ سائرهٔ قلبیه ده وقفه کیر وحیراندرکه حضرت امیر کرم الله وجهه
بیوردر (ع) (فالناس موتی واهل العلم احیاء) حتی جامع سیوطیده (انا مدینة
العلم وعلی بابها فمن اراد العلم فلیأت الباب) حدیث شریفی مسطور اولمغله
هر آینه (وأتوا البیوت من ابوابها) حکمیله مؤتمر اولوب اول درکاه ولایتپناه *
وخلافت دستکاه * وامامت بارکاهه التجا * وفیض روحانیتلرینه برای انتساب
انتما ایچون وسیله هو سیله * اول امیر المؤمنین * امام المسلمین * یعسوب الواصلین *
مطلوب الکاملین * عارج معارج لاهوت * دارج مدارج ناسوت * فاتحهٔ
کتاب ولایت * خاتمهٔ مصحف وصایت * مرکز دائرهٔ سیادت * قطب فلک
خلافت * قاضیء محکمهٔ قضا وقدر * همراز حضرت سید البشر * شمع ضیادار
فصاحت * سرو چنزار بلاغت * آدم اولیا * خاتم اصفیا * اسد الله الغالب *
علی بن ابی طالب بن عبد المطلب * کرم الله وجهه وسلام مولاه علیه * وعلی
من یتقرب الیه (نظم) نبی مدینهٔ علم وعلی درست اورا * دو کوشوارهٔ عرش مند
حلقهٔ دراو * جنابلرینک دیوان اشعار حقایق اشعارلریکه کلام علی کلام
علی وما قاله المرتضی مرتضی حکمنجه مسلم فصحای عرب ومقبول بلغای
ادب * هزار بیت معموری مشتمل بر مدینه * وصد بحر مسجوری حاوی
بر سفینه درکه (نظم) غرائب آیات رغائب حکمة * عجائب غایات
کتائب نزهة * جوامع آثار لوامع غرة * صوامع اسرار قوامع عزة * اوصافیله
موصوفدر سلالهٔ سلسلهٔ سلیله سندن ایکی ذات شریفکه بر مادر سیادتک
توأم ولیدد و پیکری * یاخود آبیاریء جود ایله پرورشیافتهٔ چنصفهٔ صفانک
دو مغز بادام نهال لطافتکستری * ویا نیسان خلوص ایله نهاده بر صدف معارفک
ایکی در ثمین صفوت اثری * ویا جسم اتحادلک دو چشم مودت مردم انسانیتی *
ویا ذات آدمیتک دو دست یمین کرامتی * اخوان خلانمزدن خلوتی سنانی وسعدی
شیبانی ایکی شیخ سید احمد * حفظهما الله الاحد * بحرمة جدهما الامجد ووصیة
الاسعد * جنابلرینک هر بری التماسله قوتین لازمتیندن بری ایله امداد *
وبو عبید شکسته زبان * مستقیم زاده سعد الدین سلیمان * اسعده الله المنان *

فی طریقة الشریعة بحقیقة العرفان * داعیء عباد بی استعداد حقنده حسن
ظنلری سببیله روحانیت آکاه دلاندن استجلاب فتوح واستمداد ایدرك برترکی
شرح تحریر * وبعض فوائد ضم وتسطیر * اولنغله ساده لوحان دلقشنکان
عاشقان اهل بیت نبوتك صدرلرین منشرح ودلسیر ایدك دیو سوق ودلالات
خیر * وتذرید غیر * بیورملریله استشاره واستخاره عقبنده امرلرین امرامیریلوب
بسمله خوان * وجدله کویان * ابتدایه جسارت اولندی * اصحاب تحقیق
وتدقیق * وارباب توثیق وتوفیقدن نیاز مندمکه * مواضع خلل * ومواقع
زلل * خامهٔ مروت جامه ایله نکاه التفاتلرندن نمونه رقزدهٔ اصلاح بیورەلر (بیت)
کلدی وقت شروع واستفتاح * وفق الخیر ربنا الفتاح (مقدمه) حضرت علی ولی
کرم الله وجهه جنابلرینك اکرچه کفتاری حقنده نیجه قیل وقالی مشتمل کفتار
کوریلوب بعضیلری انکار * وحرف رادهٔ مذکورایکی بیته انحصار * دعواسنده
اولدیلرکه نهج البلاغه * ومیزان ذهبی * وفایق زمخشری * وشرح شواهد شیخ
رضی * ومعول شرح ابیات مطول * ومایعول علیه فی المضاف والمضاف الیه *
وابن خلکان وفیاتی * وکشف الظنون * وسائر کتابلرك تتبعی میسر اولان
ارباب مطالعه نك مشهودلری اولمغله تصدیعدن حذر * وترك بحث ونظر قیلندی
انکار ایدنلر علم ادبده دررغرر صاحبی شریف مرتضی دیکله عریف علمای
شیعه دن ابو القاسم علی بن طاهرك ویابرادری شریف رضی محمدك اشعاریدر
دیدیلر * مرتضانك رحلتی درتیوز اوتوز التی تاریخنده در * لکن عبد فقیر دیرمکه
دیوان اشعار بلاغتکار امیره امعان نظر ایدنلر اول نفس انفس مبارك * حضرت
امیرك اولدیغنده شك ایلمز * لکن شاید که جمع وترتیبی خدمتیله شریف مرتضی
شرفیاب اولدقده انشادینی دخی اکا عزو ایلمش اوله لر * رحمة الله علیهم اجمعین *
(تنبیه) اثنای املاده اقتضا ایدن لغتلر بیان * واحیانا اعرابی دخی عیان اولنوب
هرباده اطنابدن احترازایله قناعتکارانه شفای صدور مرتبه سی تحریر * ومأل
بیتی تقریر * وصکره لازم اولان فوائدی دخی نکته ویامهمه وفائده ویافتح ویاذیل
امثالی لفظلرله تصدیر * وتکلفات منشیانه دن ساده لسان عصر ایله تعبیر ایدوب *
وتراجم صلاحیه دن دخی بعضاعینی واکثرینی ترییه ایدوب بواثر بی اعتبار نظم
مفهومله دخی نکاه التفاته سزاوار قیلندی فمن الله عزوجل التوفیق والهدایه
فی البدایه والنهایه

حرف الالف

الناس من جهة التمثال اکفاء * ابوهم آدم والام حواء

الناس) ده الف ولام تعریف ایچوندرکه مفهومی سامعك ذهننده متعین اولمسنه
اشارتدر بونده جمیع افراد انسانیه نك حقیقتی مراددر * ناس کشی دیمکدرکه
فارسیده مردم دینور واصلی انسان لفظی دلالتیله اناسدر همزه سی تخفیف
ایچون محذوفدر صاحب کشاف دیرکه لام تعریف ایله حذفی لازمدر * یعنی
ندن بدل اولمسنه ذاهبدر لکن بدل دکلدرکه ایکیسی جمع اولوب الاناس دیمك
دخی جائزدر * وبعضلرك زعمنجه ناس انس ایله جن میاننده مشترکدرکه
(فی صدور الناس من الجنة والناس) کریمه سی استدلال ایلدیلرکه من بیانیه
اولور لکن زمخشری رد ایدر * زیرا ناسده وجه تسمیه اناس * یعنی ابصاردرکه
کورمکدر اما جن ده تسمیه نك وجهی اجتناب واستتاردرکه کورنمزلر وناس *
ناسیدن مخفف اولمق ممکندر (یوم یدع الداع) کبی ووجه تسمیه ناسده انسیتیدر
دیدیلر وبعض لغوی دخی نسیاندردیدیکی (اول الناس اول الناسی) دیمشلردر
وبو بیتده آدم وحوا ناسدن مستثنادرکه (الله خالق کل شئ) کریمه سنده حق
تعالی یه شئ اطلاق اولنورکن صحت معنا ایچون کذلك کل شیئدن استثنا
اولندی (جهة) اصلنده وجه اولوب واودن بدل ها لاحق اولدی عظه ایله وعظ
وثقه ایله وثق کبی (تمثال) کسرایله صورت وپیکر (اکفا) افعال وزننده جمعدر
مفردی کفودکدش دیدکاری مثل ومساوی اولان کشی (اب) بابادرکه پدر
دینور (آدم) بوعالم شهادتده افراد انسانیه نك اولیدرکه خالق تعالی انك هیئتنی
بالجقدن خلق ایلمشدر (حوا) آدمك خاتونیدرکه آنك صول ضلعندن خلق
اولندی (نکته) عدد حروف آدم قرق بشدر * وحوا صورت وفقیه ده انك
برضلعیدرکه ثلثیدر بومحلده اولان دقایقك تفصیلی صاحب مفا حصلك بیاننه
حواله اولندی * عند الجمهور مشهور بودرکه آدم بردر * اما امام فخر رازی
سورهٔ حجرده (لقد خلقنا الانسان من صلصال) تفسیرنده دیرکه امام محمد باقردن
منقولدرکه ابو البشر اولان آدم صفی الله علیه السلامدن مقدم هزار هزار آدملر
کلمشدر بیورمشلر بوروایت عالمك حدوثنه مانع دکلدر بهرحال افراد انسانیه اول
نوعك اول افرادی اولان شخصه منتهی اولور * صاحب کشاف دیرکه ادم
ادمتدن مشتقدرکه بغدای اکودیدکاریدر ویا ادیم الارضدن مشتقدر دیدیلر
لکن بویله دکلدر * زیرا اسم اعجمیدرکه غیر منصرف اولمقده ایکی سببك
بری عجمه وبری علمیتدرکه تعریفدر وبونده تنوینی ضرورت وزن ایچوندر *

امام رازی تحریر بر که حواده سبب تسمیه بودر که حی کشیدن خلق اولنمشدر *
الام دخی ابو هم کبی اصلنده وامهم ایدی * ام انادر که مادر دینور
اصلی امهه در که جمعی امهات کلور * من جهة الناس اکفاده اولان نسبته *
ویا اکفا کلمه سنه متعلقدر و تقدیمی بونده مراد اولنان مشابهتک شکل ومقدار
اعتبارینه مخصوص اولمسنی افاده ایچوندر * بوخسه اکر معنایه نظر اولنسه
تفاوت چوقدر * وبوما لده حرف الباء ده دخی بیورر * انها الفاخر جهلا
بالنسب * انما الناس لام ولاب * معنای بیت حقیقت افراد انسان اولان جماعت
صورت ظاهرده بر برلرینه بکزرلر و برابرلردر که جمله سنک بابالری آدم وانالری
حوادر * پس حسبدن عاری اولان انجق نسبله فخر ایدوب برکندی کبی
اولان کمسنه اوزرینه بیوکلمک رجل کامل ومرد عاقل کاری دکلدر (ترجمه)
بوصورت ایله انسان بر برینک کفویدر زیرا * پدر مادر اولوبدر جمله یه آدم ایله حوا

وانما امهات الناس اوعیة * مستودعات وللاحساب آباء

انما) ما ایله الا معناسنی متضمندر تقدیری ما امهات الناس الا اوعیة دیمکدر
(اوعیة) وعانک جمع قلتیدر * وعا تفسیر کبیر تقریری اوزره کسر واو ایله
بر ظرفدر که ایچنه هر نه که وضع اولنه احاطه ایدر اوله (مستودعات) جمع سالمدر
مفردی مستودع اسم مکاندر ومصدری استیداع بر کشی یه برنسنه یی ودیعه یعنی
امانة ویرمکدر (احساب) جمعدر مفردی اولان حسب حسابدن ماخوذدر که
انسان آباء واجدادینک افتخاره سزا تعداد وبیان ایلدیکی شیدر (آباء) جمعدر
مفردی ابدر آباء نکره اولمغله خبرلک تقدیمی مناسبدر * لکن واجب دکلدر * زیرا
اهل تحقیق عندنده نکره واقع اولان مبتدایی تخصیص ایلمک لازم دکلدر
(کوکب انقض الساعة) کبی که مخصص دکلدر مفهوم بیت انالر انجق ظرفلر
کبیدر که نطفه انلره ودیعت اولنور * انلرده تربیه ایله انسان صورتی تمام پیدا
اولدقدنصکره اخراج ایدرلر * احساب بابالره مخصوصدر که فضل وکمال اولادینه
انالردن موروث طبیعیدر لکن اولادلک والدلره شدت انتسابلرینه (الرجل خیر من
المرأة) قضیه مسی سبب اولمشدر که نسب بابادن ثبوت یافته در * بوخسه
فن طبده مقرردر که ولدک تکونی پدر ومادرک نطفه لرینک امتزاج واختلاطندن
پیدا اولور (ترجمه)
چو مادرلر صدف قدر نطفه لؤلوی انسانه * حسب ایله نسبده معتبردر اشرف آباء

فان یکن لهم من اصلهم شرف * یفاخرون به فالطین والماء

شیخ رضی افاده سی اوزره جمله ده اولان فاء عاطفه کلامک ذکرده مرتب اولمسنی
اشعار ایدر * یوخسه مضمونلرنده مداخله سی یوقدر (یکن) ناقصه در که ملاحظه
غیر مراددر (اصل) کوکدر که بیتده طین وماء یه نظرله بو معنا اولادر مراد پدر
ومادردر یاخود افراد انسانک اندن تکون ایدن ماده در * وبعض نسخه ده
(فی اصلهم) در (شرف) بیوکلک علو کبی * وابن سکیت دیمشدر که شرف ومجد
بابالره مخصوصدر (طین) مبتدا اولوب خبری محذوف اصلهم دیمکدر (ما)
صودر اصلی موه در که جمع قلتی امواه وکثرتی میاهدر * وهمزه سی هادن
عوضدر وبونده صودن مراد نطفه در * مآل سخن اکر انالرک اصللرندن شرف
عالیلری اولوب کندیلردن دون اولنلره وفقرا ودرویشانه انکله فخر ایدرلرسه * پس
انلرک اصل بعیدلری چامور دن وماده قریبه لری ملاحظه اولنسه والدین
منیلرندندر (نکته) بونده طین وماء ذکری عناصر اربعه دن بونلر پیکر انسانیده
هوا ایله آتشه غالب اولمق جهتیله در (فتح) خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا)
حدیث قدسیسنه نظرله بو صورت انسانیه عناصردن ظهور ایلمک فاعل مختار
تعالینک قدرتنه کوره بعید وعجیب دکلدر * زیرا مشاهده اولنور که بعض
حیوانات چامور دن تکون ایدرلر * وجودلری ولادته توقف ایلمز آدم دخی
بو قبیلدن اولمق ممکندر * ومجرد عادته مخالفتیله بو معنی انکار اولنمق ممکن
دکلدر * زیرا خلاف عاده واقعات چوقدر * مولانا حسین میبدی دیرکه معتمد
وصادق القول بر جماعتدن مسموعمدر که بلاده مز اولان یزدده بر ولد دنیایه کلدی
وبشکده (یکلم الناس فی المهد) طبقنجه کونا کون سوزلر سویلیوب وتلاوت
قرآن ایدوب وشعر انشاد ایدردی * واحوال خفیه دن خبر ویرردی * یاشی غایت
یوللک ایدی ایکی یاشنه وارد قده وفات ایلدی دیو نقل اولنور * وبعید دکلدر که
حدیث قدسی سابق کتب طبیه ده اولان ماده یه دخی اشارت اوله * مسطوردر که
نطفه نک رحمده قرارندن تا قرق کونه وارد قده روح حیوانی یه مستعد اولور
حاصلی بو امر اکرچه تقریبیدر لکن اوتوز کوندن آز وقتده * وآدم عددنجه قرق
بش کوندن زیاده یه دخی تجاوز ایلمز (بیدین) دن مراد اسماء متقابله در * مثلا
ضار ونافع * خافض ورافع کبی * اشته بو جهتدن حق تعالی تعبیر وتعییب
طریقیله ابلیسه خطابا بیوردی (مامنعک ان تسجد لما خلقت بیدی) زیرا
ابلیسده جامعیت یوقدر * واعوریتی بو معنادن کنایه در دیدیلر (ترجمه)
بو عبرتله اولور ایسه شرف کر اصل انساننده

تفاخر ایلسون هرکس بوطین ومایله فخرا

وان اتیت بفخر من ذوی نسب * فان نسبتنا جود وعلیاء

(ذوی) جمعدر مفردی ذو صاحب معناسنه در (نسب) کسر نونله نسبتك
جمعیدر (قرابت) مراددرکه خصملق دیمکدر (علیاء) فتح عین ایله اعلانك
مؤنثیدر * ضمله چندان مناسب اولمز (مفهوم نظم) اگر سن انساب عالیه یی
فخر کتوروب یعنی انلرله فخر ایدرسن بزلرده دخی انك مقابله سنده فخره سزا جود
وسخا وسائر خواص عالیهٔ شریفه * وظاهر وباطنده بلند مرتبه لروار در

(ترجمه) بو وجه ایله نسبدن کر تفاخر ایلر ایسك سن
بنده افتخارمدر نسبده جود ایله علیا

ما الفضل الا لاهل العلم انهم * علی الهدی لمن استهدی ادلاء

بعض نسخه ده (ما الفخر الا) واقعدر (فضل) لغتده اولکیدن زیاده اولمق
واستعمالی اکثر یا اشیاء نفیسه ده در (هدی) اهتداء یعنی مطاوبك یولنی بولمق
معناسنه لازم ومتعدی دخی اولور (ادلاء) جمعدر مفردی دلیلدرکه راهنما دیمکدر
بو بیتده اولان قصر علم شریفك قدری عالی اولدیغنی اشعاردر * علم اول مرتبه
شریفدرکه سائر فضائل نفسانیه اکا نسبتله درجهٔ اعتباردن ساقطدر (علی
الهدی نك متعلق محذوفی اننك خبر اولیدر * متمکنون علی الهدی دیمکدر
لمن هدی ویا ادلاء کلمه سنه تعلق ایدرکه خبر ثانیسیدر (لمن استهدی) کلامنك
ادلاء کلمه سی اوزره تقدیمی تقدیر ثانی یه کوره بو نکته ایچوندرکه هدایت علما
برجماعته مخصوصدرکه انلر رعایت ادب اوزره مقام طلبده اوله لر وانلر دلائل
هدایت ووسائل حکمتدر (فتح) اهل علم لفظندن مراد علماء تفسیر وحدیث
وفقه یدرکه دیمشلر (شعر) کل العلوم سوی القرءآن مشغلة * الا الحدیث والا الفقه
فی الدین * امام غزالی احیاسنده بیورر عصر اولده فقه اسمی مطلقا طریق
آخرت علمنه اطلاق اولنوردیکه دقایق آفات نفوس ومفسدات اعمال انکله
معلوم اولور وانذار وتخویف وحقارت دنیا ونفاست عبا اول علمله بیلنورکه
(لیتفقهوا فی الدین) کریمه سی اکا دلالت ایدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حدیثنده
ورثهٔ انبیا بیوردیغی علما بونلری عالم اولنلردر مجتهد ومحقق اولوب اشیاء دقایق
وحقایقنی بیله لرکه وارثان معنوی انلردر (ع) عین فیالهاقصة فی شرحها طول

(ترجمه) دلا فخر وشرف انجق اولور ارباب عرفانه
که اولور هر بری راه هدایه مرشد دانا

وقیمة المرء ما قد کان یحسنه * والجاهلون لاهل العلم اعداء

قیمت برشیئك بهاسیدرکه وجه لایق اوزره فروخت اولنه سبب تسمیه غیرك
مقامنه قیامیدر دیو بدایعده اولان ودایعدندر لکن ثمن مطلقا بهادر (مرء)
مرددرکه کشیدر واضع انك اولن ساکن وضع ایلمشدر وساکن ایله ابتداده
اختلاف واردر اهل تحقیق انکله ابتدا ممکندر دیرلر صاحب مفتاح دیرکه
ساکن ایله ابتدا متعذر اولمق حروف مدولیندن غیریده در سید شریف شرح
مواقفده دیرکه خوارزم لغتنده ساکن ایله ابتدا ممکندر لکن عربده عادت
اولمشدر انکیچون مرء لفظنه بعضا همزه ادخال ایدرلر (ما) شیء معناسنه
(کان) بویله محللرده نسبتی تأکید ایچوندر (اعدا) جمعدر مفردی عدو دشمن
دیمکدر بعض نسخه ده مصرع اول (ع) وقدر کل امریء ما کان یحسنه *
درقدر مقدار وبیوکلك (کل) احاطهٔ افراد ایچون اولور که هرکیشی دیمکدر
(اهل العلم) أعدا اوزره تقدیم اولنمق تخصیص افاده ایدرکه جاهللر علمانك
دشمنلریدر انلر همجنسلری اولان جهلهنك اصدقاسیدر (معنای بیت) کشینك
قیمتی فی الحقیقه بیله انك بیلدیکی نسنه در بوخسه جاهلان علم وعرفان اهلنه
دشمنلردر (نکته) جاهل عالمك دشمنیدر دیو بیوردیلر عالم وجاهل بربرلرینه
دشمنلردر دیمدیلر زیرا عداوت اهل علمده یوقدر * علما جهله نك خلافنده
بولندقلری عداوتلرندن نشأت ایلمز بلکه طبیبك خسته لره دوای تلخ ویردیکی
کبیدرکه انلرك مرض قلبلری اولان جهل انلردن زوال بولوب علم شریفله صحت
بولملری علمانك مطلوبیدر * مثلا شرعا حد اقامت اولنمق لازم کان کسنه یه
مرحمت انده اول حدی اجرا ایلمکدرکه بردخی حدی موجب اولور امرده
بولنمسون وعقباده اولین وآخرین وانبیا ومرسلین میاننده رسوای اولمسون اول
حد ظاهرده نقمت ولکن باطنده عین نعمتدر (ترجمه)

علمدر قیمت آدم کا نکله خوب اولور هر دم
نه غم جهال اولورسه اهل علمه غیظله اعدا

نقم بعلم ولا نبغی به بدلا * فالناس موتی واهل العلم احیاء

نقم نفس متکلم مصدری قیام فالقمق وبونده مراد محافظه وحقنه رعایتدرکه
(قائما بالقسط) بو معنایه در دیدیلر (نبغی) متکلم صیغه سیدر مصدری بغیه
طلب دیمکدر * بدل برنسنه نك غیریدرکه انك یرنه طوره عوض دخی مراد
اولور (فا) سببیه درکه لام معناسنه در (موتی) جمعدر مفردی میت شده ایله

ومیت تخفیفله اولمش دیمکدر مرده کبی (احیاء) جمعدر مفردی حی دیری زنده
معناسنه‌در تقم جمله‌سی امر محذوفك جوابی اولمغله مجزوم اولدی تقدیری
اجتمعوا اوبادروا دیمکدر بعض نسخه‌ده (فقم) امر ایله (وتبغی) خطاب ایله واقع
اولمشدر (نظمك مفهومی) کلك ومباشرت ایدلك علم شریفك حقنه رعایت ایده‌لم
وانك بدلی طلبنده اولمیالم که تحصیلیله احیا ایدوب احیا اولالم * زیرا
بو مخلوقاتك جمله‌سی فی الحقیقه جهل ایله مرده‌لردر بزلر اهل علم اولالم که حیات
طیبه‌یه واصل اولوب قیامته دك ناممز باقی قالمغله اولمیوب کویا دیری قالوب زنده
نام اولالم * علمك نفس ناطقه‌یه نسبتی نفس ناطقه‌نك بدن انسانی‌یه نسبتی
منزله‌سنده‌در (ترجمه)

دورش آب حیات علمه برنسنه بدل قیلمه
که عالم مرده در زنده اولور عرفان ایله دانا

(نظم دیکر)

ولا تصحب اخا الجهل وایاك وایاه * فکم من جاهل اردی حکیما حین اخاه

(اخ الجهل) جهله علاقهٔ راسخه‌سی اولوب برادرلر بربرلرندن دور اولمق ممکن
اولمدیغی کبی جهل همعالی اولان کشی (ایاك) کندیکی صقین دیمك (ایاه) انی
دخی سکا قریب اولقدن صقین دیمکدر (کم) تکثیرایچون (اردی) ماضیدر هلاك
ایلدی دیمکدر (حکیم) علم حکمتك عالمی دیمکدرکه حکمت دخی علم ایله
مرادفدر فرقلری آزدر (خلاصهٔ بیت) جاهل ایله صحبت ایلمه وکندیکی آندن
وآنی سندن بعید قیل * زیرا چوق عالم وعاقل واردرکه جاهل آنی کندینه
قرنداش ایلیوب اول جاهل انك سبب هلاکی * یعنی دارینده سبب خذلانی
اولمشدر (لازمه) معلوم اوله که عدو الله اولان جاهل اول کمسنه‌درکه عقاید
اسلامیه‌یی تصحیح ایلیه وشرائط دینیه‌سنی بیلمیه وعالم دخی آنك ضدیدر *
بو خسه علوم فلاسفه وقواعد منطقیه‌یی بیلوب مجلس مباحثه‌ده امت محمدك
ساده‌لوح اولنلرینی الزام واسکاتك طریقنی بیلن کمسنه مراد دکلدر که قریبا
بحث‌شیدی * تصحیح اسلام ایلدیکندن زیاده علم تحصیلی فرض عین دکلدر

(ترجمه) مصاحب اولمه نادانه حذر ایت ای دل دانا
که زهر صحبت جاهل ایدر عالملری افنا

یقاس المرء بالمرء اذا ما هو ماشاه * وللشیء من الشیء مقاییس واشباه
وللقلب علی القلب دلیل حین یلقاه

(یقاس) قیاس وتقدیر اولنور دیمکدر قیاس ایکی شیدن برنی برینه نسبتله
مقدارین فهم ایلمك معناسنه‌در (اذاما) ده ما زائده‌در (ماشاه) مماشاة مصدرندن
ماضیدرکه لغتده برکسنه ایله رفیق اولوب کتمك * واصطلاحده سوزینه
واوزینه اویمقدر (شیء) راغب قولنجه اول نسنه‌یه دیرلرکه آنی بیلوب وآندن
خبر ویرمك ممکن اوله * موجوده ومعدومه اطلاق اولنور (اشباه) جمعدر
مفردی شبه مثل کبیدر بکزر نسنه‌لرکه لسان فارسیده ماننددیرلر (قلب) شکل
صنوبریده برپاره لحمدرکه انسانك صول ممه‌سی التنده‌در وآنك دخی صول
طرفنده اولان جوف روح حیوانینك یا نفس ناطقه‌نك منبعیدر فی الحقیقه
انسان اودرکه بیورلمش (ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب) بو محلده مراد معنای
ثانیدر (یلقی) لقادندرکه شیئك مقابله‌سی وبرابر مصادفه‌سیدر واقعا بصرله
وبصیرتله ادراکده دخی استعمال اولنور (نتیجهٔ سخن) کشی برکسنه‌یه
بولداشلقده قیاس اولنور یعنی انك عدیلی وکفوی اولدیغی ایکیسی همراه
اولدقلری زمانده اولور وشیئلرك مقدارنی بیلمك ایچون چوق مقیاس واردر *
ونیجه محل واردرکه بربرینه مشابه ومماثل اولدقلری واولمدقلری اویله برده بیلنور
وقلبك قلب دیکره دلیلی واردر * آنك حالی اکا نسبت ودلالتی ملاقاة وقتنده معلوم
اولورکه دیمشلر (من القلب الی القلب سبیل) ترجمه

قرینندن قیاس اولور جهانك خلقی سرتاپا
قیاس ایله شبیه اولور بری برینه چون اشیا
نتکیم قلب اولور قلبه دلیل اولنسه کر القا

قطعهٔ اخری

تغیرت المودة والاخاء * وقل الصدق وانقطع الرجاء

تغییر ایکی نوعدر بری تبدیل صورت وتحویل هیئتدر * وبری دخی تبدیل
ذاتیدرکه بونده مراد بودر (مودت) محبت ایله اولان ومعناده وعدده‌ده دخی
یکساندرلکن محبتك مراتبی واردر ابتدا قلبه وقوعنه هوی وثابت اولدقده
مودت ووداد وود واغیارك تعلقاتندن خلاص بولدقده محبت وحب دینور *
وقلبه لبلاب یعنی صارمشق کبی صاریلوب محبوبندن غیری قلب برشیئدن
آکاه اولمزسه اکا عشق ودخی صکره وله وحیرت وهیمان دخی دیرلر (اخاء)
قرنداشلق اخوت کبی قل آز اولدی دیمك (صدق) طوغری سویلمك ووعدنده
خلف ایلیوب درست اولمق (انقطع) کسلدی واوزلدی دیمك (رجا) امیددر

(اب كلام) دوستلر وقرنداشلر درظن ايلديكم قومده دوستلق متغير اولدى يعنى دكشدى واخوت بوزلدى وصداقت قليل اولدى ويار وفادار در دبو ملاحظه ايلديكم كسنه لردن اميدم كسلدى وارامزده اولان مهر ووفا وصدق وصفا بالكليه مضمحل وهبا اولدى (نكته) شايدكه اميدى خلقك اصلاحى وخالق طرفنه ميل وصلاحى اوله كه منقطع اولمشدر * علماى عربيت ديرلركه صدق ديو حكمك نفس الامره مطابق اولمسيدر * جاحظ ديركه بويله در لكن مع الاعتقاد اوله * ونظام دخى ديركه حكم مخبرلك اعتقادينه مطابق اولمقدر * افاضل ميبدى ديركه معناى اوله صدق اطلاقى حقيقتدر ثانى وثالثده مجازدر بويله اولدقده انلرك دليللرين تأويل ايله الزامه حاجت يوقدر والله اعلم بالصواب (ترجمه)

كنز عالمدن دوكندى جوهر مهر ووفا * قالمدى صدق وصفا ومنقطع اولدى رجا

واسلمنى الزمان الى صديق * كثير الغدر ليس له رعاء

(صديق) دوستدر صدقدن اولان صديق دوسته تسميه نك سببى دوستلقده راستلق وطوغرلق لازم اولديغيدر (غدر) عهد وپيمانى كسر ايدوب قيرمق (رعاء) حفظ ورعايتدر (معناى سخن) روزكار غدار بنى بر دوسته سپارش ايلديكه غدرى چوق ودوستلرينى حمايتى يوق ديمكدر * بونده مجاز عقلى واردر زيرا سپارش ايدن زمان دكلدر * بو شعرلك قائلى عندنده حواله ايدن حق تعالى در (انبت الربيع البقل) قبيلندندر (ترجمه)

بر عجب يارە قرين ايتدى بنى دور وزمان
خاطره ايتمز رعايت كارى هپ جور وجفا

سيغنينى الذى اغناه عنى * فلا فقر يدوم ولا ثراء

(ثراء) ثروت ويسار يعنى كثرت مال (مآل نظم) بندن آنى مستغنى ايدن رب كريم بنى دخى يقينده اندن اغنا ايدر يعنى ارباب محبت محبتلرينى تغيير ايله بندن مستغنى اولمشلر ايدى آنى بويله ايدن وهاب غنى بنى دخى قريبا انلردن غنى ايدر * زيرا نه فقرده دوام وار ده نه غناده بقاء واردر (ترجمه)

اول غنى پروردكار اغنا ايدر البت بنى
پس نه غم چون دائم اولماز حالت فقر وغنا

وليس بدائم ابدا نعيم * كذلك البؤس ليس له بقاء

(نعيم) ناز وآسوده لك (بؤس) شدت كه حربده وفقرده استعمالى چوقدر (مفهوم ومآل) هيچ نعيم فانيده دوام يوقدر وشدت والمده دخى استمرار معدومدر

(نكته) اكر دينورسه كه حرف نونده كاسه كركدركه شعراى نبويه دن لبيد رضى الله عنه شعرنده (بيت) ألا كل شئ ما خلا الله باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * ديدكده عثمان بن مظعون رضى الله عنه دخى بيورمشلركه مصرع اول درستدر * لكن ثانى دكلدر * ونزاع ايلمشلردر * مع هذا مصرع ثانى حضرت اميرك شعرنده اولان مصرع اولك مفهومنك عينيدر * لكن ديرزكه حضرت اميرك مرادى نعيم دنيويدر اما لبيدك قصدى مطلق نعيمدركه بو شعرلك انشادى وقتنده هنوز شرفياب اسلام اولمشدى (ترجمه)

كسه يه باقى دكلدر بو جهانك نعمتى
شدتى دخى انك كبى اولويدر بى بقا

وكل مودة لله تصفو * ولا يصفو من الفسق الاخاء

(الله) اسم شريفى اصلنده اله ايدى همزه يى حذف وحرف تعريفى عوض ايدوب لام اصلى ايله ادغام ايلديلر اشتقاقنده شراح ومفسرين وجوه كثيره ايراد ايلديلركه محلنده مفصلدر وبعضيلر دخى عربى دكلدر * معربدركه اصلنده سريانيده لاها ايدى الف اخير اسقاط وحرف تعريف ادخال اولندى * لله اولان مودت اولدركه محبت حق تعالى مرتبۀ محبه تنزل ايدركه اشيايه محبت انكيچوندر زيرا حق تعالى يه تعلق ومناسبت صاحبى اولورلر * وعشق مجازده مشاهده اولنوركه محبوبك محله سى كلبنى دخى دوست عد ايدوب اكا محبت ايدرلر مجنون ديمشدركه امر على جدار ديار ليلى * اقبل ذا الجدار وذا الجدارا * وما حب الديار شغفن قلبى * ولكن حب من سكن الديارا * يعنى ليلانك قبيله سنك ديوارلرينى تقبيل ايلديكم ديواره محبتم وديارە مودتم اولديغى ايچون دكلدر بلكه اول دياردە ساكن اولان حبيبمك محبتى ايچوندر ديمكدر (ذيل) اشته بو سببدندركه بعض اشيايى حق تعالى يه تعظيم ومحبتله تقبيلده اجر وثواب مقرردر مصحف شريف وحجر اسود وار كان بيت ودامن خرقۀ شريفه وعلما ومشايخك اللرى وصلحانك قبرلرى تقبيلنده صحت نيتله اجر جزيل عطاى رب جليل اولور ديديلر * حتى اثرده كلمشدركه برمسلم برمسلمك النى اوپسه الله رضاسيچون بركره سجده ثوابى عطا اولنور بيورمشلر * بو سببدن صوفيه نك عادتلرى ايكى كره تقبيلدركه ايكى سجده ثوابى تمام اوله (مفهوم بيت) جناب امير كرم الله وجهه بيوروركه هر دوستلق كه حق تعالى ايچون اوله نقصان شائبه سندن وفتور كدرندن صافى وخالصدر * لكن فسق وفجوردن ناشئ اولان محبت صافى اولمز خلالدن برى

وكدردن عرى اولمق محالدر (ترجمه)

هر محبت كيم خدا ايچون اوله صافى اولور
منكدر درصافى اولمز چشمهٔ حب سوا

اذا انكرت عهدا من حميم * ففى نفسى التكرم والحياء

(عهد) پيمانكه يمين مقامنده در (حميم) يقين خصم اقرب اقرباء معناسنه * لكن بونده صداقت كامله سى اولان دوست (نفس) بونده نفس ناطقه اولمق بعيدكادر (تكرم) عظمتلى كورنمك (حياء) قبيح اولان شيلردن نفسك منقبض اولمسيدركه خواص انساندندر جبن ايله عفتدن مركبدر انكچون اكثريا شجاعت اصحابنده وفسق وفجور اربابنده حيا اولمز (مفهوم نظم) بردوستمله اولان معاهده مى تغيير * يعنى اول پيمانهٔ پيمانى شكست ايلمك مراد ايلسم كندى نفسمده كرم وحيا ايله اتصاف بولورم * پس كريم صاحب حيايه عهدشكن اولمق ناسزادر ديرم اول ايكى صفت بنى نقض وتغيير عهددن صرف ايدرلر (ترجمه)

اقتضاء نقض عهد حميه ايتسم كرشروع
منع ايدر انى دروغمدن كرم ايله حيا

وكل جراحة فلها دواء * وسوء الخلق ليس له دواء

(جراحت) كسر ايله ياره كه جلدده اولان اثردردر (سوء) ضمله قبيح معناسنه اسمدر (خلق) ضمله خويدر بعض نسخه ده خلق السوء فتح سينله در (خلاصهٔ بيت) هر جراحتكه سهام حوادثك اصابتى ايله پيدا اوله دواپذير اولور امابدخويلك اثرى زائل اولمزانك جريحه سنه التيام يوقدر (ذيل) بعضيلر حضرت اميره نسبت ايلدكارى (شعر) جراحات السنان لها التئام * ولا يلتام ماجرح اللسان * بيتك مفهوميله بوبيت آشنادر (نكته) فاضل يزدى ديركه بوبيت مبالغه يه مبنيدر * زيرا تبديل اخلاق ممكنميدر * اختلاف ايلمشلردر * احياء حجة الاسلامده واخلاق نصيرده دخى ممكندر ديو تصريح ايلديلر * انكچون حضرت مصطفى عليه التحايا بيورديلركه (حسنوا اخلاقكم) وذريعهٔ راغبده دخى مبسوطدر (تخلقوا باخلاق الله) ودخى (لاتبديل لخلق الله) امثالى طرفينك دليللرينى توفيق بربحث عظيمدركه مفصلاتده مزبوردر (ترجمه)

هر جراحت برمناسب مرهم ايله خوش اولور
برمرضدر سوء خلق اولمز اكا هركز دوا

ورب اخ وفيت له وفى * ولكن لايدوم له الوفاء

(رب) اصل وضعنده تقليل ايچون ايكن تكثيرده غلبهٔ استعمالى جهتندن تقليل اراده سنده قرينه يه محتاج اولمشدر * وواوى دخى علماى بصره حرفدر ديوب وكوفيان واخفش ورضى اسمدر ديرلر (مأل مقال) چوق برادر وفادار واردركه بن انلره وفا ايلدم لكن انلردن بكا وفالرينك دوامى يوقدر (ترجمه)

نيجه يارانه وفا ايتدم وفا وقتنده ليك
كوردم انلردن جفا وكورمدم هركز وفا

يدعون المودة ماراونى * ويبقى الود ما يبقى اللقاء

يعنى وقت ملاقاتده محبتلرنده استمرار ودوامه سعى ايدرلر * پس مادامكه ملاقاتمز انقطاع بولميه ودوحبلرى بقا يافته در ملاقاتلرى زائل اولدقده مودتلرى دخى زائل اولور (نكته) روح بركونشدركه بدن اوزره تاباندر * وضياسى چشم وكوش امثالى روزنه لردن رسيدهٔ دل اولمشدر * هر باركه ايكى شخصك ديده لرى بربرلرينه دوچار اولدقده انلرك روحلرنده براتصال خاص واردركه فلان كسنه نظر المشدر * وفلان واينك منظورى اولمشدرديرلر * اشته ملاقات وقتنده انسانك بربرلرينه محبتلرينك سرى بودركه زمان مفارقتده زائل اولور (ترجمه)

هر برى كوردكده دوستلق لافنى دائم ايدر
ديده دن مهجور اولنجه عكسن ايدرلر ادا

اخلاء اذا استغنيت عنهم * واعداء اذا نزل البلاء

اخلاء) جمع زمفردى خليل دوست ديمكدر (بلا) كسر ايله كهنه اولمق كه علامت فقردر * حوادث زمينيدركه نزول قرينه سيله اوضاع فلكيه نك آثارى اولمسى مشعردركه اول تأثيرات وديعة الله دردينلر * وجودى اسكتديكى ايچون غمدن بلا ايله تعبير اولندى * فتحله دخى نسخه در تجربه معناسنه اولور نزوله ملايمدركه حق تعالى عبدى انكله امتحانى ايچون بلا ديديلر * بو بيتده مبتدأ محذوفدر هم اخلاء واعداء ديمكدر (محصول بيت) اول طائفه اكرنده استغنا حالى كوررلرسه دوستلردر * لكن حالمده پريشانلق وياسائر ابتلا كورسه لر دوشمنلردر * مع هذا كفتار درنثار حضرت حيدر كرارده كلمشدركه (اخوك من واساك فى الشدة) يعنى حقيقتده قرنداشك وقت مضايقه ده سكا ملاطفه ايدوب اعانت ايدن كسنه در (ترجمه)

دوستلرمدر صورتا مستغنى اولديغمجه ليك
دشمندر هربرى نازل اولورسه كربلا

وان غیبت عن احد قلاقی ✱ وعاقبنی بما فیه اکتفاء

(غیبت) مجهولدر ان شرطیه ایله غائب قیلنسم دیمک اولور ✱ بو صیغه ایله غائب اولمق اختیاری اولمدیغن افاده ایدر (مفهوم نظم) اکر بن بی اختیار غائب قیلنوب دوستدن دور اولسم بکا عداوت ایدوب عقوبت تامهٔ کافیه ایله کرکی کبی معاقبه ایدر هیچ دیمزکه انک غیبتی بالضروره ایدی بو عقابه ندن لایقدر وبلکه غیبته دخی نامستحقدر دیمز (ترجمه)

غائب اولسم کر برندن دشمن جانم اولور
یعنی فرصتجوی اولور قصد عقوبتده بکا

اذا ما رأس اهل البیت ولی ✱ بدا لهم من الناس الجفاء

(رأس) بونده رئیس دیمکدر (اهل بیت) خانه نک ساکنلری دیمکدر لکن مطلقا اهل البیت (انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا) آیهٔ کریمه سنده مراد اولان علی وفاطمه وحسن وحسین حضراتیدر که رئیسلری دخی امامهٔ سبحهٔ نبوت ✱ وخاتمهٔ رسالهٔ رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جنابلریدر ✱ خلاصهٔ مرام اهل بیتک رئیسی دنیادن عقبایه ارتحال ایلدکده خلقدن اهل بیته جفا ظهور ایلدی دیو بیورر ✱ بو اداننک تحتنده چوق وقایع مندرج اولمشدر ✱ ازجمله میبدی فاضل قائل اولدیغی اوزره بعض فوائد ضمیمه ایجالاتند کبرا اولنور (وقعهٔ جمل) وقتاکه حضرت ذی النورین عثمان بن عفانه نوبت خلافت رسیده اولدقده حکومت بلادی کندی اقرباسنه توجیه ایدوب وامتداد وقتله متانت تقرر بیدا اولوب انلر دخی احیانا ظلم وستم طرفنه میلان ایله بو امت پریشانحال اولمغه باشلدیلر ✱ ازجمله مصر خلقی کندی حاکملری ابن ابی سرحدن شکایت ایلدکده تنبیه نامه تحریر اولنوب مفید اولمدیغندن غیری شکاتک برینی بغیر حق قتل ایلدی تکرار یدی یوز کمسنه کلوب شکایت وجناب مرتضی وطلحه وعائشه رضی الله عنهم دخی عزلنده ابرام ایدنجه عثمان دخی مصرده حکومته شایسته برکمسنه یی سزلر تعیین ایدلئ بن تقلید وتوجیه ایدرم دیدکده حضرت ابو بکرک اوغللرندن محمد مناسب کورنوب مصر ایچون عثمان اکا تقلید قضا وعهدنامه تحریر وامضا ایلدی ✱ محمد مدینه دن اوچ مرحله چیقدقده بر غلام بردوه اوزرنده مسرعتله کیدرکن کوروب اخذ اولندقده بر کاغد بولدیلر مضمونی بو ایدیکه محمد مصره واردقده حیله ایله قتل ایدوب آلنده کی کاغدی ابطال وینه کارکده قرار ایده سین وهرکیم واررسه حبس

ایده سین بن سکا کاغد یازرم انکله عمل ایدرسین محمد بو نامه یی کوروب مدینه یه عودت وصورت حالی اصحاب کرامه عرض ایلدکده حضرت علی وطلحه وزبیر وسعد خلیفه نک سراینه کلوب غلامی ودوه یی ومکتوبی معا کتوردیلر علی بیوردیکه ای عثمان بو مکتوب سنک خطکمیدر عثمان دخی باقوب بنم خطم دکلدر دیو یمین بالله ایلدی صکره مروانک خطی اولدیغی معلوم اولنجه حضرت علی وسائر اصحاب طاغلدیلر ✱ مصردن انده بولنان جماعت وبصره وکوفه وسائر ولایتلردن کلن اهل شکایت خانهٔ عثمانی محاصره ایلیوب قرق التی کون عثمان محصور قالدی اول سالکه هجرتدن اوتوز بشنجی سنه ایدی ✱ ذی الحجه نک اون سکزنجی کونی شهید اولدیغی کبی ابتدا طلحه وصکره سائر صحابه وجماعت مسلمین حضرت علی یه خلافتله بیعت ایلدکلرنده عثمانک قاتلی کوملککنی مروان برطریقله اله کتوروب فرار ومکه ده قرار وعایشه یه اول قمیصی عرض ایدوب قصه یی نقل ایلدی وحضرت علی درحال عثمانک عامللرینی عزل ایدوب سهل بن حنیفی شامه معاویه نک یرینه ارسال ایلدی معاویه حاله واقف اولدقده باغی اولوب عثمانه قرابتی سببیله قان دعواسنی وسیله ایدوب حضرت علی یه خبر کوندردیکه عثمانک قاتللرینی اخذ ایدوب بکا ارسال ایده سین دیدکده جناب خلیفة الله انی مناسب کورمیوب حق تعالی عثمانی قتل ایلدیکی وقتده بندخی بیله ایدم دیدی ✱ یعنی جمعیت ایچنده اولمغله قاتلی متحقق دکلدر ثبوته محتاجدر دیمکدر ✱ مرتضانک بو کلامنی اعداسی تمسک ایدوب کویا مرادی عثمانک قتلنی بندخی استردم ✱ وقتلنک دفعنی مراد ایلسم ایدردم دیمکدر دیدیلر ✱ بو سخن محض خطا اولدیغی حرف باده افاده اولنور وطلحه وزبیر ✱ حضرت علیدن روکردان اولوب اتفاق ایله عائشه ومروان وعثمانک سائر عامللریکه جناب مرتضی عزل ایلمشیدی بصره یه توجه ایلدیلر ✱ وکوکب وزنده حوأب نام نهره واردقده اول محلک کلبلری اورمکه باشلدقده عائشه کلدیکنده خطاسنی بیلوب پشیمان اولوب دیدیکه پیغمبر علیه الصلاة والسلامدن بنم مسموعمدرکه بنم خاتونلرمدن بری علی ایله جنگ ایلسه کرکدر برحق دکلدر حق علینکدر اکرسن حوأبه واررسن ای عائشه سعی ایله که سن اولمیه سین دیو بیورمشدی دیوب عودت مراد ایلدی ابن زبیر دیدیکه کیرودونمه شاید که سنک بولنمکله حق تعالی بو فسادی صلاحه تحویل ایلیه نیجه نزاعدنصکره عاقبت بصره یه ایصال وآنده اقامت ایلدیلر ✱ حضرت علی طرفندن بصره حاکمی اولان عثمان بن حنیفی اخراج ایلدیلر ✱ وحضرت علی

امام حسن ایله عماربن یاسری کوفه یه ارسال ایدوب اون بیك كشی عسکر تحریر
ایلدی * امام بخاری عبد الله بن زياددن روايت ایدرکه عمار کتمدی ودیدیکه
عائشه بصره یه کتدی والله دنیا و آخرتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامك
زوجه سیدر * الله تعالی سزی ابتلا و تجربه ایدر * معلوم اوله که سزلرمی اکا
اطاعت ایدرسز یوخسه اومی سزله اطاعت ایدربن یوامر عظیمه جسارت ایدم
دیدی * حضرت علی دخی مدینه دن اوتوز التنجی سنهٔ هجریه ده بصره یه متوجه
اولوب ایکی فرسخ قریب جلحاء نام محلده جمادی الاخره نك یکرمنجی پنجشنبه
کونی محاربه یه باشلدیلر * عشرهٔ مبشره دن زبیربن عوام که انی قتل ایدن
جهنمیدر دیو حدیث شریف وارد اولمشدر برساعت جنك ایلدی * شارح
بخاری نقل ایدرکه حضرت امیر انی دعوت لیدوب انك خاطرینه کتوردیکه
برکون سنکله بن اثناء تکلمده تبسم ایدرکن پیغمبر علیه الصلاة والسلام کاوب
سکا دیدیکه سن علی یه مقابله وانکله مقاتله ایدرسین حق انك یدنده درسن ظالم
اولورسین بیوردی ایدی دیدکده خاطرینه کاوب جدال وقتالی ترك ومدینه یه
توجه ایدوب کتدی * وعمروبن جرموزانك اردینه دوشوب وادی السباع نام
محلده غافلا قتل وقلیجنی آلوب حضرت امیره کتوردی امیر المؤمنین دخی انك
قاتلی جهنمی اولدیغی حدیثی روایت بیوردقده سزه اعانت ایدن واهانت ایدن
جمله سی جهنملکمیدر دیو قهرندن قلیجنی قارننه قویوب اوزرینه دوشوب هلاك
اولدی * وطلحه یی دخی مروان بنلرنده اولان کین دیرین سببیله اوق ایله اوروب
شهید ایلدی * واوغلی محمدی دخی انده شریح بن اوفی قتل ایلدی * عائشه نك
جملی بنی ضبه قبیله سی محافظه ایدوب لجامن اخذ ایلشلر ایدی اول لجامده
اولان اللردن یتمش عدد ال قطع اولندی بری دوشدکده درعقب بری دخی
الوب خالی قومدیلر عاقبت حضرت امیر امر ایدوب دوه یی سکرلدیلر * انکله
عسکر منهزم اولدی * وبو وقعه یه انکیچون وقعهٔ جمل دیرلر * وحضرت امیر
عائشه ایله ملاقاتده (غفر الله لك یا عائشه) بیوردیلر عائشه دخی (ولك) دیدی *
پس تعظیم وتکریم ایله مدینه یه ارسال ایلدیلر اون بش کون بصره ده اقامت
ایدوب عمزاده سی عبد الله بن عباسی بصره یه والی ایدوب کوفه یه روانه اولدی
(واهل بیته) اولان جفانك بری دخی وقعهٔ صفین درکه حرف دال اواخرنده کاسه
کرکدر ان شاء الله بو وقعه ده عمارك شهادتی واقع اولمشدر که حرف لامده وحرف
میمده دخی هاشم بن عتبه وعبد الله بن بدیل شهادتلری یاد اولنور * وبو جفا

دخی

دخی واقعدرکه کوفه یه قریب حرورا نام قریه ده التی بیك خارجی جمع اولوب
حضرت امیری تکفیر ایلدیلر ونهروانده انلره غزا ایلدی * وبو دخی جفانك
بریدرکه محمد بن ابی بکر الصدیق مصره والی کوندردکده عثمانیلر اطاعت ایلمیوب
جنك ایلدیلر محمد استمداد ایلدکده حضرت امیر مالك بن اشتری ارسال ایلمشیدی
معاویه اغواسیله مالك تسمیم اولنوب شهید اولدی * معاویه دخی عمرو بن عاصی التی
بیك نفر عسکر ایله مصره ارسال ایدوب محمدی قتل ایلدیلر عمرو والئ مصر اولدی
قرقنجی سنه ده خوارج جمع اولوب مشورت ایلدیلرکه بو امتك فسادی اوچ کمسنه
سببیله پیدا اولدی انلری قتل ایده لم دیوب عبد الرحمن بن ملجم المرادی یی جناب
امیر طرفنه * وحجاج بن عبد الله ضمیری یی معاویه سمتنه * وداوویه عنتری یی
عمرو بن عاصك جانبنه ارسال اولنمغی مناسب کوردیلر * واوچی بر کیجه ده درکار
اولمق اوزره قول اولنوب رمضانك اون یدنجی کیجه سی میعاد تعیین ایلدیلر * ابن
ملجم کوفه ده بیك التونه بر قلج الدی وزهر ایله صواردی وحضرت امیر المؤمنین
صباح نمازینه کیدرکن اول قلجله مبارك باشلرین ضرب ایلدی اوچ کیجه
مرورنده اول ضربه دن متأثرا رحلت بقا ایلدی * وحجاج دخی معاویه یه برقلج
صالدی قبا اتنه راست کلوب مجروح ایلدی * وداوویه مصرده عمرو درظنیله
خارجه نام وکیلنی شهید ایلدی که اسهال سببیله عمرو انی نماز ایچون یرینه نائب
ارسال ایلمشدی (اهل بیته اولان) جفانك بری دخی امام حسنی اهلی جعده که
اشعث بن قیسك قزیدر اللی تاریخنده دشمن اغواسیله زهرلیوب وفات ایلدی
(وبر جفا) دخی کربلاده التمش برسنه سی عاشورا کونی حضرت حسینی شهید ایدن
شمر بن ذی الجوشن نام ملعون بولندیغی عسکرده سر عسکر عمرو بن سعد ایدی که
اول اطرافده عبید الله بن زیاد یزیدك طرفندن والی ایدی * واون ایکی امامك
اوچی که علی حسن حسین بونلردر طقوزی دخی حضرت حسین سلاله سنده
بربرینك اوغللریدر جمله سنك وفاتلرنده تسمیم اولنمق روایتلری واردر * فاضل
میبدی دیرکه بویله بحثلرده اولی اولان سکوت ایلمکدر زیرا امام شافعی بیورمشکه
انلرك قانته حق تعالی بنم الیمی بولشمقدن پاك ایدوب صیانت ایلدی بن دخی
لسانمی بولشدیروب تلویث ایلمم * وسائر علمای اهل سنت وجماعت دخی انلره سب
وشتمدن منع بلیغ ایلدیلر * وحضرت امیردن منقولدرکه جمل وقعه سنده (اخواننا
بغوا علینا) بیوردی بزم قرنداشلر یمز بزم اوزریمزه باغی اولدیلر دیدی سب ولعن
ایلمدی * القصه سائر جفایه دائر واقع محللری دخی کلدکچه ایراد اولنور (ترجمه)

چون رئیس اهل بیت عقبایه ایتدی ارتحال
اهل بیته ظاهر اولدی خلق عالمدن جفا
(نطق آخر)

دع ذکرهن فمالهن وفاء * ریح الصبا وعهودهن سوآء

(ریح) روزکارکه یل دخی دیرلر فرس لغتنده باد در حرکت ایلمزسه هوا در سید شریف شرح مواقفده دیرکه ارسطو قولنجه ریح محرک در متحرك دکلدر (صبا) مشرقدن کلن ریحدر آکن دیدیلرکه شب وروزك برابر اولدیغی ایامده سحری قبلهدن وزان اولان روزکاردر (محصل سخن) ترجمهدن مبیندر (ترجمه)

شول زنانك ترکن اورکه یوقدر عهدنده وفا
انلرك عهدیله یکسان بولنور باد صبا

یکسرن قلبك ثم لایجبرنه * وقلوبهن من الوفاء خلاء

(یکسرن) کسر سیننك ایله قیررلر دیمك (یجبرن) ضم باء ایله قیرلمشی اصلاح ایدرلر دیمکدر (خلاء) مصدر خالی معناسنهدر (معنای بیت) اول خاتونلرك خاصهلرندندرکه قلبکی قیررلر صکره اصلاح وتطییب ایدوب اول کسری جبر ایلمزلر انلرك قلبلری وفادن خالیدر (نکته) کسری قلبه نسبتدن فهم اولنورکه قلبی شیشهیه تشبیه ایلدی وجه شبه روشن ورقیق ولطیف اولمقدر * زیرا شیشهنك لطافتندندرکه مظروفنك رنکنده نمایش ایدر اول مرتبهده زجاجیت ادراك اولنمز کذلك عالمك قلبی صورت معلومی قبول ایدوب انك رنکنده ظهور ایدرکه دیمشلردر (بیت) رونمای رنك بیرنکی اولوب مانند جام * سینه صافان صفادن ایله کسب فیض تام (نکته) اثردهکلمشدرکه خاتونلرك عقل ودینلری ناقصلردر * شهادتلری دخی رجالك شهادتلرینك نصفیدرکه ایکی زن بر مرد مقامنه قبول اولندقلری نقصان عقللرندندر ووقت حیضده صوم وصلاته تقرب ایدهمزلر بو دخی نقصان دینلرندندر (وللذکر مثل حظ الانثیین) کریمهسی حکمنجه میراثده دخی ارکك قرنداشینك نصفنی آلور مع هذا خاتونلرك عجز وفتورلرینه نظرله میراث انلره مضاعف کرك ایدی لکن ارکك اولان مهر موجلی ویرر ودیشی مهری آلور بو اعتبار ایله مساواة بولنور دیدیلر * اکر دیرلرسه که زنانده اهل کمال کلمشدر * مریم وفاطمه وازواج طاهرات ورابعهٔ عدویه وامثالی نیجه ولیات وابدالده دخی زنان وار ایدیکی اثرله ثابت اولمشدر * پس جواب ندهدیرزکه شان زنانده اخلاق سیئه کثرت اوزره وشان مردانده اخلاق حسنه وفرت اوزره واقعدر بوخصه

ذاتنده نوع انسان اشرف مخلوقات اولدیغی مسلمدر بویله ایکن بعضیلری حقنده (کالانعام بل هم اضل) وارد اولدی (ترجمه)

شیشهٔ قلبك شکست ایلردخی جبر ایلمز
خانهٔ قلبنده اولمز انلرك مهر ووفا
نطق آخر

وما طلب المعیشة بالتمنی * ولکن الق دلوك فی الدلاء

(تمنی) برنسنهنك حصولنی آرزو ایلمکدر * ممکن اولسون ویا اولمسون واکثر استعمالی محالاتدهدر * مثلا ولیت الشباب یعود * شعرنده وقت شبابك عودتی تمنی ایدرم دیمکدر * مع هذا محالدر * حضرت ذی النورین رضی الله عنه بیورمشدرکه (ما تغنیت وما تمنیت مذ اسلمت) یعنی شرفیاب اسلام اولالدن بری هر مادهده سلب وجلبدن برین ترجیح وتقدیم ایلمدم * هر حالده لارد ولا کد مضمونیله عامل بیورمشلر (دلو) قوغه دیدکاری ظرف مؤنث سماعی لزومیدر مؤنثات سماعیهیی ابن حاجب نظم ایلدیکی وجه اوزره جملهسی یتمش یدی عدد لفظ اولور (دلاء) دخی دلوك جمعیدر (مفهوم مراد) حیات دنیانك لازمهسندن اولان امر معاش طلب وسعی ایله وامید وآرزو ایله حصولپذیر دکلدر لکن سن دخی دلو طلبکی سائر ارباب طلبك دلو وسعیلریله برابر القا ایله یعنی (فانتشروا وابتغوا) امر شریفلرینه امتثالا صورت ظاهرده سعی اوزره اول * زیرا اکرچه واهب منان تعالی وتقدس ارباب نیازك مرادلرینی عطا ایدر * لکن سعی ایله واسباب ایله مستور قیلمشدرکه (اجیب دعوة الداع) بیوردی اما (اذا دعان) ایله قید ایلدی (نکته) وجود اشیا خالق تعالینك قدرتیلهدر * لکن عادة الله بویله جاریدرکه بعض اشیایی عبیدن طلبك ظهورندنصکره خلق ایدر * پس طلبدن اول حکمك علامت شقاوتدر * زیرا عارف کاملك حالی بودرکه هم طلبی ترك ایلمزکه اثبات اسبابده امره امتثال ایدر * وهم اشیانك حصولی طلبك نتیجهسی وسعیك ثمرهسیدر دیمز * اکرچه طلب محصل مرام دکلدر لکن وصول مرام اکثریا ینه طالبلره میسر اولور دیدیلر (ان الله لا یحب البطالین) (ترجمه)

تعیشده تمنی چون دکل شرط طلب جانا
تشبث ایله اسبابه نصیبك کوندرر مولا

تحبّك بمائها بوما ویوما * تحبّك بحمأة وقلیل ماء

تحبّك بملأها) دخی نسخهدر (ملأ) فعل وزننده هر ظرفك طلوسی مقدارینه دیرلر

(حمأت) رحمت وزننده سياه چامور در (يوم) كون كه ظرف زمان محدوددر طلوع آفتابدن غروبه دك اولان وقتك اسميدر * اولكى يوم اولكى تجنك فعلنه * وثانى ثانى يه تعلق ايدر (مراد مأل) اول قوغه خزينهٔ غيبيه مثالى اولان قيويه ا ينوب سكا بركون آب صافىء مقصودى كندى طلوسى مقدارى كتورر * وبركون دخى سياه چامور ايله براز صو چيقارر ديمكدر * كذلك امور دنيويه دخى دائم تنقلات اوزره در نسق واحد اوزره دكلدر * پس وقت مضايقه ده صبر ورضا * وظيفهٔ حال مسلمان اولوب * وزمان رخصت ووسعتده شكر وثنا لازمهٔ اهل ايمان اولمق كركدر (رباعى) الله دير زيوزا ورمازهر بابه * دل نالشى ربه درد كل اربابه * بر دست رجايى اور منزه ومحكم * ذيل كرم مسبب الاسبابه

(ترجمه) قناعت شهر ينه قاضى عطاء حقه راضى اول
معاشك كه قليل وكه كثير البت ايدر اعطا

(نطق آخر)

وكم ساع ليثرى لم ينله * وآخر ماسعى لحق الثراء

(ساع) بونده كاسب معناسنه (آخر) غير كبى شايعدر * ملخص سخن ترجمه دن ظاهردر (ترجمه)

نيجه لر ثروته ساعى اولور بولمز ظفر اما
ايريشور نيجه يه سعى وطلبسز ثروت دنيا

(وساع يجمع الاموال جمعا * ليورثه اعاديه شقاء

(اموال) مالك جمعيدر ماله مال تسميه سى ميل وزوال ايچوندركه عرض دخى ديرور (اعادى) اعدانك واعدا دخى عدو لفظنك جمعيدر مراد ازواج واولاددركه آيت كريمه ده (ان من ازواجكم واولادكم عدوالكم) وارداولمشدر (شقاء) بدبخت اولمق كه سعادتك مقابليدر (ترجمه)

نيجه سى جمع ايدر سعى وطلبله مال دنيايى
كه ميراثى ايچون اهل شقاوت ايده لر غوغا

وماسيان ذوخبر بصير * وآخر جاهل ليساسواء

(ما) ليس يه مشابهدر خبرى تقديم ايله عملى باطل اولمشدر (ى) مانند خبر علم معناسنه كه اهل قبله ديدكارى اهل خبره دن غلطدر (بصير) صاحب دانش وذكى (ليسا) تأكيد ايچوندر (مأل بيت) اهل تجربه وصاحب بصيرت اولوب مالنى وجه شرع اوزره اكل وانفاق ايدن كمسنه ايله جاهل اولوب مالى حفظ

ايله زكاة وسائر امور لازمه يه قدرى معروف صرف ايلميوب وارثلره تأخير ايدن كمسنه برابر دكللردر (ترجمه)

علومه سعى ايدوب نور بصيرتله سنى اكله
بيلورسين كه برابر اوله مز نادان ايله دانا

ومن يستعتب الحدثان يوما * يكن ذالك العتاب له عناء

(يستعتب) غضب وسخطه مستحق اوله قدنصكره كنديدن خشنود ايلكه سعى ايدر ديمكدر (حدثان) حركه لرله حادثه در ضرورة ساكن قيلنور (عناء) فتحله مشقت (ترجمه)

شو كيم داغ درونه اولدى مرهم خواه دوراندن
قودى داغ اوستنه داغى مداواة ايلدى كويا

ويزرى بالفتى الاعدام حتى * متى يصب المقال يقل اساء

(يزرى) تقديم معجمه ايله خور وحقير ايدر ديمكدر (فتى) يكت وبونده رجل مراددر (اساء) كسر ايله اساءتدركه كوتولك (خلاصهٔ شعر) فقر كشى يى خور ايدر * كلامنده اصابت ايلسه دخى اساءتدر ديسور انكيچوندركه (نعم المال الصالح للرجل الصالح) بيورلدى * وحرف رادهٔ حضرت امير كرم الله وجهه * كذلك الفقر بالاحرار يزرى * بيوردبغى كاسه كركدر انشاء الله (ترجمه)

كشى يى صورتا بوقلق شورتبه خور ايدر حتى
سوزى محض صواب اولسه خطا دير اهل استهزا

(نطق آخر)

ليس من مات فاستراح بميت * انما الميت ميت الاحياء

(ميت) لفظلرينك ايكيسى سكون ايله واو چنجى شده ايله درجه له سى اولوكه فارسيده مرده ديرلر (مأل بيت) موت ايله راحت بولان كمسنه ميت دكلدر بلكه حيات طيبه يه وصول ايله مستريحدر * لكن اولمش كمسنه اولدركه ديريلرك اراسنده ميت اوله يعنى سير وسلوك ايله (موتوا قبل ان تموتوا) سريله متصف كامل اولمغه سعى ايلميه اشته حقيقتده ميت معطل اودر ديمكدر * اندن جاهل مراد اولنمق بعيددكلدركه (يخرج الميت من الحى) مفهو منجه حضرت امير كرم الله وجهه * وفى الجهل قبل الموت موت لاهله * بيورركه حرف رادهٔ كاسه كركدر * وامام حسن بو بيتى چوق چوق انشاد بيوررلرايدى (ترجمه)

بو عالمدن كوچوب راحت بولان مرده دكل اما

حیات دائمه ایرشمنلر اولدیلر موتی
(نطق آخر)

طلق الدنیا ثلاثا * واطلبن زوجا سواها

(دنیا) بو عالم فانیدر اقرب معناسنه اولان ادنانك مؤنثیدر * دنیادن زن ایله تعبیر اولنمق صورتده حسن و دلربالق و سیرتده قبح و بیوفالغی سببیله در * و یاخود ارباب کشف و شهوده عالم مثالرنده خاتون صورتیله کورنمك جهتندن اوله که حضرت امیره اجمل زنان قریش اولان ثبیته صورتنده کوروندیکی حرف لامده کاسه کرکدران شاء الله المعین (زوج) جفتدر که ضدی فردتك دیمکدر مرده و زنه دخی دیرلر * لکن صکره زوج مذکرده و زوجه مؤنثده شایع اولدی (ترجمه)

سه طلاق ایله عروس دهری تطلیق ایت دلا
بیوفایی ترك ایدوب کل استه یار پروفا

انها زوجة سوء * لاتبالی من اتاها

(لاتبالی) مبالاة ایلمز * یعنی کسنه یی صایمز و قورقز دیمکدر (مأل بیت) اول دنیا بدخو و اخلاق سیئه اهلی و خاین در و هرکیم کندیسنه قربان و منا که مراد ایلسه خوف ایلمز جفتلشور بویله برعورتدر (ترجمه)

سوء خلقیله تخلق ایلین مکاره در
کیم کاورسه خوفی یوقدر اول هزاران آشنا

واذا نالت مناها * منه ولته قفاها

(منا) ارزولر معناسنه جمعدر مفردی منیه در (ترجمه)

آرزوسین دفع ایدنجه اندن اول اعراض ایدر
شخص آخر جلوه سینه یعنی ایلر اشتها

(نطق آخر)

یا عاشق الدنیا الغیرك وجهها * ولتندمن اذا ارتك قفاها

(ارت) اصلنده ارات ایدی مصرع ثانی قسم محذوفه جواب اولمغله نون تأکید صحت بولور (مأل قال) ای دنیایه عاشق و اول بدلقایه طالب معانق معلومك اولسونکه انك توجهی سندن غیری کسنه یه در تحقیق البته سندن اعراض ایدوب قفاسنی کوسترنجه اکامیل و محبتله نادم اولورسین (ترجمه)

چو دنیانك کوزی غیریده در ای عاشق دنیا
ندامت ال ویرر یوز دوندرنجه سندن ای شیدا

(نطق آخر) * تحرز من الدنیا فان فناءها * محل فناء لا محل بقاء *

(فناء) کسر ایله قاپو اوکی پیش درکاه کبی (فناء) فتح ایله موجودلك عدمی که ضد بقادر (ترجمه) جهاندن احترازایله کانك پیرامنی حالا
مقام عشرت باقی دکل جای فنا آکلا

فصفوتها ممزوجة بکدورة * وراحتها مقرونة بعناء

(صفوت) خالص اولق (ممزوجه) قارشمش (کدورة) بولانقلق (مأل مراد) اول دنیانك صافی و خالص اولسی کدرله مخلوط و آسایشی محنته مربوطدر و بویله اولان مسکنلك نتیجه سی نه منجر اوله جغی بدیهیدر (ترجمه)

صفای صفوتی آلوده درد کدورتدر * شفای راحتی درد تعبله ممتزج معنا

(نطق آخر) * هی حالان شدة و رخاء * وسجالان نعمة وبلاء *

(رخاء) شدتك ضدیدر (سجال) صولی اولان قوغه لر مفردی سجلدر * دلو کبیر متعدد قوغه مقداری اعتبار اولنوب لفظ سجال مفرد کبی ایراد و تثنیه قیلندی جمعك جمعی کبی (خلاصهٔ قال) دنیا ایکی حالدن عبارتدر که بربرندن آیرلمزلر شدت و زحمت ایله وسعت حال که ایکیسی کویا بر آز قوغه لردر ایکی نوع قیلنسه بری نعمت ایسه نوع آخری دخی البته زحمت واذیتدر (ترجمه)

حالت دنیا ایکیدر یعنی شدتله رخا * بیری دلو عین نعمت بریسی دلو بلا

والفتی الحاذق الادیب اذا ما * خانه الدهر لم یخنه العزاء

بعض نسخه ده را ایله اریب ینه عاقل معناسنه در (عزاء) تقدیم مهمله ایله صبردر که تعزیت صبر ایله نصیحتدر (نتیجهٔ سخن) بو اوصاف ایله موصوف اولان دنیا معلوم اولدقده عاقل اول کسنه درکه اکر روزکار اکا عهد وامانتده خیانت ایدرسه صبر و رضایه ملازمت ایدرکه اول حالت اکا خیانت ایلمز بلاخوف انلرله متصف اولسون (ترجمه) برادیب حاذقه ایتسه خیانت روزکار

صبر ایله ایدر علیل قلبه تدبیر دوا * ان الممت ملمة بی فاننی * فی الملمات صخرة صماء

(ملمه) مهمه کبی حادثهٔ روزکار (صخره) طاش (صماء) متین وقوی معناسنه مؤنثدر (خلاصهٔ بیت) ترجمه دن عیاندر (ترجمه)

کر نزول ایتسه بکا بر نازله دوراندن * شدت صبر ایله مرمردن قتی دیرلر بکا

عالم بالبلاء علما بان * لیس یدوم النعیم واللاواء

(لاْواء) بلواء وزننده شدت معناسنه و بلواء دخی نسخه در (مأل محصول) تجربه ایله بیلورمکه نعیم دنیاده و بلواده دخی دوام یوقدر نه سروریله معمود * ونه

شرور ایله مغمور اولمق سزاوار عقلادکادر (ترجمه)
اکلادم تلوین کونا کون جزئی صبر ایله * پس دوام اوزره دکادر نعمت وشدت دلا

(نطق آخر) لنعم الیوم یوم السبت حقا * لصید ان اردت بلا امتراء

(سبت) لغتده قطع معناسنه درکه جمعه ایرتسی کوننك اسمیدر * فارسیده ا کا شنبه دینور * قافیهٔ رابعه نك اجمال مألی بودرکه خالق تعالی اول آفریننده ماسوایی خلق ایلمك مراد ایدوب (خلق الارض فی یومین) مفهومنجه یریوزینی بازار ایله بازار ایرتسی کونی خلق ایلدی وزمینده اولان سائر اشیایی صالی ایله چهارشنبه کونی خلق ایلدی وکوکلری دخی (سبع سموات فی یومین) ناطق اولدیغی اوزره پنجشنبه وجمعه کونی خلق ایلیوب جمله سنی التی کونده خلق ویدنجی سبت کونی ترتیب خلق قطع وترك ایلدیکی ایچون اول کونه قطع معناسنه اولان سبت لفظنی تسمیه ایلدیلر * بوسببدندرکه یهود اول کون ترك عمل کونیدر دیرلر (صید) آوکرك قوش ایله وکرك کلاب معلم ایله اولسون (امتراء) شك ایلمك (بلا امتراء) ده باء جاره نعم کلمه سنه تعلق ایدر (لا) دخی بومحلده غیر معناسنه اسمدر نفی جنسه حمل ایله شارح میبدی کبی علمای فحولك تکلفلرینه حاجت یوقدر (محصول بیت) تحقیق نه کوزل کوندر سبت کونیکه صید وشکاره قصد ایدرسن محذور شرعیسی یوقدر * مثلا جمعه کونی اولسه شاید صلوة جمعه یه مانع اوله لکن انده بو یله محظور یوقدر * وحسنیاتندن یهوده دخی مخالفت بولنمش اولور (ترجمه) قصدك عالمده شکار ایسه دلا * روزشنبه خوشدر اینمه امترا

وفی الاحد البناء لان فیه * تبدی الله فی خلق السماء

(الاحد) یوم احد یعنی بازار کونی (تبدا) ابتدأ وشروع ایلدی دیمکدر فی قرینه سیله (محصول بیت) بازار کونده بنایه شروع انسبدرکه خالق تعالی کوکلری اول کونده خلق ایلدیکه بیت اولده اشارت اولندی * فقیر دیرمکه اکرچه بازار کونی شروع انسبدر لکن آیك دردنجی کوننه راست کلورسه انده ابتدا اولنان هرنه اولورسه حسن ختام بولمق امر محالدر دیو بالتجربه یازمشلردر * وبو بیت آسمانك زمیندن مقدم خلق اولندیغنه ذاهب اولان جماعتك دلیلیدر * اکر سؤال اولنورسه که سبت کونده وحدت وصفی اعتبار اولنمدی * جوابلردن بری بودرکه سبت کونی ایام بیننده ذات بحت حق تعالی یه اشارتدرکه واحدیت وکثرت انده معتبر دکادر * بعده بازار کونی مرتبهٔ احدیته صکره اثنین کونی مرتبهٔ واحدیته اشارت اولورکه ظهور کثرته مبدأدر * وثلاثا دخی عالم عقول ونفوسه *

واربعا عالم مثاله * وخمیس عالم شهادته * وجمعه که آدینه وعروبه دخی اسملرندندر جمیع مراتبی جامع اولان عالم ناسوت * یعنی انسانه اشارتدر دیدیلر (ترجمه)
داخی یکشنبه بنایه خوش کلور * کیم اوکونده خلق اولنمشدر سما

وفی الاثنین ان سافرت فیه * ستظفر بالنجاح وبالثراء

(نجاح) حاجت روا وقضا اولمق (مأل نظم) بازار ایرتسی کونی اکر مسافرت ایدرسن عزیمت ایلدیکك حاجتکه تیز ظفر بولورسین * وثروت یعنی مال کثیره واصل اولورسین که دوشنبه کونی روز فیروزدر (ترجمه)
روز دوشنبه ده ایلرسن سفر * نائل ایده دولته حاجت روا

ومن یرد الحجامة فالثلاثا * ففی ساعاتها هرق الدماء

(حجامت) فتح مهمله ایله معروف لکن کسری افصحدرکه قان چیقرمقدر آلت مخصوصه وار برمشهور ردوادر (ساعات) جمعدر مفردی ساعت زماندن برجزءدر * حتی ساعت معروفه ساعت نجومی دیرلرکه علوم ریاضیه اربابی میاننده برکیجه وبرکون یکرمی درت اجزاء فرض وتقدیر اولنوب آندن برجزئنه برساعت مستوی دیرلر * ویاخود برکیجه نك ویا برکوننك اون ایکی جزئندن بریدرکه اکا ساعت معوج دینور (هرق) دوکمك واقتمق (سفك) دخی اول معنایه نسخه در (دماء) کسر ایله جمعدر مفردی دم قاندر * اعرابی دخی فالثلاثاء احسن دیمکدر (خلاصهٔ بیت) هرکیمکه حجامت ایلمك مراد ایده صالی کونی سائر ایامدن اولادرکه اول کوننك اجزاسنده قان دوکمك واردر (نکته) نقلا اثر شریفده وعقلا ارباب تجربه نك خبرلرنده کلمشدر حتی اول ساعاتی مریخ اولمغله انك حکم جلادیتی ساعات سائره سنه دخی ساری وسائردر * وآیك نصفی کچدکده واون یدی ویا اون طقوز * ویا یکرمی برنجی کونی اولمسی وعلی الریق اولمق * ونقرهٔ قفادن غیری محلدن حجامت ایله قوت حافظه نك وعقلك زیاده اولدیغی مصرح واول کونده حضرت ایوب علیه السلام دردینه شفایاب اولدیغی متعدد حدیثلر ایله ثابتدر (ترجمه) هم حجامت روز سه شنبه ده در * ساعتنده خوش کلور سفك دماء

وان شرب امرء یوما دواء * فنعم الیوم یوم الاربعاء

(اربعا) کسر با ایله فتحی دخی مرویدر چهارشنبه کونیدر (حاصل شعر) شرب دوا مراد ایدن کمسنه یه چهار شنبه کونی کوزلدر (نکته) بر مادده پیغمبر عزیز علیه الصلاة والسلام اثنین وثلاثا واربعا کونی بین الصلاتین وقتنده ذلك برامرك حصولنه دعا بیوردیلر چهارشنبه کونی اویله نمازی وقتنك دخولندنصکره

اجابت اثری ظهور ایلدی حتی جابر صحابی دیرکه هر امر عسیرده اول وقتی تفقد ایدوب انده دعامک قبولنی مشاهده ایدرم دیمشدر اشته بوندن ظاهر اولدیکه چهارشنبه کوننک نحس اولمسی کفره یه کوره در * وحنفیه دن صاحب هدایه یه نسبت اولنورکه درسلره چهارشنبه کونی بدأ ایدوب اول کونده ابتداء اولنان اعمال البته رسیدهٔ ختام اولوردیو مروی حدیثله استدلال ایدردی * اکرچه اول حدیثی محدثین انکار ایدرلر لکن بالتجربه یینه سوز صاحب هدایه نکدر دیدیلر

(ترجمه) چارشنبه ده بغایت خوش کاور * ایچمك استرسن اکرشرب دوا

وفی یوم الخمیس قضاء حاج * فقیه الله یأذن بالدعاء

(خمیس) پنجشنبه کونی قضا اودهمك (حاج) جمعدر مفردی حاجت برنسنه یه محبتله احتیاجی اولمق (یأذن) قولاق طوتروب کاردیمك یستمع معناسنه در * پس غایتی اولان قبول مراددر دعاء ضمله اوقومق دعا ایله ویا علیه (محصول سخن) پنجشنبه کوننده حاجت قضا اوروا اولورکه سمیع الدعاء اولان مجیب تعالی اول کونده دعایی قبول ایدر * بارك الله السبت والخمیس

(ترجمه)

پنجشنبه درقضاء حاجته * کیم اوکونده ایتدی حق امر دعا

وفی الجمعات تزویج وعرس * ولذات الرجال مع النساء

(جمعات) سکون ایله در ضمه لرله دخی جائزدر جمعدر مفردی جمعه درکه آدینه وعروبه دیدکلری دخی ذکر اولنمشیدی * سبب تسمیه یوم جمعیت اولمسیدرکه جمعه نمازینه مؤمنلرك اجتماعی ایدر ویا زوج وزوجه نك جمعلری ویا طعام زفاف ایچون جمع اولمقدر (تزویج) جفت ایلمکدر (عرس) عروسك طعامیدر ضمله در وعروس زوجدن وزوجه دن هر برینه دیرلر و کسر ایله دخی لغتدرکه زوجه معناسنه در ترکجه کلین دیمکدر (لذات) جمعدر مفردی لذت ملایم اولان نسنه یی ملایمی ایچون ادراکدر (نساء) امرأه نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر (مفهوم بیت) تزویج وانك طعامی وهر لذتلرکه رجال خاتونلر طرفندن تذوق وتلذذ ایده لر جمله سنه جمعه کونی انسبدر

(ترجمه) جمعه ده خوش اوله تزویج عروس * داخی لذات رجال ایله نسا

وهذا العلم لم یعلمه الا * نبی او وصی الانبیاء *

(نبی) پیغمبردر خبر معناسنه اولان نبأ دن مشتقدر * ویاخود رفعت وشرف معناسنه اولان نبوتدن مشتقدر بهرحال فعیل صیغه سیدر * تقدیر اوله کوره یا بمعنی الفاعل اولورکه (نبأ عبادی) اکا شهادت ایدر * ویا بمعنی المفعول اولورکه نبانی العلیم الخبیرا کا دلیلدر جمع نبا وانبیاء کاور * وتقدیر ثانی یه کوره

بمعنی مفعولدر مرفوع معناسنه اولور (فتح) متکلمین دیرلرکه نبی اول انساندرکه کندینه هر نه که حق تعالی دن وحی اولنورسه انی تبلیغ ایچون کوندرلمشدر (رسول) اول پیغمبردرکه صاحب کتاب اوله یا شریعت سابقه دن بعض احکامی نسخ ایلیه (اولوا العزم) اول رسوللردرکه قتال وجهاد ایله مأمور اوله * حضرت شیخ فتوحاتك اوندردنجی بابنده بیوررکه نبی اول پیغمبردرکه من طرف الله اکا کان دخی متضمن اولدیغی شریعتله کندی عامل اوله * اکر اول شریعتی آخره تبلیغ ایله مأمور اولورسه رسولدر * وصوفیهٔ کرام دیرلرکه نبوت حق تعالینك ذات وصفات واسما واحکامندن خبرویرمکدر اکر سیاست ایله دخی مأمور ایسه نبوتی تشریعیه در واکر دکل ایسه نبوتی تعریفیه درکه کندیدن مقدم کلمش اولان شریعتی تعریف وتاییدو تقویتدر * وفاضل قیصری شرح فصوصده دیرکه نبی برشخصدرکه خلقه کمال هدایتلری ایچون ارسال اولنه که انلرك اعیان ثابته لرینك استعدادلری اقتضاسنه کوره انلرك حقنده حضرت علمیه ده مقرر اوله کرکسه اول کمال ایمان اولسون واسترسه انك غیری اولسون وپیغمبردن اکر خارق عاده صادر اولورسه معجزه درکه اکر ولیدن ظاهر اولسه کرامت اولور * وبعض وقت اولورکه نفوس قویه اصحابندن بحسب الفطره صادر اولورکه اول کمسنه نبی ویا ولی اولمق دکل بلکه صالح دخی اولمز * ومولانا سعد الدین مقاصد شرحنده دیرکه وقت اولورکه نفوس ناطقه اعمال مخصوصه یه استناد ایله امور غریبه احداث ایدرکه اکا سحر دیرلر * ویاخود عزایم کبی بعض روحانیات قوتیله * ویا دعوت کواکب کبی اجرام فلکیه یه اعتماد * ویا قوای سماویه نك ارضیه ایله امتزاجی سبیله که طلسمات در * ویاخود خواص عنصریه یه اعمالیله که نیرنجات در * ویا نسبت ریاضیه ایله که حیل هندسیه در نیجه احوال عجیبه احداث واظهار ایدرکه تمیزلری میزان شرعله اولور (القصه) اشاعره * یعنی اهل سنت کرامات اولیایی اقرار ایدوب ومعتزله انکار ایدرلر اهل سنتدن استاد ابو اسحق بو امرده معتزله یه موافق ومعتزله دن ابو الحسن بصری اهل سنته مطابقدر * وصوفیهٔ کرام دیرلرکه قبل الوقوع بعض امورك وقوعنی خبر ویرمك * وطی زمان * وطی مکان * وبونلر امثالی حالات ملکلر ایله جنیانك خواصندندر اکر کاملاندن واقع اولورسه انلرك معاونتیله اولور * اما ضمائر وخواطره جن ایچون اطلاع یوقدر وسلك وملکوتده تصرف مثلا احیا * واماته * واخراج محبوس * وعالم ملکوته ادخال مرید مرتبهٔ الهیه نك خواصندندر * وهر پیغمبرك معجزه سی

امتنده غالب اولان امره مطابق واقع اولور* مثلا قوم موساده سحر شایع ایدی*
وقوم عیساده طب* وامت داود ده موسیقی * وخاتم الانبیا محمد مصطفا علیه
وعلیهم الصلاة والتحایا قومنده فصاحت غالب حاللری ایدی * حتی یدی قصیده
کعبهٔ مکرمه قپوسنده آویخته ایدی * کاملان انبیا واولیا مبدأ ومعاد وضابطهٔ
نظام دنیا ایچون ارساللری وجه کلی اوزره در واعمال بشریه نك برزخده تمثل
ایدن صورتلرینه مطلعلردر وسائر انسانه خوابده منکشف اولان حالات انلره
بیدار ایکن ظاهر اولور* واجسام ارضیه وسماویه ده تصرفه قادرلردر حضرت
ابراهیم آتشده تصرف ایلدی (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) وجناب
موسی صوده متصرف اولدی (واوحینا الی موسی ان اضرب بعصاك البحر
فانفلق) ورروی زمینده دخی تصرف ایلدی (واذا استسقی موسی لقومه فقلنا
اضرب بعصاك الحجر فانفجرت منه اثنتاعشرة عینا)وحضرت سلیمان هواده
متصرف اولدی (ولسلیمان الریح)وجناب داود معدنده تصرف کوستردی
(ألناله الحدید)ومریم نباتده اظهار کرامت ایلدی (وهزی الیك بجذع النخلة)
وحضرت عیسی خیوانده متصرف اولدی (کونوا قردة خاسئین) واول آفتاب
عالمتاب آسمان رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جنابلری آسمانده اظهار
اثر دست اعجاز پیوست بیوردی (اقتربت الساعة وانشق القمر (بیت) کوسترنجه
بنانی خلقه هنر* اوستنه پاره پاره اولدی قمر (صاحب) هیکا کل دیرکه ای عاقل
صاحب نظر وفراست آتشده قزارمش حدیدك ناره تشبهی ونارك فعلنی نارکبی اجرا
ایلدیکی مشهود دیدهٔ عبرت بینك اولنجه صقین تعجب واستغراب ایلمه که برنفس
نفیس حق تعالینك نورینه تقرب برله نورانیت کسب ایلدکده جمله کائنات اکا
اطاعت ایدر * خصوصا نبوت دخی ضم اولنه محل تردد واستبعاد دکلدر (شرح
فصوصده)فاضل قیصری دیرکه وجود حقیقت واحده درکه تعدد وتکثر آنده
یوقدر مشهود اولان تعدد وتکثر تعینات وتشخصاتك مقتضاسیدرکه اجسام
وارواح پیدا ومعانی روحانیه واعراض جسمانیه هویدا اولور ارواحك کلیه سی
وجزئیه سی واردر ارواح پیغمبران ارواح کلیه درکه هربر روح تحت حکمنده
داخل اولوب امتی اولان جماعتك ارواحنی مشتملدرکه اسماء جزئیه نك اسماء
کلیه ده دخولی کبیدر* واشته بو تقریره اشارت بیورر (ان ابراهیم کان امة قانتا
لله) وصی) نبی صیغه سی اوزره در (وصیت) راغب قولنجه برکسنه برشخصی
اختیار ایدوب وعظ وپندی متضمن اولان عملی اکا سپارش ایله سائرندن انی

تمیزه دیرلر (وصی النبی) پیغمبرك سائر اصحابی میاننده مختاری اولوب بعض
اعمال دینیه یی حواله ایلدیکی شخصدر (مأل بیت) ظاهردرکه بو خواص ایام
اسبوع امور شرعیهٔ واجبه دن دکلدر * فضائل اسلامیه درکه احتیاط وخیر
وبرکت کثیره یه عملنده ارتباط قیلنلندر بو مقوله حسیات فاضله یی پیغمبر اولان
بیلور وبانك وصیسی اولوب آیینهٔ خصال حمیده سی وتربیه ضمننده تعلیمکرده سی
اولان ذات بیلوردیمکدر (فتح) فن نجومده مقرردرکه جمعه ایرتسی دیدکاری
سبت کونی زحله تعلق ایدر* وبازارك طالعی آفتابدر* بازار ایرتسی قمر کدر صالی
مریخه تعلق ایدر چهارشنبه عطارد وپنجشنبه کوننك تعلقی مشتری یه * وجمعه
کونی زهره یه متعلقدر * قمرك مناسبت حکمیسی سفره در* مریخك حجامت
وقان المق کبی کاره نسبتی واردر* عطارد شربت ایچمك کبی امره منسوب *
مشتری قضای حاجات یعنی حصولی انتظارنده اولنان برامره مباشرت
اول وقتده سهولتنه سببدر ودعا قبولی ملحوظدر* زهره تزویج وتزوج امثالی
جمعیت سرور* وسور حبور ساعتیدر * هر برنده وجه تخصیص عیاندر*
لکن زحلك صید ایله وکوننك بنا ایله نسبتی فن نجومده ظاهر دکلدر شایدکه یوم
سبتی صیده تخصیصك وجهی بو اوله که ابن عباس ومجاهد رضی الله عنهم
بیورمشلردرکه یهود اهل اسلامك یوم مخصوصلری اولان جمعه کونیله مأمور
اولمشلر ایکن انی ترك وشنبه کوننی اختیار ایدوب کندی رایلرینی مختار فاعل
مختاره ترجیح ایلدیلر خالق تعالی دخی انلری اول کونده صیددن منع قیلدی
واول کون روی دریایه بالقلر چیقوب صیددن امین اولدقلری جهتدن بیمحابا
کورینورلر وغروب شمسله انلر دخی غائب اولوب ینه سبت کوننه دلك بردخی
کورنمزلر ایدی بو بلایه حق تعالی انلری مبتلا ایلدی زیرا انلر امر حقی تبدیل
ایلدیلر* وبازار کوننی یاپویه تعیین بیت نابنده بیان اولنان وجهه بناءدر
وبو احکامده احتیاط درکار اولدیغی بیت اولده لام ایله (وحقا) کلمه سیله (وبلا
امتراء) قولیله تأکید بلیغ قیلدی (لطیفه) شارح فقیر دیرمکه یوم سبت ایله صید
حوت عددده یکسانلردر شایدکه بو سرك ثمره سی اوله صید بحره معنوی وجه
تخصیص دخی اولور* فاضل یزدی دیرکه فن احکام منسوب ادریس علیه
السلامدر وشیخ علاء الدوله عروه سنده یازارکه اهل نجومك فتح الباب ایله نام
قیلدقلری اتصالات علویه نزول باران پیدا اولماسنه سبب اولدیغی فی الحقیقه
بیلمك استرسك سورهٔ قمرده (ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر) آیت کریمه سنی تلاوت

ومفهومنی ملاحظه ده امعان دقت ایلیه که خدشه دل سندن زائل اوله ✻ وفتح الباب تعبیری قرلک کوکبدن آیریلوب انك خانه سنه خانه سی مقابل اولان کوکبه اتصال ایلمکه دیرلر مثلا زهره دن مریخه اتصرافی کبی ✻ وینه شیخ من بور عروه ده علم نجوم علم انبیا اولدیغی اکر بیلمك مرادایدرسن (فنظر نظرة فی النجوم فقال انی سقیم) آیت کریمه سنی قراءت وتأویلنه نظر انداز امعان اول دیو بیورور ✻ شمس ضیادار آسمان رسالت علیه الصلاة والتحیة برحدیث شریفده (من آمن بالنجوم فقد کفر) بیوردقلرندن مرادهما بونلری بودرکه نجومده اولان تدبیرات کونیه ده انلر حق تعالینك امرینه مسخر ومخلوق اولوب انلرك هر برینه برخاصه ودیعة الله قیلنوب انلر مدبرات اولمقده مأمورینلرینی وهر برینك وقت اجتماعلرنده پیدا اولان خاصه زمان انفرادلرنده انلردن هویدا اولان اثرك غیری اولمق دخی امر حکیم مطلق اولدیغنی اقرارلری اولمیوب بلکه انلر بوعالمك تدبیراتنده بالنفس مستقللردر دیو اعتقاد ایدرلرسه کافر اولورلر ✻ وبونك نظیری بونشأة انسانیه ده بودرکه مثلا منفرداً برحرف کبی کلمه درکوزملك ایله امردرکه رؤیتدندر اکر حامهمله ایله تألیف اولنسه (رح) بعدالزوال ذاهب اولمغله امر اولور واکر ثاء مثلث ایله ترکیب اولنسه (رث) وارث اولمغله امر اولور حجة الاسلام امام غزالی احیاء المعلومة بیورر ✻ علم نجومده نهی اولنان ایکی امردر بری افعالنك تأثیرنده مستقللردر یاوجودنده ویاخلقنده حق تعالینك مدخلی یوقدر دیو معتقد اولمقدرکه قریباذکر اولندی وبری دخی احکامنده منجملری تصدیقدر زیرا انلر عن جهل سویلرلر ✻ و بوعلم بعض پیغمبرانك معجزه سی ایدی صکره مندرس اولوب مختلط وپریشان اولدقده بعض آثار قالمشدرکه صوابنی خطاسندن تمییز ممکن دکلدر ✻ فالدیکه خالق تعالینك خلقیله حاصل اولان آثاره کواکبك سبب اولدقلرینه اعتقاد ایلمك دین اسلامده برامر قادح ومضر دکلدر بلکه حق اولان بودر زیرا عادة الله بویله جاریدرکه اثر خلقتنه بعض اشیایی سبب ایلمشدر آتش یاقمغه سببدر مع هذا اول فعلی خالق ینه حق تعالیدر ومدبر حقیقی ایکن ملائکه یه (والمدبرات امرا) بیورمسی دخی بوقبیلدندرکه مقسمانندر ✻ شیخ ابوعلی بن سینا اواخر شفاده افاده ایلدیکی بحثك خلاصه سی بودرکه احکام سویلین اهل نجوم مع هذا مدعالرینی برهان ایله اولمیوب بلکه اکثرنده تجربه دعواسنده اولوب واحوال سماویه نك جمله سنی احاطه ممکن دکل ایکن اسباب سماویة کائناتك دلالتلریله احکاملرینی اثبات ایلمك قیدنده اولوراشته

بوسبيدن

بوسببدن قوللرینه اعتماد اولنمز وبوخلاصه یی تأیید ایدرکه (غربیه ١٨٥) تاریخنده زحل ایله مشتری بروج هوائیه دن میزانده قران ایلدکلرنده اهل نجوم معمورهٔ ارض اول سالده روزکار ایله خراب اولور دیو حکم ایلدیلر واول زمانك حکماسندن انوری دخی انلرله اتفاق ایلدکده بوصورتدن خلق خوف ایدوب زیرزمینلر تدارك ونیجه محکم مغارهلر پیداسنه سعی ایلدیلر ✻ ومنجملرك تعیین ایلدکلری کونده خلق یره کیردیلر لکن اول کونده اصلا روزکار بدیدار اولمدی وسلطان طغرل امرایدوب منارهلرده چراغلر یاقدیلر کیجه صباحه دك قطعا هواده حرکت حس اولنمدی لکن چنکیزخان قوم تاتارده پادشاه اولوب قران حزبورك اوتوزنجی سالنده خروج ایلدی (ترجمه) بوعلومی فهم ایدر انجق نبی ✻ هر کیم اولورسه وصی انبیا (نطق دیکر)

لبیك لبیك انت مولاه ✻ فارحم عبیدا الیك ملجاه)

(شیخ رضی) دیرکه لبیك اصلنده الب لك البابین ایدی یعنی خدمتکده قائم وامتثال امرکده دائم اولورم دیمکدر تثنیه صیغه سی تکثیر ایچوندرکه چوق چوق وهرزمان وعلی التوالی خدمتلرکدن منفك اولمم دیمکدر صکره فن نحوده تقریر اولنان قاعدهٔ معروفه اوزره لبیك قالمشدر یاخود الب معناسنه اولان اب دندر (مولی) آزاد ایدن کمسنه معتق کبی وبومعنی سائر معنالردن اولیدر ومصرع ثانیده اولان عبیده نظرله انسبدر (رحم) احسانی اقتضا ایدن رقتدر (عبید) عبدك تصغیریدرکه استرحاما اختیار ایلدی (ملجأ) محل رجا ونیاز (نکته) مصرع اول اصلنده انت مولای ایکن انت مولاه تعبیرینه عبور والتفات اولندی زیرا زورق هستیء موهومی بحر فنایه ارسال ایله مقام تکلمده کندیدن غائب اولوب کندیدن عبارت اولان یاء متکلمدن قافیه نك طلبیله ضمیر غائبه عدول ویاخود ملجأ ضمیری کبی بودخی مصرع اخیرده اولان عبیده رجوع ایله اضمار قبل الذکره قائل اولمق لازم کلدی (ترجمه) یوزاوروب درکاهکه کلدم خدا ملجأم انجق اودر رحم ایت بکا

یاذا المعالی علیك معتمدی ✻ طوبی لمن کنت انت مولاه

(معالی) جمعدر مفردی معلاة رفعت وشرفدر (معتمد) اعتماد معناسنه مصدر میمی (طوبی) طیبدندر حسن زند کانی میسر اولسون دیمکدر لامسز دخی استعمال اولنورکه قریبا کلسه کرکدر (مآل نظم) ای رفعت وشرف صاحبی یعنی انلرك عطاسنك صاحبی حسن حال وسعادت اول کمسنه یه که سن انك

افنديسی اولدلئ يعنی اول مرتبه كريم ودار بنده رحيمسين كه مولای حقيق اولديغكی بيلوب سنك بابكه التجاربابی هرحالده سعادت اصحابيدر (ترجمه)

اعتمادم سا كه درياذاالجلال * خوش اوكيم سن اوله سين مولی اكا

طوبی لمن كان نادما ارقا * يشكوالی ذی الجلال بلواه

(ارق) اويخوسزلق (وارق) انك نعتی كه اويخوسز كمسنه (جلال) عظمت (مآل بيت) حسن حال وسعادت اول كمسنه يه كه كندی جرمنه معترف ونادم اولوب اويخوسنی ترك ايده وبلای جرم وجنايتندن الله عظيم الشانه شكوا ايليه وعظمت وجلالندن خوف ايدوب كيجه لرده عالم اغياردن خالی ايكن بيخواب وبيتاب باب رب الاربابدن فيض عفو وعنايت استجلاب ايليه (ترجمه)

خوش اوقولكيم نادم وبيخواب اولوب * ايده نفسندن خدايه اشتكا

مابه علة ولاسقم * اكثر من حبه لمولاه

(سقم) خسته لك (محصل بيت) علل صوريه وسقم معنويه دن هيچ بری مولی تعالی ايله اولان معامله قلبيه سريه سنه مانع اوليه (ترجمه)

آكه باعث اوليه علت ستم * آه وزاری حب مولادن اولا

اذاخلا فی الظلام مبتهلا * اجابه الله ثم لباه

(ظلام) فتحله ظلمت كبی قرا كلق (ابتهال) دعاده فريادوزاری لبی لبيك ديدی ديمكدر (محصول بيت) كيجه ظلمتنده تنهانيازده اولوب مجيب السائلين حضرتلری مرامنه مساعده ودعاسنی قبول ايدوب كندی ياربی ديدكجه خالق اولان باری تعالی اكا لبيك خطابيله جواب ايلديكی قوله سعادتكه بودولته مظهر اولمشدر زيرا اثرده كلمشدركه برامر ضمننده برقول خالقنك ربوبيتنی اقرار ايله دعاسنده اوچ ويابش كره ياربی ديدكده لبيك خطابيله لطيف ومنان تعالی بنده نوازلق بيوردر (ترجمه) چون ظلام شبده ايده ابتهال * حق اجابتله ديه لبيك اكا *

سألت عبدی وانت فی كنفی * وكل ماقلت قد سمعناه

(كنف) تحريك ايله جانب وطرفدر حتی ذيل معناسنه اولمسی لباسك طرفی اولديغی ايچوندر اكرچه بومحلده سكونيله حفظ معناسنه دخی نسخه درلكن معنای اول اولادر (محصول مقول) سن ای قولم طلب ايلدك لكن حال بوكه سن بنم طرفمده سين وبحفظمده سين وهرنه كه رجا ايلدك ايسه فی الحقيقه بزم مسموعمز اولدی يعنی قبول ايلدك (ترجمه) هرنه ديدكسه ايشتدم ای قولم *

استكك ويردم حمايتله سكا *

صوتك تشتاقه ملائكتی * فذنبك الآن قدغفرناه

(صوت) آواز (ملائكه) ملكك جمعيدر اصلی املاكدر حذف وقلب اولنمشدر اصل ماده سی الوكه در كه رسالت معناسنه در (آن) وقت وزماندر (الان) شمدی ديمكدر (مآل بيت) سنك سسكه فرشته لرمشتاقلردر * پس دلالت ايدركه بنم دخی عندمده مبغوض ومغضوب دكلسين بز سميع الدعا وغفور الخطايا شمدی كناهكی مغفرت ايلدك (نكته) اشتياقك سری بودركه فرشته كانك نشأت وخلقتلری استغنا وعصمت اوزره اولوب نياز وطلبدن بی بهره لردر بومقوله حالات انسانك مقتضای نشأت جامعه سيدر اثرده واقعدركه جناب نبی المعبود حبيب الودود بيورمشلركه ملائكه كرام (ودود) اسم شريفنك معناسنی بيلمزلر پس هركس بيلمديكی نسنه يه مشتاقدر * وغريبدركه بنه اعتراضكونه (اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء) ديوب انسانه كنديلرينی ترجيح وتبرئه نفس ايله (نحن نسبح بحمدك) ديمشلردر مع هذا اول ايراد ايلدكلری فساد وسفك دماء انسانك خلقتنه سبب اولمشدركه اثرده كلمشدر اكرسزلر كناه ايتمز برطائفه اولسكز ايدی حق تعالی سزی ازاله ايدوب كناهكار برقوم خلق ايدر ديكه كناهلرينه اعتراف ايله استغفار ايده لر وغفار تعالی دخی انلرك جرملرين مغفرت ايدوب غفار الذنوب وستار العيوب صفتلرينك حكمنی اجرايه وسيله وسبب اولورلر ايدی لكن سزلرده بحسب البشريه كناه وقوعيله حكم غفاريت جاری اولمسی سزلك ثنا تكزه وبلكه فی الاصل (انی اعلم مالا تعلمون) توبيخيله آفرينشه سبب اولمشدر ديو بيورمشلر (ترجمه) صوتكه مشتاق املاك برين * مغفرت ايتدك ذنوبك ای فتا

فی جنة الخلد ما تمناه * طوباه طوباه ثم طوباه

(جنت) اوچماقدركه معروفدر (خلد) بقا وخلود ودوام جنة الخلد سكز جنتك بريدر بريسی دخی بونلردر دار الجلال دار السلام جنة المأوی جنة النعيم جنة الفردوس جنة القرار جنة عدن * بعضيلری دار الجلال يرينه عليين ديديلر وجنة قرار يرينه دخی مطلقا جنت ودار المقامه دخی عد اولنديكه رؤيت آندن واقعدر ونيجه لر دخی جنان نيران كبی يديدر ديديلر (طوبی) قريبا ذكر اولندی (ترجمه) جنت خلد ايچره درهر استكالك * حبذا اول آرزوی منتها

سلنی بلاحشمة ولا رهب * ولا تخف انی انا الله

(سل) اصلنده اسأل دركه استه ديمك اطلب كبی امردر (حشمت) كسرايله

حرمت وهيبت وحيادر فتح حادخی استحياده لغتدر (رهب) فتحتيله قورقق اسكان دخی لغتدر (لب كلام) ای قولم بكا سؤالده مبالات ايله بلا استحياء ولاخوف مطلوبكی طلبكار اول زيرا تحقيق علی التحقيق رب العالمين اولان الله عزوجل بنم يعنی اويكی بندن طلب بابنده خشيت وادب ايليوب استكلی اولمسك غيری كيمدن طلب ايدرسين بر التجايری دخی وارمی (ترجمه)

قيلمه استحيا ديلو مقصودكی * بن خدايم لطفمه يوق انتها

(لاز محدثه) وقتمزده ظهور ايدن بليات جهليه دندر كه آيات كرامده واقع اولان متكلم مع الغير صيغه سی معناسی اداده بنه متكلم وحده اداسيله افاده اولنمق لازمدر كه تعددی ايهام ايدر ديو بعض واعظ افنديلر تغيير وضع وعظ ايلديلر تفسير بالرأی رايحه سی استشمام اولنور بر حالتدر كه (انا اعطيناك) ده بن سكا ويردم ديمك كركدر ديرلر ايش نعوذ بالله تعالی آفات لساندن اولديغی روشندر زيرا ازجمله مقدمهٔ جزوليه كه مجوده معتبراندن امالی ديمكله معروفدر حروف مضارعی تعداد ايدوب نونده ديركه * والنون للواحد ومعه غيره وللواحد المعظم نفسه * يعنی نون مع الغير اولان متكلم علامتی ونفسنه تعظيم ايلمك مراد ايدن متكلم واحدك دخی اداتيدر كه مثلا (نحن قسمنا) بر تعظيم الشان قسمت ايلدك ديمك كركدر كه حق تعظيم مقصودك متفهم اوله * راغب دخی مفرداتده نحن ماده سنده تصريح اجراسی ايدوب اخبار ملوكی تعبير ايدر * يعنی شاهانه ادادر وقصيدهٔ برده نك شرح ابن هشامی اوزرينه عبد القادر بغدادی حاشيه سنده دخی فی خطاب الواحد للتعظيم انتم قلتم ديمشدر * يعنی تعظيم مراد اولندقده مفرد اولان مخاطبنه جمع اداسيله سز ديديكز ديو خطاب اولنور * حتی عمر قارسكوری جوامع الاعراب نام منظومه سنده ديركه (ع) ثم للاشتراك والتعظيم نا * وبر محلده دخی (ع) ونحن ان شورك او تعظيما * ديمشدر كه تقول سابقه مآلنده در وروض الرياندة بو سياقه (رب ارجعون) كريمه سی تمثيل ايدوب مخاطب واحد حقيقی تعالی ايكن صيغهٔ امرك جمعی ايله وارد اولدی تعظيم وتفخيم ايچونكه يارب دنيايه بزی كوندرك ديو كيرو دوندرك ديمكدر (نحن الوارثون) ودخی (انا نحن نحيی الموتی) كبی ديو تفصيل ايلمشدر بو بحث نفايس دقيقه ومهمات انيقه دندر * رحم الله من سمع وادعی كما وعی (نطق آخر)

امن بعد تكفين النبی ودفنه * باتوايه آسی علی هالك ثوی

همزه استفهام انكاريدر (آسی) غمگين اولوردم متكلمدر ماضيسی (ثوی)

اقامت ايلدی ديمكدر كه جعل الجنة مثواه دعاسنده مثوی مكان ديمكدر (محصول مرثيه) آيا كه پيغمبر عليه صلوات البشر كندی جامه سنی كفن ايدوب انكله دفن اولندقدنصكره بركمسنه دخی فوت اولوب طپراغه دفن اولنقده بن غمگين اولورميم * يعنی اولمم زيرا آندن زياده برمصيبت دخی كركسه والدين صوری ومعنوی اولسون بنم ايچون واقع اولمز كه انكله حزنم بو حزن وغممه غالب اوله * يعنی رحلت نبويه جمله غملرك اشدی ومصائبك اكديدر (فتح) چونكه اصحاب كرام ابوبكر صديق حضرتلرينه خلافتله بيعت امرينی تمام ايلديلر رضوان الله عليهم اجمعين پيغمبر عليه الصلاة والسلامك تجهيز وتكفين اولنملرينه توجه ايليوب مباشرت مراد ايلدكلرنده غسل اولنورکن عريان اولنق واولمق خصوصنی بيله مديلر * امام احمد سندنده حضرت عائشهٔ صديقه رضی الله عنهادن روايت ايدركه اصحاب كرامك جمله سنه مجلس مشورتده نوم غلبه ايلدی مراقبه ايدركبی كوزلری قپالی طوررلركن خانه نك بركوشه سندن بر آواز كلديكه پيغمبری كوملكی ايچنده غسل ايلك ديوندا لكن قائلی معلوم اولمدی * پس حضرت علی اول حضرتی كندی آغوشنه آلوب عباس حضرتلری وانك اوغللری فضل وقثم اول حضرتی تقليب ايدرلر * واسامة ابن زيد وشقران صو قورلر ايدی حضرت مرتضی جناب پيغمبر عليه الصلاة والسلامی پيراهنی خارجندن غسل ايلدی لكن سرهٔ شريفه لرينه ال طوقندرمديلر ونفرت طبيعت سائرنده حاصل اولان عوارضدن قطعا برشیء بونلرده ظهور ايلمدی حتی حضرت حيدر بيورديلر كه (بابی وامی ما طبت حيا وميتا) يعنی والدينم سكا فدا اولسون حيات ومماتك حالنده دخی نه پاك وجود شريفسين ديو تعجبانه وبلكه سائر اصحابه ضمنا اعلانه قصد ايله تفديه ايلدی * پس بياض كفنله تكفين ونمازينه مباشرت اولنوب ابتدا حضرت امام الاولياء علی المرتضی وعميلری عباس وبنی هاشم هرنقدر موجود ايسه نمازينی قيلديلر صكره سائر مهاجرين صكره انصار وسائر اهل اسلام وبعدهم خاتونلر وانلردنصكره اطفال وانلرك عقبلرنده هنوز آزاد اولمش عبيد نماز قيلديلر لكن جمله سی فردا فردا ادای صلاة ايلديلر هيچ كمسنه امامت ايلمدی بوامر دخی ختام بولدقده دفن محلنی بيله مديلر * جناب ابوبكر صديق (ماقبض نبی الا دفن حيث يقبض) حديثنی روايت ايلدكده اول حضرتك جامه خوابنی يعنی دوشكنی قالدروب ابو طلحه اول محلده قبر قازوب لحد ايلدی حيدر كرار وفضل وقثم وشقران قبر شريفه نازل

اولدیلر قمش جمله سندنصکره چیقدی (ترجمه) چون نبینك جامه سی اولدی
کفن قبری سرا * کمسه نك موتیله اندنصکره غم کلمز بکا

رزینا رسول الله فینا فلن نری * بذالك عدیلا ما حییناه من الردی

(رزینا) اکرضم مهمله وکسر زای ایله مجهول اولورسه مصیبتلندك دیمکدرکه بیت سابقه ملایم اولان بودر * واکرمعلوم صیغه سیله اولورسه بزلر مظهر خیر وبرکت اولدق دیمك اولور رسول منصوب اولوب برسول تقدیرنده در * رسولك بیانی ایام اسبوع نظمنده قریبا مرور ایلدی (عدیل) عدل کبی مقدار وقدرده معادل ومشابه که دنك دیرلرحتی بعض نسخه ده بذالك عدلا دخی کلمشدر (ما) مدت ووقت معناسنه (ردی) هلاك کدرمن ایله تعلقنده معنی صحت بولق ایچون متعلق اولان ما حیینا مادامکه بزلر صاحب حیاتلرز معناسنه ایکن نجات معناسی دخی تضمین اولنور (فائده) تضمینده فائدهٔ لطیفه واردرلکن معنالرك حقیقت ومجاز اولمسنده اختلاف محلنده مفصلادر تقریر ظاهر بودرکه برلفظ معنای اصلیسنده مستعمل واصالت مقصود ایکن برمحله مناسب واول معنای اصلی یه متقارب برآخرمعنی دخی اکا تبعیتله قصد اولنور لکن بو لفظ معنای ثانیده مستعمل اولمیوب واول معنی ایچون برلفظ دیکردخی تقدیر اولنمازاشته بوتقریره کوره اضماریاخود کنایه قبیلندن اولمیوب بلکه اول لفظك معنای حقیقیسی ایله اکا مناسب برمعنی دخی بالتبع مراد اولنور وتضمینك دخی معناسی بلا کلفة واضح اولور (مفهوم شعر) پیغمبر علیه السلامك رحلتی بزلره مصیبترس اولدی بزلرده بردخی انك مثلنی وشبیهنی کورمزز بزلر هلاکدن نجات اوزره اولدیغمز مدتده یعنی الی الابد انك برمثلی دخی کلمز * بودخی ظاهردرکه کندی مثلی اولمیان کمسنه نك مصیبتی دخی جملهٔ مصائبك اشدی اولورحتی حضرت زهرایه منسوبدرکه بیورمشلر (شعر) صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن لیالیا * یاخود تقدیر ثانی یه کوره انك وجود بهبودی بزم ارامزده ایکن بزه اصابت ایدن خیروبرکاتی مدت حیاتمزده برکسدن دخی کورمك امر محالدر دیمك اوله (ترجمه) اول حبیبك انتقالی برمصیبتدر بزه *
کیم نظیرین کورمز زدنیاده طوردقچه دلا

وکان لنا کالحصن من دون اهله * له معقل حرز حریز من العدا

(حصن) قلعه که فارسیده دز وحافظنه دزدار دیرلر (دون) مقلوبی اولان دنو کبی قرب معناسنه در اکرچه فوق مقابل اولوب جهاتدن اولور لکن محله مناسب

ومفهومه متقارب اولکی معنادر (اهل) خاندان معقل ملجأ حرز متین دیمکدر لکن حریز ایله اولدقده موضع معناسنه اولوب (حریز) حصین ومتین دیمکدر اما بونده عداء نظرله حفظ معناسی تضمین اولنور (عدا) کسر ایله عدوك جمع بی نظیریدر (مؤدای نظم) پیغمبر علیه الصلاة والسلام بزلر ایچون کندی خاندانك طرفندن برقلعه کبی اولمشیدیکه التجا حالنده عدولردن وسیلهٔ امنیت وقلبلریمزه قوت وسبب راحت ایدی (ترجمه) اهل بیته برحصار ایدی عدودن حفظ ایچون * ملجأ وحرز متین ایدی رسول مجتبا

وکنا بمرآه نری النور والهدی * صباحا مساء راح فینا او اغتدی

(مرأی) وزن ومعناده منظردرکه برکسنه نك باقدقده کوردیکی یر (مآل محصل) پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزم بیننزده اخشاملیوب صباحلدکچه انك نظرکاهنده بزلردخی بهرصبح وشام نورهدایت مشاهده ایدردك (حکایت) قاضیمیر حسین یزدی دیرکه عبدالله بن زید انصاری رضی الله عنه وقتا که پیغمبر علیه الصلاة والسلامك انتقال بقا بیوردقلری مسموعی اولدیغی ساعتده کندی عماسیله دعا ایلدیکه تا پیغمبردن غیری نك یوزینی کورمیه در حال برلحظه ده دعاسی مستجاب اولدی (ترجمه) نور توحید وهدایی وجه پاکندن کوروب * قلبمز تنویر ایدردی یعنی هرصبح ومسا

لقد غشیتنا ظلمة بعد موته * نهارا فقد زادت علی ظلمة الدجی

(ظلمة الدجا) نور الانوارك مقابلیدر (مآل کلام) حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلامك وفاتنده کوندز ایکن بزی برظلمات قاپلدیکه کیجه ظلمتلرندن زیاده واکا غالب ایدی حضرت زهرادن قریبا ازیلان بیت مفهومنده در (حکایت) انس رضی الله عنه بیوردیکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام رحلت ایلدیکی کون مدینهٔ منوره یی ظلمت احاطه ایلدی وهنوز قبر حضرتدن یعنی دفنی خدمتندن ال چکمدك ایدی (ترجمه) چوکدی برظلمت جهانه کوجدیکی کونده اونور * لیلهٔ ظلمایه غالب اولدی روز غمفزا

فیا خیر من ضم الجوانح والحشا * ویا خیر میت ضمه الترب والثری

(جوانح) جمعدر مفردی جانحه کشینك یانی (حشا) بوش بوکر (جوانح) ایله حشانك بربره کلمسی موتدن کنایتدر (مآل سخن) ای آخرته رحلت ایدنلرك وطپراق کندینی قوجاقلیان کشیلرك خیرلیسی (ترجمه) ای حشا ویهلوی ضم ایدنلرك الك بهتری * داخی انك خیریکیم ضم ایلیه خاك وثرا

كان امور الناس بعدك ضمنت * سفينة موج حين في البحر قد سما

(سما) عالی اولدی دیمکدر (مفهوم بیت) سندنصکره کو بیا ناسك اموريني
برقایغه جمع ایدوب دریانك غایت بلند موج ایله تموج ایلدیکی شدتی وقتنده
اول دریایه القا اولنوب غرق اولدی * یعنی سند نصکره امتك باجمعهم کارلرنده
بویله زحمت چکدیلر (ترجمه) کار عالم رحلتکده دوندی اول کشتی یه کیم *
غرق ایدوبدر بحر غمده صدمهٔ موج بلا

وضاق فضاء الارض عنهم برحبه * لفقد رسول الله اذ قیل قد مضی

(ترجمه) بوککیش دنیایی خلقك باشنه تنك ایلدی * فقد سلطان
رسل سرتاج جمله انبیا

فقد نزلت بالمسلمین مصیبة * کصدع الصفا لا شعب للصدع فی الصفا

(مسلمین) اسلام اهلی دیمکدر اسلام ایکی نوعدر بری لسانا اعتراف واقراردرکه
ایماندن دوندر لکن قتلدن صاحبی خلاص بولور * حقانیتنه اعتقادی اولمسه
دخی (ولکن قولوا اسلمنا) کریمه سنده مقصود بودر دیدیلر * وبرنوعی دخی اقرار
لسانی واعتقاد قلبی اعتقاد وافعال شرعیه یه وفادار اولوب جمله قضا وقدره تسلیم
ورضادر (صدع) یارلق (صفا) قوی وشدید طاش (شعب) کسر ایله در
صدعی اصلاح ایلمك اضداددندر لا شعب جمله سی سؤال مقدره جوابدر (مآل
قال) تحقیق اهل اسلامه برمصیبت نازل اولدیکه قاتی طاش یارلق کبی * اکر
انك اصلاحی ممکن دکلیدر دینورسه * بردخی اصلاح قابل اولمز پاره پاره اولان
طاش تکرار اولکی حالتی بولمز (منقبه) سردار انبیا سردار حق تعالی علیه الصلاة
والتحایا آخرته انتقال بیوردقلری وقتده معاذ بن جبل یمن حاکمی ایدی کندینه
وفات نبوی کشف اولوب اول آنده مدینه یه توجه ایلدی اثنای طریقده عماره
راست کلدیکه صدیق اکبرك مکتوبنی معاذه ایصاله مأمور ایدی معاذ سؤال
ایلدیکه اصحاب کرامی نه کیفیت اوزره قویدك عمار دیدیکه شو بانسز قیون
سوریسی کبی قالدیلر دیدی بنه صوردیکه مدینه نك حالی نه صورت اوزره در
عمار دیدیکه چیقدیغم زمانده برحالده ایدیکه اهالیسنه دار کلمشیدی کو یا
پرمقده برخاتم ضیق اولوب اول اصبع چکدیکی زحمت کبی شهرك اهالیسی اول
مرتبه زحمت اوزره ایدی (ترجمه) قیلدی شمشیر مصیبت مسلمینی
سینه چاك * صان شکاف سنك خارا درقبول ایتمزدوا

فلن یستقل الناس تلك مصیبة * ولن یجبر العظم الذی منهم وهی

(یستقل) استقلال مصدرندندرکه آز قصعقدر (منهمو) منهم دروزن ایچون صله
اولمشدر (وهی) یارلدی وچاتلدی دیمك (معنای بیت) خلق اول شدتی آزدر
دیمزلر واول غم ومصیبت سببیله انلرك وجودلرنده چاتلیان کوکار بردخی یا علمز
والتیام قبول ایلمز * یعنی اول ثقلت وزحمته باعث وبادی اولان فراق نبویدرامت
ایچون آز بلادکلدر اکرا کا لایق اولان مصیبت ظهور ایلسه بالجمله کائنات
مضمحل اولمق کرك ایدی (ترجمه) صدمهٔ سنك مصیبت استخوان عالمی *
شویله سست ایتدیکه جبرایله درست اولمز قفا

وفی کل وقت للصلاة یهیجه * بلال ویدعو باسمه کما دعی

(واو) حالیه (یهیج) قالدیرر (بلال) حبشی که پدری رباحدر ابو بکر صدیق آزاد
ایلمشیدی مؤذنان حضرت پیغمبردن ایدی شامه هجرت ایلدی (محصول بیت)
بیت اولده یاد اولنان مصیبت نیجه سکونت بولسونکه هنوز شامه بلال هجرت
ایلدیکی وقته دك حال بوکه بش وقتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامی نماز ایچون
بیدار ایلمك توجهله معتادلری ایسه هنوز اوقات خمسه ده انك نام شریفن اذان
محمدیه نغمات عربانه بر له یاد واسترسال ایلدکده تجدید غم ایدوب هر استماع
ایدن کسنه نك زهره سی چاك اولوردی (منقبه) انتقال حضرت واقع اولدقده
بلال مؤذن شامه هجرت ایچون صدیق اکبردن اذنه طالب اولوب ابو بکر
جنابلری اغلدی وناچار اذن ویروب شامده توطن ایدوب یکرمی تاریخنده رحلت
ایلدی شامده اثنای اقامتنده برکیجه نوردیدهٔ جهان علیه الصلاة والسلام
حضرتلرینی رؤیاده کوروب بیوردیلرکه ای بلال بزم جوار یمزدن دور اولوب
جفا کار اولدك * بلال درحال زیارتلرینه عازم ومدینه یه قادم اولدیکه حضرت
زهرا هنوز ترك دنیا ایدهلی برقاچ کون اولمشیدی * اهل مدینه بلالدن اذان
وقتی اوقومق رجا ایلدکلرنده اذان محمدیه یه باشلیوب جمله ناس بکا ایلدیلر کو یا
رحلتلری اول کون واقع اولدی برقاچ کون مرورنده عودت شام ایدوب هر ییل
زیارت شریفه لرینه کاور ایدی (ترجمه) نام پاکن هر اذان ایچره بلال
ایتدکچه یاد * تازه داغ اضطرابه باعث اولوراول ادا

ویطلب اقوام مواریث هالك * وفینا مواریث النبوة والهدی

(خلاصهٔ سخن) نیجه رجال متوفانك میراثنی طلب ایدرلر لکن بزلره پیغمبردن
میراثلر هدایتدر (ترجمه) خلق عالم هالکك میراثن ایلرالتماس * ملتمسدر بزده
میراث نبوتله هدا) حضرت زهرانك مرثیه سی بو کفتاره قرینه درکه بیورر (شعر)

اغبر آفاق السماء وكورت * شمس النهار واظلم العصران
والارض من بعد النبي كئيبة * اسفا عليه كثيرة الاحزان
فليبكه شرق البلاد وغربها * وليبكه مضر وكل يمان
وليبكه الطود الاشم وجوه * كالبيت والاستار والاركان
ياخاتم الرسل المبارك وجهه * صلى عليك منزل القرآن (نطق آخر)

ضربنا غواة الناس عنه تكرما * ولما رأوا قصد السبيل ولا الهدى *

(ضربنا) دفعنا معناسنده اولغله عنه‌ا كا تعلق ايدر (غواة) غاوينك جمعيدر آزغونلر ديمكدر (لما) حرفدر اصلى لم درمازياده اولندى ايما كبى امر متوقعده استعمالى ضدندن غالبدر لم يروا اداسنده (قصد) استقامتدر سبيله اضافتى مصدرك فاعلنه ويا صفتك موصوفنه اضافتيدر (امام) واحدى ديركه طريق قصد ويا قاصد ديرلرسنى مطلبكه موصل اولديغى زمانده (مؤداى بيت) خلقك كمراهلرينى افنديمزدن دفع ايلدك شوكت دين ودولت اسلامى كوسترمك ايچون كه انلر هنوز طريق مستقيمى وهدايتى كوردكلرى يوغيدى بوشعر بدر غزاسى حقنده در (ترجمه) ضرب شمشير ايله كمراهلرى دفع ايتدك دلا * ظاهر اولدى شاهراه دين محبوب خدا

فلما اتانا بالهدى كان كلنا * على طاعة الرحمن والحق والتقى

(ولما) دخى نسخه ده شرطيه در (مرام كلام) چونكه هدايتى بزلره كتوردى يعنى طريق هدايتى كوستردكده جمله مز بارى تعالى يه اطاعت وانقياد اوزره اولدق ومذهب حقه ذاهب اولوب تقوايى واجب بيلدك (ترجمه) سالك اولدق راه حقه طاعت وتقوا ايله * اول بزه اولدى سعادتله دليل ورهنما

نصرنا رسول الله لما تدابروا * وثاب اليه المسلمون ذووا الحجا

(ثاب) جمع اولوب كلدى ديمكدر ثاب الله خطادر سهو ناسخدر (حجا) كسر مهمله ايله عقل (مآل مفاد) كفره ارقلنشدقلرى وقتده بزلر افنديمزه نصرت ايدوب اهل اسلام وعقلا حضور سعادتنه جمع اولديلر بونده حرف الالف تمامدر (ترجمه) بز رسول اللهه نصرت ايلدك اولدمده كيم * دوندى مؤمنلر رسول اللهى قيلدى ملتجا (الباء الموحدة)

احسين انى واعظ ومؤدب * فافهم فان العاقل المتأدب

(ا) ندا ايچوندر (واعظ) ناصحدر (مؤدب) ادب تعليم ايديجى (متأدب) ادب قبول ايديجى (خلاصه شعر) اى حسين على التحقيق بن پند ونصح ايدوب

تأديب قصديله قول حق القا ايدرم بنم سوزمى اصغا ايله ومفهوميله عامل اول زيرا عاقل ادبى قبول ايدن كمسنه در (ترجمه) اى حسينم پندمى كوش ايله باحسن ادب * اكلمه عاقل ادب ايله نجابه ايردى هب

واحفظ وصية والد متحنن * يغذوك بالآداب كيلا تعطب

(احفظ) در دنجى بابدندر فانك فتحيله امردر (اللهم احفظ) كسر فا ايله خطادر (مفهوم شعر) پدر مهربانك پندينى حفظ ايله كمسكا آدابى غدا كبى القا ايدركه بى ادب قالمغله دار سنده هلاك اولميوب ملكماجى اولاسين (ترجمه) بووصيت تحفه در حفظ ايله اى جان پدر * ايله دار وى ادبله دفع امراض عطب

ابنى ان الرزق مكفول به * فعليك بالاجمال فيما تطلب

(همزه) حرف ندادر (بنى) ابنك تصغير تعظيميدر (مكفول به) كفيلليدر ديمك (عليك) خذ معناسنه اسم فعلدر (اجمال) برنسنه‌يى تقليل ايله حسن وير مكه ديرلر تفصيلك مقابليدر (ما) مصدريه ويا موصول ويا موصوفدر (محصول مقول) اى بنم عند الله والناس دار سنده عاليشان اولان اوغلم رزق تحقيق كفالت حقنده در پس طلبكده اجمالى التزام ايله كه (اجملوا فى الطلب) امر شريفى وارد اولمشدر (ترجمه) اى پسر روزقلك معيندر چوقسمتخانه دن * ايله سن لطف جميل ايله ايدرسين كرطلب

لا تجعلن المال كسبك مفردا * وتقى الهك فاجعلن ما تكسب

(كسب) شعيله جمع اولان مال مكسوبدر (مآل قال) مالكى ياالكز كنديكه البته تخصيص ايله كسبكده خالق ورازقكى فكر ايدوب حوايجه لزومندن زياده سنده خست وبخلدن اجتما وتلف واسرافدن دخى اتقا اوزره مأمورات الهيه‌يه رعايته اهتمام ايليوب حق تعالى سكا ويرديكى كبى سندخى فقراى محتاجينه زكاة وصدقه بخش وانفاق ايله (ع) ييل ريبكى الرزق على اللهى او نه (ترجمه) مال مكسوبك باليكز نفسكه حصر ايله * بذل وصرف ايله خدايه هزنه ايسه مكتسب

كفل الاله برزق كل برية * والمال عارية تجيء وتذهب

(برية) عطيه وزننده در اصلنده بريئة ايكن قلب وادغام اولندى بعضيلر برى العود يعنى اغاج يونمق ماده سندن اولوب فعيل صيغه سنده ايكى ياجمع وادغام اولندى فعيل دخى بمعنى المخلوق والمخلوقدر (عاريه) خطابى غريب لعلدن شده تشديدى لغت عاليه در ديدى پس تحقيق دخى لغت رديه اولور لكن بهاى هزنه بونده مخففدر كويا عاره منسوبكه رزق طالب عار وعيبه ردي بوجوهرى يازمشدر

ياخود عاريه تعبير ماده سندندركه كوروكيدر اولان شيئه استعمال اولنور مالده عاريت تعبيرندن مراديني كويا بيان ايدوب تجيئ وتذهب ديديكي كلور وكيدر ديمكدر ياخود تعاوردندركه تداول معناسنه در الدن اله دور وحواله اولنور (ترجمه) هر قولك رزقينه ضامندر چو رزاق جهان * عاريت ايله كلوب كتمكده در سيم وذهب

والرزق اسرع من تلفت ناظر * سببا الى الانسان حين يسبب

(تلفت) طرفة العين كه كوزك آچوب قپامقده اولان سرعتى ضرب ايدندر (مراد مفهوم) رزقك استعمالى انسانك امورنده سببيتى وقتنده غايت سريعدر (ترجمه) التفات ديده دن اسرع اولور رزقك سنك * چون مسبب ايليه تحريك اقدامى سبب

ومن السيول الى مقر قرارها * والطير للاوكار حين تصوب

(اوكار) يووه لردر (تصوب) نزول ايدر ديمكدر (مآل كلام) سيللرك وصوللرك محل قرارلرينه جريانلرندن وقوشلرك لانه سنه نزوللرندن دخى رزق مقدرك صاحبنه وصولى سريعدر (ترجمه) سيل بى آرامدن داخى شتابنده اولور * آشيانه عزم ايدن مرغاندن اسرع قيله رب

ابنى ان الذكر فيه مواعظ * فمن الذى بعظاته يتأدب

(ذكر) قرآن كريمدر (من) استفهاميه (مآل نظم) اى بنم اوغلجغم قرآن عظيم الشانده اولان نصيحتلر ايله قنغى اهل سعادت ونيكبخت عمل ايدر هر كيم انكله عامل ايسه اهل سعادتدندر (ترجمه) نور چشمم نصح وپند حضرت قرآنه بق * خوش اوكيم حق پندى ايله ايده تحصيل ادب

اقرأ كتاب الله جهدك واتله * فمن يقوم به هنالك وينصب

(فاقرأ) دخى نسخه در (كتاب) مكتوب معناسنه در صكره مكتوبه وانده اولان خطه اسم قيلديلر حقه اضافت قرينه سيله مراد قرآندر (اتله) انك اردنجه كيت ديمكدر قراءنه تلاوت اطلاقى انى قراءت ايدن مؤمن انك احكاميله عملده البته لازجان اكاپيرو لولورمألى لراده ايله تفألا وايقاظادر * وبونده قراءت مراد اولنمزكه تصحيحى تكلفى موجبدر (هنالك) مكانه اشارت وياقرب وبعدده زمان متوسطه ايمادر (ينصب) تغنى ايدر * يعنى ايرلار ديمكدر مصدرى نصب برنوع نغمه موسيقيه نك اسميدر (مفهوم بيت) كتاب كريمى اوقوسعى ايله كه مجلسكده اولنلر انك احكاميله قائم اولان جماعتدن اولدقلرى كبى تلاوتلرنده نغمه

مخصوصنه رعايت دخى ايدن زمره دن اوله لر وتحزين ايله سندخى نصب صوتى رعايتكده انلره متأثر اوله لر حتى منفرجه صاحبى بيورر * واتل القرآن بقلب ذى حزن وبصوت فيه شجى حدبثده (لو نصبت لنا نصب العرب) كلمشدر يعنى بزه عربانه تغنى ايلسك ديمكدركه دوه سورن كمسنه لر انلرك سرعت سيرلرينه وسيله اولمق ايچون بر كونه تغنى ايدرلركه اكا حدى ديرلر نصب اندن دخى الطفدر ديديلر انكچون تغنى بيوره يوب نصب تعبير بيورلدى تلاوت قرآنده اولان اداى عربانه جمله نغمات عربدن لطيفدر راشته انكله امر نبوى وارد اولدى (زينوا القرآن باصواتكم) وبنه بيوررلر (ليس منا من لم يتغن بالقرآن) قرآن كريم تلاوتنده نغمهٔ نازكانه سيله ادا ايلين كمسنه بزم امت وملتمزدن دكلدر ديمكدر لكن لحن رتبه سى تغنى اولميه كه تغنى حرامدر ديدكلرى قرآنده تحريف لفظه سبب اولان تنغمدر * محذوراتدن سالما حسن صوت ايله بركمسنه يى تلاوت ايدركن مسموعلرى اولسه امتمده بو حالته مالك اولمش كمسنه وار حقه حمد اولسون ديو (الحمد لله الذى جعل فى امتى مثله) بيوردى (ترجمه) كل قراءت ايله جهد ايله كتاب اللهى سن * كاملان ايچره كه تعظيم ايده لر قرآنه هب

بتفكر وتخشع وتقرب * ان المقرب عنده المتقرب

(تخشع) امورلركال انقياد سببيله خصوصا نمازده امورلر اشاغى دوشمش كبى ايلكه خشوع ديرلر (مقرب) ياقلشمش كشى (متقرب) قربيت تحصيلنه سعى ايدن كمسنه (مآل كفتار) قرآنى نصب * يعنى نغمه ايله قراءت ايده لر لكن معناى لطيفنى فكر وخشوع ايله وكندى انكله حقه قربيت نيتى ايله اوقيه زيرا فى الحقيقه مقرب تقربى طالب اولنلر اولوركه دار السلامده اقرأ وارق دينسه كركدر (ترجمه) اوقو فكر ايله خشوع ايله تقرب استه هم * كيم تقرب استين اولدى مقرب عند رب

واعبد الهك ذا المعارج مخلصا * وانصت الى الامثال فيما تضرب

(ذا) ذوكبى صاحب معناسنه در (معارج) جمعدر مفردى معراج نردباندركه مراد اعمال صالحه در كلمهٔ طيبه لرك وسيلهٔ صعودلريدركه بيورلدى (اليه يصعد الكلم الطيب والعمل الصالح يرفعه) ويا اثناى سلوكارنده سالكان مؤمنان ترقى ايلدكلرى درجات (مخلص) طاعتنده رياسى اولميان كمسنه (امثال) مثلك جمعيدر مثل برماده ده سويلنمش سوزكه شئ ديكرده سويلنين سوزه مشابه اوله كه انك ايرادو تصورى بربرينى بيان ايچوندر وانك ايرادينه ضرب دينوركه مثل

معناسنه در * پس ضرب مثل دیو هنوز واقع اولان کلامه مشابه الفاظ قدمادن
ویا حکایات ظرفادن بریني بکز تمك سیاقنده ایراد ایتمکه دیرلر وهر بریسی اکثریا
یاد اولنديغي سببدن مثل سائر دخی دینور وضروب تغییر اولنمز صیغهٔ تذکیر
ویا تأنیث ویا افراد وتثنیه وجمع صیغه لری وسائر حالاتی تبدیل اولنميوب عینیله
یاد اولنور مکرکه ضرورت اوله ویاخود بلاغتی تزاید بوله (خلاصهٔ بیت)
سن اخلاصله ربکه عبادت ایله که مخلصان عبادت ایلدکجه درجات عالیه احسان
ایدوب ترقیات معنویه ایله تقرب صاحبی ایدر وقرآنده اولان امثال نصایحی
مشتملدر ایراد اولنان یرلرده انلره قولاق طوت وانکله عمله کوشش ایله که عالم
کاریدر که بیوردی (تلك الامثال نضربها للناس لعلهم يتفكرون * وما يعقلها
الا العالمون (ترجمه) قیل خلوص ایله عبادت حضرت مولایه هم * کوش
جانه آل ضروبن ایلمه تحریك لب

واذا مررت بآية مخشية * تصف العذاب فقف ودمعك يسكب
(آیهٔ مخشیة) خوف وخشیتی حاوی اولان آیت (دمع) کوز یاشی واو حالیه در
(خلاصهٔ کلام) اثنای تلاوتنده خوف وعذاب الله وصفی اولان آیتلر کلدکده
تعظیماً وخشیةً توقف ایدوب هیبت آل کوز کدن یاشلر دوکیلور اولديغي حالده
فکر ایله (ترجمه) چون عذاب آیتلرینه ایرهسین خشیت ایله * اشك چشمك
قیل روان ای دیدهٔ عالی نسب

یامن یعذب من یشاء بعدله * لا تجعلنی فی الذین تعذب
(عدل) جورك ضدی وظلمك خلافیدر لکن بونده عفو ومغفرتك مقابلیدر
(ملحوظ مقال) اول بیتده قل وناج تقدیر اولنور * یعنی اول توقف اثناسنده
یا لساناً ویا جناناً بو مناجاتی سویله که ای رب رحیم سن مراد ایلدکده عدالتکله
اهل جرمه عذاب ایدرسین بنی اول طائفه دن قیلمه (فائده) حضرت شیخ اکبرك
بر لطیف مناجاتی وارد رکه بیورمشلر (اللهم اقبل عملی هذا فان کنت لم تقبل عملی
وتعبی ونصبی فلا تحرمنی الاجر علی مصیبتی بترکك القبول منی) یعنی یارب بنم
بو عملمی قبول ایله اکر بو عملمی وانی فعلمده اولان زحمتمی قبول ایلمزسن انی بندن
قبول ایلمدیکك جهتندن بکا حاصل اولان مصیبتمه اجر ومکافات ویراندن باری
محروم ایلمه دیمکدر (ترجمه) دی ایا عدلیله تعذیب ایلین مذنبلری * یا قیمه
تعذیب اولنانلرله بنی حراهب

انی ابوء بعثرتی وخطیئتی * هرباً وهل الا الیك المهرب

(ابوء) رجوع ایدرم دیمك (خطیئه) کناه همزه ایله درشدّه ایله خطیه دخی جائزدر
(هرب) فراردر مفعول له اولمق اولادر (هل) ما نافیه معناسنه (مهرب) مصدر
میمی (مفهوم منظوم) تحقیق بن زله وخطامی وسوء جدیکم یری فکرم سببیله
اعتراف ایدوب وسنك اول آیتلرکده اولان انذار وتخویفکدن آکاه اولدم اندن
فرار ایچون رجوع ایلدم زیرا فرارده سلامت بولنمق انجق سنك جانبکه مخصوصدر
پس فرصت وار ایکن نهیکدن اجتناب ایدوب اختیارمله رجوع ایلدم وامریکه
دخی امتثال ایدرم (ترجمه) بن مقرم هر خطا وجرمه قیلدم رجوع * یوق
در لطفکدن اوزکه مجرمه جای هرب

واذا مررت بآية فی ذکرها * وصف الوسيلة والنعيم المعجب
(وسیله) بو مقامده مراد جنتده اولان درجاتك اعلاسی بر درجه در که جناب
نبوتمآب علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوصدر (نعیم معجب) خوش
کلیجی نعمت که تعجبه سبب اوله بیتده اولان اذانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه)
چون اوله آیات رحمت درسك ای حکمت شناس * کاوله انده وصف جنات
نعیم بی تعب

فاسأل الهك بالانابة مخلصاً * دار الخلود سؤال من يتقرب
(انابت) توبه ایله وعملده ترك ریا ایله حق تعالی یه توجه ورجوعدر (ملحوظ نظم)
پس توبه واخلاصله معبود تعالی دن جنت خلدی تقرب اربابی کبی اندرون
سوز دل ایله وآه وانین برله استه (ترجمه) هم خلوصیله رجوع ایله جناب
حضرته * دار خلدی قیل مقربلر کبی سنده طلب

واجهد لعلك ان تحل بارضها * وتنال روح مساكن لا تخرب
(روح) فتحله راحتدر (مآل کلام) رجا ونیاز ایله سعی بلیغ قیل که اول جنته داخل
اوله سین وخراب اولميوب دائمی اولان خانه لرك راحتنه نائل اوله سین (ترجمه)
انلرك ارضینه نائل اولمغه سعی ایله تا * جای آسایش مقامك اوله بیرنج وکرب

وتنال عيشاً لا انقطاع لوقته * وتنال ملك كرامة لا تسلب
(ملك) حکم وتصرفی ممکن اولان نسنه نك ضبطی (کرامت) تکریم واکرام
ماده سندن اسمدر التی نوع خارق عادتك بریدر که نبی اولمیان عبد محبوبدن قولاً
ویا فعلاً ظهور ایدندر (مفهوم سخن) ودخی وقتی کسلمز وبو کنمز بر عیش ابدی یه
نائل اولوب وبر کرامت ملکنه واصل اوله سین که سلبی قابل اولمیه (ترجمه)
نائل اول بر عیشه کا صلا انقطاعی اولمیه * بر کرامت ملکنه ایر کاوله دائم پر طرب

بادرهوالك اذاهممت بصالح * خوف الغوالب اذتجئ وتغلب

(خوف) بادر فعلنه مفعول لهدر (ملخص الفاظ) بركار صالحه شروع قصد ايلديكك وقتده مبادرت وعجله ايله كه (الخيرلايؤخر) ديمشلردر زيرا اكر تأنى ايدرسن خوف اولنوركه خواطرقويه كلوب اكا غالب وسنى اول نيتدن تحويل ايدر (ترجمه) خيره قصدونيت ايتدكده شتاب ايت تا هوا * اوكك آلوب سا كه غالب اولميه اى بوالعجب

واذاهممت بسئ فاغمض له * وتجنب الامر الذى يتجنب

(اغمض) فاسزنسخه در كوزيكى قپه ديمكدر (مآل شعر) وبركوتوفعله قصدك اولورسه اغماض عين ايله واجتناب اولنه كان اموردن سندخى حذر اوزره اول (ع) بوشيدن چشمست زدشمن سپرما (ترجمه) نيت شردن حذر ايت ايله تحصيل رضا * امر حقه امتثال ايت كاولدر اعمال احب

واخفض جناحك للصديق وكن به * كاب على اولاده يتحدب

(جناح) قنات وبونده علامت اكرام اولان فعلدر (مآل بيت) دوست ايچون خشوع كوستروا كرام بليغ ايله ودوستك حقنده بابا كبى اولكه اولادينه محبتندن ناشى اوستنه يايلوب واكيلوب احدب كبى اولور (ترجمه) سايبان ايله جناح لطفكى هردوسته * سايه كستر اولديغى كبيى هراولادينه اب

والضيف اكرم مااستطعت جواره * حتى يعدك وارثا يتنسب

(جوار) ضمى كسرندن افصحدرقومشى لكن بونده مسافرلك قريبيدر (يتنسب) قرابت ادعا ايدر ديمكدر (خلاصهٔ بيت) مسافر اكرمجاوراولسون ديرسن قدرتكى بذل وصرف ايليوب اكرامنده اول رتبه حركت ايله كه حتى خصملق وارظن اولنوب وارث عداولنه (ترجمه) همجواروضيفه اكرام ايت كوجك يتدكجه سن * تاكه عدايده سنى هربيرى وارث يانسب

واجعل صديقك من اذا اخيته * حفظ الاخاء وكان دونك يضرب

(مآل تركيب) اول كسنه يى دوست اتخاذ واتحاد ايله كه قرنداشلق پيدا ايلدكده عهد اخوتى حفظ ايليه وسندن غائب محلده مخالفلر كله حقكده مضاربه ومناقشه ايليه (ترجمه) شول كشى يى كنديكه دوست ايله كيم * جان ايله اول حفظ ايده قرداشلغى * يعنى بشرط ماوجب

واطلب همو طلب المريض شفاءه * ودع الكذوب فليس ممن يصحب

(ترجمه) دوستانى خسته درمان دبلركبى ديله * ترك ايدوب كذابه يار اولمه

صقين چكمه تعب

واحفظ صديقك فى المواطن كلها * وعليك بالمرء الذى لايكذب

(ترجمه) داخى سن هر يرده صادق دوستلرك حفظيله اول * صدقله موصوف اولان احبابه همدم روزوشب

اقل الكذوب وقربه وجواره * ان الكذوب ملطخ من يصحب

(اقل) اقاله دن امردر اسقاط ايله ديمكدركه دعاده (اللهم اقل عثرتى) واقع اولدى (ملطخ) مهمله ومعجمه ايله تفعيلدن فاعلدر بولاشدريجى ديمكدر (خلاصهٔ سخن) سن اقاله ايله كذوبى يعنى يلانجى يى نظر اعتباردن ساقط قيل وقربنه بعدنى ترجيح ايله * وجوارنده بولندكسه هجرت ايله زيرا كذب ودروغ اربابى صحبت ايلديكى كمسنه يى دخى آلودهٔ كذب ايدوب مألوف ايدر اثرده (الصحبة مؤثرة) واقع اولدى نصح وپندن زياده كذب وسائر خلاف شرع اولان ماده نك صحبتى تأثيرايدر زيرا نفس وهوا اعانتى منضم اولور (اللهم احفظنا) (ترجمه) كاذبه يار اولمه هم قرب وجوارندن صقين * بولداشن آلوده ايلر بيمروت بى ادب

يعطيك مافوق المنى بلسانه * ويروغ عنك كما يروغ الثعلب

(يروغ) حيله طريقيله ميل ايدر ديمكدر (ثعلب) دلكو (مفهوم معنى) كذابك صفات قبيحه سندندركه سكا سنك مرادلركدن زياده لسانيله عطا ايدر صكره سندن انحراف كوستروب دلكو كبى يان ويروب حيله ايله آخر كمسنه يه ميل ايدر (ترجمه) مقصدك بالاسنى ايلر لسانيله عطا * مكر وتزوير ايله روبهدر ديسم ايتمه عجب

واحذر ذوى الملق اللئام فانهم * فى النائبات عليك ممن يحطب

(ملق) تملق معناسنه معروفدر (نائبات) مصائبدر (يحطب) ايكنجى بابدندر آتشه حطب * يعنى اودن قورديك (مفهوم نظم) تملق صاحبلرى اولان بدحاللردن صقين كه (اللهم احفظنا) سنك اوزريكه برمصيبت نزول ايلسه اول كدرك آتشى شعله لنسون ديو اودن قويانلردن اولور دفع ايدوب باصدرمغه سعى ايلمزتميه سازلق ايدرديمك دخى صحيحدر (ترجمه) داخى ارباب تملقدن حذر قيل كاول لئام * ايتمكه ايقاد نارفتنه جمع ايلر حطب

يسعون حول المرء ماطمعوا به * واذا نبا دهر جفوا وتغيبوا

(ما) مدت (طمعوا) ذردنجى بابدندر (با) تقديم نوله ايله خلاف وبعد (مفهوم بيت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وقت وسعتده دولانور آدمك اطرافنه *

غائب اولور وقت ضيقنده جفادر كارى هب

ولقد نصحتك ان قبلت نصيحتى * والنصح ارخص ما يباع ويوهب

(يوهب) ارخص اوزره معطوفدر (مآل محصل) تحقيق على التحقيق اى حسينم سكا پند ونصيحت ايلدم اكر قبول ايلدكسه وامر غريبدركه نصيحت بلك اوجوز صاتيلوركه آندن اوجوز صاتيلور شئ اولمز ونصح اوجوز صاتلديغى كبى هم باغشلنور * يعنى دنياقدر بهايه شايسته بر متاعدر لكن بها ايله بيع وشراسى اولمز * هديه لله ولرسوله سويلنور (ترجمه) اى پسر قيلدم نصيحت كر قبول ايندك ايسه * ساكه كافى بى بها بودر شهوار شب (نطق آخر)

حسين اذا كنت فى بلدة * غريبا فعاشر بادابها

(ترجمه) اى حسينم ايلر ايسك غربته عزم وشتاب * هر ديار آدابن اجرا ايتمكه قيل بذل تاب

ولا تفخرن فيهم بالنهى * فكل قبيل باالبابها

(نهى) جمعدر مفردى نهيه عقل معناسنه در سبب تسميه سى عقلك افعال قبيحه دن صاحبنى نهى ايلمسيدر (قبيل) وقبيله اوچدن قرقه دك جمع اولان جماعتدر (الباب) جمعدر مفردى لب عقل خالصدر لبيب عاقل ديمكدر (مفهوم نظم) ديار غربت اهاليسى يننده عقللر ايله فخر ايلمه زيرا هر طائفه كندى عقللريله مألوفلردر هركس كندى عقلنى بكنور مثلنجه سبب برودت اولور (ترجمه) امتزاج ايت خلقله عقلكله قيلمه افتخار * هر كروهك طور عقلى بشقه در بى ارتياب

ولو عمل ابن ابى طالب * بهذى الامور كاسبابها

(لو) تمنى ايچوندر (هذى) مؤنثه اشارتدر هذه كبى (مفاديت) نه اوليدى ابوطالبك اوغلى يعنى بن ويا اول نسله منسوب اولان جمله اولاد واحفاد دخى بو امور ايله عمل ايديدى انلرك اسبابى كبى اولوب اكا غيريلرك رغبتلرينه سبب اولورلردى (فائده) حضرت ناظم كنديني غائب منزله سنه تنزيل ايلدى اسم شريفى على وحيدر وكنيه سى ابوتراب وابوالحسن * ولقبى مرتضى وكراردر * پدرى ابوطالبك اسمى حرف دالده كاسه كركدر * وطالب اسمنده اكبر اولادى ايله ابوطالب مكنادركه طالب ظهور اسلامدن اول وفات ايلمشيدى (ترجمه) كاشكى بنده ايدبدم بو نصيحتله عمل * خلقله خوش زندكانيده اولوردم بى عذاب

ولكنه اعتام امر الاله * فاحرق فيهم بانيابها

(اعتام) وزن ومعناده اختار كبى ماضيدر مصدرى اعتيام اختيار ترجيحى

معناسنه (احرق) ياقدى ديمكدر بونده سورملك وسورتمك وغضبدن ديشلرى قجردتمق معناسندن مأخوذدر (انياب) جمعدر مفردى ناب ازى ديشيدر (مفهوم نظم) لكن اول ابن ابى طالب امر ربانى يى جمله يه ترجيح وآنى اعتيام واختيار واغتنام ايلدى وانكله مشغول اولوب سائر امورمز كوره يه وسكا تلقين ايلديكم احواله صرف ايده جك وقت اولمغله كمال آرزو وحسرتله ديش قجردتمقدن غيرى حالت تداركى ممكن اولمدى * ياخود فاحرق مجهول اولورسه سائر ناس حسدله وكمال غيظله حقمده تصويت دندان ايلدى ديمك اوله (ترجمه) لكن امر حقى اجرا ايتمكه سعى ايلدم * ديش يله يوب غدر ايله باكه هجوم ايتدى كلاب

عذيرك من ثقة بالذى * ينيلك دنياك من طابها

(عذير) تقديم مهمله ايله فعل محذوفك مفعوليدر (ينيل) نونك ايكى طرفى تحتيه ايله در اعطا ايدر ديمكدر (طاب) طيب وطيب كبى (نتيجهٔ كلام) سن فعل معذوركده عذريكى اعتمادكدن ناشى اول كمسنه يه عرض ايله كه بو طور اوزره حركتلك اكا خوش كلوب سكا دنيانى بخش ايليه * ياخود شيخ رضى مرضيسى اوزره معنى سن معتمدك اولان كيشى يه ايلديكك اساءتدن وامر مكروه ايله اذيتكدن اوترى معذوريتكى اول كمسنه يه افاده ايدوب بيان قيلى كه سنى هزل ايلمك قطعا خاطرينه كلديكندن ماعداسنك بو اعترافك اكا خوش كوروب دنيانى عطاوسنى اكا نائل ايلسون ديمكدر (غذيرك) نسخه سى غين معجمه ايله اولمق تكلفى موجبدركه دال مهمله اواخرنده دخى كلور (نكته) دنيانى كاف خطابه اضافتله سنك دنياك ديمكده سر بودركه اكرچه بو كلامى مبالغه طريقيله وياواقع حال اولمق اوزره ايراد ايلدم لكن دنيايه بنم التفاتم وقطعا درونمده رغبتم بو قدر ديمك مراد اوله ياخود عذرك امور دنيويه دن برامره متعلق ايسه دخى ديمك اوله (ترجمه) عذريكى سن معتمد برذاته اظهار ايله كيم * ساكه خوش دنيالغك ايرشدره اول بيحساب

فلا ترحمن لاوزارها * ولا تصحبن لاوصابها

(اوزار) جمعدر مفردى وزر بوكدر حمل كبى وثقلت وزحمتدركه صفاسندن كنايتدر زيرا فى الحقيقه دنياده صفا كدردن كدره تنقلدن عبارتدر بو جهتدن صفاى دنيايه اوزار تعبير ايلدى * وضميرى دنيايه راجعدركه مؤنثدر (ملخص سخن) دنيانك صفالرينه فرحلنمه وزحمتلرينه كدرلنمه (ترجمه) نعمت دهر كرانبارليله شاد اولمه صقين * محنت ادباري ايله اولمه هر كز دلخرابه

قس الغد بالامس كی تستريح * فلا تبتغی سعی رغابها

(غد) یارینکی کون امس دونکی کون (سعی) کسعی تقدیرنده در (رغاب)
طلاب وزن ومعناسنه در (مفهوم بيت) یارینکی کونی دونکی کونه قیاس ایله
راحتکه سبب اوله چونکه بویله در طالب دنیا اولنلرك سعیلری کبی بذل وجود ایدرك
طلبکار اولمه (ترجمه) قسمت امروزی فردایه قیاس ایت بی تعب * مستریح
اول کاردنیایه کرکمز پیچ وتاب

كانی بنفسی واعقابها * وبالكربلاء ومحرابها

(اعقاب) جمعدر مفردی عقبدرکه کشینك عقبی ولدی ولدینك ولدی وان سفل
وضمیری نفسه عائددر (کربلاء) کوفه یه قریب برمحلدرکه حضرت حسینك
شهادتی آنده واقع اولمشدر (محراب) محل حربدر * راغب دیرکه محرابك وجه
تسمیه سی اولدرکه شیطان وهوا ایله کشی انده محاربه ایدر (معنای مطلع)
کویاکه بن کندم ثمدی دخی بعد زمان اوله جق احوالده معیت اوزره یم واولادم
واولادمك اولادی وکربلا وانده اولان حرب وکرب وبلاجمله سی الآن واقع اولدی
وبندخی انلرله معا اول بلیه یی کوررم وزحمتنی چکرم دیمکدرکه قریبا تفصیل
اولنور (ترجمه) نفس وفرزندانمك احوالی کشف اولدی کاوله * کربلاده آتش
کرب وبلا پر التهاب

فتخضب منا اللحی بالدماء * خضاب العروس باثوابها

(تخضب) بویانور (لحی) جمعدر مفردی لحیه صقال (خضاب) بویا کخضاب
تقدیرنده در (عروس) حین زفافده زوج وزوجه دن هربرینه دیرلرکه ترکجه
کوییکو وکلن دینور (معنای بیت) بزم صقاللریمز قانه بویانور عروسلر لباس ملون
ایله رنکامیز کورندکلری کبی * مصرع ثانیده حضرت امیرك سعادت شهادتله
تخرابلدیکی ظاهر * ومصرع اول دخی نیجه احادیث شریفه مفهومندن
اشارت مراد اولنمق دخی بعید دکلدر (غریبه) حافظ اسمعیل اصحابدن صهیب
جنابندن راویدرکه حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام امام مرتضایه
بیوردیلرکه اشقی الاولین * یعنی بزدن مقدم کچنلر ایچنده زیاده شقی کیمدر *
حضرت امام بیوردیلرکه عاقر الناقه * یعنی صالح پیغمبرك دوه سنی سکیرلین
کیشیدر پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه صدقت * یعنی درست سویلدك
یا اشقی الاخرین یعنی بزلردن صکره کلنلرده زیاده شقاوت صاحبی کیم اولسه کرکدر
بوکره جناب امام بیوردیکه الله ورسوله اعلم پس پیغمبر علیه الصلاة والسلام

بیوردیکه سنی شو محلکدن ضرب ایدن کشیدر دیو حضرت امامك باشنه
اشارت بیوردیلر (ودخی) اسمعیل روایت ایدر * ابن طفیل بیورمشکه بن
حضرت امامك مجلسنده حاضر ایدم ابن ملجم کلدیکه قاتل مرتضادر حضرت
امیر اکا عطیه ویردی بعده بیوردیکه بومحلدن بونی بویلیوب بولاندرن کسنه دن
زیاده شقی جیشده کسنه یوقدر ومبارك باشیله صقالنه اشارت ایلدی * وعبد
الله بن سبعدن روایت ایدرکه حضرت امیر برخطبه سنده قسم بیوروب بوندن
بونی بویاسه لرکرکدر وباشیله صقالنه اشارت بیوردیلر * وحضرت امیر بیوردیکه
پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه بوامت قریباسکا غدر ایدرلر سن بنم ملتم
اوزره عمر سوررسین وسنتم اوزره قتل اولنورسین بو بویله چه برعهد معهود
وحکم موثوقدر دیوب امامك باشیله صقالنه اشارت بیوروب بونی بوندن جاری
اولان قان ایله بویاسه لرکرکدر بیوردی * وشهر بن وهبدن روایت ایدر برکون
جعده نام خارجی دیدیکه یا علی الله تعالیدن خوف ایله زیرا اولسك کرکدر
احسان اهلنی واساءت اربابنی دخی بیلدك دیدکده حضرت امیر بیوردیلرکه
اولورم ولکن والله قتل دخی اولنورم حتی بوندن قان بو محله اصابت ایدوب بویاسه
کرکدر وبویله اولمق قضای مبرمدر (وقد خاب من افتری) بیوردیلر * بونك امثالی
روایات مفصلا تدهیلك چوقدر بومقدار فاتحهٔ سابعه ده اولان فوائدندر *
حضرت مرتضانك عمری التمش اوچ ویاایکی ویاخود اللی یدی ییل ایدی
دیدیلر (ترجمه) لعل رنك اولق مقرردر صقاللر خون ایله * ویردیکی کبی
عروسه جامهٔ سرخ آب وتاب *

اراها ولم یك رأی العیان * ن ولوتیت مفتاح ابوابها

(اراها) فعل معلوم وضمیر اراءتدن اولور (لم یك) اصلنده یکون ایدی لم کلوب
جزم ایلدکده واو ساقط اولوب لم یکن قالدی صکره فاضل یزدی قولنجه کثرت
استعمال ایله نون دخی ساقط اولدی * فقیرده برمکه بو وجه اکرچه اولسه هر برده
حذف اولنوردی مع هذا شرتی دخی واردر لکن ایکیسی دخی لغت اولمق اقتضا
ایدر (رأی العیان) آشکاره کورمك (مفهوم شعر) بیت اولده اولان تفصیلات
اجمالیه یی بن کوردم ویا کوستردم لکن آشکاره دکل بلکه رؤیاده مشاهده
ایلدم که بکا اول وقایعك درکاه مشاهده سنك مفتاحی ویرلدی (ترجمه) دیدهٔ
سرله دکل بوکوردیکم احواللر * ایلدم مفتاح غیب سرم ایله فتح باب

مصائب تنتاب من ان ترد * فأعددلها اخیل متنابها

(مشتاب) نوبتدن اسم زماندر * وضمیری نفسه راجعدر (معنای بیت) اول کوردیکم روءیالر مصیبتلر در رد اولنمقدن سنی آبی ومعرض ایدر یعنی ردی ممکن دکلدر همان نوبت سکا رسیده اولمزدن مقدم کندیکی حاضر ایله دیعك اوله بو بیت ایله بیت سابق بو ماده یه اشارتدرکه (حکایت) حضرت مرتضی کرم الله وجهه شامه توجهلرنده کربلایه واروب بر خرما اغاجی یاننده نزول ایلدی بر مقدار استراحت اوزره ایکن اویخو غلبه ایدوب بیدار اولدقده ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرینه بیوردیلرکه روءیاده جانب آسماندن زمینه بر مقدار کشیلر نزول ایلدیلرکه بشرهلری واللرنده اولان بیراقلری بیاض وهر بری قلچ قوشانمشلر ایدی بو ارضك اطرافنه بر دائره چویردیلر وبو شجر خرمانی کوردمکه شاخلری یره ضرب ایدردی وبر نهر کوردمکه دم عبیط جریان ایدر واوغلم حسینی اول قانه غرق اولور کوردم فریاد ایدرلکن کیمسنهدن فریاده مدد اولمدی صکره کوردمکه اول نزول ایدن کشیلر چاغروب دیرلرکه ای آل رسول صبر ایدك صبر ایدك که سزلر شرار ناس اللرندن شربت شهادت نوش ایدرسکز دولت شهادت میسر اولور جنت الان وحالا سزه مشتاقدره دیوب صکره بکا تعزیت ایلدیلرکه مژدهای ابوالحسن تحقیق حق تعالی سنی اوغلك حسین ایله یوم قیامتده مسرور ایلسه کرکدر (منقبه) حضرت مرتضی رضی الله عنه جنابنك اعقابندن کربلاده شهید اولنلر بونلردرکه بری امام (حسین) وبش عدد برادری (عبدالله) (وعثمان) (وجعفر) (ومحمد) اصغر (وعباس) وجناب حسینك ایکی اوغلی که بری (علی اکبر) اون بریاشنده (وعبدالله) که بر بچق یاشنده ایدی * وحضرت حسنك اوغلی (قاسم) اون یاشنده ایدی * هشام بن کلبی ابن ابی مقدامدن روایت ایدرکه اول کون آسماندن بر آواز کلدی واوج بیت اوقودی که مطلعی بودر

ایها القاتلون جهلا حسینا * ابشروا بالعذاب والتنکیل

یعنی حسینك قدرینی بیلمیوب قتل ایدن ای جاهل خبیثلر سزلره عذاب اخروی ایله مژده اولسون (ترجمه) رد اولنمز اول مصیبتلر کلور ایتمه ابا * نوبتك ایرمزدن اول حاضر اول ای کامیاب

سقی الله قائمنا صاحب ال * قیام والناس فی ادء آبها

(سقی) بونده رحمتله دعادر (قائم) مهدیدرکه لقبیدر * قیام ایله مرام (یوم تقوم الساعة) ودخی (یوم یقوم الناس لرب العالمین) کریمهلرنده واقع قیامدر (اداب) کسرایله عجیب نسنه یعنی منور اصلی اکرام وزننده اداب اولوب تسهیل قیلندی

(مفهوم

(مفهوم بیت) حق تعالی بزم امر دینمزله قائممزه رحمت ایلسون حقیقتده نص ایله ثابت اولان قیام صاحبی اودرکه خلق آنك امر دیننده اولان تفوذ حکمنه تعبده اولورلر (لازمه) شیخ محیی الدین ابن عربی فتوحاتك اوچیوز التمش التنجی بابنده یازمشدرکه حق تعالی حبیبی نسلندن وفاطمه سلالهسندن بر خلیفه اخراج ایدرکه اسمی اسم نبوی یه مطابق * وجدی حضرت حسین شهیددر رکن ایله مقام بیننده کندویه بیعت اولنورکه * خلقتده خلقت نبویه یه مشابه * وخلق وخصلتده انلره تربیددر * ظهورندن صکره بش ویا یدی ویا طقوز ییل حکمی روان اولسه کرکدر وسیف ایله دعوت حق ایدر مذاهبی بالجمله قالدروب دین خالصدن عبارت اولسه کرکدر * ارباب حقیقتدن عارف بالله اولنلر حق تعالینك اعلامیله کشفا بیلوب بیعت ونصرت ایلسهلر کرکدر (ترجمه) چونکه قائممقام مهدیء آخر زمان * عادت غدر اوزره بوله خاتق اول عالیجناب

هو المدرك الثار یا حسین * بل لك فاصبر لاتعابها

(ثار) طلب دمکدرکه اخذ انتقامدن کنایهدر (صبر) نفسی جزع وفزعدن حبس وکفدر (اتعاب) جمعدر مفردی تعب مشقت وزحمت (معنای بیت) یا حسین اول مهدی بنم ویلکه سنك دخی انتقامکزه یتشور * پس اول تعب ومشقتلره صبر ایله که اجر صاحبی اولورسین وانتقامکی دخی اولاد کدن ذکر ایلدیکم مهدی کلوب آلدیغچه قیامت قائم اولمز (ترجمه) انتقام ایله قصاصم بوله اولدمده بنم * هم سنك ای نور چشمم چکمه رنج اضطراب

لکل دم الف الف دما * یقصر فی قتل احزابها

(احزاب) جمعدر مفردی حزب تقدیم مهمله ایله بونده کروه دیمکدر * حزبك متعدد معنالری عینیه سهیلی اوزرینه اولان شرحزده تفصیل اولنمشدر بعون الله تعالی (ترجمه) نیجه بیك قان دوکه هر بر قان ایچون اول مرددین * ایتمیوب تقصیر ایده قتلنده اول قومك شتاب

هنالك لا ینفع الظالمی * ن قول بعذر واعتابها

(هنالك) بو وقتده دیمکدرکه (هنالك ابتلی المؤمنون) کریمهسنده وقوعی کبی که زمانه اشارتدر (اعتاب) مهمله ایله خشنود ایلمکدر ولکن زله سبق ایلدکدنصکره رضاسنی دیلمز ومواخذهسندن عفو رجاسیله درکاهنه مراجعتدر (ترجمه) سودمند اولماز اولدمده اعتذار ظالمین * اوله لر یعنی غدای شیر شمشیر عذاب (حکایت) تاریخ هجرتك التمش التنجی سنهسی مختار ابن ابی عبیده

الثقفي كوفه‌ده امام محمد بن حنفيه ايله مشورت ايدوب خروج ايلدی وامام محمد
حضرتلرينه مهد يدورديلر وكندی خليفه‌سی اولدی شمر ابن ذی الجوشنی * وعمرو
بن سعدی * واوغلی حفصی دخی قتل ايلدی * وباشلرينی مدينه‌ده امام محمد
حضرتلرينه ارسال ايلدی وامام حسينك قتلنده هركيم سعی ايدوب وياسعی ايدنلرك
اتباعندن بولنديسه هلاك ايتدی * وابراهيم بن مالك بن اشتر مختارك طرفندن
عبدالله بن زياد ايله جنك ايدوب عاقبت عبيده غالب اولوب قتل ايلدی (امام)
حسن عسكری تفسيرنده روايت ايدركه حضرت مرتضی بيورمشلر قريبا اوغلم
حسينی قتل ايدرلردر عقب برغلام ثقفی خروج ايدوب اول ظالمردن سكز بيك
اوچيوز اوچ كسنه‌يی قتل ايده حضرت اميره ديديلركه اول غلام كيمدر بيورديكه
مختار بن ابی عبيدة الثقفی در * ومذكور امام محمد حضرت مرتضانك اوغليدركه
والده‌سی بنی حنيفه قبيله‌سندن اولغله كابن حنفيه ديرلر التمش طقوز ياشنده
ايكن سكسان برتاريخنده وفات ايلدی لكن شيعه كوه رضويده زنده اولان
مهدی موعود منتظر بودر ديرلر * حتی كثير شاعرانك شاننده ديركه (شعر) الا ان
الائمة من قريش * ولاة الحق اربعة سواء * علی والثلاثة من بنيه * هم الاسباط
ليس بهم خفاء * فسبط سبط ايمان وبر * وسبط غيبته كربلاء * وسبط لا يذوق
الموت حتی * يقود الخيل يقدمه اللواء * يغيب فلا يری فيهم زمانا * برضوی
عنده عسل وماء

حسين فلا تضجرن للفراق * فدنياك اضحت لتخرابها

(تخراب) فتحله مصدردر خراب كبی (معنای بيت) ای حسينم اضطراب ايتمه
فرقت احباب سببيله كه اكر فرقت واقع اولمسه دخی دنيا خراب اولسه كركدر
وهمان اولدی بيل (ترجمه) نور عينم تنكدل اولمه فراق ايچون صقين *
چون ديمشلردر لدوا للموت وابنوا للخراب

سل الدور تخبرو افصح بها * بان لا بقاء لاربابها

(دور) ضمله جمعدر مفردی دار (افصح بها) فعل تعجب اولق سائر وجوهدن
اسهلدر (خبر بيت) ای حسينم دنيا خراب اولمق ايچون خلق اولنديغنه اكر شاهد
مطلوب ايسه ساكن اولديغك دارلره صوركه لسان حالله سكا خبر ويررلر ونه
كوزل سويلرلر لسان الحال انطق من لسان القال * انلر ديرلركه دنيا اهلنه
بقا يوقدر ودوام جاويدانی محالدر (ترجمه) دار دنيادن سؤال ايله لسان حالله *
بی بقا اولديغن اربابنك ويرر سا كه جواب

انا الدين لا شك للمؤمنين * بايات وحی وايجابها

(دين) اصل معناده جزادر شريعتده استعاره اولندی (شك) ايكی نقيضك بر برينه
معادل اولوب عند النظر مساوی كورنمرندن حاصل اولان حالتدر (خلاصه
كفتار) بن عين دين اولمشمدر * يعنی احكام دينه بنم كمال انقياد وتشبثم سببيله بن
آيات وحيه وانلرك موجب اولديغنه ايمان ايدنلر ايچون عين دين اولديغمده شبهه
يوقدر (فتح) صاحب كشاف وواحدی ابن عباس حضرتلرندن روايت ايدرلركه
حضرت مرتضی درت التونه مالك اولمشيدی انلری صدقه ايدوب برينی كيجه
وبرينی كوندز وبرينی كيزلی وبرينی آشكاره ويردی * پس انلرك شاننده بو آيت
كريمه نزول ايلدی (الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهار سرا وعلانية فلهم
اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون) ودخی (انما وليكم الله ورسوله)
آيت كريمه سنك كونا كون سبب نزولی نقل اولنور جمله سندن برسی حضرت
مرتضی برسائله صدقه ويرمك مراد ايليوب كندی خاتمنی بخش ايلديكيدركه
واحدی وبيضاوی وكشاف وجامع الاصول صاحبی وثعلبی وسائرلری دخی
يازمشلردر * ونيز احمد دخی ابن عباسدن واسماء بنت عميسدن روايت ايدركه (ان
الله هو مولاه وجبريل وصالح المؤمنين) كريمه‌سنده صالح المؤمنيندن مراد
حضرت مرتضادر * وثعلبی وواحدی وزمخشری تفسيرلرنده (افمن كان مؤمنا
كمن كان فاسقا) آيتنده مؤمن ايله حضرت امير مراددر * ينه ثعلبی ابن عباسدن
وابن سيريندن روايت ايدركه (طوبی لهم) كريمه‌سنده اولان طوبی جنتده
براغاجدركه اصل كوكی حضرت اميرك سراينده‌در وهر مؤمنك سراينه آندن
برشاخ واصل اولمشدر (اشارت) امام احمد حضرت مرتضادن روايت ايدر
جناب پادشاه كونين عليه الصلاة والسلامدن سؤال اولنديكه يا رسول الله سزك
انتقالكزدنصكره بزم اوزريمزه كيمی امير تعيين بيوررسكز * جوابنده
بيورديلركه (اكر) ابو بكری امير ايدينورسكز انی امين وزاهد وآخرته مائل بولور
سكز (واكر) عمری امير اختيار ايدرسكز آنی قوی امين بولوب امر ربانيده لوم
لائمدن خوف ايلمز بولورسكز ديو بيوروب اوچنجيده اكر علی‌يی كندیكزه امير نصب
ايلرسكز مع هذا ايدرميسكز شك ايدرم انی هادی ومهدی بولوب سزه صراط
مستقيمی اختيار ايدركوررديكز بيوردی * حضرت اميرك بيولك اوغلی محمد بن
الحنفيه كه قريبا مذكور ايدی ديركه باباﻡ حضرت اميره ديدمكه اصحاب كرام
ايچنده جمله‌دن افضل كيمدر بيورديكه ابو بكردر * ينه صوردمكه اندنصكره كيمدر

بنه بیوردیكه عمردر * پس خوف ایلدمكه اكر بردخی صورر ایسم شایدكه عثمانی
سویلیه بنه دیدمكه اندنصكره جمله دن افضل جناب شریفكزدر بیوردیكه بن
دخی مسلمانلرك بر یسیم * وخلافتی وقتنده بصره ده بركون منبرده بیوردیكه ای
ناس بنزلك امیریكز یعنی كندی) سزلك دنیا كزدن برخرمایه راضی اولمشدر بیلر
بكچركه ات اكل ایلمز مكركه قربانلردن عیدده بر پاره جكر اكل ایده * وعبدالله بن
عطادن مرویدركه عبدالله بن سلام دیدیكه (ومن عنده علم الكتاب) كریمه سندن
مراد حضرت علیدر * بونلردن ماعدا حضرت امیرك حقنده آیات واحادیث
شریفه حصر وتعداد اولنمز (لطیفه) وبودخی خوشدركه قرآن كریمك سوره لری
اوللرنده اولان حروف مقطعاتدن مكررات طی اولنسه باقی اولان حروفدن
بوكلام تركب ایدر * علی صراط حق نمسكه (وامام) مسلم حضرت عائشهٔ
صدیقه دن روایت ایدركه پیغمبر علیه الصلاة والسلام سعادتخانه سندن طشره
چیقدیلر وسیاه قیلدن بر آلاجه عبا اوار ایدی معا آلوب كتدی وحسن كلدكده
عبانك التنه الدی كذلك حسینی ووالده لری فاطمهٔ زهرایی وصكره علی
مرتضایی دخی اول عبانك التنه آلوب بیوردیلركه (انما یرید الله لیذهب عنكم
الرجس اهل البیت ویطهركم تطهیرا) ام سلمه حضرتلرندن مرویدركه بو آیت كریمه
بنم خانه مده نازل اولدی حضور سعادتلرنده اولمشیدم دیدمكه یا رسول الله بن
اهل بیتدن دكلیم بكا بیوردیلركه سن بكا خیرلیسین سن ازواج طاهراتدنسین
* امام طحاوی مشكل الغریبده روایت ایدر اسما بنت عمیس دیمشكه مصطفا
علیه التحایا جنابنك سر مباركلری حضرت مرتضانك دیزلرنده ایكن وحی نازل
اولدی هنوز حضرت علی ایكندی نمازنی ادا ایلمدین كنش طولندی وحی تمام
اولدقده پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیكه یا علی صلاة عصری ادا ایلدكمی
جناب امیر دخی خیر ادا اولنمدی دیدكده بیوردیلركه الهی اكر علی سنك طاعتكده
ورسولك طاعتنده ایسه كنشی كیرو دوندر * اسما دیركه آفتابك غروبنی
كورمشیدم تكرار كنش عودت ومغربندن خروج ورجعت ایلدی وطاغلره
وزمینه ضیاپاش اولدی (الشمس ردت علیه بعد ما غربت * من ذا یطیق
لعین الشمس تطیینا) (مهمه) امام طحاوی دیركه بو حدیث ثابتدر *
وراویلری ثقه در لكن صحیح بخاریده مسطور بر حدیثه معارض كورنكله ابن
كثیر رد ایدر اول حدیثده بیورلمشكه یوشعدن غیری كسنه ایچون شمس حبس
اولنمدی * سببنده یازدیلركه یوشع پیغمبر بیت المقدسی محاصره ایلدی جمعه

كونی آفتاب غروبه قریب اولدی اكر غروب ایدرسه جمعه ایرتسی كیجه سی اولوب
بنی اسرائیل كاردن ال چكوب فتح قدس امری كیرو قالور یوشع پیغمبر آفتابه
دیدیكه ای شمس سنده مأمورسین بنده مأمورم یارب سن كنشی بكا حبس ایله *
پس كنش سیرنی ترك ایدوب تا قدسك امر فتحی تمام اولنجیه دك طوردی بعده
غروب ایلدی * شارح قاضی میرزدی دیركه سید صفی ایجی خطیله كوردمكه
بو حدیثك ورودی حضرت امیر ایچون رجعت شمس امرنك وقوعندن مقدمدر
دیرزیا خود رجوع حبسك غیریدر دیو توفیق اولنوردیدی * ترمذی ام سلمه دن
روایت ایدر حدیثنده كلمشدر علی یی منافق اولان كسنه سومز ومؤمن اولان
كشی علی یه بغض ایلمز * ابو سعیددن دخی روایت ایدرد یمشلركه بزلر یعنی انصار
جماعتی منافقی حضرت علی یه بغضیله بیلورز * حافظ ابو نعیم حلیة الاولیاده
دیركه حضرت مصطفا علیه التحایا بیورمشلركه سز علی یه سب ایلمكز زیرا علی
ممسوس فی ذات الله در یعنی حق تعالیده ممكن اولسه واقع اولمش اولوردی
لكن مخلوقه خاصدر * پس اقربیتدن كنایتدر * شیخ نجم الدین كبرا بیورمشكه
بكا غیبوبت واقع اولدی مرشد كائنات علیه التحایایی كوردم حضرت مرتضی
برابر ایدی سرعت ایدوب جناب امیر ایله مصافحه ایلدم بدرحال ملهم اولدمكه بن
خبرده كویا كورمش اولام سید سندیمز علیه التحایا بیورمش اوله لركه علی ایله
مصافحه ایدن جنته كیرر * پس حضرت امیره اول حدیثی صحیحمیدر بویله
حدیث بیورلدیمی دیو صوردم جناب امیر بیوردیكه نعم صدق رسول الله بویله
بیوردیلر بنمله مصافحه ایدن جنته كیرر دیو خبر ویردیلر (ترجمه) بن متون
خانه دین مبینم مؤمنه ▪ نیچه ایات ایله ثابتدر كركز ارتیاب

لنا سمة الفخر فی حكمها ▪ فصلت الینا باعرابها

(سمه) كسر ایله اصلنده وسمدر علامت ونشان واثر معناسنه (اعراب) بیان
ایلمكدر * آخر كلمه ده اولان حركه یه اعراب دیدكاری اول كلمه نك متصف اولدیغی
حالی اعلام وبیان ایلدیكی سببدندر (معنای بیت) بزم فخر اربابی اولدیغمزه حكم
ایلتده علامتمز واردركه اول آیات وعلامت بزه صلاة ایدر یعنی سبب اولورلر
آنلری كوروب واقف اولنلر بزلره صلاة یعنی سیاق خاصته رعایت ایدرلك دعا وثنا
ایدرلر دیمك اوله حتی شاعر دیمشدر (كفا كو من عظیم القدر انكمو * من
لم یصل علیكم لا صلاة له (نكته) مصرع اولده علامت فخردن مراد شریعتلری
بوندن مقدم اولان بیتده واقع فتحده بعضا یازلمشدر مصرع ثانیده دخی نافع

وابن عامر ويعقوب نام ائمهٔ قرانك مختارلری اولان وجهه اشارت واردركه (سلام على آلياسين) كريمه سنده اضافتله على آل ياسين اوقورلر * وبو وجهه كوره بعض اهل تفسير ياسين ايله مراد محمددر ديمشدر * وامام نووی تهذيبنده ديركه حضرت عليدن مروی برحديثده بيورمشلركه قرآنده حق تعالى بكا يدی اسم تعيين ايلدی (محمد) (احمد) (طه) (يس) (مزمل) (مدثر) (عبد الله) ياخود مصرع ثانيده بو آيت مراد اولنه (قل الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى) (لطيفه) يس سوره‌سی قلب قرآن اولديغی حقنده حديث شريف وارد اولمشدر * پس قلب لفظی اسلام كبی يوز اوتوز ايكی عدددر محمد اسم شريفنك دخی بينه‌سی يوز اوتوز ايكی اولوركه حساب بينه معروفدر (ترجمه)

آل ياسينز بو فخر ايله ايدرز افتخار * بيزه آيات فصيح ايلر صلاة ايله خطاب

فصل على جدك المصطفى * وسلم عليه لطلابها

(جد) بونده اتانك باباسی (مآل مقال) چونكه دين قويم وصراط مستقيم ايله بن كويا يكلخت اتحاد اولدم وبو برقول مجرد اوليوب بلكه حكم مدال اولديغنه آيات دلالتسمات وارد ربويه اولدقده من ای حسيبم جدك مصطفى عليه التحايا افندمزه صلاة وسلام ايليوب طالبان امارات دينيه‌يی دلشاد ايله (ترجمه) سنده هردم جدكا كيكه صلاة ايله سلام * قيل برای طالب اسرار آيات كتاب

(نطق آخر) (تردردا الصبر عند النوائب * تنل من جميل الصبر حسن العواقب

(بوشعر) حضرت حسن جنابلرينه خطابا صدور ايلمشدر ترد فتحات وآخری شده ايله امر دررداديد كاری نفسه‌يی اتخاذ ايله ديمكدر (مآل بيت) سن بلالرك ظهوری وقتنده صبری كنديكه ردا قيل كه صبر جميلكدن ناشی اول بلالر زائل اولدقده عاقبتك حسنی يعنی انجامنده صبرك ثمره‌سی اولان الطاف الهيه حاصل اولور زيرا هر حادثه دوام بولمز البته زوال بولور وعاقبتنده مكافاتی اولوركه بيورلمش (وبشر الصابرين) (فائده) ردا اولاد عربك فرجی ارزره ايكی اوموزلری اوستنه قويوب اوجلری اوكلرندن اشاغی اولان لباسدركه ديارمزده عادت مشايخدر سنت سنيه دركه اثرده (الارتداء لبسته العرب) بيورلدی * ابن عمردن طبرانی روايت ايدر (ترجمه) ردای صبری بردوش ايله سن عند المصائب ايره صبر جميل ايله سكا حسن عواقب

وكن صاحبا للحلم فی كل مشهد * فما الحكم الاخير خدن وصاحب

(صاحب) بونده رفيق وهمدمدر (حلم) وقار وترك عجله (مشهد) محل جمعيت

(خدن) يولداش ودوست خدين وصديق كبی (معنای سخن) هرجمعيتده سن حلمك قرينی اولوب امركده عجول اوليه زيرا تأنی دوستلرك وندیملرك جمله انواعنك خيرليسيدركه صاحبنی اكداردن حافظدر (ترجمه) غضوب اولمه رفيقك حلم اوله هرمشهد ايچره * جهان ايچره كشی‌يه حلم اولور خير مصاحب

وكن حافظا عهد الصديق وراعيا * تذق من كمال الحفظ صفو المشارب

(راعی) حافظك عطف تفسيريدر تذق برنسنه‌يی طاتمق معناسنه اولان ذوقدندركه طاتارسين ديمك اولور (كمال الصدق) دخی نسخه‌در (مشارب) جمعدر مفردی مشرب بونده خوی معناسنه اولمق دخی انسبدر (مآل بيت) دوستك اولان عهدی ظاهرا محافظه‌ده وباطنا دخی اول پيمانی مراعاتده اول كه كمال حفظك سنی صفای خاطردن لذتياب يعنی صافدل قيلسون (ترجمه) صديقك عهدنی هردمده ايت حفظ ورعايت * كمال حفظك ذوق ايده كورصافی مشارب

وكن شاكرا لله فی كل نعمة * يثبك على النعمى جزيل المواهب

(نعمی) نعمتدر ضمله دراكر فتحله اولورسه مد اولنور (الحمد لله على نعمائه) كبی (مواهب) جمعدر مفردی موهبه عطا وكرمدر (معنای بيت) سن نعمتك شكرنی ترك ايله وخلوص اوزره ايله كه (لئن شكرتم لازيدنكم) حكمنجه شكرنی ادا ايلدكده مقابله سنده اول كرم ونعمك دخی عظيم وكثيرنی ويرر لكن (قليل من عبادی الشكور) مآل لطيفی اوزره حق ادا ايله ادا ايدنلر آزدر (ترجمه) دخی هرنعمت مولايه شكرايت نورديده‌م * زياد ايده سكا نعمتلرينی تا كه واهب

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فكن طالبا فی الناس اعلى المراتب

(حيث) مكان ايچوندر مبنی ومضافدر وحيث يجعل نفسه هنالك تقديرنده مفعول ثانی محذوفدر (معنای بيت) مردلك كندی نفسی ملاحظه ايلديكی محلده‌در يعنی حق تعالى قولك مطلوبنی خالقدر اكر نفسنه همتی عالی ايسه عالی اولور اكردون قصد ايدر ايسه دناءت ميسر اولور * پس كنديكی بين الناس مراتبك بلندنده ملاحظه ايله كه حصوله كله جناب حق تعالى عبدك ظنی عندنده‌دركه عبد ايله عند برسم اوزره اولمسی خلقتنده قرينتنه مستعدازلی اولديغنه كواهدر همان عبده لايق اولان حسن ظن ايله مألوف اوله امور دنيويه واخرويه دخی بويله‌در لكن كبر وعجب ظهورندن كندنی محافظه لازمدر (ترجمه) كشينك همتی ذكلو اولو يدر رتبه‌سی چونكه * بوری خلق ايچره اول جوينده‌ٔ عالی مراتب

وكن طالبا للرزق من باب حله * يضاعف عليك الرزق من كل جانب

(خلاصهٔ كلام) ورزقى حلال بابندن استه كه هر طرفدن سكا رزقك قات قات
قيلنور زيرا طلب (وابتغوا) امر شريفنه امتثالدر * ومذهبمزده حرام دخى رزق
ايكن حلالنى طلب ايلمك حق تعالينك برقات دخى رضاسنه مراعاتدر * وشكرى
دخى ادا زياده يه مؤدى اولوب وجوهله تضاعفنك سببلرى بولنور (ترجمه)
طلب قيل رزقكى باب حلاله بص قدم تا * مضاعف اوله هر يردن سكا رزق
مواهب

وصن منك ماء الوجه لا تبذلنه * ولا تسأل الانذال فضل الرغائب

(انذال) ذال نخذ ايله جعدر وزن ومعناده ارذال كبيدر (رغائب) جمعدر مفردى
رغيبه عطايا مرغوبه ديمكدر (فائده) شهر رجبك ابتدا جمعه كيجه سنه شب
رغائب ديدكلرى نور نبوت خاتميت جبههٔ مادر نبويده ضيا پاش اولمغه ابتدا ايلديكى
كيجه دركه مخلوقاته رحمتدر * حتى شيخ صلاحى منظومهٔ رغائبيه سنده ديمشدر
(نظم) كيردى چون ماه رجب شهر خدا * ليلهٔ جمعه اولنجه ابتدا * مادر پاكى
امينه حضرتى * قيلدى عبد الله چون اول قربتى * برج عصمتده باذن مستعان *
كوكب سعدين ايتديلر قران * يعنى اول شمس هداى پرضيا * اول شب رحمتفزاده
غالبا * برج رحم عصمته ايردى نزول * اول كيجه عيد ايتدى ارواح عقول
قدسيان اول كيجه يه رغبت تمام * ايتديلر اندن رغائب اولدى نام (معناى بيت)
يوزك صويني صيانت ايله ولايق اولميان محله بذل وصرف ايله البته صقين ضايع
وتلف ايله واراذلدن عطايانك كثرتنى ملاحظه واميد ايله (ترجمه) حصول
رزقك ايچون آب روين دوكه زينهار * خسيسه عرض حاجت ايتماندن اوله
طالب

وكن موجبا حق الصديق اذا اتى * اليك ببر صادق منك واجب

(صديق) مقامنده جليس دخى نسخه در (بر) كار حسن كه تركجه ايلك (صادق)
صحيح وكامل (معناى نظم) سندن صدورى وحصولى لازم اولان امر خيرى
عرض واميد ايله سكا كلن دوستك حقنه رعايت وتطقنه حرمت ايلمكى كندى
اوزريكه واجب قليجى اول (ترجمه) فراموش ايله حق صديق ايتسه احسان
* مكافات ايلمك احسان ايله اولور چو واجب

وكن حافظا للوالدين وناصرا * لجار لذى التقوى واهل الاقارب

(والدين) بابا وانا كه پدر ومادردر * اصلى والد ووالده ايكن بابايى انا اوزرينه
تغليب ايله والدين ديديلر ابوين كبى كه اهم معنايه در (جار) قوكشودر * فقهاء

(كرام)

(كرام) باب الوصيه ده جوانب اربعه دن هر برنده قرق عدد خانه تمامنه دك
جيران عد اولنور ديدكلرى حكمى (اربعون دارا جار) حديث مرسلنه بنا
ايلديلر (مرام شعر) وپدر ومادر ايچون دخى محافظه دها ول وهمجوار اولنلرك
متقيلرينه نصرت ايله واقربايه دخى مراعات خاطرده اول ديمكدر بونده والدين
ايچون محافظه مطلق ذكر اولندى حقوق وياسائر اموردن نوع واحده
منحصر اولميوب مجموع حالات والدين شايان حفظ وحمايت اولديغنه تنبيه
ايچوندر (ترجمه) پدر مادر حقوقن حفظ ايدوب بذلجه كوجك * كوره لر
نفعكى جارك ايله اهل اقارب (نطق آخر)

لو صيغ من فضة نفس على قدر * لعاد من فضله لما صفا ذهبا

(صيغ) مهمله ايله معجمه بيننده تحتيه ايله درصاغ فعلنك مجهوليدر قال وقيل
كبى وصايغ قيومجيدركه زركر دير لر قيوم غليظ تركجه ده جهازدر (فضه) كمش
(نفس) جان وتن معا (قدر) تقدير كبى كميت ومقدار (ذهب) التون (ملحوظ
نظم) بو شعر حضرت حسنه خطابا واقعدر علم وفضل وادب وكمال ايچون
برمثال ايراد ايدييوركه مثلا محالى فرض ايلمك طريقيله اكركشينين برجسم
ذى روح بوتهٔ تربيه ده محو اوساخ ايلمك ايچون اذابه ايله تصفيه وبرقالبه افراغ
اولنسه اندن اولان اكسير فضلك تأثير خيروبركتندن ناشى التونه منقلب ومتحول
اولور (ترجمه) نفسك اولسه سيمدن اى معدن عقل وادب * ايليه اكسير
فضل ومعرفت آنى ذهب

ما المفتى حسب الا اذا كملت * اخلاقه وحوى الاداب والحسبا

(حوى) احاطه ايلدى ديمكدر (معناى شعر) بر شخصك باباطرفندن اولان
حسبى كامل اولمز الا حسن خلقده كمال انده ادب وحسب ايله بر يره جمع اولورسه
اول زمانده مرد كامل اولور (ترجمه) كيشيه الحق حسب تكميل اخلاق
ايتمه ده * زينت ذاتك اوله اوصاف آداب وحسب

فاطلب فديتك علما واكتسب ادبا * تظفر يداك به واستعمل الطلبا

(فديتك) فعل ايله مفعول بيننده جملهٔ دعائيه در فدا بر مليه دن حفظ ايچون
ويردكلرى نسنه (معناى نظم) حال ذكر اولنان منوال اوزره اولنجه سنده طلبكار
علم اول بن سكا فدا اولايم يعنى بين الناس سكا جانم قربان اولسون سوزى ديكله
ديدكلرى مقامده دور * وكسب ادبده اول كه دودستك علم سببيله ظفرياب اولور
يعنى هر نيه اوزاد رسن الى يتشسون وطور جميل اوزره صرف اراده ايله كه مقدر

اولان حاصل وواصل اولور (ترجمه) طالب اول علم خدایه ایله تحصیل ادب * دسترس بول مقصد اقصایه قیل حسن طلب

لله درفتی انسابه کرم * یاحبذا کرما اضحی له نسبا

(در) تمه‌دن نازل اولان سود و بلوتدن هابط اولان یغموردر لکن بوتده محمود حدن صادر اولان فعللردن کنایتدر که (لله درفلان) دعادر فلان کسنک ایشی الله عظیم الشانک تحصیل رضاسیچوندر دیمکدر (لکن) فقیر دیرمکه درخیر واحسان دردیدکار بنه کوره فلانک فعلنک جزاء بالخیری انجق الله ایچون یعنی اکامخصوص صدر مخلوقک عهده سنده دکلدر مألنده دعادر * وبودعادخی مقام تحجیده درکه نه عجیب فعله موفق اولدی دیمک اولور * یاخود ذاتنده کندی طفل رضیع ایکن مغبوط اباع اولان سود که حالنه تعجب اوله که صوی سود ایشکه تربیه سندن بویله کامل اثرپیدا اولدی (یا) حرف ندا ومنادا سی محذوفدر (حبذا) اصلنده حب فعلیله فاعلی اولان ذادن مرکبدر که ابهام ایچون اشارتی سلب اولندی جمله سی نعم کبی فعل مدحدر (کرما) ذاده اولان ابهامی رفع ایچون تمیزدر (محصول بیت) اول ذاتک ایشی نه خوشدر انجق انک بوکاری للهدر یعنی بویله کاره موفق اولان کسنه نک آبا واجدادی کریملر وبلکه عین کرمدر که بویله فعل صادر اولدی ای قوم نه خوش کرمدر که انک نسبی اولمشدر (ترجمه) حق ایچوندرخیری انک کاوله انسابی کرم * ای خوش اول ذاته کاوله لطف وکرم اکا نسب

هل المروءة الاما تقوم به * من الذمام وحفظ الجاران عتبا

(مروءت) سهولت وزننده آدمیت وانسانیت دیه کلوری حالتدر وکمال المرء معناسنه در (مروت) فتوت کبی شدیله دخی جائزدر (ذمام) جمعدر مفردی ذمت عهد وامانتدر (مأل کلام) مروت انجق کشینک ذاتیله قائم اولان وفاء عهددر * وجیراندن بری اکرعتاب ایدرسه دخی حق جاره مراعات ایدوب نفسنی ضبط ایلمکدر عتاب عتیبدن دخی اولور (ترجمه) هم مروت نور دیده‌م ایتمه درعهده وفا * داخی استمدادایدن جیرانه همت روزوشب

من لم یؤدبه دین المصطفی ادبا * محضا تحیر فی الاحوال واضطربا

(مفهوم شعر) اول کسنه یی که دین مبین اسلام تأدیب ایدوب علم الیقین حقانیتنی تصدیق ایلیه ظاهر وباطنده اولان حالاتنده حیرت صاحبی اولوب اضطرابدن خلاص بوله‌مز (ترجمه) دین پیغمبر ایله شولکیم مؤدب

اولدی * اولدی کاری اضطراب وحیرت ورنج وتعب (نطق آخر)

الدهر یخنق احیانا قلادته * علیک لاتضطرب فیه ولا تثب

(دهر) وقت وروز کاردن کنایتدر حقنده اثر وارد اولمشدر که (لاتسب الدهر فان الدهر هو الله) یعنی روزکاره شتم ودشنام ایلمالـزیرا دهر حقدر دیمکدر مراد بودر که بعض حوادث شدیده ظهورنده دهره سب ایلمکده ایکی ضرر واردر * بری هر فعلک فاعلی حقیقی ومجازی حقدر دهره اسناد عبثدر (ایکنجی) مذهب دهریه یه قوت ویریلوب (انبت الربیع البقل) قبیلندن اولور مؤمندن ظهوری مجازه صرف ایدرسه دخی حقیقتدن عدوله اضطرار یوقدر (خنق) بوغمق (احیان) جمعدر مفردی حین وقتدر احیانا لفظی هر محلده که اوله وقت وقت وکاه کاه دیمکدر (قلاده) کردن بند که کردانلق دیرلر (لاتثب) لاتضطرب کبی مضطرب اولمه دیمکدر مصدری وثوب اولوب اضطراب معناسنه درکه اکا لازم اولور (محصول معنی) دهر قلادهٔ مختنق ایله سنی وقت وقت صیقر وبوغر اول وقتده علاجی صبردرکه دیمشلر (ع) مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش (ترجمه) حبل محنت ایله کردنکیر اولورسه روزکار * اضطرابه دوشمه صبر اولور خلاصیکه سبب

حتی یفرجها فی حال مدتها * فقد یزید اختناقا کل مضطرب

(مدت) فتحله در (ترجمه) دفع ایدنجه صابر اول طور پیچ وتاب ایتمه صقین * اختناقی آرتر چون اضطراب ایله هرب

انی اقول لنفسی وهی ضیقة * وقد اتاح علیها الدهر بالعجب

(اتاح) تقدیر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) نفسم مضایقه یه مبتلا ایکن وتحقیق دهر اکا امر عجیب وحال غریب تقدیر ایلمشکن تحقیق بن نفسمه بو بیت آتی الذکرک مفهومی ایله خطاب ایلیوب دیرم (ترجمه) نفسمه دیرم انی تضییق ایدنجه درد وغم * یعنی تقدیر ایلینجه روزکار امر عجب

صبرا علی شدة الایام ان لها * عقبی وما الصبر الا عند ذی الحسب

(عقبی) عاقبت (خلاصهٔ کلام) دهرک وایامک شدتنه کمال صبر ایله صبر ایله که تحقیق اول ایام شدت ایچون عاقبت ونهایت وختام واردرکه تمام اولور وانفصام بولوردوامی یوقدر اکرچه امر بویله در لکن صبر حالتی دخی شریف الاصل ونفیس النسل اولان کسنه لرده بولنور (ع) هلا مررت بال عبد مناف (ترجمه) شدت ایامه صبرایله کانک انجامی وار * شدته صبر ایلمک چون اولدی کار ذی الحسب

سیفتح الله عن قرب بنافعة * فیها لمثلک راحات من التعب

(جوهری تقدیری اوزره (عن قرب) قریبا دیمکدرکه اصلنده بعد قرب ایکن عن قرب دینلمشدر والسنهٔ ناسده عن قریب دیرلر (معنای بیت) قریبا فتاح علیم آرزمان مرورنده بر نافع حالی فتح ایدرکه اول حالده سنک کبیلر ایچون تعب ومشقتدن راحتلر واردر خاصة سکا راحت بولمق اولی بالطریق (ترجمه) شول منافع نعمتی فتح ایدر الله عن قریب * کانده راحت ایدر امثالک دخی کورمز تعب (نطق آخر)

اذا اشتملت علی الیأس القلوب * وضاق لما به الصدر الرحیب

(یأس) امید مقابلیدر (صدر) سینه (مآل قال) قلبلر یأسی احاطه ایلسه وسعتلی سینه دخی اول نا امید اولقدن ناشی مضایقه پیدا ایلسه دیمکدر جوابی اتالک درکه ایکی بیت صکره کلور (ترجمه) مشتمل اولسه قلوبی یأس وحرمان عجیب * علت ضیق ایله معلول اولسه اول صدر رحیب

واوطنت المکاره واطمأنت * وارست فی اماکنها الکروب

(المکاره) کره لفظنک جمعیدر محاسن حسنک جمعی اولدیغی کبی علی غیر القیاسدر وایکیسی بر برلرینک ضدیدر (اطمأنت) ارام وسکونت دل معناسنه اولان اطمئنان مصدرندن ماضی مؤنثدر ثلاثیسی طمندر (ارست) ثقیل شیئک ثباتی معناسنه اولان ارسا مصدرندن بودخی ماضی مؤنثدر (اماکن) سکانک جمعی وضمیری کروبه راجعدرکه مقامی مقدمدر (کروب) کربک جمعیدر (محل کلام) ومکروه امرلر قلبی وطن ایدوب انده آرام ایله آسوده اولسه لر موجود اولان غملر دخی یرلرنده لنکر براقسه لر متانت اوزره یرلشسه لر (ترجمه) جایگیر وپایدار اولسه مکاره عسکری * شهر دلده زمرهٔ افکار غم اولسه نقیب

ولم یر لانکشاف الضر وجه * ولا اغنی بحیلته الاریب

(الضر) نفع مقابلی (حیله) چاره (اریب) عاقل (مفهوم نظم) غم وکدرلک دفع وزوال بولمسنه قطعا بر وجه وسبب دخی ظاهر ده کورنمسه وعاقل بر چاره وعلاج دخی بولمیوب سعیدن الی چکسه (ترجمه) داخی بوزکو سترمسه هیچ انکشاف ضر غم * بولمسه بر وجهله درد شه بر چاره اریب

اتاک علی قنوط منک غوث * یمن به اللطیف المستجیب

(قنوط) یأس معناسنه در (غوث) مدده یتشن کسنه فریادرس کبی (لطیف) لطف ایدیجی اسماء حسناددر (مستجیب) مجیب کبی قبول ایدیجی (مفهوم نظم) بو بیت اذانک جوابیدر یعنی ابیات سابقه نک مآلی اولان یأس کلی وانقطاع تام

مرام ایله کشی محض قنوط اوزره حیرتزده وواله ناچار ایکن لطف وکرم وفضل ونعم صاحبی اولان لطیف ومجیب طرفندن غوث اعظم یتنه سکا کلور یتشور * وبالکلیه حال قبیح احسن حاله تحویل اولنور دیمکدرکه (هو الذی ینزل الغیث من بعد ما قنطوا وینشر رحمته) کریمه سنه مطابق ومآلی انک مفهومنه موافق بربیتدر لکن بعضیلری معناده غوث اعظم دخی سکا مددرس اولمیوب مأیوس ایلسه بنه لطیف ومستجیب سکا لطف وعنایت ایدر دیمکدر دیمشلر لکن واهیدر (ترجمه) جمله عالمدن اکر یأس ایله اولسک نا امید * ایره فریادیکه امداد لطیف ومستجیب

وکل الحادثات اذا تناهت * فموصول بها فرج قریب

(مآل معنی) اول احوال خسیسه حالات نفیسه یه انقلاب بولوب بعده جمله حوادث کریههٔ ایام بر بر برهر بری برطریقله اضدادیله مکافاة ونقیضیله مجازاة اولهرق تمام ومنتهی اولدقده درعقب انک نهایتنه متصل وغایتنه متواصل فرج صدور ودفع حرج البته ظهور ایدر * فرجده قریب قیدی (نصر من الله وفتح قریب) بشارتنه ایما درکه بو مفهومه مناسب * فبومآله متقارب فرج بعد الشده تسمیه اولنان قصیدهٔ منفرجه وخصوصیله اولنده تبرکا ابن نحوینک ایراد ایلدیکی (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * مصرعی حضرت مرتضی کرم الله وجهه روایتیله برحدیث شریفدر (مفهوم اثر) ای ازمه وای ظلمت شده سن دخی زیاده شدید اول که تیز دفع اوله سین وعقبکده انفراج پیدا اوله دیمکدر (ترجمه) حادثات شدت دهره نهایت ویره حق * یعنی دلدار فرج سا که اوله یار قریب

(قطعهٔ اخری) لا تطلبن معیشة بمذلة * وارفع بنفسک عن دنی المطلب

(بنفسک) ده با تعدیه ایچوندر (محصول مقول) معیشتکی ذل ایله طلبکار اولمه یعنی ذلتی آلت کسب ایلمه مطلب دنی یعنی الچق وقبیح وخسیس اولان شیلری طلبدن نفسکی کف ومنع ایله که همت عالیه صاحبی اولوب حق تعالی ظنکی حسن ایلیه (ترجمه) سن مذلتله معیشت استمه * هر دنیدن مقصدک قیلمه طلب

واذا افتقرت فداو فقرک بالغنی * عن کل ذی دنس کجلد الاجرب

(دنس) چرک که ترکجه کیر دیرلر وسخ ودرن کبی (اجرب) اویوز (مآل سخن) سن فقیر اولورسک اول درده دوا اول جریحه یه مرهم شفا بوله تدبیر اولنسون که مثلا اویوز دیدکلری جرب علتنه مبتلا اولان کسینک دریسندن چکنوب وچکنلوب احتراز ایلدیککی کبی هر چرکلی دنیادن حذر ایدوب مستغنی اول طریق

دوا بودر که بیت آتیده کلور (ترجمه) فقره ایرسك قیل غنا ایله دوا * هر اویوز
نایابا که زنهار آچه لب

فلیرجعن الیك رزقك کله * لو کان ابعد من محل الکوکب

(فا) جوابیه (لام) قسمیه (محل کوکب) فلك نجوم (معنای نظم) معاش
تحصیلنده رذالت ایلیوب وفقره استغنا ایله دوا ایلیوب غنی و مستغنی
کورند کده تحقیق علی التحقیق رزقك سکا رجوع ایدوب اکر (وفی السماء رزقکم)
نطقی اوزره فلکلر قدر سندن دور ایسه دخی کلور (ترجمه) فی المثل کر اولسه
کوکبدن بعید * ایریشور رزقك سکا هر روز وشب (قطعهٔ اخری)

فان تسألینی کیف انت فاننی * صبور علی ریب الزمان صلیب

(بو ایکی بیت) نهج البلاغه دن منفهم اولدیغی اوزره بنی سلیمدن برشاعرك
نظمیدر که حضرت امیر کرم الله وجهه المنیر اثنای صحبتده انشاد بیورمشلردر
(تسألینی) مفرد مؤنث مخاطبه (کیف) حالدن سؤال (ریب الزمان) حادثهٔ
روزکار (صلیب) شدید وقوی (مآل بیت) اکر بکا ای حبیبم صوررسك که کیفیت
حالك ندر تحقیق بر تحقیق روزکارك شدتنه ودهرك جفاسنه مبالغه ایله صبر
اوزره یم وتحملده قوی ومتینم (ترجمه) کر سؤال ایلرسکز کیفیتم ای دوستلر
* صبر ایدرم حادثات دهره اولدقجه قریب

حریص علی ان لاتری بی کأبة * فیشمت عاد اویسأ حبیب

(کأبه) کعبه وزننده درحال ناخوش اولمقدر (عاد) اصلی عادی عداوت ایدیجی
دیمکدر (مقصود نظم) حالات مذکوره ایله اتصافه سعی اوزره یم وبنده اول جفالرك
اثری مشاهده اولنمامق اوزره حریص وطالبم زیرا اکر بنده ضعف حال واثر کدر
کورنسه دشمن فرحناك ودوست غمناك اولور (ترجمه) کمسه یه کوسترمزم
آثار حزنم لاجرم * شاد اولور دشمن اولان محزون اولور اندن حبیب (نطق آخر)

اذا جادت الدنیا علیك فجد بها * علی الناس طرا انها تتقلب

(طرا) جمیعا دیمکدر (محصول بیت) دنیا سکا جواد اولوب جومردلك ووسعت
کوستردکده سن دخی جملهٔ ناسه ممکن اولدقجه سخاوت کوستر وفرصتی غنیمت بیل
زیرا دنیا تقلب ایدر دائما انقلابده در اول حالت دائمی اولمز ضدی وخلافی دخی
ظهور ایدر واو دخی بقاده اولمز عکسنه دونر (ترجمه) کرم ایتسه بو عالمده
خداسنده کرم ایله * ایریشه هر کسه خیری تقلب اوزره در بر یب

فلا الجود یفنیها اذا هی اقبلت * ولا البخل یبقیها اذا هی تذهب

(معنای بیت) سن وجه مذکور اوزره سیران ایله دنیا سکا اقبال وتوجه ایدوب
کلدکده سنك جودلك انی فانی ایدوب دوکتمز وا کر اقبالی ادباره دونوب کیتملك مراد
ایدرسه سن بخیل اولوب خست ایلسکله او دنیا قالماز وباقی اولماز بخل انی حبس
ایدهمز زیرا اقبال وادبار دخی حق تعالینك ارادهٔ علیه سیله واقع اولور (ترجمه)
اکر اقبال ایدرسه مال انی جود ایلمز افنا * کیدرسه بخل انی ابقا ایدر صنمق
دکلمی عیب (قطعهٔ دیکر)

یغطی عیوب الناس کثرة ماله * فصدق فیما قال وهو کذوب

(یغطی) غطادندر مجهولی مقدمدر پرده در (مضمون منظوم) کشینك مالی
چوق اولمق عیبلرینه پرده در اکر ذاتنده یلانجی دخی اولسه سوزی تصدیق اولنور
(ترجمه) کشینك عیبن اورتر کثرت اموالی عالمده * سوزی کرچك دخی دانا
اولور نادان ایکن کذاب

ویزری بعقل المرء قلة ماله * فحمقه الاقوام وهو لبیب

(یزری) مجهولی مقدمدر نقص معناسنه (مآل مقال) ومالنك از اولمسی عقلی
ناقصدر دیمکه سبب اولور وناس اکا عاقل ایکن احمقدر دیرلر (ترجمه)
نه رتبه عاقل اولسه بر کشی پس قلت مالی ▪ انی بی اعتبار ایلر اولور حمق ایله
شهره یاب (قطعهٔ اخری)

غالبت کل شدیدة فغلبتها * والفقر غالبنی فاصبح غالب

(غالب) اصلنده غالبی اولوب اکتفا بالکسر ایله یاسی محذوفدر (ترجمه)
کورشدم هر شدید ایله پس اولدم غالب مطلق * ولکن شدت فقر وفنا اولدی
بکا غالب

ان ابده یفضح وان لم ابده ▪ یقتل فقبح وجهه من صاحب

(قبح وجهه) بد دعادر (محصول سخن) اکر حال مذکور یعنی فقری آشکار
ایلسم بنی رسوای ایدر واکر اظهار ایلمسم بنی قتل ایدر * پس یوزی قبیح قیلنسون
یعنی یوزی قاره اولسون بویله مصاحبك که الفتنده طریق آسایش معتدل یوق
دیمکدر ▪ واکرچه بو ادا ترکیده مستعملدر تقبیحدن فهم اولنماز لکن ادای زمان
اولمغله فقره بد دعاده بو اداده لطافت واردر یوزی قاره اولمق حسن حاله تحویل
ایلسکدر که (سواد الوجه فی الدارین) فقر حقنده درکه اکبر مطالب اولان (هذان
حرامان علی اهل الله) اثر شریفنه ایمادر (ترجمه) بنی رسوای ایدر اظهار
ایدرسم ایتمسم ناچار * هلاك ایلر بنی اول بدلقا ویر بلا صاحب

فلو كانت الدنيا تنال بفطنة * وفضل وعقل نلت أعلى المراتب

(فطنت) زكاوذكا (خلاصهٔ نظم) اكر تقدير رب قدير ايله اولميوب كشى ذكاسيله وفضيلتيله وعقليله دنيايه وسعت رزقه وكثرت ماله نائل اولسه ايدى جمله مراتبك ومجموع درجات دنيويه نك تا بالاسنه واك اعلاسنه نائل وواصل اولوردم (ترجه) كشى دنيايه نائل اولسه عقل وفضل وفطنتله * اولوردم رتبهٔ بالاترينه نائل وراتب

ولكنما الارزاق حظ وقسمة * بفضل مليك لا بحيلة طالب

(ما) كافه در (قسمت) تقسيم بمعنى المقسوم (معناى نظم) بيت سابقك مفهومى تسليم اولنديسه رزقلر تقسيم ازليده فضل حق ايله حصه وقسمت اولنوب (نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحياة الدنيا) امضاسيله دفتر قسام ازلى محلى ومختوم قيلنمشدر چونكه بويله در حيلهٔ عقل وخدعهٔ فكر ايله تبديل وتغييرى محالدر قالديكه اول كندى رزقنك غيرى اولان بعض مخلوقاتك ارزاقى سنك يدكدن حواله اولنوب يا مشاهره ومسانهه ايله امانة اللهى محللرينه ايصال ايلمكدن عبارت بر قورى غوغايه دولت دنيا ديوب اكا خواهشكر اولمق بر امر خطرناكدر خصوصا وقتمزده قسمت عادله اجراسى ممكن اولماز اكرسن اهل حق ومنصف اولسك دخى حاصلى ارادهٔ جزئيه بى صرفله مأمور اتده وجه اسهل اوزره عنايت حقه مظهر اولمقده نياز ودعا ودائما هر حالده ازدرون خالق تعالى يه دلبند اولوب واهل دلدن استمداد وارواح كذشتكاندن استعانتدن غيرى عبدك مدخلى يوقدر (ترجه) ولكن هر كسك رزقى نصيب وقسمتيدر كيم * ورودى فضل حقدندر دكل با حيلهٔ طالب (نطق آخر)

وافضل قسم الله للمرء عقله * فليس من الخيرات شئ يقاربه

(قسم) كسر وفتح ايله قسمتك جمعيدر وزن ايچون تسكين اولندى * سكون اصلى ايله اقسامك مفردى اولان قسم دكلدر (مفاديت) حق تعالينك انسانه بخش وعطا ايلديكى قسمتلرك افضلى اول انسانك عقليدر * پس امور خيريه دن اكا معادل اولمق دكل بحسب الرتبه اكا تقرب ايدر نسنه دخى يوقدر (ترجه) كشى يه عقليدر چون افضل اعطاى واهب * دلا خيراتدن برشئ اكا اولماز مقارب

اذا اكمل الرحمن للمرء عقله * فقد كملت اخلاقه ومآربه

(مآرب) مكارم وزننده جمعدر مفردى مأربه در مكرمت ومكرمت وزننده دخى

اولور حاجتلردر (مؤداى نظم) حق تعالى كشينك عقلنى كامل قيلديغى وقتده انك خويلرى وايشلرى جمله كامل اولور زيرا بر كارك الىٰ وفاعلى كامل اولديغى حالده اندن حصولپذير اولان هر امر انفسى وآفاقى جملهسى كامل ظهور ايدوب پسنديدهٔ كاملان اولور (ترجه) كشينك عقلنى اتمام ايدرسه حضرت حق * ميسر دراكا تكميل اخلاق ومآرب

يعيش الفتى فى الناس بالعقل انه * على العقل يجرى علمه وتجاربه

(تجارب) جمعدر مفردى تصغيه وزننده تجربه كه امتحان معناسنه در بو قلا مقدر (خلاصهٔ ملخصه) كشينك بين الاقران زندكانيسى عقل ايله در * وفى الحقيقة انك علمنك وتجربهلرينك مدارى عقلدركه انك اوزرينه جارى يعنى هر حالده التيدر (ترجه) كشى يه خلق ايچنده زندكانى عقل ايله در * كه عقلى اوزره جاريدر انك علم وتجارب

يزين الفتى فى الناس صحة عقله * وان كان محظورا عليه مكاسبه

(ان) وصليه در تأكيد ايچوندر (محظور) تقديم مهمله ايله در حرام ديمكدركه مباح مقابليدر * حتى اصول فقه قواعدندندركه (الضرورات تبيح المحظورات) ديرلر ضرورتلرى حراملرى مباح ايدر ديمكدر (مآل بيت) كشى يه بين الاقران زينت ويرن بودركه عقلى صحيح وتمام اولمقدر جهت معاشى هر نقدركه كسب حرامدن اولورسه دخى ديمكدر * لكن بيت آتيده مقابله قرينهسيله مرادى كسب مادرى اوله كه زينت مقلوبى اولان زينت ارادهسيله اكر اولاد زوانيدن دخى اولورسه ديمك ذهنه تبادر ايدر (ترجه) كشى يه صحت عقلى اولور خلق ايچره زينت * اكا محظور اولورايسه دخى امر مكاسب

(يشين الفتى فى الناس قلة عقله * وان كرمت اعراقه ومناصبه

(اعراق) جمعدر مفردى عرق اصل ونسل معناسنه اولور (مناصب) جمعدر مفردى منصب ساكن اولديغى محل ومحله وكوى بعض نسخهده مناسب سين ايله نسبت اولنان محللر ديمكدر (خلاصهٔ بيت) بيت سابقك مفهومندن ضمنا مستفاد اولان معنادركه بين الاقران كشى يه عقلى آز اولمق شين ونقيصهدر هر نقدركه صويى يعنى اصل ونسلى ونشأت ايلديكى بلده كريم وعزيز اولورسهده مثلا علما وساداتدن وحلال زاده اولوب وحرمين محترميندن برنده طوغمش ايسه دخى (ترجه) كشى يه قلت عقلى بو خلق ايچره اولور عار * نه رتبه انى تكريم ايتسهده عرق ومناصب

ومن يك غلابا بعقل ونجدة * فذو الجد فى امر المعيشة غالبه

(نجده) شجاعت (جد) حظ وبخت (مفهوم منظوم) كشى عقل وشجاعتده مبالغه ايله مغالبه اهلى اولسه دخى امر معاشده بختى مساعد اولان كمسنه اكا غالب اولور (ترجمه) كشى عقل وشجاعتله نه رتبه غالب اولسه * معيشتده اولور بخت وغنا اربابى غالب (نطق آخر)

ليس البلية فى ايامنا عجبا * بل السلامة فيها اعجب العجب

(ترجمه) زمانمزده بليه دكل محل عجب * سلامت اولدى بلادن عجبترين عجب

ليس الجمال باثواب تزينها * ان الجمال جمال العلم والادب

(بيتك ابى) حسن وجمال سنك ترتيب وتزيين ايلديكك لباس نفيس متعدد ايله دكلدر بلكه على التحقيق مطمح انظار اولان جمال علم وادب ايله كشيده پيدا اولان جمالدركه دارينده سبب فوز وفلاح وموجب كمال وصلاحدر (ترجمه) اولورمى زينت اثواب ايله حصول جمال * كمال اولورسكا انجق جمال علم وادب

ليس اليتيم الذى قدمات والده * ان اليتيم يتيم العقل والحسب

(يتيم) انسانده باباسندن كرك موت ايله وكرك سائر طريقله دور اولان صبى در * وحيوانده انادن ايرى دوشن ياوريدر * وبيروخده دخى نظيرى اولميان شيئه يتيم ديرلر دريتيم كبى (مفهوم نظم) حضرت مرتضى بيوررركه اكرچه يتيم شريعتده بابادن فرقت ديده درلكن حقيقتده يتيم عقلدن وحسبدن دور اولاندركه كسه باباواجدادكرامى موجود اولسونلر عقل وحسب اولمدقده خسران دارين محققدر (حسب) برنده بعض نسخه ده ادب كلمشدر (ترجمه) يتيم اولورمى اوكس كيم وفات ايده پدرى * يتيم اودركه اوله اول يتيم عقل وحسب (نطق آخر)

كن ابن من شئت واكتسب ادبا * يغنيك محموده عن فكرة النسب

(محموده) محموديته تقديرنده ضميرى ادبه راجعدر (يعنى) همان سن ادب كسب ايله بابالك هركيم اولورسه اولسون نفاست نسل ونسب شرط ادب دكلدر اديده اولان محموديت وممدوحيت سنى نسبك شرفنه احتياجدن مستغنى ايدر وبلكه حسب ونسل ونسب دخى مهذب اولمغه ادب سبب اولور (ترجمه) هركيمك فرزندى ايسك ايله تحصيل ادب * مدحه كافيدر سكا يوق حاجت ذكر نسب

فليس يغنى الحسيب نسبته * بلا لسان له ولا ادب

(معناى ملحوظ) حسيبى نسبتى مغنى دكلدر * يعنى كندى بيزبان وبى ادب ايكن انجق برحسيبه نسبت ايلمكله اول انتسابى دعواسنده اولديغى كمسنه نك فضل

وادب وحسبى اكا فائده ويرمز (ترجمه) برحسيبه نسبتى كافى دكل عرفان كرك * بى لسان وبى ادب اولسه ندر لطف حسب

ان الفتى من يقول ها انا ذا * ليس الفتى من يقول كان ابى

(ها) حرف تنبيه (محصول بيت) انسان كامل اول كمسنه دركه فضل وكمال وآداب حال لازم اولديغى زمانده آخره محتاج اولميوب ديه كه آكاه اولك ومعلومكز اولسون كه حق تعالينك عون وعنايتيله اشته بن اول كارك عهده سندن كلورم ديه كمال بودر يوخسه بنم بابام شويله ايدى وبويله كمال وادب ايله متصف ايدى ديو عنين صاحب افتخار كبى پدر وجد ايله فخره جد ايدن كمسنه صاحب كمال دكلدركه ديمشلر * دعوى فضل پدرايتمه مسجادم ايسك * شرف ذات ايله فخر ايله اكر آدم ايسك (ترجمه) مرد اودركه ديه اشته حاضرم هر حالده * مردا كاديمزكه اوله ذكر وفخرى شان اب (نطق آخر)

ايها الفاخر جهلا بالنسب * انما الناس لام ولاب

(مفهوم منظوم) اى نسبله فخر ايدن جاهل كشى فخر نسب بر حالتدركه اكر توجيه نسكاه ملاحظه قيلنسه علمك لاحق غيرا ولورز براجمله انسان لاب وام يعنى انابابا بر قرنداشلردر بوحالتده جمله ناس يكساندركه سابقده بيورمشيدى (ع) ابوهموا آدم والام حواء (ترجمه) اى جهالت مجلسنده ايلين فخر نسب * خلق عالم براتا ايله انادن طوغدى هب

هل تراهم خلقوا من فضة * ام حديد ام نحاس ام ذهب

(فضه) كمش (حديد) مهمله ايله دمور (نحاس) مهمله ايله باقر (ذهب) التون بودردى فلزات تسعه دندركه بشى دخى قلاى * توج * قورشون * جيوه * پرنج معروفلردر جيوه ويوجدن ماعدا ايدى معدنه معادن سبعه وهفت كنجينه دخى ديرلر (ترجمه) سيمدن خلق اولديغن بركسه نك كوردكمى هيچ * يااوله جسمى حديد ويانحاس ويا ذهب

هل تراهم خلقوا من فضلهم * هل سوى لحم وعظم وعصب

(فضل) بونده مال مكسوبدر (لتبتغوا فضلا من ربكم) كريمه سنده بومعنايه كلمشدر (لحم) ات (عظم) كمولك (عصب) سكر (خلاصهٔ سخن) ويا كندى كسب يدلرى اولان مالدن خلق اولندقلرينى سن كوردكمى وبواوچ شيدن غيرى انلرده برشى دخى وارميدركه سكا شبهه القا ايليه جمله ناس سنك كبى اول اشياء ثلاثه دن مفطور ومركبدر (ترجمه) دروجره دن يرادلمش كشى كوردكمى سن *

کاوله انده ماعدای لحم وعظم ایله عصب

انما الفخر لعقل ثابت * وحیاء وعفاف وادب

(عفاف) فتحله در نفسنی حرامدن کف ومنع ایلمك (محصل بیت) جاهل اولوب نسبله فخر ایلمه که ناسده بقا بوقدر وچوق مدت استعمال اولنوب فناسی بطی اولان معادندن دخی خلق اولنمامشلردرکه طول مدته طمعکار اوله سین خصوصا روح نزعندنصکره آزوقتده فاسد اولاجق اشیادن مخلوقلردر انلر شایان فخر دکللردر * لکن فخره سزادنیاده اولنلر اکرچه بقالری بوقدر اما نفعلری چوقدر حتی نفعلری آخرتده دخی کور یلور انلرك بری عقل ثابت که متین وتام اولوب خوف ووسوسه مقوله سیله زوالپذیر اولمز وامور اخرویه یی احاطه یه قادر اولور کرکسه امر معاشده صاحبی ابله اولسون وایکنجی حیادر قوت ایمان وکثرت علم وعرفانله ارترا کسلمز حتی باشی شال وپاسا ترنسنه ایله ستر ایلمك که سنتدر حیادن کلور واوچنجی عفت که لذائذ نفسانیه نك ذوق وصفاسنی بیلورکن نفسنی لله منع ایلمك * ودردنجی ادب اشته بو اشیاء فخره سزا شیلردر (ترجمه) باعث فخر اولور انجق کیشی یه عقل معاد * هم حیا وسعرفت عفت فضیلتله ادب

(نطق آخر) ادبت نفسی فما وجدت لها * بغیر تقوی الاله من ادب

(ترجمه) نفسمی تأدیبه همت ایلدم هر روز وشب * بولمدم تقوای مولادن اکا غیری ادب

فی کل حالاتها وان قصرت * افضل مع صمتها عن الکذب

(قصرت) اولکی یابدندر اصلی اقصاردن ایکن ماده ده عجز ظهور ایلدکده الفی اسقاط وباب اوله ارجاع اولندی (افضل ادبك صفتیدر (معنای شعر) بیت اولده دیمشیدیکه طریق تقوادن غیری ادب بولمدمکه هر حالده اجراسی ممکن اوله اکر تادیبده قصور وعجز وفتور ظهور ایدرسه نفسك سکوتیله اولان ادب کذبدن افضلدر (ترجمه) جمله حالاتدن افضلدر سکوت ایتمك اکا * شول کلام کذبدن کاولور هلا کینه سبب

وغیبة الناس ان غیبتهم * حرمها ذو الجلال فی الکتب

(غیبت) برکسنه نك واقع اولان عیبنی سویلمکدر اکر واقع دکل ایسه بهتان وافترادر (محصول نظم) بیت سابقده سکوت کذبدن افضلدر دیمشیدی ناسی غیبت ایلمکدنده افضلدر زیرا ناسی غیبت ایلمك (ولا یغتب) کریمه سیله نهی ولنمش وکتب سماویه نك جمله سنده دخی حرامدر زیرا صاحبنه کوج کاور *

لکن فقیر دیرمکه وقتمزده حال ناس بر صورت بولدیکه هر کس بربرینی فصل ومذمت وغیبت ایدرلرغمك مجلسدر دیرلر وجمله سی دخی بیلورکوج کلمز اولق رتبه سنده اولدی ادب وحیانك قلتندن نشأت ایلمك اقتضا ایدر نعوذ بالله من ذلك (ترجمه) هم کلامك غیبت خلقدن تحاشی ایلمك * کیم حرام ایتدی کتب ایچره نصوص نهی رب

ان کان من فضة کلامك یا * نفس ان السکوت من ذهب

(مآل بیت) ای نفس اکرسنك سوزلك کمشدن ایسه سکوتك التوندر که حجة الاسلام امام غزالی احیاده بیوررکه حضرت سلیمان امین الله علیه سلام الاله بیورمشلر که اکر کلام کمشدن اولمق فرض اولنسه سکوت التوندر (ترجمه) هر کلامك سیم خالص اولسه ای نفس نفیس * فی المثل اولور سکوتك درشهوار وذهب (نطق آخر)

سلیم العرض من حذر الجوابا * ومن داری الرجال فقد اصابا

(عرض) کسر وسکون ایله لفظ مشهوردر لکن لغتده مطلقا رایحه در طیب وکرك کریه اولسون ونفس معناسنه درکه عرضی پاکدر دیمك نفسنده امور کریهه دن برشمه بوقدر دیمك اولور وحسب معناسنه دردیدیلرکه تفصیلی کچمشدر (معنای قال) عرضی سلامت اوزره اولوب شین وعیبدن بری اولان کشی ناسه جواب ویروب هر کسه مقابله قیدنده اولمقدن احترازایدن کمسنه در وخلقه مداراة ایدن یعنی ملایمت اوزره کوروشوب حسن الفت ایدن کشی تحقیق اصابت ایلیوب خطادن دور اولدی که آیت کریمه ایله دخی (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) حق تعالینك ممدوحی اولان زمره یه لاحق اولور (ترجمه) بیل سلیم العرض اولور شول کایده پرهیز جواب * هر کسه ایدن مدارا بولدی اول راه صواب

ومن هاب الرجال تهیبوه * ومن حقر الرجال فلن یهابا

(ملخص بیت) وهر کیمکه رجال اهل کمالك هیبت ومهابتلرینه رعایت ایدوب شانلرینه لایق اولان تعظیم واجلال ایله اکرام ایلیه مقابله سنده اکا دخی من جنس العمل جزای خیر اولنوب بین الناس مکرم اولور لکن اکر اکرام اولنه جق کمسنه لره اهانت ایدرسه ناسدن امید ایلدیکی اکرام اصلا کندی حقنده ظهور ایلمز وذلیل محقر اولور (ترجمه) خلقه حرمت ایلینلر بولدی حرمتدن نصیب * خلقی تحقیر ایلین اولدی حقارتله خراب (نطق آخر)

وذی سفه یواجهنی بجهل * واکره ان اکون به مجیبا

(واو) رب معناسنه تکثیر ایچوندر (سفه) سفاهتدرکه خفت حرکتدر حلم ووقارك
ضدیدر (مضمون بیت) چوق سفیه واردرکه جهل وغفلتی سببیله بالمواجهه
بکا لایق اولمیان کلماتی سویلربن انك مقابله سنده جواب ویرمکی کریه عد ایدوب
سکوت ایدرم بو مضمونده شاعر دیمشکه (شعر) ولقد امر علی اللئیم یسبنی *
فمضیت ثمة قلت لایعنینی (ترجمه) جهله اهل سفاهت باکه ایتدکجه خطاب
* حلم ایدوب اکراه ایدرم ویرمم آ که هیچ جواب

یزید سفاهة وازید حلما * کعود زاد فی الاحراق طیبا

(عود) خوش قوقولی اغاجدر لکن یاقدقجه رایحه سی شم اولنماز الوه دخی دیرلر
(زاده الاحراق) دخی نسخه در (محصول نظم) اول سفیه ولئیم خفتنی وبد وضعنی
ارتردقجه بن دخی تحمل وتحلم ایدوب حلمی زیاده ایلدم بو حالمده کندیمی عوده
تشبیه ایدرمکه یاندقجه رایحهٔ طیبه سی زیاده اولور بن دخی انك آتش سفاهتیله
متکدر اولدقجه حلم زیاده اولدیغی سببدن اکا مقابله ومجازاة ایلدم (ترجمه)
اول سفاهت ایلدکجه ایلدم حلم زیاد * نیته کم یاندقجه عودك بویی اولور مشك ناب

(نطق آخر) البس اخاك علی عیوبه * واستر وغط علی ذنوبه

(مآل مقال) دین قرنداشکك عیبلرینی ستر ایچون برلباس کیدر یعنی حقنده
بعض حسنیاتی بیان طریقیله قبحیاتنی وکناهلرینی دخی ستر ایده جك بر پرده ایله
بو حوی وبو طبیعت حق تعالی نك صفتیدر که ستار العیوب وغفار الذنوبدر *
وقول دخی خصال ملك متعال ایله خویلنمق لازمدرکه (تخلقوا باخلاق الله)
بیورلمشدر بو دخی بر دقیقه درکه (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری) اثر
قدسیسنده واردر معنی بنم ولیلرم عیبلرله مستورلردرکه حاللرینه کمسنه واقف
اوله مز انجق بن بیلورم دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عیب کسه باقمه هم کشفنه قیلمه
شتاب * جرمنی ستر ایله قیل دامن عفوك حجاب

واصبر علی ظلم السفیـــه وللزمان علی خطوبه

(خطوب) جمعدر مفردی خطب امر عظیم ومطلب جسیم معناسنه ـــکه
(فاخطبك) ای طلبك دیمشلردر (مرام بیت) سفیهك شتمنه صبر ایله وزمانك
مقتضاسی اولدیغی ایچون اول سفیهك مطلبنه دخی مهما امکن تحمل ایله که زمان
تبدل ایلدکده او دخی زائل اولور زیرا زمانك دوامی محالدر البته دور وانتقالی

بدیهیدر (ترجمه) سینهٔ صبر یکی قیل ظلم سفیهه سپر * دور زمان کاریدر قیلمه
اکا پیچ وتاب

ودع الجواب تفضلا * وکل الظلوم الی حسیبه

(خلاصهٔ معنی) سفیهك کلامنه جواب قیدنده اولمه واکا جوابی ترك ایله
فاضلانه حرکت ایله که اهل فضلك کاری اودر وظالمك حالنی حسیب حقیقی
اولان اسرع الحاسبین رب العالمینه حواله ایله که نعم الوکیل اودر (ترجمه)
رد جواب ایلمه اکه تفضل ایدوب * اوله که احقاق حق ایده سریع الحساب

(نطق آخر) ذهب الوفاء ذهاب امس الذاهب * والناس بین مخایل وموارب

(مخائل) خیلاندرکه الدادیجی (موارب) اربندندر صاحب حاجت دیمکدر
(معنای ملخص) دونکی کون کوچن کمسنه کمسی کبی وفا کتدی بو قدر *
وخلق دخی جمله حیله کار واهل خدعه ومجموعی کندی حاجتی ایچون سعی ایدر
اکر برماده ده صورت احتیاجی ظهور ایدرسه وفادار کبی کورینور وفاد کلدر
سبی واردر وبو حالت کویا بونلرده موروث پدر اولمشدر (ترجمه) دلا مهر
ووفادون کبی کجدی اولدی ذاهب * فریب ومکر اولوبدر بو جهان خلقینه غالب

یفشون بینهم المودة والصفا * وقلوبهم محشوة بعقارب

(لب کلام) ابنای زمانك عادتی بودرکه آرالرنده بری برلرینه محبت وصفوت
عرض وافشا ایلیوب ظاهرده کورن بونلر صدیق حمیم والفتلری کرما کرم ظن
ایدر * حال آنکه درونلری عداوت عقربلریله پردر (ترجمه) لسانیله ایدر
بر برینه عرض مودت ▪ ولی طولمشدر انلارك قلوبینه عقارب (نطق آخر)

علی عزیر واخلاقی مهذبة * ومن تهذب یشقی فی تهذبه

(عزیر) آخری مهمله کثیر کبی (معنای بیت) بنم علمم چوقدر وخویلرم دخی
پاکدر لکن هر کیمکه بویله اوله بدبخت اولورمی شقاوت بونده بیت اخیر قرینه سیله
قلت دوست وکثرت دشمندرکه علم شریفك خواصندندر (المرء عدو لما جهله)
مفهومی که کشی بیلمدیکی نسنه یه دشمندر * پس البته صاحبنه دخی عدودر
والطف لایقی اخرویدرکه ابیات سابقه دخی ناطقه در (ترجمه) بنم علمم کثیر
اولدی واخلاقم مهذب ▪ تهذب ایلین بدبخت اولورمی بیلمزم هب

لو رمت الف عدو کنت واجدهم * ولو طلبت صدیقا ما ظفرت به

(ترجمه) آراسم بیك عدو بولمق بکا ممکن اولوردی * اکر بر یار صادق استسم
بولمم مجرب (نطق آخر)

يارب ثبت قدمی وقلبی * سبحانك اللهم انت حسبی

(رب) اسماء الهيه دندر مصدر بمعنی الفاعلدر (تربيه) راغب قولنجه حالدن حاله نقل ايله حد تامنه دك ايجاد ايلمكدر (معنای دعا) يارب قدمم وقلبم سنك كرم وعنايتكله ثبات بولسونلر تزلزلدن حفظ ايدوب متانت احسان ايله يارب بن سنی نقايصدن تنزيه ايدرم سن هر حالده بكا كافی وكريمسين (ترجمه) وه عشقكده ايله خوشدل وثابت قدم يارب ■ بكا كافی اولان فيضك ايرشدر دمبدم يارب

(نطق آخر) قريح القلب من وجع الذنوب * نحيل الجسم يشهق بالنحيب

(قريح) وزن ومعناده جريح كه مجروح وخسته (نحيل) وزنا ومعنی ضعيف ونحيف (يشهق) بونده مطلقا فريادايدر ديمكدر اصلنده شهيق حمارك صداسنك صوكی كه طشره ارسال ايدر * وزفير صوت خرلتی اولی كه ايچری چكر ايكيسی دخی لفظ فرقانيدر (نحيب) نون ومهمله ايله سسلی بكا كه زاری ديرلر (ترجمه) الهی خسته دل ايتدی بنی ذنوب عجيب * ايدر بو جسم نزارم فغان وزار غريب

اضر بجسمه سهر الليالی * فصار الجسم منه كالقضيب

(ليالی) جمعدر مفردی ليل بغير قياس آخرنده يا زائددر (قضيب) اغاج دالی كه شاخ ونهال ديرلر (ترجمه) چو علت سهر ايتدی قوای جسمی ضعيف * مثال جسم نحيفم عصايه اولدی قريب

وغير لونه خوف شديد ■ لما يلقاه من طول الكروب

(كروب) جمعدر وزن ومعناده غموم مدر مفردی كربدر * بو ابيات لغات ومعانيلری واضح اولمغله بعضيلرنده اولديغی كبی تكثير سوادن ترجمه بدل قيلندی (ترجمه) جسمی رنكنی تغيير ايدرسه خوف شديد * توافق ايتدی اكا دمبدم كروب عقيب

ينادی بالتضرع يا الهی * اقلنی عثرتی واستر عيوبی

(تضرع) فرياد ايدرك رجا ونياز (اقلنی) بنم ايچون عفو ايله ديمكدر اصلی اقل لی در (عثرت) وزن ومعناده زحمت كه زله وخطادر تركيده سورجمكدر * بو فقره اثرده دخی وارد اولمشدر (واقال الله عثاره) زحمت وشدتنی رحمت وخفته تبديل ايلسون ديو دعادر (ترجمه) بو درنيازم الهی قصوره قيلمه نظر * عيوبه ستر وخطايه عطا كی ايله نصيب

فزعت الی الخلائق مستغيثا * ولم ار فی الخلائق من مجيب

(فزعت) تأخير مهمله ايله دردمجی بابدن صغندم ديمكدر (ترجمه)

فروح درد دله خلقدن دوا دیلدم * فغان وزارمه هيچ اولمدی كسنه مجيب

وانت مجيب من يدعوك ربی ■ وتكشف ضر عبدك يا حبيبی

(ترجمه) الهی سندن اجابت اولور دعا ايدنه * كه دفع ضر سكا مخصوصدر ای مجيب حبيب

ودائی باطن ولديك طب * ومن لی مثل طبك يا حبيبی

(لديك) سنك قتكده ديمكدر كه قربنه مخصوصدر وعند بعيد وقريبده شايعدر (طب) بر علمدر كه بدن انسانده اولان صحت ومرض مقوله سی احوالدن بحث ايدر وبونده امراض باطنيهٔ نفسانيه مراددر (مآل بيت) بنم علتم ودردم باطنيدر كه انی بيلمك سكا مخصوصدر زيرا سنك كبی كفيل وضامن يوقدر * ای طبيب دلخستكان بندكان اولان وبروجان (ترجمه) دوای درد نهانم سنك قتكده اولور * اولورمی چارهٔ طبك كبی دوای طبيب (نطق آخر)

اذا شئت ان تقلی فزر متواترا * وان شئت ان تزداد حبا فزر غبا

(تقلی) قلی ماده سندن مجهول مخاطب كه سن عداوت اولنورسين ديمكدر (ما ودعك ربك وما قلی) بو معنايه دردديلر (متواتر) صيق صيق زيارت ايدن كمسنه (زر غبا) بر حديث شريفك نصفيدر كه اقتباسا تغيير وتقديم اولنمش اصلی (زر غبا تزدد حبا) در (غب) اصلنده بر كون دوه صويه وارب بر كون ترك اولمغه ديرلر وكون اشری زيارتدر وكون اشری استعمه به جای غب دينور (ترجمه) ديلرسن بعض احبابی بيابی قيل زيارت * اولور كه زيارتله مضاعف حب احباب

منادمة الانسان تحسن مرة * وان اكثروا ادمانها افسد والحبا

(منادمه) نديملك ايلمك (ادمان) هر بار دوكار اولمق (ترجمه) مصاحب اولمق انسانه نه خوشدر قلت اوزره * اولورسه كثرت اوزره فاسد اولور حب نا ياب

(نطق آخر) قلم اظافيرك بسنة وادب * يمينی ثم يسری خوابس اوخسب

فی الاصل بين الناس مشهور اولان صورت بيت بو يله در * قلموا اظفاركم بالسنة والادب * يمينها خوابس يسارها اوخسب (مآل بيت) طرنقلريكی سنت وادب اوزره قطع ايله كه صاغ الك طرنغی (خوابس) وصول طرف طرنغنی (اوخسب) طريقه سی اوزره كس صاغ الده ابتداء خنصر كه كوچك پارمقدر انك طرنغنی كس نا اكا دلالت ايدر * بعده واو دلالت ايلديكی وسطی كه اورته پارمق واندن صكره الف اشارت وضع اولنان ابهام كه باش پارمقدر وصكره بادن فهم اولنان بنصر كه كوچك پارمق يانندهِ اولان پارمقدر كه ادسزدير لر يعنی تركيده

امى بوقدر وجه‌دنصكره شهادت پارمغى كه سبابه‌در حرف سينه اكا ايمادر *
حاصلى يان يانه بربرى اردنجه ايكى پارمغك طرنقلرينى كسمه‌لكه بربرينى ترك ايله
دور ايلمك ايچوندر وصول ال پارمقلرنده دخى اوخسب حرفلرينه رعايتله ابتدا
ابهام ووسطى وخنصر وصكره سبابه وخاتمه‌ده بنصر طرنغنى قطع كركدر قطعك
بوندن غيرى صورتنى دخى حسن تقويم نام رساله‌مز استيفاء ايدر (نكته) امام
غزالى احياسنده بيورركه قطع ظفرلك ترتيبنده برخبر روايت اولنديغنه ظفر
بولمدم لكن مسموعمدركه پيغمبر عليه الصلاة والسلام حضرتلرى دست يميننده
اولان شهادت پارمغندن قطع اظفاره افتتاح بيوروب كوچك پارمغه دك وصكره
يمين ثانيلرينك كوچك پارمغنه نقل ايله سراپا كسوب ايكى باش پارمقلرده جمله‌دن
صكره قطع بيوروب ابتدا وانتهاء دست يمين ايمنلرنده واقع اولمش اولور وكلمهٔ
شهادت اشارتنه خاص اولمغله اشرف اصابع اولان پارمقله ابتدا اولنور وباش
پارمق باشلامغه خصوصا يميننده اوله يساردن انسبدر * وايكى كف دستك وضع
طبيعيلرى اوزره بطن يعنى آيه‌لرى تطابق اولندقده ترتيب مزبورده برحلقه
تصورى دخى توهم اولنور زيرا هرشيده دور ورسم حلقه ولو كان ناقصا موجود
اولديغى اهل دقت وطبع هيوى اصحابى نظرلرنده ظاهر ومسلمدر وافتتاح شهادت
پارمغنه تخصيصده بروجه دخى فن طبده مقرر اولديغى اوزره انك مزاجى سائر
اعضانك مزاجندن زياده معتدلدر ونفس ناطقه‌نك اكا علاقه‌سى سائر اعضايه
علاقه‌سندن زياده‌در * وحضرت اميرك مطمح نظرى (ان الله وتر يحب الوتر)
حديث شريفنه رعايت وفرد ودود جل وعلادن استمدا نندر (ذيل) راسترو
اصحاب يمين عليه الصلاة والسلام وعلى آله الامنين حضرتلرينك شهادت
پارمقلرى اورته پارمقلرندن طويل اولديغى كتب حديث اطرافنده ناخنزن دست
تتبع ومطالعه‌مز اولمشيدى واول انكشت شريفه سبابه تعبيرى شمال لفظى
كبى خصوصا ذات همايون نبويده مناسب دكلدر سوء تعبير اولديغى عياندر زيرا
مظهر اتم وفرد اكمل صلى الله عليه وسلم آيينهٔ اسرار ستار اولمغله (كلتا يديه يمين)
سرسرينندن صورتماى حصه‌دارى اولمسى اهل صفوته نماياندر وخط اسما
دخى بوقدر مسبحه وسباحه ومهلله ومنبهه دخى ديرلركه اصبع تأديب وانكشت
دشنامدر * قالديكه ناخن يانك قطعى خنصر يميندن خنصر يساره دك
سراپا قطع اولنور ديديلر (ترجمه) قطع ناخنده رعايت اوله سنتله ادب *
كيم يميندر خوابس هم يسارى اوخنصب (نطق آخر)

عجبت لجازع باك مصاب * باهل او حميم ذى اكتئاب

(جازع) صبرسزلق ايدن كمسنه (باك) اغلايجى يكا مصدر درا كرمد ايله بكاء
اولورسه فرياد ايلمك اغلمقدر واكر قصر ايله بكا ديرسه اقان كوزياشى مراد اولنور
(مصاب) دردلى كشى كه كنديسنه مرض ويا بر بلا حاشا من السامعين كلمش اوله
(اكتئاب) هم وغم (ترجمه) زار ينه قيلدم تعجب اول مصيبت ديده‌نك *
كاوله موت اهل واحبابى ايله يعنى مصاب

شقيق الجيب داعى الويل جهلا * كان الموت كالشيء العجاب

(جيب) ياقادر (داعى الويل) واويلا ديو فرياد ايدن كشى (كان) بونده تشبيه
ايچون اولميوب بلكه سعد فاضل مطولده تصريح ايلديكى معنايه اولوركه
بيورمشدر كان كاهيجه خبرى امر ثابت اولمغله بلا تشبيه مقام ظنده ايراد اولنور
مخاطبك حالنى استغراب ايچون سؤال محلنده كلوركه آيا سنك بوخبرك نيوندن
خبرك بوقيد وخبردار دكل كبى حركت ايدرسين ديمكدر (ترجمه) ايليه جاك
كريبان جهل واويلا ايله * كويا موت اوله عندنده انك شئ عجاب

وسوى الله فيه الخلق حتى * نبى الله عنه لم يحاب

(لم يحاب) مهمله ايله حابى يحابى دن محاباة مصدرى معروفدر لم جزميله ياساقط
اولوب يحاب قالوب كسرى اشباع اولنور مفعولى نبى الله‌در * بيمحابا محاباتدن
تخفيف اولنمش يعنى برامرك مبهم اولميوب ووقوعى عجيب كلمك (خلاصهٔ بيت)
خالق تعالى مميت سرينى اظهار ايدوب ذى روحى امر اماته‌ده يعنى اجلى كلنى
اولمكده برابر ايلدى * جمله‌دن زياده برزمان معمر اولوب حياتى ممتد اولمق ملحوظ
اولان كندى حبيبى دخى هر امرده نجه خصايص ايله بين الناس وبلكه امثالى
اولان انبيادن دخى ممتاز ايكن وقت ارتحالى كلدكده مبلا تأخير قبض روح اولندى
صاقنميوب يعنى تركجه قايرمدى حاجتى اولمدى ديمك اولور زيرا موت خصوصا
اهل كماله براحتراز ايده‌جك حالت دكلدركه ديمشلر چشم ظاهر بينه اولدى
موت صورى افتراق * وصل حقدر آكهان آكا جكرلر اشتياق (ترجمه)
خلقى يكسان ايلدى انده خداى لايزال * تا كه ايردى آكه اول پيغمبر عالى جناب

له ملك ينادى كل يوم * لدوا للموت وابنوا للخراب

(ملك) فرشته‌در وزن ايچون ساكن اولمشدر ومصرع ثانى كلام ملكدر تضمين
اولنمشدر (للموت) (وللخراب) لاملرى لام عاقبتدر (مآل مقال) جناب حق
تعالينك ملكلرندن برملك واردركه مأموردر يعنى دير كه موت ايچون طوغك

ييقماق ايچون يابلك كو ياطوغمغه علت غائيه موت وبنانك دخى علت عاقبتى ويران اولمقدر (ع) لابداولور طوغان بوكهن اشيانه ده (ذيل) امام سيوطى شرح عقود الجمانده يورركه بيهقى شعبده ابوهريره دن تخريج ايدر حديث شريفده وارد اولمشكه دركاه آسمانده هركون برملك مصرع مزبورى ديوب ندا ايدر* بعض روايتده اول ايكى كلمه ميانده (واجمعوا للفنا) دخى ديرديلر حليه ابونعيمده ابوذردن مروى اولان (تلدون للموت وتبنون للخراب) ديريعنى موت ايچون طوغرسز وخراب اولمق ايچون ياپرسز ديمكدر حضرت روح الله كلامى اولق اوزره (يابنى آدم لدوا الى آخره) روايت ايدرلر* ثعلبى تفسيرنده يازركه ورشان يعنى يبانى كوكرجن حضرت سليمان حضورنده هدير ايلدكده ييورديلركه (لدوا للموت) الى آخره ديدى (ترجمه) برملك هركونده امرحق ايله ايدر ندا ■ ديرطوغنلرهب اولور اولور بنالرهب خراب (نطق آخر)

فلم ار كالدنيا بها اغتر اهلها * ولا كاليقين استوحش الدهر صاحبه

(اغتر) الداندى ديمك (يقين) موت مراددر (واعبد ربك حتى يأتيك اليقين) كريمه سنده وقوعى كبى ديديلر (استوحش) وحشت ويردى يعنى اوركتدى وقورقتدى ديمك (مآل بيت) ظاهردركه اهل دنيايى دنيا مغرور وفريفته ايلديكى كبى ودهره دخى ميتك ويرديكى صوغقلق كبى برحالت دخى كورمدم كه ايكيسى دخى نهايت حالتدن (ترجمه) كرچه دنيا اهلنى مغرور ايدر زينت ايله * وحشت آباد ايلر امادهرى بوموت وخراب

امر على رسم القريب كانما * امر على رسم امرىء ما اناسبه

(امر) وارر يوردم ديمكدر ومعناى بيت ظاهردر (ترجمه) اوغرادم رسما سراى اقربايه كويا * يوق اثر آندن فراموش اولمش اول عاليجناب

فوالله لولا انى كل ساعة * اذا شئت لاقيت امرأ مات صاحبه

(لولا) حرف تحضيض اولوب ضرورة فعلدن خالى دره مضارع ايله اولسه حث وترغيب * وماضى ايله توبيخ وترهيب ايچوندر* توبيخ محلى اولميان بويله مقامده عرض ايچون اولور (اذا) متى معناسنه (معناى بيت) قسم اول واجب الوجوده كه بن هردم وهر آن مراد ايلديكم زمانده بررفيق وقرينى وفات ايلمش كمسنه يه ملاقى اولورم يعنى اولقدر اهل مصيبت واردركه هركيمه ملاقاة ايلسم دردفرقته مبتلا اولنلر بولنور ■ ياخود هرمبتلاى فرقته كه مراد ايلسم ملاقى اولورم تا كه تسليت بخش اولورم كندرندن تعزى ايدر (ترجمه) اوغرادم

هرساعت ايچره برمصيبت ديده يه * ويردم اكا تسلى وجهله شافى جواب

اذا ما اعتريت الدهر عنه بحيلة * تجدد حزنا كل يوم نوادبه

(ما) زائده (نوادب) ميته يه اغلايدنلردر نادبه مفرديدر (مآل مفهوم) اكر برطريقله دهره كنديمى نسبت ايلسم اول دهرك مكدرلرينك كدرلرينه اغليانلرك ثقلت واضطرابلرى هركون تجديد حزن ايدوب نونوغموم وهمومدن خالى قالمم (ترجمه) تعزيت بخش اولسه كرحال سريع الانتقال * مرثيه تجديد حزن ايلر دمادم برمصاب (نطق آخر)

فرض على الناس ان يتوبوا * لكن ترك الذنوب اوجب

(فرض) خبردر (ان يتوبوا) مبتدادر* بومقامده فرض اول شيدركه تركى كناه اوله مذهب شافعيه ده واجب ديمكدركه بيت دخى انى تأييد ايدر* حنفيه ديرلركه* برعبادت لازمه نك على دليل قطعى ايله حاصل اولورسه فرضدر اكر دليل ظنى ايله اولورسه واجبدر (توبه) كناهدن حقه رجوعدر (معناى مطلع) خلقك اوزرينه كناهلرندن توبه ورجوع ايلمك فرضدر لكن كناهلرى ترك ايلمك توبه دن زياده فرضدر توبه ايله كناه ساقط اولور ديو مبالاة ايلميوب كناهه مصر اولمق عينيله ترياق حاضردر انكله علاج ايدرم ديوب كنديني ييلانك صوقسنه مسامحه ايلمك كبيدر عاقل كارى دكلدر كناهى ترك ايليوب توبه يه محتاج اولمق دخى اولادر زيرا موت فجأه نك برقسمى نعمت وبرى نقمتدركه توبه ميسر اولمسون ديو قتل خضريدر ديديلر واثرده موته حار تعبير يورلدى اوائل حرف زاده فكم من صحيح يبنده دخى يازلمه كركدر (ترجمه) كشى يه واجب اولدى توبه ايتمك* ولى ترك ذنوب ايتمكدر اوجب

والدهر فى صرفه عجيب * وغفلة الناس فيه اعجب

(صرف) بونده حوادث روزكار وشدائد زمان (مآل قول) دهرك ظهور ايدن حادثه وبليه سى اكرچه تعجب اولنه جق حالتلردر لكن عادت روزكار بويله ايكن ينه خلقك بوبابده اولان غفلتلرى اندن زياده تعجبه سزاواربر امردر (ترجمه) اكرچه كردش كردون عجبدر ■ كشينك غفلتى اولمازمى اعجب

والصبر فى النائبات صعب * لكن فوت الثواب اصعب

(نائبات) بلايا ومشقتلر (ثواب) طاعتلرك عوض وجزالرى (معناى مقول) حوادث روزكاره كرچه صبر ايلمك امر مشكلدر لكن صبر ايدنلره ويريلن مكافاة ومجازاة واجر وثوابى فوت وفدا ايلمك اول صبردن دخى كوجدر * اول كم

واحسانی انسان ملاحظه ایلدکده صبر آسان کورینور (ترجمه) اکرچه صعب اولور صبر مصیبت * ثوابك فوتی اندن اولدی اصعب

وکل ما یرتجی قریب * والموت من کل ذاك اقرب

(نتیجهٔ کلام) هر مأمول اولان ورجامند اولدیغمز مرادامز یقیندرکه کل آت قریب بیورلدی لکن غرابت بونده درکه موت جمله سندن یقیندرکه زیرا اول امور مطلوبه طول امل قسمندندر بری حاصل اولسه برینی دخی امید ایدرز نهایت یوق بر حالت متسلسلدر اما مؤمن کامل نفسنی نفس اخیر بیلملک کرکدر هادم اللذات جمله آمالدن انسانی تبعید ایدر * حتی دیمشلردرکه بر مسلمان کونده یکرمی کره موتی خاطرینه کتورملك دأبی اولسه ابدالدن عد اولنوب اول زمره یه الحاق اولنور حضرت صدیق اکبر بر شعرنده بیوررکه (شعر) کل امرء مصبح فی اهله * والموت ادنی من شراك نعله * بو ترکی مشهور بیت دخی کویا انك مترجمیدر (بیت) ای اولمدن غافل اولان بی بصر * سن کزرسین اول سنك اوکجك بصر (ترجمه) قریب اولور کشی یه هر مرادی * ولی موتی اولور انلردن اقرب (انطق آخر) قدشاب رأسی ورأس الحرص لم یشب * ان الحریص علی الدنیا لفی تعب

(مآل محصل) فی الحقیقه شیخوختك صوری ومعنوی علامتلری ونذیر موت اولان شیب کلدی کورندی یعنی باشمك قیللری بیاض اولدی لکن بنده اولان حرصده پیرلك یعنی فتور وضعف وعنا ظهور ایلمدی هنوز کویا که شابدر تحقیق دنیایه اولان حرصك حکمنی ویرملك بلاسنه مبتلا اولان کمسنه اکرشاب جوان ایسه دخی رنج وزحمت چکر صور تاکو رندیکی وجهله حصوله کلمز مشقت عظیمه یه اوغرادرینه دلخواه اوزره اله کیرمز حتی بو سیاقده اثر دخی وارد اولدیکه (یشیب ابن آدم ویشب فیه خصلتان الحرص وطول الامل) یعنی انسان پیر اولدقجه ایکی خصلتی انده کنج اولور بری حرص وبری دخی طول املدر بویله اولدیغی معلوم اولدقده نفس وشیطانك خلاف مرضیلرینه کیدوب اول خصلتلردن اول چکلمك ممکن اولدقجه لازمدرکه جهاد اکبر بودر (ترجمه) آغاردی صاچم پیر اولوب پیر اولمدی حرصم بنم * دنیا ایچون بو حرص ایله چکمکده یم رنج وتعب

مالی اراك اذا ما رمت مرتبة * فنلتها طمحت عینی الی رتب

(رتب) رتبه نك جمعی پایه درمرتبه کبی (محصول مآل) بکا نه اولدیکه بر پایه یی مرام اتخاذ ایلیوب هزار مشقتله نائل اولدیغمده انکله قانع اولمیوب اندن بلند

رتبه لری نصب عین ایدوب زیاده سنی دخی مطمح نظر ایدرم (ترجمه) نولدی بکا کلمز قناعت جهد ایله بر رتبه یه * نائل اولوردم مطمح عینم اولور غیری رتب

بالله ربك کم بیت مررت به * قد کان یعمر باللذات والطرب

(طرب) سروردن ویا غمدن ویاخود آرزودن پیدا اولان خفت قلبدر (خلاصهٔ بیت) قسم سنك ربك اولان الله عظیم الشانه که نیجه نیجه خانه لره ومنزللره واردم وکوردمکه لذائذ دنیویه ونشاط سرور ایله حالا معمور اولمش (ترجمه) بالله بولم اوغرادی چوق خانه وکاشانه یه * کافی عمارت ایلمش اصحاب لذات وطرب

طارت عقاب المنایا فی جوانبه * فصار من بعدها للویل والحرب

(عقاب) طوشنجل قوشی که معروفدر مادهسی عاقبت امره دلالت ایلدیکی سببدن بین الطیور عقاب مختارلری اولدی (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدر (حرب) مهمله لرك فتحه لریله مال المق در (مآل سخن) اکرچه اول منزللر معمور سرور ایدی لکن نظر عبرتله امعان اولنسه موت قوشلری اطرافنده جولان ایدر کورینورکه عاقبت نزول ایدوب اهالیسی اظفار پنجه سنه کرفتار اولدقدنصکره واویلا وفریاد فراقه جای قرار اولوب ورثه سی اول خانه لری ومشتملاتنی تقسیم ایدرلر * بابا افندی دیمکله معروف شیخ محمود رضائی دیمشدرکه الحق بابا صحیحدر * اجل شهبازی هر شخصك حضور بی اوجور مشدر * اولم دردی جهان خلقن بو دنیادن کوچورمشدر (ترجمه) کوردم عقاب موت انك اطرافنه پرواز ایدر * صکره خرابه یوز طوتوب کاشانه بوم اولدی هب

احبس عنانك لا تجمح به طلبا * فلا وربك ما الارزاق بالطلب

(عنان) دیزکین دیدکلری که راکب الندهطوتر (لا تجمح) تقدیم جیم ایله جموحدن مضارع مخاطب یعنی قانی باشلی ونارام قیلمه دیمك (فلا) ده لا نفی جنس ایچوندر ونهی تأکید ایدر لا فائدة فی تلك الجمعة تقدیرنده در (وربك) قسمدر (طلب) طالبك جمعیدرکه جوهری تحقیق ایتمشدر بو تقریره کوره بیت آتی قافیه ده تکرار عیبندن سالم اولور بعضیلر ثانی یی جمعه حمل ایلدیلر ولکل وجهة (ترجمهٔ سخن) عنان طلبکی ضبطله اسب نفسکی رام ایله البته آرزوی مرامده جموح وسرکش اولمیسون زیرا مفید دکلدر قسم اول رزاق عالم اولان ربه اکرسه که رزقلری حصولی طالبلرك طلبلرینه توقف ایلمز ازلی مقدردر قالدیکه دعا ونیاز

ارزاقك سهولتله وصولی یابنده درکه صعوبتله حاصل اولمیه (غریبه) بر تاریخده
شارح فقیره بعض هدیه ایله بلدن بر مقدار صود دخی کلدی ابتدا سجدهٔ شکر وصکره
نوش ایلدم واروب قاهره ده البته انی استیفاء ایدوب کلمکدن حقمده انك
اسلامبوله کلمسی اسهل وجوهدر (ترجمه) راه طلبده ای فقیر جلد یز کذلك
سن اول خبیر * رزقکدن ارتق ایرمیه قیلسك طلب کر روز وشب

قد یأکل المال من لم یحف راحلة * ویترك المال من قد جد فی الطلب
(یحف) مهمله ایله احفادندر که طرنق آشنق (راحله) مسافرك دوه سی (ملاك
کلام) دهرك عادتیدر که دوه سنك ایاقلرنده زحمت سفر اثری اولمیوب مالی جمعنده
مشقت چکمین کمسنه حاضرجه بولوروا کل وبلع ایدر مثلا میراث کبی اما طلبنده
جد وسعی ایدوب تدارك وتحصیلنده تعذیب حیوان ایدن کس بلافائدة ترك
ایدر صفاسی اکا میسر اولمز (ترجمه) بعضیسی مالی اکل ایدر آشمدین
پای شتر * بعضیسی مالن قور کیدر قالور اکا رنج طلب

(نطق آخر) الی م تجر اذیال التصابی * وشیبك قد نضا برد الشباب
(م) اصلنده ما استفهامیدر حرف جر دخولنده الفی حذف اولنمق قواعددندر
بم یرجع) (فیم انت) (عم یتساءلون) کبی * وبعضیلر الی متی دن مقصور در دیمشلر
(تصابی) تعشق (نضا) صویندی یعنی لباسنی چیقاردی دیمك (برد) جمعدر
مفردی برده بر مربع کسوهٔ سیاهدر که خرقه ونیمتن دیرلر فتحه لرله بردد کلدر (مآل
مقال) نیچه یه دك بو عشقبازلق دامننی طوتوب چکرسین پیرلك کلدی کنجلك
لباسلرینی صویدی چیقاردی یعنی صقالکدن اول جامهٔ سیاهی سلب ایلیوب
بیاض وجود کبی اول لباس جوانیدن عریان قالدی (بیت) آغاردی موی ریش
وسر کوکل دنیایه قانمزسین * صباح اولدی دخی سن خواب غفلتدن اویانمزسین
(ترجمه) تا بکی بو وادیء عشق مجازیده شتاب * قوس پیریدن کشاد اولمقده در
تیر شباب

بلال الشیب فی فودیك نادی * باعلی الصوت حی علی الذهاب
(بلال) بالاده تفصیلی کذار ایدن مؤذن نبویدر بونده مطلقا ندای معنوی جیعله
اسناد اولنمق ایچون استعاره اولندی (فود) فاء ومهمله یننده واو ایله جانب سردر
بعض نسخه ده جلد الرأس معناسنه (فرویك) واقع اولمشدر که کورك دیدکلری
دری اعتباریله در (حی) کل دیمکدر که اقبل فعلنك اسمیدر علی ایله استعمال
اولنور (مقصود بیت) پیرلك مؤذنی باشك اوچنده بلند صدا ایله کتمك وقتی کلدی

حاضر اول دیو ندا ایلدی یعنی اشتعل الرأس شیبا مفهوم کریمی اوزره باشکده
پیرلك نشانه سی اولان حالت ظهور ایلدی سن موشکاف اقران یکنور کن سرمو
توجیه صماخ اصغا ایلمك لایق اولمز آکاه اول (ترجمه) باشکه چیقمش
بلال شیب ایدر هردم ندا * کوشکه کیرمزمی بوخسه صوت حی علی الذهاب

خلقت من التراب وعن قریب * تغیب تحت اطباق التراب
(تغیب) اصلنده تتغیب ایکن تانك بری تخفیفا اسقاط اولندی (اطباق)
طبقه نك جمعیدر (ترجمه) خلقت جسمك بیلورسین خاکدندر عن قریب *
عودت ایلرسین اکا ییرك اولور زیر تراب

طمعت اقامة فی دار ظعن * فلا تطمع فرجلك فی الرکاب
(ظعن) تقدیم معجمه ایله نقل ورحلت (ترجمه) دار رحلتده اقامت ایتمك
استرسن عجب * بر ایاغك چون اوزنکوده اوله نیچون بو خواب

وارخیت الحجاب وسوف یأتی * رسول لیس یحجب بالحجاب
(حجاب) پرده (سوف) سین کبی تنفیس ایچوندر لکن سین اندن اقربده مستعملدر
(نتیجهٔ سخن) سن امر اقامته استحکام ویروب پردهٔ غفلتی ارخا وسترایلدك لکن
قریبا بر رسول یعنی ملائکه دن ملك مقرب اولان عزرائیل رسالتله قبض روحه
کلدیکی زمانده اول پردهٔ غفلت انی حجب ومنع ایده مز (ترجمه) سن حجاب
غفلتی بورندك آکاه اولمدك * ساکه برایلچی کاورحقدن بقینده بی حجاب

اعامر قصرك المرفوع اقصر * فانك ساکن القبر الخراب
(ا) حرف ندادر (محصل سخن) ای عالی کوشك معمور ایدن کمسنه قصری قصر
ایله یلك معمور اولمسنه سعی ایله زیرا عاقبت امر کده شاید که قبر خرابده ساکن
اوله سین سن سعی ایله که اول قبرك معمور اوله جق عمل خیرده اوله سین (ترجمه)
نیچه بر معمور ایدرسین کندیکه قصر بلند * چونکه مسکن اوله جقدر عاقبت
قبر خراب (نطق آخر)

خبت نار جسمی باشتعال منارتی * واظلم عیشی اذا اضاء شهابها
(خبت) سوکندی دیمك (نار نفسی) دخی نسخه در (مناره) اصلنده چراغپا
دیدکلری قندیل سپاسیدر که قامتدن کنایه در واقعا منارهنك اسمی مأذنه در مناره
دیدکلری ایقاد قنادیل اولدیغی ایچوندر پیرلکدن شعله دار اولان جلد سر مراددر
حتی بو معناده مغارقی دخی نسخه در (عیش) فتحله دراکر آخر ینه تا لاحق
اولورسه کسر اولنور (عیشة راضیة) کبی وانك یرنده لیلی دخی نسخه در

(شهاب) شعلهٔ آتش و بو سبیدن شیطانه دخی دیرلر (مآل نظم) بنم جسممده اولان آتش هوس غریزیه باشمده پیدا اولان نشانهٔ قربیت موت ایله زائل اولدی و اول سرمده اولان شهاب شیخوخت ظهور ایلدیکی آنده بنم صفام تلخ اولوب عیش وعشرتم مجلسی تاریک یعنی قرا کلق ایلدی (ترجمه) مشتعل اولدی منارهٔ نارجسم اولدی بتاب * روز عیشم ایله ظلمایه دوندردی شهاب

ابا بومة قد عششت فوق هامتي * على الرغم مني حين طار غرابها

(بومه) بایقوش دیدکلریدر بیاض قیلدن کنایه در نصبله (یا رجلا خذ بیدی) کبی اعراب اولنور (عششت) یووه یاپدی دیمکدر حتی شاخلرده اولان لانه یه عشه دیرلر طاغده و یا دیوارده اولانه وکر و وکن ویرده اولورسه افحوص وادخی دینور و خطابدن غیبته التفات واردر (هامه) باشك وسطی (رغم) وزن و معناده تراب کبی اولان رغامدندر که ترکجه یره بورننی سورتمك ایچون دیمك محلنده عرب (رغما لانفه) دیرکه بو دیارده اکا کورلك ایچون دیدکلریدر (غراب) قارغه درکه بونده سیاه قیلدن عبارتدر (مآل سخن) باشمدن سیاه قیللر زائل اولدقده بکا رغما اتك برنده آشیانساز اولان ای موی سفید (ترجمه) باشم اوزره آشیان ایتدی عجب بوم سپید * لانهٔ سردن فرارایتمکده در هردم غراب

رأيت خراب العمر مني فزرتني * ومأواك من كل الديار خرابها

تالر و کاف خطاب مکسورلردر * و بیتده رد العجز على الصدر واردر (اساس کلام) ندایه جواندر بنم بنای عمرمك خراب اولدیغنی کوردکده بنی زیارته می کلدك زیراسنك منزلك هر دیارك ویرانه لریدر (ترجمه) واریسه کوردك خراب عمری قوندك باشمه * هر دیاره ایچره اولوبدر منزلك چونکه خراب

اانعم عيشا بعدما حل عارضي * طلائع شيب ليس يغني خضابها

(همزه) استفهامیه در (انعم) نفس متکلم (عارض) یکاق (طلایع) جمعدر مفردی طلیعه قراول (خضاب) بویامق (محصول بیت) بنم عیشم خوش اولورمی صقالمه پیرلك قراوللری کیردکدنصکره نتیجه خوش اولور وانی بویامق دخی عارضی صنعت اولمغله بنه صفاسی یوقدر مصنع شیٔ ذاتی اولان حالتك غناسنی ویرمز (ترجمه) عیش ایله خوشحال اولورمی ساحهٔ رخسارمه * قوندی چون جاسوس پیری فائده ویرمز خضاب

وغرة عمر المرء قبل مشيبه ▪ وقد فنيت نفس تولى شبابها

(غره) آتك الننده کی بیاضدر صکره هر شیئك اکرمنه و اولنه حتی هر آیك اولندن

اوج کونه دخی دینور (ولذة عيش المرء) دخی نسخه در (مشیب) شیب کبی شبابك ضدیدرکه قوجالقدر لکن اصمعی موشکاف فرق ایدوب شیب رجالده قیللرك بیاضنه و مشیب انك ظهوری حدینه وصول واول وقته دخولدر دیدی (تولی) یوز چویردی دیمك اعراض کبی (مآل مرام) کشینك عمرینك لطافت وطراوتی وقت پیری وحد شیخوختدن مقدم اولان زمانده در بر نفسك که شبابی یعنی آن جوانیسی کهسن تمادر افتراقه یوز طوته تحقیق فانی اولدی یعنی اول حکمده در زیراسن انحطاط زمان تنزل وتزلزلدر (ترجمه) بهتر عمری کسك پیرلکدن اقدم عمریدر * نفس فانی اوله یوز دوندرسه کر تاب شباب

اذا اصفر وجه المرء وابيض رأسه ▪ تنغص من ايامه مستطابها

(اذا اسود لون المرء) دخی نسخه در (تنغص) نقصان بولدی دیمك قاپرینه عین معجمه و قاف دخی و آخری مهملا دخی نسخه در (مستطاب) طیب و خوش اولان شی (حقیقت سخن) شباب یوز چویردکدنصکره انسانك حمرت وجهی صاریلغه یوما فیوما تبدیل اولوب و باشنك مویلری اثر پیری ایله بیاض اولدقده عمری کونلرینك کمالی زائل واکل وشربده تحری کامل ایله حفظ صحت ایچون حکیمانه حرکته محتاج اولوب لذائذ بدنیه نك ظاهر و باطننده نقصان پیدا اولمغله حسن حالی بی تمك اولورکه بونلر امارات موتدر (ترجمه) سرخی روزردو باشی آق اولورسه برکسك * قاره اولورا کا اول ایام عیش مستطاب

فدع عنك فضلات الامور فانها * حرام على نفس التقي ارتكابها

(فضلات) جمعدر مفردی فضله مقدار کفایتدن زیاده سی دیمکدر (ارتکابها) حرامك فاعلی (وحرام) دخی انك خبریدر (خلاصهٔ کلام) بوندن اقدم بکن بیتلرك مآللری معلومك اولدیسه هرشیده مقدار کفایتدن زیاده یی ترك ایله که پرهیزکار اولان نفس نفیس ایچون اول فضله یی ارتکاب واکامیل ایلمك حرامدر هرنه قدر عند الشرع مباحاتدن ایسه دخی هر دائره نك برحالی واردر ارباب عزیمت اصحاب رخصت کبی اولمز (ترجمه) کچ امورك فضله سندن ایله تقوایه شروع * متقی یه چون حرام اولور زیاده ارتکاب

ولا تمشين في منكب الارض فاخرا * فعما قليل يحتويك ترابها

(منکب ارض) مرتفع یر (عما) عن ایله ماء زائده دن مرکبدر (نون) خفیفه تأکید ایچون لاحقدر (نمونهٔ مرام) فضلات اموری ترك ایلیوب وروی زمینك شریف محللری اوزره فخر ایدرلك البته کزمه که چوق کچمز اول زمینسی

آلتنه الورخالـئ ايله يكسان اولورسين سنلك اوزركده دخى حيوان وانسان كزرلر *
وبو مضمون آيتله ممنوعدركه (ولا تمش فى الارض مرحا) بيورلدى وبونهيله
منتهى اولنلر مدح بيورلديكه (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا)
خصوصا (من المهد الى اللحد) طلب علمله مأمور اولديغمز جهتدن طلبهٔ علومك
زيرپالرينه ملائكهٔ كرام تعظيما قناتلرين فرش ايدرلر اول ملاحظه ده دركاراوله رق
مرور وعبور لازمدرحتى (منقبه) بومضمون حديث مسموعى اولان برشخص
جسور ملكلرك قناتلرين قرايم ديو نعلجهٔ پابوش ايله زمينى شدتله ضرب ودق
ايلدكده آزمدتده زمن يعنى مقعد اولديغى شراح حديثك تصريحكرده لريدر
نعوذ بالله ان اكون من الجاهلين (ترجمه) دوشنه جيقدك زمينك فخر ايله
رفتار ايدوب * اوزمانده آلتنه الورسنى اكله تراب

وادز كاة الجاه واعلم بانها * كمثل زكاة المال تم نصابها

(زكاة) بركت حق تعاليدن حاصل اولان مال چوغالدقده هرنه ده اولورسه اندن
فقرايه ويرمك اغنيا اوزرينه فرض اولان حق الله ايچون اسم اولديكه مالدن ربع
عشرى يعنى قرق بلوكده بريدر معناده زياده اولمغه سببدر (نصاب) فرضيت زكاة
ايله مالك صاحبنه حكم اولنان حد ومقداركه حوايجدن زياده التونده يكرمى
مثقال وكوشده ايكيوز درهمدر (ترجمه) كل ادا ايله زكات جاهكى معلوم
اوله * شول زكات ماله بكزركه ايره حد نصاب

واحسن الى الاحرار تملك رقابهم * فخير تجارات الكريم اكتسابها

(الكرام) دخى نسخه در (ترجمه) بندمايله كنديكه احرارى احسانك ايله *
كل كريم اول قيل تجارت ايچره خيرى اكتساب

ومن يذق الدنيا فانى طعمتها * وسيق الينا عذبها وعذابها

(دنيالى) مذوقاتدن بعض نسخه ده استعاره ايدوب طعم ولذت اثباتيله ترشيح
وتزيين ايلدى (لفظهٔ لفظ) استفهام انكارى اولورسه لذت دنيا ايله كيم ذوقياب
اولورانكه كسنه تلذذ ايلمز هله بن آنى طاتدم بكا سائق تقديرانك انواع
طتليسنى وآجيسنى سوق ايلدى چاشنيسنى بيلورم بكا استيفاى حظ كلدى
من بعد التفاتم يوقدر ياخود دنيانك اكر تلذذينه رغبت ايدر وارسه ذوقياب
اولورمانع يوقدر لكن اكر بندن نصيحت استرسه شايان رغبت دكلدر صكره نادم
اولور (ع) من جرب المجرب حلت به الندامه (ترجمه) طاتدم انواع طعام
دهرى سير اولدم تمام * اوكومه سورلدى بسه نيك وبد عذب وعذاب

فلم ارها الا غرورا وباطلا * كما لاح فى ظهر الفلاة سرابها

(ارض التفات) دخى نسخه در (سراب) ايام حارده صحرالرده اول بوصدركه
پرتو شمسله ابراق محلدن دريا كبى لمعه داردر (مأل محصل) دنيا ايله اختلاط
والتقمده غرور وباطل اموردن غيرى برشئ كورمدم الفتى اوليان كسنه يه
طشره دن خوش نمايش ايدرمفازه لرده سراب درخشان وموج آوركورندكده
تشنه دلان بيقرار اولوب صودر ظنيله بالضروره رغبت ايدوب الداندقلرى كبيدر
حاصلى باطل وواصلى عاطل برامر بى مآلدر (ترجمه) ديدهٔ عبرتله كوردم
دنيه يى باطل غرور * نيته كيم رخشان اولوز ارض فلاة ايچره سراب

وما هى الا جيفة مستحيلة * عليها كلاب همهن اجتذابها

(جيفه) حيوانك ميت اولان جسد مردارى (مستحيله) برشئ كه تبديل اولوب
شئ ديكره تحول ايده بونده جيفه يه منقلب اولان دنيا مراددر (اجتذاب)
هرجانبدن طوتوب چكشدرمك (ترجمه) واربسه برجيفه در دنيا بصيرت
اهلنه * هر طرفدن چكمكه همت ايدر آنى كلاب

فان تجتنبها كنت سلما لاهلها * وان تجتذبها نازعتك كلابها

(سلم) كسرايله صلحدر فتحى دخى جائزدر (قرار سخن) اكر اهل دنيادن اجتناب
اوزره اولورسن محبت ايدرلر اكر تعرض ايدرسن جمله سى خصومت ايدرلر اشته
بوسببدن (الدنيا جيفة وطالبوها كلاب) نمونه سنجه بدخوى اولان اهل دنيايى
كلابه تشبيه ايدرلركه كلبك اوكنده لقمه سى وارايكن نزاعدن خالى اولمزحتى كبارلـ
برى اهل دنيا حقنده ديمشدر * بو وقت معزولى جنيد وبايزيد شوند * وبو وقت
منصبى فرعون وبايزيد شوند (ترجمه) ال چكرسن اندن اهليله اولور صلحك
تمام * كرچكيشورسن نزاعك اكسك اولمز با كلاب

فطوبى لنفس اوطنت قعر دارها * مغلقة الابواب مرخى حجابها

(خلاصهٔ مرام) راحت وسعادت وعزت اول نفس نفيسه كدركه خانه سى
كوشه سنى وطن ايدوب قپولرى سد اولنمش و پرده سى دخى صالى و برلش اوله
طشره دن كسنه حالنه واقف واودخى طشره نك كيفيتنه مطلع وعارف اولميه *
زيرا امام جعفر صادق دخى بيورمشدركه * زماننا زمان السكوت وملازمة
البيوت وعبادة الحى الذى لا يموت * بوكلام منطقه كاوب حال عالم بويله اولهلى
بيك ايكيوز سنه اولمغه قريب اولدى * فكيف حال زماننا * اللهم ارحم امة محمد *
اللهم فرج عن امة محمد * اللهم اصلح امة محمد * بحرمة ذاتك الاعظم * وبجاه

حبيبك الاكرم * صلى الله عليه وسلم * امين امين (ترجمه) خوش اوكيم ترك
جهان ايدوب قناعت دارنه * كيره با بن سدايده هم ايده ارخاى حجاب
بواون بش بيت نصحنامه نك بقيه سى امام شافعى روايتنده بواوج بيت دخى واردر
(بقية) فلم تخرب الدنيا بموت شرارها * ولكن بموت الاكرمين خرابها * فيارب
هب لى توبة قبل مهلكى * افوزبها من قبل ان يغلق بابها * اذا انسد باب عنك
من دون حاجة * فدعه لاخرى ينفتح لك بابها (نطق آخر)

كما كزوج حمامة فى ايكة * متمتعين بصحة وشباب

(حمامه) كبوتركه كوكرجندر بعض ائمۀ لغت ديمشدركه (حمام) وحشى * ويمام
انسى اولان كبوتردر (ايكه) ميشه در لكن مطلقا شاخ ودال مراددر (متمتع) فائده
ونفع كورن كمسنه (لب كلام) بزلر صديق حميم ايله ويا فى الحقيقه صاحبة البيت
ايله برشاخ اوزره برجفت كوكرجن كبى (الحب فى الله) مضمونه رعايت
وبربرلريزدن استمتاع وانتفاع ايدرك صحت بدن وحسن زند كانى وتازه لك وقتنك
صفاسيله الفت ايدوب وعبادات وطاعات وبونعمتلره شكران اوزره (هن لباس
لكم وانتم لباس لهن) سرى جريان ايدرك اوقاتكذار ايدلك بويله ايكن (ترجمه)
لانۀ الفتده برجفته كبوتروش ايدك * صحبت وصحت شباب ايله اولوردق بهره ياب

دخل الزمان بنا وفرق بيننا * ان الزمان مفرق الاحباب

زمان) تكرار اولنمسى الف ولام ايله در برلفظكه معرفة اعاده قيلنه اولك عينى
مراد اولنور (ان مع العسر) كبى (احباب) جمعدر مفردى حبيب دوستدر
(ترجمه) كيردى شهباز زمان بيزى پريشان ايلدى * تارومار اوليدوب زمان
احبابى ايلر دلخراب (نطق آخر)

شيئان لو بكت الدماء عليهما * عيناى حتى توذنا بذهاب

(شيئان) مقدم خبردر مبتداسى بيت آتينك مصرع ثانيسى (دماء) جمعدر
مفردى دم قاندر منصوب مفعولدر جمله سى شرطيه در جزاسى لم يبلغا كاسه
كركدر (معناى ملخص) بيت ثانيده برابر ادا اولنور (ترجمه)
ايكى شيئك نار هجرانى بنى ايتدى كباب * شيشۀ چشممدن ايرسون دمبدم بزمه
شراب

لم يبلغا المعشار من حقيهما * فقد الشباب وفرقة الاحباب

(لم يبلغا) جمله سى بيت سابقده اولان شرطك جزاسيدر (معشار) اون بلوكده
برى عشر كبى (حق) لايق وسزا (فقد) غائب اولق (خلاصۀ بيتين) بيت اولده

بيورمشلر

بيورمشلر ايديكه ايكى شئ واردركه انلرك اوزرينه ايكى كوزلر كورمز اولهجق
مرتبه ده قان اغلسه لر اول ايكى شيئك لايقلرينك اونده برينى ادا ايلمك درجه سنه
بالغ اولامزلركه اول ايكى شيدن برى كنجلكدن دور اولمق وبيرلك كلمك وبرى دخى
احبابدن جدا دوشمكدر (ترجمه) سينه چاك ودلخراب ايدن بنى اى دوستلر
* برى هجران احبا وبرى فقد شباب (نطق ديكر)

وما الدهر والايام الا كماترى * رزية مال او فراق حبيب

(ما الدهر) ما آثار الدهر تقديرنده مضاف محذوفدر (رزية) تقديم مهمله ايله
وزن ومعناده بليه كه مصيبتدر مرفوع مستثنا اولمق سائر وجوه اعرابدن اوجه
اولمغله ادات بغير الا كندى بينه كماترى وزن ايچون كلوب جمله سى معترضه در
ديديلر (مفهوم منظوم) دهر وروز كار كثرت آلايشله بردغدغه لى امور عظيمه
كورينور لكن اهل بصيرت امعان ايلدكده ايكى بدحالدن عبارتدر برى مصيبت
ماليه كه تاراجكرده اولور * وبرى دخى مصيبت بدنيه كه فرقت حبيب يعنى
دلبند اولوب سوديكك هرنه ايسه خصوصا همصحبتك اولان دوستكدن
افتراقدن عبارتدر (ترجمه) بيلورميسين ندر انسانه كاردهر عجيب * زوال
مال غنيدر ياخود فراق حبيب

وان امرأ قد جرب الدهر لم يخف * تقلب حاليه لغير لبيب

(امرأ) ان نك اسمى (قد جرب) جمله سى دخى صفتى (لم يخف) جرب نك تحتنده
امرء كلمه سنه راجع فاعلندن حال اولوب (لغير لبيب) فتح لام ايله ان نك خبرى
اولور لكن لعين لبيب نسخه سنه كوره كسر لامله تقلبه تعلق ايدوب لم يخف
جمله سى انه خبر اولور (تقلب) فتحله درعن تقلب ايكن جاره سى نزع اولنديغنه
علامت ايچون منصوب قيلنمشدر (معنى) دهرك بيت سابقده ذكر اولنان ايكى
حالنى تحقيق على التحقيق تجربه ايدوب واقع الحال اولديغنه يقين تحصيلندن صكره
دهرك اول ايكى حالنك تقلب وبربرينه تحولندن حال بوكه خوف ايلميه اول كمسنه
تحقيق عاقل دكلدر ديمك اولوركه ترجمۀ آتيه دخى اكا ناظردر (لعين لبيب)
نسخه سنده دخى معنى بودركه عاقل اولان ذات ايچون دهرك اول ايكى حالى بربرينه
تبدل ايلسندن تحقيق دهرى تجربه ايدن كشى خوف ايلمز زيرا البته بيلوركه
عقلانك حقنده لابد روزكارك اول تكديرى مقرردر وفى الحقيقه خير وشر حقدن
اولمغله تسليم ورضاده اولوب وطريق مستقيمده بولنوب زمانك سرور يله شادكام
اولمديغى كبى شروريله دخى پرآلام اولماز (ترجمه) ايدرسه تجربه دهرى

کشی بوحالت ایله * تحاشی ایتمسه اندن دینلمزآ که لبیب (نطق آخر)

حبیب لیس یعدله حبیب * ومالسواه فی قلبی نصیب

بوایکی بیت حضرت زهرانك بیت فانیدن دارباقی‌یه رحلتی ایامنده مرثیة انشاد بیورلمشدر (حبیب) اول مبتداء محذوفه خبر * وثانی یعدل نك فاعلیدر (لیس) جمله‌سی صفتدر (لسواه) مؤخر نصیبه متعلقدر واول جمله دخی حالیه‌در (معنای مطلع) بنم رفیق شفیق وشقیق روحم علی التحقیق بردوستم ایدیکه اکا دوستلردن بر دوست معادل ومماثل اوله‌مز وقلبمده دخی اندن غیری کمسنه‌نك محبتنه حصه یوقدر زیراهم افندم هم افندی زادم هم نسل شریف پیغمبر آخر الزمان بندن ثابت اولمغه سبب وهم پیغمبر زاده وهم عم زاده‌ملك کریمه‌سی اولمغله صوری ومعنوی وجوهله مطمح نظر محبت اولمغه اولیت صاحبه‌سی ایدی (ترجمه) برحبیبم وارایدی کاولمازمعادل برحبیب * اندن اوزکه بر کسه قلبمده هیچ یوقدر نصیب

حبیب غاب عن عینی وجسمی * وعن قلبی حبیبی لایغیب

(معنای ظاهری) برحبیب ایدیکه (هن لباس لکم) کویاانك شاننده نازل ایدی اگرچه کوزمدن مستور ووجودمدن دور اولدی لکن اول مرتبه‌لوح قلبمده خیالی مصوردرکه برلحظه پیش نکاه تصورمدن سویدای باصرهٔ بصیرتم کبی زائل اولمق متصورد کلدر (ترجمه) غائب اولدی دیده‌دن جون اولدی جسممدن بعید * خانهٔ قلبمده جانم کبی حاضردرقریب (نطق آخر)

مالی وقفت علی القبور مسلما * قبرالحبیب فلم یرد جوابی

حضرت زهرانك قبرین زیارت ایلدکده تحسرا انشاد بیورمشلردر (مسلما) وقفت نك فاعلندن حالدر (قبر) علی قبر ایکن جارك نزعیله نصب اولندی (مآل قال) بکانه کیفیت عارض اولدیکه مقابرك زیارتنه عزیمت ووصولمده محبوب حقیقت معحوبمك قبری اوزره سلام ویردیکم حالده توقف ایلدم اول بنم دوستم بکاردسلام ایلدی (ترجمه) ایلدم طوردم قبور اوزره سلام ایله خطاب * اولمدی قبر حبیبمدن بکارد جواب (متممه) قبور اهل الله‌ا که زیارت * واستمداد زمان حیرتده اسلم طرق بودرکه اگر ممکن ایسه یس شریف سوره‌سنی تلاوت * وعقبنده اون برعدد سورهٔ اخلاص * واوجرکره معوذتین سوره‌لری وبرسورهٔ فاتحه * وسورهٔ بقره‌دن اولی مفلحونه دك * وآخری لله لفظ شریفندن سوره تمامنه دك * واسماء حسنی که حدیثده وارد اولان وجه اوزره فردا فردا

اوقنوب * بعده کوزلرین قپایوب نفی خواطر * واستحضار قلبی یعنی خواطردن تخلیهٔ درون ایلدکدنصکره درونی روحانیت صاحب قبره توجه ایدوب روح لطیفی مقامندن قبرینه دعوتیله استنزال * وبرقاچ دقیقه قدروقت جمعیت دل ایله توقف وترقب ایدوب * صکره اوچ کره (لااله الاالله) واوچ دفعه دخی لفظهٔ جلال * باتعظیم واجلال * ذکراولنوب قطع نفس * وبعده لسان قال ایله السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته * دیوب خطاب توقیرایله (یاشیخی) (ویاشیخ فلان) (ویاوالدی) شهرتی نه ایسه انکله ندا ایدوب مرامنی تکلفسزجه ایراد * وحق تعالی نك عنایت وکرمی باننده استمداد ایلیه * سهل الله تعالی صعابه آمین * بالنبی وآله الامنین

احبیب مالك لاتردی جوابنا * انسیت بعدی خلة الاحباب

(انسیت) برنده بعض نسخه‌ده (امللت) دخی واقع اولمشدر (لك) کسر کافله حضرت زهرایه خطاب (لاتردی) تردین ایکن نون ساقط اولمشدر مفرده مؤنث مخاطبه‌در (بعدی) فتح بااله وضمه دخی احتمالدر که یعدی تقدیرنده اولور (معنای مبنی) ای فاطمه‌م یاسکانه حالت اولدیکه بزم سلامزی المدك یوخسه بندن جدا اولدقدنصکره دوستانه لایق ومخصوص اولان معامله‌یی اونتدکمی ونسخهٔ ثانیه‌یه کوره معنی یوخسه بندن فرقتك سکاملالتمی کتوردی (ترجمه) ای حبیبه‌م نولدك ایتمزسن بکارد جواب * یوخسه دوستلارك اونتدکمی ایاعالی جناب (نطق دیکر جوابکونه)

قال الحبیب وکیف لی بجوابکم * وانارهین جنادل وتراب

بواوچ بیتی کویا قبرك صاحبندن لسان حالله جواب اولمق اوزره‌ بنه حضرت مرتضی انشاد بیورمشدر (فائده) بعضیلر دیمشلردرکه حضرت امیره جوابا هاتفدن مسموع اولدی بودخی امربعید دکلدر زیراسلطان العشاق ابن فارض حضرتلری برخوشحال اولدقلری وقتلرنده (شعر) من ذاالذی ماساقط * ومن له الحسنی فقط * مطلعی لسانلرندن جریان ایلدی یعنی هیچ کندیدن سیئه صادر اولمش وجملهٔ حسنیات صوریه ومعنویه‌ ایله تحقق کند بنه مخصوص کمسنه واریمیدر دیو بیوردقده هاتفدن جواب صدور ایتمشدر (شعر) محمد الهادی الذی * علیه جبریل هبط * یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوف محبوب خدا خاتم الانبیاء محمد مصطفی علیه التحایا جنابلری واردرکه جبریل امین کبی ملك کریم خدمت وحیلریله نزول ایدردی دیمك اولور (انائك) الف ثانیسی تلفظ اولنماز لکن

بونده اتمام وزن ایچون اشباع اولنور ✳ فکیف اتاکی ✳ بصریین دیرلر که اول الف نونك فتحه سنی بیان ایچوندر ▪ وعلمای کوفه دیمشلر که نفس کلمه دندر بورسم اوزره ضمیر متکلمدر (رهین) مرهون ومحبوس معنا سنه (جنادل) جمیله مساجد وزننده جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمر که طاشدر ضرورة منصرف اولوب جروتنوین لاحقدر (خلاصهٔ جواب) بن شعرمز بوری زبانکذار اولدیغمده بکا حبیبه م دیدیکه بن نیجه جواب وردسلام ایده یم که آسوده دکلم بلکه طاش وطپراق ایله آلوده یم (لایجه) بودخی روشندرکه حضرت زهرامبشر بالجنه اولنلردندر البته قبرشریفی روضة من ریاض الجنة در لکن حضرت امیر مرثیه کوی اولمغله تحسر وتحزن ایچون یعنی محزونیتنی زیاده ایدن ادا ایله افاده ایلدی ✳ ومصراع ثانیده بودخی نسخه در (ع) عمدا فقد امسیت رهن تراب ✳ مألری بر برینه قریبدر (ترجمه) بس لسان حال الله دوستم بکا قیلدی خطاب ✳ دیدی ویررمی جواب آلودهٔ سنك وتراب

اکل التراب محاسنی فنسیتکم ✳ وحجبت عن اهلی وعن اترابی

(محاسن) حسنی لفظنك خلاف قیاس اوزره جمعیدر حسنیات معنا سنه (اتراب) وزن ومعناده اقران کبیدر مفردی ترب کسر ایله همسن وهمزاددر (احبابی) (واصحابی) دخی نسخه درکه صحبك جمعی اودخی صاحبك جمعیدر (مفاد انشاد) طپراق بنم حسنیاتمی افنا ایلمکله نسیان طاری اولوب سزی اونتدم واهل واقرانمدن دخی محجوب اولدم (ترجمه) زخم دندان تراب ایله اونتدم بن سزی ✳ اهل واقرانم ایله آرامزه کیردی حجاب

فعلیکمو منی السلام تقطعت ▪ عنی وعنکم خلة الاحباب

(علیکم) علیکمو رسم اولنور صله دیرلر لغتدر وبونده اشباع وزن ایچوندر (ترجمه) پس سلام اولسون سزه بندن حبیبم صورتا ✳ سزدن وبزدن کسلدی رشتهٔ الفت مآب

(نطق دیکر)

ما فاض دمعی عند نائبة ▪ الا جعلتك للبکا سببا

(فاض) زیاده اولدی تا که سیلان وجریان ایلدی دیمکدر بعض نسخه ده (غاض) واقعدر فاضنك ضدیدر صوناقص وغائب اولدی یعنی طپراق ایچون کم اولدی دیمکدرکه (غیض الماء) صوتقلیل اولندی دیمکدر ✳ حتی ضرب مثل ایدرلرکه (غاض الکرام وفاض اللئام) دیرلرکریملرقلت بولوب لئیملر کثرت بولدی دیمکدر ✳ مرویدرکه روضهٔ مطهره علی ساکنها الصلوات المکرره زیارتنده حضرت امیر

بوادج بیتی ارتجالا انشاد بیوردیلر (مراد انشاد) کوزمك یاشی مصائبدن برمصیبتی فکرنده زیاده اولماز مکرکه سندن افتراق صوری واقع اولدیغی یاد ایدوب انی اغلامغه سبب ایدم اولوقتده مزداد اولوریعنی هرنه زمانکه بکا نه کوز یاشی قلت بولوب کم اوله سنك حسرتکی یاد ایدرم درحال فیضانه بوزطوتر (بیت) سیل اشکم سینه صحراسنده سیرایدن دیدی ✳ خیلی دمدر بویله دریا کیبی عسکر کورمدك ▪ ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی کوزمك یاشی بربلاده نوکنمز مکرکه کوبه مالك اولمغه سنی یعنی افتراقکی وسیله ایلیم اول دمده کوزیاشی غائب اولور یعنی تمام اولنجیه دك جاری اولوب ونوکنور دیمکدرکه (ع) وتسکب عینای الدموع لتجمدا ✳ مآلی ایضاح معنی ایدر (ترجمه) اشك چشمم برمصیبت ایچره اولمز سه روان ✳ ایدرم اولدم سنی بن کریه وزاره سبب ✳

واذا ذکرتك سامحتك به ✳ منی الجفون ففاض وانسکبا

(جفون) کوزقپاقلریدر لکن کوزلرمراددر (سامحت) فعلنك فاعلیدر (انسکب) دوکلدی صاچلدی دیمکدر آخرنده اولان الف فتحه نك اشباعدن پیدا اولدی (نتیجه) یارسول الله سنی تفکر وفرقتکی تذکر ایلدکده کوزم اول مرتبه ده مسامحه ایدرکه یاشی زیاده اولوب دوکلوب صاچیلور (ترجمه) چونکه سنی یاد ایلیم یاد محبتله همان ▪ ابر چشمم اشکبار اولور فراقکله عجب

انی اجل ثری حللت به ▪ عن ان اری لسواه مکتئبا

(ثری) طپراقدر (مفهوم) یارسول الله سنك محلك اولان خاکه بن اجلال وتعظیم ایدرم وبنم بو تعظیم سائر قبرایچون محزون کورنمکدن کندیمی محافظه دن نشأت ایدوب براشایان حزن وکآبت اولان تراب انجق سنك قبرشریفك خاکیدر (ذیل) پیغمبر علیه الصلاة والسلامك قبر شریفنی ومنبر منیفنی انواع تعظیمات دن اولان تقبیل ایله تبجیل جائزمیدر دیو امام احمد بن حنبلدن سؤال اولندقده جائزدر دیو بیوردی ✳ محب طبری بیورمشکه حجراسودك وارکان بیت شریفك تقبیلندن معلوم اولورکه شریف مصحفلری ✳ ومصحفلر ✳ وکتب حدیث ✳ وعلما وصلحانك اثرلرینی واباقلرینی وقبرلرینی ✳ تقبیل تبجیل کورلدر ✳ وعلی وجه التبرك تقبیلنده تعظیم حق تعالی حاصل اولان ▪ رشیئك تعظیما تقبیلی جائزدرکراهتی حقنده برائز ✳ ومجتهددن برقول معتبر ✳ روایت اولنمدی ✳ امام احمد امام شافعینك بر کوملکنی غسل ایدوب صوینی نوش ایلدی ▪ انبیا واولیا وعلما وصلحانك اثرلرینی تقبیل ایلمك اکاقیاس اولنه (ع) اقبل ذا الجدار وذا الجدارا

پس خالق بالك عطرناك سلطان لولاك عليه الصلاة والسلام حضرتلرینك توقیر وتعظیمی سنت واكا قیاس ایله سائر ثم الامثل فالامثل اربابنك دخی (حتی زرتم المقابر) سوقی اوزره تربه لرینی زیارت ایله بوسهٔ تكریم امر مندوب اولدیغی ظاهر اولدی (علیكم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدین) (ترجمه) خاك پاك روضه كی قلبمدن اجلال ایدرم * كوردكجه بر زیارتكاهی ای محبوب رب (نطق دیگر)

تهددنی بالعظیم الولید * فقلت انا ابن ابی طالب

(تهدد) قورقوتدی دیمكدر (عظیم) بر محذوفك صفتیدر كه بالبلاء العظیم دیمكدر * یاخود لام مضاف الیهدن عوضدر كه تقدیری بعظیم البلایا دیمكدر ولید بن مغیرهٔ مخزومیدر حضرت امیره تهدید وتخویف قصدنده اولدقده حضرت امیر دخی انی تكدیر ایلدكده ابوطالبه شكایت ایلدی ابوطالب دخی سنك بابالك مغیره دن بن وسندن دخی اوغلم كبیر وقالمزز بیلدیككدن قالمه دیو جواب ویردكده حضرت امیر بو شعری مفاخرة انشاد بیوردیلر * صكره ولید مكه ده سال هجرتده مرداولمق نشانه سی ظهورنده زیاده جزع وفزع ایلدیكنی ابوجهل لعین كوروب دیدیكه ای ولیدسن موتدن خوف ایلمز بر پهلوانسین بو فریاد وزاری یه سبب ندر * ولید دیدیكه والله العظیم موتدن ناشی اظهار الم ایلم لكن اكرین اولورسم خوفم بودركه ابن ابی كبشه نك یعنی محمدك دینی مكه ده دخی شیوع بولور دیدكده مجلسده بولنانلردن معاویه نك باباسی ابوسفیان بر طغیان دخی برادر الم چكمه انك دینی بو بلده ده ظهور ایلمك بنم بو یتومه دیو درعهده ایلدكده انكله تسلیت بولوب جان بر جهنم اولدی (فائده) حضرت سلطان دین اسلام علیه الصلاة والسلام ایچون قریشك كفره سی كندی بینلرنده ابن ابی كبشه دیو بنام قیلمشلر ایدی وجهی بو دركه ابو كبشه نك قزی عمرونك اوغلی وهبك قزی آمنه جنابلری والدهٔ ماجدهٔ حضرت پیغمبر ایدی * وابو كبشه قریشه مخالفت ایدوب انلر كبی بت پرست اولمدی لكن شعری عبورنام بر كوكبی اله اتخاذ ایلیوب اكا عبودیت ایدردی كه (وانه هو رب الشعری) كریمه سندن مراد بودر كندیلرینه مخالفتده حضرت پیغمبر علیه السلام ابو كبشه یه مشابه اولمغله ابو كبشه اوغلی دیرلر ایدی اگرچه پیغمبر علیه السلام پرستش صنمده ابو كبشه كبی قریشه مخالفت ایلدی لكن ابو كبشه شعرایه سجده گزار اولدی وسلطان اقلیم رسالت علیه التحیه حضرتلری رب الشعرایه عبادت ایلدی (وملخص بیت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) ولیدایلربنی تخویف اولوب پس قتله طالب *

دیدم

دیدم اكا بكا دیرلر علی ابن ابی طالب

انا ابن المجبل بالابطحین * وبالبیت من سلفی غالب

(ابطح) سیل مجراسی كه بطحاء دخی دیرلر * ایكی ابطحك بری بطحاء مكه كه خرده طاشلر بولنور * وبری دخی مدینه نك وادیء عقیق دیدكلری محلی كه اودخی طریق سیلدر (بیت) كعبهٔ مكرمه در (سلف) ایله اجداد كرام مراددر كه غالب انلرك بریدر * انلردن غالبی ذكره تخصیصك وجهی قافیه یه اوفقیت * وبحث منازعه اولمغله تفألا غالبیت موروثمزدر دیمك قصد اولنه جناب امیرك مكه ده آباء واجدادی مجبل اولدیغی ظاهردر لكن مدینه ده دخی عظیم الاجداد اولدیغنك سببی بودركه جدی عبد المطلبك والده سی سلمی مدینه دركه تفصیلی یكرمی بش بیت صكره كاسه كركدر ان شاء الله تعالی (ترجمه) بن اول شیرخدا ابن امیر ابطحیم كیم * بنم اجدادم اولمشدر بو اطراف اهلنه غالب

فلا تحسبنی اخاف الولید * ولا اننی منه بالهائب

شرحه حاجت یوقدر (ترجمه) بنی ظن ایتمكز خوف ولیدایله اولام عاجز * یاخود یوز دوندرم وقت خصومتده اولام هارب

فیا ابن المغیرة انی امرؤ * سموح الانامل بالقاضب

(سموح) جومرد (قاضب) قلچ قضیب كبی (ترجمه) ایا ابن مغیره بیل بن اول مرد سخی یم كه * حماسته سماحت بخش اولور دستمده كی قاضب

طویل اللسان علی الشانئین * قصیر اللسان علی الصاحب

(شانی) شانع وشنیع ومبغض معناسنه كه (ان شانئك) بو ماده دندر الشانئین همزه نك سقوطیله سقطدر (ترجمه) زبانم نیش زنبور قضادر دشمنان اوزره * ولی شهد صفادر دوستانه رغبتی واجب

خسرتم بتكذیبكم للرسول * تعیبون مالیس بالعائب

(خسرتم) زیانكار اولدیكز كویا كه بازركان اصل مالندن خسران چكدیكی كبی سزلر دخی دار تجارت * ومدار زراعت اولان دنیاده زیان چكوب سرمایهٔ ایمانی ضایع وتخم توحیدی چورتدیكز دیمكدر كه اصلنده سزلر اهل فترتدن ایكن (لیقولن الله) شهادتیله موحدلر ایدیكز بعثتده تكذیب ایله عائب اولوب فی الاصل توحیدیكز سرمایه سی دخی ابتریله ضایع اولدی (ترجمه) رسول اللهی تكذیب ایله خاسر اولدیكز بیشك * دخی بیعیب ایكن اسناد عیبه اولدیكز ذاهب

وكذبتمو وبوحى السماء * فلعنة الله على الكاذب

(با) فى معناسنه (لعنت) بعدايله بددعادر (ترجمه) انى انكارايدوب وحى

سماده ايتديكز تكذيب * خدانك لعنتى بولمق مقرراولدى هركاذب

(نطق آخر) ابالهب تبت يداك ابالهب * وصخرة بنت الحرب حمالة الحطب

(ابولهب) كنيه در مصرع اولده ايكيسى دخى منادای مضاف اولمغله ياعبدالله

كبى منصوب وحرف نداسى محذوفدر * اسمى عبدالعزى در برادرى ابوطالبك

رحلتندنصكره امورنبويه يى درعهده ايدوب مخالفلرك كزند ومكرندن جناب

حضرت عليه التحيه يى دائما حراست وحقوق عمومته رعايت اوزره ايدى (منقبه)

بركون ابوجهل جاهل * وعقبة ابن ابى معيط باطل * ابولهبك مجلسنه داخل

اولوب * ديديلركه برادرزاده كز محمد امين دن سؤال ايدلك عبدالمطلب بهشتيميدر

دوزخيميدر * حضرت رسالتده ابولهب دخى تبليغ سؤال ايلدكده قوميله برابردر

بيورديلر * يعنى اهل فترتدندر اهل فترتك حكم مخصوصى واردركه شريعت

عيسويه نك اهلى قالمشدر ملت ابراهيميه يه رعايت اوزره اهل توحيددر تقليد

شريعتده معذورلرديمكدر * بعضيلر دخى اهل اعرافدندر ديمشلردر انلرك دخى

عاقبتى دخول بهشتدر هله دوزخى دكلاردر زيرا (وتقلبك فى الساجدين) آيه

كريمه سيله انلر سجده رحمان اهليدر حاصلى والدين رساله لرنده تفصيل اولنمشدر *

خصوصا عبدالمطلبك قبرينى اوغلى ابوطالبى دفن ايچون آچديلر قبله يه متوجه

قعود اوزره بولوب يانته دفن ايلديلر (القصه) انلر جواب نبوى يى ملاحظه ده

خطا ايدوب قوميله برابر دوزخده در ديمكدر ديديلر ابولهب تكرار كلوب حضرت

رسالتدن پرسان اولدقده بطلان اوزره كتدى ايسه او وانك كبيلر جمله سى

جحيمدر واكر تقرير سابقه موافق ايسه دكلدر بيورد يعنى استماع ايلديكى

انده ابولهبك لهب غضبى شعله لنوب محبتى عداوته تبديل ايلدى تا كه بدر

غزاسندنصكره كدرندن عدسه ديدكلرى مرضدن بدى كون خسته اولوب

(سيصلى نارا ذات لهب) مظهرى اولمغله لهبيلك محقق اولدى اشته بووجهدن

كنيه سيله ياد اولندى اندن غيرى كنسنه قرآنده كنيه سيله ذكر اولنمشدر

سبب صورىسى دخى رخ رنكين آتشينه مالك اولمسيدر (تبت) هلاك اولدى

ديمكدر بددعادركه اولسون ديو معنا ويريلوب (يدا) اصلنده يدان اولوب اضافتله

نون ساقط اولدى اللر ديمكدركه لفظا مرفوع رفعى الف ايله تبت فعلنه فاعلدر

حقيقتده مراد الهى ابولهبك اللرى اولديغى صورتده سبب بودركه (وانذر عشيرتك

الاقربين) كريمه سى نازل اولدقده كه حبيبم اقرباك جماعتنى قورقوت

مأنده اولمغله مجموع اقرباى نبويه دن حياتده بولنانلرى جمع بيوروب عذاب

وعقاب اخروى ايله تخويف ايدوب برطريقله مغرور اوله جق نسنه يوقدر

انجق (ليعبدون) تنبيهى اوزره وحدانيت حق مقر وعبوديتده قائم وجرم

وقصوره اعتراف دائم كركدر ديو * امر الهى يى تبليغ ايلدكده ابولهبك

زبانه زباننده * تبالك الهذا دعوتنا * يعنى خسران وهلاك مظهر اوله سين

بزلرى بونك ايچونمى دعوت ايلدك ديو ادبدن خارج اطالهٔ لسان ايله قناعت كار

اولميوب حد عميتى تجاوز ايله يردن برطاش قاپدى كه انكله ضرب ايليه در حال

سورهٔ كريمه شرفده نزول اولدى * ياخود اللردن مراد الهى انك نفس خبيثى اوله كه

(ولاتلقوا بايديكم الى التهلكة) كريمه سنده دخى ايدى جمعدر مفردى يد ايله

نفس مراد دركه ارادهٔ كل اولور تهلكه يه كندى نفسكزى براقانك ديمكدر ديديلر

انده دخى (تبت يدا ابى لهب) تبت نفس ابى لهب ديمك اولور * ياخود ايكى

اللدن مراد دنيا وعقباسيدركه (خسر الدنيا والآخرة) مظهرى اولدى ديمك اوله

ديديلر (صخرة) يدا اوزره معطوفدر ابولهبك زوجه سى اسميدركه كنيه سى ام

جميلدر معاويه نك باباسى اولان ابوسفيانك همشيره سيدركه ابوسفيانك اسمى

صخره در وايكيسنك باباسى حربدر انك دخى باباسى سر قبيلهٔ امويه اولان اميه در

(حمالة الحطب) اودن حمالى ديمكدركه بيتده صخره نك خبربعد خبرى وياصفتيدر

حطبدن مراد الهى كناهلريدركه دوزخه قرار اولدقده كنديى سوزان ايلمكده

حطب مشابه سنده در اول عورت حقنده بو ادىء قرآنيده ايكى اعتبار يازمشلربرى

مجازدركه سخن چين يعنى قوغجيلق ايدرديكه انك نمامى حطب كبى آتش فتنه يى

فروزان ايدردى وبرى دخى حقيقتدركه كيجه لرده خار مغيلان جمع ايدوب

حضرت رسالتك سعادتخانه لرندن مسجده دك اول تدارك ايلديكى ديكنلرى

وضع ايدرديكه مبارك قدملرين زجدار ايليه (بيت) بولنده ديكن ديكمه صقين

كسه نك اى دوست * خارك دكل اول زخم خطاسى ديكنكدر (معناى اجمال بيت

اى ابولهب اللرك قرلسون ياخود سن هلاك اوله سين اى ابولهب وزوجه ك دخى

هلاك اولسون نكه حربك قزيدر وقرآنده حق تعالى تبت وتب ديوسنى نهايت مذمتله

ذم ايلديكى كبى عورتنى دخى حمالة الحطب ديو تحقير ايلدى ديمكدر زيرا (نكته)

اهل تفسير ديرلركه قرآن كريمده حق تعالى يك سوديكنى ويك سومديكنى ذكر

ايلدى بوقوله نظرله مغضوبلرك بونلر منتهيلرندندر شيطان وفرعون كبى (منقبه)

نظام الدين نيسابورى تفسيرنده روايت ايدراسما بنت عميس رضى الله عنهادير كه
وقتا سورهٔ تبت نزول ايلدى ام جميل انى ايشيدوب اللرينه طاش الوب مسجده
كلديكه حضرت رسالت عليه السلام ابوبكر صديق رضى الله عنه ايله صحبت
ايدرلردى برمقدار هذيان ايله اطالهٔ لسان ايلدكده اداسى جناب رسالته خطاب
كبى اولمامغله ابو بكره شبهه كلوب ايا جناب شريفكزه مى خطاب ايدر ديدكده
جله زيب نبوت عليه التحيه بيورديلركه اول عورت بنى كوره مز مكركه (واذا
قرأت القرءآن جعلنا بينك وبين الذين لايؤمنون بالاخرة حجابا مستورا)
كريمه سنى تلاوت بيورمشلر ايدى ام جميل ابوبكره خطاب ايدوب ياابابكر
صاحبك بنى هجو ايلمش ديدكده ابوبكر لاورب الكعبه سنى پيغمبر عليه السلام
هجو ايلمدى ديدى * پس جناب رسالتى كورمديكى سببدن خانهٔ خباثت
لانه سنه عودت ايلدى واقعا قرأن كريم كلام رب قديمدر لفظ نبوى دكل كه هجو
ايلمش اوله ياخود فرقان مبينده اولان ذمه هجو ديمزلر هجو شعرده وكلام ناسده
اولور * بعضيلر ديديلركه شايد حضرت اميرك بو كفتارى ام جميلك مسموعى
اولوب سخن پيغمبر عليه السلام ظن ايليه * پس هجو تعبيرى برنده اولور
(فائده) هجو هاء هوز ايله شعرده وهجو حاء حطى ايله نثرده زبانزددر (ترجمه)
اى شانته نزول ايدن تبت يدا ابى لهب * زوجك ده صخره بنت حرب حمالة الحطب
عجب

خذلت نبى الله قاطع رحمه * فكنت كمن باع السلامة بالعطب

(خذلت) فعل وفاعلدر ترك ايلدك ديمك (نبى) مفعوليدر (قاطع) فاعلدن حال
(رحم) فتح وكسرى دخى جائزدر اصلنده اوغلان يتاغى كه انا رحمى ديدكاريدر
صكره قرابت يعنى خصماق معناسنه شهرت بولدى (عطب) هلاك (منقبه) قطع
قرابتدن مراد حضرت اميربودركه جناب رسالتك دخترانندن رقيه ايله
ام كلثوم دن هر برى ابولهبك اوغللرى عتبه ومعتبك هنوز منكوحه لرى ايدى
سورهٔ تبت نزولنده زفافلرندن مقدم ابولهبك ابراميله اوغللرينك ايكيسى دخى
كريمهٔ مذكوره لرى تطليق ايلدى صكره حضرت عثمان ابتدا رقيه يى تزوج ايدوب
وفاتندنصكره ام كلثومى دخى تزوج ايلديكى جهتدن حضرت ابن عفانه ذى
النورين ديديلر ابولهب مرده اولدقدنصكره عتبه ومعتب حقنده حضرت
رسالت بيورديلركه انلرى حق تعاليدن رجا ايلدم بكا هبه ايلدى ديوب عباس
حضرتلرينه امر ايلدى ايكيسنى دخى بولوب حضور شريفه احضار ايلدكده

بلاتردد شرف اسلامله مشرف اولديلر (ترجمه) ترك ايلدك رسول حقى
قطع ايدوب قرابتى * ويردك بله سلامتى آلدك خسارت وتعب

لخوف ابى جهل فاصبحت تابعا * له وكذالك الرأس يتبعه الذنب

ابوجهل) قريش كفره سنك بيوكارندن عمرو بن هشام بن مغيرة بن عبدالله
المخزوميدر كنيه سى ابو الحكم ايدى اسلامندن يأس كلدكده حضرت رسالت
ابوجهل كنيه سنى تعيين ايلدى (فوائد) بو بيتده رأس وذنبى اصطلاح نجومى يه
حمل مناسب دكلدر زيرا اكرچه ذنب نحسدر لكن رأس سعددر ذنب دخى اكا
تابعدر ديمكله سعادت اقتضا ايدر بونده ايسه ابوجهله ابولهبك تابع اولديغى
مراددر لعنت بهردو را ايكيسى دخى نحس اكبردر * غريبدركه * ابولهب *
وابوجهل * عددده متقاربدر * لطائفده امام ثعالبى تعيين ايدركه ايكيسى دخى
احول يعنى كوزلرى شاشى ايدى ديدهٔ قلبلرى دخى طريق حقده شاشى اولديغى
اولوا الابصاره عياندر وكتب ادبدن مايعول عليه ده مصرحدركه مرض ابى
جهل ابنه علمنه ومرض ابى لهب دخى لواطه يه اطلاق اولنمق بين الادباء
اصطلاحدر (ترجمه) بوجهله خوفله اويوب دمدار اولوب شقاوته *
كيردك ره ضلالته تابع اولوب سره ذنب

فاصبح ذالك الامر عارا بهيله * عليك حجيج البيت فى موسم العرب

(حجيج) جمعدر مفردى حاجدر (موسم العرب) مقدمة الادبده حاجيلر بازارى
ديمشدر وقت حجده اولديغى سببدن مراد منا بازاريدر ديمشلر لكن مطلقا موسم
حجدر خصوصا بو محلده همان جمعيت حجاج مراد اولوركه زمان معلومدر * وحج
لغتده قصددر صكره مكه يه اداى نسك ايچون عزيمتده متعارف اولدى (عرب)
لغت تازى تكلم ايدنلردركه عجم مقابليدر (مفهوم كلام) اى ابولهب سنك
ابوجهله بو امر متابعتك بر عار اولموسدركه صبر ايله موسم حجده عربان جمع اولوب
حج شريفه كلدكلرنده انلر اول عارى سنك اوزريكه القا وايقاع ايدرلر اول وقتده ذم
ايدرسين كه سن اول امرده نه خطا ايلدك (ترجمه) بوايش دكلمى سا كه عاريارين
بوزيكه اوره لر * حجاجى كورسا كه نه دير ايردكده موسم عرب

ولولان عن بغض الاعادى محمد * كانى ذووه بالرماح وبالقضب

(لان لين ماده سندن ملايمت ايلدى ديمك (لو) دخوليله شرطيه اولور (محمد)
عليه السلام فاعليدر محمدا مفعول اولمق خلاف ظاهر كورينور لكن ترجمه اكا
ناظردر (عن) تعليل ايچوندر بغض مجمه لرله در مصدر فاعلنه مضافدر تقديم

مهمله ایله بعض نسخه سی مقید دکلدر (لحا) لحو ماده سندن درکه دری یوزدی دیمکدر سلخ الجلد کبی و بعض نسخه ده احانی احانتی دن مخفف اهلکی معناسنه در دیدیلر لکن مأخوذ من اسلم وارجحدر (قضب) ضم وفتح ایله عمر وزننده قاضب ویا قضیبک جمعیدر کسیجیلر معناسنه در مراد قلجلردر * اصلی شده ایله کمل وزننده ایدی وزن ایچون تخفیف اولندی * قضب دخی اکرچه ضمه لرله نسخه در وتسکنی قلیلدر یوغلمش وطوغرلمش اوقلردر لکن قافیه تسامحه مبنی وتوجیهی دشوار اولور (فحوای سخن) اکر دشمنلرك ایلدکاری عداوت سببیله پیغمبر علیه السلام نرم یعنی ملایمت اوزره کورنسه ومدارات ایلسه اول بغض صاحبلری مزراقلر وقلجلر یعنی آلات حرب ایله بنم دریمی یوزرایدی (ترجمه) ممکن اولیدی بغضله اولان عدو محمده * سیف وسنان ایله بنی مجروح ایدردی روز وشب

وان یشملوه اویصرع حوله * رجال ملاء بالحروب ذوو حسب

(او) الا ان معناسنه در (ملاء) رجال وزننده وصفتیدر جمعدر مفردی ملی عظیم وزننده در (مفاد مراد) پیغمبر علیه السلام اطرافنده حسیب ونسیب واصیل ونسیل نیجه فریق عریق * وانواع حربله مردان شجاعتکار استواردن چوق کسنه لر تا که دوشورلمدکجه انی دشمنلر جمع واحاطه یعنی دستدراز کزند اوله مزلر وبلکه هیچ وصلت بوله مزلر * لکن بعضیلری معناده دیمشلرکه اطرافنده نیجه شجعان انی محافظه ایلمکده ایکن دشمن اکا ظفریاب اوله مزکه ترجمه اکا ناظردر وبو معنی کندیده شجاعت اولمیوب وعصمت باریده اولمامسنی ایهام ایدر مع هذا (والله یعصمك من الناس) کریمه سی معصومیتنی اثبات ایدر * خصوصا بر پیغمبر حرب وقتال وجنك وجدال اثناسنده مقتول اولمامشدر دیو ابن جبیردن منقول شرح عینی ده تصریح نقل ایدر * مکرکه بو کفتار آیت کریمه نك نزولندن مقدم صدور ایلمش اوله (ترجمه) رهیاب اولورمی دشمنان پیرامن محمده * اطرافنی احاطه ایلردمبدم ذوی حسب

تباو تعسا لك یا ابن عتبة * اسقیك من كأس المنایا شربة

(ولا ابالی بعد ذلك غبه) بو رجز غزای بدرده ولیدی قتل ایلدکده اسان امیرانه دن ظهور ایلمشدر اوچ مصرعدر (تب) (ومنایا) (ولا ابالی) (وغب) ماده لری آنفا تفصیل اولنمشیدی (تعسا) دخی تبا کبیدر لکن تعس اکثریا ابلیسده زبانزددر مفعول مطلقدر فعلی وجوبا محذوفدر (ابن عتبه) ولیدك کنیه سیدرکه عتبة بن ربیعه پدر یدر (غبه) ضمیری اسقیك دن منفهم اولان سقیه

عائددر (مآل رجز) ملك قهار تعالی ای ولید پلیدسنی هلا که وداریده خسرانه مظهر ایلسون موت کاسه سندن بر جرعه ایله سنی شمدی بهره یاب ایدرم صکره استرسن کون اشری کل ایچ حاجتم اولماز یعنی انك بنه کلمسیله همپالری مراد اولورکه کندی غیرتیله انلرك کلدکاری کندی بنه کلمك کبیدر (منقبه) امام بخاری ومسلم علی الاتفاق تخریج ایدرلر ابوذر غفاری بیورمشکه قسم اوخالق ذی الجلاله که (هذان خصمان اختصموا فی ربهم) کریمه سی عبیدة بن الحارث بن مطلب وحمزه وعلی رضی الله عنهم بدر غزاسنده ربیعه نك اوغللری عتبه وشیبه ومذکور عتبه نك اوغلی ولید ایله مبارزه ایلدکارنده نازل اولمشدر * حافظ اسمعیل دیرکه وقتا اوچ کافر میدانه چیقدقلرین اهل اسلام عسکری کوردکلرنده حارثك اوغللری عوف ومعوذ ورواحه نك اوغلی عبد الله انلره قارشو واردیلر * عتبه ندا ایلدیکه ای محمد بزه اقرانمزی ارسال ایله پس عبیدهٔ مذکوری وحمزه وعلی جنابلرینی حضرت سرور انام صلی الله علیه وسلم فرستاده بیوردیلر عبیده عتبه یه مقابل * وحمزه شیبه یه مشاکل * وعلی ولیده معادل کلدیلر * حمزه وعلی درحال شیبه یله ولیدی قتل ایلیوب عبیده ایله عتبه بر برلرینی مجروح ایلمشلر ایدی عبیده یه امداد و عتبه یی دخی قتل ایلیوب عبیده یی حضور سعادته کتوردیلر اول جراحتدن شهادت میسر اولدی (ترجمه) ابن عتبه همدم اولسون سا که خسران وتباب * بخش ایدم سا که بو دمده جام موتیله شراب * صکره اقرانك دخی کاهیجه اولور حصه یاب (نطق آخر)

والخیل جالت یومها اغضابها * بمر بط سربالها ترابها

بو دو بیت احد غزاسنده مشرکینك علمداری اولان ابو سعید ابن ابی طلحه نك رجزینه جواب اولمق اوزره صادر اولان ارجوزه درکه اول غزاده سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه انی اوق ایله قتل ایلدیکی قصه دال مهمله ده کاسه کرکدر ان شاء الله تعالی * ابو سعیدك رجزی بودرکه کندی شجاعتنی وقومنی مدحدن عبارتدرکه بش مصرعدر (نظم) قد قدمت برایة اربابها * تجعل فیها دونها اصحابها * ولست من اهوالها اهابها * والصید من ارجائها اشهابها * یأتیه من قسیها انشابها (خیل) اتلر لکن راکبلری مراددر (اغضاب) ضم وشد ایله جمعدر کتاب وزننده (واغضابها) نسخه در (مربط) مسطر وزننده ایپ حبل کبیدر غضابك خبریدر مقید تقدیرنده (سربال) کوملك قمیص معناسنه در مبتدا اولوب خبری تراب ودرت عدد ضمیر خبره عائدلردرکه مؤنث سماعیدر (معنای بیت)

آتلروسوارلری جنك كوننده جولان ودوران ایلدیلر واول حربه غضبنالئ اولنلر
اسیراولوب باغلندیلروا ول مرتبه ده حرب وقتال وجنك وجدال اولدیكه غزاتك
آتلرینك نعللرندن طاغیلان طپراقلر كویا حربك لباسی اولدی اهل قتال اولقدر
خاك آلود اولدیلر (ترجمه) روزحربده خشمله جولان ایدر مردان حرب *
جسمنه پیراهن اولورتیجه نك میدان حرب

وسط منایا بینها احقابها * الیوم عنی ینجلی جلبابها

(وسط) بونده ساكن الوسط درایكیسی بیننده فرق ایچون (المتحرك ساكن والساكن متحرك) دیمشلر یعنی حركه ایله وسط برنسنه نك اورته سی اولمغله محل واخد البته ساكندر وعكسی یعنی ساكن اولان وسط برمحلك هرطرفیدرپس متحركدركه هربری مراداولور برمحلنه خاص دكلدرظرفدرفی وسط تقدیرنده (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدردوه ده استعاره اولنمشدر (احقاب) جمعدرمفردی حقب دوه نك سمر ینی بلنه باغلدقلری ایپ (جلباب) رداوهرنه كه جمله لباسلرك اوزرینه لابس اوله لركه فرجی وچاركی جمعی جلابیب لفظ كریمیدر (معنای شعر) موت دوه لرینك بلنده ایپلرباغلی بین الحرب مردان میدان راكب اولورلربو كون بندن لباس حرب منسلب اولوب اندن عریان اولورم یعنی قضیه كارزارحربی نتیجه پذیرو خاتمه كیر ایدرم بكا مقابل اولاجق كسنه قالماز (ترجمه) اوسطی موتك اولاندرآره ده ازمان حرب * رفع ایدم جلبابنی بوكون
اوله عریان حرب (نطق آخر)

االعلی تقتحم الفوارس هكذا * عنی وعنهم اخروا اصحابی

(مقدمه) تاریخ هجرتك دردنجی سنه سی سلطان سریر اصطفا علیه التحایا خیبریلردن هارونی النسل اولان بنی نضیر قبیله سنك نقض عهدلرینه بناء جلای وطن ودیار اخری مسكن اتخاذلری باننده فرمان نبویلری صادراولوب انلردخی حرف القاده افاده اولنمسی ان شاء الله الاكرم مصمم اولدیغی وجه اوزره بعضیسی مكه یه ونیجه سی اذرعات وسائر بلاده نقل ایلمشلرایدی * بشنجی سالده كفرهٔ قریش وسائر یهود ایله اتفاق ایدوب مدینهٔ منوره یه توجه ایله كلرنده بعد المشوره سلمان فارسینك تعلیمیله اطراف شهره خندق حفرینه مباشرت بیوردیلر * وزمرهٔ اصحاب بودعای اجابت روای سلطان الانبیاء علیه التحایا ایله بهره یاب اولدیلر * اللهم ان العیش عیش الاخره فاغفر الانصار والمهاجره * وانلردخی بوبیتی انشاد ایلدیلر (نظم) نحن الذین بایعوا محمدا * علی الجهاد مابقینا ابدا * امر خندق

تمام اولدقده بركون عمروبن عبدالود بن ابی قیس ونوفل بن عبدالله مخزومی * ومنبه بن عثمان بن عبید وعكرمه بن ابی جهل وهبیرة ابن ابی وهب وضراربن خطاب ومرداس بن محارب * یدی نفرسواری خندق كنارینه كلدیلروبرتنك محل بولوب خندقك درونه آت سوردیلر * انلری كورنجه حضرت مرتضی بعض اصحاب كرام ایله خندقه واروب استقبال ایلدكده عمروه خطابا حضرت امیر بیوردیلر كه ای عمر وسنك حق تعالی ایله عهدك واردركه قریشدن هركیمكه سنی ایكی خصلته دعوت ایلیه البته برینی قبول ایده سین * عمروتصدیق ایدوب بویله عهدم وارددیدی پس حضرت امیر بیوردیكه سنی بن حق تعالی یه ورسولنه واسلامه دعوت ایدرم قبول ایله عمرودیدیكه بودعوتی قبول ایلمم ینه جناب مرتضی دیدیكه پس كل آتدن آشاغی نزول ایله كه ایكیمزده یایا اولوب سنكله جنك ایدهلم * عمرو دیدیكه بودعوتی قبول ایدرم لكن والله بن سنی غالب اولسم دخی قتل ایلمك استمم ونیتمده دخی بوقدركه بنی نزوله ترغیب ایده سین حضرت امیر بیوردیكه والله سنی قتل ایلمك بم نیتمده واردرقتل ایلمك استرم * پس عمرو آتدن اشاغی اینوب محاربه یه شروع ایلدیلردرحال جناب مرتضی عمروی قتل ایلدی * ومنبه اوق ایله مجروح اولوب مكه یه فرار وانده رفتاردار البوار ایلدی * ونوفلی طاشه طوتدیلرانی دخی جناب مرتضی قتل ایلدی بوبیتده اولان فوارسدن مراد بونلردر (همزه) استفهام انكاری ایچوندر (تقحم) شدتله دخول ایدر دیمك كه عاقبتنی فكر ایلمكسزین كندینی آتمق معناسنه اقتحام مصدرندندر (فوارس) جمعدر مفردی فارس آتلو دیمكدركه یایادكل (اصحابی) منادادر مراد حضرت امیر ایله برابر اولان مسلمانلردر (بشارت) جابر انصاری بیورمشكه حضرت علینك عمروی قتلی قرآن كریمده جناب حقك نقل ایلدیكی داود وجالوت قصه سنه مشابهدر * وحذیفه جنابلری دخی دیمشدركه قیامته دك بردخی بركون اولمازكه امت محمد بوكون ایلدیكی عملدن زیاده اجری اولان برعملی دخی ایده لر (مفاد معنی) ای اصحابم واخوانم بوفارسلر میدان كارزار بوروشله بنم اوزریمه هجوم ایدرلرهله حقیقت حال آشكار اولنجیه دك بندن وانلردن كیروطورلك حله ایتمالك (ترجمه) هجوم ایدن بكا بونلر كبیلرمیدر ای احبابم * بوحربی قوردم بن سز برازتأخیر ایدن اصحاب

الیوم تمنعنی الفرار حفیظتی * ومصمم فی الهام لیس ینبالی

(الیوم) مؤخر فعلك ظرفیدر (فرار) تمنع یه مفعول ثانی (حفیظه) غضب وحمیت

(مصمم) کوکی کسن قلج (هام) باش کوکی (نبا) تقدیم نون ایله کار ایلیوب دفع ایلدی دیمکدر ایس نبادفع ایلدی دیمك اولور (معنی) بوکون وبوانده بنم غیرت وعلوهمت وجمیتم بنی فراره قومز واستخوان سری چالك ایدن قلج دخی بنی مقابله حیدرانه دن منع ودفع وتبعید ایده مز (ترجمه) فراردن منع ایدن بوکون بنی نام ونشانمدر * سرم اوزره اولور ایسه دخی شمشیر آتشتاب

آلی ابن عبد حین شد الیة * وحلفة فاسمعوا من الکذاب

(الی) هذا اوزننده یمین ایلدی دیمکدرکه مصدری ایلاء اکرام وزننده در (ابن عبد) عبد الود نام کمسنه نك اوغلی عمروکه حضرت امیرك یدنده قتلی قریبا مذکوردرکه نبی الله علیه السلام جنابنك مأمور رسالت اولدقلری قومك صنمنك اسمی وددرکه لفظ قرأنیدر * صکره بنی کلاب قبیله سنه نقل ایلدیکه دومة الجندل نام محلده ایدی (شد) بونده حمله قیلدی دیمك (الیة) عطیه وزنی اوزره مفعول مطلقدر قسم معناسنه که یمین وقار سیده سوکند دیرلر * فاسمعوا من الکذاب ایلاءه تقدیرنده مفعولدر وبیت آتیده بان لایصد جار ومجرور اول مقدره تعلق ایدر (مؤدای معنی) عمرو حمله سی وقتنده یمین ایلدی که حمله سی ایشتدیلر وبندخی یمین ایلدم وانك یمینی ایکی شیء اوزره درکه بیت آتیده کلور * بعض نسخه ده فاسمعوا من الکذاب * امر صیغه سی ومن استفهام ایله واقعدر * لکن قافیه‌لر جر طرفنه چکمکدن اوتری ضمه یه مساعده یابنی فتحه نصب نفس اولنمدی (ترجمه) یمین ایتدی بکا حمله ایدنجه ابن عبد الود ▪ یمین ایتدم دخی بن ایتدی اول کذابی کوش احباب

ان لا یصد ولا یهال فالتقی * رجلان یضطربان کل ضراب

(لایصد) یوزچویرمز دیمکدر وبونده بان تقدیر اولنوب بیت سابقده متعلقنه اشارت اولنمشدر (لایهال) تهلیل یعنی هیلله ایلمز که لا اله الا الله دیمز (التقی) ماضیدر قارشولشدی دیمك که تکلمدن غیبته التفات واردر (ضراب) کسر وتخفیف ایله قلجلشمق معناسنه قانون الادب ترجمه‌سی اولان السنهٔ ثلثه‌ده یازلمش ایدی (وکل لفظی بو محلده ضرب شمشیرده هرنقدر بند مطراق معرفت * وفن صنعت وار ایسه جمله سنی جمله سنده اجرا ایلدیکنی افاده واحاطه ایچوندر (تمام معنی) مذکور عمرونك قسمی بو ایکی امر اوزره منعقد ایدی بری حرب وضربدن رو کردان توقف ایلمیه وایکنجی مغلوب ومضطر اولورسه دخی اسلامی قبول ورسالت نبویه‌یی اقرار اهلنك زمره سنه دخول ایلمیه * پس ایکیمز قارشو کلوب بر بریمزه بیمحابا شدت وصولته باشلدق که ایکیمز دخی بیلدیکمزدن قالمدق

(ترجمه) یمین ایتمه تهلیل وکیرودونمیه بزدن * حواله ایلدك بر بریمزه تیغ شهرتیاب

فصددت حین رأیته متقطرا * کالجذع بین دکادك وروابی

(متقطر) قاف ایله یانی اوزرینه دوشن کمسنه (دکادك) مساجد وزننده جمعدر مفردی دکداك قومك الچق محلی که خندقك چقوریدر (روابی) رابیه نك جمعیدر قوم یعنی که خندقدن حفر واخراج ایله پیدا اولمش اوله * بعضیلر بوه نك جمعی اولان ربا وبدن مقلوبدر بیرلك جمعی آبار اولدیغی کبی دیدیلرسه کتین سبیله یاسی دخی ضمه سی کبی ساقط اولوب لفظا حرکه با اشباع قیلنور ▪ ویاخود روابی روبه نك جمعیدرکه ربیبة مؤنثیدر رئب وزن ومعناده غلیظدر * قوم روبی نفسلری وقلبلری غلیظ طائفه که رقت ایمان ورحمت دینندن بریلر دیمکدرکه سائر رفیقلری اولان کفره مراد دردیدیلر (مرام امیر) اول یمینده حانث اولمدی واقعا عمرو فرار من الله ایلدی فرار الی الله ایلدی خرماشاخی کبی قطر وجودی اوزره خندق ایچنده سائر کفره بیننده دوشمش اثلر کبی یاتمش کورنجه بندخی قتالدن ال چکوب عودت ایلدم دیمکدر (ترجمه) اودم دوندم کانی کوردم یقیلوب بره پست اولدی ▪ بره دوشمش درخت منتهی کبی یانور بلی تاب

وعففت عن اثوابه لوانني * کنت المقطر بزني اثوابی

(بز) قابدی دیمك وبونده قاپرایدی دیواد اولنور (اثوابی) بدلدر (مراد ناظم) بز آنك البسه سنه رغبت ایلمیوب عفت ایلدم اکرا کا اولان تقطیر حالی بکا اولسه تحقیق اول بنی صو یردی (منقبه) اول انده حضرت فاروق رضی الله عنه یا علی غزاك مبارك اولسون (من قتل قتیلا فله سلبه) اثر شریفی حکمنجه زرهنی المازمیسین دیدی واقعا اول درعك برنظیری دخی یوغیدی حضرت امیر بیوردیلرکه قرشیدن جمله مزاقربایز لایس اولدیغی درعی سالب اولوب شاید که ستر عورت ایدجك برغیری شیئی اولمیه مکشوف قالرك ایلمککدن حیا ایدوم دیو بیوردیلر (ترجمه) چو عفت ایلدم اثوابنه هیچ اولمدم راغب * انك یرینه بن دوشسم قومزدی بنده هیچ اثواب

عبد الحجارة من سفاهة رأیه * وعبدت رب محمد بصواب

(حجاره) حجرك جمعیدر طاشلردر والتون وکمشه دخی حجرین دیرلر (سفاهت) خفت عقلدر بوقرینه دن ناشی حجاره ایله ذهب وفضه مراد اولنمق اصل معناسندن اولادر زیرا بیت شریفك داخلنده زروسیمدن اوچیوز التمش عدد بت

وارایدی رئیسلری هنز وزننده هبل ایله معروف ایدی فتح الفتوح وقوعنده جملەسنی امر همایون نبوی ایله شکشت ایدوب وهر کیمك خانه سنده بت وار ایسه پاره پاره ایلسون دیو فرمان جهانمطاع پیغمبری صادر اولدی (رأی) ایکی نقیضك برینه نفس غلبهٔ ظن سببیله اعتقاد ایلمکدر (ترجمه) پرستش ایلدی احجاره اول رأی سفاهتله * بنم معبودم اول رب محمد مصطفا وهاب

عرف ابن عبد حین ابصر صارما * یهتز ان الامر غیر لعاب

(عرف) برینه علم دخی نسخەدر (ابن عبد) عمرو منذ کوردر (صارم) کسیجی دیمکدر کثرت استعمالی قلجەدر (یهتز) دترردیمك (لعاب) کسر ایله ملاعبه (ترجمه) چو کوردی سیف صارم اهتزازین دست پاکده * اودم بیلدی بو کاری کیم دکل بازیچهٔ احباب

اردیت عمرا اذطغی بمهند * صافی الحدید مهذب قصاب

(اردیت) مهمله لر ایله نفس متکلم وزن ومعناده اهلکت یعنی بن هلاك ایلدم دیمك (مهند) سیف هندیکه قصیدهٔ بردەده کعبك خرقهٔ سعادت الباسیله کعبی عالی ایلدکاری بیتده دخی واقعدر اردیت فعلنه متعلقدر (قصاب) صاد مهمله ومعجمه دخی لغتدر قاطع معناسنه مهندك اوچنجی صفتیدر (ترجمه) چو طغیان ایلدی عبد بن عمرولڑ رشتهٔ عمرین * کسوب تیغ مهندله بجمیه اولدی پس رهیاب

لاتحسبوا الرحمن خاذل دینه * ونبیه یامعشر الاحزاب

(لاتحسبوا) ظن ایلامك دیمکدر اند نصکره اولان (رحمن) (وخاذن) ایکی مفعوللریدر (معشر) اول جماعتدرکه بر برلریله اختلاط ایدەلر (احزاب) حزبك جمعیدر مراد غزوهٔ احزابك رجالیدرکه غزوهٔ خندق دخی دیرلر * انلر بنی قریظه درکه رئیسلری کعب بن اسددر * وبنی نضیردرکه سرچشمه لری حیی بن اخطبدر * وقریشدرکه باشلری ابوسفیاندر ودخی قبائل سائرەدر (مأل مراد) ای اعدای دین سزلر ظن ایلالکه رب العالمین تعالی بو دین مبینی وپیغمبرینی ترك ایلیه بویله دکلدر (ترجمه) خداوند معینی صنمکز مخذول ایدردینی * یاخود پیغمبرین ترك ایلیه ای معشر احزاب (نطق دیکر)

ستشهدلی بالکر والطعن رایة * حبالی بها الطهر النبی المهذب

(کر) کیرودوندرمك * بونده معنی برکره دنصکره برحمله دخی ایلمك حتی جناب ناظمك لقبلرینك بری کرار درحمله کار محارب معناسنه در (رایه) سنجاق که علم

دخی دینور (حبا) مهمله ایله ویردی یعنی عطا ایلدی دیمکدر * ایکنجی مفعوله تعدیه سی حرف جر ایله در (طهر) پاك یعنی عین طهارت ظاهری (مهذب) پاك یعنی طهارت باطنی ایله پاك قیلنمشدرکه شق الصدر ماده لرینه ایمادر * اهل اسلام طهارتلرك ایکیسنه دخی سعی لازمدر حتی خواجه نقشبند قدس سره جامدن چیقدقده بور باعی زبانکذارلری اولورمش (رباعی) ای درخم چوکان تو دل همچون کوی * بیرون نه ز فرمان تو دل یك سرموی * ظاهر که بدست ماست آنراشستم * باطنکه بدست تست آنرا تو بشوی (مراد ناظم) قریبا میداننجنکده حمله وصوله وحرب وضرب اهلی اولدیغمه اول پیغمبر پاك تر علیه الصلاة والسلام جنابلری جملهٔ اصحاب ایچندن بوبنده لرینه تخصیصا عطا واحسان ایلدکاری علم شریفلری شهادت ایدر یعنی آنی بکا عطالری شاهددر زیرا جمله غزاتدن شجیع ومعتمد کیسنه علمدار اولمق معتاددر (مهمه) رایه سنجاق معناسنه در لوا دخی دیرلر علم ایکیسنه دخی دیرلر لکن رایه ایله لوانك فرقی بودرکه رایه علم کبیردر آل عثمانده اولان سنجاغ شریف کبی اقام الله برهانها که عسکر اسلام آنك اوغورینه جمع اولور وصاحب حرب اولان رئیس قوم دائما اکا ناظر ومنتظر اولور * ولوا علم صغیردر * امیرقومك کیکنه ودیدبه سنك علامتیدرکه دورنده امیره تابعدر امیرا کا تابع اولماز * ترمذی تخریجی وانس روایتیله جامع صغیرده مصرحدرکه سلطان کتیبهٔ انبیا علیه التحایانك رایه لری سیاه ولوالری بیاض ایدی * وحضرت صدیقه رضی الله عنهانك رداسی ایدی * ابن قیم دیرکه رایه سیاهلری عقاب اسمیله بنام ایدی لکن دیدیلرکه سیاه خالص دکل ایدی سیاهه مائل اولان رنکلردن دخی اولدیغی واردر لکن محل بعیددن باقلسه سیاه کورینور * اما قاضی وطیبی طیب الله ثراهما اسود حالك یعنی سیاه خالص ایدی دیدکلری اختلافلری اختلاف اوقاته حمل اولندی یعنی بعض غزواتده سیاه صرف وبعضیلرنقطی تعبیر اولنان پشیل ودخی سائر لون ایله ملون اولدیغی واردر * حتی ابوداود سننده صاری دخی اولدیغی روایت ایدر * وترمذی علاالندمبرا بن عازبدن روایت ایدرکه اعرابك البسه سندن نمره اسمیله معروف مربع بردهٔ صوفدن دخی اولدیغی واردر * وطبرانی ترمذینك روایتنی نقلدنصکره اوزرنده لا اله الا الله محمد رسول الله یازلمش ایدی دیمشدر * ابوبکر ابن العربی محدث دیرکه لوا من راغك اوجنه ربط اولنور اما رایه نك مخصوص عصای کبیری اولوب اندن دور اولماز مکرکه فنا بولغله ضعف کلوب روز کاره تحمل ایلیه اول وقتده تجدید اولنور

(فائده) پیغمبر علیه الصلاة والسلام جنابلری دین مبین اوغورینه ابتداعقد
سنجاق (بیورد)قلری رایه بدر غزاسندن مقدم برسریه ارسال ایلدکده عبیدة بن الحارث
القرشی یه عطا ایلدکلری علمیدر ولوادخی ابتدا حضرت حمزه یه اعطا بیوردقلری
علمدر صکره هر قبیله یه برسنجاق ویرلدی وحکم وقتله نتیجه کسنه لر کندیلره علمدار
اولدیلر لکن حضرت امیر جمله دن چوق تعیین اولندی (مهمه) جناب ابی ایوب
انصاری دخی بعض سرایاده حتی جامع کبیر امام سیوطی آخرنده مسند ابی ایوبده
وغیریده ابو ایوبک همشیره زاده سی براءدن مرویدر که خالم خالده راست کلدم رایهٔ
نبویه علیه التحیة کندی یدنده اولوب برمقدار عسکره علمدار تعیین بیورلمش
توجهی سمتندن سؤال ایلدم بکا دیدیکه برکسنه باباسنک منکوحه سنی باباسی
فوتندن صکره تزوج ایلمش انی اخذ وضرب عنق ایله پیغمبر علیه الصلاة والسلام
بکا امر ایلدی دیدی شاید که قبیله سی مقابله ومقاتله ایده لر دیو جمعیتله
متوجه اولمشلر ایدی باباسنک منکوحه سنی تزوج ایدن کسنه نک اسمی منظور
وباباسی اسمی زبان ومنکوحه نک نامی ملیکه بنت خارجه در بوماده (لاتنکحوا
ما نکح آباؤکم) نهی شریفی وقوعندن مقدم واقع اولمشدر صکره ملیکه یی طلحهٔ
مبشر تزوج ایلدی (القصه) امام بخاری ومسلم سهل بن سعددن اتفاقا تخریج
ایدرلر که هجرت نبویه نک یدنجی سنه سی پیغمبر علیه السلام فتح خیبره توجهلرنده
بیوردیلر که بورایه یی یارینکی کون تحقیق بر رجله ویررمکه انک یدنده فتح میسر
اولور والله تعالی ورسولنی سورلر واودخی آنلری سور چونکه صباح اولدی
پیغمبر علیه السلام بیوردیلر که علی قنده در جواب ویردیلر که علینک کوزلری
آغرر اصحابدن بریله حضور سعادته احضار بیوردیلر ودهان معجز بیانلرندن
براق براق مبارکلرین کوزلرینه سوروب درحال درددیده لری زائل اولدی*
رایه یی حضرت امیره اعطا بیوردیلر که تفصیلی کتب حدیثده مصرحدر قلعهٔ
خیبر محاصره سنده اثنای حربده یهودلر بری برطاش ایله مبارک دست لطیفلرینه
ضرب ایلدکده قالقان اللرندن دوشدی اول آنده قلعه نک قپوسنی قلع ایدوب
حربک تمامنه دکین انی کندینه سپر قیلدی * وفتح دخی میسر اولدی بوبیت بوبابده
حسان حضرتلری انشاد ایلدیکی شعردندر (شعر) شفاه رسول الله منه بتفله *
فبورک مرقیا وبورک راقیا * وامام احمد ابو رافعدن روایت ایدر ابو رافع صحابی
پیغمبر علیه السلامک آزاد کرده لرندندر یدی کسنه ایله بن سکز کشی حضرت
امیرک سپر ایلدیکی باب قلعه یی سعی والتزام ایلدک یرندن تحریکه ممکن اولمدی

دیمشدر وحضرت امیر بیوردرکه باب خیبری والله بن قوت جسمانیه ایله قالدرمدم
بلکه قدسیهٔ ربانیه ایله ایدی کرم الله وجهه ورضی الله عنهم اجمعین (ترجمه)
علم هر حمله وضربیمه شاهد اوله بیل هب * بکا کانی عطا قیلدی نبی حق مهذب

وتعلم انی فی الحروب اذا التظت * بنیرانها اللیث الهموس المجرب
(التظت) علولندی دیمکدر فاعلی حربه عائد (نیران) نارک جمعی (لیث) ارسلان
(هموس) نرم وملایم ارسلانک صفتیدر (معنی) ارسلانکه آتش کورنجه شدتی
زائل اولوب فرار ایلدیکی مجربدر لکن بن سائر ارسلان کبی دکلم بلکه آتش حربی
کوردکجه حمله وشجاعت صاحبی اولورم دیمک مرادایدر (ترجمه) بیلور
چون آتش حرب اشتعاله ایردیکی دم * اولورم انده برشیر دلیر اولور مجرب

وقد علم الاحیاء انی زعیمها * وانی لدی الحرب العذیق المرجب
(احیاء) جمعدر قبیله لرکه مفردی حیدر (زعیم) کفیل وسید (عذیق) تأخیر
معجمه ایله درخرما دالجغزی که تصغیر صیغه سیدر اصلی عذقدر وعدق مهمله لرله
وعذق تقدیم معجمه ایله دخی لغتدر (مرجب) رجب لفظندن وزن ومعناده
معظمدر ومیوه سی چوق اغاجدر که داللری آلتنه طباقلر قونمش اوله (مآل
معنی) جمله قبائل اهلی بیلورکه بن حربک رجلی ورئیسیم وتحقیق بن جنک وقتنده
برنخل خرمای پرمیوه کبی یم که حربک انواع صنایعنی اجرا به قادرم (ترجمه)
قبائل هب بیلورکه انلرک بن سیدی یم * کورن دیر باغ حرب ایچره بکا نخل مرجب

ومثلی لاقی الهول فی مفظعاته * وقل له الجیش الخمیس العطبطب
(مفظعات) فا ومعجمه ومهمله ایله شدائد شنیعه (خمیس) برعسکره دیرلرکه بش
رکنی اوله بری مقدمه که چرخه تعبیر اولنور وبری دخی شاق که رئیسنه دمدار
دیرلر وبری دخی میمنه صاغ قول ومیسره صول قول وقلب اورته محلنده اولان
عسکردر که زبده سیدر (عطبطب) مهمله لرله درهلالک ایدیجی (معنای سخن) بنم
کبی شجیع کشی هول وخوف اهلی میاننده بولنمزبلکه شدائد امورده بولنور وبنم
کبی از بولنور که اجزای خمسه دن مرکب عسکر مهلکه مالک اوله (ترجمه)
بوهول ایچره اولنلردن بنم مثلم بولنمز * کاکاندک اوله جیش خمیسک کثرتی هب

رجز انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو غضب
معلوم اوله که بو شعر بحر رجزدندر که مصرعلری تک دخی اولور حتی بوشعری یدی
مصرعدر (عبد المطلب) جد نبویدر که حضرت امیر ایله نسبلری انده جمع اولور
وعبد المطلب پدری هاشمدر که مدینهٔ منوره یه واروب انده عمرو بن زیدک کریمه سی

سلمایی تزوج وانلردن عبد المطلب دنیایه کلدی یدی یاشنه وارد قده هاشم وفات ایدوب مطلب امیمنده برعمی انی مکه یه کتوروب انك تربیت وحمایتنده نشأت ایلمکله بندهٔ در مخریده سی ظن اولندیغی جهتدن عبد المطلب دیو شهرت بولدی زیرا مدنی المولد اولوب ویدی یاشنه دك مدینه ده ساکن اولمغله اهل مکه انك هاشم زاده اولدیغن بیلمزلر ایدی (اسمی) شیبه در سبب تسمیه دخی موی سری بیاض اولدیغی حالده دنیایه کلمسیدر ▪ حضرت امیر پدری ابو طالبی بو شعرده یاد ایلمیوب کندینی انلره نسبت ایلدی زیرا بین العرب عبد المطلب شان عظیم صاحبی ایدی * حتی غزوهٔ حنین ده حضرت رسالت دخی بو وجهله اکا کندینی نسبت ایلمشدرکه بیورر * انا النبی لا کذب * انا ابن عبد المطلب * (سطوت) وزنا ومعنی حمله در (عضب) تقدیم مهمله وکسر معجمه ایله قلج وناصر معناسنه دخی اختری یازمشدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب * پاك وصاحب حمله وسیف عضب

(غذیت فی الحرب وعصیان النوب * من بیت عز لیس فیه منشعب

(غذیت) معجمه لرله در ذالده مهمله دخی نعتدر ماضی مجهولدر بن غدالندم دیمکدر (نوب) جمعدر نوائب معناسنه که مصائب وبلایادر مفردی نا ایله نوبه در (منشعب) متفرق (خلاصهٔ کلام) بن عبد المطلب زاده یم یعنی اکرچه سادات قریش اولادندم لکن حرب وضرب وجنك وجدال ایله وشدائد بلیات اربابنك عصیانلرنده انلری قهر وتدمیر طریقیله پرور شیافته یم وبر بیت عزتده نشأت اوزره تربیت کوردم که انده قطعا پریشانلق کدری کورر کمسنه یوقدر (ترجمه) هم غدامز در غزا ایله نوب * خانهٔ عزتده کاولمز منشعب

وفی یمینی صارم یجلو الکرب * من یلقنی یلق المنایا والعطب
اذ کف مثلی بالرؤس یلتعب * بو شعرك مطلعندن ما عدا بیتلرینك اوج مصرع اوللری دخی یکنسق اوزره واقع اولمشدر (صارم) کسکین قلج (کرب) جمعدر مفردی کربه غم وهمدر (منایا) جمعدر مفردی منیه موتدر (عطب) هلاکدر (کف) پنجه که آوج دینور (ترجمه) الده شمشیرم ایدر دفع کرب * باکه ایرن موتی اولور منتخب * زیرا سرله دستم اولور ملتعب (رجز آخر)

هذا لکم من الغلام الغالب * من ضرب صدق وقضاء الواجب
(هذا) ایله مشار مراد سیفدر غالب وضرب قرینه سیله (غلام غالب) کندینی مراد واجد ادندن غالبه دخی ایما وغلبه ایله تفأل دخی غالب احتمالدر (ترجمه)

بو تیغی سزه تحفه چکر غلام غالب * که ضرب صدقله اول ایدر قضای واجب

وفالق الهامات والمناکب * احمی به مقاقم الکتائب
(هامات) جمعدر مفردی هامه کاسهٔ سر یعنی قفا کوکی (مناکب) منکبك جمعیدر اوموزلر (مقاقم) مناکب وزننده جمعیدر مفردی مقام کبیر وعین اعیان که رئیس قومدر (کتائب) کتیبه نك جمعیدر وزن ومعناده عساکر دیمکدر (ترجمه) شکست ایدر اول سزی کهی مناکب ▪ انکله عسکری حفظ ایدم بعون واهب (رجز دیکر)

هذا لکم معاشر الاحزاب ▪ من فالق الهامات والرقاب
(عنتربن) صامته خطاب بیورمشلرکه سر قبیلهٔ بنی مراددر (رقاب) رقبه نك جمعیدر (فالق) شق ایدیجی در کندیلرین مراد ایدر (ترجمه) بو تیغ ارمغاندر سزه ای معشر احزاب ▪ بری وار باشکز اوزره مقامی کردن کذاب

فاستعجلوا الطعن والضراب ▪ واستبسلوا للموت والمآب
(استبسلوا) میدان حربه کندیلریکزی اتك دیمکدر استعجلوا کبی امردرکه ورطهٔ موت ویا مآب که رجوعدر خالی اولمز البته مقتول ویا قاتل اولور (ترجمه) کلك بو طعن تیر وضرب شمشیره اولك حاضر * شجاعت منزلندن جای موته ایدیکز پرتاب

صبرکم سیفی الی العذاب * بعون ربی الواحد الوهاب
(ترجمه) ایرشدیره سزی درك عذابه تیغ آتشتاب * بو در قصدم بعون الله ربی الواحد الوهاب (رجز دیکر) انا علی وابن عبد المطلب *

احمی ذمارا واذب عن حسب * والموت خیر للفتی من الهرب
بو ارجوزه دن مصرع اول بعینه سابق * وبوندن صکره اوج مخلده لاحق اولسه کرکدر * خصوصیله بو شعرلری * ربیع ابن ابی الحقیق خیبری یه خطابا صادر اولمشدرکه خیبر قلاعندن قموص قلعه سنك شاهی ایدی (منقبه) حیی بن اخطبك قزی صفیه ربیع مزبورك اوغلی کنانه نك زوجه سی ایدی ناکاه صفیه برشب رؤیاده آسماندن افتابك کندی سینه سینه نزولنی مشاهده ایدوب سحری کنانه یه نقل ایلدی کنانه دخی والله سن سلطان الاسلامك منکوحه سی اولمق آرزو وخیال ایلدك دیو لطمه زن تأدیب اولدقده کوزنك اطرافی قرارمش ایدی ▪ واقعا فتح خیبرده بین الاساری صفیه یی اخذ وتزوج بیوردیلرکه حضرت هارون نسلندندر (انا) الف ثانی وزن ایچون اشباع اولنور (ذمار) حق وحرمت (ذمامی) نسخه سی دخی واردرکه لجام معناسنه در (اذب) منع ایدرم دیمکدر هرب فراردر

(ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب ادب * ایلرم عهدم حمایت کاریمیه
نقص حسب * خیر اولور موتی غیورلره که عار اولور هرب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو حسب

بو بیت بالتمام سابقده فقط (ذو حسب) برنده (ذو غضب) واقع اولمشیدی * ومصرع اول بیت متقدمده دخی مذکور وایکی محلده دخی قریبا مسطور اولسه گرکدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب نسب * بالذات من حملهٔ اعدادهٔ شیرذی حسب

قرن اذا لاقیت قرنا لم اهب * من یلقنی یلق المنایا والکرب

(قرن) فتحله همسر دیکه جمعی اقران همسنلر ودرجه ده برابرلر معناسنه در مصراع ثانی بالتمام قریبا سبق ایلدی فقط (الکرب) برنده (العطب) واقع اولمشدر (معنی) بکا قرین اولان کسنه یه مقارنت وقتنده هایب وخائف دکلم بکا ملاقی اولان کسنه موته وغم ومشقته مصادف اولور البته صوری ومعنوی بنم غالبیتم اباعن جد مسلمدر (ترجمه) خصمه اولسم مقارن چکمزم خوف وتعب * کیم ایریشور با که ایریشور اکا موت وکرب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب * اخ النبی المصطفا المنتجب

(منتجب) کزیده جیم ویاخود خاء معجمه ایله دخی لغتدر مصطفا کبی مختار ایله هم معنادر * وبو شعر خیبر غزاسنده ابن مروان دارمی یه جواب اولمق اوزره صدور یافته در وانک رجزی دخی بو بش مصراعدر که مصرع ثانیده اوچ بیت مقدم اولان بیت علوی ایله توارده قریبدر بو شعرده وکلکم بیتی اکرا ولمسه تحقیقا اول شعر سابقک جوابی اولمق دخی انسب ایدی * انا الغلام العربی عند النسب * احمی جواری واذب عن حسب * واقتل القرن الجری عند الغضب * للضرب والطعن الشدید انتصب * من انت ان کنت کریما فانتسب (بو رجز) خیبر یده معنی * بن نجیب وخالص عربی یعنی اولاد عربک شهریلرندنم سن دخی اکر حسیب ونسیب ایسک نسبکی یاد وایراد وثابت ایله دعوک اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب ای دلخراب * دادر فخر جهان پیغمبر عالیجناب

رسول رب العالمین قد غلب * بینه رب السماء فی الکتب

(رسول) بر ایله تبیدن بدل ورفع ونصبی دخی جائزدر که معروف اعرابلردندر (عالمین) جمعدر مفردی عالمدر که ما سوی الله مرادر زیرا خاتم خلقک الی وسببی اولدیغی کبی اول وزنده عالم دخی صانعک وجودینه علمک علامتی وسببیدر که

جواهر واعراضه شاملدر * پس جمع قیلنمغه حاجت یوغیکن جمعیتی اجناس مختلفه یه شمولنی افاده ایچوندر * وصیغهٔ عقلا یعنی جمع مذکر صحیح ایراد اولنمسی ذوی العقولی تغلیب ایچوندر زیرا عوالم دخی جمعیدر (نکته) بو بیتده کتب منزلهٔ سماویه دن تورات وزبور وانجیلده دخی حضرت رسالت علیه التحیه جنابلرینک ذکر جمیللری اولمسنه اشارت واردر توراتک سفر اولندن طقوزنجی فصلده * وبشنجی سفرندن اون برنجی ویکرمنجی فصللرنده * وکتاب شعیادن یکرمی ایکنجی فصلنده مذکور اولدیغی تفسیر کبیردن (یابنی اسرائیل اذکروا نعمتی) ایت کریمه سی تفسیرنده ایراد اولنمشدر * وزبور داود علیه السلامده حضرت رسالت علیه التحیه یه خطابا نیجه آیات یازلمشدر * وحضرت روح الله جنابلری حواریین علیه وعلیهم السلامه دیدیکه بن کیدرم وقریبا سزه (فارقلیط) کلور روح الحقدر که کندیلکندن سویلمز بلکه کندویه دید کاری سخنی تبلیغ ایدر دو بیورمشدر که (ان هو الا وحی یوحی) مفهومیدر (فارقلیط) ایله حضرت رسالت علیه التحیه مراددر * ومعناسی حق ایله باطل بیننی فارق دیمکدر * وسائر محللرده وصحفده دخی ذکر خیری ایراد اولندیغی مفصلاتده مسطوردر (منقبهٔ عجیبه) صنادید نصارادن بطریق روم نصب اولنان بر شخص ایله شارح فقیر مستقیم زادهٔ شکسته ضمیرک ملاقاتی اقتضا ایلمک حسبیله بطر بقخانه یه واروب برایکی مجلس صحبت اثناسنده برمترجم عربی انجیل کتوروب بو فقیره ارائت ومواضع متعدده ده بحث کونه صحبت اولنورکن * وصف نبوی علیه الصلوة والسلام اولدیغی اشکاره بر محلی دوچار دیدهٔ تفقد اولدیکه * ویوحنا شهد من اجله وصرخ قائلا هذا الذی قلت انه یأتی بعدی وهو قبلی کان لانه اقوم منی نحن کلنا اخذنا نعمه لان الناموس بموسی اعطی والنعمة والحق یسوع المسیح صار حقا الی آخره * کندینه قراءت ایدوب بو اوصاف عیسویه اولمق احتمالی یوقدر پس عدم اقرار رسالت احمد مختاره سبب اضطرارندر دیدیکمده سائر انبیا کبی قوم مخصوصه مبعوثدر دیو اعتراف معروفلرین برای اسکات درمیان ایلدی لکن بخوای مکالمه ده رحمت عالمیان وبلکه علت غائیهٔ خلقت انس وجان وجهان اولدیغن بو فقیره اکراما ویاخود واقعده معتقدی اولسون ایراد واقرار ایتمشیدی عبد داعی دخی بو جواب عقلیی عرض ایلدمکه مطلقا رحمت عالمیان * وسبب خلقت ما سوای یزدان اولان کسنه نک وجودی رحمت عامه ایکن بعثتی خاصه اولوب بر مقدار ایله مقید اولمق آنک شان عالیسنه شایان موروث اولدیغی ظاهردر

حكيم مطلق حكمتنده خطا ايدوب ولازمهٔ حالدن نقصان ايلمش اولور بو حالت مانع الوهيت وعيب خالقيتدر * بونك امثالى نقايصدن منزه اولديغنى درت كتاب ناطقدرديد يكمده (فبهت الذى كفر) سرى مقرر اولوب خلع والبس طريقيله تكلمه آغاز ايلديكم جهتدن درون ظلمت مشحونته تأثير بنك اثرى بكاسندن عيان اولوب همان دم اقرار * وقبول اسلام ايله بهره دار وبرجره تخليه ايدوب اندن بعد العزل دخى تكاليف شريعت احمديه يى مهما امكن اجرا * ومترصد اظهار وانها ايدى (ترجمه) غالب مطلقدر اعدايه رسول حق تمام * شاهد عادل يتر حقدن نزول ايدن كتاب

وكلكم يعلم لاقول كذب * ولا يزور حين يدؤ بالنسب

(يعلم) مفعولى محذوف اخوتى بالنبى در (يزور) كذب معناسنه اولان زوردن مضارعدركه تزوير تزيين كذب ديمكدر (يدؤ) صحو ومحو وزننده اولان دأو مصدرندندركه مكر وحيله در اصلى واوى اولمغله اعلال رسمى ابقا اولندى يائيدر دخى ديمشلر (مفهومى) جمله كز بيلورسزكه نسبده مكر وحيله اولندى يعنى زمانده پيغمبر عليه السلام ايله بنم بينمده اولان اخوت مذكوره من ذلان دكل ايدى ديمكدركه دارمينك دعواى نسب ايلديكى صحيح دكلدر حيله در ديمك مراد بيوررلر (فتح) حضرت ناظم كنديسنه پيغمبر عليه السلامك اخوتى اطلاقك وجهى بودركه سال هجرتده مدينهٔ منورهده مهاجرين ايله انصار ميانندهكمال اتحاد بولنوب اختلاف رفع اولسون وائتلاف كاسون ديو بر برلرينه اخوت عقد ايلمشلر ايدى اول مرتبهده كه بر برلرينه وارث اولهلر وذوى الارحام ترتيبده مقدم اولهلر وقتا بدر غزاسندن عودت اولندقده (واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض) آيت كريمهسى نزوليله اول اخوتده حكم ميراث قطع اولندى * مهاجرين وانصاردن عقد اخوت اولنان كمسنهلر قرق بش نفر وبعض روايتده يوز اللى عدد نفس نفيس ايديلر * ابو مرثد عبادة بن الصامت ايله برادر قيلنمشيدى * مصعب بن زبير زيد بن حارثه ايله * طلحة سعد بن ابى وقاص ايله * عبد الرحمن بن عوف عثمان ذى النورين ايله معاذ بن جبل ابن مسعود ايله * ابو ذر غفارى سلمان فارسى ايله * كذا وكذا عقد پيوند اخوت قيلديلر * ترمذى ابن عمردن روايت ايدركه امر اخوت تمام اولدقده حضرت امير كرم الله وجهه اغلمغه باشلوب اصحاب ميانندهموجب الفت واتحاد اولان امر اخوتده بنى محروم بيورد يكز وجهى ندرديدى حضرت رسالت دخى * انت اخى فى الدنيا والاخره * سن بنم دنيا وآخرت برادرمسن

بيورديلر پس لب خندان وديدهٔ كريان * مسرور وشادان اولدى (امام) نووى تهذيب الاسماده ديركه عقد اخوت مادهسى ايكى كره واقع اولمشدر * برى مكهده بين المهاجرين وبرى ايكنجى مدينهده دركه ذكر اولندى (ترجمه) هب بيلورسز كيم يلان اولمازانك قرداشلغى * كيم صدورا تمز يلان اندن ابدى ارتياب

صافى الاديم والجبين كالذهب * اليوم ارضيه بضرب وغضب

(جبين) اگرچه جبهه يعنى آلن معناسنه مستعملدر لكن جبههنك ايكى طرفيدركه هر بركسنهنك ايكى جبينى وبر جبههسى اولور جبين يمين وجبين شمال دينور * وشعرك مآلى ظاهردر (ترجمه) جسم پاكى سيم خالصدر جبينى چون ذهب * سل سيفم ايلرم راه رضاسنده شتاب

ضرب غلام ارب من العرب * ليس بجوار برى عند النكب

فاثبت لضرب من حسام كاللهب

(ضرب) جر ايله ضرب سابقدن بدل ورفع ونصب دخى رسول سابقك اعرابى كبيدر (ارب) حسن وزننده عاقل واهل تجربه (عرب) شهريلركه نسبتى عربى كلور واعراب آنك جمعى دكلدر بلكه ساكنان باديه ديمكدر (فائده) ابتدا لسان عربى ايله تكلم ايلمك حضرت اسمعيلدن ظهور ايلديكى جامع صغيرده (اول من فتق باللسان العربى اسمعيل) حديثيله ثابتدر * بعده يعرب بن قحطان سبب اشاعت لسان اولمشدر كه عينلر بالكليه آنك اولاد واحفاديدر (خوار) اولى معجم وآخرى مهمل فاعلك مبالغه سيدر سست يعنى قورقق كه برى وجسورك ضديدر ليس برى بخوار ايكن وزن ايچون تقديم اولندى غلامك صفتيدر (كاللهب) حسامك نعتيدركه يالك كبى اولان قلج ديمكدر * وبو غزاده خيبرلردن طقسان اوچ يهودى مقتول اولمشدر (ترجمه) ضرب ابن عم پاك مصطفادر قيل حذر * برق خاطفدر كورتمز ضرب تيغى چون شهاب * ضرب تيغه ثابت اول مردايسك ايتمه اجتناب (نطق آخر)

سيكفينى المليك وحد سيفى * لدى الهيجاء تحسبه شهابا

حد كسكين طرفى وكسكين اولمغه حدت دير لر قلج وبچاق كبى كسر معقولهسنده مستعملدر (هيجا) حرب در * بو شعر صفين ده ملك شام اولان معاويه يه خطابدر (منقبه) چون حضرت اميره معاويه مقابله ومقاتله مراد ايلدى حضرت مرتضى دخى بشير بن عمر وانصارى صحابى يى وسعيد ابن قيس همدانى وشيث بن ربعى نام كمسنهلرى معاويه يه نصيحت ايچون

ارسال ایلدی واروب هرچند که پند ونصیحت ومبالغه وابرام ایلدیلر الزام وقبول ایلمیوب بن خون عثمانی طلبدن ال چکمم دیدکده * سعید دیدیکه ای معاویه جمله خلق بیلورلرکه سنك مرادك حضرت ذی النورینك قانی وقاتللرینك قصاصی دکلدر وهم بو دعوایه اهل دکلسین لکن مرادك بو حقانیت صورتیله عوام ناسی کندیکه جلب وجذب ایلمکدر اکر عثمان زنده بولنسه انکله ابتداسن مقاتله ایدردك دیدکده معاویه غضبناك اولوب دیدیکه ای سفله سکوت ایله زیراسنك بو کلامی سویلمك حدك دکلدر بو خصوصده شمدی بنیم بزی قلچ تمیز ایدر * پس شیث دخی بزی قلجله می تخویف ایدرسین الله حقیچون شمدی اشته قلجی سن برسین دیدی * کوردیلرکه پند برای پند اولمدی عودتلرنده حضرت مرتضی بو شعری کویا اولدی (معناسی) قریبا انکا حق تعالی ایله قلجك کسکینلکی کافیدرکه اثنای حربده اول سیفی التهابندن ناشی سن شهاب وبلکه برق صانورسین دیمکدر (تحذیر) بعض فقرای موحدین لسانلرنده دوران ایدن کلماتندرکه حق ارنلر بزه ینشوردیرلر ونیجه خشن الجلد وغلیظ الطبع کمسنه لرکه تعصبك وقانون اوزره مناظره وتعریضك طریقنی بیلمك دکل برسخنك کما هو حقه لطفنه واصل ونتیجه سنه فهم حاصل اولمدین تشریکه حمل ایله تکفیر ایدرلر لکن بنه کندیلره راجع اولور حضرت امیرك بو مصرعنده بیکاریم ایله قلجمك کسکین اولمسی وبیت آتیده واقع مزراغم کافیدر بیوردقلری کلامدن اول سخن درویشانه نك فرقی اولمدیغی ظاهردر حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنین قبیلندندر مع هذا موجددن کلام دهری صادر اولسه تأویل اولنورکه انبت الربیع البقل مجازه حمل اولنور برکمسنه که دین واسلام اهلی خصوصا تربیت کورمش اوله کافی حقیقی حق تعالی اولدیغنی بیلور (الیس الله بکاف عبده) مرادی ایهام استعانتدرکه خالق تعالی اتلرك حرمتنه کرم وطوردق همتلریله احسان نعم ایدردیمکدر مانع ومعطی عیاندر حضرت ناظمك دخی مرادی قلچ بوزندن یعنی مقاتله ومغالبه طریقیله واهب وکافی بنم مرادی ویرردیمکدر (فبای حدیث بعده یؤمنون) (ع) داخی اعلا کار ایدر برتیغکیم عریان اوله (ترجمه) خدا وتیغ سرتیزم بکا کافیدر ای احباب ▪ شهاب برق خاطفدر میان جنکده پرتاب

واسمر من رماح الخط لدن * شددت غرابه ان لا یغابا

(اسمر) ترکیبده دخی بو معنایه معروفدر بونده رمح خطی مراددرکه سپهرده در ملیك اوزره معطوفدر (خط) یمامه ده بر محلدرکه مزراقلرك اعلاسی اکا نسبت

اولنور بعضیلر اول محلك اشجارندن مزراغك اغاجی یاپیلوردیدیلر حتی بوصیری دیمشدر * والکاتبین بسمر الخط ما ترکت * اقلامهم حرف جسم غیر منعجم (لدن) سکون مهمله ایله یومشق یعنی رمح لیندر اکر شدید اولسه شکست اولوردی (غراب) تقدیم معجمه ایله دیرکنارو اوج معناسنه (ان لا یغابا) لان لا یغاب تقدیرنده درمزراق غیب قیلنماموق ایچون اوجنی بکشدردم دیمك اولورکه کوکه راست کلمکله شایدکه قبضه دن آیریلورد موری غائب اولسون * وبونده مهمله ایله (یعابا) دخی نسخه درکه معنی اول دمورقبضه دن دور اولغله مزراق استادانه ذکل ایش دیو عیبلنمیوب وتحقیر اولنماموق ایچون تشدید ایلدم دیمك اولور (ترجمه) دخی اول نیزهٔ هندی نرم دست قهرمده * اولورساماتربا واهل طغیانی ایدر بیتاب

اذود به الکتیبة کل یوم * اذا ما الحرب اضرمت التهابا

(اذود) معجمه ایله مهمله میانده واوایله وزن ومعناده اسوق کبی سوررم دیمکدر (کتیبه) عسکر (التهاب) اضرمت فعلنك مفعول مطلقی که قعدت جلوسا کبیدر پس یلتهب تقدیر ایلمك لازم دکلدر ویاتمییزدر (ترجمه) بو نیزهم عسکره هر کون نیجه حاضر کتاب ایلر * کورنجه آتش جنك وجدل تو برقی پرتاب

وحولی معشر کرموا وطابوا * یرجون الغنیمة والنهابا

(کرموا) شدرایله دخی جائزدر (غنیمت) جنك ایله کفره دن النان مال (نهاب) نهبك جمعی یغما معناسنه در (ترجمه) کریم وپاك دامن برکروه اطرافی آلمش ▪ غنیمت ایله غارتله مهیادرقه واحباب

ولا ینجون من حذر المنایا * سؤال المال فیها والایابا

(اياب) رجوع (ترجمه) بو سوتك احترازندن خلاص اولمق نه ممکندر غزاده لستین مال وفرار اولدقجه فرصتیاب

فدع عنك التهدد واصل نارا * اذا خمدت صلیت الها شهابا

(تهدد) خوف (اصل) صلیدن امردر بریان اول ویان دیمکدر حتی (اللهم صل صلوة) محلنده (تصلیة) دیمك نهی وتکفیر اولنمشدرکه فاسی تصریح ایلیدر (خمدت) آتش سوندی دیمك (شهابا لها) وزن ایچون تقدیم اولندی (معنی) چونسی حذر خلاص ایلمزهمان خوفی ترك ایدوب حتی الوطیس صیری ظاهر اولوب آتش حربك شدت احتراقی وقتنده کندیکی آنك ایچنه آت سو یخوب یانرسه ویردسین ویا خود اکر سوتر سه اولورسین (ترجمه) تدر بو خوفی ترك ایله شتاب ایت آتش

حربه *سوینديکه آني پرتاب ايده شمشير آتشتاب (نطق آخر)

انا علي واعلى الناس في النسب * بعد النبي الهاشمي المصطفى العربي

(منقبه) اوتوزيد نجي سنهٔ هجريه نك غرهٔ ذي الحجه سنده علي رضي الله عنه جنابلرينه معاويه صفين نام محلده مقابله ومقاتله يه شروع ايلدكده حضرت امير كندي عسكريني يدي صنف ايدوب هربرينه برسردار تعيين ايلدي كه هر كون برطائفه محاربه ايدوب هفته ده برنوبت كانجيه دلك استراحت وتكميل معونت ايده لر معاويه دخي اكا نظيره ايليوب لشكريني يدي بلوك قيلدي غرهٔ محرمه دلك هركون جنك اولوب جناب مرتضى غرهٔ محرمده حربي ترك وتأخير ايلدي تا نصف شهر اولدقده حضرت امير * عدي بن حاتم طائي * ويزيد بن قيس ارحبي وشيث بن ربعي * وزياد تميمي * وبعض كسنه لري معاويه يه طريق هدايته دلالت * وخير وحق ايله وصيت ونصيحت ايلمك ايچون ارسال ايلدي ممكن اولميوب عودت ايلديلر چون محرم تمام اولدي * حضرت امير بيورديكه * اي اهل اسلام صلاح حال اميديله برآيدركه توقف ايلدم قضايا تأخير هيچ نتيجه پذير اولمدي * پس حرب وضربه حاضر ومهيا اولك ديو بو قطعه يي انشاد ايلدي (انا) اشباع ايله ايديكي سبق ايتمشدر (علي) ايله اعلى ميانده جناس ناقص وارد رهاشم اجداد نبويه دن ايكنجي دركه محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشمدر اسمي عمرودر (هاشم) لقبي زائران بيت رحمانه هشام يعني ثريد ايله اطعام عادتي اولديغي جهتندندر (ترجمه)

بن علي يم هم نسبده جمله نك اعلاسيم * اول نبي هاشميدن صكره بافضل وادب

قل للذي غره مني ملاطفة * من ذا يخلص اوراقا من الذهب

(غر) تقديم معجمه ايله در الداتدي ديمك كه ملاطفه فاعليدر ومفعولي ضمير متصل الذي يه عائددر كه مغرور ومفتون يقته مراددر (من) استفهاميه (اوراق) جمعدر مفردي ورق كسر مهمله ايله وفتحه لرله دخي لغتدر سيم وزري صحيفه ويپراق كبي ايدوب سكه لنديكي ايچون ورق تسميه اولندي جمع قيلنمق وزن ايچوندر بو خصوصه معناسي دراهم مضروبه يعني سكه لي اقچه لر ديمكدر وسكه زنه ورق ديرلر (فائده) في الاصل درهم زمان ضحاكدن بري خرما چكردكي كبي ايدي مدور ومورق اولوب ضرب سكه قيلنمق دولت اسلاميه ده حسنات فاروقيه دندر صكره امويه ده تنقيح اولنديغي كركي ولاقطي امثالي فقهانك تصريح كرده لريدر (مفهومي) بنم لطفم كنديني مغرور ايدن كسنه يه سويله كه دراهم مضروبه يي التوندن كيم خلاصه ايده بيلور يعني ايلديكم ملاطفه براي مصلحتدر حقانيته

كانجه بنه التون كبي غل وغش قبول ايلم لطفه باقوب الدانمه سون غافل اولمه سون الفت واخوت وملاطفه وملاعبه امثالي حركات امور شرعيه اجراسي لازم اولميان محللرده در * والا احكام ربانيه واحوال نبويه يه كانجه مه وشكاف اولوب برطريقيله خدعه اختياري حقمده احتمال دكلدر (ترجمه) دي اكا كيم لطفمه مغرور اولوب كستاخ اولور * كيمدر اول سيمي ذهبدن آيران اول بحسب

هبت عليك رياح الموت سافية * فاستبقني بعدها لا ويل والحرب

(سافيه) فا ايله *ا وير يلوب صاچليجي (ويل) موحده ايله شدتدركه (اخذ او بيلا) بطش شديد معناسنه (حرب) مهمله لرده فتحه لرله مالني آلوب فقير ايلمك ياخود اولنك اعمالنه ايله هدم وشق معناسنه معروفدر (بيتك معناسي) سنك اوزريكه هلاكتك روزكارنشر ايلدي پس نيم بسمل كبي حركت ايدوب بزه زحمت ويرمه اولدي اوله جق بزي ترك وابقا ايله كه شدت اولنه جق دخي نيجه كسنه لر وار انلره لزوم واردر سنكله بو مقاتله ده بن ادراك امر ايلم ديو كندينك بو محاربه ده بقا وعدم شهادتني اشعار ايدر (ترجمه) بادموت ايروب غبار وارلك ايلر تارومار ساكه قالور اشك چشم ونار غم رنج طلب رجز

انا الغلام العربي المنتسب * من خير عود في مصاص المطلب

بو شعر معاويه نك عبد آزاد كرده سي اولان حريثي قتل ايلدكده اكا خطاباً صادر اولمشدركه (منقبه) ابن اعثم كوفي كتاب فتوحنده ديركه معاويه حريثه هرباز وصيت ايدرديكه صفين علي يه تعرض ايلمه وا كا قارشو وارمه اكر سكا جانك لازم ايسه آنك كوزينه كورنمه اكر ممكن اولسيدي بن كورينوردم ديو تنبيه ايدردي لكن حريث غايت شجيع وبهادر اولمغله * آيا جناب اميره دنك اولورميم ملاحظه سي دماغنده اولمغين برطرفدن دخي معاويه دن كيزلي عمرو بن عاص دخي ترغيب ايدوب علي اولكي علي دكلدر قوجادي سكا مقابل اولور كسنه شمدي بو قدر سنك هنوز قوت شجاعتك وقتيدر ميدان سنكدر اكر غالب اولورسن برنام صاحبي اولورسين قتل ايلمك لازم دكل همان صورت غلبه بولنسون بو امر دخي فيصل بولور قضارا اكر او غالب اولورسه شتم وسب ايلدكده غضبه كلور قتل ايلسه لله اولمامش اولور ديوسني آزاد ايدردي بوابرام والحاحنه مغرور اولوب * برمحلده اسد الله الغالب شجيع محارب * حضرت علي بن ابي طالب * جنابنه مقابله ايلدي حضرت امير دلير حربيجه حركت ايدوب بكحمله ده طعمهٔ شمشير ايلدي (ع) كلتا يديه يمين حين قد ضربه * يا امان ديمكه تهالك وياخود آخر وجهله دفعي

تداولك ايده جك وقته قومديغى افنديسى معاويه نك مسموعى اولدقده حضرت اميرك حرب وضربنى مقابله قبول ايلمزبراقوب قدسيه ايله در قدرت انسيه ايله دكلدر دو كنديسنه نصيحتى اصغا ايلدى جانى جهنمه سياقنده التى بيت جناب على نعت صورتنده انشا وانشاد ايلديكى شعرلك مطلعى بودر (شعر) حريث الم تعلم وعلمك ضائر * بان عليا للفوارس قاهر (القصه) (عود) اغاجدر بونده فرع معناسنه (مصاص) ضمله اصل ديمكدر (مطلب) هاشمك برادريدر وبونده مطلبدن مرادقوميدر عبدالمطلب بن هاشم صباوتنده اناك جايننده اولمغله عبد يتله وصف اولنديغى قرييامز كورايدى عبدالمطلب مراداولمقدن خوشدر (نكته) غلام تعبيرى مشاكله ايچوندركه (تعلم مافى نفسى ولا اعلم مافى نفسك) قبيلندندر حريث غلام معاويه اولمغله تفخر ايلدى * حضرت مرتضى دخى بزده برغلام مطلبى اولوب اول اصلك فرعيزديمك مراد ايدرياخود انا غلام النبى العربى تقديرنده اولوب لام عوضدر (ترجمه) بن غلام مصطفايم مفخرعالى نسب * اصل پاكم نسل عبدالمطلب ميرعرب

يا ايها العبد اللئيم المنتدب * ان كنت للموت محبا فاقترب

(منتدب) جواب ويريجى وهردعوت اولنان يره اجابت ايديجى كه عيوبدن معدوددر (اقترب) بكايقين دكل ديمكدركه لفظ كريمدر قريب ماده سندندر تقديرى اقترب الى ديمك اولور (ترجمه) سنى كادك اى فرومايه بنم ميدانمه * كل سورسن موتى يقلش يانمه اى بى ادب

واثبت رويدا ايها الكلب الكلب * والافقول هاربا ثم انقلب

(رويدا) تنوين ايله دراوردارودا مصدرندن تصغير ترخيمى ايله تصغير اولنمشدركه اوروادوزنده معناده امهال يعنى مهلت ويرمك كه (امهلهم رويدا) لفظ كريمدر تصغيردن مقصد وقت مهلتك قلتنى افاده در (كلب) ساكن اللام كوپك ديدكلرى حيواندر (غريبه) قالب آدمى اوزره تحقيرا شيطان القاى براق ايلدكده تو كرك محل سرمسنه وقوعنده جبريل اول محلى قوسهٔ جنا حيله قطع وطرح ايليوب آلودهٔ براق اولان طين آدميدن كلب مخلوق ايدوكى بعض تفاسيرده مصرحدر * عجيبدركه تركيلرى اولان كوپك وكوپك لفظلرى جناس تام اوزره مرسومدر سبب انسيت بونلردر ديدبلر وجلدآدمى كبى استعمال وانتفاع اولنماز (وكلب) كسر لام ايله هرشيده شدت وشرتدر خصوصيله كلابده تحريك ايله دلى كوپك يعنى قودوز ديدكلرى عقور كبى كه اشد واشر الكلاب اولور * حتى جواز قتلى

وشيطانيتى باننده اثروارد اولمشدر (اولا) عاطفهٔ قسميه ايله حرف نفيدركه اولا تثبت تقديرنده يعنى اكر ثابت اولمزسك اختيار فرار ايله ديمك مفهومنده (ثم انقلب) (ثم كلا سوف تعلمون) قبيلندندر ديديلر (ترجمه) قاچه اى كلب كلب ميدانده ثابت اول براز * غيرتك يوغيسه قاچق پس سكا اولماز عجب (رجزديكر)

اياى تدعوفى الوغى يا ابن الارب * وفى يمينى صارم يبدى اللهب

(اياى) مؤخر تدعونك مفعوليدر (وغا) جنك (ارب) فتحتين ايله حصوانده حيله يه محتاج اوله جق مرتبه افراط حاجت وشدت اقتضاى امردرحتى * كل ارب حاجة لا بالعكس * ديمشلر يعنى هرارب حاجتدر لكن هرحاجت ارب اولماز زيرا مفهوملرنده مساوات يوقدر ارب شدتله مقيددر لكن حاجت مطلقدر اشته بوسببدن ارب مطلقا حيله معناسنه شايع اولمشدر * وبونده مراد بودركه حيلهٔ محض اولان كمسنه نك اوغلى ديوب ملعون بن ملعون كبى حيله كارلغنى افاده در (واو) حاليه در (ترجمه) سنمسين دعوت ايدن جنكه بنى اى بى ادب كورمدلك دستمده تيغى كيم چيقراندن لهب

من يخطه منه الحمام ينسرب * لقدعلمت والعليم ذوادب

(من) استفهام انكارى (يخطه) تقديم معجمه ايله خطوه ماده سندن اخطأ مصدرندن مضارعدركه اخطأ ديمكدر تحريك معناسنى متضمن اولمغله يخطه يحركه مقامنده اول حسامى كيم تحريك ايدر (حام) كسر مهمله ايله موتدر (ينسرب) مهمله لرله دوكيلور ديمك (مفهوم) بيت اول قلجى كيم تحريك ايدركه اندن موت منتشر اولوريعنى كمسنه تحريكه سبب اولماز * وفى الحقيقه آنك بويله اولديغن بن بيلورم * وهركيمك بوامر معلومى ايسه اول كمسنه عقل وادب صاحبيدر * مكر بيلميه كه بى ادب ومجنون اوله (علمت) اكر خطاب اولورسه معنى سن بوامرك تحققنى بيلدك پس اديب اول بى ادبلك ايلمه كه اهل علم اديب وعاقل اولور (ترجمه) لولهٔ تيغمدن آب مرك اولور هردم روان * صوصاد كسه قانكه كل قاندرم چكمه تعب

ان لست فى الحرب العوان بالارب * وعن قليل غيرشك انقلب

(عوان) برنوع حربدركه دفعات ايله مقابله ومقاتله اولنه (ارب) عاقلكه تفصيلى سابقدر (قليل) زمان محذوفك صفتيدر (غيرشك) يقينا معناسنه اولوربعضيلر انك نعتيدر منعوتى مقدردر ديديلر (انقلب) مجهول متكلمدر * صيغهٔ امر ايله

دخی نسخه‌در * الف ولامك کسرلریله (معنی) تکرار بتکرار مقاتله واقع اولان
جنکده‌سن عاقل دکلسین یعنی بویله کارزاره کلمك عاقل کاری دکلدر زیرا چوق
کچمزیدی ارجاع اولنورم که مقاوله ایده جك کمسنه قالمدی جمله‌سی طعمهٔ شمشیر
اولدی پس بکا دخی تمامدرعودت ایدلك دیرلر (ترجمه) مبتدی ایسك امور
جنکه بیلمزسك بنی * چاشنیٔ جنکی شمدی داتدرام بن ساکه هب (رجز آخر)

انا علی وابن عبدالمطلب * نحن وبیت الله اولی بالکتب

مصراع اول کرات ایله سابقا مفصلدر * ومصرع ثانیده (واو) قسمیه (بیت الله)
کعبهٔ مکرمه‌در که آیهٔ کریمه‌ده کندینه اضافتله (طهر بیتی) دیوب تشریف
ایتمشدر (مسئله) حق تعالیدن غیره قسم ایلمك کندینه مخصوصدر که (والتین)
(والعصر) (والفجر) امثالی قرآن کریمده چوق قدر انسان ایچون خالق تعالیدن
غیره قسم تجویز کردهٔ فقهاد کلدر * جواب ویریلور که بیتدن مراد رب البیت‌در
یاخود بو رجزی ورود نهیدن مقدم انشاد بیورمشلردر * یاخود روضهٔ امام
نوویده من غیر فکر سبق لسان واقع اولسه لغو اولور دیمشدر وقریبا کاسه
کرکدر ابوالله کبی (مهمه) یمین لغتده قوتدر وشرعده نام خدایی ذکر ایله خبرینی
تقویه وجزایی شرطله تعلقیدر اوچ نوعدر (بری) غموسدر که قصدا کذبه یمین‌در
صاحبن وباله غمس وادخال ایلدیکی جهتدن تسمیه اولندی (ایکنجی) لغودر
صادق اولمق ظنیله کاذبه یمیندر (لا یؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) ناطق اولدیغی
اوزره معفودر (وبری) دخی منعقده‌در امر مستقبلینك فعلی ویا ترکی اوزره
یمیندر اکرحانث اولورسه اکراه ویا نسیان معتبردکلدر کفارت لازم کلور کفارتی
دخی عتق رقبه ویا عشره مساکینی اطعام ویا اکسادر اکر بونلره قدرتی اولمزسه
اوچ کون متوالیا صومدر (فائده) حضرت ناظمك بیت الله ایچون اولویت
اهلیتی وجوهله درازیله ولادتی بیت شریفك داخلنده واقع اولمشدر حتی کاشفی
بیورر * طواف خانهٔ کعبه ازان شد برهمه واجب * که انجا در وجود آمد علی بن
ابی طالب * وبری دخی اجدادی تا قصیدن بری کعبه ساکنلرینك میاننده ضابط
اوله کلمشلردر * واشته اقبویا عق عبدالمطلبه میسر اولمشدر * وبنای کعبه قاچ
دفعه اولدیغی بو ابیات ایله ضبطی تسهیل وترتیبنه رعایت اولندی (نظم) بنای
کعبه اون برکره اولمشدر آنی ضبط ایت * ملکلر آدم واولادیدر دردنجی ابراهیم
یا توب عملاق وجرهم هم قصی ایله قریش آنی * دخی ابن زبیر آنك طقوزنجیسی
با تکریم * اونبی یایدی حجاج انی یوجب ولی باوده * حطیمی ایلدی تفریق انجق

صانکه بر ترمیم * ایدوب تجدید کلی خان مراد آنی مراد اوزره * انك تاریخی
ختم اولدی اولوب اون برا کا تعظیم (کتب) انبیایه انزال اولنان کتابلرکه دردی
کبیر وماعداسی صحف صغیره‌در که جزء ورساله کبیدر (لازمه) سورهٔ اعلی
تفسیرنده جارالله کشنی اوزره * ابوذر رضی الله عنه سؤالنه جوابا حضرت
رسالت بیوردیلر که کتب آسمانی یوزدرتدر حضرت صفی الله ایچون اون صحیفه
وشیث ایچون اللی صحیفه * وادریسه اوتوز صحیفه * وخلیل الله ایچون دخی
اون صحیفه * ویریلوب وتورات کلیم اللهه وزبور خلیفة اللهه * وانجیل روح اللهه
وفرقان حبیب اللهه * دخی جمله‌سی یوزدرت اولور * لکن کنز صنها جیده توراتدن
مقدم حضرت کلیمه اون صحیفه اعطا اولنوب بو صورتده سور قرآنیه عددنجه
یوز اون درت اولور * بعضیلر دخی آدم علیه السلامه صحایف احسان اولنمدی
دیدیلر * پس بنه عدد اوله عائد اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب عالی
نسب * برزحق کعبه اولا یوز کا به باادب

وبالنبی المصطفی غیر الکذب * اهل اللواء والمقام والحجب
نحن نصرناه علی کل العرب

(لوا) سنجاق که تفصیلی سابقدر (مقام) لام عهد ایله مقام ابراهیم علیة التسلیم
درکه انده اثر قدم محترملری وار ایمش لمس ومس ایله محو اولمشدر (حجب) بیت
شریفك پرده‌لریدر (فائده) بیت شریفی ابتدا اکسا ایدن ملك یمن تبع حمیریکه ابو
کرب اسعددر بعثتدن اوچیوز ییل مقدم انطاع وبرود ایله پوشیده قیلدی وحر برایله
ابتدا حضرت عباسك صباوتنده والده‌سی نبیله عباسی غیب ایلدکده نذر ایدوب
بولدقده نذره وفاءا اکسا ایلدی * وقصی بن کلاب عهدندن ابو ربیعة بن المغیره
ظهورینه وارنجه بر سال جمله قریش اتفاقله ودیکر سال مومی الیه اکسا ایدوب
مناوبه ایله شرفیاب اولورلرایدی حضرت رسالت ثوب یمان * وفاروق وذوالنورین
قباء قباطی کسوه ایدرلرایدی * حتی حضرت عمر هرسنه کسوه‌یی حجاجه تقسیم
وتجدید ایدردی شرعا بیع ایله تجدید اولنمق جائز اولدیغی ابن وهبانك بو بیتیله
محکومدر (بیت) ودیباجة البیت العتیق عتیقة * تباع وبالاثمان یکسی ویعمر *
وخلافت مأمون عباسیده برسنه‌ده اوچ کره تجدید کسوه اولنوب یوم ترویه‌ده
قرمزی دیبا وشهر رجبده قباطی وشهر رمضانده بیاض دیبا اکسا اولندی
* دولت عباسیه دنصکره کاه سلاطین مصر وکاه ملوك یمن طرفندن پوشیده
قیلنوب خلیفهٔ بغداد ناصر بالله عباسیدن بری سیه جامه تکسیه * والی الان

مستقلا آل عثمان ابد الله دولتهم اول خدمتله ممتازلردر (اهل) محذوف نحن یه خبر اولور (ترجمه) اقربی بزهم نبی صادق القولك كه بز * اهل كسوه ومقام ایله لوا بزبا حسب * یاوری ایدك نبینك حمله ایتدكجه عرب (نطق دیكر)

ابی الله الا ان صفین دارنا * ود ارکوا مالاح فی الافق كوكب

(منقبه) حضرت مرتضی كرم الله وجهه جنابلری ماه محرم خروجند نصكره مقاتله یه عزیمت بیوروب ابتدا كی كونی مالك بن اشتری محاربه یه ارسال ایلدی * ایكنجی كونی هاشم بن عتبة بن ابی وقاص * اوچنجی كونی زیاد بن نصری * دردنجی كونی وبشنجی كونی بالذات كندی نفس نفیسیله میدان مقاتله یه خروج ایلدی * بشنجی كونی سادات اصحاب كرامدن عمار بن یاسر شهید اولدیكه سنی فئهٔ باغیه قتل ایدردیو شهادتنی مخبر صادق علیه السلام خبرویرمشلر ایدی * وهاشم مزبور * وعبد الله بن بدیل بن ورقاء شهید اولدیلر * ومعاویه طرفنده ذو الكلاع بن مطاع بن مطلب وحریث بن صباح حمیری قتل اولندیلر * وحضرت امیر اولقدر مقاتله ایلدیكه قلجی اكرلدی وقبضه سی مبارك اللرینه یاپشدی * عاقبت ربیعهٔ همدانی اون ایكی بیك دال قلج ایله دشمن اوزرینه حمله ایلدكده غلبه ونصرت ظهور ایله لله الحمد مخالفین مغلوب ومنكوب اولدیلر اخشام اولدی وكیجه دخی معركه دن آرام ایلدی حتی اول كیجه حضرت امیرك كندی اللده بشیوز یكرمی اوچ كسنه مقتول ومخذول اولدی واول كیجه یه لیلهٔ الهریر دیدیلر هر برصوت كلابدر * طلوع شمس وقتنده لشكر شام هزیمته عزیمت ایلدكده معاویه مضطر ومضطرب اولدی عمرو بن عاص تعلیمیله مزراقلر اوزره مصحفلر آویزه ایدوب بزلر سزلری كتاب حقه دعوت ایدرزدیوب فریاد ایلدیلر وصلحه طلبكار اولدقلرنده حضرت ناظم بو قطعه یی انشاد ایلدی (افق) ضمه لرله كنار آسمان وزن ایچون ساكن اولمشدر (دارکو) تسهیل واویله درالف یازلمز اشباعدر (ترجمه)
خدا منع ایده بو صفین اقامتكاه اولو بدرچون * بزه وسیزه تار خشنده در آفاقده كوكب

الی ان تموتوا ونموت ومالنا * ومالكموا عن حومة الحرب مهرب

(حومه) محل حرب در اصلنده معظم اموره حومه دیرلر ایدی جهاد دخی دین مبینده بر امر عظیمدر (ترجمه) اولنجه یعنی سز یا بز جدالدن اولمز عاجز * بزه وسیزه یوق جنك معظمدن بوكز مهرب (رجز آخر)

یا ایها السائل عن اصحابی * ان كنت تبغی خبر الصواب

حرب صفینده انشاد اولنمشدر لكن ابن اعثم دیركه بو شعر معقل بن قیس ریاحینكدر (ترجمه) شان اصحابمدن استفسار ایله ایدن خطاب * طوغریسین استرایسك ویرم سكا شافی جواب

انبئك عنهم غیر ما تكذاب * بانهم اوعیة الكتاب

(ما) زائده در (تكذاب) تكرار وزننده یلان سویلمك (اوعیة) ظروف معناسنه در مفردی وعادر (كتاب) قرآن كریمدر لام عهدیه در (ترجمه) قول صادق ایله اخبار ایدم انلردن سكا * هر بری اولمش حقیقت ایچره بر ظرف كتاب

صبر لدی الهیجاء والضراب * فسل بذاك معشر الاحزاب

(صبر) ضمله صبورك جمعیدر (ترجمه) حرب وضربه هر بری قادر اولوب اولور صبور * اعتمادا بتمز ایسك احزابه صور قیله جواب (دیكر)

الم تر قومی اذ دعاهم اخوهمو * اجابوا وان اغضب علی القوم یغضبو

عسكرك كمال اطاعتنی ستایش بابنده صدور یافته در مصرع اولك آخرنده (همو) صله اولور (اخوهم) متكلمدن عبارتدر (ترجمه) قومی كور دعوت اولندقجه اولورلر مجیب * خشم ایدرسم اول كروهه اولمز انلاره قریب

همو حفظوا غیبی كما كنت حافظا * لقومی اجزی مثلها ان تغیبوا

(همو) صله اولوب اصلی هم در كه مثلی سابقدر (مثلها) ضمیری حفظه عائد در تأنیثی حفظ غیبت افراد جماعت اعتباریله در (غیب) معجمه ایله شهادت مقابلیدر كه كشینك غائبانه سی (ترجمه) حفظ ایدرلر غیبتم حاضرده اولدیغم كبی * بن دخی حفظ ایدرم انلاری اولدقجه غریب

بنو الحرب لم تقعد بهم امهاتهم * وآباؤهم آباء صدق فانجبوا

(بهم) بموتهم تقدیرنده اولوب (لم تقعد) دعادر كه قعود مرتبه دن كنایتدر (لم تقعد) فا وقاف ایله دخی نسخه در انلری انالری غائب ایلمسون دیمكدر (معنای بیت) بنم وصف ایلدیكم عسكرم حرب وضرب اوغللری یعنی اصحابیدر كه انلرك انالری كندیلرینك موتلریله بكا وعویل ایلمكه قاعدات اولمسونلر وبابالری دخی ارباب صداقتدندر كه بویله نجیب ولدلر دنیایه كتوردیلر دیمكدر كه انجبوا فاعلی آبایه راجعدر لكن ترجمه ده مبالغه یه حمل ایله تصویر اولنور (ترجمه) حربدر مادرلری كیم ایتمز انلرله قعود * هم پدرلر انلره صدق ونجابتدر نصیب (دیكر)

الا ازد سیفی علی الاعداء كلهم * وسیف احمد من دانت له العرب

(ازد) تقدیم مهمله ایله یمنده بر قبیله اسمیدر سین ایله اسد دخی لغتدر كه نسلی كهلان

ابن سبایه متصل اولدیغی محله ده تحریر کردهٔ شارح فقیردر (کلهم) جر ایله تأکید
اعدادر میم کسر ایله اشباع اولنور (من دانت) جمله سیٔ جر ایله صفت احددر
(مأل بیت) ازد قبیله سی رجالی بنم دشمنمه حواله ایلدیکم قلجمدر و حضرت
رسالت علیه التحیه نك دخی انلر قلجیدرکه اول پیغمبره اول قبیله دکل بالجمله
اولاد عرب اطاعت ایدر اویله بر ذات شریفدر (ترجمه) ازد قومی تیغ
اولدی کاید را عدایه عذاب * داخی شمشیر محمدر اطاعت اکتساب

قوم اذا فاجؤا اوفوا وان غلبوا * لا یجمعون ولا یدرون ما الهرب
(فاجؤا) قاتلوا وزننده در دفعة اخذ ایلسه لر دیمکدر (مأل شعر) اول قبیله رجالی
برکسی اکر اسیر ایلسه لر حقنه رعایت و اکرام و وفا ایدرلر و اکر کندیلری مغلوب
اولسه لر فرار ایلمزلر و فرار ندر بیلمزلر دیمکدر حقلرنده (الاسد جرثومة العرب)
حدیث شریفی وارد اولمشدر (ترجمه) بر قومدر غالب اولسه دشمنه ایدر وفا *
دشمنه مغلوب اولان ایتمز فراری ارتکاب

قوم لبوسهم فی کل معترك * بیض رقاق وداودیة سلب
(لبوس) لباس معناسنه و بونده زره مراددرکه قریبا کلور (معترك) جمعیت عسکر
محلیکه معرکه کاه دیمکدر (بیض) کسر ایله قلجلردرکه مفردی ابیضدر (رقاق)
جمعدر مفردی رقیقدر رهر اینجه اولان نسنه یه دیرلر بونده آلات حربیه ایرادی
قرینه سیله اینجه قلجلر مراددر (داودیة سلب) اصلنده سلب داودیة ایدی وزن
ایچون تقدیم اولندی زرهلرکه داوده منسوب اوله حضرت خلیفة الله داود نبی
ابتدا زرهی تعلیم ربانی ایله ایجاد ایلدیکی (وعلمناه صنعة لبوس) کریمه سیله
ثابتدرکه (وألناله الحدید) تتمه سی دخی شاهد مدعادر والان (زره داودی)
اتصال محلی معلوم اولمیان زرهه اطلاق ایدرلر (فائده) عند العرب مؤنسات تعبیر
اولنان یدی عدد آلتدرکه ترجمه سی میسر اولان قانون الادبده دائما انیسیلری
سبیله تسمیه اولنمشدر بو مصرعدر بو فقیر انلری بو بر مصرعه درج ایلدم (ع)
قالقان آت مزراق قلج یای زره خود (ترجمه) بر قومدرکه معارکده لباسی
انلرك * تیغ و جبه زره داودی اولور شوکت نصاب

البیض فوق رؤس تحتها الیلب * وفی الانامل سمر الخط والقضب
(بیض) بونده فتح با ایله درخود دیدکلری دمور تاجکه زره ایله باشه کیرلر توغلغه
دیرلر (یلب) یمنی اولان زرهلرکه دریلری بر برلرینه دیکوب لابس اولورلر و فولاد
دیدکاری دمور معناسنه دخی کلور (سمر) اسمرك جمعی که قره یه مائل مزراقلردر

خط دیدکلری محلدن چیقار (قضب) ضم قاف ایله و معجمه ایله قلجلردر فتحله و مهمله
ایله دکلدر زیرا جری اقتضا ایدر قافیه ایسه ضم اوزره در (ترجمه) فرق سرده
تولغه و تحتنده درجوشنلری * الده تیر و نیزه و شمشیر نصرت انتساب

البیض تضحك والاجال تنتحب * والسمر ترعف والارواح تنتهب
(بیض) کسر ایله در تکراری معرفا اولمغله بیض رقاق مصرعنده اولان بیض
مراددر (آجال) جمعدر مفردی اجل حیات انسان ایچون تقدیر و تعیین اولنان
مدت مضروبه (تنتحب) نحیب ماده سندن مهمله ایله در مضارع مؤنثك مجهولیدر
مقتول اولان انسانك کندینه کویا اجلی منتحب یعنی کریه ایدیجی قیلنور
(ترعف) بورنی قنار دیمکدرکه مزراغك اوجنی انفده استعاره ورعاف اثبات
اولنمشدر (تنتهب) دخی نهب ماده سندن تنتحب وزننده در غارت و یغما اولنور
دیمك که کویا حضرت قابض الارواح عزرائیل و عونه سی مردکان کشتکانك
روحلرین قاپشورلر (ترجمه) تیغلر خندان اولوب عمر عدو کریان اولور * نیزه
بورنی قانلوب ارواحن ایلر انتهاب

وای یوم من الایام لیس لهم * فیه من الفعل ما من دونه العجب
(فعل) فتحله اوچنجی بابدن مصدر و کسر ایله اسمدر (ترجمه) قنقی کوندر
کونلر ایچره کاولمیه انلر ایچون * انده بر کار صفابخش عجیب الفت مآب

الازد ازد من یمشی علی قدم * فضلا واعلاهم قدرا اذا رکبوا
(ازد) ایله ازید میاننده جناس واردر (هم) اشباع اولنور (فضلا) (وقدرا)
تمیزلردر (ترجمه) ازد قومی جمله اقوامدن فزونددر فضل ایله * جمله نك اعلاسیدر
ایتدکده تحریك رکاب

والاوس والخزرج القوم الذین هم * آووا وغر بیا فاعطوا فوق ما وهبوا
(اوس وخزرج) معجمه لرله صکره مهمله و جیمله انصاردن ایکی قبیله درلا بوین
برادرلردر بابالری حارثه بن ثعلبه در (الذین آووا) قصر ایله خطادر زیرا آووا
ایوندر مد ایله اعطوا وزننده در (ترجمه) اوس و خزرج قومی مهماندوست
وارباب سخا * یعنی احسان و کرم سبقنده ایدرلر شتاب

یا معشر الازد انتم معشر انف * لا تضعفون اذا ما اشتدت الحقب
(انف) ضمه لره دراسکانی ضروریدرکه حطیئه دیمش (ع) قوم هم الانف
والاذناب غیرهم وا * انف الناس رئیسلر دیمکدر فتح و سکون ایله انف دخی
نسخه در * اساسده انف قومه عزیز القوم دیمکدر دینمشدر * صحاحده روضة

انف رعی اولنمامش باغ وبستان ومزرعه دیمکدر لکن ضمیر ایله وفتحه لر ایله انفه
نسخه سی بوقدر (حقب) جعدر سنه لر دیمک که مفردی کسر ایله حقبه در
(ترجمه) ای کروه ازدسزلر عار وغیرت صاحبی * برجا عتسز که شدتده سزه
یوق پیچ وتاب

وفیتم واووفاء العهد شیمتکم * ولم یخالط قدیما صدقکم کذب
(شیمه) خوی وطبیعت (قدیما) زمانا قدیما تقدیرنده صفت اولوب موصوفی
مفعول فیه اولور (صدقکم) لم یخالط فعلنه مفعول (وکذب) فاعلدر
(ترجمه) عادت طبعیکز اوزره ایتدیکز عهده وفا * صدقکز اولمادی کذب آلود
هیچ بی ارتیاب

اذا غضبتم یهاب الخلق سطوتکم * وقدیهون علیکم منکم الغضب
(سطوت) حمله وصولت (یهاب) هیبتلنور دیمک (ترجمه) خشم وحمله ایتسکز
خلق ایدراندن احتراز * سیزه آسان اولوراندن ایلمزسز اجتناب

یا معشر الازد انی من جمیعکمو * راض وانتم رؤس الامر لا الذنب
جار ومجرور مؤخر راض کلمه سنه تعلق ایدر (امر) امر خلافتدر که حضرت
امیرک خلافتنده شرفیاب خدمتلری اولنلرک جمله سندن اقوی واولی بولندیلر
وثمرهٔ شجاعتلری واثر محبتلری خاندان نبوته جمله قبائلدن زیاده ظاهر اولمشدر حتی
(منقبه) حضرت سبط النبی الکریم امام حسین شهیدک سر مبارکی یزید پلیدک
سرعسکری اولان عبید الله بن زیاده کوفه ده واصل اولدقده کوفه منبرینه
سروردن صعود * وکندی عسکرینه خطبه ایدوب دیدیکه حمد اولسون اول الله
تعالی یه که حقی اظهار ایدوب امیر المؤمنین اولان یزیده وعسکرینه نصرت
وحاشا کذاب بن کذابی قتل ایله مسرت ویردی * دید یکی ساعت بنی ازددن
عبد الله بن عفیف رضی الله عنه درحال قیام ایدوب غیرت اسلام ایله کندینی فدا
وحمله یزیدیلرا یچنده دیدیکه * ای کذاب وای دشمن رب تواب یلان سویلدک سن
وسنک پدرک دخی وطرفندن بویلده یه والی اولدیغک ملعون دخی وعسکرک جمله
کاذبلر وحیله کارلر سزای مرجانه نام برطهارتسز جاریه نک ولد زناسی پیغمبر
زاده یی قتل ایلدک وصد بقلر مقامنه چیقوب هذیان وخلطیات ایدرسن که کافر
کاری دخی دکلدر دیدکده عبید الله غضبه کلوب طوتک دید کده ابن العفیفی اخذ
ایلدیلر * اول ساعت ازدیلر جمع وهجوم ایلدیلر شجاعت وغیرت وجمعیتلری مجرب
ومقاومتلری ممکن اولمدیغی معلوم اولمغله ابن زیادک آدملری یدندن ابن عفیفی اخذ

ایلدیلر * پس حضرت امیر مقدما غائبانه لرینک ثناسنده اولدیغی وبوبیتده دخی
اظهار کرامت بیوروب صداقتلری باینده شهادت ایلمشدر (ورأس وذنب) دخی فن
نجوم اصطلاحندن درکه بری سعد وثانی نحسدر * سزلر دائما اهل بیته
امر صیانتده اولمغله اهل سعادتدنسکز * وذنب ذنب شقاوت اولمق سزلردن روئما
اولمازدیمکدر (ترجمه) جمله کزدن ای کروه ازد خشنود اولمشم * سروران
لشکرمسز پس عدو اولسون بیاب

لن تیأس الازد من روح ومغفرة * والله یکلؤهم من حیث ماذهبوا
غائبانه دعانک قبولی اثرله تبوتندن ناشی غیبته بوبیتده التفات بیوردیلر (مفهوم)
دنیاده اولدیجه آزد قبیله سی اهل بیته اولان خلوص محبتلری وازجان ودل
خدمتلری ایچون راحت ومغفرتدن مأیوس اولمسونلر یعنی نائل اولسونلر وهرنه
محله توجهلری واقع اولسه الله عظیم الشأن حافظ وناصری اولسون دیمکدر مألنده
(ترجمه) راحت وغفراندن حقدن انلر اولمازلر ناامید * انلری حفظ ایدر الله قنده
ایتسه لر ذهاب

طبتم حدیثا کما قد طاب اولکم * والشوک لا یجتنی من فرعه العنب
(معنی) سزلر قدیما وحدیثا اولا وآخرا طیب وطاهرلرسکز زیرا اصلک پاک
اولدیغنه فرعی دلالت ایدر عادة الله بویله درکه اصلی دیکن اولان اغاجک
فرعندن اوزم النمز (ع) طوغر نجم سعادت شیمه سز برج سعادتدن (ترجمه)
اولیکز خوش ایدی شمدی دخی خوش اولدیکز * تاک معمورک اولورمی میوه سی
خار خراب

الازد جرثومة ان سوبقوا اسبقوا * اوفوخروا فخروا او غولبوا غلبوا
(جرثومه) جیم ومثلثه ایله کرکدر بواداایله مطلعده ایراد ایلدیکمز حدیثه اشارت
بیورمشلردر (معنای شعر) قبیلهٔ ازد برطائفهٔ اصیل وجلیلدر که برزمره ایله
قوشمق ویا خود آت یارشدرمق لازم کلسه ثمرهٔ خدمت ومحبت اهل بیت شریفنه
البته سائرنی انلر سابقلردر واکر مفاخره امری درمیان برزم اولسه مادهٔ فخر
اولاجق امور انلرده غیریلردن چوق بولنور واکر کارزاره کلوب جنک وجدال ایلمک
اقتضا ایلسه البته انلر غالبلردر * واقعا سائر اولاد عربده دخی خصوصا سپاهلرده
براهل وجود ایله عربده درکار اولسه انلره برغیرت عارض اولورکه خشونت ظن
اولنور لکن اکریو وجود کوریلنوب تعظیم تقدیم قیلنمدمق اولنسه انلر دخی زیاده پایمال
اولورلر محبت اولاد عرب حقنده نتیجه حدیث شریفلر کوزیلوب حتی انلردن

برحديث اربعين انتخاب وترتيب اولنمشدر لله الحمد والمنه (ترجمه) سبق اولنسه سبق ايدرلر داخی مغلوب اولسه لر * غالب اولوب فخر اولنسه فخر ايدرلر بحساب

اوكوثروا كثروا اوصوبروا صبروا * اوسوهموا سهموا اوسولبوا سلبوا

(مآل نظم) بيت سابقه مربوط ومعطوفدر ودخی چوق جنك اولنسه انلر كثرت بولورلر وصبر ايله يعنی مطل وتأخير ايله تعجيز ايدوب بوطر يقله نبرد ايلمك مراد اولنسه انلر صبرده دخی اهل تحمل اولورلر واكر حبس واسر وضبط قيدنده اولنسه دخی زياده اهليت كوسترلر وياخود انلرك كلاملرينه اعتماد اولنسه انلر دخی سكا انكله مقابله ايدرلر واكر يغما وغارت كوسترلسه انلر نهب واختطافی جمله دن اولی بيلورلر (ترجمه) چوغه چوقدر صبر ايدرلر صبر اولنسه لر اكر * سهمه غالب سلب اولنسه لر ايدرلر انتهاب

صفوا فاصفاهم المولى ولايته * فلم يشب صفوهم لهو ولا لعب

(صفوا) جمع ماضيدر (صفوا) دخی نسخه درلكن مقدره محتاجدر (معنی) اول قبيله نك رجالی صفوت وخلوصه مقارنتلرندن ناشی حق تعالی دخی كندی ولايت يعنی دوستلغنی انلرك حقنده خالص ايلدی وصفوتلرنده اكدار لهو ولعب شائبه سی آميخته اولمدی (ترجمه) صافی اولديلر صفا بخش اولدی مولی انلره ▪ طاغيدوب صفوتلرينی بوزمدی لهو والعاب

هينون لينون خلقا في مجالسهم * لا الجهل يعروهم فيها ولا الصخب

(هينون) فتح وسكون ايله جمعدر وفتح وشد ايله دخی لغتدر كه ميت ايله ميت كبيدر مفردی هين سهل وآساندر (لينون) دخی انك كبيدر معناسی يومشق وملايم ديمكدر امر صوری ومعنويده استعمال اولنورلر لكن منادی بيورركه انسان حقنده تخفيف ايله وسائرده تشديد ايله مستعملاردر (يعرو) عروه مصدرندن قادر اولمق وكوجی يتمك معناسنه (صخب) تقديم مهمله ايله صوت وصدا كه چاغرمق (معنی) انلر مجالس موانستده حسن خلق اهليدر مع هذا جهله مغلوب اولميوب وعنف وشدت وحدتله دخی غلبه ممكن اولمازوانلردن دخی مشهود دكلدر (ترجمه) نرم وآسان اولديلر اخلاقله مجلسده هم * اختلاط صوت ايدوب ايتمز جهالتله خطاب

الغيث اما رضوا من دون نائلهم * والاسد ترهبهم يوما اذا غضبوا

(غيث) يغمور در لكن بونده مدد معناسنه غياث كبی (اما) ان ايله ماء زائده دن مركبدر فامانذهبن بك كبی (نائل) عطا (اسد) ضم وسكون ايله ارسلانلردر

مفردی اسد معروفدر (مفهوم) انلر اكر راضی اولورلرسه عينی مدددر وبو حالت انلرك عطای حقيريدر لكن اكر بركون غضب دخی ايدرلر ايسه ارسلانلر كنديلردن خوف وخشيت ايدر (ترجمه) ▪ سخاوتده ايدرلر فيض بازان عطا * هم غضبده شيرلر انلردن ايدر اجتناب

اندى الانام اكفا حين تسألهم * واربط الناس جأشا انهم ندبوا

(اندى) وزن ومعناده اجودكه جومرد وخيری كثير ديمكدر (قاعده) افعل تفضيل استعمالده الله اكبره مادهسندن غيريده برشيئه محتاجدركه من درزيد اسن من عمرو كبی اما اضافتله استعمالی بمعنی من دركه آندی الانام اندی من الانام ديمكدر * ولام ايله زياتز د اولور الافضل كبی لكن مضاف اليه دن عوضدر افضل الناس ديمكدر اودخی افضل من الناس مألنده در * قالديكه الله اكبر علما نحو اكبر من كل شئ تقدير ايلديلر ونيجه لر دخی مجموع مشغله لريكزدن اكبردر وطاعتی دخی جمله اطاعتلری لازم اولانلرك اطاعتلرندن اوجبدر ديمكدر ديديلر وفرزدقك (بيت ان الذی سمك السماء بنی لنا * بيتا دعائمه اعز واطول * شعرنده اولان (اعز واطول) عزيز وطويل معناسنه اولدقلری كبی الله اكبر دخی اهل لغت عندنده الله كبير ديمكدر ديدكلری حدادين نقل ايلدرة بيضاده افاده اولنمشدر * شارح فقير ديركه واقعا علم الله ده ايجاد ماسوا محقق ايسه دخی خارجده بالفعل هنوز وجودی يوقكه مفضل عليه اعتبار اولنه انلرك فعله كلمسندن اول دخی قديم تعالی كبريا ايله متصف بالذات ايدی (بيت) ديدم بوغمش بردم ايش عالم امكان ▪ برعارف اشيدب ديدی الان كما كان (اكف) فتح وضم وشد آخر ايله كفك جمعيدركه آيه واوج دخی ديرلر راحه كبی (جأش) جمله خوف وزننده در خوف اثناسنده داخل صدورده پيدا اولان ضربان وخفقان كه بعض مبتديلر انی ولد قلب ظن ايدرلر صدر معناسنه اولان جوشوش كلمه سندن مأخوذدر و * اربط الجأش * دلير مرد شجيع فراردن كندی ضبط وربط ايلديكی ايچون وصف اولنور (ندبوا) نون ايله وجمهولدركه جنك ايچون دعوت وجمع اولنديلر ديمكدر (ترجمه) اكرميدر خلقك انلر اولسه انلردن طلب * حربه دعوت اولسه لر درحال ايدرلر انتداب

وای جمع كثير لا تفرقه * اذا تدانت لهم غسان والندب

(تدانت) اصلنده وزن ومعناده تقربت كبی تدانيت ايدی الفه قلبله ساكنين حصولنده مقلوب حذف اولندی (غسان) برمحلدركه ازدن اول محله نزول ايدن طائفه انك اسميله تسميه اولنديكه بنی جفنه انلردندر * وغسان هجرتك اوننجی

سالنده اسلامه کلدیلر وخدمت نبویه ده بذل وجود قیلدیلر (ندب) تحریك ایله در اتفاق ایله اوق آتغه بر جله نك جهت واحده اوزره توجه ایلملریدر (ترجمه) اهل غسان قتی جمیله که قیلدیلر هجوم * کاینمدیلر انلری اولدم پریشان وتباب

واللّه یجزیهم عما اتوا وحبوا * به الرسول وما من صالح کسبوا

(فاللّه) دخی نسخه در (یجزیهم) میمك کسره سی اشباع اولنور (من صالح) ما کسبوا ده مایی بیاندرکه وزن وقافیه ایچون فعل تأخیر اولنمشدر * صرد ابن عبداللّه ازدینك قبیله سی رجالندن اون برکسنه ایله حضور سعادته هجرتك اونتجی سالنده وفود وشرفیاب اسلام وسعود اولدقلرینه بو بیت دعاده اشارت وافاده واردر (ترجمه) خدمت دین رسول اللّه خدا اجور ایده * هم مجازاة ایلیه ایتدیکه خیرات اکتساب (رجز آخر)

فان کنت بالشوری ملکت امورهم * فکیف بهذا والمشیرون غیب

بو قطعه حضرت ذی النورینه خطابا صادر اولمشدر (شوری) مشورتدر (بهذا) ده بازائده در (غیب) غائبك جمع مکسریدر مراد طلحه نك مدینه ده فوت فاروقده بولنمدیغیدر (قصه) مواقف شرحنده سید سند شریف الاشراف بیوررکه حضرت فاروق حال احتضارنده امر خلافتی شخص واحده تنصیص وتخصیص ایلیوب بلکه امامتی بو آلتی کسنه میانده مشورته حواله ایلدیکه (عثمان) (علی) (عبدالرحمن بن عوف طلحه زبیر سعد بن ابی وقاص) درودیدیکه اکر ابو عبیده مبشر حیاتده اولسه انی تعیین ایدردم * وشورایه حواله سنه سبب انلر جمله دن امر امامته اصلح واولی وانلردن غیری کسنه ده صلاحیت یوغیدی * وبو رجال سته حقنده حضرت رسالت تشریف آخرت ایلدیکی ساعتده دك انلردن راضی ایدی دیدی * وترجیح فهم اولنمسون ایچون جنازه سی نمازنی انلرك برینه وصیت ایلیوب صهیب رومی یه سپارش ایلدی ویوردیکه اکر امامتده ایکی فرقه اولورلرسه اکثر اولان طرفك قولیله عمل اولنسون واکر برابر اولورلرسه ابن عوفك اولدیغی طرفك قولی ترجیح اولنه * پس حضرت فاروق دفن اولندقده مشورته جمع اولدیلر طلحه موجود دکل ایدی عثمان عبدالرحمانی مناسب کوردی اودخی بن اهل دکلم دیو دفع ایلدی لکن جماعه‌سی آنی مناسب کوروب دفع مجلس اولندی * حتی اوچنجی کیجه عبدالرحمن نصف اللیلده مسور بن مخرمه نك قپوسنه کلوب زبیر ایله سعدی دعوته ارسال ایلدی انلرله دخی برمقدار محادثه اولنوب عثمانی احضار واکتانه قدر اولدیلر تا آذان صبحه دك مکالمه اولنوب

ادای صلاتدنصکره حضرت امیره کلوب آنك تدبیریله مهاجرین وانصاردن موجود اولانلری وسر عسکرلری جمع ایلدیلر وعثمانه بیعت اولنوب امر امامت انده تقرر ایلدی (ترجمه) اکرسن مشورت ایله بو امره مالك اولدك ایسه مشیر آنك چوغی غائبدر نیجه تصدیق اولوراسب

وان کنت بالقربی حججت خصیمهم * فغیرك اولی بالنبی واقرب

(خصیم) خصومتی چوق اولان کشی (غیرك) دن مراد امیر کندیدرکه سلسلهٔ قرابتده عثماندن حضرت رسالتك نسلنه یقیندرکه عم زاده لردر لکن عثمان تا عبد منافده متصل اولور (ایکی بیتك مآللری) ای عثمان اکرسن بو امامت وامارته مشورتله یعنی مشورت رجالنك اختیارلریله مالك اولدك ایسه بوبله میدر بلکه دکلدر زیرا تعیین فاروقی اولان کسنه لر موجود دکللردر یوق اکر قرابت نبویه ایله نائل اولدم دیو خصملرینی اسکات ایدرسن دخی سندن غیری پیغمبره اولی واقرب کسنه واردرکه کندی مراددر (فتح) معلوم اوله که بو ایکی بیت مذهب شیعه یه موافق انشاد اولنمشدر حضرت امیرك اولمسی تصدیق اولنمز زیرا اهل سنت اتفاق ایلدکاری امره مخالفدر اهل سنت وجماعت انك اوزرینه اتفاق ایلدیلرکه حضرت امیر ایله جناب ذی النورین بیننده قطعا خصومت یوغیدی عثمانك قتلی جناب امیرك مشورتیله در دیو معاویه نك ایلدیکی اجتهاد خطا وافترادر وبو بیتلر اغراض فاسده اربابنك دسیسهٔ کاسده سیدر (مهمه) بخاری شرحنده عینی وغیری دخی بیوررلرکه سنت سنیهٔ احمدیه یه امتثال دعواسنده اولان نیجه اهل تعصب کرك حضرت صدیق ایله جناب مرتضی میانده وکرك سائر خلفا ایله بینه حضرت علی بیننده معارضه اثبات ایدوب عداوت وقوعنی اعلان واشاعت ایچون شیعیانك نصرت حیدرده وخلاف صدیقده تحدیث ایلدکاری کلام کذب انجامی * ونیجه لر دخی مخالفت شیعه قصدیله فضائل ابی بکرده وضع ایلدکلری اکاذیب مالا کلامی تصدیق ایدرلر * انلر ایسه ارباب حدیث عندنده معلوم وبالکلیه دسیسه اولوب لا اصل لها دیو خط بطلان کشیده قیلنمشدرکه * رکضهٔ محمد حیاتده * وفوائد بن هماتده دخی مندرجدر (ترجمه) خصیمه کر قرابت امرینی سن حجت ایتدکسه * سنك غیرك نبی یه سندن اولی دردخی اقرب

حرف التاء

قد رأیت القرون کیف تفانت * درست ثم قیل کانوا وکانت

(قرون) ضمله در اقران کبی جمعدر مفردی قرن سکون ایله در همزاد وهمسن

وهم وقت اولنلردر * وانسانك باش طرفی وبو ینوز * کنشك سمت بالاسی * وسکسان ییل مدت * ویا اوتوز ییل وسائر معنالری دخی واردر * حتی حضرت امیرك ذوالقرنین دخی القابندندر انلره واسکندره دخی سبب تلقیب ندر مجلة النصایده اذوأ بحثنده * ورسالهٔ اسکندریه ده دخی اجمال کردهٔ شارح حد ناشناسدر بونده اولکی معنی مختار حسین یزدیدرلکن بشنجی معنی دخی انسب کورینورکه قرون الاولی لفظ کریمدر (تفانت) فنا مادهسندن وتفاعل بابندن ماضئ مؤنثدر برابر فنا بولدیلردیمککه کویا بربرلریله فناده مسابقت ایلدیلر (درست) محیت کبی محو ومندرس اولدی دیمکدر (مفهوم بیت) تحقیق کوردك كه اقران وامثال ویاخود ازمنهٔ سالفه اصحابی نه کیفیتله فناپذیر ومحو اولدیلر وصکره احوال ماضیه لرینی حکایت ونقل وروایت اقتضا ایلدکده فلان طائفه شویله اولدیلرایدی * وانلرك قصه لری بویله اولدی حاللری بوایدی دیو مثال مقامنده ومناقب پایه سیله یاد وایراد اولندی واوانه کلمشدر واقع ومتحقق ایکن صدقه وکذبه احتمالی اولان سخن کبی کوشکذار اولور * ونیجه مثل وحکایتلر اولنده برواراییش بریوغیمش اداسی سرسخن اولمق بوفقیره خوش کاورکان لم تغن بالامس (ترجمه) کچن اهل زمانی بیلدی موت ومصیبت * فلان کس وارایدی دیرلر کاور بیزه ده نوبت

هی دنیا کحیة تنفث السم * وان کانت المجسة لانت

(هی) ضمیر قصه درکه اکرمذکر اولسه ضمیر شان دینور مرجعی یوقدر نقل اولنه جق امرك عظمتنه دلالت ایچون ایراد اولنور اول اخلاصده وقوعی کبی (تنفث) فانك ضمی اولی وکسری جائزدر نفث ماده سندن مضارع ومؤنث ضمیری دنیایه راجعدر تفث نفخ کبی اوفلمك که حزب نووی شرحنده بسط اولنمشیدی * سحار سحرنده نفس خروج ایلدیکی ایچون اکا نفاث دخی دیرلرکه (شر النفاثات فی العقد) سحارات دیمکدر بو ماده دندر کویا دنیا دخی نفسیله سم القا ایدر (مجسه) مس معناسنه اولان جسدن مصدر درکه جلوس بو ماده دندر میم مشددلك بری مصرع اخیره مرهون اولمغله زیاده سی ثانینك نقصانینی اتمام ایدر (ترجمه بودنیا مار زهرافشانه بکزر فی الحقیقة * اکرچه واربسه آنك نیاپشماسنده لینت

کم امور اقد تشددت فیها * ثم هونتها علی فهانت

کم تکثیر ایچوندر (ترجمه) نیجه کار جهان ایچنده مشتد اولدی حالم * آنی آسان ایدیجه کندمه اولدی سهولت (نطق آخر)

انما الدنیا فناء * لیس فی الدنیا ثبوت * انما الدنیا کبیت * نسجته العنکبوت

(فناء) رجل عدل کبی عین فنادر وبو مبالغه ویا دار فنا ایکن حذفله مقامنه اقامت ایلمشدر (فی الدنیا) ضمیر مقامی ایکن فیها دیمیوب ظاهر ایراد وکذلك انما هی مقامنده تکرار اظهار ایلمکدر (نکته) بو اوله که محل اکدار ومأوای مصائب اولوب راحت وصفا قطعا مأمول اولمیوب دار فنا وبلکه عین فنا اولمغله توجیه لحاظهٔ التفاته بك لمحه لیاقتی ونظر اولو الابصارده حقیقتی اولمدیغنه ومسبوق بالعدم وملحوق بالفناء اولمغله لاشیء وبلکه الان کما کان معدوم اولدیغنه ایمادرکه اوج بیت صکره تصریح اولنور (عنکبوت) ترکیده اورمجکدر عربیده خدرنق دخی دیرلر فارسیده جغ وآغی كه مسکیدرکه ونیجه اسملری واردر انکله هلاکدن خلاص اولوب وتدارك قوت ایدر ازجمله مکس مکس ایچون نسج ایدر دنیایه وجه شبه روز کاره تاب آوار اولمیوب تار ومار اولمسیدر (فائده) ابن دقاق انتصار نام تاریخنده وسائرلری دخی یازرلرکه عنکبوت ایله رب متین بودین مبینده برقاچ دفعه اظهار قدرت بیورمشدر * بری هجرت نبویه ده حضرت صدیق ایله اختفا بیوردقلری مغاره قپوسنده آشیان حمامه تحتنه نسج اولنمشیدی * وایکنجی داود خلیفة الله علیه السلام طالوتك طلبندن رهایاب اولمق ایچون تار عنکبوت ایله ستر اولندی * واوچنجی خالد هزلینك قتلنه امر همایون نبوی ایله اصحاب کرامدن عبدالله بن انیس رضی الله عنه واروب علی الغفله قتل وسر مقطوعیله کلورکن اختفا ایلدیکی مغاره قپوسنه کره بند اخفا اولدی دردنجی امام زین العابدین حضرتلرینك دیکر اوغلی زیدی هشام اموی طرفندن امیر العراق اولان یوسف ثقفی خبیثی عریانا صلب ایله یوز یکرمی التی تاریخنده شهید ایلدکده عورت حقله درحال کلوب تار باف سوءة بن اولمغله بیننه آلوب حضرت زیدك منهی النظر اولان یرلرینه فوته پوشان قدرت اولدی برایکی ساعت مرورنده شکم پرحکمی استرخا ایله نزول وستر عورت ایلدی درت ویا بش سنه صکره اول وجود بهبودی سوزان نار نمرودی ایلدیلر غرائبدندرکه * هرچند بعد الصلب مصلب اولان خشب من طرف الله الغیور سمت قبله یه اداره واماله اولندیغن کورمشلر ایکن جانب دیکره اول دارمردارك تحویلنه جسارت ایلدکلرنده بنه شطر مسجد حرامه توجه وتولی ایلدی * صلی الله علی جده النبی وسائر الانبیاء والال والاصحاب والاصول والفروع اجمعین وسلم (ترجمه) بوجهان داری فنادر بوقدر انده هیچ ثبوت * بی بقا اولمقده آنك مثلی بیت عنکبوت

ولقد يكفيك منها ايها الطالب قوت * ولعمري عن قليل كل من فيها يموت

(قوت) آزق زاد كبي كه سد رمق يعني مانع موت اوله جق مقدار اوله (لعمري) عمر قسمده فتحه ايله تخفيف لفظا اولنور كه ذي روحك مدت حياتي معناسنه معروف اولان عمردر * ضمه ايله خبري محذوف قسمي در ولام تأكيد ابتدا ايچون * وسورهٔ حجراتده لعمرك حضرت حبيب مجيبك مدت حياتنه قسمدر * يمينك تفصيلي قريبا سابقدر * موت ياد اولنديغي محلده بو صورتله قسم محسنات ادبيه دن اولديغي مسلمدر (ترجمه) طالب اوله جغنه اتك سكا يتمزمي قوت * تيز كيدرسين چون دينلمش كل من فيها يموت (نطق آخر)

الم تران الدهر يوم وليلة * يكران من سبت جديد الى سبت

(يكران) تثنيه در متعدي ولازم اولور كرا الجديد ان شب وروزك كرور ومروري (ترجمه) كورميسين بو جهان بر كون ايله بر كيجه در * هفته ده تكرار ايله تجديد اولور سبت سبات

فقل لجديد الثوب لابد من بلي * وقل لاجتماع الشمل لابد من شت

(بلي) كسر موحده وفتح لام وتنوين ايله چوريمك كه شاعر ديمش (نظم) لاتعجبوا من بلي غلالته * قد زر ازراره على القمر (شمل) اضداددندر جمع وفرقده دخي زبانزددر بونده تفرق معناسنه در (ترجمه) اسكيمك لازم كلور البته هر ثوب جديد * اجتماعك هم پريشاني مقرر بي ثبات (نطق ديكر)

قد كنت ميتا فصرت حيا * وعن قليل تصير ميتا

(ميت) تخفيف ايله دخي لغتدر واولكي ميت عدمدن كنايه در ثانيسي موت بعد الحياة اولور ايكنجي موت كبي پس (وكنتم امواتا فاحياكم ثم يميتكم ثم يحييكم) كريمه سنه ايمادر وبيتده رد العجز اولوب وموت وحياتي ذكر ايله جمع اضداد واردر (تيقه) بو بيت مشرب اهل توحيد اوزره وارد اولمشدر كه مسبوق بالعدم وملحوق بالعدم اولان بر قاچ كونلك وجود ماسوايه هيچ موجود ديمزلر * وبو اعتقاد ايله بردوام ماسوادن اعراض تام وجزم اعدام ايدرك شهودلري دخي عقيده لرينه تابع ومغلوب اولوب بو حالت كنديلره مستمر الحال اولدقده الآن معدوميتي ايله حكم ايدرلر مع هذا ثبوت حقائق مقرردر وعدم لفظي خفا معناسنه اولديغن بيلورلر انلرك عدم صرف ديو دعوالري شهود ديدر طلوع شمس ايله مستوريت كواكب كبيدر وقوعيدر ديرلر دوغفلت ايله انلره سوء ظن اولنميه * بو تقريري عين الوحده صاحبي وسائرلري تصريح ايدرلر (ترجمه)

مرده ايدك زنده اولدك ايردي چون فيض حيات * از زمانده مرده اولورسين ينه ايرر ممات (نطق ديكر)

بنيت بدار الفناء بيتا * فابن بدار البقاء بيتا

بونده دخي بيت سابق كبي صنايعدن رد وجمع ضدين واردر (ابن) بنادن امردر همزه سي وصليه در لكن قطع اولنور معناسي ظاهردر * اكرچه بو بيتده اختلاف نسخ واردر لكن مفيد اولماملريله اهوني ياد * وسائر ايراد ايله تكثير سواد اولنمدي (ترجمه) نيچه بر دار فنا تعمير نه سعي ايده سين * كل بقاده سن بنا ايله قصور عاليات (نطق ديكر)

بيت وثوب وقوت يوم * يكفي لمن في غد يموت

(مال بيت) اوج نسنه لازمهٔ حياتدر البته اندن كچلمز حجره خرقه لقمه (يعني) برخانهٔ بيمنت * وستر عورت ايدوب حر وبردن محافظهٔ بدن مرتبه سي لباس * وبر كونلك زاد اشته بونلر يارين مولتي مقرر اولان كمسنه ايچون كافيدر ديمكدر زيرا امله متعلق مرام كنديدن منقطعدر (فائده) حضرت رسالت عليه التحيه دخي برسنه لك ذخيره سني وقتيله وضع كيلار تدارك ايدرلر ايدي لكن شفقتلري غالب اولمغله فقرا ظهور نده بخش وايثار ايدوب صكره طاش باغلامق دخي شدت جوعدن واقع اولديغي واردر * وزهاد صوفيه دن بعضيلره دوش اولدق كه ايكي سنه لك حطب الوب منا وبه ايله صرف ايتدرردي وسببنده حطبدن برسنه مروريله ياتلق كيدوب بيوست كاوب خدمتده اولان جواري وغلمان اذيت وزحمت چكمسونلر نيتيله در بيورمشلر ايدي (انما الاعمال بالنيات) (ترجمه) خرقه وسكني كركدر داخي بركونلك غدا * چونكه يارين فوت اولورسين پس نه در بو قيد قوت

وربما مات نصف يوم * والنصف من قوته يفوت

(ترجمه) نيچه لر نصف نهاره ايرمدين فوت اولديلر * نصف قوتي مرحله ترك ايتديلر عند البيوت (نطق آخر)

بيت يواري الفتى وثوب * يستر من عورة وقوت

(يواري) ستر ايدر ديمك (عورت) لغتده بر كوزي عمالي اولمق كه نعتنده اعور ديرلر اعمي كبي وستري واجب اولان محله عورت بري ديدكلري نظر منهي اولديغي جهتندندر سبب تعامي معناسنه (ترجمه) خرقه وسكني كشي يي ستر وحفظ ايدر دخي * تن غداسي اولمغه يتمزمي قوت لايفوت

هذا بلاغ لمن يحيى * وذا كثير لمن يموت

نه بولحظات * مجاز حسنه نظر ایته آنی آردیکه آت

کم نظرة قادت الی القلب شهوة * فاصبح منها القلب فی الحسرات

(کم) تکثیر ایچوندر (قادت) یدی وچکدی دیمکدرکه حیوانی لجامندن طوتوب یدی کتوردی دیرلر (حسرات) فتحات مهملات ایله حسرتك جمعیدر * حسرت فوت اولان شیده غافل بولندیغنه تحسر وحزن وغم پیدا اولمقدرکه بلیات دنیویه دن بریدر از جمله علاقهٔ حسن مجازیدرکه غفلتله خالی ذهن بولنمق سببیله تعلق قلبدن عبارتدر * حتی دیدیلرکه اکرچه عشقه مبدأ نظردر لکن موجب دکلدر من طرف الله تعالی قلبه بطاله تسلیطدر اول مرتبه ده امر عسیردرکه سبب موت اولور وبو یلمیت شهید اولوردیو احادیث شریفهٔ عدیده وارد اولمشدر جمله دن بری بیورلرکه (من عشق فعف ثم مات مات شهیدا) یعنی عشق واقع اولدقده وصلتدن عفت ایلسه بو حالتدن متأثر اموتده درجهٔ شهدایه واصل اولور (پند) اول ساده دلکه مجرد جام عشق مجازی بجمی ایله سرمست * وآیینهٔ صورته نظرله نقش صورت دیوار کبی دمبست * اوله اول شخص ناخلف نه آخرتناسل ایله شرف بولمیوب دنیاده عقیم * وآخرتده مستحق عذاب الیمدر * شهوتله نامحرمه نظر واقبال طالب کماله مرض قتالدر * حضرت رسالت علیه التحیه تعلیما للامه برجوان سرامدی ظهر شریفلری طرفنه چکروب وبرو اوتورمامق اوزره فرمان ایلدی * وامام اعظم حضرتلری هرحالده مهذب * صاحب مذهب ایکن امام محمد خط آور اولدقجه بی نقاب تعلیم علومه رخصتنا اولمدی زیرا بیت سابق شهادتیله نظر میل قلبه رهبر اولمغله سید البشر جنابلری بیوردقلری اثر معتبر مفهومنجه دیمشلر * هر نظر ناوکیست زهر آلود * که زشست کمان ابلیسست حضرت روح الله علیه السلام الاه‌دن مروی خبرك مألنده دخی دیمشلر * زینهار ازان چهره نامحرمه نظر * زیرا که ارض قلبکه تخم فساد اکر وفی زمانتا فساد روئیت زندن امرده دخی زیاده اولمغله تحذیره انسب * وقباحت نظر انده هزار مرتبه زندن اقربدر * وبربرلرینه تعاطی ایلدکاری هدیه رشوتدر دیودره بیضاده استفاده اولنور قانده قالور که مرآت عشاقدر دیوب فنظرهٔ حقیقت اولدیغی ملاحظه ایلمیوب هوا وهوس پابندی طاقتن طاق ایدوب جسر عمرزی خراب ایلدیکی کوزینه کورنمیه * اللهم ارنا حقائق الاشیاء کما هی * وخاصتا عن المجاز مع الملاهی (غریبه) سلسلهٔ خواجکان اولولرندن * ماوراء النهر ارنلرندن مظهر نظر برقدم * ومصدر نکاهداشت وهوش دردم * خواجه

(بلاغ) کفایتدر بلغه کبی (تحیی) تمنی وزننده حی اوله دیمکدر (ترجمه) زنده اولانه بوکافیدر کرکز فضله سی * اوله جك کشی یه چوق درازدکل سکنی وقوت

(ودیجز آخر)

یالیهذا الطالب المبهوت * حسبك مما تبتغیه القوت * ما اکثر القوت لمن یموت *

(مبهوت) وزن ومعناده مدهوش شاشمش دیمکدر (بهت الذی) کریمه سنده دهش وحیرایله تفسیر اولندی (ما اکثر) فعل تعجب (ترجمه) نه در حرصك سنك ای طالب دنیای مبهوت * بودنیادن سکا کافی دکلمی لقمهٔ قوت * کثیر القوت عجب فوت اولمیوب اولدیغی مثبوت (نطق دیکر)

صبرت علی اللذات لما تولت * والزمت نفسی صبرها فاستمرت

(الزمت) لازم قیلدم دیمك (استمرت) ثابت ومتین اولدی دیمکدر (ترجمه) بولذات جهانه صبر ایدوب قیلدم قناعت * انی نفسیمه الزام ایلدم تا قیلدی عادت

وما المرء الا حیث یجعل نفسه * فان اطمعت تاقت والا تسلت

(تاقت) طلب ایلدی دیمك (تسلت) زائل اولدی دیمکدر تسلی مصدری معروفدر یعنی تسلی ایلدی یعنی کدرمدن چیقردی معناسنه اولور (مفهوم مهم) انسان اودرکه نفسنی تربیتله پردرجه یه کتوره که اکر نفسه آرزوکش اولدیغی نسنه یی ویره یم دیسه نفس انی خواهش ایده اکر ویرمسه قناعت ایده * غم جالب * والم قلب * انده ثابت اولمیوب زائل اوله * زحمت ویرمیه * یعنی درجهٔ انسانیتده ثابت اوله * تفریط اوزره منع ایلمکله ترك تام کلوب ملکیت درجه سنه وارمیه * وافراط اوزره تقاضاسنه مساعده ایله حیوانیته دخی تنزل ایدوب مغلوب نفس اولمیه بوایکی منزله میانده حد وسط اوزره قوام ودوام بوله بواشته انسانیت بودر * وبو مجاهده ایله انسان ملکدن افضل اولور وبوبابده برقاعده ورابطهٔ خاصه اولوب هرکسین اول طور اوزره اولمق ممکن دکلدر * زیرا طبایع ناس مختلفه در هرکس کندی حالنی خوش بیلور (ترجمه) قرار ایلرنه منزلده قیلرسك نفسکی سن * ویررسن داخی استر ویرمسك ایدر اطاعت (نطق آخر)

اقول لعینی احبس اللحظات * ولا تنظری یا عین بالسرقات

(احبس) ایکنجی بابدن امردر (لحظات) فتحات ایله جمعدر مفردی لحظه کوز اوجیله باقمق (سرقات) دخی جمعدر خیرسزلق که مفردی سرقه فتح اول وکسر ثانی ایله اسمدر مصدری سرقه فتحات ایله وسرقه فتح وسکون ایله وسرقه کسر وسکون ایله اوچ لغت اوزره در (ترجمه) دیرم بو چشمه سرقت ایله

بکار* شیخ عبیدالله احرار قدس اسراره الستار* حضرتلری اواخر عمرلرنده
کمال هرم وشیخوخت وافراط فتور پیری وتحافتلری سببیله اکثر ایامده
مریدان کاملانی پای کرامت پایه لرین اوغرلرایدی* اتفاقا بر مرید بو خدمته درکار
ایکن برامر ضروری لازم کلوب یرینه بر صاحب جمال اوغلی اجزای مجلسدن
بولنمغله خدمت شیخی اکا حاله* وتشرفیله کسب کماله ترغیب ایدر* جوانک کفی
پای خواجه یی مس ایدیجک درحال آیاغن چکوب خدمت جواندن ابا*
وطالبان وسالکانه سببن تقریر بروانها بیورمشلرکه* انک حرارت دستندن حس
نفس واقع اولدی بوس وسال ومجاهدات بال وریاضات حال ایله بنده داعیهٔ
بشریتدن اثر بقاسی مقرر اولنجه سنزلرده ایسه اسباب قوت کماله وحرکت
وهیئتکز هوای نفسی اشتماله اولدیغی عیاندر ساده رولر صحبتی نه مرتبه ده
فتنه انکیز* ونه درجه ده شهوت امیز اولور ملاحظه اولنه پس قلبه فائد
فساد اولان نظر اولمغله شیخ اکبر حضرت ابن عربی رضی الله عنه مسامره سنده
قلبک نظر ایله مخاصمه سنی نظم ایدرلر محلنده نظر بیوریله* زن وغلامه نظرهٔ اولی
مغفوه دراما شهوتله اولان نظرهٔ ثانیه وثالثه ائمهٔ کرام عندنده بالاتفاق حرامدر
(علاج) رفاه عیش معناسنه اولان سلوه ماده سندن سلوانه ضم وسکون ایله بر نوع
بونجقدر حکما دیرلرکه اوزرینه یغمور صویی دوکوب عاشق نوش ایلسه درد
عشقندن خلاص بولور واول صویه سلوان دیرلرکه استاذ دیمشدر (نظم) ماء
سلوان ترشح عنه تفجیر الرحیق* سال سلسال الصفا فیه شفاء کوثر* وبو بلانک
اطبا اهل دل قتنده علاج برواجی اول حالت تعلق* وخط تعشق* حسن
اولندیغی ساعت* بکفرده روزکار اولمسی برآه سرد عاشقه موقوف اولان چراغ
حسنن وبهادن کف نظر وامالهٔ بصر ایدوب ازجان ودل قادر اولدیغی رتبه
ملاحظه دن فکرنی صرف ایله اشعار عشق آمیز* واخبار شوق انکیز* کوش
ایلکدن پرهیز* ایدوب واول محبوبک وقت پیری* وزمان هرم دامنکیری*
وموت اسیری* اولاجق حالنی تفکر وبلکه عن اصل ایکی مجرای ما ایچندن سیلان
ومشیمه رحمه روان اولمسی تذکر اولنه درحال سبب نفرت ووسیلهٔ برودت اولور
دیدیلر (مطلع) شهر اچش خط عارض اوجدی مرغ حسن یار* عاشق
دیدار فارغ بال اولورسه وجهی وار* اصل مقصود ایسه ارتباطی خلاف رضای
ذی الجلال اولان حسن فانی آب وکل برزوالدن ترک تعلق* وواجب الوجودک
بردوام اولان جمال بیمثال لایزالنه تعشقدر (بیت) علاقه ایلک وجه خدادن

غیره زائددر* جمال لایزاله عاشقم الله شاهددر* اللهم ارزقنا بحبیبه ومصطفا*
(ترجمه) نتیجه نظر کتورر قلبه شهوتی نظرایت* نتیجه سی اولور انجق ندامت
وحسرات (نطق آخر)

خلیلی لاوالله مامن ملمة* تدوم علی حی وان هی جلت

(خلیلی) فتح لام ثانیه* وشد تحتیه ایله* دوست معناسنه اولان خیل تثنیه
سیدر منادای مضاف اولمغله منصوب بالحروف حرف ندا محذوفدر اصلی خلیلین
در تکثیر ایچون مثنی قیلندی که (فارجع البصر کرتین) ده کرات کثیره ایله تفسیر
ایدرلر یعنی بر دکل متعدددر دیمک* یاخود خلیل حقیقی ومجازی مراد اوله*
یای متکلمه اضافتله نون ساقط و یا الراد غام اولندیلر حتی شاعر دعاده دیمشدر
(نظم) ازال الله عنکم کل آفة* کنون الجمع او نی الاضافة (ملمه) حادثه
معناسنه در (ترجمه) ینم دوستم بو عالمده نزول ایدن مصیبتلر* دوام اوزره
دکل والله واردر انلره غایات

فان نزلت یوما فلا تخضعن لها* ولا تکثر الشکوی اذا النعل زلت

(نزلت) ودخی لها ضمیرلری ملمه یه عائددر (فلا تخضعن) نون خفیفه تأکیدیه در
خضوع عندنده که ثالثی مهملدر خضوع کمال تواضعدن باش اکمک سرفرو کبی که
تواضع وخشوع الفاظ مترادفه کبیدر (نعل) پابوشدر (مداس) حذاء قسوب کبی
وفا رسیده کفش پاوازپای افزار بالشم وساتر اسملری واردر (زلت) زای هوز
ایله در قایدی وسورجدی دیمکدر نعل واکا حال اولان قدم دخی مؤنثات
سماعیه دندر زلة القدم ایاق سورجمک صوری ومعنویده معروفدر وبونده
معنویسی مراددر که زلل دخی دیرلر ذلق کبی (معنی) اکر اول ملمه ناکاه برکون
نزول یعنی برحادثه یه مبتلا اولورسن چونکه ایاغک سورجدی ذل وزذالت
وشکایت دخی ایله قولا وفعلا اظهار ستی ایلیوب صبر ایله که قضایه رضا وبلایه
صبر نما اولمق مؤمن کامل کاریدر (ولنبلونکم بشیء من الخوف والجوع ونقص
من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا
انالله وانا الیه راجعون) حکمنجه چاره سی صبر واسترجاع ایله مقابله ایلمکدر
زیرا بیت سابقده حضرت امیر کرم الله وجهه البته زوال بولور دیو کسر ها ایله
قسم ایلدی (ترجمه) اکر برکون نزول ایلرسه اتمه سرفرو اصلا* ایاغک
سورجریسه چوق شکایت اتمه ازز لات

فکم من کریم یبتلی بنوائب* فصابرها حتی مضت واضمحلت

(يبتلى) امتحان وتجربه ايدرديمكدر (ان الله مبتليكم بنهر) كبى وابتلا خيرده وشرده دخى استعمال اولنوركه حريرى* لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان ديمشدر* ويبتلى مقامنده (قديكى) دخى نسخه در (نوائب) منصرف اولمسى وزن ايچوندر (صابر) صبر معناسنه واحد ايچوندر قاتل الله الضروره كبى اضمحلت) بونده ذهبت معناسنه مضت ايله مرادفدركه كچدى وكتدى ديمك اولور اضمحل ده تقديم ميم ايله امضحل دخى كلاسين لغتيدر اصلنده اضمحلال زوال سحاب معناسنه خاص ايدى صكره هر زائلده ز بانزد اولدى (مأل بيت) بيت سابقلرك مفهوملرى معلوم اولديسه آخر ينشدن برى عادة الله دنياده بويله جاريدركه اشد بلاء بعد الانبياء اولياىه وصكره امثل اولنلره القا اولنور پس چوق اصل ونسلى كريم وعريق كمسنه لر واردركه مصائب ايله مبتلا اولوب وبكا ايده كلمشلردر وانلر بوحالده ايكن صبر ايدرلر وياخود بر برلرينى صبره سوق وتواصوا بالصبر ايدرلر تا اول نوائب زائل وذاهب اولنجيه دك صبر ايله مقابله ومجاهده ايدرلر (ترجمه) نيجه ذات كريمى مبتلا قيلدى مصائب كيم* اكا صبر ايله كچدى مضمحل اولدى همه آفات (نطق آخر)

ان القليل من الكلام باهله* حسن وان كثيره ممقوت

(ممقوت) قاف ايله در وزنده ومعناده مبغوض ديمكدر وبونده مقابله قرينه سيله قبيح معناسنه در (معنى) كلام قليل اكر ار بابى ايله اولورسه مستحسندر لكن كثيرى ار بابيله دخى اولورسه مطلقا قبيحدر (نكته) زيرا كثرت كلامده محافظۀ عامه وملاحظۀ تامه ممكن دكلدر سهوا كشف اسرار كبى سقطات وغلطات وقوعى وبعض كمسنه لره ضمنا تعريض وتكدير صدورى* وقصدى معدوم ايكن قصد ايلدى ديو سامعك سوء ظننه سبب اولمق ونيجه امور وخيمه يى مكثار و پركو اولمغى مستلزمدر قليلى دخى اهليله اولمغله منوطدر (شعر) ولئن ندمت على السكوت بمرة* ولقد ندمت على الكلام مرارا (ترجمه) كلامك قلتى اهليله خوشدر* اكر كثرتله اولسه اوله ممقوت

ماذل ذو صمت ومامن مكثر* الا يزل ومايعاب صموت

(ماذل) ذال تخذ ايله درزل زاى هوز ايله دخى نسخه در (صمت) ضم مهمله ايله سكوتدر (صموت) فتحله خاموش اولان كمسنه در مبالغه صيغه سيدر (مأل) سكوت صاحبى ذل وزذالت كورمدى وپر كثرت كلام صاحبى دخى يوقدركه مظهر ذلل اولوب سورچميه پس ساكت وصامت اولان كشى اصلا معيوب اولماز

معيوب ومدخول اولنلر جمله بسيار كوى اولوب چوق سويليلردر (ترجمه) خموش اولان نه سورچرنه چكر عار* زلل اولدى ولى مكثاره مثبوت

ان كان ينطق ناطق من فضة* فالصمت در زانه الياقوت

در اينجو كه لؤلؤ ومرجان ومروار يد دخى ديرلر كه (اللؤلؤ والمرجان) كريمه سنده لؤلؤ اينجونك كبيرى ومرجان صغيرى وخرده سى ديو تفسير اولندى* لكن مرجان حجر احمر بحريده شهرت بولمشدر ياقوت جواهردن برنوع ذى قيمت طاشدركه قرمزى وصارى وكوك وبياضى دخى اولور (مفهوم) اكر سخنسازك نطقى كموش ايسه سكوتى ياقوت ايله مزين اينجودر ديمكدر* بومضمونده حضرت ناظمدن بر بيت دخى حرف البادهنذ كوردركه يورمشلر ايدى (نظم) ان كان من فضة كلامك يا* نفس ان السكوت من ذهب (ترجمه) اولورسه ناطقك نطقى كمشدن* سكوتى انك اولور درو ياقوت (بيت)

قدمات قوم ومامانت مكارمهم* وعاش قوم وهم فينا كاموات

(مكارم) مساجد وزننده جمعدر مفردى مكرمت صفت حميده در (اموات) ميتك جمعيدر (مأل بيت) برطائفه بودار فنادن دار بقايه اكرچه رحلت ايلديلر لكن آثار باقيه لرى مندرس اولميوب هنوز موجود اولمغله كويا كنديلرى زنده كبيدركه (نظم) ان آثارنا تدل علينا* فانظروا بعدنا الى الآثار* انلرك حقلرنده دروبرزمره دخى هنوز حياتده ايكن بيمزده ميت كبيدركه خيروشره لايق دكلردر وبو مفهومده حرف الالفده دخى يورمشلر ايدى (ع) انما الميت ميت الاحياء (فائده) بونده موتلر موت حقيقيدركه روحك جسددن افتراقيدر فالديكه برموت دخى واردركه قبل الموت الحقيقى تحققيله متصف يعنى كنديني ميت منزله سنه تنزيل ايلمك بودخى ايكى محلده اولور برى اوامر ربانيه به كمال امتثالدن كنايتدر اسقاط اضافات معناسنه دكلدر* اثرده كلمشدركه مروروايا ب وذهاب صاحبى اولان ميتى كورمك استرسكز ابوبكر صديقه نظر ايدك وبرمحلى دخى سالك (ع) يك نظر پير به از چل چله* پنديله مرشدك امرينه امتثالده كالميت بين يدى الغسال اولمقدركه اكر مريد مريسنه بركره اعتراض ايله نيچون لفظى صادر اولسه اهل فلاح زمره سندن اولمازديديلر لكن بودخى معنى اولكى شققدندر زيرا طريق حق تعلم ايچندركه ديمشلر* زان روى كه چشم تست احول* معبود تو پير تست اول (ترجمه) نيجه لر مرده اولدى اولدى آثارى پژمرده* كرمسز نيجه زنده وار مثالى انلرك اموات

(نطق آخر) نفسی علی زفراتها محبوسة * یالیتها خرجت مع الزفرات

زفرات فتحات ایله جمعدر مفردی زفره تأخیر مهمله ایله خسته نك آه وانین وناله سیدر (فائده) اکرچه طاوس کراهت اینه ذاهبدرکه شکایتدر دیمشدر لکن خسته کیمدن کیمه شکایت ایدربلکه رجادرکه خوفك دخی رجایه انقلابی زمانیدرحتی خسته نك آه وانینی ذکریرینه قبول اولدیغی حضرت صدیقه روایتی ایله بوحدیث شریفدن ظاهردر (دعوه یئن فان الانین اسم من اسماء الله یستریح الیه العلیل) خسته یی حالنه قویك ایکلمکدن منع ایلمك زیرا انین که آه لفظیدر اسم باریدرانکله خسته مستریح اولوردیو بیورمشلر (علی) مع المجرور مؤخر محبوسة کلمه سنه تعلق ایدر (لیت) تمنی ایچوندر (مآل معنی) حضرت رسالتك مرثیه سیدرکه بنم روحم آه وناله یه وقف اولدی کاشکی آه ایدرکن برابر جسممدن آیرلسه زیرا حسرت حضرت المی الی آخر الحیاة بندن انفکاکی محالدر (ترجمه) آلشدی ناله وزارمده حبس اولوب دل وجان * نولیدی رشتهٔ آهمله چیقسه ایرسه ممات

لاخیر بعدك فی الحیاة وانما * ابکی مخافة ان تطول حیاتی

بیت سابق کبی بونده دخی ردالعجز واردر (ترجمه) بکا نه خیر اوله سندن کیرو قالنجه هما ن * زیاده خوفم اوکه مداوله زمان حیات (نطق آخر)

هل یدفع الدرع الحصین منیة * یوما اذا حضرت لوقت ممات

لوقت فی وقت معناسنه در (ترجمه) بوزره وجبه وجوشن اولورمی دافع موت * ایرشسه کیشیه بر کون اکرسنان ممات

انی لاعلم ان کل مجمع * یوما یؤول لفرقة وشتات

(یؤول) رجوع ایدردیمك (فرقت) بونده ضمله مصدردر وکسرایله برزمره دن آیریلان طائفه (شتات) تفرق که عطف تفسیردر (ترجمه) نه رتبه رشتهٔ جمعیت اولسه یغنی متین * زمانه انی قطع ایلر افتراق وشتات

یا ایها الداعی النذیر و من به * کشف الاله رواکد الظلمات

نذیر قورخودیجی (رواکد) موصوفنه مضافدرکه ظلمات راکده یعنی جمع اولوب ثابت اولان ظلمتلردر * بوبیتك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ایا حبیب خدا اورضای شمس هدا * جمالك ایلدی کشف رواکد ظلمات

اطلق فدیتك لابن عمك امره * وارم عداتك منه بالجمرات

اطلق قوپ تاردیمك (ابن عم) باباك قرنداشی اوغلی (ارم) رمیدن امردر (جمرات)

فتحات ایله جمره نك جمعیدر جمره آتش پاره در طاش معناسنه اولقدن بومعنی انسب کورینور (لایحه) اصطلاحده جمره بر حرارتدرکه ثلاثه عناصره سرایت ایدر اواخر خمسینده ایکی هفته ده حکمی تمام اولور بودو بیت ایله ضبط وبیان ایلمشدر (بیت) جمرات اولا هوایه دوشر * ثانیا تشنه درکه آبه دوشر * ثالثا غایت تواضع ایله * یوز سورویب درکه ترابه دوشر * وجمرهٔ حجاج که بورحالك قبرنده انی رجما للشیطان دیوب ومی ایدرلر محال مساعده سی اولمامغله کتب فقهیه یه حواله اولندی (بیتك مآلی) ای حق تعالی یه دعوتله وانلر عذابندن تخویفله مأمور اولان پیغمبر آخر زمان * وای حق تعالی نك ظلمات کفروظلمی انکله کشف ایدوب آفاق وانفسی منور ایلدیکی ذات شریف * بن سکا کندیمی فدا ایلدم سن عمزاده كك امرینه مساعده ایله وآنك یوزندن دشمنلریکه آتش یاغدر یعنی بکا اذن شریفك اولسون سنك اعداکه قلجم برقندن آتشلر صچایم (ترجمه) فدا اولایم سکا قیل دشمنه حواله بنی * نثار اوله قمر تیغمدن انلره جمرات

فالموت حق والمنیة شربة * تأتی الیه فبادر الزکوات

(زکوات) زای هوز و فتحات ایله زکاتك جمعیدرکه مراد تزکیهٔ نفسه سبب وآلت اولان عبادات وطاعات وتسبیحات وتهلیلات ونوافل صلواتدر (ترجمه) کشی یه موتی چو حقدر کرك شراب اجل * دهان تشنه دله تیز شاراید ه قطرات (نطق آخر)

یاجامعا الشمل ساعاته * ودنت منیته وحان وفاته

(ودنت) واو حالیه ویاخود جامعا اوزره عاطفه درکه (فالق الاصباح) اوزره وجاعل اللیل سکنا) جمله سنك عطفی کبی ودخی (صافات ویقبضن) عطفی مثللیدر (حان) قریب اولدی دیکدر (منیة) یرینه وفاتیدر نسخه در (وفات) وفوت وموت بربرلری معناسنه کلور (ترجمه) ای زمانی جمع ایدوب بودم سورن میدانه آت * وار یسه یاقلشدی موتك ایردی هنکام وفات

ارجع فانی عند مختلف القنا * لیث یکر علی العدی جرآته

(مختلف) اسم زمان مرواقلرك بربرینه قارشدیغی زمان دیمك (قنا) فتح قاف ونون ایله جنسدر واحدی قناة مزراقدر (لیث) ارسلاندر حضرت ناظمك بوتعبیرنده جملهٔ حیدر ایله وصولت شیرانه سنه واسمایسنك بری حیدر اولمسنه ایما واردر (عدی) عدونك جمعی بی نظیر بدردشمنلر دیمك جرات ضم جیمله جرأتك جمعیدر انواع قصد اولنمشدر * وبو بیت بیت سابقده اولان ندانك جوابیدرکه ای مدت عمرینی بالجمله

جمع ایدوب وموتی تقرب ایدن کمسنه کیرورجعت ایله که تحقیق بن برارسلانم که
حمله وجسارتلرم دشمنه مرة بعد کره یعنی نوبنوبر برندن شدید تعددایدرسائر
شجعان کبی صدمهٔ اولادن عبارت دکلدر (ترجمه) عودت ایله جنك ایچنده
اولورم شیرخدا * قهرمان اولسه کشی بولمازسنادن نجات (رجز آخر)

دبوادبیب النمل لاتغوبوا * واصبحوا فی حربکم ویثبوا

(دبوا) کسرمهمله وشدموحده ایله ایکنجی بابدن فروا کبی امردر مرور خفیف
وسیر خفی معناسنه اولان دبیب مصدرندندر نمل رفاریجه درا صبحوا افعال
ناقصه دندر و یثبوا کیلوا وزننده اوچی دخی امر حاضردر * وبری تهیدر
(ترجمه) نرم رفتاروو قارایله ایدلك آغازحرب * کیجه کوندزحربده جمع
اولك اولمایك شتیت

کیما تنالوا الذین اوتموتوا * اولا فانی طالما عصیت

(کی) فتحله نواصب فعل مستقبلدندرکه ان لن اذن دخی انك رفقاسیدر عاقبت
ایچوندرکه (لم فعلت کذا) یعنی سن نیچون شویله ایلدك سؤالنه جوابده ادا
اولنور * بونده ما کافهٔ فعلی مضارعده عملی کف ومنع ایلدی (دین) کسرایله
اسلامدر (اولا) اولاتموتوا تقدیرندهدر (طال) اوزادی وچوق اولدی دیمك
بوما دخی کافهدر (معنی) بیت سابقك مفهومی اوزره حرکت ایدلك که دینه یعنی
اسلامك ظفر وقوتنه نائل و یارتبهٔ شهادته واصل اوله سز * و یاخود شهادت
مقدردکل ایسه غازی اولورسز * زیرا تحقیق بن چوق اولدیکه عاصی قیلنوب
فرمانبرلکدن خیلی دمدرکه بن دورقیلندم (ترجمه) یاظفریاب اوله سز
دینه یا اوله سز شهید * بنم خیروهدا یتدردکل اظهارصیت

قدقلتموا الوجئتنا لحییت * لیس لسکم ماشئتم وشیت * بل ما یرید المحی والممیت

(محیی ممیت) اسماء حسنادندر بوشعر صفین اصحابنه خطابدر (معنی) بنی
استردیکز کلدم لکن سزلك وبنم مرادلریمز جاری اولمز (ع) ما کل ما یتمنی المرء
یدرکه) انجق حق تعالی نك تقدیری جریان ایدر * المقدور کائن اسم محیی یه مظهر
اولان کس زنده * ونام ممیته مظهر قیلدیغی کمسنه مردهاولور دیو بیوردیکه
عاقبت امرطاغیلرك مرادلری اوزره قرار دادهاولاجغنی کشفدر (ترجمه)
دعوت ایتدیکز اجابت ایلدم کلدم ولی * سزلرك بیزم مرادعزجه اولمازپس مقیت
* بلکه اولورنه مراد ایلرسه اول محیی ممیت

(الجیم)

اذا

اذا النائبات بلغن المدی * وکادت لهن تذوب المهج

(مدی) غایت ونهایت واو عاطفه (تذوب) اریردیمك که شکر وطوز امثالی
کداخته اولمق مهج جمعدر مفردی مهجه روح وجاندرکه منفرجهده (ع)
لسروح الانفس والمهج * کلمشدر (فائده) شیخ جنید قدس سره بیوررروحده
اختلاف علماواردر متکلمین دیرلرکه برجسم لطیف شفافدرکه بالذات زندهدر
بدنه سرایتی کلاب کلهساری اولدیغی کبیدر دیوب هبوط وعروج و برزخده
تردد ایلمسیله احتجاج ایدرلر * ونیچهلری دخی روح عرضدر حیاتدرکه بدنانك
وجودیله حی اولور دیرلر * فلاسفه واکثرصوفیه دیرلرکه جسم وعرض دخی
دکلدر بنفسه قائم برجوهرمجرددرکه تحیزاولمیوب تدبیروتحریك امثالی تصرف
ایلهبدنه تعلق ایدر داخل وخارج دخی دکلدر واقعات ناطقییده ارواح اوچدر
دیوب تفصیل ایدرکه شاعرفاضل خلاصهٔ ایدوب دیمش (شعر) درتن آدمی سه
روح بود * اواش آمدست حیوانی * دوم آن طبیعی آمده است * سومش نیست
غیرنفسانی * مطالب عالیهده اولان بسط جملهسندن خوشدر (ترجمه)
چون مصیبتلر ایریشه بوله حد وغایتی * جانکداز اولمقلغه یاقلشسه نار پروهج

وحل البلاء وبان العزاء * فعند التناهی یکون الفرج

(واو) لر عاطفهدرکه بیت * بلغن اوزره معطوفدر (بان) جدا اولدی دیمکدر
(عزا) تقدیم مهمله ایله صبردر (مفهوم) شدتلر ومصیبتلر نهایت بولوب روحلر
چیقهمق مرتبهسنه واروب بلا حلول ایدوب صبر دخی ممکن اولمیهجق درجهیه
وارمغله بونلر جملهسی نهایت کماله منتهی اولدقلری وقتده فرج ونصرت وظفر
وانشراح ظهور ایدر عادة الله بویلهدر حتی حضرت ناظم کرم الله وجهه روایتیله
بومفهومده بو حدیث شریفی ابن النحوی منفرجه سنه تبرکا مطلع ایلمشدر اول
قصیدهیه فرج بعد الشده دیرلر اسم اعظمی حاویدر دیمشلر حدیث شریف
بودر * اشتدی ازمة تنفرجی (ترجمه) ایرسه طوفان بلا کشتیٔ صبر اولسه
شکست * غایتنده لطف حق ایله ایربادفرج (نظق آخر)

لئن کنت محتاجا الی العلم اننی * الی الجهل فی بعض الاحایین احوج

(احایین) مصابیح وزننده ایکی تحتیه ایلهحین لفظنك جمع قلتی اولان احیانك
جمعیدرکه اوقات دیمك (احوج) افعل تفضیل یعنی احوج الی الجهل من
احتیاجی الی العلم * تقدیرندهدر * مألی ترجمهدن ظاهر اولور (ترجمه)
اکرمحتاج اولورسم لطف علمه دمبدم بن * اولورم بعض اوقاتده قبهرجهله احوج

ولی فرس للحلم بالحلم ملجم * ولی فرس للجهل بالجهل مسرج

(فرس) آت که مقلوبی بنك لوازمندندر (حلم) غضب وشدت مقابلی (ملجم) لجام یعنی اویان اورلمش (مسرج) سرج یعنی اکرلنمش دیمکدر (ترجمه) اولوبدر اسب لطفم حلمله دائم ملجم * اولور پس اسب قهرم جهلله کاهی مسرج

فمن شاء تقویمی فلی مقوم * ومن شاء تعویجی فانی معوج

(تقویم) طوغری ایلمك (تعویج) انك ضدی (ترجمه) دروغی مستقیم اولانه غایت مستقیمم بن دخی اعوج اولانلرکسه بنی کورر معوج

وبالجهل لاارضی ولاهو شیمتی * ولکننی ارضی به حین احوج

(شیمت) خوی وطبیعت وسجیه وغریزه وشنشه وجبلت وعرکه امثالی اسملری واردر (ارضی) نفس متکلم در (مصرع) اول بعض نسخه ده بویله واقعدر * وما کنت ارضی الجهل خدنا ولا اخا * خدن دوست دراخ فتحله قرنداش وکسر ایله اصلنده اخاءة اولوب وزن ایچون قصر اولندی مفهوم بن جهله رضاداد دکلم وجهل بکا مشرب ومعتاد دخی دکلدر لکن بعض زمان اولورکه اکا دخی حاجت مس ایدر پس تجاهل ایدوب جهل اظهار ایدرم * بیلورم عارفك تجاهلی * آه الا تعارف جاهلی (فائده) شیخ زروق مرحوم ابن البنا منظومه سنك شرحنده امام قشیریدن نقل ایدرکه اسلامك زائل اولمسنه نعوذ بالله درت ماده سبیدر بری ناس بیلدکلری امر ایله عامل اولمازلرکه عن جهل جسارت اولورا کرخیر دخی اولورسه * وایکنجی بیلمدکلری بیلمکه رغبت ایلمزلر صوفیه نك ساده دللری کبی * واوچنجی بیلدکلری ایله عمل ایلمزلر علماء سوء کبی * ودردنجی تعلمه راغب واولکه مائل اولانلری منع ایدرلر مناع للخیر اولورلر * وطالب اولانلر دخی محروم اولمغه درت امر سبیدر انلردن احترازلازمدرکه تحصیل علم نافع ایده لر * بری فرائض اجرا سنده دقیقه فوت اولنمیه * وایکنجی حرامدن حذر اولنه * اوچنجی سنت سنیهٔ احمدیه یه تابع وپیرو اوله برکه اولسون مؤکده اولمیان سنتلری دخی اجرایه سعی ایده دردنجی ادابه رعایت ایده اصلا ادبسزده واصل وحاصل بوقدرکه دیمشلر (ع) طرق الحق کلها اداب * ادب تاجیست ازنور الهی * بنه بر سر برو بر هرچه خواهی (منقبه) خلاصة الهدیه ده تحریر اولنمشدرکه رئیس طریق شمسیان خلوتیه (شیخ احمد شمسی) قدس سره سفینه سنه تاریخنده اکری سفرینه طوغری توجه وطلوع وککبوزه یه کلدکده شیخ محمود هدائی استقباله واروب واسکداره کتوروب طرف دولت علیه دن تعیین اولنان منزله نزول

وصحبت اثناسنده هدائی افندی سؤال ایلمشکه جناب شریفه امر همایون وصولندن مقدم اسباب سفریه تدارکنه مباشرت بیورلمش * سن وسال حد ثمانینی اشتمالده ورجال سفردن دخی دکلسز * پس عزیمت سفره موجب نیت نه اولدی دیدکده * کتب اسلامده هر کوردیکم سنتی بر کره عمرمده اولسون اجرا ایلدم لله الحمد والمنه لکن سنت غزا ممکن اولمدی آخر عمرمده انی دخی اجرا ایلمش اوله یم دیو توجه ایلدم بیورمشلر * مؤمن کامله دخی لایق اولان بودر قدس الله تعالی سره (ترجمه) اولامم جهلله خوشنود دکلدر خصالم چون * ولی بعض ضرورتده ملول اولورم اکه احوج

فان قال بعض الناس فیه سماجة * فقد صدقوا فالذل بالحر اسمج

(سماجة) جیم ایله وزن ومعناده قباحت (حر) عبد مقابیلیدر لکن بونده عالی وشریف بالذات ونفیس النفس کمسنه مراددر (ترجمه) اکر بر کس دیرایسه جهل ایچنده وار قباحت * سوزی کرچکدر امادل اولور انده اسمج

ألا ربما اضاق الفضاء باهله * وامکن ما بین الاسنة مخرج

(الا) حرف تنبیه (فضا) فاایله میدان وصحرا (امکن) ممکن دیمکدر امکان برنسنه نك وجوده وعدمه نسبتی یکسان اولمق (اسنه) مزراقلردرکه سنانك جمع قلتیدر (مخرج) خروج معناسنه مصدر میمی (ترجمه) چوق اولورکه ککش صحرا اولورلر بانه تنك * اولور ممکن میان نیزه وخنجرده مخرج (نطق دیکر)

قربی ذوالفقار فاطم منی * فانی السیف یوم کل هیاج

قربی تقریبدن امرك مخاطبه سی ذوا الفقار فاایله در ذا حالت نصبی الفله اولوب امرك مفعولیدر حالت رفعی ذوو اوایله وجری یا ایله در (فائده) فقار فتح ایله فقاره نك وبا کسر ایله فقره نك جمعیدر آرقه کمککی که اکا او کورغه دیرلر * وذوالفقار بر قلجدرکه بدر غزاسنده عاص سهمیدن غنیمت اولوب حضرت رسالتپناه رسیده وانلر دخی جناب سر حلقهٔ ولایته بخشیده بیوردیلر لکن کلبی دیرکه جناب مرتضی عاصی قتل ایدوب قلجنی الدی * بعده حضرت ناظمدن میراث اولوب دست بدست تا حضرت حسین شهیدك اوغلی حسنك اوغلنك اوغلی محمد بن عبدالله جنابنه واصل اولدی محمد مذکور منصور دوانیقی ایله اثنای جنکده شهادتی جزم ایلدکده بنی تجاردن بر کمسنه یه درت یوز التون دین مقابلهسنده ذوالفقاری اکا تسلیم ایدوب دیدیکه ابوطالب اولادندن هر کیمه بو قلجی ویررسن سکا حقکی ادا ایدرلر * وقتا که جعفر بن سلیمان بن علی بن عبدالله بن عباس یمنه

ومدينه يه والى اولدوده اول شخصى احضار وصبغى ادا ايدوب قلجى المشيدى
انده دخى اوغلى مهدى يه انتقال ايدوب دولت عباسيه ده محفوظ ايدى * اصمعى
ديركه طوسده رشيد خليفه يى كوردم اول قلجى طاقمش ايدى بكاديديكه
ذوالفقارى زيارت ايدرميسن بن دخى نيازايلدم نيامندن چيقاردىكده كجكدم
اوزرنده اون ايكى فقره سى وار ايدى ديمشدر امام شعرانى بدرمنيرده بيوررركه قلجده
فقار ايشلنمش منقش اولقدن كنايه در حتى تزايد حسنى ايچون نقوش مياننده
يه بر چقورلرى اولوب وخرده جواهرله مرصع اولقدن عبارتدر * امام حسن
بصرى عرفه دن اودخى امام جعفر صادقك محمد اسمنده بر برادرندن روايت ايله
ناقلدر كه بدر غزاسى كونى رضوان اسمنده بر ملك آسماندن ندا ايدوب ديديكه
لاسيف الاذوالفقار ولافتى الاعلى * لكن بو كلام لسان ناسده تحريف وتبديل
اولنغه سبب بعض شعرا انى موزون بر مصرع قيلمق ايچون تصرفلرى اولمشدر كه
اقتباس اوله بيلور (ع) لافتى الاعلى لا سيف الاذوالفقار * فصول مهمه
صاحبى تصريح ايدركه (الا تعلوا على واتونى مسلمين) دعوتنه بلقيس شاه
اجابت * وجناب امين الله حضورنده شرف اسلامله حرمسراى همايونلرينه
بانوى تاج آراى ازدواج اولدقده هداياسى مياننده يدى عدد سيوفك بريسى
ذوالفقار ايدى القصه (فاطم) حضرت ناظمك حرم شريفه لرى جناب پيغمبرزاده
زهراء رضى الله عنهانك اسم ساميلريدر وزن ايچون ويا ندا اولمغله ترخيم
ايچون تاء لفظى ساقط * وياخود رجل منزله سنه تنزيل بيورلمش اوله لر (فاطمه)
تسميه سنه سبب كنديلرى لذائذ فانيه دن فطم يعنى قطع ايلكده تقالادر * وزهرا
لقبلرى فتحله بياض معناسنه پاكلكدن كنايه در زيرا مدة عمرنده كنديده
دم حيض كورمبوب وبش عدد اولادك برنده دخى قطعا نفاس كنديدن
جارى اولمدى * خديجه جنابلرندن دنيايه كلمشلردر وهجرتك ايكنجى سنه سى
محرمده حضرت رسالت انلرى جناب مرتضايه عقد وزفاف بيورديلر اشهر
اقوال اوزره مدت نبوت عمرلرى ايدى * كندى غسل ايدوب وفاتنده بنى غسل
ايلمسونلر ديو بيوردى * نمازنده اصح اقوال اوزره رأى مرتضا ايله ابو بكر صديق
امامت ايلدى عم نبوى جناب عباس ووجوه اصحاب بالجمله موجودلر ايدى
رمضانك اوچنجى كيجه سى دفن اولندى انكچون قبرى اختلافيدر * اصحى
بقيعده ويا عقيل بن عباسك خانه سنده دفن اولنديكه طريق عامه يدى ذراع
محل ايدى (هياج) وزن ومعناده قتالدركه بو ماده دن هيجا لفظى معركه معناسنه

اهل انشا استعمال ايدرلر هيجا مصدرندندر (ترجمه) ذوالفقارى نوردیده م فاطمه
آل كل بكا * ياور مدد جنكده اولدقجه وقت احتياج

قربى الصارم الحسام فانى * راكب فى الرجال نحو الهياج

(صارم) قاطع معناسنه كه بونده مراد بنه ذوالفقاردر (حسام) ضمله در صارمله
معناده مشتركدر لكن چونكه صفتى اولدى * پس صارمدن انجق سيف مراد
اولنوب معناى قطع دخى حسامه ويريلور اكر بدل اولورسه بو تكلفه حاجت
قالمز (هياج) بونده امر كدوه لر (ونحو) دخى مثل معناسنه اولمق ممكندر (معنى)
ذو الفقارى كتوركه سرمستان غزاة مسلمين ايله بن دخى جانب جهاده يتوب كتسم
كركدر (ترجمه) يعنى شمشير عدو تدميرى ياقلشدر بكا * علت حربه اولور
غايت ايله كسكين علاج

وردا ليوم ناصحا ينذر الناس * جيوش كالبحر ذى الامواج

(جيوش) عساكر معناسنه مفردى جيشدر (ورد) فعلنه فاعل اولوب وزن
ايچون مؤخردر (ناصحا) حال اولمق مفعول به اولمقدن احسندر (ينذر) جمله سى
ناصحك صفتى اولديغى صورتده تنازع قطع اولور (الناس) سينى مصرع ثانى يه
مرهون اولور (امواج) بو جمله دراكرچه ترجمه ناصح وجيوشا نسخه لرينه ناظردر
لكن تصحيحنده كلفت واردر (ترجمه) كلدى بر ناصح اوكونكيم عالمى
تخويف ايدوب * لشكر دريا خروشى ويردى بازاره رواج

وردوا مسرعين يبغون قتلى * وابيك المحبو بالمعراج

(واو) قسميه در (محبو) مهمله ايله معفو وزننده اكرام اولنمش ديمكدر كه مصدرى
حبا وزن ومعناده عطادر (معراج) نردباندر بونده صخرة اللهدن آسمانه على
قول صعود ايچون وضع اولنان نردبان نورانى يى مشتمل اولمغله اول كيجه واقع
اولان مجموع حالات اسرائيه دن معراج ايله تعبير واسم اولمق اوزره شهير اولدى
(لازمه) معراجك وقوعى اشهر اقوالده شهر رجبك يكرمى يدنجى كيجه سيدر
واقدى دير كه شهر رمضانك اون يدنجى جمعه ايرتسى كيجه سيدركه نبوتك اون
ايكنجى سالى در هجرتدن اون سكز آى مقدمدر * وبر قولده هجرتدن بر سنه مقدم
ربيع الاولك اون يدنجيسيدر * وياخود هجرتدن اون درت آى اولدر * ومحلى دخى
شعب ابى طالبدن ويا امهانى خانه سندن * وياخود بيت شريفدن اولمسى *
وروح مع الجسد يقظه ده وقوعى * ويا نومده يالكز روحانى اولديغى اختلافيدر *
قول اول اصحدر * قول ثانى روايت عائشه در لكن معراج وقوعنده هنوز

خدمت سعادتله شرفیافته دکل صبیه ایدی (ترجمه) یعنی اول عسکر بنم قتلیمه ایتدیلر شتاب * اول بابالـحقیکه اولدر صاحب معراج وتاج

وخراب الاوطان وقتل الناس * وکل اذا اصبح لاج

(واو)لر بیت سابقده اولان قتل اوزره عطف ایچوندر (الناس) سابق کبی بنه مرهوندر (وکل) ده واو حالیه کل مبتدا (لاج) خبریدر اصلی لاجی ملجا اتخاذ والتجا ایدیجی دیمکدر اجتماع ساکنین ایله ساقط وتنوین جیه لاحق اولوب کسره دخی دلالت ایدر که (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * حدیث شریفنده تنفرجی نك اصلی تنفرجین ایدی جزمانون ومذکور سبیله یادخی ساقط اولدی (اذا اصبح) لاجی یه ظرف اولور اذا برینه (الی) نسخه اولمقدن وزن ایبدر (ترجمه) داخی قتل ناس وتخریب دیاره چابدیلر * التجا ایله کاوب خلق ایتدی عرض احتیاج

سوف ارضی المليك بالضرب ما * عشت الی ان انال ما انا راج

(سوف) تقریب ایچوندر (ارضی) اکرام بابندندر ارضا ایدرم وراضی قیلرم دیمکدر که الف مضموم متکلم مضارع علامتیدر بابنك الف مفتوحی ساقطدر (مليك) اسماء باریدندر که لفظ قرآنیدر (ما عشت) مدة معیشتی تقدیرنده یعنی حیاتده اولدیغجه دیمك (انال) اولی مفتوح الف متکلم وآخری ان ایله منصوب نیل ماده سندن وباب رابعندندر (راج) رجا ماده سندن عینیله لاج ده سبق ایدن تصرف اوزره درانانك خبریدر (معنی) حق تعالی بی قریبا بن راضی ایدرم مادامکه حیاتده اولم تا که بنم رجامند اولدیغم نسنه یه بن نائل اولنجیه دك دیمکدر که مطلبی بیت آتیده مندرجدر (ترجمه) انشاء الله حق راضی ایده یم ضربم ایله * مطلبم ایله ایده حق لطف ایدوب پر ابتهاج

من ظهور الاسلام اویأت المو * ت شهیدا من شاخب الاوداج

(من) بیانیه در که بیت سالفده واقع مایی بیان ایدر (شاخب) معجمه لر ایله وزن ومعناده سائل وجاری دیمکدر (اوداج) جمعدر مفردی ودج عرق عنقدر که شاخ طمری دخی دیرلر وداج دخی لغتدر پر حقتدر وداجین دینور * وموتك تاسی سابقلری کبی مرهوندر (ترجمه) اشکاره ایدم اسلامی یاخود اولم شهید * جوهر یاقوتی پاشیده قیله هر برو داج

الحاء المهملة

کل خلیل لی خاللته * لاترك الله له واضحه

(خاللت) دوستلق ایلدم دیمك ایکی طرفدن اولق دخی جائزدر (واضحه) تقدیم معجمه ایله انسانك ضحك وقتنده نمایان اولان دیشلریدر بو بیت بددعادر معنی دیمکدر که هرکیمه دوستلق ایلدم ایسه حق تعالی دیشلرینی دوکسون * یاخود کولدرمسون * وبونده مطوی برفقره ملحوظدر که تقدیری هرکیمه دوستلق ایلدیمسه (ع) اتق شر من احسنت الیه * تنبیه علیه سی اوزره کدرنی چکدم دیمکدر که دعاء علیهما استحقاق بیان اولنمش اوله بددعاء دخی (ع) مار سر ما دیدیه تکری کونش کوسترمسون * مصرعی کبی وحق تعالی قاشنه جق طرنق ویرمسون دیمك کبی عربده عادت اولان اداردندر * مناسبتی دخی بو اوله که بنم الله دوستلق ایلدیکم سبیندن لایق اولان (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) مضمونی اوزره اندندخی انسانیت ایله مقابله ومعامله بالجمله دقوعیله طرفینده صوری ومعنوی خنده مسرت واقع اولمجونکه خلاف مأمول اساءت ایلدی حق تعالی انی دخی کولدرمسون دیمك اولور * ونه کونه وضعله مکدر اولدیغنی بیت ثانیده بیان ایدر (ترجمه) نیجه یاران ایله دوستلق ایلدم کوردم جفا * قومیه حق انلره دندان خندان فلاح

وکلهم اروغ من ثعلب * ما اشبه الليلة بالبارحه

(فکلهم) نسخه در (اروغ) اعجام آخر ایله مکر وحیله ده حددن افزون دیمك وحیله ومکری ضرو بدن اولان دلکویه دخی بونلر غالبلردیمك (ثعلب) دلکودر روباه کبی (ما اشبه) فعل تعجب اولمق خوشدر بعضیلر ما نافیه در دیدیلر تکلفی موجبدر (بارحه) دون کیجه که کچمشدر (خلاصه کلام) بیت اول مفهومنده اولان بددعا به بوجهتدن مستحقلردر که جمله سی بنم اهل بیتدن اولدیغمه حرمت ایتمیوب روباهدن زیاده مکر وحیله کار اولدیلر دیمکدر که مصرع ثانی تعجبا مثل محلنده ایراد اولندی * نه عجب بو کیجه دخی دون کیجه یه بکزر اولدی بو کیجه بر مقدار خفت ظلمات امید ایدرکن بنه الليل اليل یعنی یك مظلم اولدی دیمکدر که دوستان ظن ایلدیکم کمسنه لر دخی دشمنانه مشابه اولدی دیمك مآلنده در (ترجمه) هر بری روباهه غالب حیله وتزویرده * بو کیجه دون کیجه یه دوندی فی صدق صباح (نطق آخر)

اصحب خیار الناس تنج مسلما * ومن صحب الاشرار یوما یجرح

(خیار) اخیار معناسندن اسمدر * ویاخود خیرلر اخیار کبی جمعیدر * وخیر خیردن مخففدر لغتدر * هین وهین کبی (تنج) امره جواب اولمغله واوی

ساقطدر صكره وزن ايچون اشباع اولنان حركه‌دن واو ظاهر اولدی (مسلما) تشديد
وفتح لام ايله‌در سلامت ويرلديكی حالده ديمك اولور * معنی خير الناس من ينفع
الناس * مظهری اولان كمسنه‌لره مصاحب ومقارن اول كه نجات بولوب
سلامت يافته اوله‌سن بدلرله الفت ايدن كمسنه چوق زمان كچمز مجروح دل اولور كه
زخم دل قطعا التيام قبول ايلمز (ترجمه) خيار ناسه يولداش اول نجات
ايله سلامت بول * شوكيم بر كون اوله اشراره همدم اول اوله مجروح

واياك يوما ان تمازح جاهلا * فتلقى الذى لا تشتهى حين تمزح

(اياك) تحذير ايچوندر احتراز ايله صقين ديمك معناسنه‌در كويا باعد فعلندن بدل
اولور لكن استعمالی واو ايله اياك ويوما ايكن وزن ايچون واو تقديم اولنمشدر *
وياخود واو موجود عاطفه ويا ابتدائيه اولمق لازم كلورسه اياك دنصكره بر واو
تقدير اولنور * والى ها ايه قلب ايله (هياك) دخی لغت وبونده نسخه‌در (يوما)
فعل موخردن ظرفدر (ان تمازح) مصدرله تأويل اولنوب تقديری واياك والمزاح
ديمك اولور (مزاح) دخی تقديم معجمه ايله دراو يناشمق ولطيفه‌در كه خرده‌دن
غلط تركجه خورته ديرلر مثلا بر كلام جدك اداسنده سامع مخاطب دقت ايلسه
اول سخنك تفوهی ضمننده ويا صراحة قائل استخدام وكنايه صنعتلری كبی
اشراب واشعار ايله تذكير وقصد ايلديكی بر امر معهوددن عبارتدر * اكر لطيف
اولمزسه شقا اولور (معنی) اهل جهل اولوب جدی هزلدن وسعدی شقادن فرقه
قدرتی اولميان كمسنه ايله مزاح يعنی خورته ايلمه كه بر كون اودخی مقابله ايلمك
مراد ايدوب سن لطيفه ايدركن سنك منفورك اولان بر كلام كريهه اندن ملاقی
اولورسن (تنبيه) معلوم اوله كه محلنده بويله مزاح ولطيف سنتدر كه قوجه
قاری جنته كيرمز كبی نيچه لطائف آثار نبويه‌ده واقع اولمشدر * حتی ذات
النحيين قصه‌سی نحشی مشتمل بر منقبه ايكن احيانا صاحبينه نقل ايله امر يوروب
تبسم ايدرلر ايدی (المؤمن دعب لعب) يعنی مؤمن كولب اوينايجيدر حديث
شريفی امثالی بو بابده نيچه مساعده ومسامحۀ نبويه واقع اولمشدر تعبس
وانقباض اظهاری دوام اوزره اولمق مذمومدر هر حالده اعتدال امر خير
اولديغی حجة الاسلامك امانة الله رساله‌سنده دخی مصرحدر (ترجمه) صقين
جاهل ايله بر كون لطيفه ايلمه زيرا * زبانی نيش عقربدر ايدر روی دلك مجروح

ولا تك عريضا تشاتم من دنى * فتشبه كلبا بالسفاهة ينبح

(لا تك) نهی حاضردر اصلنده تكون ايدی جزما واو ساقط اولوب لا تكن اولدی

كا

كاهيجه بر كلمه دخی حذف اولنمق لغت فصيحه‌در كه مثلا (والليل اذا يسر)
اصلنده يسری ايدی (وما كانت امك بغيا) بغية ايدی بر جزئی حذف اولندی
نون دخی سائر حروفه نسبتله حرف علته شبيه اولمغله تخفيفا اسقاط اولندی
بر قاعدۀ مطرده‌سی يوقدر عدم حذفی دخی چوقدر (لطيفه) اذا يسر ماده‌سنی
سدوسی اخفشدن سؤال ايلدكده بر كيجه باب دارمك خارجنده بايت اولورسن
سكا سببنی افاده ايدرم ديمكله بر كيجه صباحه دك بيشكاه دركاهنده ياتمشدر *
ايرتسی كونی جوابنده بيورديلر كه اولاد عربده عادت لغتلری بودر كه بر كلمه‌نك
معنای حقيقيسندن عدول اولنسه لفظندن بر حرفی تنقيص ايله اكا تنبيه ايدرلر
بو كريمه‌ده ليل مرور وعبور زمانی اولمغله خلاف عاده سير واقع اولمسنه اشارة
يسری ايكن يای اخير تقصير اولندی ديو حل اشكال ايلدی (عريض) وزن
ومعناده شريردر كه شر ايله تعرض ايديجی معناسنه‌در ينبح كلبك عوعوی
معناسنه اولان نباحدندر (ترجمه) لسانك شتمه مألوف ايلمه شيرين زبان
اول كيم * اولور كلبه دونرسين هم اولورسن ارذل مقدوح

اذا ما كريم جاء يطلب حاجة * فقل قول حر ماجد يتسمح

(مآل بيت) اكر بر كريم يعنی عرق طاهر حسيب ونسيب كمسنه كلوب سكا حالنی
بيلك شرم وحجاب ايله كشف ايدوب بر امری سندن مطلوب ايدينورسه سن دخی
اكا كلامكده جمال الرجل فصاحة لسانه اثرنجه اهل سماحت وحر الاصل
وصاحب مجد اولان كمسنه‌لرك سخنلری كبی فصيح ومليح وحسن ادا اوزره
جواب ويروب وبويله سويله كه ديمكدر مقبول قول آتيدر (ترجمه) اكر بر كس
كلوب سندن اولورسه طالب حاجت * كلامی خوش ادا ايله انی سن ايليوب
مشروح

فبالرأس والعينين منی قضاؤها * ومن يشتری حمد الرجال سيربح

(مراد) اول كريم محتاجه جوابكده شويله سويله كه باشم وايكی كوزم ايله بندن
اول امرك حصولی واول حاجتك قضاسی واقع اولور زيرا نه منتدر بو تطييب ايله كه
ممدوح اولورسن هر كيمكه مرد كريمك مدحنی صاتون آله يعنی اكا نائل اوله
ولو كان مال صرف ايلمكله دخی اولورسه * تيز فائده ايدر كه خلق كندينك
ثنا كاری اولور السنة الخلق اقلام الحق ديمشلردر (ترجمه) قضاسی
حاجتك باش اوزره دی تطييب خاطر قيل * اولورسن پس ثنای خلق ايله عالمده
سن ممدوح (بيت)

اذا اشتدت بك البلوى ففكر فى الم نشرح * فعسر بين يسرين اذا فكرته فافرح
بو محلده بعض نسخه لرده بو بيت دخى بولنديكه غايت معروف وفدز مانى بودركه * ان مع العسر كه يسرش ققاست * شاد برا نكه كلام خداست * نشيده سنجه سورهٔ انشراحده (ان مع العسر يسرا) فقره سى تكرار واقع اولمغله عسر لفظى كبى اكر بر كلمه الف لام ايله بردخى ياد اولنسه اولكى نك عينى مراد اولور كه عهدلك اقتضا ايدر * پس عسر لرك ايكيسى بر و يسرلر ايكى اولمغله جناب ميسر الاعسار بر عسره ايكى يسر وضع ايلديكى بر شدت ومضايقه ظهورنده تفكر ايليوب تسلى ايله فرحناك اول ديمك ما آلنده در (ترجمه) بلا مشتد اولورايسه تسليدر الم نشرح * ايكى يسرك ارالسنده اولور بر عسر اول افرح (بيت ديكر)

الرفق يمن والاناة سعادة * فتأن فى امر تلاق نجاحا
(اناة) فتح ويا كسر ايله تأنى وتأخير كه عجله نك ضديدر اصلى اناة در همزه سى وزن ايجون ساقطدر تأن كسر نون ايله در امر حاضر اولمغله سقوط ياء علامت جزميدر كه اكا جوابده (تلاق) دخى جزما اسقاط يا ايله در (ترجمه) چون اولدى رفق وتأنى مدار فوز وفلاح * تأنى ايله هر ايشده ايريشه سا كه نجاح

(نطق آخر) فلا تفش سرك الا اليك * فان لكل نصيح نصيحا
(سر) هر كس بيلمك استيوب وصاحبى دخى شيوعندن حذر ايلديكى حالتدر بر كمسنه نك اكرما الاتى اوليوب بعض اسرار نك كتمنده غيرت واهتمام وحميت ايلمزسه ستار العيوب تعالى انك تحاشى ايلديكى حالاتى جزاء من جنس العمل بيوروب افشا واشاعت ايدر (ع) بو امر دينه ده محرم صقين فاش ايتمه امرلرى (ترجمه) چون ديمشلردى كل سر جاوز الاثنين شاع * سر يكه فاش ايلمه بودرسكا قول نصيح

فانى رأيت غواة الرجال * لا يتركون اديما صحيحا
(غواة) عصمه ايله وزن ومعناده عصاة كه مفردى غاوى وعاصى معناسنه در معناى كلام (ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا) كريمه سنه لطا عتسز نيجه عاصيلر كوردم كه مؤمن قرنداشنك عرضلر يتلدر يلر يني پاره پاره ايدرلر پس افشاى سر ايله ستر ايله كه حق تعالى دخى سنى انلرك لسانندن حفظ ايلسون (ترجمه) بر كروهى كورمشم دندان غيبتله همان * اكل ايدرلر خلق كويا قالمدى پوست صحيح (نطق ديكر)

اغتنم ركعتين زلفى الى الله * اذا كنت فارغا مستريحا

(ركعت) بناى مره بر كره انحنا معناسنه در نماز اولندن سجدهٔ ثانيه يه دك اولان افعال مخصوصه يه ركعت ديدكلرى كلى جزؤك اسميله تسميه در سائر اجزاسندن اكا تخصيصك وجهى بودركه اديان سالفه نمازلرنده ركوع يوغيدى * ايكى ركعتى تخصيص بالذكر ايلمك ادنى رتبه سنه قصردر (زلفى) قربت ومنزلتدر (معنى) فراغ بال زماننده ايكى ركعت نافله نماز اداسنى غنيمت بيل كه قربيت حق نافله يه مقصور اولديغى (لايزال عبدى يتقرب الى بالنوافل) حديث قدسيسى ايله ثابتدر (ترجمه) قيل غنيمت ركعتينى قربت مولى ايجون * نى افكار سوا ايله اولنجه مستريح

واذا هممت بالقول فى الباطل * فاجعل مكانه التسبيحا
(تسبيح) سبحان الله ديمكدر كه حق تعالى يى انكله تنزيهدر * سبحه دخى ديبنور وتسبيح سبحه يه دخى اسم اولمشدر * وسبحه ضمله در كه دانه لى بر رشته يه تنظيم وانكله عبادات قوليهٔ معدوده يى ادا ايلمكده تسهيل ايجون استعمال اولنان تازيانهٔ عباداتدر كه سنت تقريريه در (مهمه) تسبيح ديدكلرى آلت فى الاصل رمى جمارده مجاجك ضبط عدد ايجون اولان خرده طاشلر ندن وحضرت صديقه نك تسبيحندن مأخوذدر دبو عينى شرح بخاريده جنائز بحثنده تصريح ايدر * واصابه ده دخى مذكوردر * حضرت رسالت عليه التحيه نك آزاد كرده لرندن ابو صفيهٔ مهاجرى بر ميشين خريطه نك درونده معلوم العدد خرما چكردكلرى وضع ايلمش ايدى دائما انكله تسبيح وتوحيد وتهليل وتمجيد ايدردى ختم خواجه ده چكردك ونخود بر له تعداد بو سبب دندركه هيئت سنى دخى اجرا بولنور صكره قوى السند احاديث ايله مثبت ومؤكد اولان عدد تسبيحات آية الكرسى اوزره اوتوز اوچره تقسيم وايكى نشانه وضعيله تفهيم اولندى لكن مفاصيل اصابع حقنده مستنطقات وارد اولمغله يوز عدد عقب نماز تسبيحلرى پارمقلر ايله عد اولنمق اولادر ديديلر فقير ديرمكه سبحه ايله تعداد اولنسه دخى ينه پارمقلر استعمال اولنور * حاصلى بعده صلوات شريفه ده وارد اولان عددلر ايجون يوزدن زياده دانه لى تسبيحلر و بيك عدد توحيد سبب مغفرت اولسى حقنده وارد اولان حديث شريفه دخى امتثال ايجون بيك عدد منبهلى تسبيح ترتيب وجوامع عاليه ده وقف ومستقل وظيفه لر تعيين اولندى (نكته) كبار اهل الله دن برينه براى استنطاق ديديلر كه سزك امثالنك يدنده تسبيح بولنمق امر بعيددر سبحه هنوز سالك ناقص ويا زاهد محب ايجوندر

جوابنده بدایتزده کمال تحصیلنه آلتمز اولمغله تبرکا نهایتزده دخی ترك ایتمز عبادتی مذکر در بیورمشلر (بیت) بر بربرندن انفکالنا یتمز حبوب سبحه وش* باغلیدر اهل درونك جمله باشی بر یره (خلاصه) ترنج اولان خانه یه جن داخل اولماز وراینجه سندن حظ ایلمزحتی ترنج تسبیح اتخاذ شرجنی دفع ایدر (منقبه) قوجه مصطفی پادشا خانقاهنده زاویه دار سید نور الدین بیردن اخذ دست انابت ایلمك ایچون مشاهیر خطاطیندن طاش مکتبلی مصطفی راقم افندی استخاره ایلدکده معناده کورر که کندینه برسیاه تسبیح اهدا اولنور لکن بر دانه سی ناقص اولمغله عزیز مشارالیه حضورینه بو تسبیحك نقصانی عرض وتکمیلنی طلبکار اولدقده مکر برمقدار لادن موجود ایمش اندن بر دانه حبه درحال تدویر ایدوب رشتهٔ تسبیحه تنظیم ایله تتمیم بیوردقلرین حضورینه سحری واروب افاده ایلمکه شروعنده کندیلری ان شاء الله لادن کچوردك دیمکله هم رؤیایی کشف وهم تأویلین دخی افاده بیورورلر قدس الله اسرارهم نابی مرحومك بو ابیات معما کونه سی محله مناسب اولمغله ایراد اولندی (شعر) سبحه سین زاهده صوردم ندر اول عقدهٔ صد* دیدی بیری چیقیجق ظاهر اولورنه ونود* بو عجب کیم بن آلوب دستنه شمار ایلیجك* کادی انکشت حقیقتده صدو بیست عدد* هرنشانکاه آراسنده اوتوز اوچ دانه ایدی* قرقدن زائد وناقص دکل ایتدم انی عد* نه او سهو ایتدی نه خود بن غلط ایتدم نابی* بونی تخریج ایدن عارفلره تحسین ابد (ترجمه) هرندم قصد ایلسك بیهوده برسوز آچغه* قیل انك بیرینه تسبیح خدایی اول فرید (زجر آخر)

اللیل داج والکباش تنتطح* نطاح اسد ما اریها تصطلح

(کباش) جمعدر مفردی کبش قوچ که قیونك ارککی در* وقوچ دخی غوجدن غلطدر که حیوانك باشنده اولان هرنسنه کرك بوینوز وکرك سه ایلك وجغه جمله سنه اطلاق ایدرلر و سرغوج که پادشاهلرك وختانکرده لرك باشلرینه وضع اولنور بو ماده دندر (تنتطح) بری برینه بوینوز ایله اورر یعنی طوس ایدر دیمکدر (نطاح) بوینوز اورمق (اسد) ارسلانلردر مفردی اسد معروفدر (تصطلح) صلح ایدردیمك (معنی) ظلمت شبده ارسلانلر کبی قوچ یکتلر برکونه جنك ایدرلر که انلرك حرکتلرندن اصلا صلح اولملری مأمول وملحوظ دکل دیمك اولورکه رؤیت رأی معناسنه اولور (ترجمه) بربرینه طوقشورقو جلرشب تاریکده* شیرلر کبی که ملحوظ دکل قطعا صلاح

اسد عرین فی اللقاء قد مرج* منها نیام وفریق منبطح* فمن تجابرأسه فقد ربح

(عرین) بیشه زار که ارسلان یتاغی اوله تنوین وحدت ایچوندر (اسد عرین) بر کامدن حاصل اولمش هژبران میدان شجاعت دیمك (لقاء) جنکدن کنایه در (مرج) مفرددر مرحوامحلی ایکن افراد اولنمق انلرك یکزبان اتفاق ویکدل اتحاد واتساق اولمغله وجود واحد اولملرندن کنایه در فرقان مبینده (وهم لکم عدو) وارد اولدیغی که لکم اعداء مقامیدر نیام بونده نائمك جمعیدر (منبطح) یوزی اوزره ساقط اولان کمسنه (خلاصه) بالاده افاده اولندیغی اوزره حضرت امیر صفینده جنکه بالنفس داخل وجهاده مائل اولوب (الان حمی الوطیس) سری آشکار وشدت ووفرت قتال کارزار بدیدار اولدقده کیجه دخی معرکه منقطع اولمامغله بو رجزی انشاد ایدرك سائر مجاهدینی دخی ترغیب ایله دلشاد بیوردقلرین وصف ایدوب دیرکه کیجه نك ظلمت شدیده سنده قوجلر بر برینه بوینوزلریله کویا ضرب وجله حواله ایدرکبی اول ارسلانلر بربرلریله اول مرتبه ده مقاتله ایدرلر ایدی که مصالحه یی قطعا انلر ایچون رأی ایلمزدم* وبزم عسکر یز بر بیشه زارك ارسلانلری اولمغله اتحاد اوزره اولوب دشمنه ملاقاتلرنده فرح وسرور انلرده مشاهده اولنور ایدی برزمره دخی خواب آلود اولوب لا لحب علی ولا لبغض معاویه حاضر اولمشلر ایدی وبر طائفه دخی مقتول اولمش یوزلری اوزره خاکه یکسان ایدیلر پس بویله شدتلی آتش مقاتله دن باش وجان قورتاران فائده ایدرو قادر اولمیان خسران ده قالور (ترجمه) شیرلردر نشاط آور اولور انلره جنك* بعضی یوز اوزره ییقلمش بعضی درخواب فلاح* قورتاران باشن تجارت ایلدی وقت صباح

الخاء المعجمه

طوبی لمن کان له مزخة* یزخها ثم ینام الفخه

(مزخة) معجمه لرك ثانیسی مشدد اسم مکاندر که زوجه معناسنه در اصل لغتده مصدری اولان زخ صوقمق وطقمقدر انك محلی دیمك اولور جماع موضعندن کنایه در نخه فاء ایله وشده ایله نوم مهره یعنی خورلدیلی اویخودر برمقتضای وزن وبر قاعده تالروقفاهایه منقلبلردر (مآلی) سعادت ویاخود افلح من کان نسخه سنه کوره کناهدن خلاص بولمق اول کمسنه ایچوندر که منکوحه ویا سریه که اوطه لق دیدکلری جاریه در بره طوتمه سی اولوب کیجه اولدقده جماع ایدیوب صکره مثل مثل اویویه دیمك اولورکه بو مفهومده حرف زاده (افلح من کان له

قوصره) دخی کلور ان شاء الله یعنی تقاضای نفسی تسکین (ومقتضای بشریتی دفع ایلمکله نوما و یقظة راحت بدن واسایش تن ایله حسن زندکانی ایلیه دیمك اولورکه لذائذ فانیه نك جمله سندن الذ اولان لذت جماعدر دیمشلردرکه شارح فقیر دخی حالا حصور بولنمغله بو بابده ناقلدر (ترجمه) شول کشی ایردی فلاحه کاوله انك همدمی * الفت وصحبت ایده رك ایده لرخواب فراخ

حرف الدال المهمله

علیك ببر الوالدین کلیهما * وبر ذوی القربی وبر الاباعد

(بر) احسان وایلکدر صاحبنه بار و برد برلرکه برلفظ قرأنی واسماء حسنادندر (والدین) والدی والده اوزره تغلیب ایلیوب زوجین وابوین کبی اولمشدر تثنیه در امهات انك عکسیدرکه امی آب اوزره تغلیبدر وجمعدر (کلیهما) کلا کسر وتخفیف ایله برلفظدرکه ایکی عددلك تأکیدنده استعمال اولنور وضمیره اضافتنده نصب وجری حالنده علی کلمه سی کبی الفی یایه قلب اولنور اسم مفرددر تثنیه یه دلالت ایدر نحن کبی وفرا تثنیه در دیدی تأنیثی کلتا ایله ادا اولنور اضافتسز استعمال اولنمزلر (اباعد) ابعدك جمعی واقاربك ضدیدر (مأل بیت) حضرت حسن احسنه خطا باوارداولمشدر اتا یه وآنا یه لطف وکرم ایله معامله * واحسان ایله مجامله ایلمك ملتزمك اولسون وقریب وبعید جمله یه احسان ایلمکه مهما امکن سعی وعلی قدر الطاقة اکرفعلا اولمزسه قول لین ایله تطییبلری طرفنده اول زیرا بومفهومده آیات کرام واحادیث عظام وارد اولدی نظر مرحمتله یوزلرینه باقمق عبادتدر اکرفوت فرصت واقع اولدیسه ایکیسنك ویا ممکن اولانك قبرینی جمعه کونلری زیارت التزامی عقوقی دفع وولد بار دفترینه قید اولنمغه سببدر دیو اثر صادر اولمشدر که استاد دیمش (بیت) مکر حق ابوت بیدیکن تلمیحد را لحق * که اولدر مبدأ تعلیم اطفاله الف بادن * (ترجمه) حقوق والدینه قیل رعایت نور دیده م * کرمدیده لك اوله جمله اقاربله اباعد

ولا تصحبن الاتقیا مهذبا * عفیفا ذکیا منجزا للمواعد

(تقی) پرهیزکاردر تقوی حرامدن اجتناب وورع دخی شبهه لیلردن حذردر (مهذب) پاك (عفیف) تقی معناسنه (ذکی) تقی وزننده مبالغه صیغه سیدر * ذال تخذله اولدیغنه نظرله عاقل وطبعی مستقیم دیمکدر * وزای هوزله پاك دیمکدر وبعضیلری پارسا یعنی زاهد پرهیزکار معناسنه در دیدیلر معنای لازمیسیله بیاندر زیرا عاقل اولان کیشی زاهد اولوب دنیادن اتقا ایدر بو جهتله پاك اولور

حتی (مسئله) اکر بر کمسنه ثلث مالنی اعقل ناسه وصیت ایلسه اهل زهد اولان (فقرا ودرویشانه بخش وتقسیم اولنور دیو کتب فتاواده مصرحدر که کندی هوا وهوسلرینه صرف ایلیوب اهل احتیاجی وارباب استحقاقی بیلوب انلره ایصال ایدرلر زیرا اصلحا بربرلرینی بیلورلر (نعم المال الصالح للرجل الصالح (منجز) جیم وزای ایله در خلف وعددن احتراز ایدیجی (مواعد) مساجد وزننده موعده نك جمعیدر که وعد معناسنه در انجاز وعده اجراسنی در عهده ایلدیکی امری وجوده کتورمکدرکه ضدی خلف وعددر زیرا (تخلقوا باخلاق الله) امرینه امتثال ایلمك وعدنده صادق وعهدنده مدقق اولمغله اولورکه (ان الله لا یخلف المیعاد) بیورلمشدر (مفهوم) بو اوصاف ایله متصف اولان کمسنه دن غیری ایله البته صحبت والفتدن نهی وتحذیردر که بوندیمیده ندامت مقرردر (ترجمه) ندیمك اهل عفت متقی هم پاك دامن * ذکی اوله وفاده ایده انجاز مواعد

وقارن اذا قارنت حرا مؤدبا * فتی من بنی الاحرار زین المشاهد

(قارن) کسر مهمله وجزمله امردر (حر) عبدك ضدیکه جمعی احراردر لکن بونده طبیعت وخویی کوزل دیمکدرکه (مؤدب) انك تفسیری مقامنده صفتیدر ادب کورمش دیمکدر (فتی) بلوغدنصکره کهولته دك اولان سن صاحبیدر لکن مطلقا رجل محلنده ومقام مدحده ایراد اولنور یکت دیمکدر حردن بدل اولور (زین) زینت (مشاهد) وزنا ومعنی مجالس کبیدر (ترجمه) قرینك کر اولور اوله حر مؤدب * که اوله صحبتی قلبه صفا زین مشاهد

وکف الاذی واحفظ لسانك وارتغب * فدیتك فی ود الخلیل المساعد

(کف) ضم وشد ایله باب اولدن امر حاضردر (اذی) جفا واذیت (احفظ) دردنجی بابدن اولدیغی مذکوردر (وارتغب) رغبتده اهتمام ایله دیو امردر فا ایله (فارتغب) دخی نسخه در (ود) وزن ومعنی وعدده دخی حب کبیدر (معنی) اذایی منع ایله که ایمانك یتمش عدد شعبه لرینه ادناسی اماطهٔ اذادر مسلمانلرك یولنده طاش وبلغم وچرکاب امثالنی قدرتی قدر ازاله ایلمك شعب ایماندندر ولسانکی دخی مسلمین متأذی اولدقلری لفظدن حفظ ایله که (سلامة الانسان فی حفظ اللسان) دیمشلردر فعلا وقولا اذایی مؤمندن وکندیکی اذادن کف ایله که قولا ویا فعلا ولو کوز ایله دخی غمز واشارت برله اذیت عادتی اولان کمسنه تعزیر شرعی اولنمق اشباهده مصرحدر کرکسه اذیت ایلدیکی کمسنه کفره دن دخی اولوب اکرکوچنه کلورسه تعزیر اولنور * واهل ایمانه رغبت والتفات ایله که زهدك مفهومنده تواضع شرط

قلندی * پس اشته بو احوال ایله تخلق ایله بویله خویلره مساعده سی اولان دوستك محبتنده کندم سکافدا اوله یم دیو بیورورلر * ومفهومده واقع اولان اثرلك مألنده مجتهدلرك بری بیورور (شعر) لاتنقلوا الاقدام الالی * من لکمو فی نقلها فائده
انما لعلم تستفیدونه * او لکریم عنده مائدة (ترجمه) اذالی دفع ایدوب حفظ ایت لسانك رغبت ایله * اودوسته که اوله شرط محبتده مساعد

وغض عن المکروه طرفك واجتنب * اذی الجار واستمسك بحبل المحامد

(غض) معجمه لرله کف وزننده امردرکه مذکوردر لکن لغت نجدیه درحجازده فك ایله اغضض دینور ولفظ کریمدرکه کف دخی فك ایله برتبه ده کلمشدر (ع) فالعینیك ان قلت اکففا همتا (مکروه) نعتده منفور طبیعت اولان هرنه اولورسه طرف سکون ایله بونده عین مراددر ومفعولدر (استمسك) یاپش وطوت دیمك که امردر (محامد) محمدة کلمه سنك جمعیدر مدح وثنادرکه ضدی مذمتدر (ترجمه) کوزلك مکروهلردن یوم اذیت ایتمه جاره * صفات ذاتك اولسون تاکه اوصاف محامد

وکن واثقا بالله فی کل حادث * یصنك مدی الایام من عین حاسد

(واثق) اعتماد ایدیجی (حادث) یوقدن پیدا اولمق که قدیمك ضدیدر (یصن) اصلنده یصوندر امره جواب اولمغله جزماواوساقطدر (مدی) غایت ونهایت (حاسد) بدخواهدرکه برکسنه نك حالی تنزل ونعمتی زوال بولدیغنی طالبکار اولان (فائده) بونده عین حاسددن مراد نظر اصابتیدرکه خالی الذهن ایکن بالبداهه برامر عجیب مشاهده ایلدکده صانع حقیقیدن غفلتله مشیتی یاد ایلمکسزین نظر استغراقدن ناشی حسد دخی منضم اولوب عیننددن برتیر مسموم خفی معیون ومحسوده رسیده اولمقدرکه (العین حق) بوبابده صادر اولان احادیثدندر لکن محسودك غیریدن دخی واقع اولور وبونده حاسد قیدی اکثری اولدیغنه نظرله در تفصیلی محل آخرده ان شاء الله یازیلور (ترجمه) خدایه اعتماد ایله قوحاجاتك ایچره * سنی حفظ ایدر الله ایرمیه تا چشم حاسد

وبالله فاستعصم ولا ترج غیره * ولا تك للنعماء عنه بجاحد

(بالله) جار ومجروری فعل مأخره متعلق وتقدیمی حصر ایچوندر (لا ترج) اصلی ترجو ایکن نهی حاضر اولدقده جزملامی ساقطدر (نعماء) ممدود اولمغله فتح نونله درنعمتدر (جاحد) منکردر (ترجمه) خدادن عصمت استه غیریدن قیل قطع امید * آنك نعمتلریله شکر ایدوب سن اولمه جاحد

ونافس ببذل المال فی طلب العلی * بهمة محمود الخلائق ماجد

(نافس) نون وفاء مهمله ایله سابقا مذکور قارن کبی امردر رغبت ایله دیمکدر (علی) رفعت وعظمت (همت) قصد (خلایق) وزن ومعناده طبایعدر مفردی خلیقه در (ترجمه) چالش سن بذل مال ایله طلب قیل عالی رتبه * اوله سین حق قتنده همت ایت محمود ماجد

ولا تبن للدنیا بناء مؤمل * خلودا فما حی علیها بخالد

(مؤمل) امل ماده سندن تفعیلك فاعلیدر رجامند معناسنه در (مأل) خلود وبقا اهلی کبی دنیاده طول امل فکریله بنا ایلمه اکر بنا لازم کاورسه حاله مناسب ودخی بندنصکره مالك اولان امت مرحومه راحتله ساکن اولسونلر دیو نیت ایله زیرا دنیاده بقا یوقدر لکن بو دخی تنبیه نبویدرکه امر دنیاده اهل خلود کبی کارکده ملازم اول وامر عقباده یارینکی کون موت کلسه کرکدر ملاحظه سیله سعی واهتمام ایله قالدیکه تصحیح نیت هر کارده شرطه صحتدر (ترجمه) بنا ایتمه جهانده قصر شدادی محقق * کو چرهر کس فنادارنده اولمزکسه خالد

وکل صدیق لیس فی الله وده * فناد علیه هل به من مزاید

(ناد) کسر ایله ندا ماده سندن امردر (مزاید) مفاعله دن اسم فاعلدرکه مزایده ایدن یعنی بری بریله قارشولشوب برنسنه نك بهاسنی زیاده ایدیجی (معنی) هر دوستك محبت فی الله اهلی اولمیه انك اوزرینه ندا ایلیوب اکر آلور وارسه صتارم دیواندن الفتکی قطع ایلدیککی اعلان واشاعت یعنی آنی ترك ایله دیمکدن کنایه درکه بو متاعی صاحبی نظر رغبتدن اسقاط ایلسه دلاله ویروب مزایده ایتدرور وفروخت ایدر (ترجمه) شو دوستك کاولمیه بزم جهانده حبی فی الله * آنی ترك ایت طلب قیل یار صادق حبی زائد (نطق آخر)

وذی همة لم یرض بالضیم نفسه * فاصبح قرما هبرزیا ممجدا

(ضیم) فتح معجمه ایله ستم وظلم (قرم) فتح قاف ومهمله ایله سید القوم ورئیس وعین الاعیان دیمکدر (هبرزی) موحده دنصکره مهمله لی تقدیم وشد آخر ایله هبرقی وقبرسی وزننده سوار یعنی آتلورا کب کبی * ترجمان صاحب عجم بلازکی دیمشدر وصراح موافق دستبند دیو بیان ایدرلکن ایکیسنك دخی مأخذنده اولان سوار فرس تعبیرینی سوار فرس ظنیله بویله معنا یازمشلردر جوهرینك کل جمیل حسن هبرزی دیدیکندن غفلت اولنمش پس هرنسنه نك که حسن وبهاسی اوله اکا هبرزی دیلمکله فرسمران غزانك هر برانه دخی اطلاق اولنمق بعید اولمز (ترجمه) نیجه ارباب همت وارد کادر ظلمه راضی * اولورا خلاق زیبا ایله عالمده ممجد

اذا خامرته بالندى اريحية * تخال اهتزاز الرمح فيه ترددا

(خامرت) خمر ماده سندن مفاعله نك ماضى مؤنثيدر وزن ومعناده خالطت كبى قارشدى وبلكه غلبه ايلدى ديمكدر شرابه خمر تسميه سى عقله غلبه وستر ايلديكى ايچوندر (ندى) نون ومهمله ايله وزنا ومعنى سخادر (باء) سببيه در (اريحية) مهمله لرك عقبلرنده بر تحتيه ايله اشرفيت واكمليت وزننده در راحت ماده سندن سرور وصفا معناسنه (تخال) خيالدندر (اهتزاز) هز لفظندن افتعالدر وزنا ومعنى ارتعاش يعنى رعشه دار اولمق (تردد) آمدشد يعنى كلمك معناسنه اولان تردد مصدرندندر ماضيدر والفى اشباعيه در (خلاصهٔ كلام) بيت سابقده مذكور اولان صاحب همتنده سخاسى سببيله وشوق عارض اولدقده النده اولان مزراغى اول مرتبه دترركه بركسنه يه مزراغى ضرب وينه اخذ ايلمكده در ظن وخيال ايدرسين اكا اول مرتبه فرح سخاده طارى اولور (ترجمه) نشاط آور اولوب جود وكرم اولدقچه خرم * خياله اهتزاز نيزه عكس ايلر منشيد

ابى الله الا ان يكون معظما * هماما كريما باذخ المجد اصيدا

(ابى) ابا مصدرندن ماضى وشاذ اباب ثالثندندر ابى الله ديمك حق تعالى ابا ايلدى يعنى امور قبيحه وافعال فضيحه دن هر نسنه يى انك حقنده خلق ايلمكدن منزه اولدى ديمكدركه تركيده حق تعالى يه امانت مولى تعالى ايلمسون دير لر استثناء ايچون مفعولى تعميم اولنور (الا) لكن معناسنه كه مكر دير لر استثناسى منقطعدر بيدكبى * حتى بديع همدانى ديمشدر (نظم) هو البدر الا انه البحر زاخر * سوى انه الضرغام لكنه الوبل عوض * پاشازاده شيخ سليمان مولدى قدس سره تركى اداده دخى ايراد ايدوب بيوردر (ع) بروصيت قيلور زالاسزه (همام) ضم وتخفيف ايله شخص عظيم عاليهمت (باذخ) موحده وتخذ حرفلريله وزن ومعناده شامخ وعالى وبلند (اصيد) عظمت وتكبر ايلمك ذاتنه سزاوار اولان ذات عالى (ترجمه) مكركه قصدى بو عالمده اولمقدر معظم * همام فاخر وعالى نظر هم صدر امجد

لقد ساير الايام حزما وحيلة * فاصبحت الايام تزهى باغيدا

(ساير) صاد ايله دخى صاير نسخه در (حزم) برامرده احتياط وتبصر ايلمك (حيله) علاج وچاره (تزهى) تكبر ايدر ديمك زاى هوز ايله دراهمالى لطفدن خاليدر (اغيد) نعومت بدن صاحبى يعنى يومشق ونازك وجود اولان كشى (ترجمه) مجاور اولدى حزم وچاره يه اسباب ايام * خرامه باشلدى رفقيله اول نازك مجدد

وحل باعلى ذروة الفخر ساميا * وابدى سما حابين ذالك وسوددا

(ذروه) تأخيره مهمله ايله در اولنك كسرى شايع وضمى دخى لغتدر هر نسنه نك محل اعلاسى (سودد) سيارت وشرف معناسنه (ترجمه) صعود ايتدى مقام ذروهٔ اعلاى فخره * اوراده عرض ايدوب خلقه سماحت ايله سودد

وما الفخر الا ان يكون موفقا * معانا بنصر الله عبدا مسددا

(موفق) توفيقه مظهر كسنه * وتوفيق دخى كشينك رأى وتدبيرى تقديره مطابق اولمقدر (معنى) فى الحقيقه شايستهٔ فخر اولان حالت اولدركه طرف باريدن توفيقه مظهر ونصرت حق وعنايتله مظفر اولان عباددن بربندهٔ محفوظ ومستقيم اولمقدر (ترجمه) كشى يه فخر اودركه اكا توفيق ايليه حق * خدانك نصرتى ايله اوله عبد مسدد

فكم من فتى لم يعر من حلل التقى * وكم من فتى بالله اضحى مؤيدا

(لم يعر) عريان ماده سندن عارى اولمدى ديمك (حلل) حله نك جمعيدر (حله) ايكى قات لباسدركه براولسه حله ديمز (ترجمه) نيجه كس حلهٔ تقوادن عريان اولمدى هيچ * نيجه كس اولدى تأييد خدا ايله مؤيد

ألا ربما شد الكريم اعتزامه * فسل على الاعداء سيفا مهندا

(الا) فتح وتخفيف ايله حرف تنبيهدر (اعتزام) عزيمت (مهند) هندده ياپدقلرى قليجه دير لر صكره هر شمشير كزيده يه مهند تعبير اولندى حتى پيغمبر عليه الصلوة والسلام جنابلرينه قصيدهٔ برده صاحبى اطلاق ايدوب ديمشدر (ع) مهند من سيوف الله مسلول (ترجمه) نيجه صاحب كرم ايلر غزايه صرف همت * كلوب اعداى دين اوزره چكر تيغ مهند *

وما السيف ما قد كان فى بطن جفنه * بسيف ولكن ما تبدى مجردا

(جفن) فتح جيمله در غمد وغلاف معناسنه كه قيندر (تبدى) فتحات ايله فعل ماضيدر (تبدى) دخى ضم وكسر داله نسخه در (معناى بيت) قين ايچنده اولان قليج قليج دكلدر حقيقتده سيف اطلاقى عريان اولوب دركار اولان قليجه شاياندركه شاعر ديمش (ع) اكر جوهر شناسى تيغرا عريان تماشا كن (ترجمه) غلافنده نيجه بر جنس اوله تيغك بيلورسين يوز بانده سيف اودركه اوله نيامندن مجرد (نطق ديكر

اعاذلتى على اتعاب نفسى * ورعيى فى السرى روض السهاد

أحرف ندا (عاذله) صفتدركه موصوفنك قائمقاميدر اصلى الجماعة العاذلة ايدى ياء متكلم لحوقيله عاذلتى اولدى (سرى) ضم ايله كيجه كيتمك مرور فى الليل كبى (روض) باغچه وبستان (سهاد) سهر وبيدار اولمق (ترجمه) اى بنم اتعاب

نفس وجهد مه لوم ایلین * داخی وادی مسهرده ایتدیکیمه اجتهاد

اذا شام الفتى برق المعالى * فأهون فائت طيب الرقاد

(شام) ماضیدر نظر معناسنه‌در (رقاد) ضم مهمله ایله نوم طویل (بیتلرك مألی) ای بنم نفسمی اتعاب ایله تعذیب حیوان ایدوب اویقوسزلق سمتنه میل ورغبت ایلدیکمی تعییب وتعبیر ایدن طائفه * معلومکز اولسونکه ترقی وتعلی امرنده اهتمام ایدن کمسنه حصول مرامی یابنده هرنه‌که مشقتلی ایسه اکا سهولتلی کورینوب وخواب لذیذی فوت وترك ایلمك اکا جله‌دن آسان کاور (ترجمه) مظهر نور تجلی اولدیغی دمده مرید * خواب غفلتده یاتورمی فیض حقدن نامراد (نطق آخر)

تغرب عن الاوطان فى طلب العلى * وسافر ففى الاسفار خمس فوائد

(تغرب) امردر غربت اختیار ایله دیمکدر (معنی) اکر مراتب عالیه‌یی طلبکار اولورسن وطنکدن غربته سیاحت وسفر ایله که دیمشلر (ع) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی * زیرا دیار اخرایه سفر ایلمکده نیجه فائدهٔ عدیدهٔ عائده وارد رکه بش نوع لطفنی سکا تعداد * وبیت واحده‌ده یاد ایده‌لم (ترجمه) دیارکدن خروج ایله ایدوب کسب معالی * سفر ایله که وارد رانده بش دورلو فوائد

تفرج هم واکتساب معیشة * وعلم وآداب وصحبة ماجد

(تفرج کرب) دخی نسخه‌در * اول بشدن بریسی غم وهم وکرب دفع اولوب فرج کاورحتی (سافروا تصحوا) حدیث شریفی مألنجه خسته اولان کمسنه عزیمت سفر ایلسه سفر سقر ایله همرسم ایکن صحت بدن ظهور ایدر * وایکنجی معاشده وسعت کاور نیجه کمسنه‌لر کورلمشدرکه حج شریف کندینه فرض دکل وغزا ایله مأمور دکل ایکن لوجه الله الکریم توجه ایدر (فى الحركة البركة) سری ظهور ایدوب اولکی حالندن زیاده رخصت زمان بولور غنیمته نائل اولمسه دخی * واوچنجی تحصیل علم بسهولتله وجوده کاورکندی بلده‌سنده بعض تعلقات عوایق اولوب ایدن تجرد وانقطاع سببیله آسان وجهله حصول ایذیر اولور * ودردنجی ادب پیدا ایدوب عقلی مزداد وتجربه اهلی اولوب خام ایکن پخته اولور * وبشنجی بیوکلرك شرف مجلسلریله شرفیاب اولور طاغ یوزی یزسه ابدال بوررمألنجه انلرك نظر کیمیا اثرلری وکلام حقائق نظاملری سبب سعادت دارین اولور (علو الهمة من الایمان) لکن اکرسلوك ایچون سیر وسیاحت ایدرسه نیجه کبار جائز کورمشلردر (انتظار الفرج عبادة) سری اوزره طریق حقی کوروب واصل حق اولمغی حق تعالیدن

لیل ونهار نیاز ایدوب مرشدك ظهورینه انتظار اوزره توقف * سیاحتدن اولادر (وابتغوا الیه الوسیلة) امرینه امتثالده بودخی کافیدر دیدیلر زیرا مبتدیده سیاحت خواطرك تمکن ومتانتنه سبب اولورا کرمرشده واصل اولسه دخی اکثری تلف اولورا کرقبل الوصول موت کاورسه عزم وجزم اوزره (محبة اهل الله مع من احب) حکمنجه عقباده انلره الحاق ایدر (ترجمه) بریسی دفع غم ایتمك بری کسب معیشت * بری علم وبری آداب بری صحبت ماجد

فان قیل فى الاسفار ذل ومحنة * وقطع الفیافى وارتکاب شدائد

(فیافی) فیفانك جمعیدر بیابان وغربتدر (مآل) اکرصورت ظاهرینه باقوب دینورسه‌که اکرچه فوائد مذکوره وقوعی مسلمدر لکن دیار اخرایه کیدوب مسافرتده ذلت یعنی خوارلق وبلا وصحرای بی پایان وطاغلر وبالمرکوب ونیجه نیجه حالات مشقتی ارتکاب ومخوف یرلر وتهلکه‌لی محللردن کچمك عسرتی چکمك البته مقرردر پس (ترجمه) دینلورسه سفرلرده اولور ذلتله محنت * دخی قطع بیابان ارتکاب هر شدائد

فوت الفتى خیر له من مقامه * بدار هوان بین واش وحاسد

(هوان) خوارلق (واش) اصلی واشی در صکره لاج دراج لفظ سابقلری کبی یا ساقط اولدی (معنی) اکربیت سابقك مفهومنده موجود اولان زحمتلری ومشقتلری خاطره کتورورسن کشی وطنندن دور وغریب الدیار اولدیغی حالده اولمسی ساعی بالفساد وحاسد اولان اخوان زمانك اراسنده قالمقدن خیرلیدر (ترجمه) خیرلیدر کشی یه موتی دار ذات ایچره * اوتورمقدن که هردم اولدر رغماز وحاسد (بیت)

اذا لم یکن عون من الله للفتى * فاکثر ما یجنی علیه اجتهاده

(فاول ما یجنی) دخی نسخه‌در (اجتهاد) سعی بلیغ (مفهوم) حق تعالی طرفندن برکمسنه‌یه عنایتله اعانت اولدیغی وقتده کندی حقنده جنایت وجرم اولان شیلرك اکثری کندی جد وسعی ایله تدارك ایلدیکی امرلر اولور (ترجمه) برکسی عون وعنایتله خدا ایتمزسه شاد * کثرت جرمیله مجرم ایدر آنی اجتهاد (نطق آخر)

لو کانت الارزاق تجری على * مقدار ما یستأهل العبد

(یستأهل) سزاوار اولور دیمکدر که اهلیتدندر لو کلمه‌سنك جوابی بیت ثانیدرکه اولنده لام علامتدر (ترجمه) اوزره رزق اکر اولسیدی جاری * کانی شایسته

كوردكندينه عبد

الكان من يخدم مستخدما * وغاب نحس وبدا سعد

(يخدم) خدمت ايدرديمكدر (مستخدم) طلب خدمت (نحس) مهمله ايله كوتولك بدلك كبى (سعد) اوللك سعادت كبى كه نحسك ضديدر (ايكى بيتك مألى) اكرعبدك رزقى كندى اهليتى قدر اولسيدى خدمتكار اولان كسنه ولى نعمت اولوب وهربار نحوست زائل وسعادت حاصل اولوردى لكن رزق مقدر وبلكه مقتردركه مرزوقه لايق اولان رتبه دن دوندرونيجه اهل ذكانك حذاقت وكمالى رزقندن عدا اولنديغى (حذق المرء محسوب من رزقه) اثرشريفيله ثابتدركه بومأل بوندن اقدم دخى يازلمشيدى (منقبه) امام ابويوسفه برمسئله دن سؤال ايلديلر بيلم ديدى * سن بيت المالدن مقدار كثير وظيفه خوارسين نيچون بيلم ديرسين ديديلر * بيوردى كه بنم بيت المالدن وظيفه م علمم قدردر جهلم قدر اولسه دنيانك جمله مالى كفايت ايلمزدى ديو بيورمشدر (ترجمه) اولوردى خادم اولان جمله مخدوم * كيدردى نحس وقالوردى همان سعد

واعتدل الدهر الى اهله * واتصل السودد والمجد

(سودد) مجد ايله برمعنايه در (ترجمه) اولوردى معتدل اهلينه دوران بريشور ايدى بيشك سودد ومجد

لكنها تجرى على سمتها * كما يريد الواحد الفرد

(سمت) طريق مستقيم (فرد) يالكز يعنى بى نظير (ترجمه) ولكن جارى اولور حكمت اوزره * نيجه امر ايلرايسه واحد فرد (نظق ديكر)

ما اكثر الناس لا بل ما اقلهمو * والله يعلم انى لم اقل فندا

(ما) تعجبيه در * مصرع ثانى برنوع قسمدر (انى) كسر ايله در (والله يعلم انك لرسوله) كبى (فند) تحريكله دركذب معناسنه (مأل نطق) نه عجبدركه انسان غايت چوق لكن انسان يوق يعنى هيئت بشريه ده كسنه لر اكرچه تعجب اولنه جق مرتبه ده كثرتده اما انسان كامل دخى قليل اولمق امرعجيبدر وفى الحقيقه بوكلامك صدقنه الله شاهدركه اعلم بالسرائردر اولئك كالانعام سبحان من خلق البقر * على صورة البشر (ترجمه) عجب واركثرتى ناسك ندر بو قلت انسان * سوزم حقدر خدا بيلوركه كذبه اولمدم معتاد

انى لافتح عينى حين افتحها * على كثير ولكن لا ارى احدا

(ارى كثيرا ولكن) دخى نسخه در (خلاصه) هرآنكه كوزم آچوب باقدقده بك

چوق كسنه مشاهده ايدرم اكن رجل كامل اطلاقى صحيح اولوربركسنه كوررم بوحالت برامرعجيبدر ديمكدر * يعنى ابوهريره رضى الله عنه (ذهب الناس ومابقى الا النسناس) بيورديغى كلامك حكمى جارى وصادق اولور (ترجمه) كوزم آچوب جهانه چشم عبرتله نكاه ايتسم * كوروردم نيجه خلقى كورمزم برمردم آزاد (بيت)

من لم يرد لك خله لمراده * لا تحزنن لهجره وبعاده

(خل) فتح معجمه وكسر مشدده ايله دوستله وصاليو يروبول ويرديمك كه تخليه دن امردر (لا تحزنن) نون تأكيد ايله ومشدده در (هجر) فتحله وسكون ايله نصر كبى مصدردر اكرتالاحق اولورسه مكسور اولوب هجرت ديرلر ايكى نوعدر برى صوريدر برارضى ارض ديكر ايچون ترك ايلمكدر (مثلا) ارض مدينه ده ساكن اولمق ايچون ارض مكه يى قويمقدر * وبرى دخى معنويدركه دار آخرت ايچون عالم ارواحى ترك ايلمكدركه دنيايه كاوب معاش اجساد وتحصيل زاد ايده * ياخود دار بقا ايچون (موتوا قبل ان تموتوا) امرينه امتثالا قبل الاضطرار دار فنايى ترك اختيار يدروبويتده مطلقا ترك معناسنه در * وياخود هجرهذيان وباطل معناسنه دخى كلوركه (اتخذوا هذا القرأن مهجورا) بومعنايه درديدلر (بعاد) كتاب وزننده بعد كبى مصدردر ايراق اولمق دورى معناسنه (مأل محصل) بركسنه كه محضا ومستقلا مرادى سن اولميه سين يعنى سنى قصد ايلميه سن آنى مرادو مطلوبى سمتنه دفع ايله * انك سنى تركندن وبعيد اولمسندن سن اصلا وقطعا محزون ومنفعل اولمه زيرا انك مطمح نظرى ونصب عينى هرنه ايسه درونى اكا متعلقدر سنكله اولان معامله مجامله سى انجق مرادينك حصولى ايچوندر لغرض اولان الفت حقيقتده خلت اولمزانى مقصدينه تخليه ايلمك اولادر * ياخود سنى مقصود ايدنمين كسنه يى ترك ايله وسندن دور اولوب وبلكه سكا هذيان وسب وشتم ايلسه دخى غمناك اولمه ديمكدر (ترجمه) تارك اولسن اول كشى يى كيم سنى ايتزمراد * هجر وبعدندن انك سن اولمه محزون الفواد (نطق آخر)

اذا ما المرء لم يحفظ ثلاثا * فبعه ولو بكف من رماد

(رماد) كل كه خاكستردير لر آتشدن پيدا اولور * شعرلك مألى بيت ثانى ايله ظاهر اولور (ترجمه) اوچ كشى حفظ ايتميه چون بركشى ترك ايت انك * قدرى بازار محبت ايچره برقبضه رماد

وفاء الصديق وبذل مال * وكتمان السرائر فى الفواد

(كتمان) كتم كبى صقلامق (سرائر) جمعدر مفردى سريره سر معناسنه كه كزلى نسنه در (فؤاد) قلبدر (ايكى بيتك مألى) بركسنه كه بواوج نسنه يى حفظ ورعايت والتزام ايلميه برقبضه يعنى برآوج كل ايله دخى اولورسه انى صات يعنى بهاسى اول مقدار در زياده ايتمز برى دوستك وفاسى يعنى صيانت خاطر ايله عهدينه طورمق * وايكنجى محل اقتضاده مال دخى دريغ ايتميوب مامكك فدا ايلمق * اوچنجى دخى محرم اولديغى سرى فاش ايلميوب قلبنده پنهان قيلمق * اشته بواوج خصالى كنديسنك حالى ايلمين كمسنه صداقته لياقت اهلى دكلدر (ترجمه) بريسى صدق ووفادر دوسته بيرى بذل مال * بيرى رازين دلده كتم ايده بودر شرط وداد
(نطق ديكر)

صديق عدوى داخل فى عداوتى * وانى لمن ود الصديق ودود

بوبيتده رد العجز واردر كه صديق لفظنده در (عدو) ايله عد اوت (ودو) ايله ودود ماده سنده صنعت اشتقاق وجمع اضداد دخى واردر (ودود) اسماء حسناد ندر مؤمن كامل اولان كشى مقبول ومحبوب خداى تعالى اولوب وخداى تعالى دخى انك مودود وملجأ وملاذيدر وبونام لطيفك مدا ومتى ود الهى وحب نامتناهى يه مصدر ورحمت رحمان والتفات سبحانه مظهر اولمغه سببدر * وبواسم شريف انكله هم معناوهم عدد اولان (بدوح) لفظ لطيفى دخى حضرت قريبك مفتاحى وظلمتدن قلوبك وسيله نشر احى * وامور خيريه دار ينك موجب انفتاحى اولديغنه * اجماع كلين منعقد اولمشدر * اشته بويله براسم مبارك معناى مطلق اراده سيله تبركا ايراد اولنمشدر حبيب معناسنه در وداد كبى * وبولفظ كريمى اختيارده دوستك دوستنه دخى مودتى فى الحقيقه رضاء الله اوله * وبولفظ عاليمنك جلالت شانى ودودينه صلاحيه مطالعه سندن دخى نمايان اولور (مآل بيت) بنم دشمنمه دوستلق اوزره اولان كمسنه دخى بنم عدا وتمده يعنى بنم دوشمنلرمدندر كركسه بكا محبت دعواسنده اولسون وبن دخى بنم دوستمه دوست اولانى زياده سورم زيرا دوستلقده كمال بودركه دوستك دوستنه دوست ودشمننه دشمن اوله (لطيفه) بقية السلف وهدية الخلف * الشيخ العارف جمال الدين خواجه محمد امين قدس سره جنابلرى بعض بطاقه لرنده خاتمه اولمق اوزره (ع) يارب همه خلقرا بمن بدخو كن * رباعيسنى بعد التحرير بو فقرهٔ نازكانه يى دخى ايراد بيوررلردى * حق تعالى بزى سومينلردن راضى اولسون سونلردن زياده
ترجمه) دشمنه دوست اولان البت بكا دشمن اولور * دوستمك دوستنه

دوستم كه بودر شرط وداد

فلا تقربن منى وانت صديقه * فان الذى بين القلوب بعيد

(لاتقربن) نون تأكيد مخففله در (خلاصه) اى بنم دشمنمه دوست اولان كمسنه سن بوصفتله موصوف ايكن بندن بعيد اول زيرا كوكللرك ميانه سنده اولان سرلرسندن بعيد معنويدر صورتا دخى دور اولكه بوحالده البته سنى غماز ومنافق صفتى اوزره ملاحظه واسرارمه نامحرم عد ايدرم سن دخى بنم كبى راحتسز اولورسين * خصوصا كه صفوت دل اهلنه سنك انحراف درونك عكس ايدر هرنقدر كتم ايلرسن ينه ظاهردر خصوصا كه لسان الحال انطق من لسان القال ديمشلردر (نظم) باصافدل مجادله باخويش دشمنيست * هر كس كشد بر آينه خنجر بخود كشد (ترجمه) سن قريب اولمه بكا كيم دشمنمله دوستسين * دلده كى پنهان اولان احواله لازمدر بعاد
(نطق ديكر)

ماودنى احد الابذلت له * صفو المودة منى آخر الابد

(صفو) صفوت وخلوص ديمكدر آخره منصوبدر اصلى مجرور الى آخر ديمكدر ابد) دهر معناسنه كه الى آخر الابد الى آخر العمر وبلكه الى قيام الساعة ديمكدر (حاصل معنى) بكا هركيمكه محبت ايليه البته بن اكا شجرهٔ محبتك كندى عمرى ويادنيانك عمرى اولدقجه دوام وبقا اوزره اولان ثمرهٔ صفاسنى بذل وعطا ايدرم ديمكدر (سانحه) بوعمره سورر صفادن مراد شريف حضرت امير كرم الله وجهه بودركه كنديسنه تلقين اسلام صورى نمونه سى اولديغى كمسنه يه تلقين معنوى صوفيه يى عطا ايدرمكه مماتنه دك كندى وسلسله سندن كلان سالكان طريقى دخى قيامته دك اول صفا ايله مصفا اولورلر ديمكدر * كل كوكل كعبه سنى طواف ايله * كه بو مجلك صفاسى عمره سورر * اجمالا معلوم اوله كه تلقين ايكى نوعدر برى ذكر خفى قلبى وبرى دخى ذكر جلى لسانيدر * ذكر قلبى اربابنك نسبت كليه لرى سرلوحهٔ خلافت نبويه ابو المسلمين جناب ابو بكر الصديق رضى الله عنه طرفنه منتهى ونسبت جزئيه لرى حضرت شاه ولايت على مرتضى خدمتلرينه منتهيدر * ذكر جهرى اصحابنك نسبت كليه لرى دخى سر حلقهٔ كرامت ابو الحسنين كرم الله وجهه طرف شريفنه متصل * ونسبت جزئيه لرى حضرت صديق عتيقه واصل اولور * اخوان خلانك نبيه الخصالى سيد احمد مشار اليه بو خدمت عليه ده سبب صورى اولمغله منتسب اولديغى طريقهٔ سنانيه كه سلاسل خلوتيه ده اورته قول تعبير اولنور (شيخ الله) تاريخنده واصل الى الله *

اولان ذات اكاه مجمع الكمالات الاحمديه * ومنبع الفيوض المحمديه * عارف بالله
امى سنان الدين الشيخ ابراهيم قدس سره العزيز خدمتلرينه نسبتله شهرتياب
اولان سلسلهٔ جليله در * اسامئ رجال ذوى الكمالى يادو ايراد اولنمق * ابن عيينه
نك (عند ذكر الصالحين تنزل الرحمه) كلام لطيفى مآلى اوزره استنزال فيض رحمت
واستكمال خلوص نيته وسيله اولمغين سلسلهٔ تلقين توحيد رب غفار * حضرت
حيدر كرار * جنابندن سرتاج خلوتيهٔ كبار * وصاحب وردستار * السيد يحيى
الشروانى * قدس سره السبحانى به وصولى معروف وانلردن دخى پير محمد
آذربايجانى وسيد ابراهيم قيصرى وعلاء الدين عشاقى حضراتى واسطه سيله
خلافت خلوتيه بلغاء مرتبا * قطب اوحد * الشيخ شمس الدين احمد مرمرى يه
شرفده ورود اولمشدركه بين الصوفيه يكت باشى ديمكله موصوفدر * انلردن
دخى بوخدمت تسويد مز زماننه دك رجال سلسله بياندن بومحلده سيد احمد
مذكورك اون ايكى بيت بونظم منتخبى ايله اكتفا اولندى (نظم) طريق خلوتينك
پهلوانى * يكت باشى افنديدر بيل آنى * دخى حاجى قرامانى افندى * كوكل
كعبه سنك ركن يمانى * جهاد اكبر ايتدى مجتهد بيل * رئيس عاشقان امى
سنانى * طريق خلوتيه بر يول احدى * اوراهك عاشقاندر رهروانى * سنانيه
ديندر اول راه حقه * بورى عاشق ايسك بول يار جانى * نظامى زاده سيد سيفى
الحق * نظامه قويدى صف عاشقانى * حيا وحلمده عثمان افندى * كاوب ارشاد
ايچون پيروجوانى * مريدى شيخ محمد چوقدار در * كبار اوليانك كامرانى
هم اندن شيخ حسن مستخلف اولدى * كمالات ايله اولدر پير ثانى * حسين اسم
وعلى سيرتدر اوعلى * خلافت تختنك صاحبقرانى * عزيزم مرشدم شيخ مصطفادر
ايدوب رحلت جنان اولدى مكانى * عزيززاده م بنم شيخم حسندر * دل وجانم
حيات جاودانى * قدسنا الله تعالى باسرارهم العليه * وروح الله ارواحهم الوليه *
(ترجمه) كيم محبت ايتدى ايسه با كه بذل ايتدم اكا * جوهر صفو تماى حبى
كم اولمزايد

ولا قلا فى وان كان المسيء بنا * الا دعوت له الرحمن بالرشد

(قلا) ترك ايلدى ديمكدركه سورهٔ ضحاده لفظ كريمدر (ان) وصليه (مسيء)
مجيب ورتنده كنهكار معنا سنه اسم فاعلدر (رشد) قصه لرله درطريق مستقيمه
وصولدر (مفهوم) بيت سابقده بكا محبى اولانى مودت صافيه ايله ابد الاباد
دلشاد ايدرم ديو بيور مشلردى * انك مقابلنده ترك واساءت ايدن كمسنه يه دخى

جزامن جنس العمل ايلك عدالت ايكن كمال كرملرندن ناشى بيوررلر * بنى ترك
وبندن روكردان اولان كمسنه انكله قنا عتكار اولميوب وبلكه حقمده كونولكه
جسارت ايلسه دخى بن انك حقنده تبديل اخلاق ايله دعا * وحق تعالى يه رجا
ايدرمكه (اللهم اهد قومى فانهم لا يعلمون) مفهوم كريمى اوزره انى طريق
مستقيمه هدايت ايله سعادت اهلنه ملحق ايليه (ع) زهى سخاو كرم لا اله الا الله
(ترجمه) با كه سوء قصد ايله دشمنلك ايدن كسه يه * داخى رشد ايله دعا قيلدم
بدركاه صمد

ولا ائتمنت على سر فبحت به * ولا مددت الى غير الجميل يدى

(ائتمنت) امين ماده سندن افتعالك ماضى متكلميدر امين اولدم ديمكدر
لاء نافيه نك لامى همزهٔ اصليه يه وصل ايله لفظدن لانك الفى وهمزهٔ افتعال دخى
ساقط اولور (ترجمه) آچديغم سر نهاندن اولمدم بردم امين * كارنا شايسته يه
هيچ ايتمدم بن مديد

ولا اقول نعم يوما فاتبعه * بخلا ولو ذهبت بالمال والولد

(نعم) طالبه مطلوبنى عطايه وعددن عبارتدر يعنى بركره نعم ديو وعد
ايلديكمد نصكره بنم اول وعدمدن كنايت اولان لفظهٔ نعم اكر مال وولد ضايع
اولمغى مقتضى اولورسه دخى كلامك خلافنده لا ديمكله بخلى وعدمه بيروايلم
(ترجمه) ديمدم بركز نعم كه انى ابطال ايده بخل * كرانك ايچون نثار اولور
ايسه مال وولد (نطق ديكر)

هموم رجال فى امور كثيرة * وهمى من الدنيا صديق مساعد

(هموم) جمعدر مفردى هم همت كبى قصد معناسنه در (ترجمه) بوخلقك
رشته كارى دولانور نيچه كاره * بنم قصدم بودنيادن همان يار مساعد

يكون كروح بين جسمين قسمت * فجسمهما جسمان والروح واحد

(جسمين) جسمك تثنيه سى ماقبلى مفتوح يا بونده علامت جرى (جسمان) دخى
تثنيه در الف علامت رفعيدر (روح) لفظيله رد العجز واقعدر ثانيدن دخى مراد بنه
اولكيدركه سورهٔ انشراحده عسر ثانى كبيدر زيرا اعاده سى معرفه در (فائده)
واقعات ناطقيه ده ديركه روح اوچدر * برى جاريدركه عند النوم مفارقدر *
وبرى دخى مقيمدركه موتله مفارق اولور منكرين كه اهل اسلامه كلنلره بشير
ومبشر تعبير اولنور انلرك سؤاللرينه جواب ادا اولور * وبرى دخى روح اميندر
اول عند الموت دخى مفارقت ايلمز * كابو سرزدهٔ بيهوش كبى اولان جسددن

منكوبنه بجواب مقيمی خس ايدرتعبيرديكرله بعضيلری نظم ايلمش (رباعی)

درتن آدمی سه روح بود * اولش آمدست حيوانی

دوم آن طبيعی آمده است * سومش نيست غيرنفسانی

(ترجمه) ايكی جسمك ارالسنده اوله برروح فائض * افاضه ايليه جسمينه يعنی روح واحد (بيت)

افلح من كان له كرديده * يأكل منها ثم يثنی جيده

(افلح من كان) عنوانيله آثارعليه ده سابق ولاحق اشعار كثيره واقع اولمشدر (كرديده) كسرايله هرظرفك دروننده بقيه برمقدار قليل خرما (جيد) جيمله بيون كه كردن ديرلر لفظ قرأينده (يثنی جيده) بيونی بوكه ديمكدر * هاله وقفله در (مآل بيت) بركمسنه نك برمقدار خرماسی بولنوب انی اكل ايدوب بابحقده بيونی اكوب عبادتنده كندی حالنه شكران اوزره اولان مسلم فلاحه نائل اولور والا اطعمهٔ كونا كون والبسهٔ فاخرهٔ لطافتمون هوسيله شبهه لی مال وبلكه شبهه سزينی تعدی ايدرك تدارك وزينت دنيايه تهالك ايدن كمسنه لر حساب وعذابه مظهراولملری مقرردر (ترجمه) اولان بولديغنه قانع فلاحه اوردی خوش بنياد * توكاده رضا بوينن بوكوب مولايی ايلرياد (بيت ديكر)

وحسبك داء ان تبيت ببطنة * وحولك اكباد تحن الی القد

(بطنة) كسرايله طوقلق (اكباد) جمعدرمفردی كبد * باغردركه فارسيده جكر ديرلر (تحن) حنين ماده سندن شوقلنور وآرزوايدر ديمكدر (قد) كسرقاف وشدايله دری پارچه سيدر * قديد بوماده دندر * وقد مجوسك قوشاغيدركه نصاراده زناردير لر انلر ياضتلرنده اول ميشينی چكنيوب بلع ايدرلر فارسيده كسته ومعربی كستجدر (معنای بيت) ای مؤمن منصف سكا دردوبلا وعلت اولمقده بوحالت يتشوركه كيجه لرده سن طوق ياته سين (البطنة تذهب الفطنة) قضيه سندن قطع نظر * جوار كده برپارچه ميشين قديد چكنمكله جوعك زحمتنی تسكينه محتاج وطالب فقيرلر بولنه كه ديمشلر (ع) زهراولسون اولقمه كوره سنده چكمنه اج (ترجمه) سكا تعزمی بودردكه ياتاسين برشكم بيقيد * بجواركده اولنلر پارهٔ پوستی ايده لر صيد (نظق)

ياموثر الدنيا علی دينه * والتائه الحيران عن قصده

(موثر) مثلثه ايله موحش مونس وزننده دراختيار وترجيح ايدن كشی (تائه) ايله (حيران) برمعنايه دركه سركردان وترجه شاشقين ديورلر * لكن فرقلری بودركه

تايه

تايه (يتيهون فی الارض) دلالتيله متحير متجبر كدر * حتی رهروی حيرت آلود ومضطرب ايدن مفازه يه تيه ديرلر * وحيران ساكن اولان شاشمش كشيدركه اولكی جنونه * وثانی عقله قريبدرانكيچون محلنده حيرت معتبر ومطلوبدر * زيرا ثمرهٔ شجرهٔ تسليم * ونتيجهٔ قضيهٔ رضاد رد يلر (رب زدنی تحيرا فيك)

(ترجمه) ای بودنيايی ايدن دين اوزره هردم اختيار * راه عدلی ترك ايدوب حيرتده اولان پانهاد

اصبحت ترجوالخلد فيها وقد * ابرزناب الموت عن حده

(اصبحت) بونده كنت معناسنه يعنی عادتك بودروبويله اوله كالدك ديمكدر (حد) حدتدن كسكين ديمكدر (معنی) سن ای دنيايی دين واسلامنه ترجيح ايدوب واول فانينك بنده پويان ودوان وافتان وخيزان وعامه وواله وحيران اولان كمسنه دنياده بقا وخلود رجاسنده سين مع هذا دندان موتك سمت حديدی ابراز اولندی * يعنی موتك ديشنك كسكين طرفی كوروندیكه سكا موت تقرب ايلدی اندن غافلسين (ترجمه) بوجهانده باقی اولمق آرزوسی تابكی * ايتمدك دندان بأس شيرموتی يوخسه ياد

هيهات ان الموت ذو اسهم * من يرمه يوما بها يرده

(هيهات) فتح اوزره مبنيدر اسماء افعالدندركه بونك فعلی بعددر (اسهم) سهمك جمعيدر سهم اوقدرتير كبی (يرمه) يرميه ايكن شرطيتله مجزوم اولمشدر (مآل بيت) ای اوصاف مذكوره ايله موصوف اولان اهل دنياسنك اول تصورلك امر بعيد درتصديق اولنماز كه ميدان طول امل نهايت بولمزاوق ميدانی كبيدر صانمه كمانكش وانسانكش اولان موتك اوقلری كزلنمش وكيزلنمشدر هركيمه رمی ايدرسه انی هدف هلاك ايدر خلاص بولمق وبرنفس تأخير قيلمق دخی محالدر * قندهقالديكه خلود ودوام وبقا ممكن اوله (ترجمه) رامیٔ مركك النده وارنيجه تيرقضا * اير يشور صحن فنايه هركيمه قيلسه كشاد

لا يشرح الواعظ قلب امرئ * لم يعزم الله علی رشده

(مفهوم شعر) كويا ابيات سابقه ايله اولان پندلری كوش ايلين كمسنه لره كنايه طريقيله بيوروركه طريق مستقيمه هدايت امرنده حق تعالی يه توجه واندن امانخواهان ونيازكان اولميان كمسنه نك قلبنی واعظ وناصح شرح ايدوب شفای صدره سبب اولمز (منقبه) بهاء الدين نقشبند افاض الله علينا بركاته جنابلرندن برمريض شفاياب اولمق ايچون استدعا اولندقده خسته نك

استغفاره شغليله امر بيورمشلر سببندن استنطاق اولندقده * اول نياز خسته
بايد * بعد زان توجه خاطر اشكسته * يعني ابتدا خسته كندي صحتنه طالب وشافي
تعاليدن نيازده اولمق كرك كه انك رجاسني قبول ايچون توجه ايده لم هنوز كندي
مطلوبي اولمديغي حالك حصولنه دعا وطلب قبولدن دوردر بيورمشلر (ترجمه)
بركشينك قلبنه تأثير ايدرمي نصح وپند * اولميجه راه حقده عازم رشد وسداد
(نطق آخر)

مضى امسك الباقي شهيدا معدلا * واصبحت في يوم عليك شهيد

(امس) كسر اوزره مبنيدر لكن نكره ويا مضاف اولورسه معرب اولمغله مرفوعا
مضا انك فاعليدر دونكي كون معناسنه (الباقي) وانت الباقي تقديرنده مبتداسي
محذوف جمله سي حاليه در (محصل كلام) بوندن مقدم اولان عمرك كذران ايلدي
بوندنصكره كلجك صانديغك وقتي دخي اكا قياس ايلسك فائده سز عبثه اضاعت
اوقاتكدن آگاه اولورسين كه تعديل وتزكيه اولنمش شاهدرا كا اعتماد ايلميوب
حالا سن ينه اولكي حال اوزره قالدك حتي ايامدن بر كونه چيقدك كه شمدي اول
شاهدسنك خلافكه شهادت ايلسه كركدر كه قيامت كونيدر يعني بو حالده
اولدقجه البته تمام اولور واول كونه تحقيق وارر سين پس انتباه صاحبي اولمق
كركدر كه تدارك عدمستاني كوره سين (بيت) نه فكر زاد رحلت وار نه خود قيد
سفرسنده * مكر كيم ارتحال ملك عقبايه اينانمزسين (ترجمه) كچدي دون فوت
ايتمه وقتي شاهد عادل يتر * بر صباحه ايره سن اولور عليهكده شهيد

فان كنت بالامس اقترفت اساءة * فثن باحسان وانت حميد

(اقترفت) تقديم قاف ايله كسب ايلدك ديمكدر (اساءة) احسان مقابلي (ثن)
مثلثه ايله درمكرر ايله ديمكدر (حميد) بمعني مفعولدر محمود ديمك (مآل قال) اكر
اول كچن دونكي كونده بر كتولك ايلدكسه پس علاج وتداركك طريقي بودر كه
محمود الحال ايكن فرصتي غنيمت بيلوب ضدي اولان احساني مضاعف ايله
(ترجمه) دونكي كونده قصد ايله بر كلك ايتدكسه اكر * ايكي ايلك ايله
بو كون اولمق استرسن حميد

ولا ترخ فعل الخير يوما الى غد * لعل غدا يأتي وانت فقيد

(لا ترخ) اصلنده ترخي در افعالدن نهي حاضر اولمغله مجزوم در ارخا ايلمه ديمكدر
ارخا اوزاتمق واهمال وامهال ايلمكدر حتي ديزكيني اوزاتمغله دابه يه مساعده يه
ارخاي عنان ديرلر آخري جمله ارجادن اولمق دخي نسخه در كه اودخي تأخير

معناسنه در (غد) تقديم معجمه ايله در (صباح) يعني يارينكي كون (فقيد) بمعني
مفقود (نتيجه معني) بر كون دخي فرصت بولديغك كبي خيرلي ايشي (الخير
لا يؤخر) وفقنجه اصلا ترك وبلكه تأخير ايلمه كه شايد يارينكي كون كلنجيه دك
سن آخرته كيده سين زيرا موتك محلي ووقت مقدري معلوم دكلدركه مغيبات
خمسه دندر انبياده دخي اوچ پيغمبر فجأة وفات ايلديلر (ترجمه) بو كونك
يارينه قويمه خير ايدم ديرسن اكر * بلكه يارينه وارنجه سن اوله سن نابديد

ويومك ان عاتبته عاد نفعه * اليك وماضي الامس ليس يعود

(مراد شعر) سن اول كچن كون حقنده عتاب يعني نفسكه لوم ايلسك انك نفعي سكا
عائد اولور كه قصاي مافات ايدرسين اشته بو طريقله شايد كه خسران چكميوب
نفعي عودت ايده لكن كچن كون عودت ايلمز (بيت) نحيفي ايتديكك جرم وكنهلر
ياده كلمزمي * نيچون يانمزدن اول آتش لوميله يانمزسين (ترجمه) نفسكه
بو كون عتاب ايتسك اولور نفعي سكا * عودت ايتمز چونكه كچن كون قيل نظر حاله
مريد (نطق ديكر)

ذهب الذين عليهم وجدي * وبقيت بعد فراقهم وحدي

وجد جيمله حزندر (لايحه) صوفيه كرامده وجد من طرف الله الباسط جذبهٔ
حقيقيه نك عدم وقوعنه ويا بعد الوقوع ينه عالم فرقه هجر طرياني حزندر كه
جذبه وجمعك ينه ظهوريني طلب ضمنيدركه متواصل الحزن اولمق حالات
نبويه دن اولديغي مصرحدر اكر بو حزن مسعود حقيقتده وارد اولمزسه تحازن
وتواجد (فان لم تبكوا فتباكوا) امر شريفنه مقايسه ايله مختارلري اولوب عمل
ثقلينه موازاتي اولان جذبهٔ رحمانيه يي جلب ونياز مقامنده محققان اسلافه
بونيت له تقليدوا يتمارلري انضمام قوت عبادات وطاعات ايله اندك زمانده دائرهٔ
تحقيقه موصل اولور كه (ادعوني استجب لكم) وعد كريمي (وانا آتيك هرولة)
مژدهٔ جسيمي انلري بو ثمره مشوقدر اللهم ارزقناه بجاه حبيب الله (وحد) مهمله
ايله در وحدت كبي يالكزلق منفردا معناسنه حالدر مآلي ظاهردر (ترجمه)
كندي جمله غمكسارم اولديلر هب نابديد * بزم غمده قالدم انلارك فراقيله وحيد

من كان بينك في التراب وبينه * شبران فهو بغاية البعد

(شبر) معجمه ومهمله مياننده موحده ايله باش پارمق ايله كوچك پارمق اوجلرينك
مياني كه بر قارشدر فارسيده بدست دينور ومسره ديدكلري باش پارمق ايله شهادت
پارمغك مياني كه عربيده فتردر كسر فا ايله وقولاج ايكي اللر اراسيدر كه عربيده باع

دیرلرهر کشینك باعی قامتی قدردروآرشون دیرسکدن پارمق اوجنه دکدرکه
ذراع دینور (ترجمه) خالئ ایچنده شول کشی ایله که فرق یتمکز * ایکی قارش
اوله معنیده اولور غایت بعید

لو کشفت للخلق اطباق الثری * لم یعرف المولی من العبد

(اطباق) طبق لفظنك جمعیدر (ثری) ترابدر مراد ارضدر واطباقی قاتلریدر
زمینك طبقه‌لرینك اسملری وتفصیل اهالیلری کنزصنها جیده ومحمدیه اولنده
تفصیل اولنمشدر (مولی) صاحب وافندی معناسنه درز یراعبدالله مذکوردر
جمعی موالیدر وعبد معناسنه دخی کاورکه مولی الموالی صاحب العباد دیمك اولور
ملخصا کر یرلرك طبقه لری وانده اولان دفینه لره انسان واصل اولسه جمله سی
یکسان حال اولوب مخدوم خادمدن متمیز اولمزایدی (ترجمه) کشف اولنسه
دیدهٔ خلقه کر اطباق ثری * فرق اولنمزایدی اشکال موالی وعبید

من کان لایطأ التراب برجله * یطأ التراب بناعم الخد

(ناعم) یومشق لطیف (خد) معجمه ایله یناق رخسار کبی اصلنده انخد الناعم
ایدی صفتی مضاف قیلندی (مآل بیت) عزت نفس سببیله طپراغه باصمیوب
ویلکه دابه‌لرله دخی نازونعیم ایله یراوزرنده کزمین کسنه ایچون بروقت کاورکه
طپراق انك یومشق ولطیف چهره‌سنی باصه یعنی درون خاکه کیروب خالئ ایله
یکسان اوله (ترجمه) شول که ایاغیله باصمزدی زمینه نازدن * باصدی کل
رخساره خالئ ایلدی حبس مدید (نطق دیکر)

ان الذین بنوا فطال بناؤهم * واستمتعوا بالاهل والولد

(بنوا) تقدیم موحده وفتحه لرله دراصلی بنیوا در بعد الاعلال یا ساقط اولور
(استمتعوا) استفعالدن ماضیدر انتفاع ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) شول
کشیلرکه جهانده خوش بنالر یاپدیلر * اهل واولاد ایله اولدیلر نیجه دم برمراد

جرت الریاح علی محل دیارهم * فکانهم کانوا علی وعد

(ریاح) ریحك جمعیدر رقم ورده جمع ولطفده مفرد استعمالی دأب قرائیدر (دیار)
جمعدر مفردی داردر (میعاد) اسم مکان وعده کاه معناسنه (ایکی بیتك
مفهومی) تحقیق بنالر احداث ایدوب ودوروددراز یاپولری اولان کسنه لر ودخی
زینت حیات دنیا اولان اهل واولاد ایله فائده مند اولنلر بونلرك نیجه سنك
بو زمانه دك حاللری هباء منثور * ونسیا منسیا دیلرده مهجور اولوب * واول
بنیاد اولان سرایلرك یرنده یللر اسر جمله سی فانی اولوب وکویا کندیلری بر برده

جمع اولمغه مقاوله ومعاهده ایلمکله اول وعده کاهه کتمشلر کبی انلرك بریسی
موجود دکل جمله سی مفقوددر که کویا هیچ دنیایه کلمشلر ولسان حالله دیرلرکه
(شعر) واصبحنا النادار لجنات وفردوس * وامسینا بلاد ارکان لم تغن بالامس
(فتح) ابن اعثم نقل ایدرکه حضرت ناظم کرم الله وجهه شام شریفه توجه
بیوردیغی اثناده مداین نام محله واصل اولدقده جریر بن سهم تمیمی * شاهان عجمك
سرایلری محلنی کوروب کسرانك آثار بنالرینه نظر عبرتله تکاه امعان ایدوب
مذکور قطعه نك بیت ثانیسنی انشاد ایلدکده حضرت مرتضی بیوردیکه
ویحك یعنی ایواه اکر بو بیتك یرینه بو آیت کریمه‌یی (کم ترکوا من جنات وعیون
وزروع ومقام کریم) آخرینه دك تلاوت ایلسك دخی انسب ایدی * زیرا انلر شکر
نعمتده تکاسل ایلدکده نعمتلری یرینه نقمت ظهور ایدوب معصیتلرینك
شأمتندن ناشی دنیالری سلب اولندی کفران نعمت اولمق حلول نقمته سببدر
بیوردیلر (ترجمه) کتدیلر هب یرلرنده شمدیلك یللر اسر * وعده اوزره
ایلدیلر کویا عزم معاد (نطق دیکر)

جنبی تجافی عن الوساد * خوفا من الموت والمعاد

(جنب) یان یعنی انسانك برطرفی لکن ارادهٔ کلدر (وساد) کسر ایله یصدقکه
بالیندر طیانورلر (معاد) آخرته کتمك که الیه یعود مظهری اولمقدر (مآل بیت) بنم
وجودم یصدیغه طیانوب عزت نفس وراحت بدندن اعراض واحتراز ایدر زیرا
موت کاوب اول صیانت ایلدیکم وجودم ترابده خالئ آلود وعظام بالیه
اولدقدنصکره عرصهٔ عرصاتده عاقبت مبتلا اولمسی محقق اولان شدائدی تفکر
ایدوب انك خوفی خراش جان اولدیغی سببدن راحت دنیویه‌دن تباعد وتجافی
ایدر آیت کریمه‌ده دخی (تتجافی جنوبهم عن المضاجع) کلمشدر (ترجمه)
زیر پهلوده نیدره‌ردم فراش ایله وساد * جان ودلده وارایکن اندیشهٔ موت ومعاد

من خاف من سکرة المنایا * لم یدر ما لذة الرقاد

(سکره) سکراتك مفردیدر شدتدر * سکرات التی نوعدرکه عقله خلل کتورر
بری سکرهٔ شبابدرکه حداثت سن اربابنه طاری اولور ایکنجی سکرهٔ شراب
واوچنجی سکرهٔ ولایت کمنصب مغروری اولمق دردنجی سکرهٔ مال مثلا میراث
یدیلرده ظهور ایدن حالتدر بشنجی سکرهٔ عشقدرکه حق تعالی به عاصی اولمقده
احسن انیبابدر وبری دخی سکرهٔ موتدر نعوذ بالله تعالی عن کلها (منایا)
منیه نك جمعیدرکه موتدر (رقاد) نوم دوروددراز (مفهوم بیت) سکرات موتدن

خوف اوزره اولان کمسنه نوم طویلڭ لذتنی بیلمدی یعنی بیله مز ٭ زیرا اول
فکر ایله کوزلرینه او یقو کلمز کیجه لر صبحه دك زار وکریان اولور ٭ بو مضموننده
شیخ مصطفای جلوتی بالنجیم دیمشدر ٭ یاتمه فنایی اویان آچ کوزکی اویقودن
سن بو بشکطاشده هیچ اویقو یه قانمزمیسن (ترجمه) سکرهٔ جام فنادن
خوف ایدن بیچاره یه ٭ نقل لذتبخش اولورمی پارهٔ قند رقاد

قد بلغ الزرع منتهاه ٭ لابد للزرع من حصاد

(زرع) اکین که کشته دینور حصاد بیچمك (معنای بیت) اکین نهایت وقتنه
واردی البته تارلاده ترکه ترك اولنمز بیچمك البته لازمدر پس بو مثیل اوزره
بو مزرعهٔ آخرت اولان دنیاده (ع) عالمده نیك وبد کشی هپ اکدیکن بیچر
مضمونی اوزره کشته اولوب واروب کشتزارده اول کشته امعان ایدوب حاصل
محصول بیلنمك کرك ٭ پس بو فرصت الده ایکن ارض قابله بر برو خیر القا
وباران سرشك ایله اسقاایده کور ٭ زیرا جوفشان وقت حصادده کندم جو یان
اولمق عاقبت اندیش کاری دکلدر (ترجمه) مزرع عالمده زرع اولدق
ایرشدی چاغمز ٭ رو یمز زرد اولدی بیشلك ایردی هنکام حصاد (نطق آخر)

بکیت علی شباب قد تولی ٭ فیالیت الشباب لنا یعود

(شباب) کنجلك یکتلك که حد اثندروصاحبنه شاب دینور که اوتوز یاشنه دکدر
دیدیلر (لیت) تمنی ایچوندر محالده دخی مستعملدر بو محلی کبی (معنای بیت)
کچن کنجلك وقتمی فکر ایدوب اغلادم کاشکی اول کنجلك بنه بزم وجودمزه
عودت ایلسه اول زمانده فرصتی غنیمت بیلوردم مقدما بیلمدی غفلتله وآب روان
کبی سرعتله کچدی کتدی حیف صد حیف اول وقته چونکه بو یله درای اول سنڭ
صاحبلری سوزم پند صادقدر غفلتی ترك ایدك دیمك اوله ٭ ابو العتاهیه نڭ
بو بیتی دخی بو مضمونه قریب معروفدر ٭ الا لیت الشباب یعود یوما ٭ فاخبره
بما فعل المشیب (ترجمه) کتدی محبوب شباب ایتدم اکازار شدید ٭
کاشکی بردم بنه عودت ایدوب اولسه بدید

فلو کان الشباب یباع بیعا ٭ لاعطیت المبایع ما یرید

(مبایع) بایع معناسنه صاتیجی دیمك که مشتری مقابلیدر (مفهوم بیت) بیت
اولده شباب یعنی کنجلك حالتنڭ عودتنی تمنی ایلمشیدی وبو بیتده دخی بیع
وشراسنی ملاحظه ایله بیورورکه اکر جوانلق صاتلسه انی فروخت ایدن کمسنه
عوضنده هرنه که طلب مراد ایدرسه انی بذل وبدل ایدوب مطلوبنی بلا تأخیر عطا

وقطعا دریغ وتردد ایلیوب اشترا ایدردم (ترجمه) چارسوی دهر ایچنده
کرشباب اولسه مزاد ٭ بایع مطلوبی اوزره دانی ایدردم مزید

ولکن الشباب اذا تولی ٭ علی شرف فطلبه بعید

(شرف) هنروزننده جعدر مفردی شرفه سکون ایله کنکره در قصرلڭ کناری ترکجه
صوندرمه دیرلر (مطلب) مصدر میمیدر (مآل بیت) اکرچه عودتی واشتراسنی
رجامند اولدق لکن محالی طلبدر زیرا شباب الدن چیقوب عالی محللر وبلند
مقاملره واصل اولمغین وصلتی عالم بقاده میسر اولور بو دار فناده طلبی دور ادور
برامر اولدیغی بدیهیدر (ترجمه) لکن اول قصر فنایه چون عروج ایده
بنه ٭ بو جهانده استملاکی اولور امر بعید (نطق دیکر)

تمنی رجال ان اموت وان امت ٭ فتلك سبیل لست فیها باوحد

(سبیل) یول وطریق کبی تذکیر وتأنیثی یکساندر (اوحد) بر معناسنه واحدده
مبالغه درکه فرید عصر ووحید دهر دیمکدر (یعنی) بنم موتمی تمنی ایلدیلر لکن
بو تمنی نقصان فکردن ناشیدر زیرا تمنی ایلسه لر دخی عاقبت موتدر وموت بکا
مخصوص دکلدر بن میت اولوب انلر مخلد قالمزلر ٭ بر طریق عامدرکه نفوس
متنفسه بالجمله عابر سبیل کبی مغلوب موت اولورلر ٭ کل شیء هالك (ترجمه)
بنم موتمی تمنی ایتدیلر دشمنلرم هپ ٭ طریق عامدر بو اولمزم بن انده واحد

ولیس الذی یبقی خلافی یضرنی ٭ ولا موت من قدمات قبلی بمخلدی

(مآل شعر) بکا مخالفت طریقنه سالك اولان کمسنه بکا ضرر ایده مزکه (لاضرر
ولاضرار) حدیث شریفی مفهومنجه حقیقتده ضار ونافع حقدر ٭ انڭ
اراده سی تعلق ایلمدکجه قصد کزند ایدن کشی کدر وضرر ایراثنه قادر اوله مز ٭
و بندن مقدم موت رسیده اولان کمسنه بنی دنیاده باقی قیلمزاندن برقاچ کون
کیرو قالمغله باقی اولمق محالدر آزوقتده بن دخی انلر کبی میت اولورم (ترجمه)
خلافم استینلردن ضرر کلمز بکا هیچ ٭ مقدم کیده نڭ موتی بنی قیلورمی خالد

وانی ومن قدمات قبلی فکالذی ٭ یزور خلیلا او یروح ویغتدی

(مفهوم بیت) تحقیق بن وبندن مقدم آخرته کیدن کشینڭ دنیاده حالی اکا
بکزرکه بر دوستی زیارت ایدروکیدر ویاخود اخشام کلوب قالور صباح اولدقده
قالقوب کیدرکه دیمشلر (ع) دار دنیا بر مسافرخانه در (ترجمه) سلف ایله بنم
مثلم زیارتجی کبیدر ٭ یاخود کیجه کلندرکه صباحده اوله قاصد (نطق آخر)

الموت لا والدا یبقی ولا ولدا ٭ هذا السبیل الی ان لا تری احدا

تركيبك اصلى * لايبقى الموت والدا * اولوب وزن ايچون تقديم اولندى (مفهوم مطلع) موت نه بابايى آليقورونه اوغلى قوروبو طريق برراهدركه جملەسى طوعا وكرها اكا سالك اولوب حتى هيچ كمسنه قالمز جملەسى اول يوله كلورلكن قبل الاضطرار موت اختيار صاحبى اولمق كركدركه (موتوا قبل ان تموتوا) سرندن آكاه اولدقده عد مستانه تداركاتى اولمغەسى اوزره اولان اهل انتباهدن بولنورسن (ترجمه) پنجهٔ موتدن خلاص اولمازنه والدنه ولد * بو جهانده حقدن آيرو باقى قالمز هيچ احد

مات النبى ولم يخلد لامته * لو خلد الله خلقا قبله خلدا

(معناى بيت) خاتم النبيين باعث خلقت عالمين صلى الله عليه وسلم كندى امتى مياننده باقى قالمدى اكرانلردن مقدم مخلوقدن بعضيسنى الله عظيم الشان مخلد ايلسه انلرى البته ابقا ايدردى * قالديكه فرشتكان وقوم جان خصوصا شيطان وانبيادن عيسى وادريس وخضر والياس دخى باقى اولنلرى بقاد كالدر تأخيردر * بقا اكا ديوركه مخلد اولوب قطعا موت كورميه انلر دخى عاقبتلرى (كل نفس ذائقة الموت) حكمنجه فنادر چونكه فانيلردر برقاچ كون زياده معمر اولمق خلود وحقيقتده بقا دكلدر * وجن طائفەسى دخى انسان كبى مدت عمرلرى تمام اولدقجه ميت اولورزيرا انلر دخى عناصر صاحبلريدر * وشيطانك مردود اولمسى موتدن اشنعدر وعاقبتى ينه موتدر وانبياى مذكورينك احكام نبوتنى اجرادن ممنوع وموقوفلردر پس ميت حكمنده اولورلر قالديكه حسنين حضرتلرينه اسناد اولنان نبوت تعريفيه * ايشانك نبوتلرى كبى تشريعيه اولمديغندن قطع نظر وجوهله تأويلى ممكن اولديغى متبحرينه عياندركه شهود محل تشنيع دكلدر * وملائكه خدمهٔ ماسوادر فناى عالمه دك انلرك عمرلرى مدا اولنمشدركه عالمك فناسنه دك بعض اموردە استخدام اولنوب كرك اصلاح وكرك افساد انلرك يديله تسويه اولنمق عادة الله اولمشدر (ترجمه) فخر عالم چونكه باقى قالمدى عالمده پس * بو جهان دارى اولورمى كمسه يه ملك ابد

للموت فينا سهام غير خاطئة * من فاته اليوم سهم لم يفته غدا

(خاطئه) خطا ايديجى ديمكدر موتك اوقى خاطئه دكلدر مع هذا ضروبده * مع الخواطى سهام صائب * كلمشدركه خطا كار اولان تيران مياننده دخى اصابت ايدن تير بولنور ديمكدر (ترجمه) رامئ موتك سهامى ايلمز هركز خطا فوت اولورايسه بو كون يارين انى كيم ايده رد (نطق ديكر)

ارقت لنوح آخر الليل غردا * اشيخى ينعى والرئيس المسودا

(نوح) فتحله فرياد وزارى وفغان ايلمك كه نوحه مصدر معرو فدر (غردا) (ومسودا) كلمەلرينك الفلرى اشباعيه دركه وزنى اتمام ايچون داللرك فتحەلرى اطلاق ومد ايله جنسى اولان الفلرا فظده پيدا وخطده دخى رسم وابقا اولنور * وضمەده واو وكسرده يا دخى محللرنده بوطريقله توليد اولنوركه اكا اشباع ديرلر كويا وزنك اتمامى برجايغى طويرمق كبيدر شيخ لغتده سنى اللى سنه يه واصل اولان كمسنه دربونده باباسندن كنايه دركه شيخه بابا وبابايه شيخ دينور حتى انسانه كمال تحصيلنده اوچ بابا كركدر * برى اب والدى * وبرى دخى اب معلم * واوچنجى پدر مربى كه شيخ مرشددر * ومرشد دخى اوچ اولمق كركدر * برى شيخ انابت وتلقين * وايكنجى پير صحبت يقين * واوچنجى مرشد خرقهٔ كاملين كه مسلسل حديث شريفله سندرا كراوچى برذاتده موجود اولورسه اكسير اعظم وكبريت احمردر * الحمد لله على نعمائه كه بو عبد فقيره جملەسى ذات واحددن اخذ ميسر اولدى (ينعى) نعى ايدرديمكدر يعنى بر كمسنه نك فوتى خبرينى ايصال واسماع ايدر (مسود) مكلف وزننده عالى وعزيز وبيوك عد ايلدكارى كمسنه سيد كبى كه رئيسك صفتيدر (يعنى) عزيزان قومندن اولان اختيار كه بنم شيخم پيراقراندر خبرموتنى كيجه آخرنده ظهور ايدوب اول صدايى اويخوسز قويدى (ترجمه) كيجه تا صبحه دك بيدار وكريان اولمشم بن * چورحلت ايتدى دنيادن او سردار مسود

اباطالب مأوى الصعاليك ذا الندى * وذا الحلم لا خلفا ولم يك قعددا

(اباطالب) مقدرا عنى يه مفعول ويارئيسدن بدل اولمغله منصوبدر وابوديوب خبرمبتدا اولمق دخى ممكندر (مأوى) مكان (صعاليك) مصابيح وزننده جمعدر مفردى صعلوك ضم ايله فقير ودرويش ديمكدر (ندى) فتحلر وقصر ايله سخادر (خلف) سكونله دركوتو ولد فرزند بدكه (خلف اضاعوا الصلوة) واقع اولدى (قعدد) ضم قاف وسكون مهمله ايله ومهملهٔ ثانيه ده فتح وضم دخى لغتدر جد اكبرينه قريب الاباء اولان كمسنه يعنى بابالرى معمر اولمغله جد اعلايه واسطەسى آز اوله عبد الصمد بن على بن عبد الله بن عباس قعدد بنى هاشم ديو معروف ايدى مديحه اولورزيرا اولا نيوكلركد روذميمه دخى اولوركه پيران ناتوانك اوغلى اولمغله ضعفدن خالى دكلدر * حتى تركيده دخى اختيار دولى ديرلر * بونده مراد ذميمه اولمقدركه نفى ايلدى (الفند) نسخەسى مناسب كورنمز (مأل بيت) اول شيخ رئيس ديو ياد

ایلدیکم ذات بابام ابوطالبدرکه ملجأ درویشان وملاذ فقراء اهل زمان وسخی کریم متواضع وصابر وحلیم ایدی ناخلف دکل ایدی وجداعلاسنه قریب اولان اولاددن دکل ایدی (ترجمه) ابوطالب ملاذ دردمندان ذی مروت* حکیم وپیر ایدی اماد کل ایدی اوقعدد

انا الملك خلی ثلمة سیسدها* بنو اهاشم اویستباح فیهمدا

(انا الملك) مملکت صاحبی دیمکدر ابو الملك کبی انا اباطالبدن بدل اولور (ثلمه) ضم ایله رخنه که کدك دینور (سیسد) سین اول تقریب ایچون وثانیده انجام دخی لغتدر بر برینه لازم کلور متین ومحکم ایدر دیمکدر (بنو هاشم) شرعده انلردرکه صدقه انلره تحریم اولنمشدر* آل علی آل عباس آل جعفر آل عقیل آل حارث بو جمله یه مذهب حنفیه ده آل محمد دیرلرکه اوج عین بر جیم بر حا ایله مضبوطدر اما عند الشافعیه هاشم ایله عبد المطلب نسلندن مؤمن اولنلری مراد درکه بو شعر مرتضوی مذهب ثانی یه ملایمدر* هاشم لغتده اوفاقلیان کسنه یه دیرلر حضرت ابو المسلمین خاتم النبیین علیه الصلاة والسلامك والد ماجدلری عبدالله اکاهك جد امجدلری عمرو جنابلرینه هاشم لقب اولدیغی موسم حجده زائران بیت عتیق اولنلره ثرید ایله ضیافت ایلدیکی سببدندرکه ترکجه ده غلطی تریت معروفدر اتمکی اوفاقلیوب ات صویی ایله ملالك وآبدار ایدوب حجاجه دلاللر ندا ایتدیروب سماطکش اکرام اولوردی حتی دیمشلردرکه (ع) ما احد کهاشم وان هشم* شام قریبنده بر محل معینده مدفوندر (فیهمدا) اصلنده ان یهمد افعالدن مجهول منصوب ایدی آخرنده اولان الف اشباعیه در اهماد اطفا معناسنه در لکن اخماد شعله سنی تسکین ایلمکدر بالکلیه سویندرمك دکلدر پس یخمد انسخه اولمز (مآل نظم) اول صاحب دولت یعنی ابوطالب عزم آخرت ایلمسیله سرحد ملکده پیدا اولان رخنه یی بنی هاشم سد ایدوب غیرتله اکابدل اولورلرکه شاعر دیمش* سینه همجنسی جکر بر یینك غیرتنی* شق مقراضه انکچون اوله سوزن مرهم* یا خود اطفاسنه مساعده ایدرلر منطقی اولور (ترجمه) جدا ارسلك انکله رخنه دار اولدی بودمده* بنی هاشم انی سد ایده یا اوله مهمد (ذیل) ابوطالبك اسمی عبد مناف ویا عمراندرکه اعمام امام الانبیاء الکرام علیهم السلامدندر ووالده سی فاطمه مخزومیه در حضرت سید الانامدن ابوطالبك یاشی اوتوز بش سنه زیاده ایدی بعثت نبویه نك اونجی سنه سی وفات ایلدیکه حضرت خدیجه دخی اول سالده انتقال بیوردیلر* جناب پیغمبر انام علیه السلامك امر

محافظه سنده قیام ایلدیکی حرف غین معجمه ده کلسه کرکدر ان شاء الله اشعارندن بر قصیدهٔ نعت شریفده بو بیتی مشهوردر* وشق له من اسمه لیجله* فذو العرش محمود وهذا محمد* سکسان یاشنی متجاوز ایکن رحلتنده امر نبوی ایله حضرت مرتضی غسل وتکفین ایدوب پدری عبد المطلبك جون نام محلده قبرینی آجوب عبد المطلبی قبله یه متوجه* وقطعا وجودنده بر نقصان یوق بولدقلرنده ابوطالبی دخی یاننه وضع وقبری ستر ایلدیلر* بو شعری دخی عدم ایماننی تلمیح ایدرکه دیمشدر* لقد علمت بان دین محمد* حق بلاشك وکان یقینا* والله لن یصلوا الیك بجمعهم* حتی اوسد فی التراب دفینا* فاصدع بامرك ما علیك غضاضة* وابشر وقر بذاك منك عیونا* ودعوتنی وعرفت انك ناصحی* ولقد صدقت وکنت ثم امینا* وعرضت دینا قد علمت بانه* من خیر ادیان البریة دینا* لولا الملامة او حذار مسبة* لوجدتنی سمحا بذاك مبینا* ابوطالب برادرزاده سی علیه السلامدن ظهور ایدن احوال خارقه دن حظ ایدوب فخر اظهار ایدردی (حکایه) برکون نبی الانبیا علیه التحایا استسقا ایچون دعا بیوردقلرنده باران بسیار نازل اولدی روشنا بخش اسلام علیه السلام جنابلری خندهٔ تعجبانه ایله بیوردیلرکه عم ابوطالب اکر حیاتنده اولسه حظ ایدر وشاد اولوردی درحال حضرت مرتضی قیام ایدوب یا رسول الله کویا که بابامك اشعارندن بو ابیاتك مفهومنی قصد بیوردیکز دیدی (شعر) وابیض یستسقی الغمام بوجهه* ثمال الیتامی عصمة للارامل* یطوف به الهلال من آل هاشم* فهم عنده من نعمة وفواضل

فامست قریش یفرحون بفقده* ولست اری حیا لشیء مخلدا

(قریش) قریش لفظنك تصغیریدر قرش جمع وکسب معناسنه در اول طائفه نك دخی کسب وتجارتلری جمله اولمغله قریش دیدیلرکه تصغیر تعظیم ایچوندر اما سلطان المفسرین ابن عباس نقلی اوزره حیوان دریاده اکبر واعظم اولان بر حیوان غالبك نامی اولمغله اول جماعه نك دخی سائره غلبه لری اولمق جهتندن انکله تلقیب اولندی حتی* بو قوله بناء جمحی دیمشدر* وقریش هی التی تسکن البحر بها سمیت قریش قریشا* تأکل الغث والسمین ولا تترك منه لذی الجناحین ریشا* بو شعرك بقیه سنی دخی ابن عمات محدث تخریج بیضاویده تصریح ایدر قاضی میر حسین یزدی بو شعری ابن عباس حضرتلرینه نسبت ایدر* قالدیکه بو لفظ ایله ملقب اولان اجداد نبویه دن کیمدر اختلاف اولندی قول اکثر فهر بن مالك بن النضردر وعند الفقهاء مالك بن النضر بن خزیمة بن مدرکة بن الیاس

ابن مضردر وبعضيلر الياس بن مضر بن نزاردركه لقمان عربدر ديديلر * ونيجه لرى دخى مضر بن نزار بن معد بن عدناندر ديمشلردر بعض روافض دخى قريش ايله قصى بن كلاب بن مره بن كعب مراددر ديرلركه قصدلرى شيخين قرشى دكلدر ديمكدر زيرا نسب شريفه ابو بكرنسبى مره ده منتهى اولور * وفاروقك اجدادى كعب بن لوى بن غالب بن فهرده پيوسته اولور * پس امامت عظمى وخلافت كبرى ده حصه لرى يوقدر ديرلر لكن قصى قريش دكلدر بلكه مجمع قريش دركه اول شرذمه لى پريشان اولدقدنصكره جمع ايليوب اون ايكى قبيله ايلمشدر * حتى شاعر ديمشدر * قصى لعمرى كان يدعى مجمعا * به جمع الله القبائل من فهر * قصى دخى لقبدر اسمى زيددر (مآل بيت) قريش كفره سى بابام ابو طالبك مفقود وميت اولمسندن فرحناك اولديلر مع هذا ذى روحده مخلد يوقدر يعنى موت انلره دخى واصل اولور انلرك فقدينه دخى نيجه لرى مسرور اولور (ترجمه) فرح بولدى اتك فوتى ايله قومى قريشك * جهانده كور مدم بر كس كاوله بونده مخلد

ارادت امورا زينتها حلومهم * ستوردهم يوما من الغى موردا

(حلوم) وزن ومعناده عقولدركه حلمك جمعدر بركيده اوص فارسيده خرد ديرلر عقل دخى اوچ نوعدر برى غريزى وايكنجى وهبى واوچنجى كسبيدركه كثرت استعمال معقولات ايله وقرت ملكه پيدا اولور (يعنى) عقللرى خوشجه كوستردكى امرلرى مراد ايدرلر كندى رهبرلرينى محضا عقللرى قيلمشلردر اما انلرى بو رفتار ايله راه سقيم ودليل وخيم غى وغوايت محلنه بركون قريبا كتوررلر بو حاللرينك مرضى بارى تعالى اولميوب طريق مستقيم دكل ايديكنى ادراك ايدرلر لكن فائده وير من اول امر حضرت سلطان الانبيا امير الامرا عليه التحايانك تكذيبى وقتليدركه كاور (ترجمه) هر امره عقل شيطانيلريله عزم ايدرلر * اولورلر شدت بغى وضلالتله مشدد

يرجون تكذيب النبى وقتله * وان يفتروا بهتا عليه ومجحدا

(بهت) ضمله بهتان كبى وقوعى اولميان برفعل شنيعى بركسنه يه اسناد ايلمك وفتحله كذبدر (مجحد) اكرچه يزدى آلت انكاردر ديمش لكن مصدر ميمى اولوب بهت اوزره عطف اولنمق خوشدر (معناى بيت) كفرهٔ قريش اول صادق الوعد الامين عليه الصلاة والتسليمك تكذيبنى وقتلنى اميد ومأمول ايدرلر و بلا اصل برفعل شنيع و كار فضيع اسناديله افترا وحقيقتنى بيلوركن جحد وانكار ايلمكده فرصتبين

اولور رجالرى بونلردر (ترجمه) حبيب اللهى تكذيب ايليوب قتلن اومارلر ايدرلر هردم انكار ايله بهتان مجدد

كذبتم وبيت الله حتى نذيقكم * صدور العوالى والصفيح المهندا

(و بيت الله) ده واو قسميه در بيت الله كعبه در * اثرده وارد اولديغى اوزره كعبهٔ مكرمه اون بشنجى بيتدر يديسى اسمانده ويديسى زمينده دراكر برى ساقط اولسه ديكرى اوزره واقع اولور و بو بيت شريف كبى هر برينك حرمت مخصوصى وعبادات وطاعات ايدر اهاليسى واردر دوليث بن معاذ ترجمه سندن عسقلانى يازمشدر زمان جاهليتده بيت شريفه تعظيما درت كوشه لى حجره بنا ايلمزلر ايدى كرات بناسى وحالات كساسى دخى سابقا يازلمشدر (صدور العوالى) صدور الرماح العالية تقديرنده يعنى اوزون مزراقلرك اوجلرى صفيح مصفحكه عريض يعنى انلى (مهند) سيف هندى يعنى سزلر كاذب اولديكز بيت خدا حقيچون سزلره اوزون مزراقلرك اوجلرينى وانلى قلجلرى اذاقه ايدوب طاتدررم يعنى انلرله سزلرى قتل ايدرم (ترجمه) بحق كعبه اى كذابلر نوش ايتدررم بن * سزه جام رماح وشربت سيف مهند

وبيدو منا منظر ذو كريهة * اذا ما تسربلنا الحديد المسردا

(يبدو) وان يبدوا تقديرنده در (منظر) كوزلك يوزا اوزره يرى مراد همان برمهابتلى بشره وشجاعتلى لقاديمك كريهة اسماء حربدندركه حرب شديد وشدت حرب ديمكدر (مسرد) سرد وربط محللرى غايت شدت ارتباط اوزره معمول اولمغله باقلسه حس اولنميان زره (مآل بيت) وتا كه سربال حديد مسردى بزلر لابس اولديغمز وقتده بزلردن غازى صاحب صولت اولديغى بشره سندن عيان بركسنه ظهور ايدتجيه دك بزلر جدال وقتالدن دست كشيدهٔ فراغ اولمزز (ترجمه) سزه برچهرهٔ دهشتفزا ظاهر اولور چونكه * لباس اوله بزه اول جبهٔ آهن مسرد

فاما تبيدونا واما نبيدكم * واما تروا سلم العشيرة ارشدا

اما) كسر ايله تبيدونا تبيدوننا ايكن نونك برى اسقاط اولندى تهلكوتة معناسنه كه يا سزلر بزلرى هلاك ايدرسكز (واما نبيدكم) و يا خود بز سزلرى اولدرررز ديمكدر (سلم) صلح (عشيرت) خصملركه اقربادر (ارشدا) سلمك صفتيدر (محصل كلام) وجه مذكور اوزره مقاتله ده دوام اوزره حركت ايدرز حتى ايكى طرفك برى غالب وقاتل وآخرى مغلوب ومقتول اولور ويا خود قوم وقبيله كز بينمزه توسط ايدوب سزه اولى اولان صلحى سيد الاحكام اولمق اوزره رأى ايدرسكز (ترجمه)

یاسز بیزی هلاك ایلرسکز یا خود سزی بز * یا خود اولور اساس صلح ارامزده ممهد

والا فان الحی دون محمد * بنو هاشم خیر البریة محتدا

(حی) محله وقبیله (دون) عند معناسنه که قربی مشعردر (بنو هاشم) ان نك خبریدر (بریه) مخلوقات (محتد) کشینك اصلی (معنی) اکر بومذکور امرلرك بری مختار یکز اولمزسه قبیله مز پیغمبرك قریبی اولان هاشمدرکه انلرك اصللری جملهٔ خلایقك خیرلیسیدر (ترجمه) والا سز بیلورسز پس بوقوم اصل پاکی * هدا یتلر بنی هاشمدر اصحاب محمد

وان له منکم من الله ناصرا * ولست بلاق صاحب الله اوحدا

(من) بیانیه در (بلاق) اصلی لاقی در ثقلت کسرهٔ جر باعث سقوط اولوب تنوین ایله ساکنین حاصل اولدقده یایی دخی طی وتنوین وسط کلمه اولان قافه لاحق اولدیکه حرکه سی بنائیه در کسرهٔ جر مقدردر (صاحب) یار مصاحب معناسنه در حقه نسبتله دوست واهل محبت دیمك اولور که (یقول لصاحبه) کریمه سی ایکی معناده دخی ز بانزددر (اوحد) متفرد وتنها که ترکجه یالکزدر (مآل معنی) اول سلطان کائنات علیه التحیات جنابلری ایچون اوصاف مزبوره دن ماعدا بوخاصهٔ معلومه دخی تحقیق واردرکه سزلك میانکزده انك حق تعالی ناصریدر حق تعالی نك دوستنه یالکز بن ملاقی دکلم یعنی او پیغمبر عالیکهره صدق وخلوص اوزره اعانت ونصرت ایلمك بکا منحصر دکل بلکه سزلك ارا کزده حق تعالی نك اول نبی کریم ایچون ناصری ومعینی واردر (ترجمه) عنایتله خدادن ناصری وار سزده انك * حبیب حقه بندن غیری ناصر اولدی بحد

نبی اتی من کل وحی بخطة * فسماه ربی فی الکتاب محمدا

(وحی) کتاب معناسنه در اشارت وکتابت ورسالت والهام وکلام خفی ودخی غیره القا اولنان هر شیٔ وعجله وسرعت معنالرینه دخی کلور حتی الوحاء الصفاء وزننده البدار معناسنه وقصر ایله الوحی دخی وزن ومعناده العجل در الواحا دیدکلری خطادر (خطة) ضمله امر عظیم کتاب قرآن کریمدر انده اسم شریف نبوی درت محلده مذکوردر (محمد رسول الله) (وما محمد الا رسول) (ما کان محمد ابا احد) (نزل علی محمد) (مفهوم) بر پیغمبر عالیشاندرکه هر نه زمانکه وحی ظهور ایلیه برامر عظیم ظهور ایدر واول امر عظیم سببیله امت کندینه ثنا کار اولمغله حق تعالی اکا قرآن کریمده اسمی ایراد ایله اکرام ایلدی (ترجمه) نبی حقدر اول وحی ایله ایردی کار اعظم * کتاب الله ایچنده حق اکا دیدی محمد

اغر کضوء البدر صورة وجهه * جلی الغیم عنه ضوءه فتوقدا

(اغر) تقدیم معجمه ایلهدر ابیض معناسنه (ضوء) ضیا (بدر) اون دردنجی کیجه اولان قرص تام قمرك اسمیدر (غیم) بولوت سحاب کبی (توقد) پارلادی دیمکدر (معنای بیت) اول نبی کریمك مبارك روی دلجویی بدر کبی بیاض ومنور اولوب ضیاسی بولدی کویا زائل ایدوب پس فروزان اولوردی (ترجمه) بیاض صورت وجهی ضیای بدر ایدی صان * که ابر ظلمتی اجدی ضیای وجه امجد

امین علی ما استودع الله قلبه * وان کان قولا کان فیه مسددا

(امین) امنیت وامانت صاحبی (مفهوم بیت) واول اوصاف سابقه ایله وصف ایلدیکم پیغمبر مهترك قلبنه حق تعالی ودیعة وامانة القا ایلدیکی احوال الهیه ومعاملات نامتناهیه حقنده امنیت ایله موصوفدر اکر امانت قلنان امر سخن مقوله سی ایسه انده دخی راستکویلق اوزره اولور ایدی (ترجمه) امانتکاه حقدر قلبی کندیسی امیندر * امانت قول ایسه قولی اولور انده مسدد

(نطق آخر) وان حیاتی منك یا بنت احمد * باظهار ما اخفیته لشدید

(منك) من بعدك تقدیرنده درکه کافلرك کسریله در سندنصکره دیمك اولورکه حضرت زهرایه خطابدر یعنی تحقیق ای اوحد الانبیا علیه التحایا اولان پیغمبر آخر زمان واحمد وامدح عالمیانك قزی فاطمه سنك موتکدن بنم پنهان وستر واخفا ایلدیکم کیزلیلرك آشکاره اولمسیله بنم صاغلغم تحقیق شدید والیم اولان امور ندر (ترجمه) ای حبیبك دختری سندن چو پنهان ایتدیکم * ظاهر اولدی زندکانیم اولدی غایتله شدید

ولکن لامر الله تعنو رقابنا * ولیس علی امر الاله جلید

(تعنو) تذلل معناسنه یعنی مطیع اولور دیمك که آیت کریمه ده (وعنت الوجوه للحی وارد اولدی (رقاب) بیونلر که کردن دینور (جلید) عناد کار وجدل ایدن کمسنه (مآل) اکرچه بیت سابقك مفهومی که غالبا فاطمه دنصکره یه قالمق اندن مکتوم قیلنمش اوله که شمدی فاطمه نك انتقالیله ظاهر اولدی اشته بو امر تحقیق بکا کوچ کلان حالاتدندر لکن حق تعالی نك امرینه بیونلریمزا کریدر یعنی اکا مطیع ومنقادزکه انك فرمان تقدیرینه جدلکار وعنود بوقدر قارشو قویوب کردنکشلك محالدر (ترجمه) لکن امر ذی الجلاله کردنم اولور ذلیل * امر مولا دفعنه پس فائده ویرمز جلید

انصرعنی الحی لدیك واشتکی * الیك ومالی فی الرجال ندید

(حمی) بر مرض حاردر استمه دیرلر فارسیده تب در انواع کثیره سی واردر بونده مراد غب در که یومیه در اشتداظهورنده رعشه وصکره حرارت کلور ایکی ویا اوچ کونده برکره عارض اولور (مفاد بیت) بنم صبرم اول مرتبه ده ایدیکه سنک عندکده احوالمدن کدرلی اولنلرک برینی سکا اظهار ایلمزدم مثلا تبزده اولسم سنک یانکده یاقوب سکا شکایت ایلیوب سنک منفعل ومضطرب اولمغله رقت قلبکی والمنالک اولدیغنکی استمزدم بو حالتده اقرانمده بنم نظیرم یوقدر (ترجمه) هیچ بن حمی یقوب ایتدمی سا کا اشتکا * سن بیلورسن که رجال ایچره بکا اولمز ندید

اصبر علی صبر واقوی علی منی * اذا اصبر خوار الرجال بعید

اصبر) اصرار ماده سندن افعل تفضیلدر حفظ ایلمک وضایع ایلامکده اقدام زیاده در دیمکدر (خو ار) فتح وشد ایله ضعیف وکوشک (مفهوم نظم) بن صبری محافظه ده مبالغه اوزره یم ومقصودلرم اوزره قوت بازو صاحبیم معروف اولان رجالک بازوی صبرلرینه ضعف طاری اولدیغی هنکامده بنم حمیت صبرده قوتم زیاده اولوردیمکدر * الحق لیث الله الغالب * علی بن ابی طالب * وصفی حقلرنده حقیقت حال اولدیغن اقرار وتحدیث بیوردیلر (ترجمه) صابر واقوی اولوردم هر مرادوشدته * اول امرده عاجزانک صبری اولدقده بعید

وفی هذه الحمی دلیل بانها * لموت البرایا قائد وبرید

(قائد) سرهنک یعنی یدیجی که سار بان دیرلر حیوانده کوسمدر (برید) پیک که رسول وقاصد وقولاغوز واولاق دیرلر خلاصه وبو حماده مخلوقاتک موتنه دلیل واردر که جمله سی عاقبت موته واصلدر (ترجمه) بر دلیل اولدی بو حماده بکا که تاب تب * موته خلقک اولور بر قائد ویاخود برید (نطق دیکر)

فاطم یا بنت النبی احمد * بنت نبی سید مسود

(فاطم) اصلنده ای فاطمة ایدی برای ضرورت تای لاحق ساقط اولدی یاخود رجل منزله سنه ترفیع ایله معامله ایلدی بنت ثانی اولدن بدل عین ویاخود محذوف اعنی یه مفعول اولور (خلاصهٔ سخن) ای فاطمه ای اسم شریف احمد ایله نامدار اولان پیغمبرک وذاتده مهتر وعالی ونیجه کرامات ایله دخی علوشان صاحبی قیلنان نبی کریمک قزی (ترجمه) ای نور دیدهم فاطمه ای دختر عالیتراد * سن دخترسن بر شهک کا ولدر نبی سید جواد

قد زانه الله بجید اغید * هذا اسیر للنبی المهتدی

(اغید) لطیف ونازک که یومشق دینور ناعم کبی (مأل شعر) ندایه جوابدر که هل اتی علی الانسان) سوره سنده موجود اولان (و یطعمون الطعام علی حبه مسکینا ویتیما واسیرا) کریمه سنک سبب نزولی اولان ماده یی اشعار ایدر که حضرت امام شافعی جناب امام مرتضی حقنده بیورر (ع) وفی غیره هل اتی هل اتی * حاصلی ای فاطمه حق تعالی تحقیق اول کردن لطیف ایله انی حزین قیلدیکه قپویه کلان کمسنه بو پیغمبر هدا یتمأبک اسیریدر (ترجمه) کاول کردن پرنور ایله زین ایلدی مولی العباد * آنک اسیریدر کلان ایلر بزه عرض مراد

مکبل فی غله مقید * یشکو الینا الجوع قد تمدد

(مکبل) موحده ایله درون ومعناده مقید کبیدر (غل) ضم ایله در اسیرلرک بوغازینه باغلدقلری قایش ویاد موردر (تمدد) تفعلدن فعل ماضیدر آخرینک حرکهٔ بنائیه سی برای شعر فتحه دن کسره یه تحویل ایلدی یعنی بوغازی باغلی قاپویه کلوب بزلره آجلقدن شکایتله تحقیق شیٔلله دیوب ال اوزاتدی (ترجمه بند کمند ایله مقیدبی نوا بر دردزاد * شکوا ایدوب آجلقدن ایتمش باب بجزه اسناد

من یطعم الیوم یجده فی غد * عند العلی الواحد الموحد

(نتیجه) ایمانمزدخی انک اوزرینه درکه (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) حکمنجه دنیاده محتاجه طعام ویرن کمسنه عقباده اجرومثو باتی عندالله موجود بولور (ترجمه) شوکیم بو کون اطعام ایده یارین اولور ضعفیله شاد * حق بیرینه بیک بخشش ایدراولدقده اول روزمعاد مازرع الزارع

سوف یحصد * فاطعمی من غیر من انکد * حتی تجازی بالذی لا ینفد

مصرع اخیردن مقدم اولان مصرعده * واعطیه لا تجعلیه انکدا * دخی نسخه در لکن نسخ معتمده دن دکلدر اطعمی امر حاضر مفرد مؤنثدر من منتدر که (لا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی) نظم کریمی ایله ممنوعدر انکچون شوم معناسنه اولان انکد ایله وصف ایلدی (تجازی) مجازاة بابندن مفرد مؤنث مخاطبه اولوب ضرورة آخرندن یا ونون ساقط اولدی (مأل مقال) ایکنجی ره اکدیکی تخمی قریبا حصاد ایدر یعنی انسانک عمری قلیلدر بومزرعهٔ دنیا یه حق تعالی کتوردی کتمک زمانی قریبدر همان یقینده موت کلور پس سوه سوه منتسز جه اول اسیری جوعندن خلاص ایله که دنیاده وقت قلیلده سعی ایدوب عقباده فناسی ونفادی اولمیوب دائمی اولان مجازاة ایله جزا اولنه سن دیو بو جزی اوچنجی کیجه انشاد بیوریلر مسکین کلدیکی کیجه وارد اولان شعر حرف نونده ویتیم کلدیکی شب ظهور ایندن

نظم حرف ميده كاسه كركدران شاء الله اوچنى كيجه اسيرك كلسيله انشاد اولنان
شعر بودركه ايراد اولندى (منقبه) آيت كريمه نك سبب نزولنده اهل تفسير
ديمشلردركه ابن عباس رضى الله عنهما روايت ايدر حضرت حسن وحسين
جنابلرى بردفعه كثرت حركت طفلانه سببيله اتعاب وجوددن سرايت شدت
حرارت حاصل اولوب ايكيسى بردن اول قرتى العين اولى الابصار* شكسته
مزاج پرا كدار اولمغله عيادتلرى ايچون اول محترس دلخستكان جهان عليه
صلوات الله المنان* حضرتلرى خانهٔ مرتضايى تشريف بيوروب جناب على يه
خطاب وانلرك شفاياب اولملرى امرنده برنذر ايلمك صوابدر ديدلرى اولدقده امتثالا
لامره الشريف حضرت مرتضا وجناب زهرا وفضه نام جاريهٔ خدمتما
اوچر كون لله صائم اولمغه نذر ايلديلر شفاياب صحت اولدقلرنده تشكر ايفاى نذرى
خواهشكار اولوب روزه دار اولديلر لكن افطار ايده جك قوت يوميه كيف ما اتفق
نا ياب اولمغله شمعون خيبرى نام يهوديدن اوچ صاع اربه استدانه واستقراض
ايدوب هر برينى بركون طبخله افطار اولنمغه قرار ويرلدى اربه دن برصاعنى حضرت
زهرا الده كرماتنده اون ايدوب عجين ايلدكده بش عدد اتمك طبخ اولنوب افطاره
انتظار اوزره ايكن ناكاه برمسكين باب خانه ده شيأ لله ديو عرض احتياج ايلدى
اول بش قرص نانى رضاء لله الكريم اول فقيره تسليم ايله بذل موجود ايليوب
كنديلرى انجق صو ايله افطار ايلديلر ايرتسى كون ينه برثلث جوى دست آسياده
دقيق بعده بو غروب قرونده پشروب حين افطارده اكل ايلمك اوزره ايكن بودفعه
بريتيم لوجه الله الكريم نانپاره يه احتياجنى افاده ايله ندا ايلدى اكا دخى
موجودى عطا بيوروب اوچنجى كيجه اوچنجى بخشى دخى براسير كلوب كالاول
لله طلبكار اولدقده اول اسيرى دخى بخش بقيه ايله دلسير عطيه ايلديلر ماسوا انك
حرمتنه خلق اولنان حبيب الله عليه صلوات الاله جنابلرينك قطعهٔ وجودلرى
اولان كريمهٔ محترمه لرى وانلرك شوهرى عمزاده پيغمبرى وايكيسنك جكرپاره لرى
جناب حسنين سبطين وجاريه لرى فضهٔ حورى سيما بش نفس نفيس اوچ كيجه دن
برى آچ وفقط آب صافى ايله دفع احتياج ايلدكلرى سببيله غيرة الله صادر اولوب
بويله حالات شديده خصايص فانيه دن اولمغله بوكه صبرلك ثمرهٔ باقيه سى نه مرتبه ده
اولديغنى افاده سياقنده جبرائيل حضرتلرى سورهٔ انسانى انزال ايله تسليتبخش
حال وردركاه عزته احسن قبول ايله اول صدقاتك مقبول متعال اولديغنى تبليغ
وبشارت رس ارسال اولنديلر كه (ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما

واسيرا) اول سورهٔ جليله نك آيات كرامندندر (مناجات) الهى بالنبى وبالوصى*
وبالحسنين سادة كل انس* وعترتهم أئمة دين حق* ومختارين من عرب وفرس*
اجرنى من اذى الاشرار واجعل* موالاتى لهم حرزا لنفسى (فائده) صاع درت
مددن عبارتدركه موط غلاظ مشهوريدر وهر مد ايكشر بوز التمشر درهمدر پس
برصاع بيك قرق درهم وزننده اولان شيئه ديرلركه ارادهٔ حال طريقيله در زيرا
فى الاصل اول مقدار شيئ وضع اولندقده زائد وناقص كلمين ظرفدر (ترجمه)
اكديكنى بيجر كشى خير ايله اى نور فؤاد* اطعام ايدوب منت اذا ايتمه كرم قيل
بى عناد* حتى عوض اوله سكا اول نعمت غير نفاد* بو محلده جناب زهرا حضرت
مرتضايه جوابنده بو جزئى ايراد بيورمشلر* لم يبق مما جئت غير صاع* قد
ذهبت كفى مع الذراع* ابناى والله من الجياع* ابوهما للخير ذو اصطناع

(نطق آخر) لن يستوى من يعمر المساجدا* ومن يبيت راكعا وساجدا

(منقبه) سلطان كونين برهان خافقين نبى الثقلين هادى الحرمين عليه من الصلاة
والسلام اتمى الاكملين جنابلرى چونكه مكهٔ مكرمه دن دار الهجرهٔ مدينهٔ منوره يه
هجرت بيوردقلرندن مدوه نك بجامنى ارخا بيوروب كندى صفاسنه حواله ايله ارادهٔ
تقديريه دن بو صورتده استخاره بيورديلر انصار كرامدن هر كيمك خانه سى
پيشكاهنه كه دوه واصل اوله صاحب خانه دوه نك مهارينى اخذ ايدوب اناخه
ونزولنى استدعا ايدردى تخليهٔ سبيل ايله امر بيوروب دوه مأمور وملهم مدر دبو
دفع ايدرلر ايدى ناكاه عمرو بن عبادك يتيملرى سهل وسهيل نام صبيلرك ملكى اولان
ميدانه دوه واصل واول محله جمله نك خانه سندن اقرب اولان خانهٔ ابى ايوب انصارى
خالد بن زيد رضى الله عنه پيشكاهنه دوه نازل اولدى لشارحه (قطعه) ايدنجه
هجرتى اولمش حبيب الله اكا مهمان* سعادت عاشق آكاهه تشريف ايلدى بارى
* انك وضع قدمله خانه سين چون ايلدى تشريف* قونلدى تربه يه رسم قدم فهم
ايله اسرارى* اكرچه اوغلى ايوب اسمى ايله كنيه دار ايدى* بميرلك كنيه سيده
اولدى اذعان ايله بوكارى* درحال خالد انصارى ناقه نك اوزرنده اولان اشيايى
خانه سنه نقل ايدوب مسافر مهمانخانهٔ دنيا ومقيم خلوتجاى خاتميت انبيا عليه
التحايا حضرتلرى دخى خانهٔ خالدى تشريفسازميمنت بيورديلر بو دخى
غرائبدندركه هجرت نبويه وقوعى طيبهٔ طيبه يه اخبار اولندقده اهالئ بلده سرور
وشادى اظهار ايلمشلر ايدى لكن اطفال شهر كويا ملهم اولوب وقت استقبالده
تا ثنية الوداع نام محلدن دفلر وسائر آلات نشاطلر ايله استقبال وعرض انبساط قدوم

سعادت لزوم نبوی ایلملك سیاقنده ناقه نك پیشکاهنده جمله سی بوشعری صوت اعلالریله انشاد ایدرلرایدی (شعر) طلع البدر علینا * من ثنیات الوداع * وجب الشکر علینا * مادعی لله داع * ایها المبعوث فینا * جئت بالامر المطاع * روایت زرین رزین ایله فقرهٔ ثالثه دخی مرویه در که سیرت زین عراقی شرحنده فاضل اجهوری یازمشدر (القصه) اول یتیملرك وصیٔ قیمی اولان معاذ بن عفرا ویا سعد بن زراره ایدی اندن اول صحرایی اشترا و مسجد شریف و بر منزل لطیف بنا بیوردیلر واصحاب کرام ایله کندیلری دخی تبرکا و تواضعا و تنزلا طاش و طپراق مقوله سی علت مادیه نقلنه بالذات مبادرت ایلدیلر و اول اثناده ارتجالا بیوردیلرکه (شعر) هذا الحمال لاحمال خیبر * هذا ابر ربنا واطهر * یعنی بو مسجد شریفه و بیت منیفه نقل اولنان بو کارك نقلیه سی اجر جزیل رب جلیلدر خیبر اهلنك اجرتی کبی ادنی بها دکلدر یا ربی انلرك بر واحسانلری پاك و کامل و جلیل و جمیلدر یعنی بویله اولمسنی و بونلرك عملری بلا ریاء و انجق سنك رضاك ایچون اولمغله انلرك جزای سزاسنی رجا ایدرمکه سندخی قرأن مبینده (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بیوردك دیمك اوله حافظ اسمعیل دیرکه خیبریلر اجرتله ناسه حماللق ایدرلرایدی اندن کنایتدر اشته بو منقبهٔ مفیده دن غرض بودرکه بو ارجوزه یی حضرت مرتضی اول ایامده انشاد و بو امر بناده بلاموجب تکاسل ایدوب خدمت مالیه و بدنیه ده بولنمیانلره تعریضا مصرع آتیلری ایراد بیوردیلر (ترجمه) رضا ایچون شو کس کیم ایده تعمیر مساجد * براولورمی یاتوب کیجه اوله راکع وساجد

یدأب فیها قائما وقاعدا * ومن یکر هکذا معاندا * ومن یری عن الغبار حائدا

(یدأب) متصلا خدمت ایدوب بلا فاصله عملده اولور دیمکدر (یکر) اوالکی یایدن اولوب رجوع ایدر یعنی کیرو چکیلور (حائد) مائل دیمك (بش مصرعك مألی) مسجد بیان کسنه ایله خانه سنده نائم اولوب وقتیله نماز قیلان کسنه برابرمی اولورلرکه مسجدك بناسنده انلر پیوسته زحمت چکوب قیام و قعود و حمل ثقیل تحملیله مشقت چکرلر و انلردن اولیوب عنادینه مصر اولان کسنه کیرو چکیلور و دخی توزی و طپراغی استثقال ایدن کسنه برطرفه میل ایدر پس بونلر جمله سی عملده برابر اولمدقلری کبی اجور و مثوباتده دخی مساوی دکلدر البته افضل الاعمال احمزها اثری وققنجه کارلرك زحمتلیسی افضلدر (ترجمه) چکه رنج و تعب انده اوله که قائم وقاعد * اکایکسان میدر رجعت ایدوب اولان معاند * غبارندن اوله برکس انك کردان وحائد (نطق دیکر)

یاشاهد الله علی فاشهد * انی علی دین النبی احمد

(یاشاهدا) یا رجلا کبیدر که مضافه مشابه اولان منادادر حضرت شاهد مشهود * علیه صلوات المعبود * جنابنه ندادر علی جار و مجروردر لکن انکله علی که اسم صاحب دیوان کرم الله وجهه درمیانده جناس تام واردرکه یاء متکلم دخی اندن عبارتدر (ترجمه) الا ای شاهد مولا بو کون باکه کل اول شاهد کمدینم اولدی اول دین نبی احمد ماجد

من شك فی الدین فانی مهتد * یا رب فاجعل فی الجنان موردی

(جنان) کسرایله جنتك جمعیدر جنت سکزدر (ترجمه) ایدن شك بیله دینمده هدایتدر بکا عائد * الهی قیل بهشت ایچره بنی فضلك ایله خالد (رجز)

اصول بالله العزیز الامجد * وفالق الاصباح رب المسجد * انا علی وابن عم المهتدی

(اصول) اوانده فتحله نفس متکلم حمله کارم دیمکدر (اصباح) کسرایله درفتحله صبحك جمعی اولمق دخی ممکندر (فالق اصباح) عمود صبحی ظلمت لیلدن اشراق ایدیجی دیمکدر و یاظلمت شب و بیاض نهار میاننی فارق (مسجد) کعبهٔ مکرمه در که عهدلامدن منفهمدر (انا) اکرچه قصرایله درلکن بوندن وزن اتمامی ایچون مد و اشباع ایدرلر (عم) جناب ابو الامه کاشف الغمه صلی الله علیه وسلمك عمیدر و اعمام حضرت اوندر اولاد عبد المطلبك اکبری حارث ابو طالب زبیر حمزه ابولهب غیداق مقوم ضرار عباس عبد الکعبه بونلردن انجق حمزه و عباس شرفیاب اسلام اولدی ماعدانك بعضیسی دخی حارث کبی اهل فترتدن اولمغله (ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) کریمه سی دلالتیله مأمون الغائله در و بعضی ابولهب کبی قطعی الکفردرکه خامهٔ عباسی جامه نك جلوهٔ جولانه بو صحن بیان تنك اولمغله مضمار تاریخه حواله وبخام تفصیل سمت اجماله اماله اولندی بونده انلردن بری اولان ابوطالب مراددرکه کندی ناظمك پدریدر (معنی) دشمنه بنم حملهٔ کارزارم اوصاف مزبوره ایله موصوف اولان رب العالمینك یارای مکنت و حول و قوتیله در زیرا بن پیغمبر آخر زمان اولان جناب هادی مهدی غلام احمد مختار علیه السلامك عمزاده سیم بنم پدرم انلرك والدلریله برادرلردرکه ایکیسی عبد المطلب اوغللریدر و بن اشته اول نسلدن اولان علیم که اسمك دخی مسماسنده دلالت مدخل تأثیری ایله علو شان و سمو مکانم واردر عالی و دشمنه غالبم (ترجمه) چو حمله ایلیم یاری قیلر مولای امجد * بکا اول خالق لیل و نهار اول رب احمد * علیم ابن عم

اتالى ان هند احل صخر * دعت درکاوبشرت الهنودا

(هند) معاويه نك اناسنك ناميدر (صخر) معاويه نك باباسى ابوسفيانك اسميدر فى الاصل حضرت سليمان عليه السلامك خاتمنى سرقت ايدن خرسزجنك آديدر هندك باباسى عتبة بن ربيعة بن عبد شمس بن عبد منافدر (درك) جندر واحدى دركه دركه جنتده درجات تعبير سنه مقابل جهنمده دركات ديرلرانك خردير که درکه سفلاسنه قعر جحيم ديسور بونده مراد براجق زيرزمين كبى مخفى محللدركه حالنه مناسب تعبير بيورديلر (هنود) هندنكره نك جمعيدر يعنى لاعلى التعيين هندلركه عورتلر ديمك اولور (مآل بيت) بكا واصل اولان اخبار مرويه دندركه صخرك اهلى اولان هند برمحل اسفله اول ام الخبائث سائر كندى كبى اولان خبيثاتى دعوت وجمع ايليوب مژده ايلمش يعنى شماتت مراد ايدرمش (ترجمه) صخر ابوسفيانك اهلى هنداشتدم باشنه * جمع ايدوب عورتلرى تبشير ايدرمش اول بليد

فان تفخر بحمزة حين ولى * مع الشهداء محتسبا شهيدا

(حمزه) اعمام حضرتدن اولديغى بيت سابقده محققدر نبوت ظهورندن التى ييل مرورنده قبول اسلام ايلدى سبب ظاهرى بودركه يومامن الايام صفانام مقامده پيغمبر عليه السلام وقفه كبر صفاى صحبت اصحاب كرام ايدى اول محلدن ابوجهل لعين مرور ونيجه اكدار وكزند واذا وشر حضرت رسوله اندن وصول بولدى حضرت حمزه شكاره كتمشيدى كلدكده معتاد قديمى اوزره بيت شريفى طواف ايلدى بواثناده ماجراى ابى جهلى ابن جدعانك جاريه سى حمزه يه وقوعى اوزره افاده ايلدككده درحال حمزۀ پهلوان مجمع قريشه واروب النده بولنان ياى ايله ابوجهلك باشنه ضرب ايدرك شق ايدوب قان اقمغه باشلدى واسلامنى اظهار ايلدى روايت اخراده شق سر پرشر ابى جهل ايلدى كلوب حضور پيغمبرده تسليتله عرض خدمت ونوعامنت ايلدكده اول نبى وحى آزما عليه التحايا اى حمزه سنك بوخدمتكدن زياده سكا خيرلى اولان سنك قبول دعوت واسلام برله رفاهيتكدر بيوردقلرنده درحال اقرار نبوت ايلدى رضى الله عنه بوشعر حضرت حمزه نك تشكريدر (شعر) حمدت الله حين هدى فؤادى * الى الاسلام والدين الحنيف * بدين جاء من رب عزيز * خبير بالعباد بهم لطيف * الخ (محتسب) اجروثواب طلبيله لوجه الله برخيرى وجوده كتوريجى (شهيد) دن مراد شهيد

حقيقيدر فى سبيل الله غزا اوزره ايكن دشمن دين ضربندن هلاك اولمق كه ضرب اولندقده دفعة هلاك اولمزسه ده فوتنه دلك كتديده كلام دنيوى صادر اولمه وشهيد حكمى دخى بشدر كه بواسطه مرحومه حقنده خصا يصدندر كه شهيد حقيقى كبى درجۀ شهادتله مكرم اولديغى روايتكردۀ سيوطيدر امم سالفه ده شهيد حكميكه مطعون طاعون ومبطون كه زحير اسهال ديدكارى ايچ آغريسيدر وحرق وغرق وتحت الهدم واقع اولنلردر معتبر دكل ايدى (مآل بيت) بيت آتى ايله يازيلور (ترجمه) ديدم اول كرفخر ايدرسه حمزه نك كتديكنه * فى سبيل الله اغزاده اولديغينه اول شهيد

فانا قد قتلنا يوم بدر * اباجهل وعتبة والوليدا

(بدر) بين الحرمين برمحل وياانده اولان قيونك نامى كه آبار شهيره دندر ابوجهل وعتبه ووليد حرف باده افاده اولنمشيدى (خلاصۀ بيتلر) هندا كربنم عمم حمزه نك ادولت شهادتله سعادت بولوب حياته بويله موت ترجيح اولنديغنى ادراك ايليوب نك فوتيله فخر ايدرسه بومفاخرت اثر حماقتدر زيرا بزلر دخى مقدم هجرتك ايكنجى سالنده رمضانك اون يدنجى جمعه كونى واقع اولان بدر غزاسنده جبابرۀ ابطالدن اولان ابوجهل وعتبة بن ربيعه وآنك اوغلى وليدى دخى ونيجه بونلركبى شجاعت وشهامتله پهلوان ميدان كارزار دعواسنده اولنلرى قتل ايلدك آنى خاطرينه كتورسين لكن هم عورت وهم كافر اولمغله ايكى ماده ايله نقصان عقلى ثابتدر اندن نشأت ايدر بومفاخرت انك كفرندن ييولك جرم دكلدر (ترجمه) اول غزاى بدرى هم اونتمسون اول كينه جو * ايلدك قتل انده بوجهل ايله عتبه هم وليد (ذيل منقبه) بدر غزاسنده چونكه اهل اسلام طرفنده (لقد نصركم الله ببدر) سرى آشكار اولوب كفرۀ قريش مغلوب ومخذول اولديلرسنۀ آتيه ده تكرار اوچ بيك كافر هجرتك اوچنجى سنه سى ظهور ايلدكده پيغمبر عليه السلام دخى يدى يوز نفر اصحاب كرام ايله استقبال واحد طاغى اطرافنده آتش حرب اشتعال بولدى وقريشك معيتلرنده اون بش عدد عورت كلمشلر ايديكه سال سابقده قتل اولنان كمسنه لرى انلرفريادايدرك صابه لركفرۀ قريش دخى آنى ايشيدوب كيمنك پدرى ونيجه سنك برادرى واوغلى مرد اولمغله اول صدادن غيرت پيدا اولوب متانت وقوت دل حاصل اوله اول عورتلرك برى هند مسفوره ايدى شعرده تخصيص خطابه سببلرك برى بو اولوب وبرى دخى حضرت حمزه يى مثله ايلديكيدركه قصائد سابقه ده ايراد اولنمشدر واول عورتلرك رفع صوت ايله انشاد ايلدكارى كلام ازجمله

بوبرجزدر (رجزآخر) نحن بنات طارق *
تمشی علی النمارق * ان تقبلوا نعانق • او تدبروا نفارق * فراق غیر وامق *

وبو غزاده دخی پیغمبر علیه السلام تأیید ونصرت ملك علام ایله قریشی شكست
وپر انهزام ایدوب اصحاب كرام نفوس واموال ایله اغتنام ایچون اشتغال ایله غافل
تام ایكن تكرار رجعت ایلدكده صورت غلبه كورنوب جبیر بن مطعمك
خدمتكاری وحشی یی ترغیب ایلمكله كه بدرده حمزه جنابلری انك عمیسی طعیمة
ابن عدی یی طعمهٔ شمشیر ایلمشیدی حضرت حمزه یی كوردكده بر پشته آرقه سنه
اختفا ایدوب حمزه یه حربه سنی وحشی آتوب حیله ایله شهید ایلدی ومبارك بطنی
شق ایدوب جكر ینی چیقروب هنده كوستردی زیرا حمزه ایله علی اعانتلریله هندك
باباسی عتبه وولید پلیددخی بدرده قتل اولندیغی حرف باده افاده اولنمشدی
وهند پرفند دخی جكر شهادت فر حمزه دن برپاره دهن عفننده چكنیوب
آغزندن طشره القا ایلدی وواروب حضرت حمزه نك تن شجاعتكارینی مثله ایلدی
یعنی اعضاسنی قطع ایدوب وجلد شمر بقندن برپاره سنی بلازك وبازوبند وخلخال
یاپوب مكه یه كتمشیدی حضرت حمزه نك سنی اللی التی یه واصل ایدی غزاة
وشهدای بدر احوالی اجمالا بدریه مزده مسطوردر غزای بدرده ابوجهلك كشتهٔ
شمشیر قهر اسلام اولمسنی امام بخاری عشرهٔ مبشره دن عبدالرحمن بن عوفدن
روایت ایدر بیورمشكه ایكی طرفمدن ایكی شاب نابالغ ظهور ایلدی كوردمكه
ایكی معاذلردر بری ابن عمرو وبری ابن عفراء كه عاقبت اول غزاده شهید اولمشدر
خاطره كلدیكه اكر بونلر مرد كامل اولسه لر نه خوش یكتلر اولورلردیكه اثر شجاعت
بشره لرنده نمایان ایدی ناكاه بكا خطاب ایدوب ابوجهلی بزه كوستر كوردیكمز
یوقدر دیدیلر بن دیدمكه نیچون استرسكز جواب داداولدیلر كه اثنای جنكده
حضرت پیغمبره سب ودشنام ایدرمش الله حقیچون اكر كوررسك اندن جدا
اولمزز یا او ویا بزلر هلاك اولمدقچه دیدیلر تعجب ایدرك كارزاره شغل ایدركن
كوردمكه مطلوبلری صحن قتالده جولان ایدر راشته صوردیغكز كمسنه شودردیو
كوستردم قلجلرینی چكوب العظمة لله بلای آسمانی كبی نازل اولوب قتل ایلدیلر
كویا كه اصلنده دخی دنیاده دكل ایمش كان كان لم یكن بعض روایتده انلرك
ضربندن آتدن یقلوب لكن هنوز جان برجهنم اولمش ایدی عبدالله بن
مسعود آنی لاشه لر میاننده بولوب قصیر القامه صغیر الهامه برذات مسعود
اولمغله ابوجهلك بوینونه احتیاطا اباغیله باصدقده ابوجهل كوزینی آچوب

هزلادیدیكه ای شوبانجق نه یوكسك یره چیقدك ابن مسعود حضرتلری دخی
فرصتی غنیمت بیلوب الندن قلجنی آلوب كندی قلجیله سر نحوست پروری
جسدندن جدا ایلدی قالدرمغه قادر اولمیوب برمحلنه پارمغنی طاقوب یره
سوریه رك جناب سردار امت علیه التحیة حضرتلرینك حضور سعادتلرینه
كتوروب خدمت ایلدی همیشه سردشمنان بویله غلطان خاك خذلان اولسون
دیمك مفادین ادا ایلدیكن نقل ایدرلر

وقتلنا سراة الناس طرا * وغنمنا الولائد والعبیدا

(سراة) جمع قلتدر مفردی سری علی معناسنه اصلنده سریو وزن ومعناده نفیس
ورئیس دیمكدر رادغام اولندی بو جمع جموع عزیزه دندر بوندن غیری فعیل وزننده
برمفرد یوقدر كه جمعی فعله اوله وبعد الاعلال اولی فتحهٔ اصلیه ایله قناة كبی مفرد
وزننده قاله البته مضموم قیلنور غزاة وعداة كبی (طرا) جمیعا دیمكدر (ولائد)
جمعدر مفردی ولیده نابالغ جاریه (عبید) عبدك جمعیدر (خلاصهٔ كلام) كفرهٔ
قریشك بالجمله صنادید وكبارینی بك چوق قتل ایلدك ودیشی واركك بك چوق
اسیر ومال غنیمت الدق دیمكدر كه كثرت باب مفعوللرده درفاعلده دكلدر (لازمه)
بدر غزاسنده صنادید قریشدن یتمش كشینك باشی كسیلوب یتمش باش دخی
اسیر الدیلر كه تفصیل اسمالری عهدهٔ مفصلاته حواله اولندی برآز كفرهٔ اسمی
تسویدده تكثیر سواددن غیری مفاد اولمدیغی مجزوم كرده سویدادر معلوم الاسم
فرق عدد كمسنه دن زیاده حضرت مرتضانك كشتكان صارم ذوالفقاری
اولمشیدی مدینهٔ منوره یه یدی میل مقداری محل قالدقده امر نبوی ایله
بر كافری وبرمرحله صكره بر یدخی عبرهٔ شهراهده قتل ایلدیلر متمول اولان
اسیرلردرت بیك درهمدن بیك درهمه دك فدالری المق اوزره سبیللری تخلیه
اولندی سائرلری خدمت ایلدیلر ومال غنیمت اثنای طریقده علی السویه اقتسام
اولندیغنه بیت مذكورده اشارت واردر (ترجمه) قتل اولندی زبدهٔ كفار
انده بیقصور * هم غنیمت اوزره الدق نیچه نسوان وعبید

وشیبة قد قتلنا یوم ذاكم * علی اثوابه علقا جسیدا

(قد تركنا) دخی نسخه در (یوم ذا) بدره اشارتدر (كم) جماعته خطابدر (علق)
قیوقان دم غلیظه كه یحتی دیرلر (جسید) صو كبی دكل غلظتندن ناشی جسد
یعنی لحم كبی جسم اولمش قانه شبیه اولدیغی حالده شیبه یی ترك ایلدك دیمك اولور
بیت مستقل ایله یاد اولنمغه سبب سلطان الشهدا حضرت حمزه نك كندی قتلی

ایلدیکنی تذکیرایچوندرمأل ظاهردر (ترجمه) شیبه نك قتلی ایله هم ایلدك
اول کون غزا * انی تزیین ایلدی خون بسته اثواب جدید

فبوء من جهنم شردار * علیها لم یجد عنها محیدا

(بوء) وزن ومعناده نزل کبی که تنزیل اولندی اوتوردلدی یعنی حاضر قیلندی (محید) مهمله ایله میل وعدول محلی که مفر معناسنه‌در (ترجمه) اولدی دوزخدن مهیا یك شدیدی انلره * امر حقله انلره جای خلاص اولدی بعید

وماسیان من هو فی جحیم * یکون شرابه فیها صدیدا

(سیان) کسر ایله تثنیه‌درمفردی سی مثل معناسنه ومالیس معناسنه پس ماسیان ایکیسی برابردکلدر دیمکدر بری من ایله وآخری دخی بیت آتیده اولان من ایله مراد اولان کسنه‌لردر (صدید) صاری صوکه مثلا جریحه‌ده پیدا اولان کبی (ترجمه) نیجه یکسان اولوراولکیم اوله دوزخده مقیم * هم طعامی اوله زقوم وشرابی هم صدید

ومن هو فی الجنان یدر فیها * علیه الرزق مغتبطا حمیدا

مغتبط) غبطه اولنه‌جق حالده اولان کشی (سأل یتین) جهنمده صو برینه صدید ایچمکله معذب اولان کشی ایله جننده رزق مطلوبی بهرحال احسان اولنوب اقراننك مغبوطی اوله‌جق صورتده محمود الحال اولان کشینك ایکیسی برابر دکلدر مقتوللرك دخی کفره‌سی جهنمی ومقبوللری بهشتی اولدقلری جهتدن مساواتلری یوقدر بیت اول (وخاب کل جبار عنید من ورائه جهنم ویسقی من ماء صدید) کریمه‌سنك مفهومنه ناظردر بیت ثانی دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) کیمه‌سی مدلولنی تذکیر ایدر (ترجمه) شول کشی‌یه کیم اوله جنات عدن ایچره مقیم * هم شرابی کوثر اوله رزقی مغبوط وحمید (غریبه) احد غزاسنده ابتدا صورت غلبه مرآیای قریشده صورتنمای ظهور اولدقده کمال غرورلرندن ناشی ایچلرندن ابوسفیان بلند صدا ایله اوچ کره افی القوم محمد یعنی محمد حیاتده میدر دیوندا ایلدکده جوابندن اصحاب کرامی نهی بیوردیلر بعده سه بار دخی افی القوم بن ابی قحافه دیدی یعنی صدیق اکبرك حیاتندن پرسان اولدی اکادخی جواب ظهور ایلمدکده جناب فاروقی صوردی جوابنده نه نهی بیوردیلر نه صیت وصدا کلمدکده قومنه خطاب ایدوب انلر قتل اولنمشلر میداندن برمدرد وسرور اظهار ایلدی حضرت عمرك دیك غیرتی غلیان ایدوب صبره مجال محال اولوب جناب شهنشاه رسالتدن دستور

استیوب صوت عالی ایله ای حق تعالینك دشمنی والله سنك تعداد ایلدیكك نفوس نفیسه بالجمله پیرایۀ تخت حیات اولدقلری معلومك اولسون ای ملعون دیدکده یوم بیوم والحرب سجال ذیدی یعنی بدر ده سزلر منصورا ولدیکز شمدی نوبت بزه کلدی برابر جنك قوغه لر کبیدر که طولر که بوشالوردیمکدر بو احد جنکنده هبل نام بتلرینی تمنا برابر کتورمشلر ایدی فرحندن اکا خطابا اعل هبل دیو ایکی کره ندا ایلدی یعنی ای هبل دخی عالی اول که بزی دشمنمزه غالب ایلدك دیمك اولور سعادتله سلطان سریر رسالت علیه التحیه فرمانیله اصحاب کرام دخی انلره مقابل الله اعلی واجل دیو ذکر جهری ایلدیلر ابوسفیانك سمعنه قرع ایدنجه چاغروب (ان لنا العزی ولا عزی لکم) یعنی بزم هبلدن غیری عزی نام بتمز دخی وار درسزلك عزاکز یوقدر دیدی فرمان نبوی ایله اهل اسلام دخی (الله مولانا ولا مولی لکم) دیدیلر بزم حافظمز ونصیر اولان خالقمز وار در که سزه مولی دکل یعنی سزدن راضی دکلدر دیمك اولور روایت اخراده یوم بیوم دیدکده ابوسفیانه جوابده امر همایون ایله حضرت فاروق (لا سواء قتلانا فی الجنة وقتلاکم فی النار) دیو بیوردیکه بو روایته بیتلر شاهددر یعنی برابر دکلز بزم شهیدلریمز جناندهدر سزلك مرداولنلریکز نیرانده‌در (نطق آخر)

الله حی قدیم قادر صمد * ولیس یشرکه فی ملکه احد

(صمد) اهل نیازك پناهی یعنی ملجأ وملاذی دیمکدر (ترجمه) حی وقدیمدر اول خدا دخی توانا هم صمد * سلکتنده آنك دائما حاشا شریك اولمز احد

هو الذی عرف الکفار منزلهم * والمؤمنون سیجزیهم کما وعدوا

(عرف) تفعیلدن ماضیدر اعلام وافاده ایلدی دیمك (کفار) کافرلك جمعیدر کافر ستر وپوشیده ایدیجی معناسنه نعتدر وشرعده اخبار پیغمبر واسطه سیله بالضروره معلوم اولان امری انکار صاحبنه دیرلر (معنی) کفارلك عقباده یرلری جهنم ایدوککنی حق تعالی تفهیم وپیغمبر وکتاب واسطه‌سیله تعریف ایلدی ومؤمنلره دخی سابقا ثمرۀ اعمال صالحه جنت اولدیغنی وعد بیوردیغی وجه اوزره بلا خلاف انلره موعودلریله قریبا جزا ایدر (ترجمه) بیلدردی حق کافرلره منزللرین نار جحیم * مؤمنلره احسان ایدر جنت ایله وصل ابد

فان یکن دولة کانت لنا عظة * فهل عسی ان یری فی غیها رشد

(دولت) فتحله شجاعت وغلبه وضمله دخی نعتدر بعضیلر فتحله مالده وضمله حرب وجاهده مستعملدر دیدیلر ابوعبیده دیر که فتحله مصدر وضمله شیء متداولك اسمیدر (غی) ایله رشد بربرینك ضدیدر (بقیۀ منقبه) احد غزاسندن عودت

ئ كفره دخی مكه يه رجعت ايلدكده ابوسفيان وامثالی بری برينی تحريك ايله جانب
مدينهٔ منوره يه كلمك تصميمنده اولدقلری سلطان تخت رسالت عليه التحيه سمع
همايونلرينه قرع ايلدكده (حمراء الاسد) نام موضعكه مدينه يه سكزميل محلدر
يتمش نفر اصحاب كرامله تشريف بيوردقلری كفره نك معلومی اولدقده (نصرت
بالرعب) اثری آشكار اولوب جناب نصير المسلمين رب العالمين قلبلرينه خوف
وخشيت القا بيوروب مكه يه دك فرار ايلدكلرنده (الذين استجابوا لله والرسول من
بعد ما اصابهم القرح للذين احسنوا منهم واتقوا اجر عظيم) كريمه سی نازل اولدی
(ترجمه) بو دولت نصرت بزه حقدن نصيحت اولدی بس * اوله كه اول غنی ايجره
مولا كوستره روی رشد

وينصر الله من والاه ان له * نصرا ويمثل بالكفار اذ عندوا
(يمثل) اولكی بابندر مثله يعنی عذاب ايدر (ترجمه) مولايه كيم دوستلق
ايده هردم اكا ياردم ايدر * كافرلره وير عناد ايتدكجه حق رنج وكيد

فان نطقتم بفخر لا ابا لكمو * فيمن تضمن من اخواننا اللحد
(لا ابا لكم) اولاد عرب ميانده برنوع شتمدر بعضيلر بددعادر ديديلر ايكی قول دخی
جمع اولمق ممكندر زيرا ميانلرنده عموم وخصوص واردر (اخوان) ايله
(انما المؤمنون اخوة) كريمه سی حكمنجه اهل ايمان مراددر ومصرع ثانی ايله دخی
شهدای احد مقصوددر (لحد) زمينده اولان شقه دينوركه داخلندن برطرفنی
حفر ايله قبر ايدرلر مآل بيت كاور (ترجمه) ای بی پدرلر سزا كر فخر ايله نطق ايلرسكز
* بزدن شهيد اولنلر ايچون يعنی اول برقاچ عدد

فان طلحة غادرناه منجدلا ▪ وللصفائح نار بينها تقد
(طلحه) ابوطلحه بن عبد العزانك اوغليدركه قريباً تفصيل اولنور (منجدل) يره
دوشن كمسنه (صفائح) صفيحه نك جمعيدر قلجلر مراددر بيانی كچمشدر (تقد)
اصلنده توقد در (بيتلرك خلاصه سی) اكرسزلر فخر ومباهات ايدوب بزلردن شهيد
ودفين خاك اولنلرك حقنده ای مجهول النسب ومعلول الحسبلر ناسزا سوزسويلر
سكزاول فخره بيهوده در زيرا غزای مزبورده محاربه دن فارغ اولديغمزده جمله دن
طلحه بن ابی طلحه نام كافر ننامی مقتولا يرده ياتر اولديغی حالده بزلر براقدق وقلجلريمز
هر برى آرامزده برر ياتر آتش ايدی حال بويله ايكن سزلرك فخر يكزنا بجادر (ترجمه)
پس طلحه يی ترك ايلدك آلوده خاك هلاك * شمشير اتشنا بمز ايقاد ايدوب نار نكد

والمرء عثمان اردته اسنتنا * فجيب زوجته اذ خبرت قدد

(عثمان) طلحهٔ مزبورك اوغليدر صاحب الامانه سادن الكعبه در حقنده (ان الله
يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) كريمه سی نزوليله مفتاح بيت حين فتحده
الندن الندن النمشكن بنه كنديه رد اولنديغی ايچون اسلامه كلدی اوغلی شيبه در (وحالا)
مفتاح البيت اول نسلده در بيوز تاريخلرنده ظهور ايدن رئيس السعديه شيخ
سعد الدين جباوی دمشق بن الشيخ يونس الشيبانی جنابلرينك اصل اصيل
نسبت نسبلری انلره منتهی اولور حتی پدرلری ومرشد طريقتلری شيخ يونس
مذكور بر قصيده سی مطلعنده بيورر (شعر) مقامی علا فی الخافقين بلا لبس
* ووقتی صفا فی حانة القرب والانس (اروت) قاندردی ديمكدركه
هلاكدن كنايه در واولنرنده داله اردت دخی نسخه در هلاك ايلدی ديمك
اولوركه ترجمه اكا ناظردر (خبرت) تخبيردن مجهولدر خبری واصل
قيلندی معناسنه در (قدد) كسر ايله در مفردی قده مشدده طولانی قطع
اولنان جالددر (ترجمه) عثمانی هم قيلدی هلاك زخم سنان وتيغمز * پس
زوجه سی دير ليقاسن چاك ايدوب بولمزمدد

فی تسعة اذ تولوا بين اظهرهم * لم ينكلوا من حياض الموت اذ وردوا
(تسعه) عدد اسملرندندركه طقوزنجی عددك ناميدر انلرك كنديلری وكركسه
تميزلری قواعد عديده ايله مضبوطلردر اول قواعدك قياسه مخالف اولانلری اوچ
كه ثلاثه درانكله طقوزه دك يدی لفظك مذكرلری تا ايله مستعملدر ثلاثه اربعه
خمسه ستة سبعه ثمانيه تسعه ومعدودلری مؤنث اولورسه كنديلری تاسز
كاور ثلاث اربع الى اخره فالذيكه انلردن مشتق اولان صفاتده بنه قياس اوزره در
مذكرلری تاسز ثالث رابع خامس دينوب ومؤنثلری ثالثه رابعة ديواد اولنور
واول الفاظ سبعه نك معدودلری تميزلريدركه جمع لفظيله ايراد اولنوب مضاف
اليه اولور وتذكير وتأنيثده اول اعداد معدودك مفردينه ناظرلردر مثلا ثلاثة
رجال وثلاث نسوة دينور وبونده تسعه ايله غزای احدده اعدانك علمدارلرينك
يری برينك يدنده علی قول دست حضرت حيدر كرارده جان بر جهنم قرار ايدن
طقوز كافر مراددر (اظهر) الف مفتوح وهاء مضمومدر ظهرك جمع قلتيدر
ضميره مضاف اولوب بين ظرفنه دخی مضاف اليه در بين اظهرهم جمله سندن
مراد مظاهرت اميديله انلرك ميانده اقامت واستناد در مستندا فی وسطهم
تقديرنده در (لم ينكلوا) نكول مصدرندن مضارع مجحود مطلقدر كه بونده صدر
يعنی بعد الورود رجوع واستنكاف مراددر (حياض) حوضك جمعيدر اصلی

سیل معناسنه اولان حیضدندر (وردوا) صویه واردیلرد یمکدرکه وردماءمدین وارداولدی وصودن عودته صدرد یرلرکه (لانسقی حتی یصدر الرعاء) دخی صادر اولدی (ملحوظ کلام) بو وقعه ده اهل اسلام اصحاب کرام میمنت وجود پیغمبر علیه السلام ایله اول مرتبه ده منصور ومظفر اولدیلرکه ازجمله حوض مرکه برکره واردقدنصکره نکول واعراضلری ممکن اولمیان شجعان مجاهدان میانده سائرندن قطع نظر همان طقوز نفر علمدار بکزی بری بری اردنجه هلاك ایلدیلرانلرك آرالرنده تحصن ایدن طلحه واوغلی عثمان کبی نیچه خبیثلر کشتهٔ سیف علوی وهلاك کردهٔ قهر قهرمان مرتضوی اولدیلرپس نه یوزایله فخریه نطقه جسارت ایدرسکز دیمکدر (ترجمه) یعنی طقوز کیشی ایله میدانه کلدکده همین * نوش ایتدیلر حوض مماتدن جمله سی خون زبد

کانوا الذوائب من فهروا کرمها * شم الانوف وحیث الفرع والعدد

(ذوائب) جمعدرمفردی ذوابه ضمله کیسوی صاچدروفتحله هرنسنه نك اعلاسیدر ایکیسندن دخی سرداروسرافراز اولان کسنه مراداولنور (فهر) کسریله برقبیله رئیسیدرکه اجداد نبویه دن فهر بن مالك بن النضردرکه قریش بونلرك لقبلری اولمق اقوای اقوال اولدیغی قریباذکر اولندی (شم) ضمله جمعدر مفردی اشم بورنی اوزن وبلند اولان کسنه دروبونده انوفه اضافتله معنی بورنلری بیوك یعنی جلالت شان صاحبلری دیمکدر (حیث) مضمومدر ودائما جمله یه مضاف اولور پس بونده حیث الفرع موجود دینور ظرف مکاندر وحین زمان ایچون اولدیغی کبی وما لاحق اولمدیغچه شرط ایچون اولمزکه حیثما دینور (فرع) نسل وولدکه مقابلی اصل ونسب آباء واجداددر (عدد) ضمله عده نك جمعیدرکه حوادث ایام ظهورنده دفع ورفعنك تسهیلنه آلت اولمق ایچون تدارك وحفظ اولنان مال وسلاح امثالی اشیا (معنی) انلر فی الاصل بنی فهردن سرفراز اقران واکرم اخوان ومیان عربده جلیل الشان وحیات دنیانك زینتی اولان مال واولاد ایله محسود دیکران ایدیلر یعنی بویله اولدقلرینه مغرور اولوب دین حقه سرفرودن عاروکفروشرکی شرك شعار ایلدیلر (ع) زهی تصور باطل زهی خیال محال (منقبه) احد غزاسنده مظهر خذلان ومظهر کفران ابوسفیان صاحب طغیان عبد الدارك اوغللرینه دیدیکه کچن سال بدرغزاسنده بزم سنجاغمز سزلك ید یکزده ایدی مقهور ومنهزم اولدق بو ییل بزلره ویرك شاید که فرصت بوسنه بزم اوله لکن مقصودی فی الحقیقه بیراقدار اولمق دکل ایدی بلکه انلرك دینك غضبلری

غلیان وعرق شیطنتلری خلجان پیدا ایدوب بوسببدن اثنای حربده ثابت قدم وراسخ دم اولملر ووقتا که ایکی عسکر صفبستهٔ محاربه ومقابله وتهیئهٔ لوازم ایله شروع مقاتله اولندی ابتدا اعدا طرفندن طلحهٔ مسعور میدان کارزاره کلدیکه جانب دشمنده علم انك یدنده وجمله دن بطال ایدی حتی اقمنه کبش الکتیبه دیرلرایدی بکا مقابله یه قادر اولور کیمسه وارمیدر دیا کر واربسه کلسون دیوفریاد وغروروندن برمحلده طورمیوب جولان ودوران ایدوب نیچه اشعار انشاد ایلدی مظهر العجایب * معونة النوائب وزیر صفدر حضرت پیغمبر مرتضی حیدر ابن ابی طالب اکا مقابل اولوب اول امرده اول دوزخینك سرینی طوب غلطان میدان شجعان ایلدیکی کبی بو حال الحمد لله المتعال خبرقال اولوب سردار اکرم رب ذی النوال وسردار اعظم باری تبارك وتعالی علیه الصلاة والسلام وجمله اصحاب کرام شاد کام اولوب تکبیر ایلدیلرپس بیراغی انك برادری سفر مقری عثمان اخذ ورفع ایلیوب بوشعری انشاد ایلدی (شعر) ان علی اهل اللواء حقا * ان تخضبوا الصعدة او تندقا * انك بررجزی وحضرت مرتضانك اکا جوابی حرف لامده کلسه کرکدر انشاء الله العلام که اولی بودر * اخسأ علیك اللعن من جاحد الی آخره * درحال حضرت علی انی دخی قتل ایلدی بعضیلر انك قاتلی حمزه در دیدیلر بعده بر کشتنی دخی خروج ایدوب بیراغی آلوب اظهار جلادت ورعونت ایلیوب کوردیلرکه ابوسعید بن طلحه در سردار کمانکشان وتعدیه دار تیرانداز ان جناب سعد بن ابی وقاص انی بر تیر دلدوز ایله دوزخ افروز ایلدی انك دخی رجزی وجناب مرتضانك جوابی موجزی حرف باده * والخیل جالت یومها غضبا بها * بیتیدر انك شرحنده مفصلا افاده اولندی صکره مسافع بن طلحه چیقوب بیراغی آلدی عاصم بن ثابت بدری دخی انی اوق ایله هلاك ایلدی بعده حرث ابن طلحه بیراغی قاپوب قالدردی عاصم مذکور انی دخی قتل ایلدی پس کلاب ابن طلحه اخذ ایلدی انی دخی زبیر مبشر قتل ایلدی صکره حلاس بن عبد الله انك یرینه کلوب طلحة بن عبد الله دخی انی هلاك ایلدی بعده ارطاة بن شرحبیل جایکیر اولوب اودخی حضرت ابو الحسن وصی مختار حیدر کرار ید شریفه سند مرده اولدی پس شریح بن قارض بیراق چکوب برمسلمان دخی انی قتل ایلدی وبنی عبد الداردن صواب اسمنده برخطا کار علمدار کفار اولوب برکیمسنه دخی انی ارسال دار البوار ایلدکده حضرت حسان بدیهه کویان بوشعری بلند صدا ایله مجلخوان اولدی (شعر) فخرتم باللواء شر فخره * لواء حین رد الی الصواب ظننتم

والسفيه له ظنون * واما ان ذالك من امر الصواب * بان جلادنا يوم التقينا * بمكة يعكم خمر العياب) قتل اولنان كسنه اون عدد اولوب پس تسعه لفظی ایکی طریقله تأویل اولنور بری کو یا انلرك رئیسلری طلحه اولمغله سندنصکره سنك قتلك طقوزنفر کسنه نك قتلنه سبب اولدی اشته اول مرتبه سنك قتلکدن غزاة ممنون اولدیلر دیمکدر وایکنجی بودرکه ابو عبد الله جعفر بن محمدك روایتیله مضبوطدرکه اول اون کشینك طقوزی حضرت فاطمك دست شریفنده قتل اولندی بو سببدن طقوز عددی ایراد اولندی بو بیتده یاد اولنان طقوز نفر کسنه لر عثمان ابو سعید مشافع حرث کلاب حلاس ارطاة شریح صواب بونلردر اکر سؤال اولنورسه که بو کروه اولاد عبد الدار ایدی اما بیت خامسه نظرله فهر اولادیدر بو طریقله جواب ویریلورکه عبد الدار دخی فهر نسلندندرکه انك پدری قصی ابن کلاب بن مره بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهردر (ترجمه) اول قوم فهرك اکرم واعلاسی ایدی انلری * پس ایلمش سردرهوا تکثیر فرزند وعدد

واحد الخير قد اردی علی عجل * تحت العجاج ابیا وهو مجتهد

(اردی) هلاك ایلدی دیمك (عجل) عجله که شتابدر معروفدر اکر مجتهد آنی تأکید ایدر لکن عجل طین معناسنه دخی لغتمیردر دیو عبد القادر بغدادی برده یه بن هشامك شرحی اوزره اولان حاشیه سنده نقل ایدر (عجاج) توز غبارکبی (ابی) ابن خلف ابن وهب بن حذافة مقتول نبی علیه السلام درکه پیغمبر علیه السلام مدت عمرلرنده بر کافر قتلیله غزا بیوردیلر آنی ابن کثیر بودر دیمشدر واثرده کلمشدرکه شر الناس اول کشیدرکه بر پیغمبری قتل ایلیه ویا بر پیغمبر آنی قتل ایلیه وخصوصا که آخر زمان پیغمبری قتل ایده (ترجمه) خیر الوری فخر جهان ایتدی ابی پس هلاك * آلوده خاك ایلیوب ترك ایتدی بیجان وخلد

فظلت الطير والضبعان تركبه * فحامل قطعة منهم ومقتعد

(ظلت) کوندز کلدی دیمك حتی اثرده قد اظلکم شهر عظیم وارد اولدی مرادماه صیامدرکه البته صوم بومیدر (طير) جمعدر (ضبعان) کسرایله صرتلان مؤنثی تاایله در (وضبع) مطلقدر (ترجمه) صرتلان ایله قوشلر اوکون لاشه سنه قوندی انك * هر بیریسی بر پاره سین آلوب خراب اولدی جسد (غریبه) ابی مذکور پیغمبر آخر ظهور علیه صلواة الغفور جنابلرینه هجرتدن مقدم مکه ده دیمش ایدیکه بر آت الدم صاقی اربه ایله تربیه ایدرم انك اوزرنده انجق سنی قتل ایلسم کرکدر جوابنده اول سلطان سرا پردهٔ رسالت دخی ان شاء الله بن سنی قتل ایدرم

یورمشلرایدی

یورمشلر ایدی چونکه انك برداری امیه بدرده مرد اولوب ابی اسیر اولمشیدی فدا ویروب خلاص اولدی وبو اثناده بو مکالمه واقع اولمشیدی وقتا که احدده ابتدا غلبه سمت دشمندن کورنمکله بو کافر بیدین سید المرسلینك اوزرینه حمله ایلدی پیغمبر علیه السلام دخی حارث بن صمه ویا زبیرك الندن حربه سنی قاپوب قوت قدسیهٔ پیغمبرانه ایله برضربهٔ واحده کالف ایله مجروح ایلدکده محمد بنی قتل ایلدی دیو فریاد ایدرك مر الظهران ویا سرف نام محله وارد قده مرد اولدی وبوندن غیری یدنده کسنه مقتول اولمدی وبو دخی مضبوطدرکه انبیای کرامدن بریسی اثنای جنکده دشمن یدنده شهید اولدیغی واقع اولمدی

ومن قتلتم علی ما کان من عجب * منا فقد صادفوا خیرا وقد سعدوا

(صادف) وجد معناسنه (ترجمه) بزدن اولان غازیلر اول کونده که اولدیلر شهید * خیر وسعادت بولدیلر قربتده جمع اولدی سرد

لهم جنان من الفردوس طیبة * لا تقربهم بها حر ولا صرد

(جنان) اوچقلرکه مفردی جنتدر سکز عدد اولوب فردوس انلرك بری اولدیغی سابقا یازلمشیدی (حر) اسی کرماکبی (صرد) فتح وسکون ایله در وزن ایچون تحریك اولنمش حروفی مهملاتدر حرك ضدیدر صوغوق دیمك که سرما درفارسیدن معربدر اصلی سرددر بوابیاتك مأللری ظاهر (ترجمه) جنات فردوسی خدا پس انلره قیلدی عطا * هم عارض اولمز انلره انده نه حرونه صرد

صلی الاله علیهم کلما ذکروا * فرب مشهد صدق قبله شهدوا

(رب) تکثیر ایچوندر (مشهد) محل شهود که مقعد ومکان دیمکدر (ترجمه) بخش درود ایده خدا یاد اولدیغنجه انلره * اول نعمت صدق وصفا به انلر ایردی بیعدد

قوم وفوا لرسول الله واحتسبوا * شم العرانین منهم حمزة الاسد

(احتسبوا) یعنی پیغمبر علیه السلامه وفالریني حسبة لله یعنی اجر ومثوبات وجناب حق تعالیدن مکافات امیدیله دردیمکدر (شم) قریبا یازلمشیدی (عرانین) مفردی عرنین برونك حاسه شم اولان محلی که ایکی قاش آراسیدر وعرانین مطلقا کبرای قوم معناسنه دخی کلورکه شاعر دیمش * ان العرانین تلقاها محسدة * ولا تری للئام الناس حسادا * حمزه حضرتلری اعمام نبویه دن ایدی اسد الله لقبی فی الاصل انلرك در صکره حضرت مرتضاده شهرت بولدی (ترجمه) انلر وفا ایتدی رسول اللهه هردم حق ایچون (هب سر بلند ایدی شجاعتده جری حمزه اسد

ومصعب ظل لیثا دونه حردا * حتی تزمل منه ثعلب جسد

(مصعب) بن عمیر بن هاشم بن عبدمناف بن عبدالدار بن قصی القرشی العبدری
(ظل) کلمه‌سی بش بیت مقدم یازلدیغی اوزره قربیت ودوام وکینونت معنالرینه
کلور (لیث) ارسلان (حرد) خشم وغضب معناسنه که لیثك لوازمندندر (ترمل)
لباسنه بورندی دیمك (ثعلب) مزراق دمورینك اغاج کیره جك قوغه‌یری ودلکو
معناسنده معروفدر (جسد) جیلادر بولاشدیغی یرك اوزرنده منجمد اولوب
تجسد ایدن قان (معنای بیت) مصعب بن عمیره که سلطان رسل علیه الصلوة
والسلامك یاننده برغضوب ارسلان کبی اولوب انك یدنده اولان مزراغك
اوزرنده اولان قان کثرت وغلظتندن ناشی ثعلب یرینه کویا قرمزی لباسه
بورنمش کبی کوستردی دیمکدر ارسلانه مصعبی تشبیهنده ثعلب ایله ترشیح ایلدی
(ترجمه) مصعب یاننده مصطفانك صانکه برارسلان ایدی * باشن کلیمه
چکمش ایدی ثعلب اندن بجرد (منقبه) عمربن عبدالبر وغیریلر تحریری اوزره
بدرده ودخی بواحد غزاسنده علم نبوی مصعب مزبورك یدنده ایدیکه هنوز ذرق
باشنده ایدی ابن قمئه نام ملعون مصعبك صاغ الني اثنای حربده قطع ایلدکده
دست دیکریله ضبط ایلدی آنیدخی قطع ایلدی پس سنجاغ شریفی سینه سی اوزره
الوب بازولریله محافظه ایلیوب (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) کریمه‌سی
که هنوز نازل اولمامشکن لسانندن جریان ایلدی صکره برمزراق ضربیله دخی
شهید ایلدکلرنده حضرت مرتضی یتشوب ضبط ایلدی اول پادشاه تخت رسالت
مصعبك باشی اوجنه واروب رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی
نحبه (ومنهم من ینتظر) ایه کریمه‌سنی تلاوت ومتانت اسلامنه شهادت بیوردیلر

لیسوا کقتلی من الکفار ادخلهم * نار الجحیم علی ابوابها رصد

(قتلی) مقتول معناسنه اولان قتیلك جمعیدر (رصد) راصد اولان قوم که مفرد
وجمعی ومذکر ومؤنثی یکساندر حرس کبی که حارسلردر اصلی ضمله رصد راصدك
جمع مکسری اولوب وزن ایچون تخفیف اولمق تکلفندن تقریر مذکور اولادر
(مآل شعر) اهل اسلامك شهداسی کفره‌نك مقتوللری کبی دکللردر عدل لطیف
تعالی انلری دوزخه ادخال ایدرکه اول جحیمك ابواب سبعه‌سنده موکل پاسبانلر
واردر دیمك اوله اول قتلانك پاسبان اولملرینه اکرچه بعضیلر قاضیر کبی ذاهب
اولمشلردر لکن بیتك ترکیبنده صلاحیت یوقدر فتدبر (ترجمه) انلردکل
کافرلرك مقتوللری کیبی مدام * نار جحیم ایچره اولور ابوابنه انلر رصد (نطق آخر)

قریش بدت لنا بالعداوة اولا * وجاءت لتطفی نور رب محمد

(بدت) اهل مدینه لغتی اوزره بدأ دن اولوب اسقاط همزه ایله بدت اولمسی قصیدهٔ
اسبوعیه‌ده تبدی الله لفظنده دخی سابقدر علودن علت کبی اولوب بدودن
اولمسی مناسب اولمز دیدیلر (ترجمه) بزه اول عداوتله کلن قوم قریشدر
نفس ایله سوندرصاندیلر انوار محمد

بافواههم والبیض بالبیض یلتقی * بایدیهم من کل عضب مهند

(افواه) فوهك جمع قلتیدر آغزلر دیمکدر فوهه لفظنده ایکی ها اجتماعی استثقال
وها یه مناسبت مخرجیه‌سی اولان میمی بدل ایدوب فم دیدیلرکه شاعر دیمش (ع)
القدن باشلادر میم فمك ارباب عرفانی (بیض) فتحله اولمق اولادر جنسدر
واحدی بیضه‌در غزاة باشلرینه کیدکلری توغلغه لر دیمك اولورکه خود ودوممص
دخی دیرلر یمرطه‌یه تشبیها تسمیه اولنمشدر وطغراده اولنلر دخی بویله فتحله‌در
واکر کسر ایله اولورسه یعنی بیض ابیضك جمعی اولوب قلجلردر که مصرع ثانی
بیان وتکرار کبی اولور لکن ترجمه کسره منجره‌در سبب اولویت ازدیاد فائده‌در زیرا
مصرع ثانی خبر ومبتدا اولور هر تقدیر تکلفی موجب اولورسه‌ده (ایدی) یدلك
جمعیدر اللر دیمکدر (عضب مهند) کسکین وهندی قلج (ترجمه) قارشدی
بربرینه اول زمان هر تیغ بران * جدل ناریني یاقدی آتش سیف مهند

وخطیة قد ثقفت سمهریة * اسنتها قد حودثت بمحدد

(خطیه) عامه‌ده خط دیدکلری محله نسبتدرکه انده مزراغك انواعنك اعلاسی
یاپیلور راسنة خطیة تقدیرنده (ثقفت) تفعیلدن ماضی مؤنثك مجهولیدر
طوغری یاپلشکه اعوجاجی یوق دیمك (سمهریه) سمهر اسمنده برکسنه‌یه
نسبتدرکه قوی مزراقلر یاپرنسبتدن قطع نظر همان رماح قویه معناسنه اولور
ومقدم خبردر مذکری سمهری متروکدر سببی شارح فقیرك ملاحظه‌سی بودرکه
اسلحه‌دن اولمغله سلاح مؤنث سماعیدر لکن اودخی اختلافی اولان اون یدی لفظك
بریدرکه رعایت وترکی یکساندر اتفاقیسی التمش اولوب ابن حاجب نظم ایلمشدرکه
بوالفاظدر * اذن اصبع ارض ارنب افعی است بئر ثعلب جهنم جحیم حرب
خمر ذرع دار دلو ذهب * ذراع ریح رجل سن سعیر سقر ساق سراویل شمس شمال
ضبع عین الانسان عین الماء عضد عصا عقرب عروض شعر عقب عنکبوت
غول فلك فاس فخذ فرس فردوس فهر قدم قوس کتف کرش کاس کف کبد
لظی ملح موسی منجنیق نفس نار نعل ورك یدیمین یسار (اختلافی اولنلری دخی
حروفله مرتبدر) اوان حال رحم سلطان سکین سلاح سلم سبیل سری ضحی

طريق عنق قدرقفا السان ليث مسك (اسنه) سنان لفظنك جمع قلتيدركه مؤخر
مبتدادر (حو دثت) محادثه بابندن ماضى مؤنث مجهولدركه پاسلرى سيلنمش
معناسنه مطهره ديمك اولوب اسنه نك صفتى اولور محدده مهملات حروف ايله
كسكين قيلنمش ديمكدر جمله مجدد سهو ناسخدر (ابيات ثلاثه نك مآللرى ديمك
اولوركه (يريدون ان يطفئوا نورالله بافواههم) كريمه سى مفادى اوزره بزمله
عداوته كفرهٔ قريش مباشرت ايلديلر وآغزلريله اطفا شمعى يف ديمكله حاصل
قيلد قلرى كبى نوردين محمدى يى كويا سوندرملك استديلر وآلات كامله ايله
كارزاره كاوب آلايلر ترتيب وصفلر تقريب اولندقده اللرنده اولان سيوف قويهٔ
مصيقلهٔ حديده واسنهٔ خطيهٔ سمهريه وسائر آلات حربيه ايله مقابله ايلديلر وخود
خوده وقلج قلجه ومزراق مزراغه كاوب محاربه ده (حمى الوطيس) سرى آشكار
اولدى لكن آلاتك تامه وكامله ومطهره اولوب بنام اولدقلرى فائده ايلمز حفظ
ونصرت امت محمد اوزره من طرف الغيور ظهور ايدوب حق انلردن دور اولمغله
البته عنايت بينهايت حضرت وعد كريمى اوزره سوى دلجوى اسلام ايچون
اعدا اولمغله فرصت ونصرت كندى رضاى شريفنده بولنغه سى اوزره اولان
امت مرحومه ايچون دركاردر ديمك اوله (ترجمه) دخى هر نيزهٔ خطى
مسوى سمهريه * ايدوب سر تيز حدتله حوادثلر مجدد

فقلنا لهم لا تبعثوا الحرب واسلموا * وفيئوا الى دين المبارك احمد

(اسلموا) دردنجى بابدن سالم اولك يعنى اسلامه كلمكله دنياده قتل وسبيدن
وعقباده عدل وخزيدن سلامت بولك ديمكدر همزه سى وصلدر (فيئوا) فيئدندر
بولنديغكز دين منسوخدن وطور منحوسدن دين مبارك احمدى يه دونك
ديمكدركه حقيقتده فى دن بونده مراد رجوعدر زيرا اصلنده انلرك
آبا واجدادى دينلرى ملت ابراهيميه وشريعت رحيميه ايدوكندن قطع نظر
ولادتلرى وقتنده دخى (كل مولود يولد على الفطرة فابواه يهودانه وينصرانه
ويمجسانه) اثر شريفى ناطق اولديغى اوزره بلوغلرينه دك فطرت سليمه اوزره
مفطورلردر صكره پدر ومادرلرى كنديلرك دينلرى يهوديت ويا نصرانيت
ويا مجوسيتدن قنغيسى ايسه اكا سوق وترغيب وتحسين ايدرلر پس بنه اصل
اولان دينه رجوع ايدك ديمكدر (مبارك) خجسته معناسنه اسم مفعولدر
ثلاثيسى بركت برشيده خير وبانينك ثبوتيدر (ترجمه) ديدك ايقاظ فتنه ايلمك
سالم اولك سز * رجوع ايدك مباركدر سزه بو دين احمد

فقالوا

فقالوا كفرنا بالذى قال انه * بوعدنا بالحشر والحكم فى غد

(يوعد) تفعيلدن مضارع دربوبيت كفارك بوكفتارلرينه ناظردر (شعر) اتركاللذة
الصهباء نقدا * بما وعدت من لبن وخمر * حياة ثم موت ثم حشر * حديث خرافة يا ام
عمرو (يعنى) كفره ديديلركه بعد بعد حشر وامثالى ايله وعد احمدى يه بزلر منكر اولدق
زيرا اكابرلرمز فرووى اعتقاد ايلمسك معتاديمز اولان لذات عاجله يى بروجه پيشين
ترك ايلمك اقتضا ايدر انك فرداى قيامتده وقوعنى دعوا ايلديكى سخن مواعيدى
نسئه مقوله سى حديث خرافه دركه اكاذيب بى معنى در ديديلر (ترجمه)
ديديلر كافراولدق اكا اقرار ايتمزكه * بزى تخويف ايدر اول حشر وفردا ايله بيجد

فقتلتهم والله افضل قربة * الى ربنا البر العظيم الممجد

بعض مرجوح نسخه لرده فقتلنا لهم واقع اولدى (قتله) كسر ايله نوعدر (رب)
ايله (بر) ميانده جناس تام لفظى ومعنوى واردر (ترجمه) ديدم والله
بونلارك قتالى شمدى بيزه * اولور پس افضل قرب خداى ممجد (نطق ديكر)

وكانوا على الاسلام البا ثلاثة * فقد خرمن تلك الثلاثة واحد

بو شعر غزاى خندقده ظهور ايلمشدركه هزيمت دشمن وغالبيت دين متين
وقوعى بابنده در (كانوا) ضميرى اول غزاده كان كفاره عائد اولوركه قريظه
وغطفان وقريش قبيله لريدركه حرف لامده (اولى الحمد لله الجليل المفضل) اولان
قصيده ده واقع تفصيلده منهم اولور (الب) فتح ويا كسر ايله جمعيتدركه جمع
مسوق ديمك (خر) تقديم معجمه ايله دوشدى ديمك كه (يخرون) لفظ كريمنده خرور
وزن ومعناده سقوطدر (واحددن) مراد اول اوجدن قريشدركه حرف الباده
(اعلى تقحم الفوارس هكذا) كفتاردر بارينه مقدمه اولمق اوزره بسط اولنان
سبب حفر خندقده مذكوريدى نفر بهادرا كبر ودليرا كفر كاوب ايكيسى كشتهٔ
شمشير علوى وبرى زخمدار تيز اولوب مكه يه واردقده مرد اولوب ماعدا اقرار ايلديلر
(ترجمه) زبان اهل اسلامه ابوردى اوج معاند * بوزى اوزره يقلدى بيريسى
پس اولدى فاقد

وفر ابو عمرو وهبيرة لم يعد * ولكن اخو الحرب المجرب عائد

(هبيره) امهانينك اولكى زوجيدركه حضرت مرتضانك همشيره سيدر
اندن اولادى اولمشدر وهبيره تقديرنده عاطفه وزن ايچون طى اولنمشدر
(اخو الحرب) دن مراد شجاعتله موصوف وغلبهٔ خصمله معروف اولان كسنه كه
مجرب الاطوار اولان كشى (ترجمه) فرار ايتدى ابو عمرو وهبيره ايتمز اوعودت

ولی حربك قرنداشی مجرب اولدی عائد

نهتهم سیوف الهندان یقدوالنا * غداة التقینا والرماح مصائد

(مصائد) فخله جعفدر مفردی مصیده کسرایله درکه دوزق وفق دینوردام دیمه‌سکه آوآلاتی (ترجمه) بولشدقده صباح انلر شکار اولدی سیوفه اولوبدر صید کاه حربه نیزه‌لر مصائد (نطق آخر)

انالذی سمك السماء بقدرة * حتی علافی عرشه فتوحدا

(سمك) عالی ایلدی وبلند قیلدی وبو کسك قالدردی دیمك (قدر) تقدیر معناسنه دربربحث عظیمی واردراجمالا ترجمه دنصکره بیان اولنور (حتی علافی) بری اسم وبری فعل واوچنجی حرفدر (عرش) تخت (توحد) یکانه لك که یالکزلقدر وحدانیت وتفردوفردانیت کبی ومفهومی بیت ثانی ایله برابر یازیلور (ترجمه) شومولا که سمایی قدرتیله قیلدی عالی * اولوب تاعرش اعلاده دخی اعلاموحد (تقریرتقدیر) احوال موجوداته ترتب ایدن حکم اجمالی‌یه قضاتعبیر اولنور مثلا هرانسانه موتله حکم اولنمق کبی اشته اول قضادیدکلری حکم اجمالی قابلیات مقتضاسی اوزره اسباب وازمنه تعیینی ایله بسط وتفصیله (قدر) دیرلرکه مثلا اول کمسنه نك موتی فلان مرض سببیله وفلان زمانده وقوعیله تفصیل اولنمقدر وقضاموجوداته تعلق ایدن علم ازلی‌یه تابعدروبوعلم دخی اعیان ثابته‌یه تابعدر اشته علم معلومه تابعدر دیدکلری بودر زیراعلم صفاتدن وذات معلوماتدندر ومنادی تحقیق اوزره برشیئك علمی انجق معلومك کشفندنصکره واقع اولور ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها (قل لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا) هرشی لسان استعدادیله فیض خاصی فیاض مطلقدن طلبکار اولوب (ادعونی استجب لکم) حکمیله دعاسی مستجاب اولوب مقصوده وقتیله واصل اولور (نظم) عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد * ای خواجه درد نیست وکرنه طبیب هست * ومبدأ فیاض جانبنده قطعا بخل یوقدر مستعد ایمان اولان کمسنه مؤمن مهیمن تعالیدن ایمان ومستعد کفر اولان کشی کفروخذلان بولور (ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا یؤمنون) (وما ظلمهم الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون) فلا تلومونی ولوموا انفسکم) هرنسنه کندی کوشندن مستکن اولانی ابراز ایدر برنوع باران ایله استعدادی متخالف اولان یرلرده نباتات کوناکون نابت اولور افعال اختیاریه نك وجودینی عدمنه ترجیحده لازم اولان داعیه حق تعالینك مخلوقی اولمغله جبره حمل واستدلال اولنمق خطادر

اول داعیه اکرچه خلقا خالقه منسوب ایسه لکن کسبا عبده مستنددر مقدورك ایکی طرفندن برینه بالذات متعلق اولوب طرف آخره متعلق اولمق ارادهٔ قدیمهٔ مؤثره نك خصایصندن دکلدر بلکه ارادهٔ حادثهٔ کاسبه نك دخی حالی بودر اوقات معینه حسبیله افعالك کاه وجودینه وکاه عدمنه متعلق اولمق شانندندر لکن بووجهله دکلدرکه اول تعلق مقتضای ذاتی اولوب وجوب طریقیله اوله بلکه هر برینه تعلق وقتنده جانب آخره تعلقی دخی جائز اولمق طریقیله تعلق ایده زیرا که افراد عقلادن وبلکه صبیاندن دخی فرد یوقدرکه افعال اختیاریه سندن برفعلی ایشلدکده ایشلمکه کندینی عاجز بیله اشته حقیقت اختیار بودر وأمر تکلیف وثواب وعقاب بونك اوزرینه دائردر فتوحاتك اوچیوز التمش طقوزنجی بابنده حضرت سلطان الموحدین شیخ ابن عربی بیوردیغی اوزره قالدیکه افعالده بالکلیه تأثیر جبار تعالیدن اولمز ارباب مکاشفه وعرفانك مشاهده لری جبر قبیلندن دکلدرکه شهودیدر زیرا عبد عملنده مستقلدر دیمك شرکدرکه قدریه دیدکلری طائفه مسلکیدر انلرده کلمشدرکه (القدریة مجوس هذه الامة) زیرا انلر دیرلرکه خالق خیر یزداندر وخالق شر اهرمندر انتهی واصلا عبدك عملی وقدرتی یوقدر دیمك عناد ومعارضه دربس ایکیسی میانتی اختیار ایلمك طریق مستقیمدر دیدیلرکه (مولانا من کل الوجوه اولانا) بیورر (مثنوی) این نه جبر این معنیء جباریست * فکر جباری برای زاریست * زاریء ماشد دلیل اضطرار * خجلت ماشد دلیل اختیار (قل الله خالق کل شیء) (مثال) قضا وقدرده کبار بیوررلرکه صورت نقشی ذهننده استاد نقاشك بدأ کندی ایجاد وارادهسیله بالقوه تصور وتقریری قدره مثیل * واول صورت ذهنیه‌یی شاکردینه تعلیم ایچون اسرب ایله بالفعل رسم وتصویریکه هیولادر قضایه عدیل واستادك اول صورت مرسومه سنك اوزرینه الوان کوناکون شاکردك وضع کسبی واختیاره مشابهدرکه شاکرد کندی ارادهسیله رسم استاددن خارج برصورت جزئیه دخی ایجاد وانی اختیار ایده من کذلك عبد دخی اختیارنده صورت مرسومهٔ قضا وقدردن عدول ایدوب صورت دیکر ایجاد ایلمك ممکن دکلدر غایتی قضا ایله قدر میاننده تردد اوزره در امر ونهی قضادندر وثواب وعقاب بزم فعلی ونیتمزك خاصه سیدرکه فعل ونیت حسن اولورسه بهشتی مقتضی واکر قبیح اولورسه دوزخی منتجدر سببی عبدك کسبیدر (قل کل من عند الله) بوغوغالر بوتفویضدن قویوجبری اوخشر لکن نفس الامرده جبر صرف دکل متوسط دخی یوقدر زیرا قدر قضایه قضا علم مولایه علم

دخی معلومه تابعدرکه علمای امت وصلحای اهل سنت وجماعت بو یله محققلردر
کسب کمراهك ایجاد اللهکدر وورای صوردن ناظر اولان ضیق البصرلك نظری
بهر حال خلجان کورر یوخسه عین ثابته سنده مؤمن خاتمه سنده امیدر بین
البدأ والختم اندن ظاهر اولان کفر وعصیا ندن عرفا تنه زیان طریان ایلمز
وعین ثابته سنده شقی اولان مظهر هدایت اولمز (نظم مولوی) رنجورم میدانی
پس فاتحه میخوانی * ای دوست نمیدانی از فاتحه بیمارم (حافظ) در کوی نیکنامی
مارا کذر نداد اند * کر تو نمی پسندی تغییر کن قضارا (عربی) سلم العبد وارتضی *
سیکون الذی قضی * ماقضی الله کائن * سخط العبد اورضی * بوامره دائر
سوز چوقدر بومقدار تسوید سخنان پریشاندن مطلوب تصحیح عقیدهٔ حقه نك
طریقنی بیان ایلمکدر یوخسه بونك کبی اموره کما ینبغی راغب شعوره کرکدرکه
ارباب تصفیه یه خدمت ایلیه که امور استدلالیه یی کشفله شهود ومواد
اجمالیه نك تفصیلنه صعود اول معراجه منحصردرکه (نسیب دده بیوررر) حالسز
قالله عرفان خدا کیرمز اله * مالخولیا ایله مفلس کشی قارون اولمز (پند)
ای درویش چونکه بو تقریردن شبح نمایان وبو تحریردن ماوقع عیان اولدیسه
فوت اموردده جزع وفزع وطلبنده طمع جهلك نشانه سیدر زیرا معلوم
اولدیکه بهر حال بزلر مجبورلرز افعالمز کرك قدرت حقه منوط وکرکسه بزم قدرتمزه
مربوط اولسون صورت اولی عیان امابزه منوط اولسنده وجه آسان بودرکه
بزم افعالمز ممکن الوجوددر وهر ممکن الوجود تاکه علت تامه واسطه سیله واجب
اولمیه موجود اولمق ممکن دکلدر وچون علت تامهٔ ربانیه تحقق ایلمیه موجود
اولمامق دخی ممکن اولمز وهر نه که سنك شانکده مقدر اوله سنك سایه لك کبیدر اکر
اول آفتاب حقیقی یه یوز طوتسك وکر کسه اندن یوز چویرسن دخی سنك سایه لك
نه زیاده اولور ونه نقصان بولور * پس انسب اولان بودرکه روی دلی اول آفتاب
حقیقته توجه اوزره قیلوب قادر اولدقچه سایه دن اجتناب ایده سن ومأموراته
امتثال ومنهیاتدن احتراز وانفعال اوزره اولوب (لیعبدون) سری اوزره
امیددرکه بو تحقیق ازلده بزم سبب هدایتمز اولوب آکاه ایلمك ایچون سوق
الهی قبیلندن اوله وزمین استعدادیمزه سعادت ابدی تخمنی نثار والقا یلمش اوله
(وماذلك علی الله بعزیز * انه فعال لما یرید * ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب
لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) بو مقامده نثار ربانی کبی نظم اصحابی دخی
صفایاب وحظی دخی آسان اولمق ایچون اکرچه اطناب ایجاب ایدرسه ده شیخ

عیسانك بو بابده وارد اولان منظومه سنی خلاصهٔ مقاله مقامنده درج ایله ختام
ویرلدی (منظومه) مقدور ازل هر شیء کر طاعت وکر نقصان * قولدر انی
مظهر درایت بو یله بونی اذعان * البته قو مخلوق کسب اوزره اولور مجزی * هیچ
کمسه یه ظلم اولمز فی النار وفی الرضوان * سعی ایله دورش سنده اول کار اطاعتده
* قاج جرم ومعاصیدن اظهار ایده کور احسان * ایمان قدر فرض در انکار قدر
بدعت * عقد ایتدی بونی بویله سنتده اولان اخوان * مکسوب عباد مخلوق
مقدوری قولك مکسوب * کسبندن اولور مسؤل کر فائده کر خسران * هر شیده
یته تأثیر اول فاعل مختاردن * فعلنده عباد مختار جبر ایلمدی رحمان *
بیلدك ایسه سن محوی هر شی یته اللهدن * بو علمك عیان اولسه بو حاله
دینور عرفان

بعث الذی لامثله فیمامضی * یدعی برأفته النبی محمدا

رأفت) مهربانی که مرحمتدن کنایتدر مقصود (بالمؤمنین رؤف رحیم) کریمه سیدر
(محمدا) لفظ کریمی اعنی محمدا تقدیرنده ویاخود محمود الفعال ممدوح الخصال
اولدیغی حالده رافت ورحمتله مدعوديك اوله (مآل شعر) سوابق اولده مثلی
نایاب بر پیغمبر عالیجناب بعث وارسال ایلدیکه کندی رأفت ومرحمتله نامدار
یعنی اسماء حسنا سندن رؤف ورحیم وسائر اسم کریملریله دخی تسمیه اولندی
ورحمت عالمیان اولوب صوری ومعنوی وظاهری وباطنی وسری وجهاری
حمید وحامد ومحمود واحمد اولدیغی محتاج برهان دکلدر (ترجمه) بزه
کوندردی بر ذاتی که مثلی کلمدی هیچ * حبیب الله دینلمشدر نبیمزدر محمد

فاعلم بانك میت ومحاسب * فالی متی تبغی الضلالة والردی

بو بیتلر بعض کفرهٔ قریشه خطابا واقع اولمغله بیت اول وحدانیت باریٔ تعالی یی
بیان وثانیده سلطان السلاطین پیغمبران جنابلرینك دخی علوشان وترقب رجحان
صاحبی اولدیغنی عیان ایلیوب بیت ثالثده سبب تیقظ وباعث تحفظ اولمق
اندیشه سیله پند ونصحه آغاز ایدوب بیوررکه * معلومك اولسونکه آبا واجدادك
وسائر قوم اسلافك کبی سن دخی (کل نفس ذائقة الموت) حکمی تحتنده داخلسن
ودنیاده مأکولات ومشروبات وملبوساتکدن ماعداسنی بکان استعلام
وبو جهانك فناسنی بیلورکن اوامر الهیه یه عدم امتثالکدن استفهام اولنورکه
ادیان سالفه ده دخی روز رستاخیزك شدائد واهوالندن تحذیر اولنه کلمشدر
پس ضلالت وهلاك طریقنه روانه اولوب نتیجهٔ کارینه انجرار بولور تفکر وانتباه

لازمدر كلميدر انصاف ايدوب حصن حصين توحيده كل ورسالت حقه‌يى تصديق ايله ديمكدر (ترجمه) مقرردر چوموتيله حسابك روزفردا بضلالتله هلاكى استملك تاكى قنى حد

اقبل على الاسلام انك جاهل * وتجنب العزى وربك فاعبدا

(اقبل) اقبالدن امردر توجه ايله ديمكدر ياخود اعلم كبى اقبل قبول ايله ديمكدر على بوماده‌نك امر عالى اولديغى ايمااليد وب زائددر اسلامدن مراد دين مبين احمديدر (لازمه) عزى ضم وشدايله اعزك مؤنثيدر بنى غطفان پرستش ايلدكارى شدركه براغاج ايدى فتح مكه‌ده امر همايون ايله اوتوزعدد سوارانه خالدبن وليد رئيس اولوب انى رمضانك يكرمى بشنجى كونى قطع ايلدى ضحاك ديركه نخل قلعه سنده بنى كنانه‌نك صنميدر بنى شيبان انك سدنه يعنى خدمتكارلرى ايديلر نظام نيسابورى تفسيرنده ديديكى قبائل عربك اكثرينك برومعروف بتى وار ايدى (ود) دومة الجندل) بنى كلبك (وسواع) بنى هذيلك (و يغوث) مذحجك (ويعوق همدانك (ونسر) ارض حميرده ذى الكلاعك (ولات) طائفده ثقيفك (ومنات) يثربده خزرجك (وعزى) نواحى مكه‌ده بنى كنانه نك (و اساف ونائله) صفا ايله مروه‌ده وضع اولنمشيدى ذكر اولنان دومة الجندل فتحله اهل حديث وضمله اهل لغت استعمال ايدرلر بر حصارك اسميدر غالبا بعلبك كبى (فائده) امام سيوطى اتقان ايلديكى اوزره قرآن كريمده اون درت صنم اسمى مذكوردر اول اوثانك بشى فى الاصل هر برى ابو البشر عليه السلامك اولادندن برينك نامى ايدى (ود وسواع ويغوث ويعوق ونسر) صكره قوم نوح پرستش ايلدكلرى اصنامى انلرله بنام قيلديلر اوچى دخى قريشك بتلريدركه (لات وعزى ومنات) ايدى (ورجز وجبت وطاغوت ورشاد) كه صنم فرعون بى عوندر وقوم الياسك وثنينك اسمى (بعل) ايديكه بك ايله مركب بعلبك بلده سنه اسم اولدى ديديلر (وزر) ايله اون درت اولور (ترجمه) ندربو جهلك اقبال ايله اسلام ونجاته * تجنب ايله عزادن قول اول حقه معتقد

واللات والهجرات فاهجرانني * اخشى عليك عذاب يوم سرمدا

لات) اصلنده لاه ايدى هاىى اسقاط وتايى الحاق ايليوب زعملرنده تقرب الى الله اولنان هرنسنه‌يه علم ايلديلر رويت سابقك شرحنده دخى كلام مفيد واردر (هجر) فتحله هنيانددر وضمله سخن بد (سرمد) لفظ كريمدر استغراق الماضى والمضارع ايچوندر ابد كلمه‌سندن فرقى ابد انجق مستقبلك استغراقى ايچوندر عكسى

ازلدركه زمان ماضينك استغراقنى مفيددر سرمدده بو ايكى معنى جمع اولمشدر وطول زمانده اوچى دخى مستعملدر ايكيسى جمعرينه اضافتله ابد الابد وازل الآزال ديمكله ز بانزد دروسرمد وضعا غايرده ظاهر وماضيده خفيدر ويا مستقبلده محسوس وماضيده معنوى ملحوظدر ديديلر (ترجمه) دخى لات ايله هذيانددن رجوع ايت بويله قالمه * سكا لاحق اولور البت عذاب يوم سرمد

(نطق آخر) انا اخو المصطفى لا شك فى نسبى * ربيت معه وسبطاه هما ولدى

انا) وزن ايچون اشباع ومعه تسكين اولنور (سبط) ولد الولد معناسنه نبيره كه بونده مراد حسنيندر (ولدى) اصلنده ولداى ايدى وزن ايچون قصر اولندى (مآل محصل) بن جناب مصطفى عليه التحياتك حسبا ونسبا برادريمكه ايكى قرنداش اوغللرى اولديغمز جهتدن هر بريمز آخرك عمزاده‌سيوز واخوت اخرويه‌ده بينيه دخى ميانمزده منعقد اولمشدر حتى جهانك كرم وسرورنده برابر بولنوب شدت ورخاده انك حسن نظريله تربيت بولمشدر وانك كريمزاده‌لرى بنم اوغللرمدر اخوت ماده‌سى حرف الباده دخى مذكوردر وحرف ميمده (ع) وسبطا احمد ولدى متهاديو بيوردى (ترجمه) بن دادر فخر جهانم نسبتم خير نسب * آنكله اولدم تربيه اوغللريمه اولدى جد

جدى وجد رسول الله متحد * وفاطم زوجتى لا قول ذى فند

جد) ايكيسى دخى عبد المطلبدن عبارتدر (متحد) واحد معناسنه (منفرد) دخى نسخه‌در (فاطم) اصلنده فاطمه‌در ترخيم وزن ايچوندر (لا قول) لا اقول قول ذى فند ديمكدركه مقولهدر لكن ليس هذا قول ذى فند تقديرنده اولمق انسب كوربنور (فند) كذبدر (منقبه) قريش ميانده برسال قحط وغلا ظهور ايلمشيدى ابوطالب فقرادن وكثير العيال وبرادرى عباس غنى ايدى ابوطالبك مؤنتنى تخفيف ايچون موجود اولان اوغللرندن على يى حضرت پيغمبر عليه السلام خانهٔ سعادتلرينه آلوب وعباس دخى جعفرى خانه‌سنه آلوب امورلرينى رؤيته تعهد ايلمشلر ايدى ابوطالبه عقيل قالمشيدى بو امره سبب بودركه مقدما سنهٔ ابرهه وسال فيلده سلطان دين ودنيا عليه التحايا قدم نهادهٔ عالم شهاده اولدقده پدرلرى آخرته كتمش بولنوب جدى عبد المطلب حفيدينى حضرت محمد امينى درعهده ايلمشيدى سكز ياشنه واردقده عبد المطلب دخى رحلت ايلدكده جناب احمد ابوطالبك مختارى اولوب پدرى عبد المطلبك وصيتى اوزره حضرت امينك امرنده قيام ايلمشيدى انك حجر حمايه‌سنده وقت

تزوجلرينه دلٓ قائم اولوب صكره تأهل بيوردقده امور لازمه سنه حضرت
خديجه تكفل ايلدى (ترجمه) جدّ رسول الله ايله جدّم بنم بردر همان *
هم فاطمه زوجه مدر اولمز برسوزمده هيچ فند

صدّقته وجميع الناس فى ظلم * من الضلالة والاشراك والنكد

(ظلم) ضم وفتحله در مفردى تا ايله ظلمتدر (اشراك) بونده حق تعالى يه شريك
كتورمك (نكد) شدّت وخيرسزلق حتى عيش انكد مضايقة حالدر عيش ارغد
مقابلى (ترجمه) بردمده تصديق ايلدم بن آنى كيم بوجمله خلق * شرك
وضلالتده مقيم اولمشدى همجاى نكد (منقبه) ابن اثير ديركه حضرت مرتضى
اكثر مورخين عندنده ابتدا اسلامه كلمشدر لكن بعضيلر ديرلركه هنوز نابالغ
اولمغله حقنده كفرك حقيقيسى دكل حكميسى ايله دخى حكم اولنمزكه (يولد
على الفطرة) در اما اختلاف انده دركه نبوت ظهورنده بونلر يدى وياسكز وطقوز
واون اوچ واون درت واون بش واون التى ياشنده دخى ديمشلردر اصح اقوالده
اون ياشنده ايديكى قريبا حساب اولنور (السابقون السابقون) كريمه سى تفسيرنده
ثعلبى ديركه ابن عباس وجابر انصارى ونيجه لر دخى خديجه دنصكره بونلرك اقرار
نبوتلرينى تحقيق ايلديلر (اول من صلى على) حديثنى ترمذى ابن عباسدن تخريج
ايدر بو بابده ترتيب جمهور علما اسلمدركه نسوانده خديجة الكبرى واطفالده جناب
على المرتضى ورجالده ابوبكر صداقت آرا قابل اقراردر على الاطلاق تبكير اسلامى
كنية ابوبكر ايله شهرتنه سببدر ديديلر بونلرك قبل الاقرار حاللرينه حال فترت
وزمان انقطاع شريعت ديسنور يوخسه (ليقولن الله) كريمه سى شهادتيله انلره كفر
اسنادى خطادر معذب دخى دكللردر ديديلر زيرا جمله سى موحدلردر خصوصا كه
قريش وسائر جدلرى جناب خليلك ملتنى مقرلردر لكن شريعت روح الله
مندرس واربابى منقرض اولمغله طريق تقليد واجراسنى بيلمزلر ايدى (وما كنا
معذبين حتى نبعث رسولا) قالديكه سالبة كليه موجبة جزئيه يى منتج اولور وجميع
ناس اسلامده دكل ايدى ديمك بعض ناسك مسلم اولملرينه مانع اولمز وبو دخى
مصرحدركه ظهور نبوتده حضرت مرتضانك سنّى بووجهله تقريب اولنوركه
هجرتدن فرق تاريخنده اشهر اقوال ايله التمش اوچ ياشنده شهيد اولدى التمش بش
واللى سكز دخى ديمشلردر واون اوچ سال مكه ده بعد النبوه مدت اقامتلرى تفريق
اولندقده ابتداى نبوتده اون ياشنده بولنوركه وقت انتقال حضرتده اوتوز اوچ
ياشنده وابو بكر التمش ايكى ياشنده اولورديديلر رضوان الله عليهم اجمعين

فالحمد لله فردا لاشريك له * البر بالعبد والباقى بلا امد

بر) فتح وكسر موحده ايله دخى معنا بردر لكن فتحله اسم جلاله صفت اولمق ظاهردر
پس جر اقتضا ايدر وباقى دخى اكا معطوف اولور ياخود البر بالعبد مبتدا وخبر
جمله سى صفت اوله وقس عليه الباقى (امد) نهايت وپايان واندن بدل (احد)
نسخه دردديلر (ترجمه) الحمد لله اول خدا بردر شريكى يوق انك * احسان
ايدر قولله بنه باقى ودائمدر ابد (نقل) امام على واحدى جابر انصاريدن روايت ايدر
حضرت امام بوشعرى كويا اولدقده جناب صاحب سعادت تبسم وتصديق
بيورديلر وحكايت اولنوركه يهوددن برى جناب مرتضايى شرعه دعوت
ايلدكده اجابت وقاضى شريحه واروب انكله زانوبرزانو قعود بيوردقلرنده خصميله
حين ترافعده برابر بولنمق لازم ايكن بووضعى موجب ظاهر ابرامر نمايان اولمغله
سؤال مقدره جواب اولمق اوزره بوشعرى قائل اولدى ديو روايت ابتدا انشاد
اولنمغى اقتضا ايلمز شايدكه تذكر وانشاد بيوره لر رضى الله عنه (نطق ديكر)

وانى قد حالت بدار قوم * هم الاعداء والاكباد سود

(اكباد) كبدك جمعى جكرلردر (سود) اسودك جمعيدر اكبادك سياه اولمسيله
وصفدن مراد عداوتدر (ترجمه) مسافرت ايله ايتدم سراى قومه نزول *
قومى يوزلرى قاره جكرلرى كبى سود

هموان يظفروا بى يقتلونى * وان قتلوا فليس لهم خلود

(وهم) دخى نسخه در (ترجمه) ظفر بوليدى بكا كربى ايدردى شهيد * بنى شهيد
ايدنلر بولورمى بونده خلود (رجز)

اطعن بها طعن ابيك محمد * لاخير فى حرب اذا لم توقد * بالمشرفى والقنا المسدد

(اطعن) كركه طعن بالسنان وكركسه طعن باللسان عند التحقيق ايكيسى دخى
اصلنده اولكى بابدن امر اولوب اوچنجى بابدن دخى لغتدر ديديلر (محمد) منادای
محذوف الحرفدر يا محمد تقديرنده در وزن ايچون موقوفدر لكن اندن بدل
(تحمد) نسخه سى اندن اولادر وينه خطاب اكا اولمغى منافى دكلدر وبورجز كندى
اوغلى ابو القاسم محمد بن حنفيه يه خطابا صادر اولمشدركه حضرت مرتضانك
فاطمه جنابندنصكره تزوج ايلديكى خولة بنت اياس بن جعفر ويا بنت جعفر بن
قيسدن اولان اوغليدر خوله بنى حنيفه قبيله سندن اولمغله محمد ابن حنفيه ديسنور
مرداوانبيا سردار خدا تعالى عليه التحايا جنابلرى خوله يى خانهٔ مرتضاده
كوروب تبسم بيورديلر سببندن استكشاف اولندقده حضرت مرتضايه

بیوردیلرکه بندنصکره سن انی تزوج ایدرسین وانڭدن برولد ظهور ایدر بنم اسم وکنیه‌می اکا تعیین ایله واقعا جملهٔ تقریرلری تحقیق اولندی وشیعه اکا مهدیدر دیدکلری حرف الباده (ع) هنالك لا ینفع الظالمین) بیتنده کچمشدر (منقبه) ابو طالب مکی قوت القلوبده تصریح‌ایتمی حسین یزدی یاز دیکه وقعهٔ جلده جناب مرتضی اوغلی محمدی عسکره تقدیم ایلدکده انلرکیروقالوب بو فتنهٔ عمیاده مقدم بولنوب آتشلره یانمق کار عقلا دکلدر دیدکده حضرت حیدر دخی بیوردیلرکه اول وآخری احاطه ایدوب وزنیسی بابالك اولان فتنه عمیا دکلدر (اذا لم یوقد) یاندیروب شعله‌لندرلمدیکی وقتده دیمکدر حربده یانمق تعبیری ادای بلیغانه واستعارهٔ نازکانه‌در که لفظ کریمه‌ده دخی (کلما اوقدوا نارا للحرب) واقع اولمشدر حتی اثرده دخی اولان (حمی الوطیس) مثل شهیری سابقا یازلمشدر (مشرفی) فتح میم ورا ایله مشارفه منسوب قلج دیمکدرکه قاعدهٔ نسبت برکلمهٔ جمع علم اولمدقچه مفرده ردّ اولنور مشارف شامك کویلرندندر رماح خطه نسبتی کبی (والقنا المسدد) جملهٔ حالیه‌در مسدد قوت وسداد صاحبی مزراق دیمکدر (ترجمه) پدروش نیزه‌زن اول اولمق استرسن محمد * حربك خیری اولمز اینجه‌ینجه تا که موقد * انی نارسیوف ونیزه وتیرمسدد (بیت)

اریدحیاته ویرید قتلی * عذیرك من خلیلك من مراد

بو بیت لطیف حقنده اساس البلاغه‌ده جارالله علامه دیرکه بو بیت عمرو بن معدی کرب کلامیدر حضرت امیرك اولدیغی روایته کوره ابن ملجم مرادی‌یه ایمادرز یرا یازدقلری اوزره مقدما کلوب ملاقات ایدوب عطیه‌لرینه نائل اولمشیدی بعض کشوفه‌دا بر کلام ظهوری دخی مروراولمشیدی (عذیر) تقدیم مهمله ایله درعذر خواه معناسنه دراساسده بو بیتك مفهومی شیخ رضینك راضی اولدیغی معنی تأیید ایدرکه حرف یای موحده‌ده (ع) عذیرك من ثقة بالذی) بیتنده مذکوردر لکن بونده تقدیم معجمه نسخه‌سی خوشدرکه سکا عذرایدن کسنه اخلای صورت میاننده قبیلهٔ مراد دندر دیمك اولور مراد تعبیری خوش واقع اولمشدر (ترجمه) استرم آنك حیاتك اول بنم قتلم دیلر * عذر ایدن قوم مرادك بعضیدر ای نامراد (منقبه) چونکه حضرت مرتضی علی نبینا وعلیه التحایا نهرواندده خارجیلرك قتلندن فارغ اولوب کوفه‌یه کلدی عبدالرحمن بن ملجم المرادی نام خبیث انلردن مقدم کلوب خبرفتحی سویلمشیدی قطام بنت اصبع نام برصاحبة الجمال فاحشه وارایدی نیچه مدتدرا کا عاشق

اولمغله انی تزوج مراد ایدوب رضاویرمز ایدی بنه طلبکار اولدقده دیدیکه جناب مرتضایی قتل ایدرسن سکا رام اولورم زیرا علی بنم بابامی قتل ایلمشدر والا محالدر دیدکده ابن ملجم ملعون دخی سودای خام ایله دیدیکه انك قتلنی تعهد ایده‌مم الا برکره قلجله علی الغفله ضرب ایلمك ممکندر شارح فقیر دیرمکه حرف الفده (ع) اذا مارأس اهل البیت ولی * بیتی شرحنده ابن ملجم ملعونك ایکی رفیقی واروب ابن العاصی وابن ابی سفیانی وکندی دخی جناب امیری قتل ایله زعملرنجه امت محمدك آسایش حاللرینه سبب اولمق اوزره مشورت ومکه‌ده اتفاق ایدوب بو عهد اوزره کندی نفس خبیثلرین فدا ایدوب روبراه کوفه اولدیغی اهل حدیث وتاریخ میاننده معروف واصحدرا کانظرله معشوقه‌سنه وعدایلمك نقلی قطعا توفیق قبول ایلمز ازین جانب حضرت حیدرکرار ماه رمضانده کوفه‌یه کلوب مسجد کوفه‌ده منبره صعود وخطبه ایدوب بعدالحمد والثنا والصلاة علی سید الانبیاء امام حسن طرفنه توجه ایدوب بیوردیکه یا ابا محمد بو آیدن قاچ کون کچدی امام حسن دخی اون اوچ کون کچدی دیو جواب ویردکده امام حسین سمتنه باقوب یا اباعبدالله بو شهر صیامدن قاچ کون قالدی بیوردیلر جوابنده اون یدی کون قالدی دیدیلر پس مبارك آق صقالنی الینه الوب بیوردیلرکه (والله لیخضبنها بدمها اذ انبعث اشقاها یعنی قسم برب العالمین که بو آق صقالی اشقیا قانه بویارلر دیوب بو (ارید حیاته) بیتنی انشاد بیوردیلر بو سخن برمهابتدن ابن ملجمك درونده برخلجان حاصل اولوب حضور شریفنه کلوب دیدیکه یا امیرالمؤمنین اشته ایکی اللرم حضور شریفکده امر یکه مطیعم انلری قطع ایله پس حضرت مرتضی بیوردیکه نیچون قطع ایده‌یم بوندن اقدم قولا وفعلا سندن جرم وجنایته دائر امر ظهور ایلمدی سبب ندرکه بو خلجانه دوچار اولدك بو کلامده بنم مرادم سن دکل ایدك بن من طرف القدیر عیان اولان امری افاده ایچون سویلدم که پیغمبر علیه السلام بکا خبرویرمشیدیکه بنم قاتلم مراد قبیله‌سندن برکسنه اولسه کرکدر حتی اصل ماده‌یی نقل ایده‌یم اکر سکا واقع اولدیسه سنسین بودرکه ای عبدالرحمن سنك صباوتکده یهوددن برحاضنه‌لك یعنی دادیك ودایه‌ك وارمیدی و برکون اول یهودیه سکا ای حضرت صالحك دوه‌سنی سیکیرایین کسنه‌نك قرنداشی دیو خطاب تعزیر کونه ایلدیمی دیدکده ابن ملجم دخی تصدیق ایلدی حقیقت حال آشکار اولمغله مرتضی کرم الله وجهه کلامك بقیه‌سندن سکوت ایدوب قالقوب سعادتخانه‌لرینه کیدوب دفع مجلس ایلدیلر اون یدنجی کون

اولدقده حضرت حسنه بیوردیلرکه (ع) سرله باکه ایچمدن سویلنور) که بو آنده بن قتل اولنورم دیوب مسجده توجه ایلدی بر روایتده واروب نمازه مشغول اولدی ابن ملجم ملعون دخی اسب خباثتك لجام عزمن سوی مسجده عطف واماله وناکاه سل سیف حیف ایدوب نمازده ایکن برکره حضرت امام المسلمینك مبارك باشنه ضرب ایلدی خندق غزاسندن عمرو بن الود نام خبیثك ضربی محلنه تصادف ایلدکده حضرت امیر دوشوب وابن ملجمی اخذ ایلدیلر حضور شریفنه کتوردکلرنده بیوردیلرکه نیچون ایتدك وکیمك امریله بو نصکره اولادیمی یتیم قیلدك ابن ملجم ملجم معنوی اولوب اصلا جواب ویرمدی * پس (وکان امر الله قدرا مقدورا) دیوب زندانه ایصالیله امر بیوردی اخشام اولدقده حالنی سؤال ایلیوب اسیریکزه طعام کوندردیکزمی دیدی جوابنده کوندرمدك دیدیلر طعام ارسالیله تنبیه ایلدی ماه رمضانك اون یدی ویا یکرمی بر ویا یکرمی یدنجی کیجه‌سی واصل الی الله اولدی جمعه کیجه‌سی مجروح اولوب اوچنجی کونی تسلیم روح برفتوح ایلدی (شعر) ولا عار للاشراف ان ظفرت بهم * کلاب الاعادی من فصیح واعجم * فحربة وحشی سقت حمزة الردی * وحتف علی من حسام ابن ملجم (مسئله) فقها اختلاف ایلدیلرکه مقتولك اولاد صغاری اولسه قاتلك قصاصی جائزمیدر دکلمیدر امام ابو حنیفه ومالك جوازینه ذاهب اولدیلر دلیللری امام حسنك ابن ملجمی پدری یرینه قصاصیدر وامام شافعی دکلدر دیدی لکن امام حسن انی قصاصا قتل ایلمدی حدا قتل ایلدی و بونی تأیید ایدرکه ابن اعثم وسائرلری روایت ایدر جناب مرتضی بیوردیکه ابن ملجمی حبس ایلك اکر بن اولورسم بنی قتل ایلدیکی کبی انی دخی قتل ایلك دیدی زیرا ذاتی اولان کرم واحسان انتقامه مانعدرکه دیمشلر * دشمندن انتقام کبی وارمیدر صفا * اما بو ذوقه آه مروت قومزیجی * لکن لاتأخذکم بهما رافة فی دین الله * وفقها اجرای حد واجبدر دیدیلر (بیت آخر)

الا یا ایها المغرور بالقول والوعد * ومن حال عن رشد المسالك والقصد

بو بیتده دخی ابن ملجمه تعریضی واضح ومعشوقه‌سنه اولان وعدی لاتحقیق قیلمشدر حال حولاندندرکه (یا محول الحول والاحوال حول حالنا الی احسن الحال) فقرهٔ حائیه‌سی بو ماده دندر طریق رشد وسداددن انحراف ورفتار اعتدالدن توجه سمت خلاف معناسنه (مسالك) طرق که مفردی مسلکدر (قصد) صرف ایله قصور یسنده اعتدال (ترجمه) ای وعده وکفتار ایله مغرور اولان احمق بلید *

راه ضلالت ذاهب رشد مسالکدن بعید (رجز)

خلوا سبیل المؤمن المجاهد * فی الله لا یعبد غیر الواحد * ویوقظ الناس الی المساجد

(یوقظ) فا ایله دخی نسخه‌درکه دوندرردیمکدر لکن قاف ایله اویاندرریدار وآکاه ایدر دیمکدر مألی ظاهردر (ترجمه) یولن آچ تاکه مؤمن مجاهد * کاولور انجق انك معبودی واحد * ایدر خلقی دخی سوق مساجد

(الذال المعجمة)

اغض عینا علی القذی * وتصبر علی الاذی * انما الدهر ساعة * یقطع الدهر کل ذا

(معلوم) اوله که بو شعر بحر خفیفدندر لکن اصل سالمی هر بیتی عادتا مسدس الاجزا ایکن بونده مثمن الاجزا صدور ایلمش تجنیس اولندقده فارسیده دخی (رودکی) بو بحرك مثمننده بر آبدار غزل سویلدیکی ظاهر اولدیکه مطلعی بودر (نظم) کرکنندی مرا یاری بغم عشق ان صنم * بتواند زدود زین دل غمخواره زنك غم (اغض) مزیدندرکوزیکی یوم اغماض ایدوب کورمزلن دیمکدر (قذی) کوزه دوشن چوپلر واحدی تا ایله قذاة‌در (تصبر) صبر ایلمکده تکلف ایله وزحمتنه تحمل ایله تحمل قیل دیمکدر مألی ترجمه‌دن فهم اولنور (ترجمه) چشمپوش اول جهاندن قیل درونه صبریکی نافذ * بکچور برساعت عمری هر آن مولایه اول عائذ

(الراء)

ایا من لیس لی منك المجیر * بعفوك من عذابك استجیر

(مجیر) حق طرفندن عبدك مستحق اولدیغی عذاب وعقابدن ویا خلق یدیله ظهور ایدن جور واذادن انقاذ وتخلیص ایدیجی (ومستجیر) اکا طالب دیمکدر (مألی) مناجاتدرکه ای بنم مددم حالده کندینه منحصر اولان ربم سندن طلبکار عفو وعنایتم دیمکدر (ترجمه) ای خدا سندن بنی تخلیصه یوقدر برمجیر * پس عذابکدن سنك عفوکله اولدم مستجیر

انا العبد المقر بکل ذنب * وانت السید الرب الغفور

(سید) لفظی بالاده تصحیح اولندی لکن استعمالی عباده مخصوصدر دیدیلر (سید الملائکة وسید الحیوان) دینلمز بو قول صورت اضافتنده درکه سید العباد خالق العباد وملجأ معناسنه مستعملدر والا مطلقا عامة ماسوا حقنده سید اولمسی نقلا السید الله حدیث شریفندن دخی آشکار اولورکه جامع سیوطیده منذ کوردر بو بیت بلیغده ابتدا عبدیت وصکره کنهکار اولدیغنه اعترافنی تصریح ایلدی بعده

حق تعالی جمله نك ملاذی اولوب صكره تربیه ظاهر وباطنده دخی بالواسطه وبی واسطه انك سوی دلجو یندن افاضه اولندیغنی اقرار ایدوب كندی متصف اولدیغی جرم وجنا یتنك مغفرتی دخی انك ارادهٔ كلیه سیله اولدیغنی افاده ایلدی اصلا جرم صاحبی اولمسه دخی كشی ذنب وجودی معترف اولمق لازمدركه ماسواده كویا اعمالك سیئه سی مقامنده بولنمسی محتاج عفو وغفران اولمقده كافیدر كه حق تعالی عفو وغفور اولمغه سزاوار اولدیغی كبی عبد دخی كنهكار اولمغه شایان ومغفرته لیاقتی عیاندر یعنی انسانه نظرا معان ایله دقت اولنسه كنهكارلغی كندینك بجلمش خفتائیدركه اول مرتبه مغفرت كندینه چسباندر حتی بعض اهل كمال دیمشدر (مناجات) الهی آدم اوغلانی مسكین وبیچاره وآواره وبیمقدار نه كمال تحصیل ایتسون اوغلانلق پستلك بكتلك ایسه مستلكدر پیرلك ایسه سستلكدر اكر آج اولسه دیوانه وطوق اولسه بیكانه اولور اویوسه جیفه اولور اویانق اولسه متحیر وبیمقدار اولور همیشه عجز قرینی وخوف دائم مقارنی اولور اكر معرفته چالشسه خطاب كلوركه وماقدروا الله حق قدره اكر شفاعته طا پنسه قولاغنه (من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) ندامی یتشور اكر مقید اولمسه (ان بطش ربك لشدید) ایله تهدید اولنور اكر كورمك استرسه (لا تدركه الابصار وهو یدرك الابصار) دیو عتاب اولنور اكر نشانن طلب ایلسه (لیس كمثله شیٔ) ودخی (عن الافهام بعید) دنیلور اكر بلمك استرسه (لا یبلغه العقول والافكار) دیو خطاب اولنور وبالجمله آدم اوغلانك ضعف وبیچاره لكن وحیرت وحرماننی نیجه كوكل بیله ونه نك كبی دیللر تقریر ایلیه ✻ آه آه آه الی یوم القیامة امان امان امان الی ماشاء الله (ترجمه) هر كناهه معترف بر عبد پرجرم ولی ✻ سن خداوند صمد سین مغفرت ایی قدیر

فان عذبتنی فالذنب منی ✻ وان تغفر فانت به جدیر

(جدیر) لایق وسزاوار معناسنه در (نتیجه) یارب اكر سن عذاب ایدرسن بكا لایق واكر مغفرت ایدرسن سكا لایق اولانی ایشلمش اولورسین دیمكدركه بو مآلده شیخ طوغانی زاده دیمشدر (قطعه) صقین سلب ایلیوب سن اختیاری ✻ ایدوب جرمی دیمه كیم سندن اولدی ✻ انكچون كیرومقبول اولدی آدم ✻ اولوب نادم دیدی كندمدن اولدی ✻ (ترجمه) كر عذاب ایلرایسك جرم وقصورمدر بنم ✻ مغفرت ایلر ایسك پس لطفنه اولدی جدیر (نطق آخر)

دوا ؤلك فیك وما تشعر ✻ وداؤك فیك وما تبصر

(دوا) فتحله دركه علاج دیرلر سبب شفا اولان امر درصوری اولسون معنوی اولسون (ما تشعر) اوكلی بابدن شعر علم وفهم وادراك معناسنه اولور سن ا كلمزسین دیمكدر نظمه شعر دیدیلر اهلی تام الشعور اولمق لازم اولدیغندندر زیرا شعرك جید واعلاسی قوت شعور وحدت ذهنه محتاج اولدیغی ایچون یا خود سائر معارف كبی اولمیوب علمه موقوف اولمق سببیله دردیدیلر (داء) فارسیده درد دینوردوانك ضدیدر (توحید) دوادن مراد حقیقة الحقایقدر كه جمله نك مقصودی اودر اهل توحید مسلكنده ✻ وحدتی كشته كثرتش طاری ✻ درهمه ساری ازهمه عاری ✻ سری اوزره جمیع ذراتده ساری اولوب محجوبلر اندن غافللر در دیرلر ودآدن مراد وجود حقیقی یه وصوله مانع اولان تعین موهومدر (لب معنی) سنك مطلوبك اولان علاج ینه سنده در اكن اكا فطانتك بو قدر كه تركیده ده دوشمدك دیرلر كذلك سن علاجنی جستجو ایلدیكك درد دخی سندن حاصل اولمشدر آخردن كلمه دكلدر اما آنی امعانك بو قدر (ترجمه) كندیكی كمترصانورسین كوزیجك جرمك صغیر ✻ عالم اكبر دورلمش سنده ا یتمزسین نظر (فتح) صوفیهٔ كرام (كثرهم الله تعالی الی یوم القیام) بیورورلر كه اسم ذات كه الله لفظ شریفیدر اسماء باقیه اوزره مقدمدر وجمله ده ظاهر در وجمله یی مشتملدر ومظهر اسم جلال اولان حقیقت انسانیه دخی سائر اسمانك مظاهری اوزره مقدمدر واول حقیقت دخی سائر حقایقده ظاهر وسائر حقایقی مشتملدر وظهوری اعتبار یله عین اشیا واشتمال ملاحظه سیله كلدركه سائر اشیا انك اجزاسیدر اشته اكا بناء فاضل قیصری فصوص شرحنده دیركه حضرت مرتضی اثنای خطبه ده بیوردیلركه (انا نقطة باء بسم الله وانا جنب الله الذی فرطتم فیه وانا القلم وانا اللوح المحفوظ وانا العرش وانا الكرسی وانا السموات السبع والارض) صحو طاری اولوب عالم بشریته كلدكده عذر ایدوب الفاظ سكریه دندر بیوردیلر وآسمان وزمین وجبالك تحملدن اباواستنكاف ایلدكلری امانت معروضه كه انی انسان حامل اولمشدر اسم الله مظهریتی وجمیع اسمانك جامعیتیدر دیدیلر (وخلقت بیدی ✻ وعلم آدم الاسماء كلها) بو جامعیته اشارتدر اجزای عالمك جمله سی حقیقت انسانیه یه مربوط وانك بركت وجودیله مضبوطدر (نكته) قوت القلوب صاحبی دیركه فلكلر بنی آدمك تنفسلریله دور ایدرلر وشیخ اكبر ابن عربی نسخه اسحق نام تألیفنك خطبه سنده دیركه ✻ الحمد لله الذی جعل الانسان الكامل معلم الملك ✻ وادار سبحانه وتعالی تشریفا وتنویها

بانفاسه الفلك * يعنى انسان كاملى استاذ املاك ايدوب انك نفسلرييله ادارهٔ افلاك
ايدن حق سبحانه وتعالى به جد اولسون ديمك (ورفع السموات بغير عمد ترونها)
كريمه سنده عمد صورى يى سلب ايله اعمدهٔ مستوره يه اشارت وار در انلر كل
افراد انسانيدركه انلره اوتاد ديدكلرى بو جهتدندر وبو حقيقت جامعه درخت
وجودك ميوه سيدر اصل مبدأ درخت اولان تخمى مشتملدركه بيورلمش
(كما بدأكم تعودون) (لطيفه) اهل معما اشارتلرندندركه برلفظك قلبى وسطيدر
مثلا عبدك قلبى بادر شيخ اكبر فتوحاتك بشنجى بابنده تصريح ايدركه (بالباء ظهر
الوجود وبالنقطة تميز العابد عن المعبود) صوفيهٔ كرام عندنده اصطلاحدركه با
حقيقت محمديه دريس (يعنى قلب عبدى المؤمن) حديث قدسيسنده قلب عبد
تعبيرى نقطهٔ نكته دن خالى دكلدر شيخ ابومدين بيورر ديكه اثناى شهودمده
مشهودم اولان هر شيئه اوزره حرف باء يازلمش مشاهده ايدردم بحث باء ونقطه
نيجه رساله لرله تفصيل اولنمشدر

وانت الكتاب المبين الذى * باحرفه يظهر المضمر

(كتاب مبين) نفس كليه دركه صوفيهٔ كرام وحكما عقل اول وام الكتاب دخى ديرلر
وجسم كلده منطبعه اولان نفس كتاب محو واثباتدر وانسان كامل مجموعهٔ كتب
الهيه در وروح اعتباريله ام الكتاب وقلب اعتباريله كتاب مبين ونفس اعتباريله
لوح محو واثباتدر (مبين) ابانه واظهار ايديجى (احرف) حرفك جمع قلتيدر بونده
مراد اعيان وصوردركه هيولى كليه يه طاريدر نفس رحمانى تعبير اولنور * سيد
سنديدركه حروف عاليه غيب الغيوبده كامنه اولان شؤن ذاتيه در شجرلك نواتده
كمونى كبى وشيخ اكبر ابن عربى قدس سره جنابلرى * كنا حروفا عاليات لم نقل *
متعلقات فى ذرى اعلى القلل * حضنبله انى مرادايدركه بقيه سى بودر * انا فيه
ونحن انت وانت هو * والكل فى هو هو فسل عمن وصل * وحضرت شيخ اكبرك
بونظمنى شرح كبى برمنظومه ايدوب شيخ مغربى بيورر * لقد كنا حروفا عاليات *
نزلنا فى سطور سافلات * ظهرنا بعدما كنا خفيا * وصرنا الآن كل الكائنات *
وما الاكوان الانحن حقا * فانا كائنات الممكنات * اذا صرنا العوالم والمراتب
وذاتا ثم اسماء الصفات * تحجبنا بناعنا الدينا * وفقنا بعده فى المشكلات * نسينا
عهد ايام الوصال * ولم نذكر عهود السالفات * رسول جاء منا بعد ذلك * علينا
منبىء بالمعجزات * وعاقبنا لنا منا الينا * وسرنا اتقينا عن جهات * عبرنا عن
نفوس زاكيات * وعن رب الذوات القابلات * وصلنا واتصلنا واتحدنا * بذات

العين صرنا عين ذات * وفى التفصيل لم يوجد سوانا * ولم يوجد كذا فى الجملات
وشيخ مصرى خلوتى (ع) هر دمده سماوات حروفه سفرم وار ديوب بركفته ده
دخى (ع) طاغيلوب تركيم اولورايكى حرف اوله تمام * بيوردقلرى كلام وامثالى
مشرب شيخانه درقالديكه مسئلهٔ وحدت تفهيمنده معبود حقيقى يى حروف
هجا اوزره اعضاى محسوسه ايله وصف ايلمك سمتى حروفيه نك مردود اولان
مسلكيدركه بحر الكلامده ونور الهدايه ده تفصيل ورد اولنمشدر (واثارك) جاودان
نام صغير وكبير فارسى كتابلرى كه برى فضلك وبرى افضلكدر ذاتنده تصوفده
بر مجموعه در لكن كبيرى خامس كتب خمسهٔ منزله درفصل مقوله سوى سمادن
نازلدر ديو اعتقادلرى اكر واقع ايسه سلس القولدن بيدا فضلات مقوله سى
اولمش اولور (العهدة على الزاوى كرسالة النقطوى) (مضمر) قلبنده كيزلى اولان شى
وبونده مراد اسما وصفات الهيه دركه سرا پردهٔ عزتده پنهان ايكن مرايا ومجالى
اكوانده ظهورى اوله سندن عبارت اولان كتاب مبينك حروفى واسطه سيله در
(ترجمه) كنديكى اكاه دلكدر اول مبين اولان كتاب * آشكار اولور حروفندن
انك سرخدر (نكته) مضمرك حروف واسطه سيله مظهر اولمسندن بودخى
منفهمدركه فواتح سورده اولان حروف مقطعه حقنده متأخرين علماء دلالاتدن
تأويلات استخراجنه جدايلديلر اكر مكنون ومكتوم فالمق مراد الهى اولمسه
انزال بيوجه اولور ديوب يازدقلرى مزايادن برى بودركه اول حروف سرقدره
ظروفدركه جناب پيغمبره افاده اولنوب انلرك معلوملرى وسائرامتدن
مكتوملريدر وقتيله آشكار اولدقده قطعا چون وچرايه ناسك مجاللرى اولمسه
كركدر ديديلر كه حق تعالى بيورر (ومايعلم تأويله الا الله والراسخون فى العلم)
لفظ كريمنده واوى عاطفه درديديلر لكن متقدمين واوى استينافيه دروالراسخون
مبتدا اولوب خبرى يقولون جمله سيدر ديديلر آمنا بالله وبقدره وقضاه (معرفه)
اظهار مضمر حسابده برلغزدركه مثلا بركمسنه سورهٔ اخلاصدن برحرفى اضمار
درون ايلسه اكابودرت مصرع اوقنوب قنغيسنده اول حرف واريسه لا على
التعيين خبر و يررانلرك اولكى مصرعى براعتبار اولنوب ايكنجى ايكى واوچنجى
ضعفيله درت ودردنجى دخى ضعفله سكز ديمشدر اول حرفك بولنديغى مصرعلرك
رقملرى جمع وحروف ميزان برد بررسرااعداد اولنور عدد مجموعك منتهى اولديغى
حرف خبرو يريلوركه اضمار ايلديكى اودر مصرعلر بونلردر * من درشرقم بعلم دفتر
مطلق * شمسم قمرم شريك زهره زشفق * هر كوهر ودر زلؤلؤ لالا فر * كو شد

زحمت وفوق بك حق يكحق * ميزانى بواون بش حروف مرتبهٔ مركبه‌در

(بسم الـه رحـنى قـو د كـف
٣٢١ ٥٤ ٦ ١٠٩٨٧ ١٣١٢١١ ١٤ ١٥

فلا حاجة لك فى خارج * يخبر عنك بما سطروا

مصرع ثانيدن بدل (ع) ففكرك فيك وما تفكر * دخى نسخه در بيانى ظاهردر
(ترجمه) پس سكا حاجت دكل خارجدن استخباره هيچ * لوح قلبه قيل نظر
و برداوهر شيدن خبر (فتح) بو بيتك مألى حضرت اميرك بو كلامنى دخى تأييد
ايدركه صفين وقعه سنده عسكر معاويه مغلوب اولمق صورتنى حس
ايلـدكلرنده حيله يه سالك اولوب مزراقلر اوزره مصحفلرآويزه ايلديلر
كويا حكم مصحفه دعوت ايدوب امرحقه راضيوز اكرقارشو قورسكز حق
تعالى يه وكلامنه واحكامنه معارض اولورسكز ديمك مراد ايلدكلرنده حضرت
اميرمرادلرى حيله اولديغنى بيلوب كشفا بيورديلركه (انا كلام الله الناطق)
يعنى حق بنم بدمده درانلرك رفع ايلدكلرى مصحفلر كلام الله صامتدر لكن بن
كلام حقك ناطقيم ديمك اولور بوسياقده شيخ اكبر بيورر * انا القرآن والسبع
المثانى * وروح الروح لاروح الاوانى * فؤادى عند مشهودى مقيم * لشاهده
وعند كم لسانى (بيت)

العلم بالله جماع الشكر * والجهل بالله جماع الكفر

(بالله) باالصاق ايچوندر لكن قسميه اولمق خوشدر جماع كتاب وزننده وجمع كبى
مصدر بمعنى الفاعلدر جمع عددى مراد اولنمق (الخمر جماع الاثم) حديثندن
منفهمدر كفر انكار نعمت معناسنه اولدقده شكره مقابل كفران النعم ديمك
قصد اولنور (ترجمه) حقى بيلمك جمع ايدر هر نعمتك شكرين بسر * بيلمامك
هركفرى جمع ايدرسن اندن قيل حذر (نطق)

اذا المشكلات تصدين لى * كشفت غوامضها بالنظر

(اذا) دخى نسخه در (مشكلات) ملتبسات (تصدين) ماضينك جمع مؤنثيدر
عارض اولدى ديمكدر تحتنده مستترهن مشكلاته راجعدر (غوامض) غامضك
جمعيدر غامض واضحك ضديدر وانك يرنده (حقايق) نسخه در پس اندن مراد
دهرك تبدليله تبدل ايلميان مسئلهٔ ثابته در (نظر) بونده تأمل وتفحص ديمكدر
(ترجمه) هر نَدم برمشكل ايتسه خانهٔ دلده قرار * ايلرم نور نظر ايله نهانن آشكار

وان برقت فى مخيل الظنون * عمياء لا يجتليها البصر

(برقت) تلألؤ ايلدى وپارلدى ديمكدر (عمياء) مشكوك ومستور اولان
مسئله (لا يجتلى) امر معروضه نظر ايلمز يعنى انى استخراج ايلمكده عاجز اولوب
دقت وامعان ايدوب مأيوس اولمق سببيله باقمز (ترجمه) كرمحل شكده وشسه
عارض اولسه اشتباه * كيم انك كشفنده عاجز قالسه چشم خيره دار

مقنعة بغيوب الامور * وضعت عليها صحيح الفكر

(مقنعة) تفعيلدن مفعولدر قناع ايله مستوره ديمكدر (غيوب) غائبلركه
حاضرك ضديدر (فكر) جنسدر واحدى فكرتدر صحيح الفكر يرنده حسام العبر
دخى نسخه دركه اعتباره شايان امور جسيمه ديمكدر (عبر) فكر كبى عبرتك
جنسيدر عبرت نظر والتفات ايله كيشى يه بطريق الانتقال حاصل اولان پند
(ترجمه) يعنى امر غيبله پوشيده اولسه مشكلم * ايلرم فكر صحيحى آكا همدم يارغار

معى اصمع كظبى المرهفات * افرى به عن ثياب السير

(اصمع) فى الاصل قولاغى كوچك كمسنه ديمكدر قياقتنامه قولنجه ذكاى طبع
وجودت رأى نشانه سيدركه بوندن رأى رزين عازمدن عبارتدر اكرچه
اصمعاندن برى دخى ذكى ومتيقظ اولان قلبدر لكن بو بيتده كره قلبى مستقل
يازديغى جهتدن بونده فقط رأى جيد قصد اولنور (ظبى) اصلنده ظبين ضم
وكسر ايله دراضافتله نون ساقطدر جمعدر ظباط كبى ومفردى ظبادر اصلى ظبو
اولوب واودن بدل هاء لاحق اولدى لغتده ظبه اوقك جارحه سيدر قلجده دخى
آغز طرفى مراد اولنوركه ابن زهير ديمش (تعادر ايمانهم بينهم * كؤس المنايا بحد
الظبينا (مرهفات) بلنمش وكسكين قلجلر سيوف حداد كبى (افرى) اقطع واشق
معناسنه كسرم ديمك لكن اصلاح ايچون اولان قطعده زبانزددر (سير) فكر كبى
سيرتك جنسيدر سيرت روش وطرز وطوركه هر كسك خاصهٔ مظهر يتندن بدا
اولور (ترجمه) حدت شمشير فكر وفهم البت جزم ايدر * رشتهٔ اشكالى هم ايدر
جابجا تار ومار

لسان كشقشقة الارحبى * او كالحسام اليمان الذكر

(شقشقه) كسر ايله اسرك دوه نك اغزندن چيقارديغى جكركى قرمزى
نسنه در (يمان) اصلى يمنى اولوب يادن الف بدل قيلندى پس يائى غلط اولور (ذكر)
اسم آلت معروفدر بوندن معناى ديكرى اولان پولاد مراددركه حديدك شديد
اولان نوعيدر چلكدن قويدر (مألى) وصف سابق ايله موصوف بنم قلبم اولديغى
كبى شقشقهٔ اشترسرمست كبى ويا پولاددن مصنع تيغ هندى كبى تيزاندر تيز زبانم

واردر (ترجمه) پس لسانم بلبل حکمت نوا دردم چکر * یا که بر شمشیر پولاد یمان آبدار

وقلب اذا استنطقته الامور * ارى عليها بواهى الدرر

(قلب) لسان اوزرینه معطوف وعاطفی محذوفدر (استنطقت) ماضی مؤنثدر مصدری استنطاق سویلتمك (امور) بونده عهد لك افادهسی وسباقین قرینهسیله مقصود عموم واکدار در (ارى) افعالدر ماضیدر زیاده اولدیدر دیمکدر ثلاثیسی ربا معروفدر که ربح دیرلر صورت بیعده اولمغله جادهٔ شرع شریفدن منحرفدر (بیت) ذکرو دوران دینجك صوفیه تاوانی دیر * دور شرعی دیسه لر ز اهده ظیب ظب صیحیرور (بواهی الدرر) موصوفنه مضافدر الدرر البواهی ایدی جمعلردر مفردلری درهٔ بهیهدر (نتیجه) بنم بر قلبم واردر که (ع) بلبل شوریدهٔ هجران کاز آر اغلدر ناطقه سنجه سوزه کلسنه در دو غم سبب اولور آشته اول سنبله خنسازاولسه کویا که خط بهایه مر وارید صفا نظم ایدر وبویله خیال اولنور که طوطی دلهء هم وغم وغصه شکرستان لطافت اولوب کمال بلاغت وفصاحتی اول آیینهٔ حالمدن منعکس اولور بنم ذهن وقاد وطبع نقادم عادت بلغایه مخالفدر (ترجمه) قلبم استنطاق ایده حکمتله چون امر عجیب * حل ایدرم مشکللری ایلر جواهرلر نثار

واست بامعة فى الرجالى * اسائل هذا وذا ما الخبر

(امعه) کسر ایله ومیم مشدده ومهمله نك فتحهلریله اول کمسنهدر که هر کیمی کورسه سنکله یم دیر لکن بلادت وحماقتندن ناشیدر (اسائل) جملهدر مفاعله بابندن نفس متکلمدر اقاتل کبی (ترجمه) عاجز اولم کمسه نك قطعا سؤالندن دخی * مشکلم بر کسهدن ایتم سؤاله اعتبار

ولکننى مذرب الاصغرين * اقيس بما قد مضى ما غبر

(مذرب) تقدیم معجمه ایله افعالدن فاعلدر قوت ناطقه ایله ادارهٔ کلامه قادر کمسنهیه ذرب اللسان دیرلر فتق اللسان کبی اهمال ایله مدرب دخی نسخهدر وذرب کبی لسن وذلیق ومسلاق ومصقع وسائر اوصاف حسنه وقبیحهسی دخی واردر که خصایص اللغه انلری تفصیله تعهد ایلمشدر اصغرین تثنیه صیغهسی اوزره دیرلر اندن مراد لسان ایله فؤاددر که انسانده انلردن اصغر عضو یوقدر وصغیر الجرم کبیر الجرم مدرحق السلطنه کمال جلالت شان وبارز دالت وهواتمه آنلر سببدر که بری برینه اوجمق کبی (ع) صد جان خدای آنکه زبان ودل بکیست *

وخلاف شرع اولان اموره جزم دورونی کبی که نهایتی سلب ایمانه دك نعوذ بالله رسیده ایدرو دخی تکلمنده خطا ایلکله نهایتی قتلنه دك ایصال ایدر (منقبه) اهل تفسیر یازدیلر که حضرت لقمان بر دفعه مأمور اولدیکه بر غنم ذبح ایدوب اطیب اعضاسنی تفریق ایده قلبله لسانن اخذ ایلدی بعد زمان ینه عینیله ملهم اولوب اخبث اعضاسن تمییز ایله امر اولندقده ینه انلری اختیار ایلدی حکمتندن سؤال وارد اولدقده محل طیبده بونلر جملهدن افضل واصلح ومکان خبیثده ینه انلر مجموع اعضادن اخبث وافسد اولورلر دیدی خصوصا که اثر دخی قلب حقنده اذا صلح صلح الجسد کله واذا فسد فسد الجسد کله وارد اولمشدر اشته انکیچون معیدی صاحب بصیرت انما المرء باصغریه دیمشدر باصغرین فی المرء تقدیرنده حذف وایصال اولندی انسانك شرفی کبی تلقی دخی کندیدن اولوب وکندیده اولان اعضانك غایت صغیرلرندندر دیمك اولور (ع) مور ایسه خصمك ینه مردانه یل (اقیس) قیاس ایدرم دیمکدر قیاس تقدیر ونسبت ایلمکدر (غبر) باقی قالدی دیمکدر (خلاصتین) بن ضعیف الرأی اولمدیغم کبی زبان وجنانم دخی بنم یدمدهدر هر نوجهله تقلیب مراد ایلسم عنایت حق تعالی ایله تمکندر اشته بویله اولدقدن نلشی زمان غابری آرز وایلم زیرا آتی زمان ماضیه قیاس ایله حسر تکش اولمغه شلیان اولمدیغن خارجه چیقورم (رباعی) کیمی دلدادهٔ افکار ماضی * کیمی مستقبلك حکمنده قاضی * لبیبا حاله حال اولمش زمانده * نه مستقبل نه ماضی حاله راضی (ترجمه) تجربه ایتدم لسان وقلبی عبرت ایله * حال ولستقبالی ماضی یه قیاسم وارهزار (نطق آخر)

وفى الجهل قبل الموت موت لاهله * واجسادهم قبل القبور قبور

(نتیجهٔ سخن) خالقنك وحدانیتنی چونکه بیلمك ایله انسان مأمور وعات خلقتی اولان عرفان ایله معمور اولمیه اکرچه حیات صوری ایله متصف ایسه دخی حیات معنویهلری یوقدر فی الحقیقه موتادن معدودلردر که قبور ظاهری یه دخولدن اقدم جسدلری قبر معنوی اعتبار اولنمشدر مطلوب اولان بونك ضد وعکسیدر که موتوا قبل ان تموتوا سریله موت صوریدن اول نفس وماسوا موتیله مظهر حی وقیوم اولمقدر (ترجمه) اولمزدن اول اولودر جاهل اولنلر بیکمان اولمش قبوردن اول اولمش اجسادی انلاره قبور

وان امرءا لم يحيى بالعلم ميت * وليس له حتى النشور نشور

مصرع اول بدلنده بو مصرع وبالعلم من لم يحى لاشك ميت نسخهدر (خلاصه

تحقیق) برکسنه که علم الهی حقیقی ایله ویا انك اربابنه محبتله حیات طیبه تحصیل ایلمیه مرده درحال بوکه خلق حیات ثانیه یه واصل اولنجیه دك انك ایچون زنده لك یوقدر (ترجمه) شول کسکه علم حق ایله حی اولمیه میتدر اول * دیرلمز اول بودنیاده اولنجه تاوقت نشور (نطق دیکر)

ابنی ان من الرجال بهیمة * فی صورة الرجل السمیع المبصر

اهمزهٔ استفهام (بنی) ضم وفتح وشدیا ایله تصغیردر اصلی ابن اوغل معناسنه انك دخی اصلی بنودر که زائل اولان واود راب واخ اصلنده ابو واخو اولدیغی کبی محذوفی واواولدیغنه مؤنثی بنت کلمسی شاهددر اخده اخت کبی زیرا بورسمه تابر مؤنثه لاحق اولماز الا انك مذکری البته محذوف الواواولور وبوکه دخی جمعنده اخوات دیدکلری دلیلدر رووزنی فعلدرا کادخی جمعی ابنأ اولدیغی کواهدرکه اصلی ابن درجمل واجمال کبی یابنی تصغیرنده یاء مشدده نك فتحی وکسری لغتدر ابنی لفظنده اتفاق نسخ وشروح اولسه ابنی مکبر ومثنا برفعله مفعولیت احتماله رسمك تحملی وار ایدی (بهیمه) چارپای اولان حیواندر سبحان من خلق البقر علی صورة البشر (مآل) رجال صورتنده ای اوغلجغم حیوان واردرکه ایشیدوب کورن کشی صورتنده اولغله انسان ظن اولنور (ترجمه) ای اوغل بعضی بوخلقك چارپادرمعنیده * صورتی انسان ایشیدرهم کورر ایلرسرور

فطن بکل رزیة فی ماله ▪ واذا اصیب بدینه لم یشعر

(فطن) فطانت ماده سندن ذکی وعاقل دیمك (رزیة) نقصان ومصیبت (مطمح معنی) مالنه کلن نقصانی فهم وادراك ایدرلکن دیننه کلن مصیبتی اکلیوب اذعان ایلمز اهل اسلام اولان کسنه نك طوری برعکس کرکدرکه دائما دیننه وآخرته مضر اولان شیده دقت وامعان ایلیوب راضی اولمیه اکر دنیاسنه مضر دخی اولورسه زیرا اکثر اهل الجنة البله حدیثنده یازمشلرکه اهل جنتك اکثری امور دنیاده عقل معاشنده بلاهت وحماقت صاحبی اولور لکن امر عقباده واحوال معادده موشکاف وصاحب دقت وفطنت اولور (ترجمه) ▪ بر مصیبتکه ایرر ماله آنی اول خوش بیلور * دیننه ایرسه مصیبت اولوراولدم بیشعور (نطق آخر)

حرض بنیك علی الآداب فی الصغر * کیما تقربهم عیناك فی الکبر

(حرض) امردر آخری معجمه اولورسه ترغیب وتشویق ایله دیمکدر واکر مهمله اولورسه اودخی حرصدن اولوب حرصه کتورآرزویه دوشور دیمك اولور (بنین) ابنك جمع منصوبیدرکه تفصیلی بیت اسبقده یازلشدر (اداب) ادبك جمعیدر بونده

مراد زمانك حالی ومناسبه کران کلن اطوار واوضاعدرکه حسن خلق ومراتب ناس یعنی ابوین واستاذ وشیخ طریقت وعلما وسادات وحفاظ وپیرانك بربرلرندن مرتبه ده تفاوتلری افاده اولنسه مثلا غسل ید قبل الطعام ابتدا شابلرك صکره پیرلرکدر وبعد الطعام عکسیدرکه ابتدا شیوخ صکره شبان تطهیر ایده لر ولوازمك بری تعلیم استنجادرکه انده وعبادتده وسوسه یه ابتلادن صیانتدر بووسوسه خنزب نام شیطاندندر مثلا آبدست وغسلده اسراف مرتبه سنه وارمقدن محافظه اولنه که لاحرج فی الدین دینلمشدر وغلظت عبادتدن یعنی دخال زاهد بارد ومتشیخ اولقدن دخی صیانت اولنه وصبینك تأدیبده تحملی دخی ملحوظ اوله که هر برینك درجه سنده تفاوت مسلمدر حاصلی قبل الفطام ضرب وتخویف قطعا جائز دکلدر ووقت حاجتده ممکن اولدقجه ابوین بریریله وضرب ذکریله تخویف ایده لر قولق چکمیه لروضرب ایتمیه لروقت ضربده دخی اوچ دکنکدن زیاده اولمیه لطف ایله ترغیب عنفله ترهیبدن افضلدر نماز ایچون جبر اولنمق حدنده اون دکنکدن تجاوز اولنمیه وآلت ضرب دخی ضرب شرعینك عصاسندن دون اوله که امام مالك موطأده بوبابده برحدیث شریف روایت ایدرکه تبدیل آلت بیورمشلردر زیرا کتاب عزیز تعلم قرائتی خدمتنده اولان صبیان اوزره شدت جائز اولمازکه حدیثده کلمشدر حفظ قرآن ایدنلره بین الکتفین نبوت درج اولنور فقط فرقی عدم وحیدر دیو بیورمشلردر بوامرده انطاق حق ظهوری مشاهده اولنمشدر (عجیبه) مکتب کودکارندن بری برشدید معلمدن اثنای تعلیمده ضرب حدندن زیاده شدید واقع اولوب ایاغندن قان ظهور ایلمش تسلیت ایچون خلیفه لری او لان شخص دکنك جنتدن چیقمشدر دیوب عصای کلیم الله مراد ایلمش اول صبی دخی هنوز موسی کیمدر وعصا ومأوانك برینی بلمزکن دیمشکه اکر او شئ اولسه چیقمز ایدی اشته برسوز اهلندن غیریدن صادر اولمق من طرف الله انك لسانندن اجرای معنویدر دیدیلر ابن رومی معلمین حقنده دیمشدر (شعر) شیخ اذا علم الصبیان افزعهم * کانه ام صبیان وغیلان * خصوصا اکثریا مکتب خواجه لری کیجه نسوان وکوندوز کودکان ایله الفتدن ناشی عقللرینه نقصان سرایتی نمایاندر (شعر) وکیف ترجی العقل والرأی عندمن یروح علی انثی ویغدو علی طفل * اولادك باباری اوزره اولان اوج حقلرینك بری کوزل نام ایله تسمیه ایدوب وامتیازه سبب اولور برخوش لفظ لقب تعیین ایلمکدر زیرا ابنای زمان برلقب قبیح ایله تشهیر ایلادکده تحویل اولنماز وایکنجی

تعليم خطده خطك حسنياتی تعد اداولماز كه ديمشلر (نظم) يارد ربا كه وبت
يسردن * همسبقدرولاتعمردن * عقد الفت ايدوب الف بادن * حب موروث
دكدى آبادن * اودبستانده خواجكان زمان * اولديلر جانشين ابجدخوان
فيض بخش لسان ناطقه در * محرم راز ايلمسك نقطه در * تعليم خط حقنده بو فقير
بر حديث اربعين جمع وتحرير ايلمشيدر وبسمله فاتحهٔ نبوت وخاتمهٔ مصحف رسالت
عليه التحيت جنابلری دخی امی اعلميتلری بعد التحقيق بر معجزه اولمق اوزره يازی
يازمق واقع اولديغی بحثك خلاصه سی تحفهٔ خطاطين نام طبقاتمزه ديباجه
پايه سيله سرلوحه قيلنمشدر واوجهی حقلری ترويجدر (صغر) كبر كبی مصدردر كه
بری كوچكلك وبری بيوكلكدر انسانك مدت عمرين ترتيب ايلمشلردر كه بطن
ماده ده ايكن جنين وطوغدقده وليد وطفل وبعد الفطام صبی مراهق بالغ واون
طقوزياشنده غلام صكره فتی واوتوزدردنده شاب والليه دك كهل وتمشه تمشلره
شيخ ودخی صكره هرم والی الوفاة شيخ فانی ديرلر تمشده عتيق الله وطقساننده اسير
الله ديو ملاء اعلاده تلقيب اولنوب اول محدلر بركاتندندر كه ماتقدم وماتأخر
مغفوردر السكلام يجر الكلام حاصلی بلوغه دك صغيرديمكله شهيردر كه صغری
حالنده خالی ذهن اولمغله هراحره قابليت بولنور كه بيت ثانيده ظاهردر لكن
تحصيل معارفلری جبريدر علاجی ابوينك دعاسی واكر بوغنيسه روحلرينه
هديه اولنقدر (كيما) كی فتحله دراجرا اولنان بركارك علتندن سوأله جوابده
استعمال اولنور كه عاقبت ايچوندر پس لام كبی ناصب مستقبلدر لكن ماء كافه
عملدن كف ايدوب اعراب قديمی اوزره قالور (تقر) كوزصووغمق معناسنه اولان
قره مصدرندن مضارعدر كه سرورودن كنايتدر زيرا اكای فرحك اشكی سرد ودمعهٔ
حزن كرم اولور اقرالله عينك ديرلر حق تعالی كوزيكی صووغتسون يعنی سنی
فرحناك ايلسون ديمكدر (قرة عينی بك) ديمك كوزم صووغسنه سببسين ديمكدر
مسرور يتدن كنايتدر انك ضدی سخونتدر پس فعل مذكور قافك فتحيله
دردنجی وكسريله ايكنجی بابدندر (ترجمه) ايله اولادك صباوتده ادبله معتبر *
روشن ايده چشمكی ايرد كده هنكام كبر

وانما مثل الا داب تجمعها * فی عنفوان الصبی كالنقش فی الحجر

(مثل) حكايه وداستان كه تركجه مثال ديرلر (عنفوان) بر حالك اولی وبر كارك
فاتحه سی مثلا مدت عمرك ابتداسی كبی كه بونده مراد اودر (صبی) كسر وقصر
ايله چوجقلق طفوليت كبی كه مراتب انسانيه نك دردنجی درجه سی اولديغی

بيت سالفده يازلدی بو بيتك مفهومنده مشهور اولان مثل كه العلم فی الصغر
كالنقش فی الحجر سخنيدر امام حسن بصرينك قوليدر (معنای شعر) سنك
تحصيل ايلديكك معارف وآدابك وقت طفوليتده تدارك اولنانلری نسيان
وخطا وسهو قبول ايلمز كويا كه متانت حافظه سی طاشه قلم حديد ايله تحرير
وحك اولنمش كبيدر ديمكدر بو شعر حيدری ومثل بصری مأخوذ اولان حديث
شريفی امام طبرانی كبيرنده ابو الدرداءدن تخريج ايدركه بيورمشلر مثل الذی
يتعلم العلم فی صغره كالنقش علی الحجر ومثل الذی يتعلم العلم فی كبره كالذی يكتب
علی الماء وديمك اولور كه اندنصكره تدارك اولنان اداب سستكين دكلدر كويا نقش
بر آبدر انكيچوندر كه الدرس حرف والتكرار الف ديمشلردر بويله ايكن بنه طالب
علمده حد ومقدار يوقدر ثريايه معلق ويا چين ماچينده دخی متصق وملحق اولسه
جالب وجاذب وتا لحده دك طالب وراغب اولمق كركدر (ع) شرط راهيست
در طلب مردن (ترجمه) پس صباوت ايچره تحصيل اولنان علم وادب * ثابت
اولور لوحه دلده كنقش فی الحجر

هی الكنوز التی تنمی ذخائرها * ولا يخاف عليها حادث الغير

(كنوز) كنزك جمعيدر فارسيده كنج ديرلر بونده مطلقا دفينه اولان مال مراددر
كرك ركاز اولسون كه صكره دن مدفون خزينه در وكرك سه معدن اولسون كه انده
خلق اولنور (تنمی) ايكنجی بابدن وتنمو اولكی بابدن دخی لغتدر آرتر معناسنه
تزيد كبی (ذخائر) جمعدر مفردی ذخيره معروفدر (غير) كسر معجمه وفتح تحتيه
ايله دور مغايرت ماده سندن اسمدر (معنی) اول آداب مجموعه مكنونه خزائن
مدفونه در كه ذخائر منافعی مزداد اولمقده در كردش افلاكدن حادثهٔ تبدل وتغير
ومعارضهٔ فساد طاری اولمق خوفی يوقدر (ترجمه) بر خزينه در ادب اكسلمز
آرتر نعمتی * كردن كردون صفاسينه انك ويرمز كدر

ان الاديب اذا زلت به قدم * يهوی علی فرش الديباج والسرر

(اديب) ادبلی كمسنه در (زلت) زلل يعنی اياغی سورچدی لغزيده اولدی ديمك
زلل انسانده سودلق ايله زلق صيو انده زبانزددر قدم ايله معا ذكر اولنسه فعل تجريد
اولنور پاشری ليلا كبی (يهوی) ايكنجی بابدن دوشرديمك يسقط كبی (فرش)
فراشك جمعی دوشكلر (ديباج) ديباك معربيدر معروف اطلس مزين كسندر
(سرر) فرش كبی جمعدر مفردی سرير تخت وكرسی واسكله در (ترجمه) چون
اديبك سورچه اياغی زيان اولمز اكا * فرش ديبا وسريرا احترام اوزره دوشر

النّاس اثنان ذو علم ومستمع * واع وسائرهم كاللغو والعكر

واع) واعی ایکن حرکه وصکره حرف حذفیله تنوین ابقا اولندی (سائر) سؤردندر ارتق که بقیه معناسنه (لغو) بیهوده وبی فائده (عکر) دردی که طورتو وچوقك دیبرلر یاغ وبال وخمر کبیلرده اولور مهمل دخی دینور (نتیجهٔ کلام) صافدل انکسکه علم ومعرفت پیراشود * غل وغش آن جاهلی دارد که دردآسا بود * مفهوم منجه انسان ایکی قسمدر بری علمادر وبری دخی انلردن تعلم ایدن مأخوذینی حفظ واحاطه ایدنلردر انلردن ماعداسی (ع) وسواهم من همج الهمج) نشیده سنجه لغو واعتباردن ساقطدر بر مایع نسنه نك صافیسندن قالان طورتوسی کبی لاخیردر بهایم کبیدر دیمکدر که بو مفهوم مده جامع صغیرده بیورلمشدر النّاس رجلان عالم ومتعلم ولا خیر فیما سواهما * وانك عقبنده اولان حدیثده دخی ناس اوچدر بری کناهدن سالم وبری علمنك اجریله غانمدر اوچنجی شاحب وهالکدر که کنهکاردر بیورمشلر (وینه براثرده بیورمشلر که اول کمسنه یه الله تعالی مرحمت ایلسون که بزدن حدیثی دیکلیه وانی کرکی کبی واعی وحافظ اوله وصکره کندیدن کوزل حفظ واحاطه یه قادر اولان کیشی یه تبلیغ وروایت ایلیه صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم (ترجمه) خلق ایکی اولور بری عالم بریسی مستمع * ماعداسی لغو ودرد اولدی خدادن بیخبر (نطق آخر)

لا یبلغ المرء بالاحجام همته * حتّی یواصلها منه بتغریر

(احجام) لازم وجیم متعدیدر بونوادردندر که ثلاثیده متعدی ومزیده نقلله لازم اوله کب واکب کبی احتمالدر که ثالثلری اولیه معناسی کیرو قالمقدر جم کیرو آلیقومق اولور (همت) قصد وعزیمت (تغریر) تقدیم معجمه ایله درمخاطره لی محله القا ایلمکدر لکن فروع فقهده مقرر اولدیغی اوزره تغریر بیع غرردرکه منهیدر نامعلوم نسنه یی صاتمق دریاده بالق کبی (ترجمه) کیرو طورماغیله اولمز ایریشمز مقصدینه * کیشی ایرشمیجه تا که آکه کار تغریر

حتّی یواصل فی افنان مطلبه * غورا بنجد واعتابا بتعذیر

(افنان) بوداقلر مفردی فنن شاخدر بونده انواع معناسنه در (غور) نهایت معناسنه معروف در بونده الچق واینش نشیب کبی (نجد) نون ایله در ارض رفیعه در بونده یوقش که فراز در طریق معناسنه دخی کاور لفظ کریمده النجدین طریق خیر وطریق شر ایله مفسر در انده دخی استخدام ایله بیت مصنع اولور ویاخود دوپستان (اعتاب) فوقیه وموحده ایله وزن ومعناده ارضاء درکه (ع)

قول بعذر واعتابها) مصرعنده حرف الباده افاده اولنمشدر (وان یستعتبوا فما هم من المعتبین) کریمه سی بو ماده دندر (اعنات) دخی نسخه درکه خلاصی ممکن اولمیان کاره القادر بو جهتدن عنت ذات ایله مفسردرکه (عنت الوجوه للحی القیوم) اطاعت وانقیاد ایچون ابات جنه دندر (تعذیر) ذال نخذ ایله تقصیر معناسنه در (مآل شعر) سابقنه مربوطدر امر دنیا بویله درکه اکر بر نسنه یی مطلب اتخاذ وانی مطمح نظر ونصب عین وتحصیلنه نصب نفس وصرف نفس ایدرسن هزار بار غبن وتغریر درد ینه اوغرایوب ونیجه تعبلر چکیلوب طریقنده اینش ویوقش یعنی بر بلدمیه عزیمت اهلنك ظاهرده چکدیکی مشاق راهکه نیجه طاغلر وبللر چکر کذلك طریق مرامده تعلی وتنزل ورفعت وذلت لازمهٔ آرزوی وصلتدر راحت ایکی جهاندن ال چکمکدر دید کلری بوندن ناشیدر (ترجمه) ایریشه راه انواع مطالب ایچره تا که * اینش یوقش ایله راه صفا تکریم وتعذیر

خاطر بنفسك لا تقعد بمعجزة * فلیس حرّ علی عجز بمعذور

(خاطر) فاعل صیغه سنده مفاعله دن امردر (مآل محصل) انتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله امرینه امتثال ایدوب نفسکی بر کار خیره مائل قیل حال عجز ایله طورمه که بو حالت کار عبیددر احرار عجزلریله معذور اولمزلر سنی بر امر خیر ایله مشغول ایده کور والا نفس وهوا بر امر شر ایله سنی شاغل ایدرلر (سانحه) صوفیهٔ کرامك خواطر دید کلری قلبه وارد اولان حوادث نفسدرکه بلا جرم فکره عارض اولان واردات آفاقیه درانی نفی ایلمك لازمهٔ طریقتلریدرکه قلبك جمله دن فارغ اولمسی محالدر پس خواطر آفاقیهٔ نفسانیه یی نفی ایله وارداتی انفسیهٔ حقانیه لایح اولورکه استاذدیمش (ع) سور چیقرا اغیاری دلدن تا تجلی ایده حق * حتی طریق علوانیهٔ وفائیه ده شکوای خواطر ایچون جمعه کون صباح نمازندنصکره اوراد ووظائف تماننده مشایخ ایچون بر مجلس خاص معین واردرکه فقراسی شیخنه دفعنك صعوبتی اولان خاطره لرینی عرض ایدرلر اکر آسان ایسه صورت ظاهرده انی دفع ایدر واکر دکل ایسه دفعنه نفس ایدوب بامر الله اول حالت اول سالکك درونته بر دخی عارض اولمیوب نسیا منسیا قلبی اندن تطهیر اولنور وقتا که اول کون اولدقده اوراد واذکار وصلاة اشراقدنصکره قاج سالك موجود ایسه آرقه ارقه یه اوتورورلر شیخلری دخی سجاده سنده جمله سی بر مقدار استغفاره مداومت ایدرلر بعده بریسی ضمیرینه لایح اولان خاطره یی شیخه عرض ایدوب مثلا دیرکه بو هفته ایچنده بکا اطعمهٔ نفیسه آرزوسی ظهور ایدوب خلجان

ویردی بروجهله انك دروغندن ازالهسی ممكن اولمدی ویری دخی مثلا عبادتك
اموری عبادتدن دورایلدی بوهفته ده سائرایامدن تنزل اوزره یم دیروبری دخی
ابن فارضك بوبیتنك معناسنی بولامدم (ع) روحی فداك عرفت ام لم تعرف *
ویری دخی (وهو الذی انزل السكینه فی قلوب المؤمنین) آیت كریمه سنی تسلیت
مرتبه سی حل ایدهمدم دیركذا وكذا هرقاچ سالك ایسه قرق ویا اللی كسنه
جمله سی دفع ایلدكلری خواطردن ماعدا خدشهٔ دل اولان عقدهٔ خاطرهلرینی
نقل ایله حلال المشكلات اولان مرشددن رجای عنایت ایدرلر شیخ مرشد انلری
بالجمله اصغا ایدوب صكره حلنه شروع وجملهسنی برر برر بلانقصان بیان ایدر
مثلا اطعمهٔ نفیسه خاطره سنك دفعنده شیخ افندی كندینه ویاشیخنه واقع اولان
بعض احوالی نقل ایله نفس مباركنك تأثیرندن اطمئنان نفس حاصل اولوب
طعامه دائر خدشهٔ خاطره دن رها وتسلیت بولوب امر عبادده دخی مثلا عبادتی
وقت خالیده قضا ایتدیروب بردخی واقع اولمیه دیو فاتحه اوقورلر بیتك معناسی
وایت كریمه نك تفسیرینی دخی حل ایدوب كشوف معانی عنایتنه نفس پیرایله نائل
اولوب بعده برشبهه ادنی ملاحظه ایله حل اولور خلجان مرتبه سنه وارمز اشته
انتساب طریقتك ادنی خیر وبركتی بودركه قوت قدسیه نك انواعندندر مجلسك
تماسنده سجله كه سبحان الله والحمدلله الی اخره برآغزدن موجود اولنلر جمهرا ایله
اوقیوب شیخ كامل بردعای شامل ایله حل مشكلات امرنده ازدرون متوجه
اولوب تخلیه وتحلیه رجاسنده سالكان آمین دیرلر بعد الفاتحه هركس كارینه
منتشر اولور (ترجمه) خطردن احتراز ایدوب اوتورمه عجز ایله سن * كه حر
عجزی ایله معذور اولمزا یتمه تأخیر

ان لم تنل فی مقام ما تحاوله * فابل عذرا بادلاج وتهجیر

(مقام) فتحله در اولكی بابدن (لامقام لكم) فتحله قرأتنده لا موضع لكم دیمكدر
ولامقام لكم ضمله تلاوتنده مصدر میمی مزید فیه درلا اقامة لكم معناسنه
(تحاول) سن طلب ایدرسین معناسنه در محاوله وزن ومعناده مطالبه كبیدر لكن
حیله ایله مشترك الماده در طلبنده نوعا حیله ملحوظدر دیدیلر (ابل) دخی ادلاج
بابندن اولمغله همزهسی قطعدر ومصدری اولان ابلاء وزن ومعناده اظهار
واجهاردر (ادلاج) برطریقه كیجه ایچنده كتمك (تهجیر) هاجره ده یعنی شدت
حرارت صیفده كه دیار عربده وقت نو مدر عزیمت صوب مقصود ایلمكدر
برمحلدن برمحله نقله هجرت دینورا كرشدائد احوال سببیله اولورسه (ترجمه)

مقام مطلبه ایرشمدكسه ای نعمجو * سحرده وقت كرمادهچالش قیل كاره تدبیر
(نطق دیكر) اصبر علی تعب الادلاج والسهر * وبالرواح علی الحاجات والبكر
بوشعر اشعث بن قیسه خطابا وارد اولمشدر (ادلاج) بیت سالفده معهود
وسابقدر (سهر) تحریك ایله در كیجه اویخوسز قالمق علی (رواح) صباحك
ضدیدر كه زوالدن اخشامه دك اولان وقتدر (بكر) ضمله جمعدر وبكره
مفردیدر كه سحری اولان زماندر (ترجمه) صبرایت اتعاب ایلرایسه كرسحر
ایله سهر * روزوشب حاجاتك استه همتك وارایسه كر

لا تضجرن ولا یعجزك مطلبها * فالنجح یتلف بین العجز والضجر

(نجح) ضم نونله وجیمدن تأخیر مهمله ایله حاجتی روا اولوب مراد ینه ایرمك (ضجر)
اضطراب (ترجمه) اضطراب ایتمه طلبده عاجز اولمیه سعیدن * ضجر
وعجزك ارایبرنده ظفر قالور كیدر

انی وجدت وفی الایام تجربة * للصبر عافیة محمودة الاثر

(وفی الایام) مؤخر مبتدا ایله جملهسی حالیه اولور (اثر) نشان كه فی الحقیقه ایاغك
نشانی ایزیدركه ذی روحك مرورینه علامتدر كذلك كتاب مؤلفك اثر فضلی
وكتابت كاتبك اثر قلمیدر ومسجد واقفك اثر خیریدر لكن بونده نتیجه وثمره قصد
اولنور (ترجمه) بویله بولدم هردم ایچره وارایكن بر تجربه * صبرایچون
مردك جزاسی عافیتدر خوش اثر

وقل من جد فی امر یطالبه * فاستصحب الصبر الافاز بالظفر

(قل) ماضیدر وقلت عدمدن كنایه در (استصحب) ملازمت ومداومت ایلدی
دیمكدر ترجمه امر مطلوبنده بو قدر كسه كیم سعی ایلیوب * صبری
استصحاب ایله بولمیه حاجاته ظفر (نطق اخر)

اصبر قلیلا فبعد العسر تیسیر * وكل امر له وقت وتدبیر

بو بیت (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) امر شریفنه امتثالا صبر وتوكلی
توصیه ایله (ان مع العسر یسرا) كریمه سنی افهام ایدر (بعد) قبلك ضدیدر وعند
وهلاك معناسنه دخی كلور (تدبیر) بر كارك شروعنده عاقبت ونتیجهسنی
ملاحظه ایلمك كه دابرندر (معنی) عسرتك اندفاعی عین یسر اولمق محققدر
سرمایه سی صبردر وهر حاجت وحالتك جلبی وكرلك سلبی وقت مخصوصده واقع
اولوركه الامور مرهونة باوقاتها وهر كارك برتدبیری وهر عملك برحجلی واردر
امور عظیمه البته خیرخواه وعاقبت اندیش وعاقل وصادق عدا اولنان كسنهلرله

بعد المشوره وبلكه استخاره دخی اولنوب مباشرت وشروع اولنه كه نیجه امور شریه خیره تدبیر ایله تحول ایلمشدر مشورتده برسر خیر خفی الهی واردر كه كندیدن عقلده ودرجه‌ده دارنده دون اولان اصحاب ایله مشاوره مری وارد اولوب (وشاورهم فی الامر) نازل اولدی وتمكن اولمزسه نسوان ایله مشورة وضدینه مبادرت بابنده (شاوروهن وخالفوهن) صادر اولمشدر (ترجمه) برازصبر ایت كه بو عسرك صوكی البت بولور تیسیر * اولور هر كار ایچون عالمده بروقتیله برتدبیر

وللمهیمن فی حالاتنا نظر * وفوق تدبیرنا الله تقدیر

(مهیمن) ضم وفتح وسكون تحتیه وكسر میم ثانیه ایله دراصلی مؤأمن در همزتین جمعنك كراهتی دفع ایچون ایكنجی تلیین وتسهیل ایله یایه محول اولوب واولی دخی هایه انقلابی لغتدر كه اراق ده هراق دینلور تفصیلی كتب لغات وفن صرفده مسطور در اسماء حسناندندر جمیع موجوداته تنفیذ احكام ایله احاطهٔ تصرفاتی تسلیط صاحبی دیمكدر كه بو جهتدن انلری مؤمن یعنی قورقدقلرندن امین ایدیجی دیمك اولور (معنای بیت) اشته بو وصفله موصوف اولان خالقمزك بزم احوالمزه ناظریتی بهر ان دائمدر وبیت سابقده ما كرامورده تدبیریمزدر كاردر لكن بزم تدبیرلریمز دخی بالكلیه انك تقدیرینه منوطدر كه بیوررر (وما تشاؤن الاان یشاء الله) اشته طریقهٔ خواجكانك عددنیازلری اون سكزه ترقی ایلدیكی (العبد یدبر والله یقدر) حروفنك عددی ایچوندر دیدیلر (ترجمه) اولوبدر اول خداهر حالمزه شاهد ناظری * بزم تدبیرمز فوقنده در تقدیری تغییر

(نطق دیكر) ان عضك الدهر فانتظر فرجا * فانه نازل بمنتظره

(عض) تقدم مهمله ایله دیشیله ایصردی دیمكدر تكدیر امور عسیره مراد اولور (یعنی) اكرامور دنیاده بركدر ظهور ایدرسه بشارتدر همان عقبنده فرجه مترقب ومنتظر اول كه (انتظار الفرج عبادة) حكمنجه اول شدته صبر ایله بنه معبود موجوده انتظار طریقیله عبودیتكده دوام ویررسن درحال فرج تعقیب ایدر زیرا فرج دخی كندینه انتظار وطلبده اولنلره عنایت اولنور (ترجمه) زخم اورر ایسه زمان اول فرجه منتظر * منتظر اولنلره یعنی اولور منتصر

اومسك الضر وابتلیت به * فاصبر فان الرخاء فی اثره

(بوبیت) دخی سابقی مألنده در كه (ولنبلونكم بنقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون)

كریمه سندن مأخوذدر (ترجمه) ایرسه زیان وبلا اولسك اكا مبتلا * صبر ایده كوركه رخالر وقفاسنده در

رب معافی شكی بعلته * ومشتك ما ینام من سهره

(معافی) قصر ایله اسم مفعولدر عافیتدن معافی اولوب كسره استثقالیله تنوین فایه ویریلوب اصلی ناقص یائی اولمغله بنه یانك رسمی ابقا اولنمغی طیبی طیب الله ثراه (كل امتی معافی الا المجاهرین) اثر شریفی شرحنده مناسب كورمشدر اكر مشتك كبی كسره دلالتیله یا دخی خطا ساقط اولسه شاید كه اجوف ظن اولنه زیرا وسطنده الفی تغلیط ایدر معناسی عافیت بولمش یعنی مضراتی كندیدن زائل اولمش دیمكدر (ترجمه) نیجه صحیح كیشی واركیم ایدر علتله زار * داخی نیجه خسته‌لی قیلدی سهر منكسر

كم من معافی علی تهوره * ومبتلی ما ینام من حذره

(معافی) شدت معناسنه اولان عنادن مفاعله بابندندر معافی كبی (تهور) عاقبت اندیش اولمیوب برایشه بلا فكر مباشرت وشروع (ترجمه) شدته ایردی نیجه كمسه تهور ایله * خوف ایله چشمنده خواب اولمز انك مستقر

وفارح فی عشاء لیلته * دب الیه البلاء فی سحره

(فارح) فرحیاب (عشا) بونده مطلقا مغرب معناسنه كه سحرك ضدیدر (دب) ماضیدر یوریدی دیمك مركبی وبونده عارض وظاهر اولدی معناسنه دركه (مالی صفانك وبلانك دخی وجودینه اعتماد اولنمیه ایكیسی دخی زائل اولور دیمكدركه مستعصم بالله خلیفه‌نك بو بیت اقتباسی مفهومنده در * واصبحنا النادار كجنات وفردوس * وامسینا بلادار كان لم تغن بالامس (ترجمه) نیجه فرح كمسه‌لر كیجه صفاده ایكن * آكه ایرنجه سحر اولدی بلا منتشر

من صحب الدهر ذم صحبته * ونال من صفوه ومن كدره

(یعنی) بو عالم فانی‌یه راغب اولان كمسنه البته فلكدن شكایت ومقارنتندن پشیمانی اظهار ایدر زیرا صفاسنی سورر و كدرینی دخی چكر بلا غم دنیاده كرم اولمز انلرك ایكیسی توأمدر كه شاعر دیمش * اهل ماتم كریه ده كاك قسمت خنده ده * جانستانك وردیكی معجون دوخا صیتایدر (ترجمه) دهر ایله صحبت ایدن صحبتنی ذم ایدر * شهد صفاسین ایدر زهر جفا منكدر (نطق اخر)

یا طالب الصفو فی الدنیا بلا كدر * طلبت معدوما مقایس من الظفر

(صفو) صفوتدر (ترجمه) ای بو دنیانك صفاسین استینلر بیكدر * استنلك معدومی

مأيوس اوله اكابو قدر ظفر

واعلم بانك ما عمرت ممتحن * بالخير والشر والميسور والعسر

(فاعلم) دخی نسخه در (ممتحن) اسم مفعولدر معناسی مبتلادر (عسر) عسرتك جعیدر (خلاصه) تحقیق سن مادامکه بودار ابتلاده سین هر حالك ضدّ یله جریان ایدر انکاه سن مظهر احسانسین مثلا اکر خیر ظهور ایدرسه شرك زوالی اولمغله ینه خیر صافی دکلدر که شر البته ینه تعاقب ایدر و اکر امر اسان ایله متصف اولورسن عقبنده بر حال دشوار آشکار اولور و یسر دخی یسر محض دکلدر بلکه عسرتك زوال وخلوندن عبارتدر (ترجمه) شویله بیلکه عمرك اولدقجه اولورسین امتحان خیر وشر * وعسر ویسر ایله سنك عمرك کچر

انی تنال بها نفعا بلا ضرر * وانها خلقت للنفع والضرر

(انی) سؤال عن المکان لکن بونده استفهام انکاریدر (بها) ضمیری دنیایه راجعدر که بیت اسبقده کچدی (ترجمه) قنده بولورسین جهانده نفعی کاوله بیضرر * نفع وضر ایچون یرادلدی چو عالم سر بسر

فی الجبن عار وفی الاقدام مکرمة * ومن یفر فلن ینجو من القدر (جبن) خوف (مکرمت) ضم را ایله در اکرام معناسنه در ان اکرچه نصب ایدر لکن وزن ایچون ساکن اولنمشدر (ترجمه) عار اولور خوف ایچره اقدام ایچره اولور مکرمت هم فرار ایدن قدردن صحته قورتیلور کیدر (نظق دیکر)

عسی منهل یصفو فیروی ظماءه * اطال صداها المنهل المتکدر

(عسی) قریبی ایجاب ایدر درت فعلك بریدر (منهل) وزن ومعناده منبع یعنی صو چیقان یر (ظمأ) وزن ومعناده عطاش که جمعدر مفردی ظمأن دخی وزن ومعناده عطشان کبی صوسز دیمکدر (صدا) قصر ایله عطش ومدّی دخی لغتدر که ظمأ کبی صوسزلق وصدأن عطشان وزن ومعناسنده در (متکدر) بولانیجی کدردن تفعل بابنك فاعلیدر (ترجمه) شاید که چشمه صاف اولوب سیراب ایده صوسزلری * اول حالی آنلاره اوزاتدی چشمه سار پر کدر

عسی بالجنوب العاریات ستکتسی * وبالمستذل المستضام سینصر

(جنوب) ضمله جنبك جمعیدر که طرف و ترکجه یان که کیشینك درت یانی و هر یانی مراددر عاری چپلاق سین عسایی توکید و یا معنادن تجرید اولنور (تکتسی) کینوردیمك که کسوه ماده سندن مضارع مؤنث وضمیری جنوبه راجعدر (مستذل) ذلیل وخور (مستضام) مظلوم (ترجمه) جائزکه عریان کیشی

هم کسوه ایله خندان اوله * ظلم و رذالت اهلیده نصرت ایله دفع ایده ضر

عسی جابر العظم الکسیر بلطفه * سیرتاح للعظم الکسیر فیجبر

(جابر) قرق باغلاییجی وجبار بو ماده دن منکسر دللری مسرور ایدیجی دیمك اولور (کسیر) قرلمش (یرتاح) یرحم معناسنه مصدری ارتیاحدر روحدندر حتی بو ماده دن بعض اورادده مرتاح حق تعالی یه اطلاق اولنوب ابو نصر بستی رحیم معناسنه در دیمشدر حقنده مغفرت ملحوظ اولان میتده ارتاح الله لفلان دیدکلری امام صغانیدن مرویدر (ومرتاح) که خیول مسابقه دن بریدر اودخی بو ماده دندر (عظم) کسیردن مصرع ثانیده دخی ینه اول مراددر لکن تکراری استرحام ایچوندر (ترجمه) شاید که جبر کسر ایدوب لطفیله دلشادان ایده زخم دلی ایدوب جبیره بند فیضی سر بسر

عسی الله لا تیأس من الله انه * یسیر علیه ما یعز ویعسر

(تیأس) یأس ماده سندن در که نومید اولمقدر سیبویه دیر که باب رابعدن ماضیسی وباب ثانیدن مضارعی یائس ییئس علم یضرب وزننده کاور یعنی ایکیسنده دخی عین الفعلی مکسور لکن حسب یحسب بابندن یعنی سادسدن دکلدر دیدیلر و بونده لغت نخعیه ده (افلم ییأس الذین آمنوا) علم معناسنه در کندی معناسنه دکلدر پس یعلم وزننده اولور بعضیلر دیرکه علیای مضر مضارعنی مکسور وسفلای مضر مفتوح اوقور لکن قول اول مختاردر و بونده مقصود بودر (یعز) قلیل ونادر معناسنه عزیز ماده سندن ایکنجی بابدن مضارعدر (یعسر) بشنجی بابدن یعنی ماضیسی کبی عین الفعلی مضمومدر (عسی الله) خبری حذف اولنمشدر تمام بیتدنصکره (سیسهل ما عسر علیك) تقدیر اولنور (یعنی) سن مأیوس اولمه که مقتضای شرع بودر زیرا یأس کفردر (لا تقنطوا) آیتی ایله نهی وارد اولدی کمال امن دخی (ولا یأمن مکر الله الا القوم الفاسقون) کریمه سیله منهیدر پس موحد امن ایله یأسی ککفتی میزان بر بریندن راجح قیلمیه خوف ورجا دخی انلره تابعدر که خوفك نهایتی یأسه ورجانك غایتی امنه وارر حال صحتبدن بودر فالدیکه مریضده خوفك دخی بالکلیه رجایه انقلابی لازمدر (حق) خواجه بهاء الدین محمد نقشبند حضرتلرندن برخسته یه دعا طلبنده جوابلری حرف دال اوانلنده لا یشرح الواعظ بیتنده مشروحدر (ترجمه) شاید که مأیوس ایتمیه لطفندن اول پرودکار * نادر اولوب دشوار اولان آساندر آنکه قبل نظر

(نظق دیکر) لئن ساءنی دهر عزمت تصبرا * فکل بلاء لا یدوم یسیر

(دهری) نسخه‌ده در (ترجمه) کربنی غمکین ایدرسه دهرا کا صبر ایدرم* هر بلا چونکه دوام اوزره دکل اولور یسیر

وان سرنی لم ابتهج بسروره * فکل سرور لا یدوم حقیر

(ابتهج) نفس متکلم افتعال بابندندر لم ایله لفظی وجزائیتله محلی دخی مجزومدر (سرور) ثانی نکرة اعاده اولندی اکرچه اولک غیریدر لکن متعدد وبلکه بلاعدد دخی اولسه مادامکه غم کبی زائلدر اودخی شیء حقیردرکه دیمشلر* دوست مبـد حنده‌ن نه لطفم دشمنک ذمی نه غم* فارغ البالم وبال وسعد حالمدن بودم (ترجمه) کربنی شادان ایدرسه اولمیم مسرورا کا* هر سرورک چون دوامی اولمیه اولور حقیر (نطق اخر)

لئن ساءنی دهر فقد سرنی دهر * وان مسنی عسر فقد مسنی یسر

مصرعلرده اولان جمع اضداد وثانیه‌ده دخی (ان مع العسر یسرا) کریمه‌سنه ایهام کرّات ایله سابق ومرات ایله دخی لاحق اولور مآل بیت ترجمه‌دن ظاهردر (ترجمه) غم کتورسه کر زمان کوردم سرور بن بر زمان* عسر ایرشدیسه بکا ایردی نیجه دمده یسر

لکل من الایام عندی عادة * فان ساءنی صبر وان سرنی شکر

(مآل) هر کون بنم بر معتادم واردر انی پیشنهاد فؤاد ایدوب راحتز ادا اولنمشدر اول معتادم بودرکه اول کونک ظهورینه دقت وامعان ایدرم اکر بکا مرادی غمکین ایدوب اساءت که برکو تولک ایدرسه بنم اکا مقابله‌ده اعتیادم صبردرکه مفتاح الفرجدر زیرا ترح دخی فرح کبی بردوام دکلدر یوقا اکر اول روز شادی فزون اولورسه بنا کا دخی دلبند اولم لکن سرور بر نعمتدر انک زیاده اولمسنی قصد ایدوب (لئن شکرتم لازیدنکم) مفهومنجه شکرک دامننه تعلق ایدرم زیرا وقت نعمتده امت مرحومه حقنده خدمات خیریه ایله متصف اولمق زوالیله خالی قالمقدن اولادر مقصود عدم علاقه‌در وشکرم دخی الشکر لله دیمکله فقط لفظی دکل بلکه سبب سرور اولان نعمت جنسندن شکر ایدرم مثلا نعمت قولیه ونعمت بدنیه ونعمت مالیه‌دن اولـکیده بندخی برامت حقنده لئی اجرایه سعی ایدرم عیاده وتسلیت مغموم (وتواصی) بالصبر وتدریس کبی ولو حرفا ویا تحدیث ثم ویا نصح وپند هرنه اولورسه ایدرم بدنیه‌ده کذلک اعانت ضعفا ایدرم وسرور مالیه‌ده دخی طیبات اجرا ایدرم صدقات وحولان حولده زکاة کبی کذا وکذا زیرا نعمتک شکری زوالندن صاٰئندر حق اداسنه توفیق لازمدر (قلیل من

عبادی الشکور) لکن عجزی نصب عین ایلمک ادراک کمالینک شرطیدرکه صدیق اکبر بیورر (العجز عن درک الادراک ادراک) زیرا شیخ سعدی دیرکه هر بر نفسده ایکی نعمت واردرکه بری امداد حیات وبری تفریح بدندر پس هر نفسده ایکی شکر لازم مع ذلک هر شکر قولینک اداسنده دخی برقاچ نفس خرجه سوریلور لکن نجم کبرا نک بو مقامده بر بشارهسی واردر هر نفس ذکر جلاله نک هاء هویتی اداایله جریان ایدر کرکسه صاحبی بلسون یعنی قصد ذکر ایتسون کرکسه قصد ایلمسون که شیخ سلیمان بیورر (ع) هر نفسده الله آدین دی مدام (ترجمه) آشنایم هر برینه روز کارا ایچره بنم * عادتمدر غمده صبر وهم سرورده چوق شکر (نطق دیکر)

غنی النفس یکفی النفس حتی یکفها * وان اعسرت حتی یضربها الفقر

(غنی) کسر وقصر ایله یسار ویسر که فقرک ضدیدر وکسر ومدله طریق سماعدن تغنی کبیدر وفتح ومد ایله غناء نفع واستغناء بالشیء معناسنه هر برینی تصحیح ممکن لکن معنای اولده ظاهردر (ان اعسرت) تنکدست صاحب اعسار یعنی کوچ حاللی اولدیسه دیمکدر حتی بونده غایت ایچوندر چاره قیلمق اولادر (مفهوم شعر) بواثر معتبر لشق مناسبتی تقریردن ظاهر اولور (نقل) غرائب الجامع السیوطیدن معدود بد رشعر ایدرکه یوما من الایام بنک وحی مبین برادرم جبریل امین کلوب خلاق وراز قدن بکا تبلیغ سلام وابلاغ پیام مالک علام ایلدی بیورمشلر که بنم قوللرمدن بعض کمسنه‌لر واردرکه انلرک ایمان وتصدیقلری انجق غنا ایله صلاح پذیر اولور اکر بن انی فقیر ایلسم اکا ضرر ترتب ایدرکه کفره ایرر بیورمشلر ذیلی دخی بوکه بعض عبادم دخی واردرکه ایمانی صلاحکیر اولمسی کندی فقرینه موقوفدر اغنا ایلسم کفران ایریشور ونیجه قوللرم واردرکه ایمانی سقامت وعلتله اصلاح اولورا کرانی صحیح الجسم قسمندن ایلسم علتی زائل اولوب کفری فرجه بولور وبعض بندکانم دخی انجق صحت بولمغله صحیح الایمان اولورا کرانی علیل ومریض ایلسم فاسد الایمان اولور یعنی ناس بودرت حالک برندن غنا ووسعت فقر وقلت سقم وعلت صحت وعافیتدر خالی اولمامق انلرک سبب سلامت اسلام وباعث صلاحیت ایمان تاملری اولور (ترجمه) غناء نفس کافیدر سؤالدن منع ایدر آنی* فقیر اولورسه ده فقری ضرر وبرنیجه صبر ایلر

فما عسرة فاصبر لها ان لقیتها * بدائمة حتی یکون لها یسر

(عسرة) وبدائمة مانک اسمی وخبری اولوب فاصبر جملهسی اخر مصراعه دلک اسمله

خبرمیانته معترضه در (لام) بعد معناسنه درکه مثلا کاتب بو محلی تبییضك
زمانك تفهیم مراد ایلیوب (خدمت علم ١١٨٤) تاریخی ربیع ثانیسنك اوچنجی
کوننده صکره دیو تاریخ یازمق ترکیبی (بیضته لثلاث خلون من ربیع الآخر
لسنة ٤١) دیوب لثلاث لفظنده لام داخل بعد معناسنه اولور بعد ثلث تقدیر
اولنور کذلك لها دخی بعدها یعنی عمرتدن صکره دیمکدر (ترجمه)
اکر عمره ملاقی اولور ایسك راه ذلتده * دوامی یوق اکا صبر ایله یسرا اولنجه تا رهبر
(نطق آخر)

وهون علیك فان الامور * بکف الاله مقادیرها

(مقادیر) مقدارك جمعیدر که مقدار انداز ه و برنسنه نك قدرینی فهم وادراکده
قیاس اولنان شیٔ (ترجمه) رضا ایله توکل ایله چونکه * ید حقده اولور مقدار مقدور

فلیس یأتیك منهیها * ولا قاصر عنك مأمورها

بو بیتك دخی مألی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) انك نهی ایتدیکی ایرمز
سکا بس * ایریشور سا که هرنه ایسه مأمور (نطق دیکر)

ای یومی من الموت افر * یوم ما قدر او یوم قدر

(ملخص) ای لبیب حبیب ایکی کونك برینی مرکدن مفر یعنی اولمکدن فراره تعیین
مراد ایلسم سنکله مشاوره ایدهیم برکون وارکه انده موت مقدر اولمامش
وبر کونده دخی تقدیر اولنمش بو ایکیدن برینی مفر اختیار ایدهیم (ترجمه)
قنغی کونده ایدهیم وقت مرکدن فرار * روزبی تقدیرده یا اولدقده اول روز قدر

یوم ما قدر لم اخش الردی * واذا قدر لم یغن الحذر

مأل بوکه) مرکك تقدیری واقع اولمدیغی کون هلاکدن خوفم یوق قالدیکه اکر تقدیر
اولندیسه خوف وحذرم بکا مفید وحاجز حصین اولوب بنی موتدن محفوظ
ومستغنی وامین ایلمز پس مرکدن خوفك هیچ معناسی یوق همان قضایه رضا
لازم زیرا تحویلی محالدر (ترجمه) روزبی تقدیرده چکمم هلاکدن الم * روز
تقدیر اولدیغی دم فائده ویرمز حذر (نطق آخر)

وما آثر التقصیر الا مقتصر * رأی نفسه حلت محل المقصر

(آثر) یرینه اذنو دخی نسخه درکه ترجمه اکا ناظردر (خلاصه) نقصان دکلدر
الاینه ناقصك وقاصرك مختاریدر زیرا اول ناقص کندی نفسنی اهل تقصیرك
درجه لری محلنده حال کورروبو سببدن علو همت کندینه برامر دشوار کلور
(ترجمه) بورغزجامهٔ تقصیری الا که مقصر * کورر نفسن کا نوبهٔ اولمش

اومنزلده مصدر

وکل امریٔ یأتی بما هو اهله * فاهل بمعروف واهل بمنکر

فاهل المعروف واهل المنکر دخی نسخه درکه (هو اهل التقوی واهل المغفرة)
کریمه سنه ایمادر (خلاصه) هرکس کندی اهلیتی اقتضاسنه قابلیت اوزره
بودار تکلیفه کلور (وکل میسر لما خلق له) سری ظاهر اولور پس ناس ایکی شقدر
نیجه سی اهل معروف که عمل صالح اصحابیدر رضای حقه مطابق کاره راهیلردرکه
سعدادیرلر و بعضیلری دخی اهل منکر یعنی عمل بدار بابیدر طریق مستقیمه
سالك اوله من خلاف رضایه رهروان اولورلر انلره اشقیاد یور (اما شقی وسعید)
سری اوزره کاورلر وکیدرلر (ترجمه) سزاولایقی نیسه کتورر هرکیشی چون
کیمسی اهل معروف اولدی کیمی اهل منکر (نطق دیکر)

للناس حرص علی الدنیا بتبذیر * وصفوها لك ممزوج بتکدیر

(تبذیر) نفقه ده اسراف (تکدیر) بولاندرمقدر صفونك ضدیدر (مأل ترکیب)
خلقك دنیایه شدت رغبتی واردر لکن طریق حقه صرف ایچون ویا مؤنت عیالده
توسیع نیتیله دکلدر بلکه امر دنیاده اسراف ایتمك وبونکله اقرانی اولنلره سفاهتك
طمراتده غبطه انداز اولمق ایچوندر بوخسه حق تعالی انلرك رزقلرینی کفایت
اوزره خلق ایلمشدر عبادتنه خلل وصفوت درونته زوال ویره جك مقدار مضایقه
اوزره دکلدر که ضیق معاش کبی بعض عوارضك عدم دوامی دخی دلیلدر لکن
اسراف ایده جك قدر وسعت رزق اولمز اولنلر مدخی (لا تسرفوا ولا تقتروا) ودخی
(کلوا واشربوا ولا تسرفوا) دیو ترهیب وتنبیه بیورر اول جهتدن نفس وشیطانلری
وهوا وهوسلرینه مساعدهٔ کلیه اولمیوب تازیانهٔ شرعله تأدیبدن خالی
اولمدقلرندن ناشی صفوت امید ایلدیکك حاللری سکا آیینهٔ تدقیقده کدرله ممزوجا
ومخلوطا صورتنما اولور (القناعة کنز لا یفنی) (ترجمه) جهان ایچره عجب
دوشدی بو خلقه حرص وتبذیر * صفاسی دمبدم اولمقده در آمیختهٔ تکدیر

کم من ملح علیها لا تساعده * وعاجز نال دنیاه بتقدیر

(ملح) اصلنده ملحح اسم فاعلدر ابرام وزن ومعناسنده اولان الحاحدندر سؤالده
شدت ابرامدر (تقدیر) بونده وسعت ویسار وبرکت معناسنه اولان قدرتدندر که
ذی قدرت تعبیری بو ماده دندر اندن بدل تقصیر بوتقریره مخالفدر تقتیر نسخه سی
دخی ابعددر (مأل بیت) سائقنی مصلحدر اکثریا دنیایه مکب وحریص کسنه لره
مساعدهٔ دنیا اولمز غربیدرکه اکثری عجزه مقوله لری ذی قدرت اولورلر دیمکدر

حتى بونده بعض حكما بروجه ديمشلردر عاقلده مضايقه وغافلده مساعده صورتی چوق كوريلور حكمت بودركه حيلهٔ عقل ايله تحصيل دنيا ممكن اولميوب دادحق اولديغنه عاقل غافلده وسعت مشاهده سندن آكاه اولسون ايچوندركه بيت آتيده ظاهردر (ترجمه) نيجه الحاح ايدن شخصه مساعد اولمدی دنيا * نيجه يه عجز وتقصير ايله اقبال ايتدی باتقدير

لم يرزقوها بعقل حين مارزقوا * لكنهم رزقوها بالمقادير

(تحصيل) روزازل يعنی (نحن قسمنا) ده عاقلك دنياسی عقلی سببيله ويرلمامشدر بلكه مقادير يعنی اندازه وكفاف قدرو يرلمشدركه سدرمق ايدرلر حتی اثرده كلمشدركه (حذق المرء محسوب من رزقه) يعنی بركسنه نك ذكای طبعی وحذاقت ذهنی وذكای قلبی رزقندن معدود ايمش پس (لله الكريم الحكيم الشكر الجسيم العميم) كه كثرت ارزاق ايله مغتنم وكفاف نفس قناعتيله برنم اولمشزدر (ترجمه) بولنلر رزقنی هيچ بولمديلر عقلله انلر * مقدر نيسه مقدار ايله بولدی قيلدی حق تيسير

لوكان عن قوة اوعن مغالبة * طار البزاة بارزاق العصافير

(بزاة) بازينك جمعيدر قاضينك قضاة اولديغی وزنده كه طوغان ديدكاری قوشدر (عصافير) فتحله درمفردی عصفور ضمله درسرچه قوشيدر بونك مألی ترجمه ده ظاهردر (ترجمه) اكر قوت ايله غالبلك ايله قوت آلنسيدی * آلوردی سرچه نك رزقينی هردم بازكرد نكير (نطق آخر)

سبحان رب العباد والوبره * ورازق المتقين والفجره

(وبره) واوايله دربوكلی وتوكلی ويا خود ياغر اولان حيوان دوه وقيون وغيری (فجره) فاجرك جمعيدر كفره كافرك جمعی اولديغی كبی فجور حقدن اعراض معناسنه كذب وسائر كارناهنجاری مرتكب اولمق كه انك ضدی تقوادر ورزاق اولمقده جمله سی حقنده يكسان اولديغن افاده مراددر (ترجمه) رب عباد ووبرا يچون اوله حمد صد * متقی وفاجرك رزقنی اول بخش ايدر

لوكان رزق العباد فی جلد * مانلت من رزق ربنا مدره

(مدره) بركرپيچ (ترجمه) رزق عباد اولسه كرنقد جلادت ايله * رزق خدادن سكا يرمزايدی برمدر (نطق ديكر)

رأيت الدهر مختلفا يدور * فلا حزن يدوم ولاسرور

(مختلف) دورلودورلو ديمك (لا) ليس يه مشابهدركه اسمنی رفع ويدوم جمله سنی

خبريله نصب ايدر (ترجمه) دهری كوردم اختلافی دور ايدر ايلر مرور * يوق دوامی انده حزنك دائم اولمزهم سرور

قد بنت الملوك بها قصورا * فلم يبق الملوك ولا القصور

(قصور) قصرك جمعيدر وقصور بقيه معناسنه اسم دخی اولوركه جناس لفظی تام واستخدام دخی بولنور (ترجمه) پادشهلر چوق بنالر ياپدرانده يه قصور * نيك باقی قالمدی نه پادشهلر نه قصور (نطق ديكر)

جميع فوائد الدنيا غرور * ولا يبقی لمسرور سرور

(غرور) مغرور اولمق كه خصمك نفس وشيطان واهل دنيا * هركيم اولورسه ايلدكاری حيله وخدعه دن ايات واحاديث تنبيه ايلمش ايكن يته كرچك ظنيله الدانمقدر بوبابده جامع حروفدن زياده دعايه محتاج مؤمن كوره مم (والی الله المشتكی) (ترجمه) جمله نفعی اولدی دنيانك غرور * باقی قالمزدا خی مسروره سرور

فقل للشامتين بنا افيقوا * فان نوائب الدنيا تدور

(افيقوا) افاقت بولك يعنی جنوندن عقله كلك (مدلول كلام) فوائد دنيا وسرور وصفا جمله سی مورد فنا اولمغله بزم شماتتمزده اولنلره ای مخاطب سويله كه كنديلر ينه كلسونلر حيران اولمسونلر بزه سرور فانی ظهوريله مغرور ظن ايلمسونلر شادی برساعت بزده اولسه دخی ينه زائل اولور خلافی بدل اولسه ودخی ضدی ينه متبدل اولور شدائد دهر دائما دوراوزره در بزه اولان حالات انلره دخی واصل وينه زائل وخلافنه متبدل اولور (ترجمه) دی شماتت ايدنه سن حاضر اول * كيم مصيبت دورايدر ايتمز قصور (نطق ديكر)

ما هذه الدنيا لطالبها * الا عناء وهو لايدری

(ترجمه) طالب دنيايه بودنيا دكل الا كدر * رنج وزحمتدر ولكن اولدر اندن بيخبر

ان اقبلت شغلت ديانته * وان ادبرت شغلته بالفقر

(ديانت) امور دين ايله متصف اولمقدر تقديم نوله ديانت خطادر يعنی ارباب دنيايه دخی دنيا شدت وزحمتدن غيری امری منتج اولمز زيرا ايكی حالدن خالی دكلدر بری اقبال وبری ادباردر مطلوب اولان اقبالی مأمورات دينيه يی اجرادن اشغال ايدر (غريبه) اصحاب كرامدن بری حال فقرنده مداومت جماعت اربابندن متدين كسنه ايدی وسعت دنيا نيازنده اولدقده مرشد كمرهان امت وطبيب دلخستكان جماعت عليه السلام حضرتلری دنيا امر وخيم ونحس عظيم

اولدیغنی تفهیم بیورمشکن بنه رجامند اولدقده غناسنه دعا بیوردیلر زمان
قلیلده جماعتدن قالوب حولان حولده زکات اخذینه آیت نازل اولدقده اکا
دخی تبلیغ اولندی بعد الحوایج رتبهٔ نصابدن زیاده مالك جمله سندن ربع عشر
یعنی قرقده برینی فقرایه ویرمك فرض اولدیغی معلومی اولدقده استکثار ایله
زباندراز اولوب کفره نك جزیه سندن بونك فرقی ندردیوب حاصلی ادادن
امتناع ایله مرتد اولوب بنه پشیمان اولدقده اذن حق اولمامغله توبه سی مقبول
بیورلمدی حضرت صدیق دخی خلافتنده جسارت ایده مدی (خسر الدنیا
والآخره) اشته مظهر هدایت برکسنه کرکدرکه دلبند اولمیه واکرادبار
ایدرسه ده برمرتبه اضطراب ویرکه اودخی ضرورات دینیه اجراسنه وقت
اولورکه مانع اولوب اشغال ایدر (کاد الفقر ان یکون کفرا) پس لیل ونهار جناب
خالق مرحمتکاردن نیاز ابرار ورجای اخیار بودرکه لسانلرین ذکرندن وجنانلرین
فکرندن دور ایلمك حالت اعتدالیه سنه (وکان بین ذلك قواما) سری اوزره
مظهر ایلیه بجاه حبیبه ورسوله وبحرمة فروعه واصوله (ترجمه) کراکا
اقبال ایدرسه حقدن اول مشغول اولور * فقر ایله اشغال ایدر ادبار ایدر ایسه اکر

(نطق آخر) دنیا عدمتك ما امرك * للمکثرین ثم اضرك
(عدم) قلتدن عبارت (ما امرك) فعل تعجبدر (ما اضرك) کبی امر زیاده آجی
معناسنه افعل تفضیل (مکثر) مالی چوق اولان (اضر) انفعك ضدیدر
(ترجمه) عجب تلخ اولدك ای دنیا که سندن زهر اولور سکر * کثیر المال اولنلره
زیانك اولدی سرتاسر

ماذاق خیرك ذائق * الا اصیبت علیه شرك
مآلی ظاهردر (ترجمه) عجبدر سلسبیل شهد خیرك کیمه صوند کسه *
آقتدك زنجبیل زهر شرك اوستنه یکسر (نطق اخر)

تؤمل فی الدنیا طویلا ولا تدری * اذا جن لیل هل تعیش الی الفجر
(نتیجه) دنیاده عمرك هرنقدر چوق اولورسه بنه چوق زمان معمر اولمغی امید
ایدرسین وسنکله همعصر اولان معمرینی درمیان ایدوب فلان کس طقسان
یاشنه واردی عمر طبیعی برامر بعید میدر (وماذلك علی الله بعزیز) دیرسین مع
هذا بو ګیجه اخشام اولدقده صباحه دك عمر سوروب یارینکی کونه حیات وصحتله
وارورمی سین انی بیلمزسین که بیت ثانی وثالث مصرع ثانینك تفصیلیدر اشته
بوسببدن صوفیهٔ کرام هرنفسی نفس اخیر اولمق ملاحظه سنی معتاد ایلمشلردر

(تذکره) برایکی دفعه دخی تذکیر اولنندیکه کونده یکرمی کره موتی خاطره کتورن
کیشی ابدالدن عد اولنور حضرت فاروقك مخبر موتی وار ایدی موت وارد ردیمك
ایچون تعیین اولنمشدر هرکون کاوردی حضرت فاروق انی محل بعیددن
کوردیکی کبی بکا ایدردی اول منادی کاوب کریه نالك کوروب سویلمزدی بر یلده
برکره سویلمك میسر اولمیوب ادای خدمت ممکن اولمیوردیو تعیین اولنان
یومیه یی قبول ایلمدی حضرت عمرا کا قناعت ایلیوب مهر بنه دخی کفی بالموت
واعظا یازدردی (ترجمه) ایدرسین دنیه ده طول امل بیلمزسین ای غافل *
صباحه صاغ اسن چیقاجغك ایتمز سین استغفار

فکم من صحیح مات من غیر علة * وکم من مریض عاش دهرا الی دهر
فا تفریعیه در (رابطه) مصرع سابق مفهومنجه صباحه چیقمق معلوم دکلدر
زیرا چوق صاغ کسنه واردرکه بغتهٔ فلك ایله اللشوردم ظننده سبب ظاهری وعلت
صوریدن بری ایکن عمری مظهر ختام وانفاس معدوده سی تمام اولدی وچوق
مریض مزمن هردم خسته علیل دلشکسته ایکن عمر طبیعی یه واصل اولدی
(تأتیهم الساعة بغتة وهم لا یشعرون) تفسیرنده یازدیلرکه بغتة ناکاه فجأة
ودفعة وموتك جلی وخفی اماراتندن برنشان سبق واقع دکل ایکن وضعف
وفتور ونکس ونقاهت کبی استعداد دخی یوغیکن عارض اولور موت فجأة متهیء
وحاضر وهربار نفس اخیرینه ناظر اولان صلحایه تخفیف سکرات ایله نعمت
سبحانی ورفق ربانیدر پیغمبراندن دخی ابرهیم وداود وسلیمان علیهم السلام
جنابلری فجأة عزم بقا ایلدیلر لکن تعلقات دنیویه صاحبلری اولوب وصیته
محتاج اولان آلود کانه نقمت وغاشیهٔ عذابدر حتی اخذهٔ اسف یعنی غضب حق
تعالی اثریدر مظهر جلال اولوب توبه میسر اولمسون دیو حضرت خضر ندیله
قتلدر دیو انسان العیونده دوچار چشم فقیر اولمشیدی برقاچ بیت مقدم غنی
النفس یکفی النفس بیتی شرحنده اولان مفهوم حدیث طویل بومحله شاهددر
(ترجمه) نیجه چوق تندرست اولان کشی فوت اولدی علتسز * نیجه خسته
اولان خوش اولدی کوردی دنیه ده چوق کار

وکم من فتی یمسی ویصبح آمنا * وقد نسجت اکفانه وهو لا یدری (حاصل)
وچوق یکت مراهق ویا بالغ کسنه لر واردرکه موتدن هنوز امین اولوب صحبتی
ولسه دخی بنم کنجلکم وار ودنیاده مرادم وار انلره نائل اولمزدن مقدم اولورسم
کوزم اچق قالور تعبیر هزل آمیز یله موتی تقریب ایلمزلردی سلطانم بوقدر وقت

برده یاتیلورمی دیو استبعاد ایدر تصور ایلمزکه موتانك حالری فکر اولنسه بیراندن صبیان وشبان دخی زیاده اولدیغی عیاندر غافل بیلمزکه کتان ویاپنبه تخمنی تارلاسنه برایکی سنه مقدم نشر ونثار ونابت اولدقده جمع واحضار ونقل بازار ایدوب نساج آلوب رشتهٔ حیاتی کبی انی غزل ایدوب صکره بحالهٔ حائك انی کفنلك طوقیوب بازرکانی دخی بایعنه فروخت ایله بونك قریبا فوتی ظهورینه منتظر ودکانده طرفندن مشتری یه ناظردر حال آنکه اندن بونك خبری اولمدیغندن غیری وحی ایله پیغمبر خبرویرسه ویاخود (ع) ای غافل اویان رحلت ناکاهی اوتمه * دیو مرشد الهام ایله انی حالندن آکاه ایلسه بلکه انلره دخی بویله صوغق لطیفه ولورمی دیه (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) (ترجمه) نیجه کسه صباحلر کیجه لر امنیت اوزره بس * کفنلر طوقنور انلك ایچون هیچ بیلمز اول ناچار (نطق دیکر)

احسنت ظنك بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء ما یأتی به القدر

(یعنی) ایامده احوال سنیه ایله مساعده ومراد اوزره فلك دورنده جنبش ایلدکده دهره حسن ظن ایلدککه (کل من عند الله) اولمغله تکریم رحمانی وتنعیم وترزیق آسمانی ظهورنده (ربی اکرمن) دیدك وانکله اثنای اشتغالده دوام بولمق زعم فاسدیله قضا وقدرك وراء پردهٔ غیبده سنك حقکده خلقتکدن اقدم احضار ولوح محفوظه قید ایلدیکی حالات سیئه دن خوف ایلمدك مع هذا هر شیده مناوبهٔ نقیض وتبادل ضدین (کل یوم هو فی شأن) شهادتیله وقایع عادیه دن اولدیغی دخی مشهودك ایدیکه اصلا انکاره مجالی یوق (ترجمه) حسن ظن ایتدك جهانه چونکه وقتك اولدی خوش * دیمدك قوس قضادن ایریشور تیر قدر

وسالمتك اللیالی فاغتررت بها * وعند صفو اللیالی یحدث الکدر

بو بیتده کیجه لری یاد ایلیوب دیرکه بیت سابقده کونلر مراد اوزره جریان ایلدیکی کبی کیجه لر دخی سلامتله دوران ایلدیکنه مغرور اولدك مع هذا فکر ایلمدك که کیجه لر وسائر اشیایه دخی کدر وقلك صفوتده حادث اولور پس لایق حال اولان تدارکده اولمدك زیرا برصو بولانق ایکن بردخی بولانمز مصفی بردخی تصغیر قیلنمز بلکه صفا ظهورینه دالدر لکن صفوت اوزره اولسه البته آکا کله جك حالت انك ضدی اولان کدردر بر حال اوزره بقا محالدر زیرا عالم امکانده البته تقلبات وانقلابات درکاردر (ترجمه) کیجه لرده سالم اولدك اکاسن

مغرور اولوب * دیمدك کیجه صفاسنده ایکن ایرر کدر (نطق دیکر)

یعیب رجال زماننا مضی * وما لزمان مضی من غیر

(نقد سخن) بعض کمسنه لر ازمنهٔ سابقه نك احوالنی تعییب وذم ایدرلر حال آنکه ایام سالفه ده تغیرات یوغیدی شمدی بو وقتمزده حرکاتده تغیرات وسکناتده تبدلات وقلوبده تقلبات حاصلی هرنه که شرع وقانون یعنی نقل وعقله مخالف ایسه بی دربی حادث اولمقده در (ترجمه) تعییب ایدرلر بعضیلر شمدی زمان ماضی یی * تغییری وارمی هیچ زمان ماضینك قیل بر نظر

اری اللیل یجری کعهدی به * وان النهار علیها یکر

بو بیت (یکور النهار علی اللیل) آیت کریمه سنه ایمادر یکر یکور ایکن وزن ایچون ثلاثی یه رد اولنوب مضارع مجهولندن حرف علت برای جزم ساقطدر جزم دخی برای وزن ضروری اوله یاخود بر امر مقدره جواب اوله (ترجمه) تجدید ایله جاری اولور کیجه انی کورمزمیسین * تکرار تکرر ایله در روز وشبان ای معتبر

ولم تحبس القطر عنا السماء * ولم تنکسف شمسنا والقمر

ودخی اوائل ایامده اولان نزول باران وظهور رحمت رحمان یینه جریان اوزره در آسمان بزلردن قطرات بارانی حبس وقطع ایلمدی وآفتابمز انکساف دائمیله منکسف وماه تابانمز انخساف لازمیله منخسف اولمدی هرنقدر کناه ایدوب خلاف رضاسی اوزره حرکت ایلسك ینه رحمتنی کالاول دریغ ایلمیوب وضیا ونور قمرینی ازاله ایلمز (نکته) بونده حبسی سمایه اسنادی موحدك بو بیتده صغیری شاب وپیری فنایاب ایلك صبح وشامك کرور ومروری نه نسبت اولنمسی قیلنلندرکه شاعر دیمش (اشاب الصغیر وافنی الکبیر * کر الغداة ومر العشی) (ترجمه) امطاری اکسك قیلدیمی یعنی یره ابرسما * داخی کسوف ایله خسوف ایتدیمی هیچ شمس وقمر

قل للذی ذم صرف الزمان * ظلمت الزمان فذم البشر

لب مقاله) پس انلرك بری واقع اولمیوب بسن زمانك صروفنی ذم ایدوب بویله وقایع کاذبه اسنادیله ظلم ایلدك انسان دخی بو سببدن من دق دق مالیله مذموم اولدی زیرا انسان کامله لایق اولان المؤمن مرءآة المؤمن نمایشنجه بودرکه قبایحی آخره اسناد ایلمیه که دیمشلر (ع) هرکس کشد برآینه خنجر بخود کشد (ترجمه) دور زمانی ذم ایدن نادانه دی ظلم ایتمسون * صنعی ندر بو کردشك مذموم اولور نوع بشر * (فائده) بو ابیاته ملایم بعض کاملان دیمشلر (نظم) یعیب الناس کلهم

الزمانا* ومالزماننا عيب سوانا* نعيب زماننا والعيب فينا* ولو نطق الزمان بنا هجانا* وليس الذئب يأكل لحم ذئب* ويأكل بعضنا بعضا عيانا (نطق آخر)

رب فتى دنياه موفورة * ليس له من بعدها آخره

(رب) تكثير ايچوندر (موفوره) كثيره وتامه ديمكدر (آخرت) دار بقا بودرت بيتك مفهومى تمامنده اولمق خوش كورندى (ترجمه) نيجه كس وار اولور دنياسى وافر* اولور عقباسى انك پس منافر

وآخر دنياه مذمومة* يتبعها آخرة فاخره

(آخر) مد وفتحله ديكر وغير ديمك (فاخره) عظيمه ونفيسه ديمكدر (ترجمه) برينكده اولور دنياسى مذموم* اولور عقباسى غايت ايله فاخر

وآخر قد حاز كلتيهما* قد جمع الدنيا مع الاخره

(كلتيهما) اصلنده كلا لفظى كه دائم الاضافه در بونده مؤنثيدر كه كلتا الدارين مراددر (ترجمه) ايكيسنى بريده جمع ايدر پس* اولور دنيا وعقبا ايله ظاهر

وآخر يحرم كلتيهما* ليس له الدنيا ولا الاخره

(ترجمه) ايكيسندنده اولور بيرى محروم* اولوب اول دنيه وعقباده خاسر (مفهوم چاربيت) نظر تدقيق ايله امعان وتحقيق ايدوب حضرت امير خلافت قرين بيوررركه بو عالمك مشتمل اولديغى ناس درت بخش اولنور كه مقتضاى آيات واحاديث بودر* بر طائفه نك دنياسى معمور لكن آخرتده خور ومقهور اولور وبر زمره سى دخى دنياسى اگرچه خراب لكن عاقبت واخرتى خير ومعمور وبر جماعت دخى ايكيسنى جمع ايدوب دنياسى وآخرتى دخى معمور اولور وبر كروه دخى نعوذ بالله خسر الدنيا والآخره ايكيسندن دخى محرومدر بيورمشلر (توفيق) لكن اثرده كلديكى اوزره دنيا اهل آخرته حرام وآخرت اهل دنيايه حرام واهل الله دن اولنلره ايكيسيده حرام بيورلمشدر منافاتلرى بويله مندفع اولور كه اگرچه دنياسى معمور اولور لكن قطعا درونده علاقه ومحبتى اولان اهل دنيادن اولميوب موجود اولمسيله مسرور ومفقود اولديغى وقتده مغموم ومغمور اولمز حق تعالى اكا مقدر ايلديكى وسعتى ويرر لكن كندى اصلا نظرينه آلماز مطمح نظرى اولان محبت الهيه جايكير درون اولمغله (رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله) زمرۀ موصوفه سندن اولوب محبتدن قطع نظر نتيجه سنى دخى بيلمز (منقبه) اصحاب كرامدن ابن عون كه عشرۀ مبشره دندر مالندن سؤال ايلديلر بيك عدد التون اوزنكى ايله مزين قاترم وارسائرينى بيلمم بيورديلر انتقالنه قريب بدر غزاسندن بقيه قاچ كمسنه حياتده ايسه يوزر التون هر برينه ثلث مالمدن

ويرلسون ديو وصيت ايلدى يوز نفر بدرى غازى بولندى اجراى وصيت اولندى مع هذا جنتلك ايديكى معروف عشره نك بريدر هجرتدن اوتوز ايكى سنه سنده رحلت ايلدى (نطق آخر)

اربعة فى الناس ميزتهم* احوالهم مكشوفة ظاهره

بو بش بيت دخى سوابق كبى احواللرى اعتباريله تقسيم ناس ايچون انشاد بيورلمشدر كه ناس درت قسم اولديغنى فرق ايلدم زيرا حاللرى پك ظاهر ديمكدر (ترجمه) ايدوب درت وجهله بو ناسى تميز* بكا احوالى اولدى بويله ظاهر

فواحد دنياه مقبوضة* يتبعه آخرة فاخره

بو درت بيت قطعۀ سابقه نك ابياتيله توارد كبى اكثرى مكرردر كه ظاهردر ولهذا جمله نك مفهومى بنه بر محلده جمع اولندى (فا) تفصيليه در (يتبعه) ضميرى واحده راجعدر (ترجمه) برينك تنك اولور دنياسى بيشك* اولور عقباسى وسعت ايله فاخر

فواحد دنياه محمودة* ليس لها من بعدها آخره

(ترجمه) برينك اولدى دنياسى مساعد* اولور عقباسى انك پس منافر

وواحد فاز بكلتيهما* قد جمع الدنيا مع الاخره

(ترجمه) ظفر بولور ايكيسنه بريده* اولور دنياده وعقباده تاجر

وواحد من بينهم ضايع* ليس له دنيا ولا آخره

(خلاصه) بيت اولك مفهومنده ناسك درت قسمنى اجمالدن بر بيت ايله تفصيله شروع ايدوب بيورر اول درت قسمك برينك دنياسى كنديدن مصروف لكن عقباده حالى محسود ناس اوله وايكنجى قسمى دنياسى معمورة اما عقباسى مغموره در نعوذ بالله واوچنجى قسمى معظم الدارين مكرم المنزلين دو عالمده فرح ونحور اولوب اصلا برى برينه مانعة الجمع اولمز ودردنجى شقى اوچنجينك ضد كامليدركه (خسر الدنيا والاخره ذلك هو الخسران المبين) (نظم مآل حال) بيريسى دنياده عقباده شقى* بيرى اوله هم ايكيسنده سعيد* بريسى بونده سعيد انده شقى بيرى دنياده شقى انده سعيد (اولكى) انبياده حضرت سليمان وذو القرنين كبى وملوكده دولت آل بويه شاهانى ومحمود غزنوى ونور الدين شهيد وعثمانيه ده سلطان عثمان اول وابو الفتح نعم الامير واوغلى بايزيد ولى امثالى حسن ظن جهانه سبب اولان خدمات شاهانۀ عدالت نشانه دلالتيله معمور الدارين اولدقلرى صكره خادم الحرمين اولملريله جدلدن عاريدر ان شاء الله الكريم روح الله ارواحهم وايكنجى

دنياده كفره دن اولوب مدت عمرينى مشقت فقر صورى ومعنوى ايله كذران
ايدوب وسعادت اسلام دخى عاقبتنده ميسر اولميوب مفلس اخروى اوله اوچنجى
نمرود وبخت نصر وفرعون امثالى كه دنيالرى وسعتلى لكن داربقاده مهان
ومحقرلردر دردنجى قسمى كفر وضلال وفقر وملال اوزره عمرى شدت حال ايله
كچوب نفس اخيرنده هدايت ميسر اولان طائفه در (روايت) حتى غزوا تدن
برنده بركمسنه نك حالى تفكر عقبنده لغز كونه بيورمشلركه بر وقت نماز قيلمامش
ايكن دخول اولى ايله جنته كيرن مسلم كيمدر ديو بيوروب بنه سعادتله اول
كمسنه دركه كفردن تبرى ايله قبول اسلام ودرحال كفار ايله قتاله اهتمام وبرقاج
كافر قتاليله غزا دنصكره شهادت ميسر اولان شخص سعيددر بيورديلر
(ترجمه) آرايرده اولور بريده ضايع * اولميز دنيه وعقباده ظافر (نطق ديكر)

بلوت صروف الدهر ستين حجة * وجربت حاليه من العسر واليسر
(صروف) حادثه لر معناسنه صرفك جميدر ويا خود فتحله آرزو معناسنه (حجه)
كسر ايله سنه معناسنه كه عام وحول وسال دخى ديرلر (ترجمه) صروف
دهرى آلتمش ييل ايچنده امتحان ايتدم انك * عسريله يسرى تجربه سين
ايلدم تكرار

فلم ار بعد الدين خيرا من الغنى * ولم ار بعد الكفر شرا من الفقر
(دين) بر وضع آلهيدركه اصحاب عقولى صاحب شريعت اولان رسولك
من طرف الله تبليغ ايلديكى اوامر ونواهينك قبولنه دعوت ايدر وبو دعوته
اجابت ايدنلره سبب سلامت اولمغله اسلام دخى ديديلر (غنى) مصدردر محتاجى
اولديغى هر نه ايسه موجود اولمقدر فقرانك ضديدر پس محتاج اولديغى شيئك
فقدى فقر دكلدر بلكه محتاج اولديغى نسنه نك فقدى فقردر (كفر) لغتده ستردر
حتى اكنجى يه كافر ديرلر تخمى ستر ايلديكى ايچون واصطلاحده ضروريات دينيه يى
انكاردركه آمنت بالله تركيب معروفى جامع اولديغى الى ماده در برى سورهٔ
اخلاص ايله موصوف ومعروف اولان خالق تعالى يه ايمان ايكنجى ملكارينه اوچنجى
كتب سماويه يه دردنجى انبياى كرام وبشنجى روز جزا ودار بقا آلتنجى قدركه خير وشر
واحد حقيقينك قضاء وقدريله در ودين اسلامك اساسى بنى الاسلام على خمس
اثريله ثابت اولان بش امردركه صوم وصلاة وحج وزكات كلمتى شهادتدر بونلره
شرط ديمك خطادر لكن شهرتى بويله در زيرا شرط اولسه لر بريني ادا ايلمين
مسلم اولمز ايدى معلوم اوله كه اوتوز ايكى فرض بونلردركه اون برى ذكر اولندى

اوج دخى غسلك فرضلريدركه مضمضه واستنشاق وجمله بدنى غسلدر وابدستك
فرضلرى دردر روجه والارى درسكلره دك واياقلرى طوپوقلره دك يله غسل اولنمق
ومسح رأسدر ونمازك شرطى بديدركه خارجنده در برى وقتدر وبدن ولباس
ومكان پاك اولمق وسترعورت واستقبال قبله ونيتدر بدى دخى ركنى واردركه
داخلندر تكبير افتتاح وقيام وقرائت وركوع وسجود وقعدهٔ اخيره وخروج
بصنعه در بونلرده اولان اختلافك تفصيلنه محلك تحملى اولمامغله عذر ايدرز
وكفرى دخى حقيقى ايله حكمى يه تقسيم ايدرلركه محل تفصيلى كتب عقايددر
(ايكى بيتك معناسى) حوادث روزكاره آلتمش ييلدركه مبتلا اولوب عسر ويسر
امثالى احوالنك انقلاباتنى تجربه ايلدم دين اسلامدنصكره غنى بولنمقدن خيرلى
برحال كورمدم وانك ضدى اولان كفرى بجدكدنصكره فقيرلكدن زياده شرلى
برامره مطلع اولمدم ديمكدر خير تعبيرنده لطافت واردركه ماله دخى خير اطلاق
اولنور حتى قرآن كريمده (ان ترك خيرا) ولحب الخير) آيتلرنده مراد مالدر ديديلر
بو محلده بحث عظيم واردر كه فقير صابرمى افضلدر غنى شاكرمى مقتضاى
زمان ايله يرى برينه ترجيح اولنور زيرا (كاد الفقر ان يكون كفرا) وارد اولدى
(الفقر فخرى) حديثى دكلدر كه لا فخر حديثلرى موضحدر ديديلر خصوصا آخر
زمانده مؤمنه غنى سعادتدر ديو بيوردقلرينى امام يافعى روايت ايلديككى
شعرانى بدر منبرده تقرير ايدر (فائده) قوت القلوبده حضرت حيدر كراردن
روايت اولنوركه اكر فقر بر فقيرك حقنده خير ايسه اول فقير حسن خلق
صاحبى اولور وعبادات وطاعاتده تكاسل ايلمز وحالندن شكايت ايلمز
وفقرك صورى ومعنوى فضائلنه واقف اولدقجه حمد ايدر وفقرك عقوبت
اولمسنه دخى علامت بودر كه صاحبى بدخو اولور وعصيان اوزره دوران
ايدر وحالندن شكايت ايدر وقضايه راضى اولمز وافعال حقه اعتراض ايدر
اشته بويله فقردن استعاذهٔ نبويه وارد اولدى بو دخى پوشيده قالميه كه
غنى حقيقتده غناى قلبدر غناى قلبه نائل اولميان كمسنه مال قارونه مالك اولسه
ينه حرص وبخلى دركاردر فقردن دخى مراد ظاهرده مالى اولمامق دكلدر غناى
قلبه مالك اولمامق معناسنه در مطلوب اولان دنيايه عدم محبتدر (حب الدنيا
رأس كل خطيئة) حضرت عيسى روح الله عليه السلامك كلاميدر بو بحثه
دائر سخن قطعات آتيه ده دخى ياد اولنور (ترجمه) بو دينه نصكره عالمده
غنادن بهترين بيلم * فقردن بدترين بيلم كفردنصكره اى ديندار (نطق ديكر)

کثیر المال لیس له عوار * ولا فی کل ما یأتیه عار

(عوار) ضم مهمله ایله عیب معناسنه در (ترجمه) کثرت مالی کشی یه عیب اولورمی ای نکار * داخی هرنه ایتسه مالیله ایریشمز آکه عار

لان المال یستر کل عیب * وفی الفقر المذلة والصغار

(مذلت) ذلتدرکه (صغار) دخی فتحله برمعنایه درامامضمله دکلدرکه صغیر معناسنه اولوراول ایسه مطلوب دکلدر (ایکی بیتك مألی) مالی چوق اولان کسنه ایچون تعییب یوقدروا کاهرعارض اولان امر سبب تعییر اولمزدیمکدر (ذیل) سابقا بیان اولندیغی اوزره وقت اولورکه مال حسنیاتی اجرایه وسیله اولور اکرمالدار دن برکسر صادر اولورسه مال ایله جبر نقصان وتطییب جنان ایدر وذلت عارض اولان محلده مال انی عزته وسیله تبدیل اولورا کرسقامت بدااولسه انی تربیهٔ مال ایله صورت استقامته تحویل ایدرا کربرعسرت عثرت کورنسه یسره اقاله ایدر فقیری غنی وقلبی مستغنی ایدرغوایتی ارشاد وخائنی امن آباد ایدرلر محزونی فرحیاب وکلامی صدا قتمآب قیلوردائما اقرانی کندینه غبطه کار اولوب اکرغائب اولسه تأسفله تجسس وحاضر اولسه عرض محبتله دفع تعبس ایدرلر اکراسراف ایلسه سخی جواد واکربخل ایلسه تحری واقتصاد دردیرلر مناسبتسز سخنساز اولسه کلام مغلق اثرفضل موفور * وصائم اولسه مجتهد معمور وبلاموجب مفطر اولسه معذوردردیرلر حکما دیمشلردرکه مال قبحیاتی حسنیاته تبدیل ایدربلید مغشوش ایسه حلیما * وشدید مدهوش اولسه ثمرهٔ ذکادردیو رمکرینی فطانت وهذیانی بلاغت وخلط کلامنی فصاحت وجهل سببیله سکوتنی حکمت عدایدرلر اکرعقوبت ایلسه تأدیب وخست ایلسه ترغیب اولور سفاهتنی حداثت سنله وعتهنی پیرلکی ایله معذور کوروب سفلی ایسه درویش مشرب وملحد ایسه ابدال لاابالی مذهب ایدوب اکرمنکر ایسه نقشبندی مسلك ورمال ویاوفاق ایسه عرفان ایله خزینه دار رازدان فلان ایدرلر اکرکافیء قلبزن ایسه طبیعت اشیاده ماهرفیلسوف حکمت واکرقافی ایسه زاهد اهل فقاهت ایدرلر حاصلی مال صاحبنی حافظ وساترالدیغی جهتدن نیجه لری دیمشلردرکه مالنی ضایع ایدن کشی کندی نفسنی ضایع ایدر ابو الاسود دؤلی تابعی یورمشکه هرسائلك مطلوبنی تدارکده تهالك ایلمك انلرکبی بدحال اولمغه سببدر (ع) فان زال عنه المال یوما تفرقوا) کندی دیمشدرکه لفظهٔ لادفع تقم وکلمهٔ نعم ازالهٔ نعم ایدر ابن الجهم دیمشدرکه منصوب ایکن بذل مال جقدر معزول

ایکن بذلی جنوندرکسبندن بذلی جهلدرزیرا کسب رزقی مشقتله تحصیلدر زحتمسزانی تلف حق تعالیدن مانع خلقدر زیرا حلاله حساب واسرافده عقاب بلاارتیابدر اماما کولات ومشروبات وملبوسات وقت وحاله مناسب اولان حدی اوزره اولدقده اندن سؤال وحساب یوقدرکه (الاما کلت فافنیت ولبست فابلیت واردا ولدی (ع) واعظ مکثرکبی کبی برسوزقالدی * جود وسخایی پادشاهلره ترك ایدلکه انلر ایچوندرملوکه تقلید جنوندر ضروب عربدندرکه الشحیح اعذرمن الظالم) یعنی ظالمدن بخیلك عذری قبوله احقدر زیرا ظلمله سخادن عدلله خست اولادرکه دیمشلر (البخل خیر من سؤال البخیل) دیمکدرکه بخیل اولمق تلفدنصکره بخیله آب روصرف ایلمکدن خیرلیدر (لاخیر فی المرء اذالم یکن یحفظ ما یکرم من اجله) لکن فقیرلك اسباب عصیانی غنیدن آزدرزیرا عصیانه زمان ومکان واخوان مساعده لری لازمدرکه انلرفقیره فرصت ویرمزلر وفقیردن رجای غنا خلاف رضای مولی دکلدرلکن غنیده فقردن خوف ایلمك مرضی الهی یه مخالفدرکه (الرزق علی الله) مفهومنده اطمئنان اولماسقدن ناشیدر (ترجمه) زیرا مالك کثرتی هرعیبی ستر ایلر تمام * فقر ایچنده نوردیده م وار مذلتله صغار

کذالک الفقر بالاحرار یزری * کما ازرت بشاربها العقار

(عقار) ضمله شرابدر (ترجمه) فقر ایدر آزادکانی دنیه ده خوار وذلیل * نیته کیم باده ایدر هرشاربنی خوار وزار (بیت)

مساکن اهل الفقر حتی قبورهم * علیها تراب الذل بین المقابر

(خلاصهٔ بیت) فقرانك دنیاده حاللری ارباب فراسته عیاندرکه انلرك مسکنلری تاقبره دك یعنی قبرلری دخی ذلت ومسکنت اظهار ایدرکه اهل غنانك قبرلری مثلا هرنقدر جائز کل ایسه ده عظیم طاشلر ولطیف طپراقلر فرش ایدوب اطرافنه بعض نباتات واشجار غرس ایدرلر (فائده) قبرك باش طرفنه برطاش وضع اولنمق شریعت شریفه ده وارد رکه عثمان بن مظعون حضرتلرینك قبرینه سلطان اقلیم رسالت علیه التحیة کندی دست سعادتلریله برطاش وضع بیوردیلر وقبرك نباتاتنی قطع ایلمك مکروهدر زیرا انلرك تسبیحی میتك عذابنك اندفاعنه سببدر مکرکه یابس اوله دیو بزازیه ده مصرحدر وتازه لك دخی منهیدر مکرکه ضروری تعمیری لازم کله وقبرك طاشنه باش قویوب نائم اولمق سبب اذای میت اولدیغی نصاب الاحتسابده مصرحدر اوزرینه باصمق ومقابر ایچنده آتش یاقوب وسائر

اموری عادیه‌یی فعله کتورمکده ظنك ندر (ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا)
(ترجمه) اهل قبرك مسکنی حتی که قبری اولدی خوار * قنده اولسه خالك ذلت
و سفته اولور نثار (نطق)

دلیلك ان الفقر خیر من الغنی * وان قلیل المال خیر من المثری

(مثری) مالی چوق کسنه در مبتدایه خبریت ثانیده اولدیغی جهتدن ایکیسنك
مألی برابر یازیلور (ترجمه) دلیلك وارکه خیر اولدی غنادن فقر آشبار *
دخی مال کثیردن خیر اولور مال قلیل ای یار

لقاؤك مخلوقا عصی الله للغنی * ولم تر مخلوقا عصی الله للفقر

یعنی فقیرلك غنیلکدن خیرلی اولوب و مالی آز اولان کسنه کثیر المال اولان
کشیدن خیر اولدیغنك دلیلی و بو دعوانك شاهدی بودرکه کوررسین که مخلوق
ایچنده عاصی اولنلر هب غنی اولنلردر لکن فقری اولان کسنه‌نك عاصی اولدیغی
کورمدلك زیرا ارتکاب معاصی ایلمك البته ذی قدرت اولان کسنه‌دن ظهور
ایدر انکیچون دیدیلرکه فقیر صابر غنی شاکردن افضل وبلکه فقیر شاکی دخی غنی
شاکردن افضلدر قالدیکه دقت محلی بودرکه حالنه صبر و حمد ایلمك کرکدر اکرشدت
فقر ایله بعض هذیان ظهور ایدرسه کنهکار اولور استغفار لازمدر اکرچه بعض
اصحاب اضطرابك خلجانی درکاه الهیده عبادت قدر مقبول اولورسه دخی
چونکه کبیلردن ظهور ایدن خوش کاورمعلوم اولدیغی جهتدن تأدب ایلمك
کرکدر زیرا عبد مملوك نمونه بندهٔ خدادرکه بر عبدی مالکی مضایقه‌ده اوزره طوتسه
عبد دخی خوشکو اولوب بو تاب نیاز اولسی البته خوشدر اکرچه حال ضیقنده
بدکو اولسی معذور اولورسه دخی کذلك حق تعالی دخی ملکنده تصرف ایدر
ظلمدن منزهدر الامان دیمکدن غیری چاره یوقدرکه امان الله نام حبیب کریم محمد
همعدد درانك حرمتنه دیوب بنه درکاه حقده نیاز جمله‌دن اولادرکه زیرا رزق
ولو کان قلیلا قناعتکاره کفایت مقداری مخلوقدر سن انی طالب اولدیغك قدر
رزقك دخی سنی طلبکاردر جملهٔ ارزاقکی استیفادن اقدم موت کلمك محالدر بزم
اضطرابمز بنه بزم عدم قناعتمزدندر حق تعالی توفیق ویره (ترجمه) غنا ایله
کوررسین نیجه‌سی حقه اولور عاصی * اولورمی فقر ایله عاصی خدایه عاجز و ناچار

(نطق آخر) تفنی اللذاذة ممن نال شهوتها * من الحرام و یبقی الاثم والعار

(لذاذت) علامت وزننده و ابوابدن مصدردر (شهوت) آرزو ایلمکدر بو بیتده فنا
و بقاذکری جمع ضدین در لذات عاجله که آنی و یومی و اسبوعی و شهری و سنوی

وعمری و ابدی دیو انواعنی بیان ایلمشلردر بونلرك جمله‌سی فانیدر لکن نیجه‌سی
مباح اولمغله خاصة شرع شریفده حرمتی متعین اولان مشتهیات نفسانیه‌یی
مساعدهٔ روزکار و اعانت نفس و شیطان بدکار ایله اجراسنه ندامت تعقیب ایدوب
خالق و مخلوقدن استحیا ایله عار و کنهکار اولمقدن غیری ثمره‌سی اولمدیغی
آشکاردرکه لذتی بالکلیه منسلب و نسیا منسیا زواله منقلب اولور (ترجمه)
حرامك لذتی زائل اولور برانده ناچار * همان باقی قالور جرم و کناه و ذلت و عار

تبقی عواقب سوء فی مغبتها * لا خیر فی لذة من بعدها نار

(عواقب) عاقبتك جمعیدر (مغبت) مصدر میمی غائب اولمق که مجلسده بولنمامق
بو ابیات ساده علی العاده نصح شیخانه و پند واعظانه‌دن عبارت اولمغله مألleri
ظهوری بنه بناء ترجمه‌لرینه تحمیل و احاله قیلندی (ترجمه) کیدر لذت قالور
ذلت ایله رنج قباحت * ندر لطفی اولذاتك که انجامی اوله نار (نطق دیکر)

النار اهون من رکوب العنار * والعار یدخل اهله فی النار

خلاصه خلقدن عار ایلیوب غیرت اقران ایله دنیاده عمری فکر ماسواده و طول
امل هواده تلف ایلمکدن جهنم عذابی اهوندر زیرا امور دنیا مقدرات الهیه ایله
مقسوم از اید رزیاده و نقصان اولمق انجق برکات طریقیله درکندی حالنه قویسه
تهالك ایلمسه و یاخود طریقنده سعی ایله کتدیکی کشی تلف ایلسه دخی یکساندر
(ع) ازل مقدر باری خدا کلور کورینور * بیهوده کارلقله اوقات کذار اولوب
مأمورات الهیه‌ده تکاسل ایلمکده قطعا ضرر شآمت صوری و معنویدن غیری
ثمره یوقدر مع هذا بو حالله مبتلا اولان کسنه جهنمه مستحق اولور زیرا حجاب
احباب ایله مشغلهٔ دنیایی تکثیر ایلمك سائر فرائض و واجبات و سنن و مستحبات
اجراسندن صاحبنی منع ایلمکله شاید عفو باری تعالی و شفاعت شفعایه
مظهر اولمزسه جهنمی اولور النار ولا العار (ترجمه) رکوب عاردن
آساندر نار * آتر آتشلره اربابنی عار

والعار فی رجل یبیت وجاره * طاوی الحشا متمزق الاطمار

طاوی آج جایع کبی یعنی جوع سببیله منقبض (حشا) اعضاء داخلیه (متمزق)
یرتق (اطمار) اسکیلر کهنه لباسلرکه رثیث الهیئه اولنلردن کنایه‌در (رب اشعث
اغبر ذی طمرین تنبو عنه اعین الناس لو اقسم علی الله لابره) حدیث شریفنه دخی
اشارت اولنمق احتمالدرکه مآل حدیث شریف نیجه صاچلری پریشان یوزلری
غبار آلود کسنه‌لر واردرکه لباسلرنده شقاق اولوب اسکی و یرتق وناس انلردن یوز

دونديروب كوزلريني قپارلر مع هذا اكر حق تعالى يي ياد ايدوب برامر واقع اولور بو
قسم ايلسه حق تعالى انى يميننده حانث اولمقدن صيانت ايدوب اول امرى
وجوده كتورر ياخود دعا ايلسه البته قبول ايدر راشته بو مرتبه ده بارى تعالى نك
قوللرى واردر ديمكدر بو سياقده احاديث شريفه متعدده در (نتيجه) عار وغيرت
اكر دنياده حكملك اقتضا ايلسه رعايت خاطرى اوزرينه شرعا لازم اولان
قوكشيلرى آچ وسائر احتياج ايله مجروح دلان وناز فقر ايله جكرلرى بريان ونالان
اولدقلرندن اغماض عين ايله ياتوب راحت ايدن كمسنه عار ايله متصف اولمق كركدر
حتى اثرده كلمشدركه هرزمانكه جبرائيل برامر ايله نزول ايده جاران حقنده تواصى
بالخير ايدرشايدكه بونلرنيله همسايكان برى برينه اصحاب فرائضدن اوله لر ظن
ايدرم ديو بيورلمش ايدى (ترجمه) كشى يه عاردر اولور راحتله ياتمق * ياتوركن
آچ وعريان جارى ناچار

والعار فى هضم الضعيف وظلمه * واقامة الاخيار بالاشرار

(ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) حكم عامنه نظرله انشاد اولنمشدركه
حكومتلر خصوصا امور عبادك شرعيه لرى ارباب استحقاقه تفويض اولنمامق
اصحاب غيرته عاردر (ترجمه) ضعيفى منكسر ايتمك اولور عار * دخى اخيار
يرينه دوره اشرار

والعار ان يجدى عليك صنيعة * فتكون عندك سهلة المقدار

(ان يجدى عليك) سكا هديه وعطيه اولنمق ديمكدر (ترجمه) اولور عار اول
عطيه سنا كه اول * سنك عندكده اوله سهل مقدار

والعار فى رجل يحيد عن العدا * وعلى القرابة كالهزبر الضارى

(يحيد) مطلقا يوزچويرر ديمكدر برماده تعيينى ايله اندن روكردان اولمق مراد
اولنوركه بونده اعدا اقيد اولندى حتى مصدرى اولان حيدود معروف قاطع
الطريق ايچون اسم اولمشدر (عدا) عدونك جمعى وفعول وزننك جمعى فعال كلمك
بو لفظه مخصوصدر (قرابت) اقربا كه ذوالقرابه تقديرنده در (هزبر) كسرايله
ارسلاندر (ضارى) صياد يعنى آوجى (ملخص معنى) عار اودركه عدودن يوز
چويره كه انده متانت كركدر لكن اقرباسنه ارسلان كبى شدت كوستره اول ضعفا
مع هذا مستحق شدت وصلابت دكللردر خصوصا كه محتاج اوله لر طوعا وكرها
امرفرونى انقياد ايدرلر (ترجمه) عدودن يوز چويرمكده اولور عار * اسد كيبى اوله
خويشانه ضار

والعار ان تك فى الانام مقدما * وتكون فى الهيجا من الفرار

(انام) بونده عساكر معناسنه (مقدم) مقدمه دربش قسم خميس ديدكلرى
عسكرك چرخه جى تعبير اولنان قسميدركه انك مقابلى ساقه در دمدار ديملك
وايكى طائفه دخى ميمنه وميسره كه صاغ وصول جناحين دخى ديرلر وبرى دخى
قلبدركه اول درت بخشك وسطيدر سرعسكر وياسردار اكرم صدراعظم وياخود
شهنشاه معظم هرقنغى موجود ايسه انده قائمدر زيرا انسانده دخى قلب سلطان
اعضا وعرش الله در (معنى) عيب وعار اول وقتده ثابت اولوركه مثلا بو سالده
دولت اسلاميه يه مسعود ولتنك واقع اولان رعونت وتكديرنده سرعسكر
بولنوب جمله دن بحسب الرتبه مقدم ايكن ميدان محاربه يه غازيان اسلام دخول
ايلدكده اول رئيس القوم فرار عن الزحف كبيره سنى بين الخلايق علنا ارتكاب
ايدوب عساكر اسلام پايمال كفار خاكسار وبالجمله اردوى دولت عليه عار تكردهٔ
اشرار اولمغه سبب اوله * زهى بيغيرتى وبيحميت * كه سردار اختيار ايده
هزيمت * (ترجمه) دخى روز وغاده اوله هم فار * اودر عار اوله عسكر
ايچره سردار (نطق آخر)

جاهد على طلب الحلال ولاتكن * تغذوه بالاسراف والتبذار

(جاهد) امردر نفسكه مخالفتله جهاد اكبر ايله ديمكدر (حلال) نص ايله تعيين
اولنان امور صريحه دركه حرامك ضديدر ايكيسى ميانندهٔ اكرچه شبهه لى امور
واردر لكن حله قريب اولان مباح وحرامه اقرب اولان مكروهدر حتى ديمشلركه
حلال صريح وحرام صريح ايچون متانت وعدم ارتكاب كركدر ميانلرنده اولان
مشتبهاتك زمانى دكلدر زيرا انده تحرى ايلمكه زمان مساعد دكلدر اكر حرامدن
اتقا وبعض حلالى كه مباحات مقوله سيدر ترك ايده بيلورسه متقى وورعكار
اولمش اولور ديدلر اللهم يسر ولاتعسر (فائده) بودخى لازمهٔ تقوادندركه حرام
دخى بعض محلده مكروه معناسنه در ازجمله (كل لعب حرام) حديثنى شراح
كراهت معناسنه درديو فقهاى اصوليين دن نقل ايدرلر اهل جدل بوندن تنصيح
ايدوب هر جائزه وهرغيرجائزه ديو يازدقلرى امرده ظاهرى اوزره حكمه جسارت
ايليه لر (تبذار) فعال اسرافك تفسيريدر تكرار وزننده مصدردر (حرام) حلال
طلبنده سعى ايليوب اندمدخى اكر كثرت اوزره رزاق حقيقى كرم ايدرسه اسراف
ايله مبذر اولمه كه (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين) بيورلدى (ولاتسرفوا)
دخى نهى صريحدر هر شيده اسراف ايتمكدر حتى درياده ابدست المقده دخى

حدشرعدن زیاده صواستعمال ایلمك اسرافدر واسراف خیروبركتك زوالنه سببدر دیدیلر (ترجمه) چالش كسب حلاله قیلمه اسراف * قوام واعتدال اوله سكا كار

الا لاهلك اولضیفك اولمن * یشكو الیك مضاضة الاعسار

(مضاضه) وجع مصیبت (اعسار) عسرك جمعی كه عسرت وشدتلردر بو بیت بیت اولدن استثنادركه اسراف ایلمه هرحالده مكركه اولاد وعیالك اوله‌لر خصوصا ماه صیام وبیرام ویوم عاشورادە اوله كفایت مقدارندن وسعتلی حركتله مسامحه ومساعده‌یه جوازواردر ومسافردخی انلره ملحقدرانلردنصكره فقرادن سكا حالنی عرض ایدنلری اصلانهر وقطعا یأس ایله رد ایلمیوب اشته بونلره عطایا وهدایاده اذن شرع دركاردركه بونلره اسراف دینمز انفاق دینوركه اربابنه خلف ایله‌یم رشب بوفرشتهٔ سماوی دعا ایلدیكی ثابتدر (ترجمه) ایدوب اهلك ایله مهمانكه صرف * دخی عاجزلره ایله عطااوار (نطق دیكر)

ذهب الرجال المقتدی بفعالهم * والمنكرون لكل امر منكر

(مقتدا) تقلیدا اهلی اثرلرینه اقتفا وقولی وفعللرینی سند اقتدا ایلدكاری كسنه‌لر (فعال) كسرایله فعلك جمعیدر (منكرون) كسركافله بونده تبدیل وتغییرایدنلر دیمكدر (منكر) فتح كافله درمنهی معناسنه ومنكرون رجال اوزره معطوفدركه بونده ناهون مراددرلكن صاحب ترجمه مصرع ثانی‌یی مستقل مبتدا وخبر ایلدیكی ظاهرا ابعید كوربنور زیرا بیت ثانی‌یه نظرله جمله‌سی كیدوب بن قالدم دیمك مراد اولدیغی ظاهردر (مآل) احوالی اقتدایه شایان اولان پیغمبران كرام خصوصا خاتم الانبیا اولان حبیب ملك علام جمله‌سی ترك دنیا وعزم عقبا ایلدیلر علیهم السلام وانلردنصكره خلیفهٔ اول صدیق اكبركه نهی منكرایلمكده پیشرو وپیشقدم امت مرحومه در وفاروق اعظم وذوالنورین وعشرهٔ مبشره‌نك دخی فتق ورتقه وجلب وسلبه قادراولان نیجه اصحاب كرام ارتحال ایلدیلر (ترجمه) كتدی رجال مقتدا افعال خوش معروف ایله * قیلدی كروه منكرین هوام منكرده قرار

وبقیت فی خلف یزین بعضهم * بعضا لیدفع معور عن معور

(خلف) تحریك ایله دربعضیلری سكون اختیار ایلدیلرلكن عندالتدقیق صورت سكونی اضافتنه مخصوصدر (معور) افعالدن مفعول صیغه‌سیله‌در اصلنده مخوف اولان خلل محلنه عورت دیرلرایدی كرك ثغرسرحدوكرك صف قتالده

اولسون صكره هرحیا اولنان نسنه‌یه اطلاق ایلدیلر واعور عیبلی ومذموم دیمك اولور حتی بدل اعور وخلف اعور لفظلری بئس البدلده مستعمللردر یعنی برحسنك یرینه كان قبیحه دیرلر * پس خلف قرینه سیله بونده معناسی ذكر اولندیغی اوزره حسن وملیح اولنلرانتقال بقا ایلدكلرنده انلردنصكره انلره نسبتله جمله‌سی معور ومعیوبلردرانلرك بعضیلری بعضیلرنی تزیین ایدرلر واول تزییندن اول معورلرك غرضلری بری برینك عیبلرینی دفع یعنی زینتله ستر ایلمكدر اشته بواوصاف ایله یعنی سبب عورت اولان امر ایله اتصافی ترك ایلمیوب بلكه انی بعض آرایشله ستره سعی ایلمك دأبلری اولان طائفه ایچنده قالدم یوروحضرت امیرناظم ولایت مصیر كرم الله وجهه (ترجمه) قالدم اوزمره ایچره كیم بربیرینی تزیین ایدر * دفع وستر قصدی ایله عورات افعالنی شرار

سلكوا بنیات الطریق فاصبحوا * متنكبین عن الطریق الاكبر

(بنیات) ابنك تصغیری اولان بنی كه اوغلجقدرانك جمعی بنیات اوغلجقلر دیمكدر طریقه نسبتله طریقك اوغلجقلری كوچك یوللر دیمك اولوركه شارع اعظمدن تشعب ایلمیه اكثری سكهٔ غیرنافذه‌در (متنكب) معتادك خلافنه انحراف معناسنه اولان نكبت لفظندندر پس متحرف یعنی طریق مستقیمدن عدول ومیل ایدیجیدر (ترجمه) چیقمز نیجه اینجه طریق بدعته سالك اولوب * آیرلدیلر اول شاهراه حقدن ایتدیلر فرار (نطق آخر)

ولا خیر فی شكوی الی غیر مشتك * ولا بد من شكوی اذا لم یكن صبری

(شكوی) برمضرك سوء صنیعله اضرار وتعدیسنی حكایت وخبرویرمك معناسنه اسمدر مصدری شكایتدر (مشتكی) افتعال بابندن مشتكو صیغهٔ فاعل اوزره فی الاصل واویدر صكره یایه قلبنه ماقبلنك كسری موجب وانكله اكتفا حذفنی دخی اقتضا ایدوب تنوینی كافه الحاق ایلدیلر صاحب شكوا دیمكدر (مرام) همدرد اولوب حالدن بیلن كسنه‌یه واقع اولان ظلم وضرر وكدری خبرویرمكده خیر واطف یوقدر زیرا صبرم اولمدیغی زمانده البته شكوادر كاردرازجمله بوحالی بیلمزاستنقال ایدرایاكرحالدن بیلسه بوامرده یكابرنفع كلی ایلمزسه دخی شكایتمی اصغا ایدركه صبری اولمیان كسنه‌نه حالی سویلمك انشراح دل وتوسیع صدرامثالی فوائدی واردر صبری اولمیان كشی شكوادن دخی حبس نفس ایلسه علت عروضنه سبب اولوردس لحكمة الی استماع وصبر وعبرتله التفات لازمدركه درعقب سامع كندی حالنه شكر ایده دیدیلرانكیچون تواصی بالصبرایله اصلحای مؤمنینی

وصف بيورروب قلمتنى دخى ايمانيچون خاسريندن استثنا ايدركه (ان الانسان لفى خسر الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) مفهومنده قسم ربانى وارد اولمشدروا كرحالدن بيلسه بحرى وبرى بو ايكى مثالى ملاحظه ايدوب انقلابات روزكاردن ناشى كندى متانت حالنه اعتماد ايليوب مكر حقدن داخل امنيته بينا شمزايديكه بوندنصكره ايكى بيت ايله اول ايكى مثال اجمال اولنور (ترجمه) خيربوقدر شكايت ايلمكده غيرمظلومه * كه بيلمز حالدن بيصبره شكوامى اولورناچار

الم تران الماء ينضب ماؤه * وتأتى على حيتانه نوب الدهر

(نضوب) معجمه ايله دخول وزننده واول بابدن مصدردركه صويره باتمقدر ناضب غائروسافل ديمكدر وبونده ماءذكر اولنمغله فقط باتوب بعيد اولمق معناسنه تجريد اولنمشدر (اسرى بعبده ليلا) كبى (حيتان) باالقلركه حوتك جمعيدر (نوب) نائبك جمعيدر لكن نائبه نك جمعى اولمق اوزره نوائب معناسنه استعمالى مسامحه يه محمولدر حوادث ومصائب مراددر (نتيجه) بوبيت بيت اولده اولان مصابه نقل تمثيل ايله تسليتدركه تكلمدن خطابه التفاتدر دريانك صويى باتسه وچكلسه وبلكه قلت كاسه دخى باالقلره بالايا ومصائب پيدا اولور مثلا مضايقهٔ مكان پيدا اولمق كبى وكندى يلردن بيولك بالقلرك انلرى اكلى كبى وصيادلك تسلطى وسهولتله درشبكهٔ صيد اولمسى كبى واكرصو باالكليه زائل اولورسه موت تحقق ايلمك كبى اشته بونلرى شهودلك سكاسبب عبرت اولمزمى (ترجمه) انى كورمز مسين كه قلت آب ايرسه دريايه * ايرر ماهيلره دست مصيبت دمبدم اى يار

الم تران الفقر يرجى له الغنى * وان الغنى يخشى عليه من الفقر

فقروغنايه دائر كلام چندابيات مقدم مبسوطدر (خلاصه) بودخى برظاهر امردركه محل عبرتدر وفقير كندى حالنده بردخى فقيراولمز مصغربردخى تصغير قيلنمز ديمشلردر بلكه انك حقنده ملحوظ اولان غنى اولمقدر هرنقدر كندى حالنه راضى ومتسلى ايسه دخى لكن غنى اولان كشى اكرتسليم تام وتفويض كلى ايله اهل كمالدن دكل ايسه غناده فقراحتماليله اول خوف زوال دركاردر نعوذبالله زيرا فقرغنانك ضديدر بوينك زوالى بريني بهرحال موجب اولور پس اكرصبراهلى بولنورسه نعم المطلوب زيرا اهل صبرحقنده (وبشر الصابرين) بشارت عظمى وتسليت كبرادر لكن اكرصبره مالك دكل ايسه شكايت نافعدر اماحالدن بيلن وياخود ابيات سابقه مألى اوزره نفعى واعانتى مأمول اولان كمسنه يه افادهٔ حال

اولنه والاهركيمه اولورسه شكوا اتمتدن غيرى مفيد اولمز مالك حقيقى تعالى عن الزوال دركاهنه سحرلرده آه جانكاه ايله امان يا ربى ديمك اهل اسلامه لايق اولان احوالدندر زيرا مخلوق سؤاله غضب ايدرلكن خالق ترك سؤاله غضب ايدر والله يغضب ان تركت سؤاله * وبنو آدم يغضب حين يسأل (ترجمه) دخى كورمز ميسين كيم فقرايچون اولورغنا اميد * غناده خوف درهم هركمالك چون زوالى وار (نطق آخر)

اذا زيد شرزاد صبرا كانما * هو المسك ما بين الصلاية والفهر

(صلايه) فتح مهمله ايله دوز طاشدركه اوزرنده مسك وسائر اجزا سحق ايدرلر (فهر) كسرفا ايله ال قياسى لكن بونده دسته سنك مراددر (ترجمه) شوكسكيم شرزياد اولدقچه صبرى آرته كويا اول * ايكى سنكك ارهسنده ازلمش مسك ازفردر

لان فتيت المسك يزداد طيبه * على السحق والحر اصطبارا على الشر

(فتيت) فعيل وزننده برشيدن حاصل اولان خرده مثلا اتمك اوفاغى كبى (سحق) ازمك واوفاقلامق (حر) عبدك ضدى (اصطبار) صبردر مقدر يزداديه مفعول بهدر (معنى) حركه آزاد ومروت صاحبى اولان كمسنه ازدياد صبرده ايكى طاشك آرهسنده اولان مسكه بكزركه سحق اولدقچه رائحهٔ طيبه سى زياده اولور انك دخى حقنده شروروفاسد كثرت بولدقچه صبرى ترقى اوزره اولور (ترجمه) اولور سحق ايله عنبرپارهنك خوشبويى چون مزداد * آنكده اصطبار شرده بوى خلقى عنبردر (نطق ديكر)

اريد ذاكم ان يهشوا الطلقى * وان يكثروا بعدى الدعاء على قبرى

(ذاكم) اسم اشارتدر مشاراليه مراجدر ذلكم ايكن لام ساقطدر (يهشوا) اوچنجى بابدن هشاشت يعنى بشاشت حاصل ايدهلر (طلقت) اچق يوزلو اولمق (فائده) دعادرت نوعدر برى رغبت ورجا دعاسيدر انده اللرى اچوب دوشلرينه برابر قالقمق كركدر وبرى دخى رهبت كه مصيبت وقحط ووبا امثالى دفعنه اولان دعادر اللرك ارقه سى يوزينه كلوب آيه سى كويا بركسنه يي كوكسندن دفع ايدوب كلسنه مانع اولمق هيئتنده طوته وبرى دخى تضرع وابتهال دعاسيدر انده شافعيه نك تشهدده اللرينك هيئتى كبى كه كوچك وياننده كى پارمقلرى عقد يعنى قپايوب اورته پارمغى باش پرمغيله حلقه كبى دائره ايدوب شهادت پارمغى برنسنه يه اشارت واراءت ايدركبى طوته ودردنجى دعاء سردركه خفيه صورتيدر ظاهرده برصورت مخصوصى بوقدر خالق ايله مخلوق ميانده توجه دروندن

عبارتدر رفع يد اولنمز ايكی ال قالدرمقده حكمت برى ظاهرلر ويرى باطننك
توجهنه اشارتدر ولسان مرام جنابنى ترجمه وبيان ايدر ومسح وجه يعنى
الى يوزه سورمك سنت متبركه در كه روح وبدن ميانده اولان حقيقت
جامعه يه رجوع تنبيهيدر كه ازلا وابدا علم حقده اولان اعيان ثابته دن كنايه در
اول حقيقت زيرا شيئك وجهى حقيقتيدر پس وجه ظاهرى اكا مظهردر
(كل شئ هالك الا وجهه) سرندن نمونه در وبو سياق محمد بن الحنفيه دن امداد
فتاح صاحبنك نقليدر (ذيل) ودعاجى دخى اوچ قسمدر برى مضطردر انك دعاسى
كندى حالى وهيئتيدر كه انطق من لسان القالدر حرف وصوته حاجت يوقدر
مستجاب اولور وبرى دخى مضطر دكلدر لسان مقالى سويلر اكر خلوصكار ايسه
حقنده رفق بارى ظهور ايدوب مستجاب اولور وبرى دخى شدت حال صاحبيدر كه
برمدهوش بولنيوب حق تعالى يه ربط دل ايلمشدر بعض اوقاتده رفع يد ايدر
ايلمزسه دخى رابطه سنى نقض ايلمز وحالنه انسب اسم الهى ذكريله طلب ايدر
دردينى سائر دنيا وطالب وسعت نوا اولمغله ارباب غفلت وغروردن معدوددر
لكن مؤمن برمؤمنك حالنه واقف اولوب خبردار اولديغنى بلا اعلام ازدرون نياز
وانك محتاج اولديغى امرى تسهيل بابنده ظهر غيبدن رجاسى خلاف شرع
اولمديقجه قرين قبول اولور وبر امرده صورت رضا وخلاف رضا دخى جمع اولور
مثلا مبتلاى عشق حقنده تبريد ايله تخليص مطابق رضادر لكن
جمعيتله واندفاعنه تخصيص خلاف شرع ورضادر كذا وكذا (سهمه) علما ديديلر كه
(ع) للدعوات تأثير بليغ * البته درگاه حقده نيازك اثرى حاصل اولور اگرچه
تفاوت اوقات ايله اولورسه ده زيرا (ادعونى استجب لكم) امر جسيم ووعد كريمى
ومطلقدر زمان ومكان وحال قيدى يوقدر خصوصا ميت حقنده مغفرت ايچون
بعض خواصه تشبث اولنمق مثلا يتمش بيك توحيد كبى اثرايله اثبات ايدرلر
كوا كب زاهره دعا براد ايدركه امام يافعى ارشادنده امام قرطبيدن وغيريلر
قسطلانيدن ونجم غيطى معراجنده محمد بن عراقدن ونيچه لرك دخى انضمام
روايتيله ضعفدن ترقى برله سندنده قوت حاصل اولمشدر بيوريلشكه يتمش بيك كره
(لا اله الا الله) بركمسنه كنديسنك جهنمدن آزاد اولمسى نيتيله ذكر ايلسه كنديسنك
ناردن فداسى اولور وبرغيرينك خلاصى ايچون دخى اولقدر ذكر ايلسه انك
دخى خلاصى واقع اولور (لله الحمد والمنه) زيرا هيلله افضل الذكردر هيئت خاصه
وطور مخصوصى يوقدر على كل الحال توسيع اولنمشدر وذكرى اكثار حقنده آيات

واحاديث وارددر وكثرت دخى قياما ذكر اولنمدقجه ثابت اولمزديو قرطبى مجاهددن
روايت ايدر ومنافقانى حق تعالى قلت ذكر ايله وصف ايلمشدر كه (ولا يذكرون
الله الا قليلا) بيوردى دخى (من اكثر ذكر الله برئ من النفاق) حديث شريفى
توضيح ايدر كه كثرت ذكر الله ذاكرلك ذمتنى نفاق صفتندن برى ايدر ديمك
مألنده در وديكر اثرده دخى سزلر دلى اولمشلر دينه جك مرتبه ذكر ايدلر ديو تنبيه
نبوى صادردر كه جهره توقف ايدر شاعر ديمش (اذا ذكرتك كاد الشوق
يقتلنى سرا * وقلبى وروحى عند ذكراكا) بواطوار بالجمله دركاه حقده نياز ودعا
ديلنندر كه حديث قدسيده كلمشدر بركمسنه يى بكا دعادن بنم ذكرم مانع اولسه
انك مطلبنى بن اتمام ايدرم بيوردربونده ذكر دعا موقعنده اولور (مأل بيت)
بوامتزاج والفتدن بنم مرادم بودر كه بشوش اوله لر انلرك هشاشت وبشاشتلرى
بنم طلاقت ونضارت ايله تكريم وجهمه سبب اولورو دخى بنم قبرمده بندنصكره
چوق دعا ايده لر وبو وجهله صفاياب اولوب حالمده ترقى حاصل ايدوب وجهمه
نضرت ولطافت كلور ياخود بنم طلاقت وبشاشتم انلرك نضارت وحسن حاللرى
ايچوندر كه انلر كسب بشاشت ايليوب اندن فائده مند اولدقلرنده بنم قبرمه كلوب
اكرام وزيارتمى تكثير وبنى دعا ايله دلشاد ايده لر كرم الله وجهه قبر حضرت
مرتضاده اولان اختلاف ازجمله تصريحكرده صاحب اسعافدر كه كوفه ده
دار الاماره ده در ياخود مسجد كوفه ده ويا نجفده در وياخود بعد الدفن حضرت
حسن الى مدينه ده والده سى يانته نقل ايلديكه اسلامده ابتدا قبردن قبره نقل
بونلرده واقع اولدى ياخود برده اوزره تحميل اولنوب ضايع وغائب اولدى
بعضلرى ديديلر كه بلاد طيده بولنوب دفن اولندى كوفه ده حالا مشهد على محلنى
ابتدا اظهار ايدن پادشاه بويهيه دن فنا خسرو عضد الدوله در لكن اهل اطلاع
ديديلر كه انده مغيره بن شعبه مدفوندر قبر مرتضوى دكلدر (العلم عند الله)
(ترجمه) بو مرادمدر كه وجهمله اوله لر تازه رو * قبرم اوزره صكره ايده لر
دعايى بيشمار

وان يمحونى فى المجالس ودهم * وان كنت عنهم غائبا احسنوا ذكرى
(يمحوا) يعطوا معناسنه عطا ايدرلر (ود) وزن ومعنا وعدد حرف وعدد حساب
جملسنده حب لفظيله مشتركدر (مأل) ودخى مرادم بكا انلر مجلسلرده محبت
ويره لر يعنى محبتلرينك اثرى اولان مطايبه وملايمت اوزره بنمله آسايش والفت
ايده لر واكر بن انلرك غيابنده بولنورسم حسن ذكر يعنى خير ايله ياد ايده لر كه انك

اثری بقاده حاصل اولوراشته بوسیاق امت محمده تعلیم وارشاددرکه همدملرله
حسن الفت وغائبلر حقنده یادخیریت ایله متصف اوله‌لر (ترجمه) داخی
مجلسده بکا عرض محبت ایده‌لر * حسن ذکرمله غیابمده اوله‌لر آشکار (لطیفه)
مجالسده غلاظت وتعبس اوزره اولمامق کرکدرکه (عبس وتولی) صورت حکایتده
نهیدرمطایبه وملاطفه سنت سنیه درکه (المؤمن دعب لعب) بیورلدی یعنی مؤمن
غلیظ اولمز کولر اوینار حدود شرعیه‌دن خارج شقا درجه‌سنه وارمیوب خیر
الاموراوزره حرکتنه مساعدهٔ اسلامیه واردر حافظ اسمعیل روایت ایدر مجلس
پیغمبر علیه الصلاة والسلامده سن شیخوخته وصول بولمش برخاتون کلوب
حضور سعادتده نیاز منداولدیکه جنتله حقنده دعا بیوریله اول حضرت
بیوردیلرکه قوجه قاری جنته کیرمز اول خاتون بودهشت آمیز کلامی کوش
ایلدکده ظاهرحاله حمل ایدوب بکا ایدرك عودت ایلدکده بیوردیلرکه وارلئ افاده
ایلئ که عجوز اولدیغی حالده کیرمز بلکه (فجعلناهن ابکارا عربا اترابا) کریمه‌سی
ناطق اولدیغی وجه اوزره تازه وبکر اولوب بعده داخل اولورلر (لطیفه) حضرت
امیر کرم الله وجهه خرما تناول بیورردی وخرمانك چکردکنی سلمان فارسی
حضرتلرینه آتار وانکله ملاطفه ایدرلردی سلمان حضرتلری برقاچ کره صبر
ودفع ایلدی لکن پیرلك ایله شباب بری برلرینه طبع جهتندن متباین اولمغله زیاده
اولدقده جناب سلمان دخی نکته انداز بنداولوب دیدیکه اشته خلافتده‌سنی
دردونجی درجه‌یه تأخیرایدن سنده اولان بوخفتدر پس جناب سلمانی تطبیب
استحلال بیوردیلر فقیردیرمکه سلمانك انتقالی اوتوز ایکی ویااوچ سنه سنده
اولدیغنه کوره بومنقبه صحت بولمز لکن اوتوزالتی یاخودیدی سالنده اولمسی
تجویز ایدر زیرا خلافت حضرت امیر اوتوز بش سنه‌سی ذی الحجة الحرام
اواسطنده واقع اولوب قرق سال ماه رمضانی اواخرنده شهادتی سابقا مفصلدر
(لطیفهٔ اخری) حضرت امیره برکسنه کلوب دیدیکه بوکیجه والدهم ایله احتلام
اولدم امان یاخلیفة الله بکا جزاسی نه ایسه اجرا بیورن انلردخی امر ایلدی اول
شخصی برکنشلی محله ایصال ایلدیلر پس نه بیوردیلرکه اول کسنه‌نك کولکه
سنه حد زنا ضرب اولنه واقعا خواب آلود اولان کشی عالم غیبده بدن عنصرینك
ظلی مثابه‌سنده اولان بدن مثالی خیالی ایله زنا ایلمش پس عالم شهادتده انك لایقی
بودرکه حد زنا قاسی انك سایه‌سنده اجرا اولنه (نطق آخر)

علیك باخوان الصفاء فانهم * عماد اذا استنجدتهم وظهور

(اخوان صفا) صفوت حال وتصفیهٔ بال صاحبلریدر مطلقا (مهمه) بعض یاوه
کویان خلط کلام ایدوب اخوان صفا ائمهٔ اثنا عشردن وسائل معروفه‌نك
مؤلفلرینه اعادر سوزی باطلدر زیرا رسائل اخوان صفا محرریطی دیدکلری
حکیمکدر اوچیوزاللی تاریخنده نصکره فوت اولمشدر فلسفه ایله منطق شریعته
دسیسه الملك ملاحظه‌سیله اللی بررساله جمع ایلمشدر دولتشاه تذکره‌سنده فرید
عطاره اسنادی دخی واقع دکلدر امام سیوطی اربعون ودعائیه مناسبتیله
تفصیل ایلمشدر حق تعالی اول ملاحظه‌نك رواجندن شریعت شریفه‌یی محافظه
ایلمشدر لله الحمد والمنة (عماد) عالی بنالرکه دیرك انلره لازم کلور ذکر جزءدر
(استنجدت) استمداد ایلدك دیمکدر (ظهور) ظهرك جمعیکه ظهیر معناسنه
ویاعالی دوه‌لردر مصرع اولده بودخی نسخه‌در (ع) تکثرمن الاخوان ما اسطعت
انهم (اسطعت) اصلنده استطعت در قادر اولدقجه دوستی چوق ایله دیمکدر
(ترجمه) قدرتك یتدکجه اخوان صفایی قیل مزید * استعانت ایلدکجه اوله‌لر
ساکه ظهیر

ومابکثیرالف خل وصاحب * وان عدوا واحدا لکثیر
(یعنی) بیك دوست چوق دکلدر لکن بردشمن چوقدر (روایت) اصحاب کرامدن
برینه دیدیلرکه سنك دوستلك کیمدر جوابنده بنم دوستم دوستلریمك کثرتنه سبب
اولان کشیدر دیمشدر (ترجمه) بیك اولورسه یار وبولداشی کشینك
چوق دکل * وقت اولورکه برعدو برکیشی‌یه اولورکثیر (نطق دیکر)

مافیك خیرولامیر یعد له * قضیت منك لباناتی واوطاری
(خیر) مالکه عطامراددر (میر) طعام (لبانات) ضمله حاجات معناسنه‌در
مفردی لبانه حاجتدر (اوطار) دخی اومعنایه تفسیردر مفردی وطردر مصرع
اول عربك (ماعنده خیرولامیر) کلامندن مأخوذدرکه ضرب بندر (مال بیت)
مالك یوق وبرالطفك دخی یوق که سنك وجودك انك ایچون دیوعد اولنه سندن
مرادلرم حاصل اولدی یعنی خیراوشر ابرامره برامزسین پس مرادم سنی آکلامق
ایدی اکلادم که وجود وعدمك مساویدر (ترجمه) سنده یوق برخیرایله
برفائده کاوله شمار * حاجتم یوقدر بنم سندن جهانده نابکار

فان بقیت فلاترجی لمکرمة * وان هلکت فمذموما الی النار
(ترجمه) دنیه‌ده اولدقجه امید سعادتدن بعید * پس هلاك اولدقده قیلارسین
جهنمده قرار (نطق آخر)

الى كم يكون العذل فى كل ليلة * لما لا تملين القطيعة والهجر

(لما) يرينه وهل دخى نسخه در (عذل) تقديم مهمله ايله لوم ايتمك تملين) تمتعن ايله وزن ومعناده يكسان (قطيعه و هجر) بعد وفرقت (مأل نظم) بوناسك بهرشب سنى تكدير وملامت ايلرى نيجه بر بوندن فراغت ايلزميسين بو خلق سويلتمكدن فارغ اول برزمان دخى فرقت ايله تمتع ايدوب انكله دخى مألوف اول وعلت خلقتكى فكر ايدوب بو عشق مجازى حقيقته قنطره قيل دائرۀ حقيقتدن معرفته استعداد كسب ايله ليعرفون حكمى ظاهر اولسون هرمنزلده بويله وقفه كثير اسل اولمغه عمرك تحملى بوقدر ديمك اوله (ترجمه) هرشب عشر تقزاده بوملامت نيجه بر* انقطاع وصل وهجران ساكه اولمزمى مضر

رويدك ان الدهر فيه كفاية * لتفريق ذات البين فانتظر الدهرا

(رويدك) امهل فعلنك اسميدر كافسز (رويد) مهلا ديمكدر امهل مهلت ويرديمكدر كاف خطابه علامتدر اسم دكلدر پس اعرابدن حظى يوقدر يعنى مضاف اليه دكلدر نوبك دارك كبى اولمزبقية مصرعك جمله سى مفعول اولور وورويدك ارواداً لفظندن مرخم ومصغردر آخرى اجتماع ساكنينى دفع ايچون تحريك اولندى صفت وحال ومصدر دخى اولور لكن درت حالندن بو محلده اولكى يعنى اسم فعل اولمسى مختاردر (دهر) ذكر اولنمشيدى وبونده ردّ العجز واردر (ذات) ذونك مؤنثيدر السنۀ ثلاثه نام ترجمه مزده مفصلدر واقع اولان حالات ميانه ده اولمغله بين تعبير اولندى اسرارك صدورده اولمسيله ذات الصدور طلاقى كبى (ذات بينكم) وارداولدى وذات مقحمدر تفريق البين ديمكدر ديديلر (ترجمه) سن براز صبر ايله تفريق ميان ايچون زمان* سيف قاطعدر بصيرتله اكا اول منتظر (بيت)

افلح من كانت له قوصره * يأكل منها كل يوم مره

(قوصره) خرما زنبيليدر بونده استعاره واردر حرف الخاء المعجمه ده ذكر اولان بيت ودخى دال مهمله ده (ع) افلح من كان له كرديده) مصرعلرنده بومفهوم معلومدر كه تفنن قبيلندندر (ترجمه) بولدى اوكسه فلاحى برسپد خرماسى وار* كونده بركره تناول ايلك اولمش مدار (نطق)

كدّ كدّ العبد ان احببت ان تصبح حرا * واقطع الآمال من مال بنى آدم طرا

كدّ اولكى كسر دال ايله امردر وايكنجى نصبله مصدردر (مثل كد العبد) تقد يرندهدر (حر) عبدك ضديدر (آمال) اميدلر ومرادلردر مفردى املدر

(طرا) جميعا وبالكليه ديمكدر (خلاصۀ شعر) صباح حشره وارد قده احرار وابرار واخيار ايله محشور اولمغه محبتك اكروارسه يعنى مقصودك حريت اخرويه ايسه بودارفناده قوله لايق وقولك وظيفه سى اولان مشقت عبوديتى حسن اختيار كله فعله كتور جمله ناسك مالندن قطع ايليوب اميد عيال كرلك وكركسه كندى مدار معاشكده اولوب كدّ يمين وعرق جبين ايله كسب ايدوب حلال وزلال تعيش ايله ديمكدر (ترجمه) تعب چك قول كبى حر اولمق استرسن عزيمت قيل اميدك قطع ايدوب مال بنى آدمدن اول بيزار (لا تقل ذا مكسب

يزرى فقصد الناس ازرى * انت ما استغنيت عن غيرك اعلى الناس قدرا

(ملخص شعر) كسب آدمى بى خوار ايدر ديمه كه بلكه سن كسب ايله تعيش ايدوب اول وجهله سائر ناسدن مستغنى اولديغك وقتده قدرك انلرك ميانده جملهدن اعلى اولور (ترجمه) حقير اولور ديمه كاسب كه سائل اندن احقردر* قودن قدرك استغنا ايله اعلا اولور اى يار (نطق آخر)

اذا انت لم تزرع وابصرت حاصدا * ندمت على التفريط فى زمن البذر

(تفريط) برامرده تقصير ونقصان (زمن) زمان (بذر) تخمى اكمك يعنى زرع البذر تقريرنده (ترجمه) اكمسك بوكون يارين بيچنلرى كوردكده سن* نادم اولورسين بو تقصيره قالورسين پركدر

وما ان ليوم البعث زاد سوى التقى * تزود به حتى القيامة والحشر

(ان) زائده (بعث) ارسال يعنى خلق ثانى كه احياى اموات مراددر (زاد) آزق (تقى) تقوادر (نتيجۀ مرام) تقوادن غيرى قيامت كونى ايچون آزق ارلمز الى الموت تقوايى تحصيل ايليوب الى راه آخرته توشه پيدا ايله ديمكدر (ترجمه) روز بعثك زادى تقوى وعبادتدر همان حاضر ايت حشر وقيام ايچون بو كون زاد سفر (نطق ديكر)

ما ان تأوهت فى شئ رزيت به * كما تأوهت للاطفال فى الصغر

(ان) زائده (تأوهت) تأوه ايلدم ديمكدر (يعنى) آوه مدّ وواوك سكونى وهانك كسريله درو (آه) واوى الفه قلبله (واوه) فتح وكسر واومشدده وسكون ها ايله و(اوه) فتح واوايله در و كسر واو صورتنده (اوّ) هانك حذفيله (واوّتاه) واوايله هاميانته تادخوايله در بو صورتده مد وقصر جائز ديدى صورت لغت اولدى جمله سى فارسيده اوواه وحيفا ودريغا ديمكدر كه تركيده يازقلر وواه واه وهاى مدد ديديكمز محللرده عربك ادا ايلديكى كلمه لردركه مقام تضجر وتفجع وتوجع ده

ایراد اولنور لرانی ادا ایلدم دیمکدر (برزیت) تقدیم مهمله ایله درمصیبتلندم دیمکدر (اطفال) چوجقلر در صغار وصبیان کبی (ع) حرض بنیك علی الآداب فی الصغر * بیتی شرحنده مراتب سن ترتیب اولنمشدر (خلاصهٔ مآل) چوجقلرك صباوتلری وقتنده انلره تقوه ایلدیکم قدر بن برمصیبتده مضطر ومضطرب اولوب آه آیلدم دیمکدر لکن نه وقتلرنده اولدیغی بیت ثانیده کلور (ترجمه) برمصیب ایچره بن برآه دلسوزا یتدم * ایتدیکم کبی یتیم معصومه آه پرشرد

قدمات والدهم من كان یكفلهم * فی النائبات وفی الاسفار والحضر

(والد) بابا (من) استفهامیه در (نائبات) محنتلر (اسفار) سفرك جمعی (حضر) سفرك ضدیدر كه بربلده ده قائم اولمق سفر تعبیری شرعا وسط سیر ایله اوچ كونلك محله دك كتمكدر كه افطار صوم مشروع اولور پس هراوچ كون برمدت سفر اولدقده جمع اولمق مفرد اولمقدن اولادر (نتیجه) اشته اولوقتده بن صبیلرك حاللرینه آه ایدرمكه بابالری اخرته كتمش اوله وسفر وحضرده محنت ومشقت خسته لك وسائر عوارض حیات ظهورنده امرلرینی كیم متكفل اوله دیمكدر (الیس الله بكاف عبده) واقعا انسانده پدری وحیوانده مادری اولمیه وسائر بیروحده نظیری اولمیه یتیم انلره دینور دریتیم كبی (ترجمه) والدی كوچمش انك كیم تربیه ایلرانی * حادثات دهر واسفار وحضرده ای پسر (نطق آخر)

الشیب عنوان المنیـــة * وهو تاریخ الكبر

بو بیتلر هر هوند رزبرا حرف. ذال معجمه ده اولان شعر كبی طرحندن وصلی اولی قیلندن اولوب ولكل وجهه دیمك اولادر بحور عروض بحر بحری آب كبی اولمغله طباع علل واعراضندن اعراض ایله وحشتدار دربو علتله اوزان اشعار قطعا اشعار اولمدی (تاریخ) تعریف الوقت ایله تعریف اولنمش اسمدر فی الاصل ماه روز لفظندن معرب مورخ كلمه سندن مأخوذ مصدر قیلنوب اسمیته منقولدر (فائده) معلوم اوله كه تاریخ یدی طبقه اوزره در (هبوط آدمی (طوفان قبطی) فرس قدیم) اسكندری رومی) والتنجی هجری) ویدنجی ملكی جلالیدر) لكن تاریخ هجری وضع اولیسی خلافت فاروقده اون التنجی سنه شعبانده دیوان اصحابده بعد المشوره تعیین وسر سالی محرم الحرام اولمق اوزره سید الاشهر المحرم اثر شریفی روایتیله تنبیه وتبیین بیوردیلر (مآل بیت) انسانك قیللری بیاض اولمق موتك سرنامه سیدر وسنك وقت كبرتنك تعریفیدر (ترجمه) شیبی بیل عنوان موتدر ای پسر * یعنی شیبك اولدی تاریخ كبر

وبیاض شعرك موت شعـــرك ثم انت علی الاثر

(یعنی) قیلك آغرمسی انك موتیدر كه انك ابری اوزره سنك دخی موتك محققدر (ترجمه) پس بیاض مویك اولدی موت مو * سنده خی موته ایررسین براثر

فاذا رأیت الشیب عـم الرأس فالحذر الحذر

(ترجـه) جمله باشك آقلغن چون كوره سین * برتدارك اوزره اول ایله حذر

(نطق آخر) كنت السواد لناظری * فبكی علیك الناظر

(ناظر) كوزك قاره یری كه بیك انده در بو شعری حرتیهٔ نبویه اولمق اوزره انشاد ایلمشدر كه بیورورسن یارسول الله بنم كوزمك سیاه اولان محلنك سیاهلغی یعنی رونق نوری اولمش ایدك انكیچون بنم اول سیاههٔ چشم سنك فرقتكده سكا بكا ایلدی (ترجمه) سواد چشم ایدك ای سواد نور بصر * فراق ایله نوله قانلر نثار ایدرسه نظر

من شاء بعدك فلیمت * فعلیك كنت احاذر

(معنی) بن سندن حذر ایدوب سنك موتكدن خوف ایدردمكه كورر كوزم ایدك چونكه سن (انك میت) سرینه مظهر اولدك موتی هر كیم مراد ایدرسه مانع یوقدر همان (انهم میتون) حكمیله محكوم اولسونلر (ع) نور دیده م یوخسه سنسز نیلرم دنیایی بن (ترجمه) فنا بولورایسه شمدنكرو بودار جهان * نه غمكه ای شه عالم سنك ایچوندی حذر (نطق دیگر)

یعزونی قوم براة من الصبر * وفی الصبر اسباب امر من الصبر

بو نظم والایله سرتاج انبیا علیه التحایانك هجرتنده حضرت مرتضا كندی مردانه حركتنی بیان بیورر (یعزونی) تعزیه دن یعزی لفظنك اعلال اولنسان جمعی یعزون كلمه سنك آخرینه یاء متكلم لاحق ونون اكا وقایه اولمشدر صورت مجهولده معلومدر (قوم) ضمیر جمعك بدلی ویافعلك فاعلی اولوب واو مجرد علامت جمعیت اولور (اسروا النجوی الذین ظلموا) واكلونی البراغیث كبی (براة) عراة كبی جمعدر مفردی بری بیزار دیمكدر اوچنجی (صبر) فتح وكسر بایله ادویه دن برآجی جزء دركه سقوطیردن كلور مراولدیغی جهتدن اشعارده تمثیل اولنور بونده وزن ایچون ساكن قیلندی مقدم اولان صبرلر ایله میانه ده جناس تام واردر قانلرك ایكیسی بردركه حبس نفس معناسنه تركیبده دخی معروفلردر (ترجمه) تعزیه ایلر بكا برقوم بیصبر وخبر * صبر ایچنده آجیلر وار درصبردن تلختر

یعزی المعزی ثم یمضی لشأنه * ویبقی المعزی فی حر من الجمر

(يعزى) جمع سابقك مفردى (معزى) اسم فاعلى (معزى) اسم مفعوليدر (احر)
وزنى ايچون تنوين لاحق اولدى (جمر) آتش حتى جمرات ثلاث حرف تا اوانده
يازلمشدر (ترجمه) تعزيه ايدن ايدر پس كندى كارينه دونر* اول
مصيبتديده يى قورانش ايچنده كيدر (نطق آخر)

وقيت بنفسى خير من وطئ الحصا * ومن طاف بالبيت العتيق وبالحجر

(بيت عتيق) كعبه درعتيق قديم معناسنه ياخود ضرر حوادث روزكاردن
مصون ديمك ياخود نفيس ديمكدر (حجر) كسر وسكون ايله در حطيم تعبير اولنان
محلك داخليدركه بيتى طواف ايدنلر انى برابر طواف ايدرلر فى الاصل انثاى بناده
طاش ناقص كلمك انى علامتله ابقايه وعدم ادخاله سبب اولمشيدى ارتحال
حضرت سنه سنده سنهٔ آتيه يه قالورسم انى دخى بيته ادخال ايده يم ديور حديثلرينى
اشراب ووقتيله ضمنه ضمنا اجازت دخى بولنمغله ابن زبيرك خلافتنده بيت قضاءً
محترق اولدقده تجديدى لازم كلوب حطيمدن حجرى ادخال بيت ايلديلر صكره
حجاج ظالم ابن زبيرى صلب ايلدكده اهانة بيتك فقط شمال ديوارينى هدم وحجرى
حجرايليوب كالاول ابقا ايلدى صكره ينه اعادهسى استفتا اولندقده بيت شريف
ملعبهٔ ملوك اولور خوفيله ارباب فتوى اذن ويرمديلر صكره نيجه ملوكك تعميرى
وسلطان مراد رابعك بالكليه اساسندن بناسى وعدد كرّاتى مقدما يازلمشدر
وحجر نسخهسى ايچون قافيه مساعد دكلدر (خلاصهٔ بيت) روى زمينه اياق
باصمش ذيروحك وبيت خدايى وحجر حطيم ميزاب آرايى طواف ايدنلرك جملهسنك
خيرليسى اولان ذات پاكى نكهدار اولوب نفسمى انك محافظهسنده فدا ايلدمكه
وقت هجرت مرادادر (ترجمه) وقايه ايلدم نفسم ايله خير الاناسى*
كاودر زوار بيتك افضلى محبوب غفار

رسول الخلق اذ مكروا به * فنجاه ذو الطول الكريم من المكر

(نجا) تشديد ايله نجاة ويردى ديمكدر (طول) فتحله قدرت وادمام وفضل
واحسان (مكر) حيله وخدعه (مآل) واذ يمكر بك الذين كفروا) كريمهسى
مدلوليله كفرهٔ قريشك سوء قصد ايلدكلرى وقتده انلرك مكرلرندن (خير الماكرين)
اولان قادر كريم اكا نجات ويرب خلاص ايلدى (ترجمه) رسول حقه مكر
ايتدكلرنده يعنى كفار* نجات احسان ايدوب حفظ وحمايت ايتدى ستار

وبت اراعيهم متى ينشروننى * وقد وطنت نفسى على القتل والاسر

(خلاصه) وقتا انلر پيغمبر عليه السلامه سوء قصد ايلديلر مدينهٔ منورهيه هجرتله

مأمور اولوب صديق اكبر ايله معا نصف الليلدن صكره مكهٔ مكرمهدن چيقوب
كتدكلرى حينده بنى جامه خوابلرينه براقديلر بندخى خانهٔ سعادتلرنده ياتدم
كاوب بزلرى پريشان ايلملرينه منتظر ايدم ونفسمى دخى بن وبن نفسمى توطين
ايليوب پيغمبر عليه السلام اوغورينه قتيل واسير اولمغى نفسم قبول ايلدى
(ترجمه) فراشنده ياتوب اولدم وفاته منتظرهم* نتيجه راضى اولدىسى وقتله
نفس ناچار (منقبه) پيغمبر عليه الصلاة والسلام بقيهٔ صناديد قريشك
اسلامندن مأيوس اولدقلرنده مقدما اذاء وجفالرندن بعض اهل اسلام اذن
هما يونلريله حبشه هجرت ايلمشلرايدى مدينهٔ منورهده والدين محترمين طرفندن
بعض اقرباواهاليسندن دخى نيجهلر شرفياب بيعت اسلام اولمغله فى الحقيقه
سلطان المسلمين اول سوى سلامتبويه هجرت داعيهسى فؤاد حقايق مفادلرنده
پيدا اولوب اصحابك سمت سلامهٔ طيبهٔ طيبهيه نقل ايلملرينه اجازت بيورديلر
وكنديلرى دخى هجرت مراد ايلدكلرى رجال قريشك معلوملرى اولدقده
دار الندوهيه جمع اولوب بو امرده مشاوره ايلديلر ورأيلرينى بوصورت اوزره تقرير
ايلديلركه هر قبيلهدن بر قوى وشجاعتدار كسنه تدارك اولنوب جملهسى بردن
وجود سعادتلرينه قلجلرله ضرب وقتل ايدوب قانى جمله قبائل عربه طاغيلور هر
نقدركه عبدمناف زادهلرك قوت قاهرهلرى اولسهده جملهٔ عرب ايله مقاومتلرى
محالدر پس ديته راضى اولورلر هر صقالدن برقيل مثيلنجه ديتى اداوسائر اصحابى
دخى كيمى هلاك اولنور وكيمى اسكى دينه عودت ونيجهسى دخى فرار ايدر
بوطريقله بوداهيهيى اوزريمزدن دفع ايدرز بوخسه اكرديار آخره كيدرسه بزلرى
مضمحل ايلمك مجزومعزهر ديو بوانفاقلرى مرآت حضور سعادتده عكس انداز
صورت اولدقده الفرار مما لا يطاق من سنن المرسلين حكمنى اجرا وجناب صديق
عتيق رفيقى طريق اولوب (الله ولى التوفيق) نعم المولى ونعم الرفيق ديوب غار جبل
نورى مختار كوروب اول طرفه روانه واندهه قرار ايلديلر ازين جانب خذلهٔ قريش
سعادتخانهٔ نبوى دركاهنه كيجه ايله جمع اولوب درون خانهيه دخوللرى سحرى
اولمق صوابديدلرى اولديغى جهتدن تأخير وعلى الصباح دق باب ودرون حجرهده
نظر اندازجامه خواب اولدقلرنده حضرت مرتضايى بولديلر ومحمد قنده درديو
استخبار ايلديلر (صلى الله عليه وسلم) جناب حيدر كرّار دخى بيلم ديدى واقعا
غارده اختفالرى مكهدن شر وجلرندن صكره نظام بولمشيدى خانهٔ
سعادت لانهسنده اول عنقاى قاف سعادت وهماى هما يون اوج رسالت عليه

التحیه‌یی بولمدقلرنده فی الاصل سمت یثربه نیت توجهلری معلوم اولمغله اول طرفه روانه اولدیلر (روایت) علمادن ثعلبی وابن اثیردیرکه (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله) کریمه‌سنڭ حضرت مرتضی حقنده نزولی طریق مدینه‌ده واقع اولدی وامام غزالی احیاء علومنده بیوررلرکه اول شب جبرائیل ومیکائیله حق تعالی وحی ایلدیکه سزلری بری بریکزه قرنداش ایلیوب وبریکزڭ عمرینی طویل ایلسم قنغیکز طول عمر استردیکز هر بری کندی عمرینڭ درازتر اولمسنی طلبکار اولدقده خدای تعالی بیوردیکه بنی ادمدن علی‌یی حبیبمه برادر قیلدم علی بوشب عمرینی برادرینه فدا ایدوب انڭ یوانده موتی اختیار وحیاتنی اکا ایثار ایلدی سزلر نیچون انڭ کبی برادرلکده طورکمال اوزره اولمدیکز پس انده سزدن زیاده بو فضیلتی سببیله انی دشمنلرندن نکهدار وحراستکار اولڭ دیو امر الهی صدوریله کاوب لحاف پیغمبرده حراست حیدری ایچون جبرائیل جانب رأس ومیکائیل طرف قدملرنده قائم اولدیلر وپیك وحی مبین بخ بخ ذهی سعادت ای ابو طالب زاده سکاکه حق تعالی سنکله ملکلرینه فخر ایلدی دیمشدر

وبات رسول الله فی الغار آمنا * موقی وفی حفظ الاله وفی ستر

(غار) طاغلرده اولان دلیکاره دیرلرکه بیولڭ وکوچك حجره کبی محللردر وبونده نور نام طاغده حضرتڭ اثنای هجرتده صدیق اکبر ایله اوچ کون اوچ کیجه اختفا بیوردقلری غار معهود معروف مراددر (موقی) محفوظ معناسنه وقایه‌دندر (الشجاع موقی) مثلنه ایمادرکه اهل شجاعت من طرف الله محفوظدر دیمك اولور ستر کسر ایله پرده‌درکه سترهٔ معنوی ومحافظهٔ ربانی‌یه اشارتدر (ترجمه) او کیجه غار ایچنده یاتدی یعنی فخر عالم * خدانڭ حفظ وستری ایله محفوظ ولدی هربار

اقام ثلاثا ثم زمت قلائص * قلائص یفرین الحصا اینما یفری

(زمت) زمامدن مجهولدر اویان اورتلوب بلحاملندی دیمك (قلائص) اباقلری وزون دیشی وکنج دوه‌لردر مفردی قلوص در بونده مراد مطلقا دوه‌لردرکه اول اشب خارج مکه‌ده بر کافره تصادف ایدوب قاضی میرحسین یزدی نقلی اوزره سپارش بیوردیلرکه غار ثوره اوچ کون صکره ورنده دوه‌لرینی کتوره اول دخی عهده وفا ایلدی (یفری) قطع ایدر وپاره پاره ایدر دیمك یعنی اوچ کون انده اقامت بیوروب بعده متین قوی دوه‌لر حاضرلندی که اباقلری التندن حصی مرورده طاشلر صاچیلوب اطرافه طاغیلور ایدی (ترجمه) اقامت ایتدی اوچ کون

انده صکره نصرت ایله * مدینه‌یه هجرت بیوردی شاه احرار

اردت به نصر الاله تبتلا * واضمرته حتی اوسد فی قبری

(تبتل) انقطاع (معنی) بن بوخدمتمده دین الهی نصرتنی مراد ایلدم وسائر ماسوادن امیدیمی کسدم وبوطور اوزره حرکت تاکه بنی قبره وضع وباشم التنه برطاش بصدق اولنجیه دلڭ مجزوم ومحفوظ دروغدر یعنی ذخر آخرت عدایلمشمدر (ترجمه) فدا ایلدم سرم دین خدایه نصرت ایچون * بوجانم تنده ایکن دونمزم وارمی قفادار (منقبه) حضرت صدیقڭ اوغلی عبدالله برقوی ومتین وشجیع کسنه ایدی کیجه اولدقده خانه‌سندن چیقوب کاور حضور نبویده قریشڭ تدبیر وحرکتلرین عرض وافاده ایدوب ینه مکه‌یه واروب سحری انده کورینوب کیجه مکه‌ده ظن ایدرلر ایدی وابو بکرڭ آزادکرده‌سی عامر بن فهیره‌نڭ قیونلری وار ایدی کیجه کاوب سود کتوروردی جناب پیغمبر علیه السلام وصدیق اکبر اندن تناول ایدرلر ایدی ومشهور اولدیغی اوزره برچفت کوکرچین غارڭ قپوسی اوزره یرطه وضع ایدوب اورمجك انڭ اطرافنی وبالکلیه درکاهی آغ ایلدی اول شب دشمنلر آثار نبویه‌یی ایزلیوب اول محله‌نڭ کلدیلر یرطه وبیت عنکبوتی کوردکده درون غارده کسنه اولمق احتمالی یوقدر دیو عودت ایلدیلر واقعا قوشلر ایله اورمجك انلری دام بلادته دوشوروب ایچری باقدیلر بیت شریفده کوکرچین امین وسالم اولمغه سبب بودرکه نسللری کثرت بولمغله دعا بیوردیلر

(نطق آخر) لست اری ما بیننا حاکما * الا الذی فی الکف بتار

(بتار) بونده نسخه ایکیدر بای موحده مقدم اولورسه قطع معناسنه اولان بتر ماده‌سندن اولوب سیف قاطع مراددرکه ابتر لفظی دخی بوماده‌دن مقطوع البرکه دیمکدر اکر فوقیه مقدم قلنورسه هلاك معناسنه اولان تبار دندر (ترجمه) خصومت رشته‌سین قطع ایتمکه برحاکم حاسم * کورنمز هیچ مکر دستمده کی شمشیر آتشبار

وصارم ابیض مثل المها * یبرق فی الراحة ضرار

(مها) بللور دیمکدر بیاض وصاف سنڭ معدنیدر (راحه) آوج وآیه که الك ایچی داخل ید معناسنه (ترجمه) دخی شول سیف قاطعکیم یوزی آق اولدی چون بللور * المده برق خاطف کبی رخشان اوله اول ضرار

معی حسام قاطع باتر * تسطع من تضرابه نار

(تضراب) ضربده شدت مبالغه وزنیدر بو ابیاتده مآلی ترجمه‌دن عیان اولمغله

تصديعدن حذر واملالدن كذراولندى (ترجمه) بنم باتمده در شمشير بران
عدوتدميز*دم اعدا شارا ولورانك ضربندن آتش وار

انا اناس دينناصادق * انا على الحرب اصبار

(صبار) مبالغه ايله صابردر (ترجمه) جناب احمده امت برز كيم دينمز
صادق*براول غازيلرزكيم حربه عون حقله صبار (ذيل) بوشعره اسامة بن زيدك
جوابى واردركه اولى بودرمفيد اولمامغله تمامى ياداولنمدى نعم الذى حكمته بيننا
فاثبت لحالك الله ياجار (نطق ديكر)

نحن بنو الحرب بناسعيرها) حرب عوان حرها نذيرها) تحث ركض الخيل فى زفيرها
(سعير) كمال اوزره يانمش آتشدركه نار جهنمه اطلاقى دخى بو معناد ندر (لهاسبعة
ابواب) كريمه سى منطوقنجه ابواب وطباق اعتباريله اتلريدر كه حرف نون
اواخرنده كاور (حرب عوان) مقدما بركره دخى مقاتلها اولنان جنك كه مجرب
اولمش اولور (تحث) قندورترغيب ايدرديمك (ركض) حيوانك برذسنه يه
طلبندن ناشى اياقلرين تحريك وحمله ايلمسى (خيل) آتدر بونده ركضى خيله
تخصيص ايلمك اول حالتك انده شدت ظهورى ايچوندر (زفير) بونده اتشك
صداسيدر (ترجمه) حربك اولاد يوزايندك نارنى برشرر*شول مجرب حرب
كيم جرى ايدرخلقه اثر*سرعت اسبانى باعثدر كورلديسى مكر (نطق آخر)

انا الذى سمتنى امى حيدره*ضرغام آجام وليث قسوره

(حيدره) وليث وضرغام) جمله سى ارسلاندر (آجام) بيشيستان نيستان كه
ورمان قامشلقدر بونده مراد ارسلانلرك اكثريا كيجه قالدقلرى محللردر مفردى
اجمه در (قسوره) نباتات كه مراد آجامدر ذكر محل طريقيله ارسلان مراد
اولنديغى دخى واردركه فرت من قسوره لفظ كريمندن ظاهردر وصائدرامى يعنى
كمانكشلكله شكار ايدن كسنه معناسنه دخى كاور (مأل) حضرت مرتضى
تحديثا كندى وصفنده بيورركه بنده اولان شجاعت بكا مادرزاد دركه حين
ولادتمده والدهم فاطمه هيئت وجيهانه مى كوردكده كندى پدرى اسمى اسد
خاطره كلوب بنى انكله تسميه مراد ايدوب تفننا ايله حيدر دبو بنام قيلمشدر ضميرايله
حيدره براى شعردر وبندخى حقيقتده ضرغام آجام وليث قسوره وغضنفر غابات
يعنى اولاد آدم مياننده ارسلان شجاعت وپهلوان صلابت ايله موصوفم لله الحمد
والمنه صكره پدرى اول نامدن صفا ياب اولميوب على اسم عاليسنى تعيين ايلدى
(ذيل) بوشعر مرحبك رجزينه جوابا صادر اولمشدر كه مرحب ديمشدر

انا اناس ولدتنا عبهره * لباسنا الوشى وريط حبره * ابناء حرب ليس فيناعذره
مرحبك والده سى اسمى عبهردر نرجس معناسنه در حافظ اسماعيل ديركه مرحبك
برخاتون آشناسى وارايدى كهانتده كمال اهلى اولمغله مرحب ايله حوادث صحبتى
اثناسنده كاهنه ديديكه اوغلم مرحب سكا بر وصيتم واردر برجنكده اكربن حيدر
ايله بنام دير بركسنه يه راست كاورسن انكله مقابله ومقاتله ايلمه كه قورقارم
مقتضاى فن اوزره سكا اندن كدر ظهور ايليه ديمشيدى حضرت مرتضى
بومقاله يه واقف اولمغله صحراى محاربه ده مرحبى كوروب بوبيتى ايراد وقضيه يى
اشعار مراد ايلدكده مرحبك خاطرينه وصيت كاهنه سنوح ايدوب ترك حرب
مراد ايلدى لكن فرصت بولميوب اقرانى مياننده عار ايلدى وصدمۀ علويه ايله
مردار اولدى (ترجمه) بن اول ذاتم كه ديدى مادر پاكم بكا حيدر*اوشير
بيشۀ حربم بكا كس اولمز همسر

عبل الذراعين شديد القصره * كليث غابات كريه المنظره

(عبل) قالك كه غليظ معناسنه (قصره) كردنك ديبى يعنى جسد طرفنده اولان
محلى (غابات) ارسلان ياتاقلرى (كريه المنظره) يعنى اثناى حربده ارسلان كبى
يوزينه باقق ممكن اولميوب شجاعت ومهابت صاحبى ديمك (ترجمه)
قوى بازو قوى كردن فتورم يوق مهابتله * كريه المنظرم روز وغاده صانكه شيرنر

اكيلكم بالسيف كيل السندره*اضربكم ضربا يبين الفقره

(بالسيف) برنده بالصاع دخى نسخه در (كيل) بونده زراعدن كنايه در سيفله
اولچرم يعنى ارشون كبى قلجله ضرب مراد اولنور كيفيت وكميت برى برنده
مستعار ومستعمل اوله كلمشدركه بونده دخى مصرع ثانى شاهددر شارح ميبدى
مصرع اول ايله صحاحده استشهاد وقوعنى يازمشدر ونووى صحيح مسلم شرحنده
قتل واسع مراد در ديمشدر (سندره) بربيوك كيله دركه اول اسمله معروف
اغاجدن ياپيلر (فقره) تحريك ايله آرقه كموكى (ترجمه) صونم پيمانۀ اوفاى
موتى سزلره هردم*قفار ظهريكز قطع ايده ضرب تيغ پهناور

واترك القرن بقاع جزره*اضرب بالسيف رقاب الكفره

قرن) اقرانك مفردى عديل وشريك معناسنه (قاع) زمين هموار (جزر) تحريك
ايله قتلدن كنايه در (ترجمه) دخى ترك ايليم اقرانى هب خاك هلاك اوزره*
اورايم كردن كفاره تيغ همتم يكسر

ضرب غلام ماجد حزوره*من يترك الحق اقوم صغره

(حزوره) فتح وسكون زای ايله در بونده شده يه مساعده يوقدر خدمت ايدن مراهق كه هنوز اعضاسنه قوت ومتانت كلامش اوله (صغر) صاغرك جمعيدر مصدری صغار در ذلت معناسنه در جمعيتی دلالت ايدركه من بونده بمعنی الجمع اوله زيرا مطلقدر (ترجمه) كوره ضرب غلام ماجدی ذوقن آله بو كون* طريق حقی تحقير ايله ترك ايدن معاندلر (نطق آخر)

تباوتعسا لك يا ابن الكافر * انا علی هازم العساكر

بو شعر ياسر خيبری يه جواب اولق اوزره صدور ايلمشدركه شعر ياسر بودر قد علمت خيبر انی ياسر * شاكی السلاح بطل مغامر * اذا الليوث اقبلت تبادر* واحجمت عن صولة المحاجر * ان طعانی فيه موت حاضر (تباوتعسا) بددعادر حرف البانك اوسطنده ابن عتبه يه خطابا اولان شعرده ذكر اولندی (هازم) هزيمتدن فاعلدر (ترجمه) هلاك جان سنكچوندر ای ابن كافر فاجر* عليم بن عدو اوزره خدا اولور بكا ناصر

انا الذی اضربكم وناصری * اله حق وله مهاجری

(له) اليه معناسنه كه (انی وجهت وجهی للذی فطر) آيت كريمه سنده الی الذی ديمك اولديغی كبی (مهاجر) ترك وطن ايدن كمسنه (ترجمه) كورك بو ضربی بو كون كيم بنله قهر ايدر قاهر* ملاذ وملجأم حقدر كه يار بن تا اوله هاجر

اضربكم بالسيف فی المصاغر * اجود بالطعن وضرب ظاهر

(مصاغر) ذلت معناسنه اولان صغار ماده سندن اسم مكانك جمعيدركه ذلت وذلت محللری يعنی شرعا وعرفا تذليل وتذليل ايلمك لازم اولان يرلرده ضرب ايدوب وطعن وضربمده قطعا وقاطبة بخل ايلمم احسان وكرمی بويله يرلرده دخی سورم ديمكدر (ترجمه) بو ضرب جانستان ايله اولور سز جمله كز صاغر* عطا ايدرسزه نيزه ايله بو ذوالفقار آخر

مع ابن عمی والسراج الزاهر * حتی تدينوا للعلی القاهر * ضرب غلام صارم مماهر

بو رجزده حضرت مرتضانك مرادی جناب سرتاج امم صلی الله عليه وسلم حضرتلريدر (ظاهر) روشن (تدينوا) دين حقی التزام ايدوب اوامر عليه يی اجرايه تعهد ايلدكاريكز ظاهر اولنجيه دك صاحب شريعت عليه التحيه حضرتلريله بن ضرب سيف بران وطعن سنان ايله جهاد ايدرم ديمكدر (ضرب) جر ايله ضرب سابقدن بدل ويا فتحله اعنی يه معمول ويا خود ضمله خبر اولوب مبتداسی مقدر اولور (مماهر) ماهر كامل معناسنه مفاعله دندر (ترجمه) بيله در ابن عم

اول نبی نير زاهر * جهادی ايلرز تا حق ايد نجه دينی ظاهر * يتر بو ضرب شمشير غلام شاهر ماهر (نطق آخر)

ينصرنی ربی خير ناصر * آمنت بالله بقلب شاكر

بو دخی رجز ياسره جوابده صادر در (ترجمه) بكا نصرت ايدر ربم كيم اولدر خير ناصر * انك برليكنی تصديق ايدر بو قلب شاكر

اضرب بالسيف علی المغافر * مع النبی المصطفی المهاجر

(مغافر) مساجد وزننده جمعدر مفردی مغفر مسطر وزننده در توغلغه ديدكاری دمور تقيه معناسنه كه اكا فارسيده خود ديورلكن فی الاصل انك آلتنه كيدكاری عرقيه يه ديورردی (ترجمه) دايا نمز ضرب شمشيرمده قلقان ومغافر* بيله در چون بنله اول حبيب الله مهاجر (نطق ديكر)

انا علی البطل المظفر * غشمشم القلب بذا الذاكر

بو شعر ابو البليت عنتره نام شاعرك بو رجزينه جوابدر * انا ابو البليت واسمی عنتر * شاكی السلاح وبلادی خيبر * اشجع مفضال هزبر ازور * جهم عبوس بارز ممرز * عند الليوث لليوث قسور (بطل) دلير وشجيع (مظفر) خصمه غلبه ايدوب وفرصت بولان كمسنه (غشمشم) معجمه لرله كمال شجاعتندن ناشی نمازده طوردكی برطرفه التفات ايلمين كشی (ترجمه) عليم بن شجاعتله خدا قيلدی مظفر * بهادرلق ايله نام جهانی طوتدی يكسر

وفی يمينی للقاء اخضر * يلمع من حافته برق يزهر

(يمين) صاغ طرفدر وبونده صاغ ال مراددر حتی اثرده كلتا يديه يمين وارد اولدی يعنی حق تعالی ذكوريت وانانيتدن منزه ايكن مذكر افضل اولمغله صيغه لر وضميرلر كه باری تعالی مراد اولنه البته ادای تذكير استعمال اولنور كذلك يمين وشمالدن منزهدرلكن برای تفهيم ايكی ال اسنادی لازم كلسه ايكيسنه دخی يمين ديوب يمين اول ويمين ثانی ديمك آداب اهل انشادندركه حق تعالی ده متشابهاتندر مجازا ايراد اولنور وحضرت هادی مهدی غلام عليه السلام بشر اولمغله يمين وشمال كنديلرده حقيقت ايكن بنه شمالك يمیندن نقصانی اولمغله تعبيرجديرانلرده دخی يمين اول وثانی ديمكدر ديديلر (لقا) ملاقاتدندر لكن بونده تنوين عوضدر للقاء عدوتقديراولنوب جهاد ومقاتله مراد اولنور (اخضر) ايله ذوالفقار نامدار مراددركه دمور مستغرق عسكره خضرا ديدكاری كبی (يشيله) دخی اسنوديرلر جنتان لفظ كريمنه صفت اولان مدهامتان سياه

دیمکدرکه ادهم ماده‌سنده‌ندر بك قویو یشیل یعنی نفطی اولمغله کویا سیاهه
مشابه اولوب سیاه اطلاق ایدرلر (وموت) اخضر لبس مرقعدرکه (برخرقه کیم
یوز بیك پاره‌دن) نطق اوزره داق هزار پاره کیمك اخضرار معاشدن ناشیدر
ودریایه بحر اخضر دیدکاری صافی دیمکدر واخضر هر صافی صویه دینوب قلج ده
دخی آبدار اولمغله سیفه دخی اطلاق اولنمق موصوفی یرینه قیامی طریقیله اولمق
ممکندر لکن تقریر اول اولادر دیدیلر ومصرع ثانی ایله حدقی یعنی کسکین اولان
مجلی وصفدرکه آغزیدراندن حافه تعبیر اولندی لمعان وبروق وزهور یعنی
ضیاسی مشاهده اولنور (ترجمه) اولور حرب ایچره دستمده بنم تیغ ایله خنجر*
شعاع سیف قهرم قیلدی میدانی منور

للطعن والضرب الشدید محضر * مع النبی الطاهر المطهر
(ترجمه) مهیا طعن وضربه نیزه و تیغ مجوهر * بغله بس یله دراونبی
طاهر مطهر

اختاره الله العلی الاکبر * الیوم یرضیه ویجزی عنتر
(عنتر) شاعر مذکورك اسمی اولدیغی مسطوردر (ترجمه) بو خلقدن انتخاب
ایتدی انی الله اکبر * بوکون راضی ایدر بولوب جزاکی سنده عنتر (نطق آخر)

لما رأیت الامر امرا منکرا * اوقدت ناری ودعوت قنبرا
شرح خطبة البیانده غیبی زاده سید حسینك نقل وتنویر ایلدیکی اقاویل ناشنیده
اوزره نصیر واون التی عدد فقیر اتباعی حضرت صاحب دیوانك الوهیتنه اعتقاد
ایلدکاری رسیدهٔ سامعهٔ علیه اولوب احضار واحراق بالنار ایده جك اولدقده
(لا یعذب بالنار الا رب النار) اثر معتبری شهادتیله بزی احراق ایلمك دخی
دعوامزه کواه اولور دیو اعتقاد باطللرنده اصرار ایلمشلر ایدی ابن عباسدن دخی
موضوع طبقچهٔ اسناد اولان موائد سخنندرکه احراقدن قتلی مناسب ایدی
حراق عذاب رب خلاقدر دیو یورمشلر ایدی العهدة علی الراوی اشته بو اشعار
بو ماده‌یی اشعار ایدرکه بو امر منکر واصل سامعهٔ حیدر اولمغله آتش غضب
استیعاب ایلیوب کویا بر آتش عظیم یاقوب وقنبره احضارلرینی امر بیوروب
اول کشتنیء معتنیلری سوزان نیران ایلمشلر اولدلر لکن بو قضیه‌دن اقدم
داود یت وموسو یتله اظهار خارقهٔ عادت وقوعنه بو فقیر واصل اولمامغله عدم
وقوعنی مستلزم اولمز لکن اثرده کادیکی اوزره سکا مبغض مفرط ومحب مفرط
ایکیسی دخی هالکلردر دیو حضرت مرتضایه خطابا وارد اولمشدرکه مثلا

اول غلاتك بعضیلری تقریر یز اوزره الوهیتنه وبعضیسی خوارج سحابده اولمسنه
جزم ایلدر عدظهور نده صیت علوی علو ایدر دیو علیه السلام یا علی دیرلرکه بعض
فضلا دیمشلر * برئت من الخوارج لست منهم * من الغزال منهم وابن باب * ومن
قوم اذا ذکروا علیا * یردون السلام علی السحاب (غزال) واصل بن عطاء معتزلی
وابن باب عمرو بن عبید شیعیدر (منشأ غلطلری) سحاب ایله شهرتیاب برعمامه‌یی
پیغمبر عالیجناب جناب مرتضایه اهدا بیورمشلر ایدی بر کون اول دستاری
لابس اولوب کلورکن رسالتمآب علیه السلام جنابلرینك منظورلری اولدقده
علی فی السحاب بیورمشلر ایدی بو بابده مختصراتدن رکضه وصواعق وسائر کتب
عقائد ایله استیفای حظ دقایق اولنور (قنبر) حضرت حیدر کرارك خدامندندر
حجاج ظالم یدنده شهید اولمشدر (ترجمه) چو کوردم حددن آشدی کار منکر
* اول آتشله چاغردم کلدی قنبر

ثم احتفرت حفرا حفرا * وقنبر یحطم حطما منکرا
(احتفرت) حفر مرادایلدم دیمکدرکه قازمقدر حفر قبر بو ماده‌دندر وحطم
قرمقدر (ترجمه) قازندی حفرهٔ نار غضب چون * اولاری آنده قیریب یاقدی قنبر

(نطق آخر) قد یعلم الناس انا خیرهم نسبا * ونحن افخرهم بیتا اذا افخروا
(ترجمه) خوش بیلور ناس انلرك بز خیری یوز نسبت ایله * افخر یوز انلرك هم بیتله
فخر ایتسه‌لر

رهط النبی وهم مأوی کرامته * وناصروا الدین والمنصور من نصروا
(رهط) کروه وقوم (کرامت) خارق عاده اولان امورك بریدرکه بیانی حرف کافده
کلسه‌کرکدرکه اولیای کرام انکله اکرام وتکریم اولندیغی ایچون کرامت دیدیلر
پیغمبره کمال اتباعك ثمره سیدرکه بنه پیغمبر علیه السلامك معجزات باقیهٔ
دائمه‌سنده‌ندر اولیاء الله انك نائبلریدر ثمرهٔ تقربلریدر (ترجمه) قوم پیغمبر
بز زهم مظهر فیض کرم * ناصر دین مبینز چون بز منصورلر

والارض تعلم انا خیر ساکنها * کما به یشهد البطحاء والمدر
(بطحا) مسیل یعنی سیل کلان یول (مدر) مدره‌نك جمعیدر عربده مدره‌یی قریه
معناسنه استعمال شایعدر (ترجمه) ارضه معلومدرکه بزلر بهتر سکانیوز
شاهد عادل یتربس ارض بطحا ومدر

والبیت ذو الستر لو سألوا تحدثهم * نادی بذلك رکن البیت والحجر
(رکن) بر نسنه‌نك جزء اعظمی که انکله قوّت بوله (حجر) حرکه ایله در حجر الاسود

مراددرارضه علم اثباتی وركن وجهره ندا اسنادی اصحاب كشف وشهودك مذهب
ومسلكنه مبنی اولورسه حقیقت وياظاهرينه نسبتله مجازاولوب انبت الربيع
البقل قبيلندن اولورز يرا اهل حقیقت كثرهم الله تعالی ديديلركه (وان من شئ
الايسبح بحمده ولكن لاتفقهون تسبيحهم) دلالتيله اشياذوی النطقدر حضرت
شيخ فتوحاتنده ديركه يوما من الايام حرم بيت الله ده اثنای تقريرده انسان
افضل مخلوقاتدر ديمشيدم عالم مثالده برشخص بنم اوزريمه جيقوب بنی غفلدن
بيدارايليوب كوردمكه كعبه برجاريه صورتنه تمثل ايلمش ودامننی زانويه دك
رفع ايلمش بكا قهرادا ايله ديديكه ندن بيلدك كه انسان بندن افضلدر بندخی درحال
اعتذارايدوب بديهة برقصيده انشادايلدم تدريجی غضبی زائل وياب باب دامننی
ارسال ايلدی ديويوررتوجيه ثانی حال ناظمه موجه كورينوررزيرا مكه مكرمه
اهل الله زيارتنه واروب وبعض كره طواف دخی ايدردو مصرعدر (ترجمه)
كعبهٔ ذوالكسوه دن كرصورسه لربوخبر * خيراهل بيتی سويلردكن بيت ايله جر

(نطق آخر) اذا اجتمعت عليا معد ومذحج * بمعركة يوما فانی اميرها
(عليا) اعلانك مؤنثيدر (معد) بن عدنان ابوالعرب واجداد نبويه ده عمود
نسبدندر (ومذحج) ذال معجمه وحاء حطی وجيمله مشرق ومغرب ورتنده در يمنده
برقبيله در (معركه) جنك ميدانی ومراد محاربه در (موداى سخن) اگرچه
مقاتله يه مجازويمندن اكبروبلكه اكثر قبائل دخی كاسه اميرالمؤمنين اولمغه
صلاحيتينه بكامنحصراولوربن يالكز كندی قوم ميانده رئيس دكلم بلكه جمله
اولاد عربه سردارمكه بوقولم مسلم عالمدروبودخی معروفدركه غزوات ومحاربانك
برنده حضرت ناظم ايچون فرار واقع اولمامشدر وبوكفتار اهل بغيك
محاربه سنده زبانكذارلری اولمشدر (روايت) امام محمد بن ادريس الشافعی
بيوررركه حرب وقتال كفارنه صورتده پديدار اولديغی سلطان كتيبهٔ مرسلين
عليه صلوات المعين جنابلرندن مشاهده اولنوب وجنك وجدال طغيان بغی آثار
نوجهله كشف نقاب رخسار ايلديكی دخی خليفهٔ مختار حيدر كرار كرم الله
وجهه حضرتلرندن معاهده قيلنمشدر (نقل) ابن اعثم ديركه حضرت
سردار حيدر كرار صفين ده كندی لشكرينه تعليم رفتار وبوسياقده كفتار ايلديكه
ای اهل اسلام سزلر اصلا وقطعا تيغ دردست شروع مقاتله اولمقدن حذر ايدك
تا كه مباشرت وطغيان انلردن ظهور ايده واثنای پرخاشده قچانی ترك ايدك فرار
واد بارينی غنيمت بيلك مجروحی اگرچه اينسه صويمغه تنزل ايليوب وميت

اولسه دها اگر كشف عورت اولنمق احتمالی وارسه ينه فارغ اولك وخانه لرينه
اذنسز كيرمك حياتده وصحتده اولان كسنه نك اشياسنی غصب ايلمكه جسارت
اولنمسون ونسوان وضعفايه اصلا التفات ايلمك گرچه عرضكزه وامير يكزه سب
ايلسونلر زيرا انلرك كنديلری كبی عقللری دخی ناقصدرانلر سزدن امين اولدقچه
حق تعالی سزدن راضيدر زيرا نصرت ورزق ضعفا حرمتنه عنايت اولنور
ديوپند ونصح بيورديلر (ترجمه) معدومذحجك اعلالری جمع اولسه لرجله *
اولورم صحن حرب ايچره اوكون بن جمله يه سردار

مسلمة اكفال خيلی فی الوغی * ومكلومة لباتها ونحورها
(اكفال) صاغريلر (مكلومة) مجروحه ديمك (لبات) سينه لر (نحور) قلاده يعنی
كردن بند طوريدبغی محلر (ترجمه) سلامتدر خيولك صاغريسی دونمز غزاة
آرقه * يوزنده دربريحه ارقه سنده اولميه آثار

حرام علی ارماحنا طعن مدبر * وتندق منها فی الصدور صدورها
(تندق) قافك شده سيله دردقدن انفعال مصدرندن فعل مضارعدر (ترجمه)
فرار ايدنلرك ظهری حرامدر رمح اولدی * عدای صدرا عدادر حلال اولسون
اكاهربار (نطق ديكر)

اغمض عينی عن امور كثيرة * وانی علی ترك الغموض قدير
(غموض) اصلنده كيدوب غائب اولمقدر (ملخص) حرف الجيده ايكنجی قطعه نك
ابياتی مآلی اوزره بيوررلركه چوق افعال وحالات واردركه بن آندن تعامی
واغماض ايدرم كه تركجه اه ديدم دبرلرمع هذا فی الحقيقه اغماض ايليوب اول
كارلرك اوزرينه واروب وآردينه دوشرسم عهده سندن كلورم واوزريمه لازمدر
لكن بعضيسنده عادات ناسه مخالفتله كفتكويه سبب اولوب ونتيجه سنده دخی
انكسار درونی ويا تنفر قلوبی موجبه وياعاقبتنده برامر وخيمه سبب اولور
انكيچون عهده سندن كلمكده معن قصدتكاسل وتهاون ايدرم ديمكدركه بعض
كلمات حكميه ده دخی بيورمشلر (دار من جفاك تخجيلا) يعنی مقابله وشدت
كورمك اميدنده اولوركن خصمه لطفله معامله ومداراة ايله كه انی محجوب وفعلنه
نادم ايدر (ترجمه) نيجه كارناسزادن ايلدم اغماض عين * گرچه اغماض ايتمك
وسعمده ممكن هم يسير

ومامن عمی اغضی ولكن ربما * تعامی واغضی المرء وهو بصير
(عمی) كورلك اغضی لركوزينی اويوركن قپادی ديمكدر ماضيلردر (تعامی) دخی

ماضیدر کورمزلندی معناسنه درووزن ایچون مصرعه تشویش کلمش تقدیری
*رب رجل اغضی ولیس هذا الغضاء فیه من عمی *ولکنه متعام ومغض لامر ما
مع صحة البصر وحدة النظر* دیمکدر مصرع ثانیده تنازع واردرلکن بیانه
مساعده یوقدر (خلاصهٔ مرام) چوق کمسنه واردرکه کوزینی قپارانک حالنی
بیلمین انی کورمز صانورلکن انسان کوررکن لمصلحة بعض اموردہ کورمزانور
واغضاء واغماض واغضاض بصرایدر زیرا قدمانصحیدرکه کوردیکن اورت
کلکه ایلك ایله بدلکده مقابله حیوان کاربدر برکمسنه کندی عیبنی صورسه
دخی اکرقبولی ملحوظ ایسه سویلمه زیرا انك عیبنه وقوفکه واقف اولدقده
اکا البته غضب طاری اولور حقانیت اوزره سؤال ایدرکن حالنی تحویل ایدر
کرکدرکه عیب سؤال ایدن کمسنه یه جوابده سنك حالکه دشمن نظریله وتجسس
کوزیله باقدم چونکه سؤال ایلدك اذنك اولورسه حالکه امعان ایده یم برنقیصه
کوررسم سکا خبرویره یم دیوب دفع ایده سؤاله تنزلنه مغروراولمیه صکره بردخی
سؤال ایلسه ینه مناسب اولان بودرکه مطلع اولمدم دیوب دروغ مصلحت امیز
طریقنه ذاهب اوله ومجلسده مساعده بولدقده شخص آخره نصح ضمننده
ویامناقب وجهی اوزره اکا اسماع ممکن ایسه سویلیوب اول دخی استماع ایده
اول بدلکدن انك فراغنه وتهذیب اخلاقنه دعا اولنمق انی کندینه افاده ده سبب
تأثیراولوروبو تکلفاته موجب بودرکه امر بالمعروف ونهی عن المنکر فرضدر
برامرده برمؤمنی ارشاد ایلمکله اول فرضدك تحتندن خروج واداایلمش اولورکه
تواصو بالحق بیورلدی (ترجمه) کورمدیکیم کورلکمدن صنمکز حکمت
ایله* نیجه کره کورمز اولورکیشی اولمشکن بصیر

واسکت عن اشیاء لوشئت قلتها* ولیس علی فی المقال امیر

(اشیاء) خلیل وسیبویه دیدیلرکه اصلی شیئاء درکه ایکی همزه میاننده الفله در وزنی
شیءلفظندن فعلاء درو همزهٔ ثانیه تأنیث ایچوندر ولهذا صرفی ممنوعدر لفظی
مفرد معناسی جمعدر قصباء وطرفاء کبی وصکره بو صورتی استکراه ایدوب کلمه نك
لامی اولان همزهٔ اولایی اوّلنه نقل ایله لفعاء وزننده اشیاء اولدی قول اصح دخی
بودرلکن اخفش وفرأ دیدیلرکه کلمه نك اصلی هین کبی شیءٔ اولوب وزنی فیعلدر
تخفیف هین کبی یاسی مخفف اولمغله شیءٔ اولدی پس جمعی افعلاء وزننده اهوناء کبی
اشیئاء اولدی لامی اولان همزهٔ اولی حذف اولنوب افعاء وزننده اشیاء قالدی
بعضیلر دخی دیرلرکه شیءٔ اصلنده صدیق وزننده شییٔ اولوب جمعی اصدقاء کبی

اشیئاء کلدکده همزهٔ اولی اسقاط اولندی وکسائی دیدیکه شیءٔ جمعنده اشیاء کلمك
بیت وابیات کبیدرلکن ابوالبقاء عدم انصرافیله تغلیط ایدر صاحب صحاح
کثرت استعمالی سبب منع صرف ایدردیمشدر اکر بویله اولسه اسماء وابناء دخی عدم
صرفی اقتضا ایدر (امیر) بونده آمر جابر دیمکدر (زبدهٔ سخن) بن نیجه شیلری
سویلمکده قصرعنان ایله ضبط نفس ایدرم سویلم لکن کتم وسکرکسه تکلم
ایکیسنده دخی بکا امر وجبرایدر یوقدرکه مثلا تنبیه اولنوب صقین سویلمه
ویا البته سویله دیر کمسنه یوقدر ویا سویلسم نیچون سویلدك دیو مؤاخذه اهلی دخی
یوقدر دیمکدر (ان عبادی لیس لك علیهم سلطان) وبعض کلماتنده بیورر صلاح
البدن فی السکوت ودخی بیورر حلم المرء عونه وینه بیورر حتف المرء تحت لسانه شیخ
اکبر ابن عربی رضی الله عنه بیورر* ولئن ندمت علی السکوت بمرة* واقد ندمت
علی الکلام مرارا* خواجه نظام خاموش قدس سره دن مرویدرکه صمت
ایکی نوعدر بری عالم بشریتدن ترقی اربابنك صمتیدرکه مبارکدر* بو معیار سخندر
بونده افلاطون اولورایکم* ارسطو اولسه صورتباز اولان بونده هیولادر* وبری
دخی بیهوده سکوت ایله اضاعت وقتدر وهرکارده امر کافی اولان صحبته نظرله
مکروهدر اما مالایعنی مقاله نسبتله فرضدرکه سلامتدر* خامش زبان تو همکی
اززبان شودیك* نقطه برزبان چوفزایی زبان شودیك* لکن چشمپوش اولوب
نابجل تعطیل حواس ایله سکوت منافی روش اهل حقیقتدرکه مکتوبات قدسیهٔ
فاروقیه نك دفترثانیسنده دخی مفصلدر (ترجمه) ساکت اولدم نیجه
شیدن دیلسم دیردم انی* حالیا اقوال وافعالمده یوق با کمامیر

اصبر نفسی باجتهادی وطاقتی* وانی باخلاق الجمیع خبیر

(اصبر) تصبیر ایدرم یعنی صبره تشویق وتسویق وترغیب ایدرم که انك بو طریقله
تربیه سنه سعی ایدرم دیمکدر بعض مقالات علویهٔ علویه ده کلمشدرکه* هربك
من نفسك انفع من هربك من الاسد* وینه بیورر صبرك یورث الظفر (ترجمه)
وسعمی صرف ایلیوب بن نفسمی ضبط ایدرم* هر کسنك اقوال وافعالندن
اولمشکن خبیر (نطق آخر)

لایدخل النار عبد مؤمن ابدا* ولا یقول ذووا الالباب لاقدر

(بوبیت) وبعده ایکی بیت دخی نسخه درکه ازجمله نسخهٔ یزدیه ده یوقدر
(ترجمه) خالص اولان عبد مؤمن دوزخه کیرمز ابد* ایلمز عاقل اولنلر جبرایله
سلب قدر* بو قضا وقدر بحثی اواخر حرف دالده (ع) ان الذی سمك السماء بقدره

بتنده مفصلدر

ولا اقول لقوم ان رازقهم * غير الاله وان بروا وان فجروا

(نتيجة نخن) وقايع محدوثات مقدرات خالق الكائناتك اثريدر وهر قوملك رازق حقيقيسی حقدر غيری دكلدر انلر بار ومطيع اولسونلر كرك فاجر بولنسونلر يعنی اسلام وكفر وصلاح وفجور هر شخص حقنده رزق مقدر مقسومك انقطاعنه سبب اولمزكه (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) بيورلدی (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) وارد اولدی (ترجمه) بن ديمم برقوم ايچون كيم رازقی مولی دكل * رازق هر فاجر وبرك خدادر سر تسر

الله يرزق من يدعو له ولدا * والمشركين ويوم البعث ينتصر

(ترجمه) حق تعالی عزوفرزند ايدنی بامشركان * ابليوب مرزوق صكره آخرتده عدل ايدر

تلكم قريش تمنانی لتقتلنی * فلا وربك ما بزوا وما ظفروا

(تلكم) فی الاصل تالفظی الفنك قصريله مؤنثه اشارت وذا مذكريدر لام لاحق اولمق ايله التی ساقط اولور لكن كاف خطاب دركلردر مشار اليه بعيد اولمسنه دلالت وتأكيد اشارت ايچوندر اكا لام كويا وقايه در وتانك كسری فتحندن افصحدر تأنيث قبيلهٔ قريش اعتباريله در اكرچه مراد اولنسه مذكر اولوركم جمع مذكردر مخاطبه تابعدركه رجال قبيله در اكر تلكمدن شیٔ واحد مراد اولنسه تلكن وياذلكم ديلوردی لفظ كريمده دخی ذلكن وارد اولديكه تلكم كلمه سنك عكسيدر (تمنانی) تتمنانی ايدی تا حذف اولنمق قواعد صرفيه دندر (تقتل) فعلنی نصب ايدن ان مقدردر لان تقتلنی ديمكدر (فلا) فلا تقع ما تمنيتم يعنی مطلوبكز حاصل اولمز ديمكدر (وربك) قسميه در (ما بزوا) زای هوز ايله بز ماده سندندركه نهب وغارتدر من عز بز ضرب وبدندر يعنی عزت وغلبه صاحبی اولان كسنه نهب وسلب ايدركه (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفی شاهددر ما بروا دخی مهمله ايله نسخهٔ رديه در (ترجمه) بو قريش قومی بنم قتلم تمنا سنده در * بولمديلر اول خدا حقی اكا بر دم ظفر

فان بقيت فرهن ذمتی لكمو * بذات ودقين لا يعفو لها اثر

(رهن) مرهون معناسنه (ذمت) اول عهد وامانددركه انی ضايع وشكست ايدن مذموم اولور (ودق) مطردر (ذات ودقين) ايكی قات شديد يغموری اولان مصابه در ايكی يوزدن اولان داهيهٔ حربی اكا تشبيه ايلدی لغتلرده بو ماده ودقده

دخی داالله اولوب لكن فايقده جار الله وتاج الاسامی صاحبی دخی ورقين رأ ماده سنده يازمشدركه عظيمه معناسنه در (معنی) اكر اولمزسم عهدم اولسون بر حرب شديد ايلمك سزلرله كه انك اثری ونشانه سی محو اولميوب وشهرتی مجالس ومحافلده مذاكره دن خالی اولميه ديمكدر اشته بو بيت وسابقی اولان بيتك حقنده حضرت مرتضادن بونلردن ماعدا اشعاره متعلق كلام موزون صدور ايلمدی ديدكلری اقوال مقدمهٔ صدر شرحده بيان اولنمشيدی قاضی مير حسين يزدی دخی بو بيتلرك سائرندن اسنادی قوی اولديغنی نازكانه اشعار ايدر عصامك حاشيهٔ ذوائد ضيائيه سنده بو بيتده ايراد ايدر جراحات السنان لها التيام * ولا يلتام ما جرح اللسان (ترجمه) بن اكر باقی قالورسم عهدم اولسون انلره * ايكی يوزلی داهيه القا ايدم قاله اثر

وان هلكت فانی سوف اورثهم * ذل الحياة فقد خانوا وقد غدروا

يعنی اكر باقی اولميوب هلاك اولورسم بندن انلره ميراث اوله جق شیٔ رذالت حياتدركه اول غدارلر عهدده خاين وپيمان شكن اولديلر بو حالله حيات ذل ورذالتدر موت اندن راجحدر (ترجمه) كر هلاك اولور ايسم بن انلره ترك ايدرم * اول حياتيكيم خيانت غدری تحقيق ايتديلر

اما بقيت فانی لست متخذا * اهلا ولا شيعة فی الدين اذ فجروا

(اما) كسر ايله دران مادن مركبدر (متخذ) اخذدن افتعالك فاعليدر اختيار ايدیجی (اهل) آشنا كه ضد بيكانه در (شيعه فی الدين) اسلامده اتفاق اوزره يكدل اولنلر (خلاصهٔ مرام) بوندنصكره اكر اولمزسم بر كسنه يی آشنا وهمدل اتخاذ واختيار ايلمم زيرا انلر فجور ارتكاب ايلديلر ديمكدركه فجورلری بيت آتيده بيان اولنور (منقبه) حضرت ناظم كفتار حيدر كرار مرتضای مختار عليه رضوان الستار ه نوبت خلافت رسيده اولدقده سائر اصحابدن ماعدا آب رولری اولان عشرهٔ مبشره دن بشی رحلت بقا ايدوب وبشی هنوز متصفان حيات دنيا ايلديلر بری حضرت امير المؤمنين خليفة الله فی العالمين جنابلری ودردی طلحه وزبير وسعد وسعيد ايدی بونلرك جمله سی مسجد نبويده حضرت مرتضايه طوعا بيعت خلافت ايلديلر وانلردن طلحه وزبير عهد الله اولان بيعته وفا ايلميوب بزلو مجبور ومكروه ايلك ديو ترك وصديقه رضی الله عنها جنابنی تحريك ايدوب وقعهٔ جمل ظهورينه بادی وسبب عادی اولدقلرينی اشعار بيوروب بو شعری انشاد ايلديلركه اول وقعه سابق ذكر اولنمشدر ابتدا بيعت طلحه دن صادر اولدقده تمام اهل عالم

بو بیعتدن حصه دار اولمز زیرا طلحه نك الی شلاء ایدی که ترکیده غلط ایدوب شلاو
دیرلر حراست نبویه ایچون احدده تیغ در دست ایکن قضا رسیده اولوب علیل
اولدی پس بو یله معلول ال ایله ابتدا بیعت وقوعندن حبیب بن ذویب وبعضیلری
تیشأم ایلدیلر (ترجمه) اولمزایسم عهدم اولسون خاین وفاجرلری * قوم
واتباعمدن عدّا تم بکا ویردی کدر

قد بايعونى ولم يوفوا ببيعتهم * وماكرونى فى الاعداء اذ مكروا

(بایعونی) بکا خلافتله بیعت ایلدیلر دیمکدر بیعت عهد ایلمکدر اوچ نوعدر بری
بیعت رضوان که غزاده عدم فرار وجهادده ثبات ایله حشر اولنجه قرار اوزره اتحاد
ایلمکدر وبری دخی بیعت نسواندرکه زنانه خطابا وارد اولان آیت کریمه ایله
ثابتدر (ان لایزنین ولایسرقن ولایقتلن اولادهن) الایه وبو بیعت صوفیه نك
مختارلریدرکه طرق شتانك روش خاصلری وهیئت شغللری مخصوص رساله ایله
بیان اولنمشیدی واوچنجی پادشاهلرله معاهده درکه قسم ثالثده درمادامکه
مخل ملکیت اولان وفسخ عهد بیعت ایدن اموره تصدی ایلمیه ظلم ایله دخی
فسخی مذهبمزده محالدر مگرکه درعقب استثنا ایله تعلیق اولنه ویا فارغ ویا فوت
اوله که اوچ امر ایله منعقد اولور بری سلفك فراغی وایکنجی کندینك قبولی واوچنجی
عامه نك بیعتیدر بو ماده ده مذهب صوفیه ده برزیاده شرط تعیین ایلدیلرکه
موجب خلع اولان امورك صدوریله ناسه انك خلعی جائز اولسه دخی بو امرده
اربابیله معیت ایلمیه زیرا اگرچه مباح اولوب طغیان دکلسه دخی ینه خروج علی
السلطاندر مفهوم بیت منقبهٔ سابقه دن منفهمدر (ترجمه) عهد وبیعت
ایتدیلر هم قیلدیلر عهدی شکست * دشمنان ایچره بکا مکر ایتدیلر اول اهل شر

وناصبونى فى حرب مضرمة * مالم يلاق ابوبكر ولا عمر

(ناصبوا) زحمت ویردیلر ودشمنلك اظهار ایلدیلر دیمکدر (حرب) مؤنث سماعیدر
(مضرمه) یعنی اول جنك آتشی یارلیوب تمام شعله دار اولدقده بندن بیعت
ایدن اول کمسنه لر بکا صدیق وفاروق عمرلرنده ملاقی اولمدقلری زحمت ایله کونا
کون جفالر ایلدیلر دیمکدر (لازمه) ابوبکر صدیقك اسمی عبدالله وپدری
ابو قحافه نك اسمی عثماندر نسب احب نبویه غالبده بالغ اولور صحبتنی انکار
کفر اولدیغی خصایصدندرکه آیتله ثابتدر (اذ یقول لصاحبه لاتحزن) انبیای
کرامدنصکره افضل اصحاب بونلر اولمغله جنتده خیمه دار اولمق قولی دخی واردر
انتقالی آزاد ١٣ تاریخنده یعنی هجرتك اون اوچنجی سنه سی جمادی الاولی نك

یکرمی ایکنجی اثنین کونی واقع اولمشدر اتلی بولاج هدیه اولنوب حارث بن کلدة
طبیب ایله معا تناول ایدرکن حارث حس ایدوب والله بونده زهر سنوی واردر
دیدکده اکلندن کف ید ایدوب درحال علیل اولوب واقعا سنه سی تمامنده
ایکیسی برکونده رحلت ایلدیلر دیو شمس سخاوی الفیهٔ عراقی شرحنده نقل
ایدر مدت خلافتی یکرمی سکز آیدن سکز کون نقصاندر دیدیلر حضرت سردار
انبیا وسردار کبریا علیه وعلی آله التحایا حضرتلرینك قرینه دفن ایلدیلر (مثنوی)
سر دفتر صحابانی حضرت * شایستهٔ مسند خلافت * اصحاب کزینك
اختیاری * انفرد وجهان یارغاری * ایتمشیدی اومظهر سعادت * اصحابه
بو وجهله وصیت * اولدمکه ایدم بقایه رحلت * تجهیز ایدیکز بقدر سنت *
نعشم کتوروب ایلك همانده * معروض تجاه فخر عالم * دیسون بری ای
حبیب رحمان * آیا نیجه در بو کاره فرمان * اولسون بزه رخصت همایون *
صدیق قولك نه یرده مدفون * نقل ایلدیلر او جای فیضه * آچلدی اودمده باب
روضه * ایرشدی صدای ادخلوه * فرمان جلیل ادفنوه * ابن علان امام محمدن
نقلی اوزره بش لقبی واردر * صدیق * عتیق * ذو الخلال * امیر السالکین * اوّاه
مرض موتلرنده امام الانبیا علیه التحایا حضرتلری ابوبکر جنابی محراب نبویده
امامت اوزره ایکن کلوب اقتدا بیوردقلری ثابتدر انکار ایدن جاهل معاندر
دو امام مناوی تشدید ایدر * امام ایتدی انی رسول خدا * صلاة صبحده ایدوب
اقتدا * اودم کندی صبح صداقت اثر * که اردنجه مهر وفانك جلوه گر * وحضرت
فاروق عمر بن الخطاب دخی عماد نسب نبویه سلسلهٔ اجدادی کعبده آویخته
اولور جناب مرتضایه دخی داماد اولمشدر تاریخ هجرتك یکرمی اوچنجی سالنده
انتقال ایدوب جنب ابوبکرده دفن اولندی رضی الله تعالی عنهما اول اسرار
صوفیه نك منبعی * اول انوار قدسیه نك مطلعی * وصی الرسول * زوج الزهراء
البتول * حضرت مرتضی کرم الله وجهه انلر حقنده خیر الناس بعد النبی ابوبکر
ثم عمر بیوردیغی (وسیجنبها الاتقی) آیهٔ کریمه سی تفسیرنده مصرحدر یعنی پیغمبر
علیه السلامدن صکره جمله ناسك خیرلیسی صدیق اکبر واندنصکره عمردر دیمکدر
اشته بو سببدن خلافت فاروق دخی انلرك تعیینی ایله متعین اولوب قوت وصایت
وولایت ایله نفوذ کلاملری جملهٔ اصحابك وسیلهٔ انقیادلری اولمشدر (ترجمه)
آشکاره ایتدیلر پس نار حربی شعله دار * کورمدی سابقده بومکری ابوبکر وعمر

(نطق دیکر) اشکو الیك بجری وبجری * ومعشر الغشوا على بصرى

(عجر) ضم مهمله وفتح جيمله درقارنی بوكلی وقارنی بيولك اولمق (بجر) موحده وجيمله سابقنك وزنی اوزره درقارنی چيقمش اولمقدر قالديكه ايكيسی بردن استعمالی ضروبندر صاحب اساس ديركه (القيت اليه عجری وبجری) ديمك اكا جمله عيوبمی اعلام ايلدم ديمك اولوب وبونده دخی عيوبمدن سكا شكايت ايدرم ديمكدر (اغشوا) كوزمه غشاوه القا ايدوب نظره مانع اولديلر معناسنه در (ترجمه) غصه ايله بركروهمدن شكايت ايدرم * غفلة ايله چشممه دنيايی تاريك ايتديلر

انی قتلت مضری بمضری * جدعت انفی وقتلت معشری

(مضر) سرقبيله دركه ابن نزار بن معد بن عدناندر (جدعت) بورون كسدم ديمكدر (انفی) معنی تأكيدويا تجريد واردر (ايكی بيتك مألری) طلحه وزبيرشهادتلرندن المنالك اولوب وقعهٔ جملك وقوعندن مغموم اولديغندن شكايت ايدوب انلرايقاظ فتنه ايليوب وبنی تغليط ايله كويا كه كوزلريمی ستر ايليوب بكا كوسترمديلر نوجهله حركتمی تفكر ممكن اولمدی وبو پريشانلق ايله ايلديكم محاربه ده كويا بزه معين اولنلری بری برينه دوشرب مضر مضری هلاك ايلدی وبن بنم عسكريمی قردم وكويا كندی بورنمی كسدم بويله بركار مضره مؤدی اولديلر (ترجمه) قومی بربرينه كويا كه قرد ردم همان * بورنمی كسدم قبيلهم قانی قيلمدم هدر (بيت)

صبرت علی مر الامور كراهة * وابقيت فی ذاك الصباب من الامر

مر) آجی تلخ معناسنه درصفتك موصوفنه اضافتيدر (صباب) مهملهنك ضميله صوبقيه سی صب آب كبی ومعجمهنك فتحيله طمان كبی زمينی ستر واحاطه ايدن بولت (مرام) امور تلخه صبر ايلدم لكن كرها واستكراها ايدی وصو آقوب برمقداری قالديغی كبی مدت خلافت دخی اوتوز سنه اولمق اثرشريفی اوزره خلفای ثلاثه اول مدتك چوغنی حيازه ايليوب برمقداری ايچنده بن قالدم وياظلمات مخالفت قومده مستور ومحبوس اولوب قالدم ديمكدر مدت خلافت كنديله منقضيه اولمسی واول صورتده وقتی قليل قالمسی كشف وافاده در (ترجمه) كراهت ايله صبر ايتدم امور تلخ ناسازه * آلشدم قالدم اول كاربلا ايچره

عجب ناچار (نطق) ياعجبا لقد رأيت منكرا * كذبا علی الله يشيب الشعرا

(عجبا) مبيدی تقريری اوزره منادای نكره در لكن منادا وجوابی دخی حرف ندا قرينه سيله محذوف اولوب عجبا فعل محذوفه مفعول مطلقدر تقديری يارجلا

اسمع منی عجبت عجبا ويا خود يارجلا اسمع منی لقد رأيت امرا عجبا ای معجبا اولوب برای وزن تقديم اولنمشدر ديديلر (كذبا) منكرا كلمه سندن بدلدر (الشعرا) الفی اشباعيه در فتحه لرله قيل معناسنه ومفعوليدر وجمله سی صفت كذبدر رجلا له يه صفت اولمقده وجه مناسبت يوقدر ويا خود ضمله شاعرلك جمعی اولوب علماء وعرفاء مراد اولمق ممكندر ودخی خوشدر زيرا عارف غيوری كذب مشيبدر (خلاصهٔ شعر) بونظم لطيف عمرو بن عاصك توبيخ وتقريعی ايچون انشاد اولنمشدركه صفينده مساهلهٔ امر دين ايلديكی مشهوردر خصوصا كه امر تحكيمده غدر صريحی وحيلهٔ فضيحی مسطوردر حضرت امام بيورركه (افترا علی الله) انواعندن بردروغ بيفروغ سمعمه قرع ايلدی ای عمرو وسائر عونسی اولنلركه اهل غيرت وتدينك انی كسكدربله هفيدريش اولوريعنی انفعالدن صقالی بيوقت آغارر (ترجمه) عجب برامر ناشايسته كوردم منكر اول بدكار * دروغ برخدا دركيم آغاردر صاچلری ناچار

يسترق السمع ويغشی البصرا * ما كان يرضی احد لو خبرا

(يسترق) سرقه دن افتعالدر مضارعيدركه قولاقی خرسزی يعنی سارق الخبر اولور ديمكدر لكن بونده لازمی مراددركه استراق حس وتحقيق اولندقده قطع كلام اولنور پس مانع صحبت اولور ديمكدر (ويغشی) معجمه لرايله ستر ايدر ويغشی تقديم مهمله ايله نسخه اولوب عليل ايدر مانع نظر اولور يعنی اول كذب منكر هروجهله صفای اهل عرفانه كدورت ويرر ديمك اولوركه جواب اوچنجی بيتدر (ترجمه) ايدرهم استراق سمع ودهری چشمه تار ايلر * اكا راضی دكل بروجهله هم احد مختار

ان تعد لوا وصيه والابترا * شانی النبی واللعين الاخزرا

اول امر منكری بونده بيان ايدر (وصی) فعيل وزننده در مراد حضرت مرتضی كنديدركه بر اثر طوبلده (انت اخی ووصيی) وارد اولديغنه بناء صاحب سعادت عليه التحيه جنابنه كمال قربيت وشرف قرابتله صاحب امانت وديانت اولوب زمان خلافتنده افضل ناس اولديغی متفق جمهور اهل سنت ومجموع امت ايدی حتی فرق ضاله كه عقايد زايغه صاحبلری اولان اهل بدعتدر انلردن عبد الرزاق شيعی دخی زمان اماراتنده افضل امت اولديغنه قائل وصوفيهٔ كرامك خصوصا قادريه وخلوتيه وشاذليه وسائر جهريه نك سرحلقهٔ ولايتلری اولوب باب مدينة العلم اولديغی واحوال دارينده وصايای كثيره ضبط وتلقين ايلمكله ويا خود

جناب مرشد العالم صلى الله عليه وسلم انتقال بقا ايلدكده اولاد وازواج
وسائر اهل بيت پرابتهاج كروه سعادت انبوهنك اوزرينه وصى مختار واول
وقت فترت وزمان انقطاع وحى ونبوت وطغيان اهل ردتده دائرهٔ نبويه
وحاشيهٔ مصطفويه يى عمزادهٔ كرمزاد وداماد خاص شجاعتمعتاد اولمق كبى
قات قات مناسبتله حفظ وحمايت وصيانته تعيين پيغمبرى وتحسين صديق
اكبرى ايله نصب نفس ايلمكله وصى اطلاق اولنمشدر حتى اول وصايتك وقوعى
وشيوعى سببيله سيد الكونين شفيع الدارين صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك
انتقاللرنده امر خلافت صديق اكبرده قرارداد اولمسنه دخى انلرك مهاجرين
وانصارى اسكاتلرى سببدركه (ازجمله) اثناى نزاعده بيورديلركه اى كروه اصحاب
سزلرك معلوملريدركه افنديمزك مانعلرى ظهور ايلدكجه امر دينده ابو بكرى تعيين
بيورورلرايدى (ونماز) لرده كه مرض موتلرنده اون ايدى وقت نمازده نيابت
وبر صباح نمازنده حضرت پيغمبر عليه السلام كنديلرى دخى ابو بكره اقتدا
بيوردى وفتح مكه دنصكره حجاجه انى امير ايلدى بزم امر دينمزده افنديمز عليه
السلام ابو بكرى اختيار بيورديلر امر دنيامزده دخى بزلر انى اختيار ايدرز ديوب
وافنديمزك بزلره تقديم ايده كلديكى كمسنه يى تأخير ايلمكه كيملر جسارت ايدر ديدكده
بر كمسنه چون وچرايه قادر اولمدى (وبعد) البيعه ابو بكر قيام وخطبه ايدوب
ديديكه اى ناس سزلرك بكا ايلديككز عقد بيعتكزى بن اقاله ايدوب كيرو ويردم
اكر مجبور بر كمسنه وار ايسه ايلديكى بيعتى فسخ ايلدم بن خلافته طالب دكلم
خلافت قريشدن اولمق لازمدر بندن غيرى قريشى دخى چوقدر برغيرى كمسنه يى
اختيار ايدك بن دخى اكا بيعت ايدرم ديدكده بنه حضرت مرتضى قيام وناسك
جمله سنك رهبرى مقامنده آغاز كلام ايدوب بيورديكه والله سكا اولان عقد عهد
بيعتى فسخ ايلمز وايلمك دخى اصلا مراديمز دكلدر افنديمز عليه السلام سنى بزلره
تقديم ايلدى امر صلاة جمله عملك سرداريدر انده سن مختارسين كيمك زهره سى
واركه سنى تأخير ايليه ديو بيوردقده سرتأثير وصايتله نافذ الكلام اولوب امر
خلافتى صديق اكبرده قرار داده قلديغى فصل الخطابده مفصلدر وحضرت زهرا
رضى الله عنها هر امرده كه صديق جنابنه خطاب ايله ياخليفة رسول الله
ديرلر ايدى وجوابك تمامنده حضرت فاطمه بيورورديكه يابام رسول الله ايله سن
بو امرى جمله دن خوش بيلورسكز ديو قطع كلام ايدرلر ايدى وقتا رحلت
ايلدكده نمازينه جمع اولديلر حضرت مرتضى صديق اكبره بيورك ديدى ابو بكر

دخى سن طورركن بن تقدم ايلم ديدكده جناب مرتضى ديديكه والله سن واركن
فاطمه نك نمازينه كمسنه جسارت ايلمز وكندى دخى راضيه دكلدر ديو صديق
اكبره قيلدرديلر بو دخى مرويات صحيحه دندركه حضرت صديق اكبر جناب
مرتضا ايله اثناى طريقده تصادف ايليوب تبسم ايلدكده حضرت حيدر سبب
خنده سندن سؤال ايلدى ابو بكر بيورديكه سكا بر امر ايله مژده ايدرم جسر
صراطدن عبور ودار سلامه مرور ايچون سن اذن جواز تحرير ايلدكجه بر كمسنه
كچمكه قادر دكلدر ديو افنديمز عليه السلام خبر ويرمشلردر ديدكده حضرت على
بن دخى سكا بر بشارت روايت ايدرم بكا دخى تنبيه نبيلرى بودركه بيورديلر
سن يل صراطدن مرور ايدنلره سند جواز يازديغك زمانده ابو بكره محبتى
اولميانلره صقين اذن ويرمكده اصلا جسارت ايلمه انجق محب صديق اولنلره اجازت
ويرديو بيورديلر ديمشلردر اشته بونلر بويله وجود واحد كبى يكلغت ويكجهتى
اتحاد ومحبت وصداقت اوزره امر اروقت ايلديلر سائر كفتكويى اصغا ايلمك
مؤمنه لايق دكلدر زيرا سوء ظن حرامدر رضوان الله عليهم اجمعين (ابتر) اقطع كه
مقطوع البركة والخير اولان كمسنه لر على الاستغراق والاحاطه (شانى) شأن ويرن
كيشى ابترك صفتيدر شانى النبى كركدركه فتحه اخف اجناسيدر وزن ايچون
اخوانى معامله سى اولندى تسكم برامرى انده ماهر اولان كمسنه يه تفويضده
ضرب ايدندركه (اعط القوس باريها) ديرلر مصادره ديركه يايى اسكان شاذدر قياس
نصبيدركه مفعولدر لكن امثالده زمخشرى ديركه باريها سكونله عربدن مرويدر
وميدانى ديركه عملكده اهل معرفتدن استعانت ايله ديمكدركه شاعر ديمش
ياباري القوس بريا لست تحكمه * لاتفسد القوس اعط القوس باريها * بونده
مذهب شيعه اهلى قولنجه ابترشانيدن مراد رجال دولت امويه دركه زبور كلام
ربانى اولان (الشجرة الملعونة فى القرآن) ايله مراد اول دولتدر ديديلركه فاتحه سى
ابن ابى سفيان پدر يزيد عنيددر (لعين) اول شجره نك شاخ ثانيسى اولان يزيد
پليد مراد اولمق انسب كورينورايكن (اخزر) قيديله عمرو بن عاصدر ديو تعيين
ايلديلركه كوچك كوزلى تنك چشم معناسنه در ويا كوز اوجيله بقان كشيدر
جناب سبط اولى امام حسن بن على رضى الله عنهمادن مرويدركه پيغمبريمز عليه
السلام بر شب عالم مثالده كندى منبر عنبر تودهلرى اوزره اولاد اميه يى ميمون
شكلنده مشاهده بيوروب بو رؤيا كنديلره غايت ثقيل كورنديكه قاضى ظهير
تفسيرنده (الرؤيا التى اريناكها) كريمه سنده يازديغى اوزره انلرك سلطنتلريدركه

امر خطبه ده قیام مناسبتیله حق تعبیردر پس تسلیة سورهٔ کوثر انزال
اولندیکه (کوثر) نهر فی الجنة ویا نسلنك کثرت افرادیکه وفرت ساداتدر انکله
تفسیر اولنمشدر وسورهٔ قدر دخی نازل اولدیکه سکا ویریلان شب قدر بیك آیدن
خیرلیدرکه اول هزار ماه مدت سلطنت امویه در زائد ویا ناقص دخی دکلدر
(معنای بیت بان تعدلوا) تقدیریله در اول امر منکرکه سزلر ایترشانی واعین اخرزی
وصی پیغمبر یعنی جناب حیدر ایله مساوی عد ایدرسکز اشته بویله بر امر منکره
جسارتکزی اکر حضرت پیغمبره اخبار ایلسه لر رضاداد اولمیه جغی اظهردر
دیمکدر (منقبه) عمرو بن عاص صحابی ذکی وطریق حیلهٔ حربی غایت خوش
بیلوردی وقتا که حضرت عثمانك شهادتنی وجناب مرتضانك خلافتنی
ومعاویه نك دخی مخالفت وعدم اطاعتنی کوش ایلدکده اوغللری محمد وعبدالله
ایله بو بابده مشورت ایلیوب حضرت حیدر کرار طرفنه می وارمق مناسبدر
یوخسه معاویه یه می کتمك اولادر اوغللری حضرت علی سمتنی ترجیح ایلدیلر
تصدیق ایلدی لکن دیدیکه علی برکسنه درکه رأینده مستقلدر تدبیرنده اعانته
محتاج دکلدر معاویه سمتی انسبدرکه انك هروجهله معینه احتیاجی ظاهردر
پس اکرام دخی ایدر دیوب معاویه یه واردقده معاویه غایت حظ ایدوب
اکر بو امرده ظفریاب اولورسم مصر سلطانی ایدرم دیو شرط ایلدی واوتوز
سکزنجی سنه ده عمروی حاکم مصر ایلدی (نکته) لعین لفظندن عمروی مراد ایلمك
نیجه جائز اولورکه علمای اهل سنت لعنتی منع ایلدیلر جواب بودرکه بو ارجوزه
سابقا بیان اولندیغی وجه اوزره اکر مرتضی علیه الرضوانك اولدیغی مسلم ایسه
انلرك سویلدیکی کلامی غیرلری سویلمك جائز اولمزکه لعنتی حضرت خاتم الخلافه
جنابلری عمرو حقنده ایلمکله سائرلری دخی ایلمك لازم کلمز وجائز دخی دکلدر
مثلا حاکم ویادشاه برکسنه یی تعزیرده خلاف شرع بعض کلام قبیح ایله تربیه
ایدرلر لکن انلرك سوزنی اول تعزیر اولنان کسنه یه غیرلر سویلسه تعزیر اولنور
بونده مقاضی میرحسین یزدی وصیتی اوزره زنهار هیچ برمسئله لعنتی ارتکاب ایلمیه لر
خصوصا اصحاب کرام زمره سندن اوله شرعا جائز دکلدر ابن اعثم دیرکه وقعهٔ
صفینده بعض کسنه لر اهل شامه لعنت ایلدکده مرتضی رضی الله عنه منع
ایلدی انلر دیدیلرکه بزلر برحق دکلمیوز جناب حیدر بیوردیکه بلی حق اوزره یوز
لکن لعنت وسب وشتم ایلمکی عادت ایلمکدن حذر ایدرم لعنت ایلمکدن
زیاده انلرك هدایتلری وزوال ضلالتلری ومیانه مزده اصلاح قبول ایلمسی

وقانلریزدوکلمکدن حق تعالی نك محافظه سنی بابنده دعا ایلمك اولادر وبنده دخی
بوندن حظ ایدرم لعنتده آخرته مفید برامر حاصل دکلدر دیو بیورمشلر ایدی
کرم الله وجهه (ترجمه) وصی مصطفی ایله برابر اوله ایترلر * نبینك دشمنی
یعنی اعین شبیره بیعار

کلاهما یجنده قد عسکرا * قدباع هذا دینه اذ فجرا

(کلا) کسر وتخفیف ایله ایکی عددك تأکیدنده استعمال اولنور لفظ مفرد
ودائم الاضافه در رفعنده الفله در بونده وقوعی کبی ومؤنثی کلتادر سائر اقوال
فن نحو ولغته حواله قیلندی (عسکر) دحرج کبی ماضیدر الی اشباع حرکه در
لشکر جمع ایلدی دیمکدر (مآل کلام) انلرك ایکیسی سبب مستقل اولمغله
عسکر جمیله بودغه یه پیشرو وپیشقدم نحو ستقدم اولوب دین اسلامی
دنیا ایله دکشدیلر حقدن میل وعدول ورجوع ایلدیلر (ترجمه) لعین
وکاذب ایکیسی بکا عسکر چکوب بردن * مبدل قیلدی دنیاسیله دینن اول
ایکی غدار

بملك مصر ان اصابا ظفرا * من ذا بدینا بیعه قد خسرا

(ملك) له الملك قرینه سیله حق تعالی یه نسبتده ضمله در سائر مالك مجازی یه عزو
اولنسه کسریله ملك دینور (مصر) ارض معروفه نك اسمیدر انکیچون معرف
اولمدی کنیه سی ام الدنیادرکه محیی دیمش خسب مصر فخرا علی البلدان *
وهی ام الدنیا بنسج الزمان وراغب پاشا دخی دیمش کلال کلدی تصرفدن
ام دنیایی * یترشو قاهره نك قهری عزم روم ایده لم * وتواریخ وآثارده ام خنور
دخی سنوروزنتده کنیه سید رقاهره صفتیدر ذات الاهرام دخی دیرلر حضرت
نوحك حفیدی بنا ایلمشدرکه اسمی مصر بن القبط بن حام بن نوحدر علیه السلام
طولی عزیشدن اسوانه دك وعرضی برقه دن ایلیه دکدر (ترجمه) پس عهد
ایتمشدکه ویرر مصر اولورلر ایسه منصور * الان دین ایله دنیایی خسارت
ایچره مدرهر بار

یاذا الذی یطلب منی الوترا * ان کنت تبغی ان تزور القبرا

(وتر) فتحله درکین (تبغی) طلب ایدرسین دیمکدر (ترجمه) ایا کاذب
بو جمعیتله کینك المغه کلدك * زیارت ایتمك استرسن قبوری باکه کلده وار

حقا وتصلی بعد ذا الجمرا * اسعطك الیوم ذعافا صبرا

(اسعط) سعوطدن افعالك متکلمیدر سعوط حدیثده کلدیکی اوزره بروندن

اجرا واساله اولنان دوای مابعدر مفعول ثانیسی (ذعاف) ضمله زهر قاتل که
ترکجه آغو در (صبرا) صفتیدرکه خوشخوردنی دکل دیمك صبر آجی دوادرکه
مطلقا مر معناسنه دخی کاور (ترجمه) سن اندنصکره وارنار جهنم ایچره
بریان اول * بوکون داروی زهری یورنکه اجرا ایدم یکبار

لاتحسبنی یا ابن عاص عسرا * سل بی بدرا ثم سل بی خیبرا

(لا تحسبن) نون خفیفه ایله نون وقایه جمع وادغام اولنمشدر (لا تحسبن الله) کریمه سنده اولان نون ثقیله در (عاص) اجوفدر عیص ماده سندندر عصادن داع کبی ناقص دکلدر امام نووی ثانیی جمهوره نسبت ایلدی ولکل وجهة ابن عاص عمرو صحابیدر جدی عمود نسب نبوی یه لوی ده متصل اولور هجرتك سکزنجی سنه سنده اسلامه کلدی قرق اوج تاریخی عید فطرنده مصرده وفات ایلدی (عسر) کسر سین ایله کاری دشوار اولان کسنه در (سل بی) بندن یعنی بنم حالمدن صوروب دیمکدر (سأل سائل بعذاب) کبی که عن عذاب تقدیر اولنور (بدر) بر قیونك اسمیدرکه انده بدر غزاسی واقع اولدی اشهر اقوال اوزره عدد رسل قدر اوچیوز اون اوچ نفس نفیس ایدی (خیبر) دخی بر قلعه نك نامیدرکه اول غزالرده شجاعت کرارانه ودستبرد حیدرانه واقع اولمشدر (ترجمه) بنی ای عمرو ظن ایتمه کا ولم عاجز بو عسکردن * بنی بدرایله خیبردن یوری وار ایله استخبار

کانت قریش یوم بدر جزرا * انی اذا ما الحرب یوما حضرا

(جزر) جیمله ومعجمه مکسوره یی تقدیم ایله مقتول معناسنه (حضر) دخی ضبط جزر اوزره حاضر دیمك (ترجمه) قریش اهلی اولوب حرب بدرده جمله کشته * علی التحقیق بن اول کونده اولدم جنکاه درکار

اضرمت ناری ودعوت قنبرا * قدم لواء لا تؤخر حذرا

وقات قدم تقدیرنده امردر مقول قول اولور (یعنی) اتش حربی شعله دار ایدوب قنبر مدیدمکه سنجاغی چك وصقین که بر امردن حذر ایدوب کیرو قالمه (ترجمه) شجاعت نارمی یاقوب ایدردم قنبری دعوت * دیدم چك رایه می قالمه کیرو خوف ایلیوب زینهار

لن ینفع الحاذر ما قد حذرا * ولا اخا الحیلة عما قدرا

(لن) تأکید نفی مستقبل ایدر لکن تأبید ایچون دکلدر لن ترانی ده تأبید قیدی اهل سنتده مأخوذ دکلدر اخذ ایدنلر خارجدن اخذ ایدرلر لن دن مستفاد اولماز والا (ولن یتمنوه ابدا) کریمه سنده ابدا قیدی تکرار اولور ابدی ویا خود تجرید

تکلفنه محتاج اولوردیکه یازمش بوقدر دیدیلر (لازمه) حذر ایدن کسنه حذرلك اصلا وقطعا نفعی یوقدر دیمك اهل حقیقته واعیان ثابته یه ناظر اولنلره کوره در بوخسه جدار معوجدن سرعتله کچمك مشروع اولدی هر کسك حالی تفاوت اوزره در اجل واحد اولدیغن مؤمن بیلور کن طاعوندن فراری اشباهده تجویز ایلدیکی تأمین قلب ایچوندر یوخسه تغییر تقدیر محالدر لکن بر حجره ده میت واقع اولسه وحشت کاور دفع صائل قبیلندندر زلزله دن فرار کیبدر وار دیغی محلده دخی تزلزل مقرر در اکر شادن فراز ایسه صحراده دخی شق ارض احتمالی واردر لکن بر بن قلب راحت ایده جك یره آرزو کشدر منع اولندقده جنون کلدیکی کورلمشدر مع هذا بیلور که انده دخی خطر مقرر در مقتضای واهمه در عینیله صوفی سالك زمان زمان رفع صوت وفریاد ایلیوب کندیی ضبط ایلسه فوت اولور (دعوه یئن) حدیثی شاهددرکه خسته ایکلر راحت ایدر صاغ کسنه دائما ایکلسه خسته اولور (ما اول) مصدریه در فیما وعما تقدیرنده در ثانی بیمعنی شی که موصوف دینور (اخا الحیلة) الحاذر کبی منصوبدر حیله نك قرداشی دیمك حیله ده کمالندن کنایه در که اخوین بر برلرینه اتصالده شدت اوزره اولسنه تشبیهدر (ترجمه) حذر ایتمه حذردن کسیه هیچ فائده اولماز * خدانك امر وتقدیرینه چاره ایده من دیار

ان الحذار لا یرد القدرا * لما رایت الموت موتا احمرا

(قدر) تقدیردر (موت احمر) شدتلی اولومدر بونده قضا مبرم مراد اولنور صوفیه کرام عندنده قهر نفس وهوادر انلر درت موت اثبات واصطلاح ایلدیلر ایکنجی موت ابیضدر جوعدر اوچنجی موت اخضر درکه شیخ یونسك (ع) بو خرقه کیم یوزبیك پاره دن * دیدیکی کبی یمالی وبی قیمت خرقه کیمکدر وبری دخی موت اسوددر خلقك جفاسنه تحملدر دیرلر (ترجمه) حذر تقدیری منع ایتمز مراد حق اولور دائم * ولی چون موت احمر دوکرك تدبیر استقرار

دعوت همدان وادعو حمیرا * لو ان عندی یوم حربی جعفرا

(همدان) سکونله (وحمیر) مسطر وزننده یمن قبیله لریدر (جعفر) طیار برادر حضرت کراردر (ترجمه) چاغردم قوم همدانی چاغردی حمیری انلر * بو جنکمده اولیدی کربغله جعفر طیار

او حمزة اللیث الهمام الازهرا * رأت قریش نجم لیل ظهرا

(حمزه) سید الشهدا عملریدر (یعنی) بن طائفه همدانی اکا ایلدم انلر حمیردن

استمداد ایلدیلر اگر بعلّه برادرم طیار ویا عمم حمزه جنتقراردن بری بولنسه‌لر ایدی
کیجه ظهور ایدن کوکبی قریش کوررلردی یعنی کیجه انلره روز روشن اولوردی
التماع سیوف صقیله نك کثرتندن کنایتدر (منقبه) همدانیلردن منذرین
حفصه حضرت حیدر طرفندن عمرولك اوغللری عبدالله ومحمد ایله جنك ایدردی
اول اثناده ناکاه بر غبار بدیدار اولدقده عمرو دیدیکه حیف همدانی‌یه زیرا اوز
برکمسنه نك میناره دوشمه‌سنه علامتدر عمرولك بو کلامنی استماع ایدنلرك
بضیلری حیف سنك اوغللریکه دیدکارنده انلرك بری مقتول ایدوکن تیقن
ایدوب فریاد ایله کندی غلامی وردانی چاغروب سنجاغی بری جك بقایم اوغللریمه
دیدکده معاویه دخی سنك اوغللرکده برشی یوق صف قتالی پریشان ایله دیدی
عمرو دخی انلری بن دنیایه کتوردم سن کتورمدك دیدی ومیدانه کلوب بو رجزی
انشاد ایلدکده حضرت مرتضی انی استماع ایدوب شرح اولنان رجزدخی اکا
جواب اولمق اوزره کندیلردن ظهور ایلدی * هل یغنین وردان عنی قنبرا *
او یغنین عنی حبیب مسعرا * وابن خدیج بیتنا والمنذرا * انی اری الموت اتلف
اجرا * خالطت جمعا للمعمی حیدرا (نطق آخر)

لهف نفسی وقلیل ما اسر * ما اصاب الناس من خیر وشر

(لهف) فوت اولان نسنه‌یه تحسردرکه مذکور اویا مقدرا منادا اولور یالهف
کبی فارسیده هی دریغا دیرلر (خلاصه) حیفا وحسرتا یازق بنم نفسمه که
انی شاد ایدرام آز واقع اولورا گرچه خلقك دخی حاللری یکسان دکلدر هربار
خیروشر بیدریی اصابت ایلمکده در لکن بکا امور ساره قلت اوزره ظهور ایدر
(ترجمه) دریغا نفس محزونه سروره آز اولور دوچار * چو خلقه خیر وشر ایرر
اولور بس بنك وبدتکرار

لم ازد فی الدهر یوما حربهم * وهم الساعون فی الشر الشمر

(شمر) آخرینك شدیله درلکن اولی وثانی بونده مفتوحلردرکسرلری واول فتح
ثانی کسر ایله دخی لغتدر دیدیلر شدید معناسنه در یعنی عالمده بن برکون انلر ایله
حربه طالب اولمدم مع هذا انلر شر شدید القاسنه سعی ایدرلر (منقبه) ابن اعثم نقل
ایدرکه صفین ده عثمان بن عفانك غلامی احمر میدانه کلوب بو رجزی انشاد ایلدی
ان الکتیبة عند کل تصادم * تبکی فوارسها علی عثمان * قوم حماة لیس فیهم قاسط
یتلون کل مفصل ومثانی * حضرت امیرك غلامی کیسان شهادت رسان دخی
اکا مقابله وتنظیر ایله یاد ایلدی * توفنی قلیلا یا احیمر انی * مولی التقی الصادق

الایمان * عثمان ویحك قد مضی لسبیله * فاثبت لحد مهند وسنان (بعده)
بر برلریله مقارعه ومضاربه ایدوب کیسان شهید اولدیغن حضرت حیدر
کوردکده یاد قسم ایلدیکه یا عدوالله اگر بن سنی قتل ایلمزسم مقتول حق اولمایم
یعنی قتلم شهادت طریقیله اولمسون دیوب حمله ایلدی احمری آتندن قالدروب یره
ضرب ایلدکده (ع) کانما یدیك یمین حین تضربه * سری عیان اولوب بالجمله
استخوانلری خرد وموت احمرله مرد اولوب حضرت مرتضی کرم الله وجهه
درحال مذکور بیتلری ارتجالا ایراد ایلدی (ترجمه) مرادا بنم جهان
ایچنده خلقك قتلنی اما * ایدرلر شره استعجال مجزی اولنور ناچار (رجز)

دبوا دبیب النمل قد آن الظفر * لا تنکروا فی الحرب ترمی بالشرر

انا جمیعا اهل صبر لا نخور

(دبوا) ایکنجی بابدن مضاعفدر امرلك جمعیدر اولی فرّوا کبی کسر ایله در اول بابده
ایسه مدب کسر دال ایله ومصدری مدب فتحه ایله در دیدیلر دبیب معناسنه (نمل)
قارنجه که فارسیده مور دیرلر بیدرکه قارنی بوقدر شه یعنی قوخوغدا اولور
دیدیلر جنسدر واحدی تا ایله نمله درحتی نملهٔ سلیمان علیه السلام مؤنث اولدیغی
کندی اسمیله بنام سوره ده (قالت نملة) ده فعلك دلالتیله در تا ایله دکلدر
دیدیلر حضرت امین الله جنابنه هدیه‌سی ضرب‌المثلدر ناموسده اسمی عیجلوف
مهمله وجیمله در دیدی طرازِ مغرباتده طاخیه اولمق اوزره تصریح ایلدی
هلا کنه کمالی دلیلدرکه قنادلنور شاعر دیمش * اذا ما اراد الله اهلاك نملة * اطال
جناحیها فسبقت الی الهلك * لکن جناح کندینی طیوردن عد ایتمه‌سیدرکه
قرآن کریمده مذکور اون عدد طیورلك بریدر طقوزی بونلردر سلوی بعوض
ذباب نحل عنکبوت جراد هدهد غراب ابابیل و جنته کیرن
اون درت حیوانك بری بو نملهٔ سلیمانیه در لکن مشکاة شرعه ده جمله‌سی قوچ
صورتنده در دیدیکی قطمیرك صورت بلعامه انقلابی روایتیله منتقضدر دیدیلر
قمیردخی دیرمکه ذئب یوسف دخی غیر واقع اولمغله انی دخی تعداد بیوجه اولور
تفصیلی جوینك شرح اشباهنده موجوددر (شرر) قغلجیم که آتشدن آتیلور شرار
دخی دیرلر لفظ کریمده (ترمی بشرر) وارد اولدی (نخور) کوشکلك یعنی سست اولمق
صبر ایله یکساندرکه ایکیسی دخی تأخیر وتوقف وتأنی صورتنده در (ترجمه)
وقتیدر یاب یاب مرورلك کلدی چون وقت ظفر * قورقمه کزکیم اتش حرب ایلیه
نشر شرر * اهل صبرز جمله مز کلمز بزه ضعف کدر (رجز آخر)

انا على فاسألونى تخبروا * ثم ابرزوالى فى الوغى وادبروا

(ابرزوالى) صحرا معناسنه اولان برازدن اولوب ميدانمه كلك ديمكدر وبابروزدن وزن ومعناده اخرجوالى يعنى اخرجوا الحربى ديمك (ادبروا) هلاك معناسنه اولان دبار ماده سندن وافعالدن جمع امردر (مرام كلام) صفين صفين حيانتده حضرت مرتضى رضى الله عنه بو رجزى مقابلۀ معاويه ده انشاد و دين و دنياده اولان فضيلتلرينى تعداد بو عادت شجعان عربه رعايت مراد ايليوب بيوررين قريشده بر عليم كه بخ بيلمزلر يكز وار ايسه سؤال ايدك بنم حالمدن خبردار و آكاه اولك بعده بنمله محاربه ميدانىده جولان ومرأت طالعده صورت ادبارى سيران ايدك يعنى بنم برحمله مى اكر دفعه قادر اولور سكز اكنجيسى دفع محال اولديغن ادراك ايدوب البته قرارى فراره تبديل واقبالى ادباره تحويل ايدرسز ديمكدر (منقبه) بو طقوز مصرع رجزى معاويه استماع ايلدكده ديديكه والله بنى ميدانه دعوت ايلدى حتى قريشدن حيا ايلدم بونى دفعك طريقى ندر برادرى عتبه ديديكه تصامم يعنى ايشتمزلن برامر ايله مشغول اول زيرا سنك غلامك حربى ونيجه ابطالى يكحمله ده قتل ايلديكنى كوروب بنه انكله مقابله ده نجات اميدى محالدر ديدى ابن عاص دخى ديديكه عربدن بركسنه كورمدمكه اكا طوعا ويا كرها قارشو واروب مقاتله ايدركن كندى حياتندن مأيوس اوليه صقين اول سوداندن كچ بو خسه والله بوى حيانى بردخى شم ايلك سكا محال اولور (ع) الفضل ماشهدت به الاعدآ (ترجمه) عليم بن سؤال ايدك اولك احوالمه واقف * پس اندنصكره ميدانه كيرلك كورلكنده ادبار

سيفى حسام وسنانى يزهر * منا النبى الطاهر المطهر

(ترجمه) بلدو تيغ برانم المده نيزۀ رخشان * بزم ماميز اولى شاه رسالت طاهر و مختار

وحمزة الخير وتربى جعفر * له جناح فى الجنان اخضر

(ترب) كسر ايله وزن ومعناده قرن كه جمعلرى اتراب واقران كلور آيلقداش ودنك ديمك (جنان) كسر ايله جنتك جمعيدر حضرت (جعفر) طيار برادر حيدر كرار در (مأل اجمالى) عمم سيد الشهدا أمحض خير اولان حمزه وبرادر عديلم جعفركه غزواتده شهيد اولمشلردر انلر دخى برم طرفمزده وحمايت روحانيتلرى وصيانت همت معنويه لرى دركاردر وجعفرك جنات عالياتده ميشل قنادى واردر ديمكدر (تفصيل) بو جعفر انور غزوۀ موتهده علمدار سريه اولمغله ايكى اللرى مقدما قطع

اولنوب وصكره شهيد اولدقده ايكى جناح عطا اولنوب بهشتده فرشتكان ايله طيران اكرامنه مظهر اولدى انكچون ذو الجناحين وطيار ديو * سهيلى ديركه انك قنادلرى بال مرغ كبى دكلدر حيواندن انسانك شرفيتى اولمغله صورت ملكيت وقوت روحانيتله پرواز ايدر مجاز اعضد مقامنده حضرت كايمه (واضمم يدك الى جناحك) بيورلدى موسانك جناحى بو غيدى واجنحۀ فرشتكان دخى پر وبال مرغان كبى دكلدر برمعناى ملكيتدركه قبل المعاينه تفهيم امر عسيردر زيرا (اولى اجنحة مثنى وثلاث ورباع) كريمه سى شهادتيله اوج ودرت قنات وجبريلك التيوز قنادى خلاف عاده اولمغله احاطۀ ادراك حادث بشريدن خارجدر ديديلرو قوعنه ايمان وكيفيتندن كف لسان اولنور اموردندر بوندنصكره بيهقى تخريج ايدوب جعفر طيارك جناحى ياقوتدر ديديكى (دخلت الجنة) حديثى ذيلنده ايراد كردۀ شراحدر عليهم الرضوان (ترجمه) دخى حمزه بنم عمم قرنداشم دخى جعفر * اودر جنات ايچنده بال سبز ايله بلى طيار

وفاطم عرسى وفيها مفخر * هذا الهذا وابن هند مجحر * مذبذب مطرد مؤخر

(فاطم) اصلنده فاطمه در وزنا ترخيم اولندى (عرس) كسر ايله زوجه (ابن هند) معاويه دركه انامى هند حضرت حمزه بى شهادتنده مثله ايدن خبيثه در (مجحر) تقديم جيمله فاره وغيرك يوه سى معناسنه اولان جحردن اسم مفعولدر معناسى يوه يه دخولنده مضطر قيلنمش ديمكدر وجحر (لايلدغ المؤمن من جحر مرتين) حديثنده كلمشدر مجحر تأخير جيمله دخى نسخه در مردود معناسنه (مذبذب) اسم مفعولدر ايكى امرك ميانتده تردده قالوب برطرفى ترجيح ايلمامش كمسنه در بونده كمال اضطراب وضعفندن بردايكه ويوه سنه بالضروره كيرمشيكن دخى زياده تحجيز اولنوب عودتى لازم كلكله اول ايكى حال ميانتده تردده قالمش كشيدركه لفظ كريمده (مذبذبين بين ذلك لا الى هؤلاء ولا الى هؤلاء) واقعدر (مطرد) تفعيلدن مفعولدركه اصل ماده سى رد معناسنه اولان طرددر كويا كيرديكى يوه دن دخى رد اولنمش ديمكدر (ترجمه) دخى زوجه م اولوبدر فاطمه مفخره سزادر اول * برنده جمله سى هم سنده ابن هنددر رفتار * مذبذبين دخى مطرود و پسمانده بو حق كفتار (نطق)

لقد عجزت عجز من لايقتدر * سوف اكيس بعدها واستمر

(اكيس) ذكاو عقل اعماليله امورمده خصمه غالبه ايدرم ديمكدر (استمر) دخى نفس متكلمدر مستمر ودائم اولورم ديمكدر (ترجمه) عاجز اولدم هيچ واهل

بجز غیر مقتدر * پس کیاسیله اولام شمدنکیروبن مستمر

ارفع من ذیلی من کان یجر * قد یجمع الامر الشتیت المنتشر

(یجر) قصد ومیل معناسنه اولان جوردندر اصلی یجور در ضرورة جزم اولندی (شتیت) طاغنق متفرق معناسنه منتشر کبی لکن (منتشر) شایع ومشتهر معناسنه در (منقبه) بو ایکی بیتك سبب انشادی بودر که صفین جنکنده قریبا وجه مذکور اوزره معاویه یه کمال ضعف طاری اولدقده صلح اولدیلر بو امر اوزره که ابوموسی الاشعری حضرت مرتضی جانبندن وابن عاص دخی معاویه طرفندن حکم ووکیل مرخص تعیین اولنوب انلرك مشورتلرندن نمایان اولان امره جمله سی منقاد اوله لر وقتادومة الجندل نام محل جای قرارلری اولوب مدت مدیده مقدمهٔ مشاوره اول حالی نتیجه ویردیکه هر بری صاحبنك خلافتنی سلب وخلع ایده لر صکره اهل اسلام کیمی اختیار ایدرلرسه خلیفه اوله منبره ابوموسی صعود ایدوب علی ملاء الناس پارمغندن خاتمنی چیقروب اشته حضرت مرتضادن خلافتی بو خاتم کبی سلب ایلدم دیدی نزول ایدوب عمرو عروج ایلدکده حیله یه سالك اولوب مقدما خاتمنی اخراج ایلمش ایدی جماعته کوستروب علی رؤس الاشهاد اشته بو خاتم کبی خلافتی بنه معاویه ده قرارداده قیلدم دیوب پارمغنه طاقدی زیرا عثمانك ولیسی اودر دیوب (من قتل مظلوما فقد جعلنا لولیه سلطانا) کریمه سنی تلاوت ونزول ایلدکده علویه راضی اولمیوب حضرت امیره خبر ویردیلر بو ایکی بیتی ایراد ایلدی (ترجمه) رفع ایدم جورایله دامنکیر اولان هرنه ایسه * کاه اولورکه جمع اولور امر شتیت ومنتشر

(الزای)

حیاتك انفاس تعدد کلما * مضی نفس منها انتقصت به جزأ

(انفاس) نفسك جمعی ونفس تحریك ایله اول ریحدر که انسانك دروننه داخل وخارج اولور وجود بنی آدمده منفذ سائر بن مویلردن غیری طقوز عدد اولوب محسوس وغیر محسوس انلردن دخی خروج ونادرا دخول دخی اولور لکن دوام طریقیله تنفس فم وانفه مخصوصدر حتی انفدن تنفس ایلك ساعت نجومی اوزره مناوبه ایله درکه بردلیکدن برساعت ودیکر ثقبدن دخی اولقدر تنفس اولور لکن زکام وسائر علتلدن سلامت صورتنده مجربدر وبو تنفس ریه یه وصول ایله اولوب کویا غدای ریحانی روحانیدر که انقطاعی سلب حیاته سببدر

حتی شیخ سعدی بیورر * هر نفسیکه فرو میرود ممد حیاتست وچون برمی آید مفرح ذات (تعدد) صایلدی یعنی نفس آدمی معدوددرکه بر کونده نقدر تنفس واقع اولور محسوبدر تفصیلی تکثیر سواد ایدر اشته بو جهتدن صوفیه دن بعضیلری حبس نفس ایله مدت حیاته امتداد تحصیل اولنور دیدیلر (انتقصت) ناقص اولدی دیمك (جزء) برمقدار وبرپاره بعض کبی (ترجمه) نقد انفاسك که معدود قدردر ایتمه صرف * چون حیاتك جزئیدر قیل هوش دردم احتراز

ویحییك ما یفنیك فی کل حالة * ویحدوك حادما یرید بك الهزأ

ویحییك ما یبقیك کل منفس) دخی نسخه در (ما یفنیك) دن مراد نفسدر که نفس براعتبار ایله واسطهٔ بقا وبراعتبار ایله دخی رابطهٔ فنادر (یحدو) سورر دیمك (حاد) اصلنده حادی در نغمه ایدرك دوه لری سورن کسنه در که دوه لر انکله شوقه کلوب چوق یوررلر حتی برغزال طرزینده خدیخوان حضرت اولان انجشه غایت حسن صوته مالك اولمغله برصفای وقتده تأثیرلی نغمه یه آغاز ایلدکده حرم همایون نبوی دوه لری شوقه کلوب بعضیلری اسردیلر اول زمان حضرت هادی الامة بیوردیلر مهلا بالقواریر یاب یاب که شیشه لری قرارسین یعنی دوه لرك اوزرنده محفه نشین اولان خاتونلر صارسیلوب جائزکه حمل اهلی دخی اوله متضرر اولمسونلر دیمکدر (هزء) ضمله استهزادر (ترجمه) نفسك افنا ایتدیکنده اولسنی احیا ایدر * سوق ایله تشویق ایدر هزل ایلمز اول بی نیاز * نسخه یه کوره (ترجمه) نفسك ابقا ایتدیکی دمده نفس احیا ایدر

فتصبح فی نفس وتمسی بغیرها * وما لك من عقل تحس به رزأ

(نفس) سکونله در فتحله نفس دکلدر بونده ایکی اعتبار واردر بری تن وجسم ووجود معناسنه درزیرا بغیرها ده ضمیرا کار اجعدر بواعتبار ایله بو بیتك فهمی سجعه توقف ایدن اشیانك برمقدمه ده برمقدار بیاننه موقوفدرکه قاضی میر حسین میبدی فواتحك خامسنده یازمشدر (مقدمه) انسان صغیرکه انسان کبیرك انسان العینی یعنی سویدای دیده سیدر واندن جزء اولان شبح بدن حرارت غریزیه وغریبه سببیله دائما متحللدر لکن نفس متبدل دکلدر وبو حکم سائر نفوس حیوانیه ده دخی جاری اولدیغی طریق حدس ایله معلومدر که فرس ورباز تبدل ایلمز وبالذات شعوری دخی واردرکه آت مزاجی اومزاجیدر دیمشلر انکیچون تجلی فرسی جمله صور حیواناتدن صکره ظهور وتجلی انسانی یه تقل

وعبوراندن واقع اولوردیدیلرو بو بحث طویل الذیل قیصرینك شرح فصوصنده وابوعلی نك دانشنامه سنده مفصلدر قالدیكه صوفیه دیدیلركه بالجمله عالم حی ناطقدركه (وان من شیء الایسبح بحمده) بیورلدی حضرت مرتضی بیوروركه مكه دن طشره جناب پیغمبر علیه السلام ایله كزردك مقابله سنه كلن شجر وحجر السلام علیك یارسول الله دیرلر ایدی شیخ ابن عربی بیوروركه احجارك ذكر الله ایلدیكنی بن ایشتدم وحق تعالی نك شان عالیسنده هر كسه ادراكی محال اولان امور ایله سخنكوی اولورلر ایدی اشته بوندن ظاهر دركه كف شریف حضرتده اوفاق طاشلرك تسبیح ایلدكاری معجزاتدن اولمق اهل حجابك سماعلری اعتباریله در (ولكن لاتفقهون تسبیحهم) وبو طائفه دیرلر كه بنی آدمك مشاهده ایده مدكلری حالاتی حیوانات مشاهده ایدرلر مكركه انسان اهل كشف اوله انكیچوندركه انسان محجوب اسفل سافلین درو بو مقامه رسیده اولان اهل الله كنك یعنی لال اولوب سویلیه مزكه بیلن دیمز دیمشلردر من عرف الله كل لسانه شیخ اكبر حضرتلری فص الیاسیده دیركه حق تعالی بنی بو مقامه رسیده بیوردقده كوردیكمی نطق مراد ایلدم قادر اولمدم (مهمه) قلبك ایكی تجویفی یعنی بوش محلی واردر صاغ طرفده اولان تجویفه جكردن قان منجذب اولور واول محلك حرارتی اكا تأثیر ایدوب اندن بر بخار پیدا اولوركه لطافت ونورانیتده اجرام سماویه یه شبیهدر اطبا اكا روح حیوانی دیرلر نفس ناطقه نك متعلق اولیدر وچراغ كبیدركه آتشی نفس ناطقه وفتیلی تجویف ایمندن ظهور ایدن بخاراتدر وباغی جكردن منجذب اولان قاندر ونوری حس وحركت وحیاتدر وحرارتی شهوتدر ودخانی غضبدر جالینوسك روح حیوانی دماغده در دیدیكی سخن بیدماغدر زیرا روح حاردر دماغ بارددر شیخ ابوعلی رساله معراجیه ده دیركه رواندن مراد نفس ناطقه در جاندن مراد روح حیوانیدر ونفس ناطقه ارسطو وابوعلی یه كوره نوعدر ابوالبركات دیركه جنسدر نیجه انواعی مشتملدر وهر نوعك افرادی واردر روانك مذهبنه شهادت ایدن اثری مسلم وابوداود ابوهریره دن تخریج ایدرلر حضرت پیغمبر حكیم مطلق علیه الصلاة والسلام بیوروركه الناس معادن كمعادن الذهب والفضة اذا فقهوا والارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناكر منها اختلف امام فخرك دخی مختاری بودر وبو مقامده اشراقی ومشائی مذهبلرین تقریرلرا كرچه مناسبتی واردر لكن تكثیر سوادن حذراترلك اولندی (شعر)

یا خادم الجسم كم تسعی بخدمته * وتطلب الربح فیما فیه خسران * اقبل علی

النفس واستكمل فضائلها * فانت بالنفس لا بالجسم انسان * شیخ جنید بغدادی بیوروركه لفظ قرآن وجسم انسان تو آماندر قرأنك بدی بطنی اولدیغی كبی سلوكده دخی یدی مرتبه اختیار ایلدیلر سعی صوری ناقص اولدیغی صورتده تكمیل برزخی واردر حضرت شیخ اكبر بیورور (انقطع عمله الا عن ثلاث) حدیثنه منافی دكلدر زیرا ترقی برزخی سیر عملی دكلدر بلكه فضل ورحمت ربانی ایله در (قل بفضل الله وبرحمته فلیفرحوا هو خیر مما یجمعون) چون بویله در سلسلهٔ اهل الله ذیلنه تعلق لازمدركه شاهد محبتدر اصحاب محبت حقنده (المرء مع من احب) اثر شریفی بشارت عظیمه در ونفسده ایكنجی اعتبار خلق جدیددركه بو دخی بر لایحه ده چند كلمات ایرادینه موقوفدر (لایحه) صوفیه دیرلركه هر زمان نوبت ظهور وسلطنت اسماء الهیه دن بر اسمكدر بریسنك نوبتی منقضی اولدقده حكمی مستور اولوب اسم آخرك دولتی رسیده اولور (كل یوم هو فی شأن) بو كا اشارتدر اسماء الهیه نك علم حقده صورتلری واردركه انلكه تمایز ایدرلر اكا اعیان ثابته دینور (الامور مرهونة باوقاتها) وذات حقده هر آن ایچون بر شان واردركه اول اندن بر كره دخی سابق اولمامش وبعده لاحق دخی اولمز قوت القلوب صاحبی دیركه حق تعالی بر صورتده ایكی كره وبر صورتله ایكی نسنه ایچون تجلی ایلمز تجلیات كبی انلرك صورتلری دخی متجدددر واسماء جلالیه هر آنده خلع وجود موجودات ایدوب وهمان اول آنده ینه لبس واقع اولور (بل هم فی لبس من خلق جدید * وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب) فیض حق مانند آب رواندر موجودات دخی نهر كبیدر نهرك هر بر جزئی اولان آب معین سابقا ولاحقا جریان ایدن آبك غیریدر مثلا چراغ كه شعله سی هر نفس هوا اولوب فتیله وروغن امدادیله شعلهٔ تازه پیدا اولور مع هذا صورتا شعله بر حال اوزره ثابتدر ظن اولنور حتی قصر بلقیس بو وجهله سبأده معدوم وپیشگاه سلیمانیده مقدوم اولدیكه آصف كبی ولی كامل همتیله صورت بولدی ونظام دخی بو مسئله ده صوفیه ایله توافق ایدركه جسم اعراضدن مركبدر اعراض تجدد ایدر بو بحث بو مقدار وجیز ایله ادراك اشباعی تحصیل ایلمز صحبت مبسوطه وبلكه باطنا حال مربوطه موقوفدر (یسرنا الله تعالی آمین) امدی بو اعتبار ایله صباحده اولان نفسك اخشامده بولنان نفسك غیریدر دیو بیورور (ترجمه)

چون نفس نفس نفیس ایدر تجدد صبح وشام * عاقل اول غفلتله اتلاف اولمیه عمر دراز (رجز)

یاعمرو ویحك قدا تاكا * مجیب صوتك غیر عاجز

(منقبه) كشف الغمه صاحبی دیركه خندق غزاسنده عمرو بن عبدالودّ واوغلی حسل وساٸرلری مقابلهٔ صفه كاوب حرف البادهٔ دخی افاده اولندیغی اوزره هزار تو بیغ ایله كندیلره مقابله ایده جك مبارز طلبنده اولدیلر وعمرو بر رجز انشاد وكندیلرله فخر ومباهات ایلدكده حضرت مرتضی دخی بورجزی ارتجالا ایراد واذن نبوی ایله مبارزه یه شروع وعمرو ی واوغلنی دخی قتل ایلدی بعض نسخه ده (لاتعجلن فقداتاك) واقع اولمشدر (ویح) كلمهٔ رحمت یعنی یازق معناسنه وویل كلمهٔ عذابدركه مستحق دیمكدر بعضیلر ایكیسی دخی ایكی معناده ده زبانزددر دیدیلر (ترجمه) یازق ای عمروایرشدی اسكك میدانه كلدی * خدانك قدریله اولمزم دشمندن عاجز

ذونیة وبصیرة * والحق منجی كل فاٸز

(نیت) نوی ینوینك ایكنجی بابدن مصدریدر اصلی نویت حكمت وزننده در واو قاعده اوزره یا یه تبدیل وادغام اولندی راغب اصفهانی دیركه اسمیته منقولدر قصد وعزیمت معناسنه درصكره عمل طرفنه قلبك توجهی معناسنه تخصیص اولندی (بصیرت) دیدهٔ دل بینا اولمقدر (حق) اسماء حسنادندر فی الاصل ثابت معناسنه در خالق تعالی دخی موجود وثابت ازلی ابدیدر بو اسم شریف اطوار سلوكك طور رابعی اولمغله سیرمع الله داٸره سنك مفتاحی حیدر محلی سر درونوری سبز رنكدر بو محلدندر كه بعض متصوفهٔ خام مغلوب خیالات وگرفتار دام تسویلات اولمغله بزه سیادت ظهور ایلدی دیو تجرف ایدرلر كه شهود یدرو قوعی وجودی دكلدر زیرا بو داٸره ده باطل دخی صورت حقده ظهور ایدر كه ابومدین بیورر (لاتنكر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته) (ترجمه) بصیرتله غزایه نیت ایتدم حمدلله * نجات حقله اولدم همه اعدایه فاٸز

ولقد دعوت الی البراز * فتی یجیب الی المبارز

(براز) كسر ایله جنك (مبارز) جنكجی (ترجمه) چیقوب میدانه چونكه ارطلب ایتدك جدا له * اجابت ایلدی كلدی سكا مرد مبارز

یعلیك ابیض صارم * كالملح حتفا للمناجز

(ابیض) قلج كه براق اوله جمعی بیض دخی نسخه در (ملح) توز فارسیده نمكدر وزیاده صاف وبیاض توزه كه حاجی بكتاش توزی دینور ملح ذرانی دیرلر غلطی اندرانی در (حتف) موت (مناجز) افنا ایدیجی (ترجمه) كوزلك اج باشك

اوزره قوغمه ده شمشیر بران * اوشهباز شكار افكن كبی یوق اكا حاجز

انی لأومل ان تقوم * علیك ناٸحة الجناٸز

(أومل) مأمول ایدرم دیمك امیدندر (ناٸحه) فریاد وفغان (جناٸز) جنازه نك جمعیدر جیمك فتحیله میت وكسریله تابوت دیمكدر كه تفصیلی حرف لامده اولنه جق كلوران شاء الله (ترجمه) كلوررا اوستكه قومك صماخك ایلیه پر * صدای نوحه كار زمرهٔ قوم جناٸز

من ضربة نجلاء یبقی * ذكرها عند الهزاهز

(نجلاء) انجلك مؤنثیدر نونك تقدیمیله كوزی بیوك ضربهٔ نجلادن مراد قلج ویا مزراق ضربندن جریحه نك بیوك اولوب وسیع اولمسیدر (هزاهز) هزیمت پیدا اولمغه سبب اولان فتنه لر (ترجمه) بو كونده پس سكا برضرب خوش بخش ایده تیغم * كه ذكری سویلنه اولدقچه اذ كار هزاهز

السین المهمله

العلم زین فكن للعلم مكتسبا * وكن له طالبا ما عشت مقتبسا

(مقتبس) قبس لفظندن افتعالك فاعلیدر اصلنده بر مقدار آتش آلیجی دیمكدر صكره برآیت ویا برحدیثی شاعر نظمنه ویا منشی نثرینه درج ایدوب كندی كلامی كبی ایراد ایلمكه اقتباس دیدیلر وبونده مطلقا تحصیل علم ایدن كمسنه مراددر و بو نظم حسن حضرت امام حسن جنابلرینه بنداولمق اوزره صادر اولان شعر احسندر (ترجمه) علم حق آرایش طلابدر قیل اكتساب * ایله سن قید حیات ایله اونوری اقتباس

واركن الیه وثق بالله واغن به * وكن حلیما رصین العقل محترسا

(اركن) میل ایله دیمك معناسنه اولكی بابدن امردر دردنجی ویا اوچنجیدن دخی استعمالی واردر (ثق) كسر مثلثه ایله اعتماد قیل معناسنه امردر (اغن) غنا مادهسندندر دردنجی بابدن امردر یعنی حق تعالی یه میل وا كا اعتماد ایله غنای قلب پیدا ایدوب مستغنی اول دیمكدر (حلیما) لامله در حكیما كافله دخی نسخه در (رصین) مهمله لر ایله در وزن ومعناده متین كبیدر (محترس) حراست ماده سندن افتعالك فاعلیدر تحفظ ومحافظه ایدن كمسنه در (ترجمه) ماٸل علم اول خدایه اعتماد ایت بول غنا * حلم وعقل تام ایله سن كندیكی قیل احتراس

لاتیأسن فاما كنت منهمكا * فی العلم یوما واما كنت منغمسا

(تسأمن) نون تأكيد ايله در تسأم مخاطبدر مصدری سأمت وزن ومعناده ملامت وملالتدر که اوصانمق وکوشکلك وفتور کلمك (منهمك) انهماك يعنی سعی وجد وجهد ايدیجی (منغمس) طالبی يعنی متبحر (مأل شعر) البته صقين اوصانمه سعی تحصيل ايله که بر کون سعی اوزره اولورسن بر کون دخی کلورکه دريايه طالرکبی علم شريفه نائل اولورسين اول طلب رحتی وکسب ثقلتی برطرف اولور موهبة الهيه ايله علم شريف ميسر اولوب صفاسين سوررسين که جمله سنه طلب اطلاق اولنوب (اطلبوا العلم من المهد الى اللحد * و * ولو بالصين) وارد اولدی (ترجمه) فاتر اولمه دانش وفضله شب وروز ايت طلب * اوله بر کون بحر علم ايجره بوله سين انغماس

وكن فتى ناسكا محض التقى ورعا * للدين مغتنما للعلم مفترسا

(ناسك) عابد (مفترس) صياد معناسنه در (ترجمه) عبد خالص محض تقوا اول ورعکار زمان * ايدوب اسلامی غنيمت قيل علومی افتراس

فمن تخلق بالآدب ظل بها * رئيس قوم اذا ما فارق الرؤسا

(ظل) صار معناسنه وانك کبی افعال ناقصه دن واسمی تحتنده هو من موصوله عائد در بهاده باسببيه (رئيس) خبريدر جمعی رؤسادر وبئس دخی نسخه در (ترجمه) هرکيم ايلرسه تخلق حسن اداب ايله اول * اوله سردار کروهی بارضای رب ناس

واعلم هديت بان العلم خير صفا * اضحى لطالبه من فضله سلسا

(هديت) هدايته مظهر قيلندك يعنی اوله سين (صفا) آب خالص (اضحی) صار معناسنه (سلس) جاری (مأل) سن کنديکی وکندی حالکی بيل که علم شريف بوخيرلی آب لطيف الجريان آسا لطافت کامله وخيريت شامله سندن ناشی کندی طالبی حقنده وجه آسان اوزره روان وسهل السيلان اولديغی سنك حقکده دخی ظاهر اولمغله هدايت ياب اوله سن ديودعادر (ترجمه) علم حق چون آب صافی اولمسينه واقف اول * ايلدی سيراب عطاشن اکه فضل حق اساس (نطق آخر)

لاتتهم ربك فيما مضى * وهون الامر فطب نفسا

(ترجمه) اتهام ايتمه قضايی وبرضای مامضی * نفسکی خوش طوت امور آسان اولسون هرنفس

لكل هم فرج عاجل * يأتى على المصبح والممسا

(مصبح وممسا) افعالدن اسم مفعول صيغه سنده مصدر ميميلردر اصباح وامسا معناسنه که صباحه ومسايه واصل اولمقدر (ترجمه) هر غمك واربر سرور عاجلی ايلرشتاب * روز وشب دوروم ورايله اولوربس دسترس (نطق آخر)

الحمد لله حمدا لا شريك له * دأبى فى صبحه وفى غلسه

(الحمد لله فردا لا شريك له) مصرعی دخی بو کاقريبدر که سابقدر (غلس) کيجه نك آخرنده اولان ظلمتدر لکن بونده مطلقا صبح مقابليدر که مسا مراددر (لا شريك له فيه تقديرنده در يعنی ماسوادن شرکت ممکن اولميان حمد اول محمود حقيقی يه خاصدرکه بويله حمد ايلمك صبح ومساده بنم عادتمدر ديمکدر (ترجمه) حمد اول محموده لايق کيم شريکی يوق انك * عادتمدر بويله حمد ايتمك بنم صبح وغلس

لم يبق لى مونس فيونسنى * الا انيس اخاف عن انسه

(مونس) انس والفت ايله سرور القا ايدن کمسنه (فيونسنی) فتح سين ايله که ان مقدر ايله منصوبدر نون ثانی وقايه ايچون (مأل) مونسلردن بر مونس قالمديکه بکا انس ايله فرح ويره مکر انيس حقيقی که جليس الذاکرين تعالی باقيدر لکن بن دخی انکله انسدن خوف ايدرم يعنی حقوق الله رعايتيله مأمورم وانس الهی انکله حاصل اولور انسان نقصان ايله مألوفدر بحسب البشريه تقصيرات مانع قربيت وسالب انسيتدر بوخوف اهل اللهدن زائل اولماشدر الوهيت وکبرياسی هرنقدر عارف اولورسه اولقدر خوفی زياده اولورحتی ديديلرکه کنديکی دخی فدا ايدوب واصل اولديغی درجهٔ قربك بقاسيله جذبه وجنون اختيار ايدن ولی واردر زيرا اکرچه ترقی سعادت عظيمه ونعمت جسيمه در لکن خطرلری دخی اولقدر چوقدرا کربقضاء الله برزله ضمننده مردود حق تعالی اولورسه تدارکی ممکن اولمزکه اولياء الله محفوظلردر لکن معصوم دکلمردر مأمون الغائله اولمزلر بوجهتدن جنون مختارلری اولوب درجه لرنده موقوفلردر انکيچون بعض دلی وليدر دليده ولی اولمز ديدکلری مجنون مطبق مادرزاددر مجنون حق البته وليدر (ع) فيالها قصة فى شرحها طول (ترجمه) هيچ انيسم قالمديکه غمکسار اوله ولی * بر انيسم قالدی انسندن بکا خوف ايردی بس

فاعتزل الناس ما استطعت ولا * تركن الى من تخاف عن دنسه

(اعتزل) عزلت ايله ديمکدر (فائده) معتزله بر طائفه در که رئيسلری واصل بن عطا کندی رأيی حضرت حسن بصرينك مجلسنده اظهار ايلدکده جناب حسن انی رد ايلدی واصل دخی منقطع اولديغی معلوملری اولوب اعتزل عنا يعنی

واصل بزلردن عزلت ایلدی. دیو یوردیلر بو سببدن اکا لقب واتباعنك نسبتی اولوب معتزلی دیدیلر ابتدا منزلة بین المنزلتین یعنی مرتکب کبیره نه مؤمن ونه کافردر ایکیسی میاننده بر منزلت صاحبی اولور دیو احداث مذهب ایدن واصل مزبور در واول مذهبك معروفلری جاحظ وزمخشری وفرّا وامثالیدر (لاترکن) میل ایله دیمکدر که آیۀ کریمه ده (لاترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار) واقع اولمشدر یعنی ظالملره میل ایلمك که سزی جهنم آتشی یاقغه سبب اولور مفهومنده در حتی بعض رجال زمانمز تفسیر مجموعه سندن بو آیۀ کریمه ده یازمشدر که (چتال) صارق صارمق دخی انلره تشبه ایله میلاندر (دنس) کیردر وسخ ودرن کبی (ترجمه) عزلت ایله ناسدن سن قادر اولدیجه صقین * مائل اولمه اول کشی یه کیم که اندن دنس

فالعبد یرجو مالیس یدرکه * والموت ادنی الیه من نفسه

(ترجمه) بنده هر ایرشمدیکی امری ایلر آرزو * موت ایسه اقربدر اکا کیم بر نشور هر نفس (نطق دیکر)

لاتأمن الموت فی طرف ولا نفس * ولو تمنعت بالحجاب والحرس

(حجاب) حاجبك جمعیدر بواب معناسنه (حرس) حارسك جمعیدر حافظ کبی (ترجمه) موتدن اولمه امین هر برنظر هر برنفس * پاسبان وپرده دار حفظك اوله نیجه کس

واعلم بان سهام الموت نافذة * فی کل مدرع منها ومترس

(مدرع) درع لفظندن افتعالك فاعلیدر که دالی مشدّد در زرهلی کمسنه که لابس الدرع معناسنه در (منها) قرینه سیله موتدن حذر ایدن کشی مراددر (مترس) دخی ترس ماده سندن باب وزننده مدرع کبیدر قالقان قوللانان کشیدر (ترجمه) شویله بیل سن کیم سهام موت نافذدر شها * زره وقالقانله تحصن ایلین کیشی یه بس

مابال دینك ترضی ان تدنسه * وثوب نفسك مغسول من الدنس

(مابال عرضك) دخی نسخه در (بال) شان وحال که ترکجه ده صوچی ندر دیو ادا ایدرلر (ترجمه) دینك جرمی ندر تلویثه ویررسین رضا * جامۀ نفسکده بوقدر کیر قو نمز خار وخس

ترجو النجاة ولم تسلك مسالکها * ان السفینة لاتجری علی الیبس

بو ایکی بیت غایت معروفدر (یبس) قوری یعنی بر که بحر مقابلیدر (ترجمه)

سن نجات استرسین اما یوللرینه کیتمدك * قاره ده کشتی کیدرمی ایلمه آکه هوس (نطق آخر) سلام علی اهل القبور الدوارس * کانهم لم یجلسوا فی المجالس

(قبور) ضمله در قبرك جمعیدر (دوارس) دارسه نك جمع مکسریدر اثری بلورسز دیمکدر (ترجمه) سلام اولسون قبور ناپدید اصحابنه کانلر * جهان بزمنده قویا اولمامشلر حاضر وجالس

ولم یشربوا من بارد الماء شربة * ولم یأکلوا من کل رطب ویابس

(بارد المأ) صفتك موصوفه اضافتیله در که الماء البارد ترکیب توصیفی ایکن اضافی قیلندی صوغق صویی ذکره تخصیصك وجهی دیار حجاز بلدان حاره ده اولمغله صوغق صو میانلرنده معتبردر زیرا قار ویابوز اولمیان محللرده صوغتمق ممکن اولمز تاکه کیجه اولمدیجه حتی انرده دخی بودعا وارد اولمشدر که یارب سنك محبتکی بکا صوغق صودن سوکولی ایله دیو بیوردلرمش وبونده ولو کان قلیلا تنعمدن کنایتدر که سن انك برصوغق صویی ایچمدلکدیرلر (رطب ویابس) اکرچه یاش وقوری دیمکدر لکن هر شیء معناسنه شایعدر که قرأنده دخی کلمشدر وبونده اکل قرینه سیله مأکولات انواعنه شاملدر (ترجمه) صوغق صوین جهانك ایچمامشلر کویا انلر * دخی اکل ایتمامشلر نعمتن هیچ رطب وکر یابس

(نطق دیکر) ایحسب اولاد الجهالة اننا * علی الخیل لسنا مثلهم فی الفوارس

(اولاد الجهاله) جهل اوغللری یعنی ولدك والدینه اولان نسبت اختصاصی کبی جاهلك دخی جهله اول مرتبه اختصاصی اولمسنه اشارتدر (علی الخیل لسنا) اصلنده لسنا علی الخیر مثلهم ایدی وزن ایچون تقدیم اولندی (ترجمه) بزی ظن ایتمسون اهل جهالت کندیلر کبی * که فارسلر ایچنده بزده اولدق خیلیجه فارس

فسل من بنی بدر اذا ما لقیتهم * بقتلی ذوی الاقران یوم التمارس

(بنی بدر) اهل بدر در بونده اهل بدرلك کفره سی مراددر (اقران) جمعدر مفردی قرن تحریك ایله قلچ واوق وسائر معنالری واردر (تمارس) تفاعل وزننده در تقارع که طوقشمق معناسنه در معرکه کبی بونده رابرای قافیه مکسور اولور (ترجمه) تفحص ایله اصحاب بدردن حین لقیاده * بنم قتل ایتدیکم اقرانی نقل ایتسون همه فارس

وانا اناس لانری الحرب سبة * ولا ننثنی عند الرماح المداعس

(اناس) ناس ایله یکساندر (سبه) برکسنه نك اوتانوب عار ایلدیکی نسنه درکه

ناس كندينه انك سببيله سب وشتم وطعن ايدرلر (تنشئ ا) وجح نونك برى مع الغير
نويدركه دشمن نظرينه تعظما متكلم وحده مقامنده ايراد اولندى بو بحث مهم
بالاده حرف الالفده (ولا تخف انى انا الله) مصرعنده مفصلدر ايكنجى باب
نويدركه انفعال بابندندر ثلاثيسى كف وصرف معناسنه اولان ثنى دربزلر
منصرف اولمزز ديمكدر (مداعس) مساجد وزننده در مفردى مدعس ملايمت
وملايمت صاحبى اولان مزراقدر رماحك صفتيدر (ترجمه) بز اول قومزكه جنك
اولمز بزه عار وحجاب الحق * سنان وسيفدن يوقدر حذر چونكه خدا حارس

وهذا رسول الله كالبدر بيننا * به كشف الله العدى بالتناكس
(عدا) عدونك جمعيدر (تناكس) برعكس ايدوب باش آشاغى ايلمكدر باب
تفاعلدن مصدردر لكن بونده تمارس سابق كبى كسر كاف ايله در (ترجمه)
رسول الله ارآمزده بزم بدر دجى كبى * انكچون ظلمت اعدا ايى اولدى ربمزعا كس

فما قيل فينا بعدها من مقالة * فما غادرت منا جديد اللابس
(الابس) لباس كيجى كمسنه در (ترجمه) بزه جرب بدردن صكره نسبت
اولنان اقوال * لباس اولمدى بيزه چونكه كيسون انى هر لابس (نطق ديكر)

السيف والخنجر ريحاننا * اف على النرجس والآس
(ريحان) فسلسكن كه سپرغم ديرلر (اف) ضم وشدّ وتنوين ايله در اوقلنده فتح وكسر
دخى لغتدركه لفظ كريهدر فى الاصل قبيح وخسيس اولان نسنه يه اطلاق اولنوركه
طبيعت استخفاف واستقذار ايليله كيرو كسلمش طرنق كبى كه شاعر دنيايى مراد
ايلمشدر * انما الدنيا كاف * مثل دولاب يلف * اوكخياط يشلل * كلما شل يلف
لكن شيخ رضى ديركه كراهت معناسنه مفعول مطلقدر (نرجس) فارسيسى
اولان نركسدن معربدر (آس) مرسين اغاجيدر بونلردن مراد زينت باغچه اولان
اشكوفه در (ترجمه) بزم ريحانمزدر تيغ وخنجر * بزه لازم دكل نركس ايله آس

شرابنا من دم اعدائنا * وكاسنا جمجمة الرّاس
(جمجمه) جيملرضمه لريله درباش كموكيدر لكن مطلقا عظم معناسنه تعميم ايدوب
بعده رأسه اضافتله استخوان سرديمك اولور (ترجمه) شراب اولور بزه
هم خون اعدا * سر دشمن اولور بكمرده بركاس (نطق آخر)

انى انا الليث الهزبر الاشوس * والاسد المستاسد المعرس
بو شعر احد غزاسنده طلحه بن ابى طلحه يه خطابا صادر اولمشدر (ليث) اكرچه
ارسلان معناسنده معروفدر بر حيوانه دخى ديورکه حربايعنى كلر كبى كواكبه

متعرضدر وعفرين نام بلده يه منسوبدركه مثلده (اشجع من ليث عفرين)
ديو مضروبدر شايد مراد حضرت مرتضى بو اوله كه هزبر ايله تكراردن سالم اوله
(هزبر) دخى كسر وفتح زاى وسكون موحده ايله اسد معناسنه در (اشوس)
كوزقويروغيله باقن كشى (مستأسد) اسد ماده سندن باب استفعالك فاعليدر
جرى وجسور معناسنه (معرس) تعريسدن صيغهٔ مفعولده اسم مكاندركه
ارسلان يتاغى كنام كبى (ترجمه) حيدر كرارم ميدان حربك هر نفس * پنجهٔ
قهرمدن اعدايه بولنمز دسترس

اذا الحروب اقبلت تضرس * واختلفت عند النزال الانفس

ما هاب من وقع الرماح الاشرس
(تضرس) شدايله در اصلنده تتضرس ايكن تاءك برى اكتفاء حذف اولنمق
قواعدندندر تجربه ايدرديمكدر (نزال) پياده برغازى محاربه ايلمكدر (انفس)
نفسك جمع قلتيدر (وقع) حديده ضربك وقوعندن پيدا اولان صوتدر (اشرس)
جرى شجيع دلير كمسنه (ترجمه) آتش حرب وقتال اولدقده شدت اوزره بس
مختلف اولسه جدال ايچره پياده نيچه كس * باز اولورسه اول زمان خصم
اولوربا كه مكس (نطق)

سوف يرى الجمع ضراب الفاتك الخلابس * وطعنة قد شدها الكبوة الفوارس
اسامة بن زيد اعوره خطابا صادر اولمشدر (فاتك) دفعة ونا كاه قتل ايدن
كمسنه وبونده جرى واقدام صاحبى معناسنه (خلابس) ضمله در شجيع معناسنه
وخنابس دخى نسخه دركه كريه المنظر بدلقيا معناسنه در ارسلانه اطلاق اولنور
(كبوه) آت سورجمك كه ضرو بده الجواد قد يكبو ديرلر كحيلان دخى احيانا
سورجر ديمكدر وعكوس مستويه ده سرفلا كبابك الفرس واقع اولدى واربورى
آتك سوربجسون ديودعادر (فوارس) جمع مؤنث فارس (ترجمه) كوررلر
ضرب تيغم نا كهان اول قوم آيس * دوشرلر طعن نيزه مدن يوزى اوزره فوارس

اليوم اضرم نارها بجذوة لقابس * حتى ترى فرسانها تخر للمعاطس
(جذوه) جيمى مثلثة الحركه در برطرفى آتشلى اودن آية كريمه ده (جذوة من النار)
قطعة من الجمر يعنى برپاره آتش ديو تفسير اولندى (قابس) آتش طلب ايدن
كمسنه (فرسان) فارسك جمعيدر (تخر) كسر معجمه وشدّ مهمله ايله خرور دندر
دوشمك كه * خروا سجدا * ويخرون للاذقان * قرآن كريمده واقع اولدى (معاطس
معطس لفظنك جمعيدر بروالردر بو قيديله برونلرى اوزره دوشر ديمكدركه

قيت * رخيص عذ ايله رنجى اولوراسه دخى وارخص

وخل الفحص ما استغنيت عنه * فكم مستجلب عطبا بفحصه

(ما) دواميه در (ما استغنيت) مادامكه مستغنى اوله سين ديمكدر (عطب) تحريك ايله هلاكدر (فحص) بحث وتفحص (ترجمه) تفحص ايله مستغنى اولديغك امور يسن * هلاكن قيلدى استجلاب چوق كسنه اولوب فاحص (رجز)

لاصبحن العاصى ابن العاصى * سبعين الفا عاقدى النواصى

(العاصى ابن العاصى) دن مراد عمرو بن العاصى در العاص وابن العاص دخى يازلر نسخه در (عاقدى) اصلنده عاقدين اولوب نواصى يه اضافتله نون ساقطدر (نواصى) مساجد وزننده نواصر كبى ناصيه نك جمعيدركه موى پيشانى يعنى الن صاچى در حديث شريفده كه الخيل معقود بنواصيها الخير واقع اولمشدر بو معنايه ايمادركه آتلرينك وبلكه كنديلرك ناصيه لرى اوزره خير عقد ايدن عسكردن يتمش بيك مقدارى غزاة على الصباح عمروه كتوروب بر تحقيق كوستررم ديمكدر (نكته) بو جزده سبعين الف يعنى يتمش بيك عدد ياد ايلمك تكثير ايچوندر تحديد مراد دكلدر زيرا سبعين وسبعمائه امثالى مبالغه كثرتده زبانزد اولديغى سبعه نك اكثر اقسام عددى مشتمل اولديغى ايچوندر ازهرى تهذيبده دير كه سبعه يى مقام تضعيفه عرب وضع ايلديلر اكر اول عددى تجاوز ايلسه دخى حتى آيت كريمه دخى بو سياقده وارد اولدى (حبة انبتت سبع سنابل الومنصور دير كه (ان تستغفرلهم سبعين مرة) كريمه سى تكثير وتضعيف قبيلندندر حصر عدد مراد دكلدر وابن كمال بوبابده حديث اربعين شرحنده بو جزى تكثير ايچون تمثيلا ايراد ايلمشدر (ترجمه) اى خدا ايله رسوله عاصى اولان ابن عاص * حاضر اولدى شمدى يتمش بيك دلاور عبد خاص

مستحقبين حلق الدلاص * قد جنبوا الخيل مع القلاص

آساد غيل حين لا مناص

(مستحقبين) استحقابدن اسم فاعلك جمع مذكر سالمى در حالت نصبى يا ايله حالدر مستحلقين دخى نسخه در كه حلقه ماده سندن اولور (حلق) فتحه لرله على خلاف القياس جمعدر مفردى حلقه اسكان لام ايله در اصمعى جمعده اولى مكسور اولور ديدى (يونس) مفردنده دخى فتحه لرله روايت ايلدى (دلاص) كسر ايله در قوى معناسنه وبونده حلق لفظنه صفت اولمغله نرم وروشن زره مراد در واحدى وجمعى يكساندر (جنبوا) جيم ونون ايله جنيبه ايلديلر يعنى يده كليوب كتورديلر

سقوطك يك شديديدر (ترجمه) فروزان ايلسون حربى بوكونده سيف قابس يوزى اوزره دوشرلر كوره سين سن انده فارس (رجز)

الا تراني كيسا مكيسا * بنيت بعد نافع مخيسا * حصنا حصينا واميننا كيسا

(كيس) ميت وزننده عاقل معناسنه (مكيس) وزن ومعناده مدبر يعنى تدبير صاحبى وظريف (نافع) كوفه ده ويا بصره ده حضرت ناظمك قامشدن بنا ايلديكى محبسدر (مخيس) مكيس وزننده درخور وذيل وذليل ايديجى ديمكدر لازم الحبس كسنه لرى نافعده حبس ايلدكده انى شق وفرار ايلديلر حضرت امير بعده كارگير بر حبسخانه بنا ايلدى انك اسميدركه محبس مخيس تقديرنده در (حصن) قلعه كه فارسيده دز در وضابطنه دزدار دينور (حصين) وزن ومعناده متيندر (امين) زندانه امين اطلاقى مأمن مقامنده مبالغه يه بناء دركه جاى متانت محل امانت وامنيت ديمكدر (ترجمه) بنى كورمز ميسين كيس مكيس * كه نافع خرق اولوب ياپدم مخيس * متين بر مأمن اولدى جاى حارس

(الصاد المهمله)

اتم الناس اعرفهم بنقصه * واقمعهم لشهوته وحرصه

(اتم) تمامك صيغهٔ تفضيليدركه برامرك اتمى نهايت كمالنه واصل اولوب اندن خارج بر زياده يه دخى محتاج اولميه (نقص) نقصان كه تمامى خارجه محتاج اوله (اقمع) اذل وارذل معناسنه (ترجمه) اودركه اكمل مردان اوله معلومى هر ناقص * اذلى نفسك اولاندر هميشه منتهى حارص

فدان على السلامة من يدانى * ومن لم ترض صحبته فاقصه

(دان) ثلاثيسى قرب معناسنه اولان دنى دن مفاعله وزننده مداناتك لفظنك امريدر (على السلامة) مؤخر يدانى يه متعلقدر (اقصه) افعالدن امردر انى دور ايله كندكدن بعيد قيل ديمكدر (ترجمه) سلامت اوزره اولان شخصه قربيت ايدوب حاصل * رضادن دور اولان مردى بعيد ايله اولوب خالص

ولا تستغل عافية لشئ * ولا تسترخصن اذى لرخصه

(لا تستغل) غلاء ماده سندن استغلا مصدرينك نهى حاضريدركه برامرده عافيتى بهالى عد ايله ديمكدر (عافيت) صورى ويا معنوى سبب كدر وباعث غمى اولان امرى قولدن حق تعالى نك دفعيدر (لا تسترخصن) رخصتدن كذلك استفعالك نهى حاضرى اولوب آخرينه نون تأكيد مشدد دخى لاحق اولمشدركه البته اوجوز صايمه معناسنه (ترجمه) عديد صحتك بو قدرانى صنمه كران

(قلاص) فتح قاف ایله درکنج دوه‌لر (آساد) مدّ ایله اسدلک جمعیدر ارسلانلر (غیل) کسر ایله درارسلان کنامی درواتک محلنده محل دخی نسخه‌درکه ارض یابسدر (حین لامناص) آیهٔ کریمه‌ده (لات حین مناص) دن اقتباسدر (مناص) جای خلاصدر تقدیری (لامخلص للاسود التی مسکنها غیل) (ترجمه) جامهٔ حرب انلره اولمش اوله زره دلاص * خیل واشتردن یدکلر انلره اولمغله خاص * جمله شیران کامه یوق ایدجای خلاص (ذیل) بو رجز علوی بی ابن العاص استماع ایلدکده جوابنده بو رجزی دیمشدر * ما انا بالعاص وشیخ العاصی * من معشرفی غالب مصاص * خوفتنی بلابسی الدلاص * وجانبی الخیل مع القلاص * اهون بقرم فی الوغا نکاص * لوقد رأوها تنقض النواصی * لقال کل هارب خلاصی

(الضاد المعجمه)

سامنح مالی کل من جاء طالبا * واجعله وقفا علی القرض والفرض

سین) تقریب وبلکه تحقیق ایچون قدمعناسنه در (امنح) منحتدن متکلم وحده در عطا وبخش ایدرم دیمکدر (وقف) حبس وشرط (قرض) قاف ایله دردینکه بورج واودنج (فرض) فا ایله درعطیهٔ معلومه که زکاته دخی شاملدر (ترجمه) عهدم اولسون مالمی بذل ایدهیم هرطالبه * ایدهیم شمدنکیر وهرنسه وقف قرض وفرض

فاما کریم صنت بالمال عرضه * واما لئیم صنت عن لؤمه عرضی

امالرا اصلنده ان ماجاء کریم درمازائددر (عرض) کسر ایله شان ووقار مشروعکه کبز ایله رذالتک میانیدر کندیدن وغیریدن اکا کرخلل ونقصان ویرن نسنه ضساد واولسه شرعا منع وتعزیر اولنورز براحفظ مراتب ظاهرده باطنده امر مرعیدرکه دیمشلر (ع) کرحفظ مراتب نکنی زندیقی (لئیم) خبیث (لؤم) ضمله کرملک ضدی بد ولئیم اولمق معناسنه اسمدر (ترجمه) هم کریم عرضن انکله حفظ ایده اخذ ایلیوب * هم بداندیشلک بوله غیضی سکون ایدنجه قبض (نطق دیکر)

اذا اذن الله فی حاجة * اتاک النجاح بها یرکض

(اذن) دردنجی بابدن ماضیدر دستور ویردی دیمکدر (نجاح) حاجته وصول (ترجمه) حصول حاجته شایداولورسه اذن حق عارض * اولور البته مرادلک خیلی صحن سعی ده راکض

وان اذن الله فی غیرها * اتی دونها عارض یعرض

(عارض) افق دن منتشر اولان بولت لکن بونده مطلقا مانعدن کنایه‌در (یعرض)

ایکنجی بابدندر باروز ظاهر اولوب آرقری کلور دیمکدر (ترجمه) مرادایترسه برامرک حصولن مانع وقابض * اول امرک شخص دیکر پیشکاهنده اولور عارض (نطق آخر)

لنا ما تدعون بغیر حق * اذا میز الصحاح من المراض

بو شعر نوبت خلافت حضرت امیره کلدکده صوری ویا معنوی معارض اولنلره تعریضدر (تدعون) دعوی مادّه‌سندندر افتعالدن فعل مضارعک جمع مذکر مخاطبی که سزلرک ادّعا ایلدیککز امرلر دیمکدر ادّعا صیغه‌سی واقعا بغیر حق اولان محلده مستعملدر (میز) قیل وزننده مجهولدر فرق اولنور دیمکدر (صحاح ومراض) صحیح ومریض صیغه‌لرینک جمعلریدرکه معروفلردر (ترجمه) ادّعا ایتدیککز حقم بکا عائد اولور * فرق وتمیز اولدیغی دمده صحادن مراض

عرفتم حقنا فجحدتموه * کما عرف السواد من البیاض

(منقبه) بالاده تحریر اولندیغی اجمال اوزره بو بیته لزومی اولان مقاله درکه معاویه تخلیهٔ مجلس ایلدیکی اوقاتک برنده برکس دیمشکه یا صاحب رسول الله یا کاتب نبی الله سکا برنیازم وار اوغلک یزیدی سورسن بندن کتم ایلمه دیدکده وبرب کعبه انک والده‌سی میسونک محل مستورندن دخی استفتاح ایدرسن کتم ایلم دیدی بنده دخی حق خلافت کیمکدر وبرحق خلیفه کیمدر دیدم معاویه جوابنده خلیفهٔ حق والله برادرم حضرت علی جنابیدر دیدی بندخی استعجاب ایدوب یا بو مرتبه مخالفت وبوامت مرحومه‌یی فاتحهٔ اسلامده بوقدر هلاکه سبب اولمغه موجب ندر دیدیکمده آه حب ریاست آه حب جاه اکر جناب حیدر مدینه‌ده خلیفه اولدقده بنی شامک حکومتندن عزل ایلمسه والله طالب خلافت اولمزدم لکن حجر ایلدکده بندخی دم عثمانی بهانه ایلیوب مخالفته آغاز ایلدم دیدی دیو نقل اولنورکه تفصیلی آواتل شرحده یازلمشدر (ترجمه) جمله کز حقم بیلورکن غدر وانکار ایتدیکز * ظاهرا معلوم ایکن همچون سیاه وهم بیاض

کتاب الله شاهدنا علیکم * وقاضینا الاله فنعم قاض

(ترجمه) پس کتاب الله بو امره شاهد عادل یتر * حق قضا ایدوب بولور هر امر باطل انقراض (نطق آخر)

ان کنت ذا علم بما الله قضی * فانبت اصادقک وسیفی منتضی

بو شعر معاویه‌نک بربیتنه جوابا صادر اولمشدرکه بودر * لاتفسدن سابق

احسان مضى * والله لايغلب فيما قدقضى * مرادى دولت امويه قضاى مولا ايله ظهور ايلمشدر مقضى قاضى حقيقى مغلوب ومقلوب اولمز ديمكدر (منتضى) انفعالدن مفعول صيغه سيله دركه غلافندن چيقارلمش ديمكدر (فانه يأتيك سيفى المنتضى) دخى نسخه در (ترجه) كرقضايه راضى ايسك ايته خوف وانقباض * سل سيف ايتسم ثبات ايله كركمز انخفاض

والله لايرجع شئ قدمضى * والله لايبرم شئ نقضا

(لايبرم) حكم ايله شدت اولنمز ديمكدر صيغهٔ معلوم ايله (وشيأ) دخى نصبله نسخه در (نقضا) نقضه الله نقضا تقديرنده مفعول مطلقدر ياخود تحريك ايله فعل ماضيدر كه الفى اشباعيه در (نقض) قرمق وبوزمقدر (ترجه) عودت ايتمز هركچن والله ايته اعتراض * عكسنه ابرام اولنمز بولسه برشئ انتقاض

(الطاء المهمله)

نحن توءم النمط الاوسطا * لسنا كمن قصر او افرطا

(توءم) قصد معناسنه اولان ام ماده سندن باب اولك نزدكبى متكلم مع الغيريدر قصد وشروع ايدرز ديمكدر (نمط) براصل اوزره مجتمع اولان طائفه كه (خيرهذه الامة النمط الاوسط) اثرنده ايمادر (اوسطا) الفى اشباعيه در افرطاكبى (ترجه) عزيمتله طريق اعتدالى ايلدك توسيط * عدول عدليله بز ايتمز افراطله تفريط (نطق)

اصبر على الدهر لاتغضب على احد * فلاترى غيرما فى اللوح مخطوط

(دهردن) الدهر هو الله حكميله خالق الدهر اولان حق تعالى مراد اولدقده شيوه تقديره زباندراز اعتراض اولمامق بابنده تواصى بالصبر بيورلر (لاتغضب) برحديث شريفدركه برنصح وپندر جامند اولان كسنه يه خطابا وارددركه اقتباس اولنمشدر (لوح) تخته در مراد لوح محفوظدر (مخطوط) طالزك اهماليله موءخر مبتدا وخبرى فى اللوحدر (ترجه) جفاى روزكاره صابر اول اولمه غضوب ناس * كوررسين لوح محفوظ اوزره هرنه كيم اوله مخطوط

ولاتقيمن بدار لاانتفاع بها * فالارض واسعة والرزق مبسوط

(تقيمن) ده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (انتفاع) فائده كورمك يعنى هجرت سنت حضرت اولمغله نفعى اولميان بلده ده البته اقامت ايلميوب الحديث (هاجروا تورثوا ابناءكم مجدا) اثرشريفى سوقيله هجرت ايله كه (ارض الله واسعة ورزق الله) دخى مهيا ومقسومدر * الحركة مع البركة (ترجه) مقيم اولمه شويرده كه

عديم النفع اوله ساكه * كه ارض الله وسعت اوزره در رزقك دخى مبسوط

(طاسم) خمس هاءآت نقط فوق خط * وصليب فوقه اربع نقط

(خط) برلفظى حروف هجا ايله تصوير معناسنه در بعض متكلمين عندنده سطح كبى جوهردر زيرا انلرك مرادلرى اولان خط جوهرفردلك تألف واجتماع طولانيسندن پيدا اولور پس جوهردن حاصل اولان عرض اولمز وخطك تألف عرضيسيله سطح ظهور ايدر وخط درت قسمه منقسمدر مستقيم مقوس مقعر واخيرين ميانده وسطدر اما حكما ديرلركه * خط * وسطح * ونقطه اعراضدركه وجوده مستقللرى معدومدر زيرا انلرمقادير لك نهايات واطرافيدركه نقطه خطك وجه مذكور اوزره نهايتيدر وسطحك دخى نهايتيدركه سطح دخى جسم تعليمينك واودخى جسم طبيعينك نهايتيدر پس خط عند الحكما انجق طولا انقسام قبول ايدركه نهايتى نقطه در عرضا وعمقا قسمت قبول ايلمز وسطح طول وعرض جهتيله قابل قسمتدر لكن عمق يوقدر اكر عمقا دخى قسمت ممكن اولسه جسم اولوركه جسمى اول ابعاد ثلاثه نك قبوليله تعريف ايدرلر وبونده مراد خط متكلمندركه تركيده چيزى ديرلر صورتى بودر —— كه نقطه لرك اتصالندن تركب ايلمشدر .... (صليب) شديد ومهيب معناسنه وچارچوبه كه ج تعبير اولنور دارعيسويدن عبارت اصطلاح مولددر بعضلرى لا معناسنه استعمال كفره هو ايله همعدد اولمق مناسبتيله درديدبلر حاصلى بورسم + مراد اولنور (نقط) نقطه نك جميدركه خطك نهايتى اولديغى بسط اولنمشيدى اوچ نقطه اتصال ايله برالف اولور بردخى ضم اولنسه ب پيدا اولوب بربربرآحاد تمامنه دلك واروب ی حاصل اولوركه اول عشراتدر مثلى ضميله لك ظهور ايدر اضافهٔ ثانيه ايله ل حصوله كلوب اونر اونر آخر عشراته دلك كه صاد كلوب ق تولد ايدركه اول مئاتدر تكريرله ر هويدا اولوب يوزر يوزر ضميمه لرله ظ ده نهايت بولور بردخى ترقيده غين نتيجه اولوركه القدر جمله حروف بعد الظهور آخرنده ينه اولنه دور ايدركه يكرمى سكزدر وحروف

عجميه‌كه ب ج ز ل ك درضميله اهل حروفك اوتوزايكى حرف تعبيرى بودرديدبلر
مآل بيت آخرنظمده خلاصه اولنور (ترجمه) پنج هاتنوين آسا ايكى خط
برصليب وكوشه لرده درت نقط

ثم همزات اذا عددتها * فهى سبع لم تجد فيها غلط

(همزه) الف متحرك ديمكدركه ساكن اولسه الف دينور (غلط) طا ايله درقط
حسابده واقع اولورسه تا ايله غلت (ترجمه) صكره همزه لر يازيله عدا اولوب *
هفت اولوب بولنميه اصلا غلط

ثم واو ثم هاء بعدها * ثم صاد ثم ميم فى الوسط

(ترجمه) واووهـا وصاد ايله بردائره * ختم خاتم ميم يازيله وسط

تلك اسماء عظيم قدرها * فاحتفظ فيها واياك الغلط

(ترجمه) بونلر اسماء عظيم القدردر * حفظ ايدوب ترتيبده ايتمه غلط

تشفى الاسقام والداء الذى * عجزت عنه الاطباء النمط

(ترجمه) طب روحانى علل اسقامده * معجز جمله اطبا برنمط

وبها ترفع عن حاملها * كل سحر وبلاء وسخط

(ترجمه) بوطلسم اولنسه حائل حق ايده * باعث دفع سحر رنج وسخط * بو شش
بيت دخى بعض نسخه لرده بولنمغله حرف الميده ان شاء الله تفصيلى مصمم اولان
طلسم شهادتينله انكار اولنميوب درج اولندى مآللرى بو اوله كه بش عدد ه وايكى
خط تنوين = وبررسم صليبى كه كوشه لرنده برر نقطه وضع اولنه ⁞┼⁞ ويدى
دانه همزه ء دخى دربى رسم اولنوب وبرر واو وهاء وصاد . و [illegible] ص بوجمله
بردائره اولوب اولى آخرينه تقريب اولنه ووسطنده برميم ترقيم اولنه جمله سى
اون سكز ماده يدى نوع اولورهالر وواو وصاد مفتوح العين يعنى كوزلرى آچق
اولمغله مشروطدر ميم مطموس يعنى كوزى مستور وتعليق ميمى كبى اولمق حرف
الميده اولان طلسم ميمك شهادتينله دخى ظاهردر اشته بو بلجه برطلسم خاتمى
بازوبند ويا حمائل كردن ايلكه حامل اولان كمسنه آفات مذكوره دن اسرار
حروف ودوال مرموز وموقوف حرمتنه محفوظ ومحفوف حفظ ورؤف
اوله ديمكدركه رسمى بودر

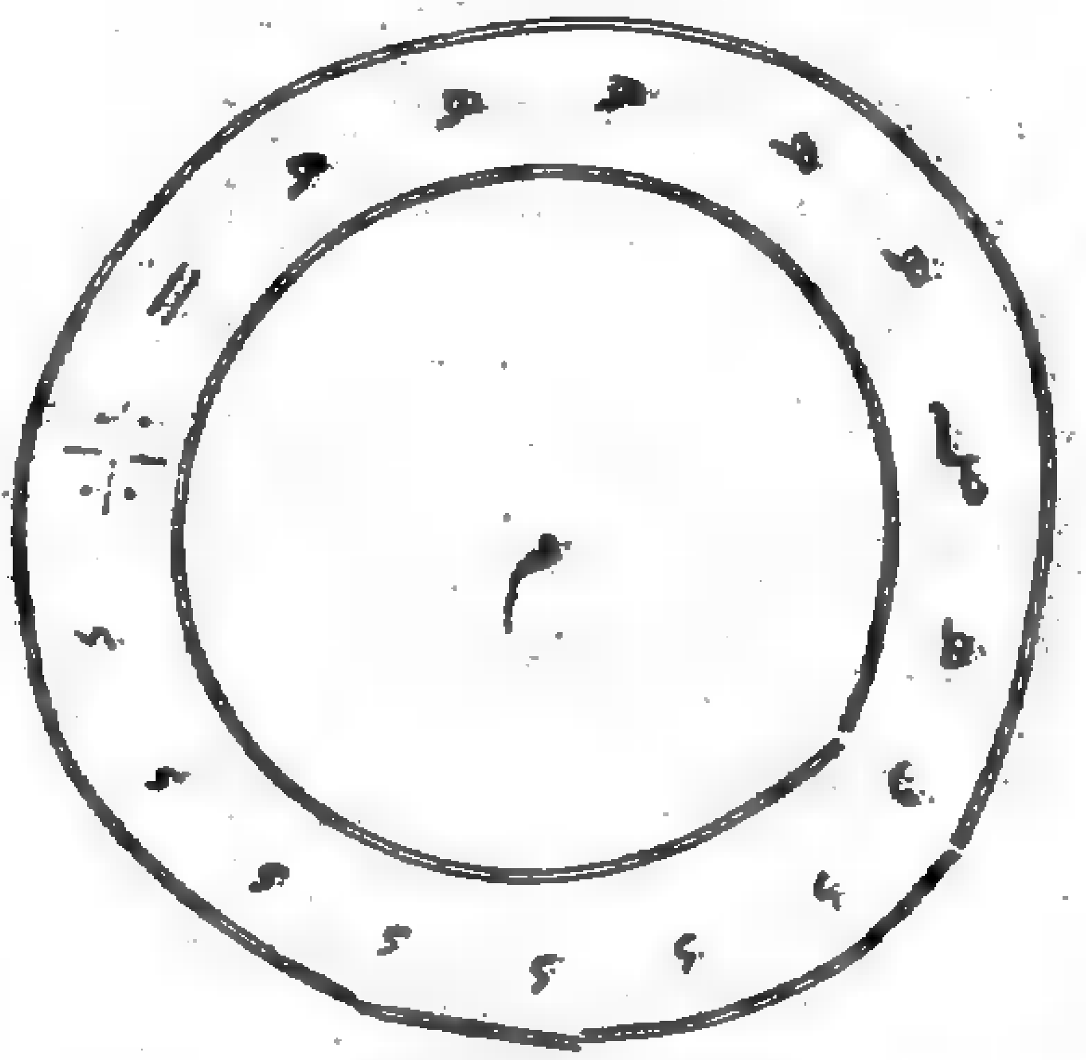

اگرچه خواص واسرار حروفك تأثيرى مقرردر لكن صحت روايت واهلندن
نفس وهمت كبى شرطلرى اولمغله شرطنك عدمنده اتخاذ رقيه وحمائل
خصوصا ارباب ذكر وسلوكه مناسب اولمزكه الخواص للخواص ديمشلردر اثرده
دخى (نهى عن الرقى) حديثى مرويدر حاصلى تسليم ورضايه مخالف كورينور

(الظاء المشاله)

نوم امرئ خيرله من يقظه * لم يرض فيها الكاتبين الحفظه

وفى صروف الدهر للمرء عظه

(نوم) اويقودر لذ وكراه وغفوه وعشاب واردن اسماسندندر وفارسيده
خوابدر نعاس وسنه مقدمه نومدركه شكرپاره وپنكه دخى ديرلر (يقظه)
اويانقلق كه ايكى نوعدر صوريسى كه نومك ضديدر بوندمراد اودر ومعنويسى
غفلتك ضديدر اولكيده مفضول وثانيده نومدن افضلدر قالديكه نوم صائم
وبيدار اولدقده كورديكى رؤيادن اثر بولنان نوم دخى يقظه‌دن افضلدر رؤيت
نبويه كبى (ع) زهى مراتب خوابى كه به زبيدار يست) حتى صلحانك نومى ناقض
وضوء دكلدر ديديلر زيرا استفاده احتياجى حاصل اولمق مرتبه سنده مستغرق
اولمز متوجه قبله وزانوزده اثناى شغلنده كلور دوشورمز نكير (تنام عيناى
ولا ينام قلبى) قوتلرندن برحالتدر بسرنا الله تعالى (كاتبين حفظه) اعمالنو يس
اولان كرام فرشته كاندركه آيتده (كراما كاتبين) واقع اولدى جمله سى بش عدد
ملكدر ايكيسى يمين ويسارده كاتبان خير وشر وبرى دخى پيشكاهنده تلقين

خیرات وسوق مبرات ایدروب بری پیشانی یعنی اللنده قائم وصلاة وسلام ظهورنده تبلیغ روضهٔ شریفه یه خادمدر وبشنی موبقاتدن حراسته مأموردرکه موحشات مهلکه یه وقوعدن حفظه مؤکلدر (صروف) حوادث معناسنه (عظه) اصلنده وعظدر واوسقوطیله بدلنده ها الاحق اولدی نصح وپند دیمکدرکه سبب رقت قلب اولان کلامی نقله وعظ دیرلر (ترجمه) خبراولور بعض نوم اهلنی قیلمه ایقاظ * اویانوب شرایده راضی دکل اندن حفاظ * حادثات فلك اولور کیشی یه هب وعاظ (ذیل) امام شعرانی طبقاتنده وبهجت الارواح وغیریده دخی نقل اولنورکه سید ابوبکر الشیخ ابی بن هوارآ البطایحی قدس سره دن روایت ایدرلرکه خیرالبشر ایله صدیق اکبر صلی الله علیهما وسلم حضرتلرینی رؤیاده کوردم دیدمکه یارسول الله بکا برخرقه الباس بیورلئ انلر سعادتله بیوردیلرکه ای ابن هوار ابن سنك پیغمبریکم لکن بو سنك شیخکدر دیو ابوبکر صدیق جنابنه اشارت وانلره خطابا بیوردیلرکه یاابابکر مأمور اولدیغك طور طریقت اوزره ناملداشك ابوبکره برثوب وبرطاقیه کیدر دیو بیوروب انلر دخی الباس ایلدکده مبارك اللرینی باشم اوزره امرار وناصیه م اوزره مسح بیوروب بارك الله فیك دیو برکتله دعا بیوردقلرنده بیدار اولدمکه عینیله اول خرقه بردوش وطاقیه دخی سربوش اولدقلری حالده بولدم دیو نقل بیورمشلردر (دیکر) شیخ ابوبکر کتانی نقل ایدرکه بهر دوشنبه وپنجشنبه کیجه لری بدرالبدور رسالت وقمر الوجود نبوت علیه وعلی آله التحیه جنابنی مشاهده ورؤیت واقع اولوب وسؤاللریمه جواب بیوررلرینه معتاد اوزره برشب حجره ملك بابنی سدایدوب نائم اولدم رؤیاده حضرت پیغمبرامم صلی الله علیه وسلمی بنه مشاهده ایله شرفیاب اولدم کوردمکه درت نفر معتبر ایله اقبال بیوردیلر وبکا خطاب بیوروب رفیقلرینك برینه اشارتله یاابابکر بونی بیلورمیسین بن دخی نعم یارسول الله ابوبکر صدیقدر دیدم هر برنده بویله شرف خطاب ایله مستطاب بیوروب بن دخی نعم یارسول الله عمر فاروقدر عثمان ذی النورینیدر دیدم دردنجی سؤاللرینه جوابده توقف ایلدم برکره دخی وبرکره دخی یعنی اوچنجی سؤالده دخی جواب ویرمدم کویا درونمده انك حقنده برحالت وارایمش بنه ایکی مبارك الیله بردن بکا اشارت وصدریمه ضرب ایلدیلر وبیوردیلرکه علی بن ابی طالب بودر بن دخی یارسول الله علی بن ابی طالب بودر دیدم بنم ایله حضرت علی اراسنده عقد اخوت بیوردیلر وحضرت مرتضی المدن اخذ ایدوب یاابابکر قالق معاصفا

دیدکلری محله وارالم دیدی معاصفایه واردق بهار اولوب کندیمی صفاده بولدم مع هذا رؤیانی کیجه حجره ده یاتمش اویورکن کوردم وعودتده حجره قپوسنی ایچریدن مسدود ومغلوق علی حاله بولدم دیو بیورمشلر بوسیاقده نیجه رویالر طریقت رساله لریمزك برنده برفصلده جمع اولنمشدر شایان رؤیت اولمق درکاه حق تعالی دن مرجودر

(العین المهمله)

لاتضع المعروف فی ساقط * فذالك صنع ساقط ضایع

(لاتضع) ضمله اضاعتدن نهی حاضردر فتحه لرله اولورسه وضعدن اولور (معروف) احسان وکرمدر (ساقط) ترکجه ده سقط دیدکلری که حسب ونسبی الچق کیمسنه در (صنع) کارکه ترکجه ایش (ترجمه) لئیمه سن اضاعت ایله احسانی یوق لطفی * بو کار ناسزادر ناسزایه لطف اولور ضایع

وضعه فی حر کریم یکن * عرفك مسکا عرفه ضایع

(ضع) امردر (حر) آزادکه لئیمك ضدیدر (عرف) ضمله معروف سابق معناسنه (مسك) منقوطه یی اهماله فارسیدن معربدرکه تبت نام محله نسبت اولنور (عرف) فتحه له رایحه در (ضایع) ضاع یضوعدن فاعلدر منتشر یعنی طاغیلوجی معناسنه (ترجمه) کرم ایلرایسك آزاده یه کل ایله احسانی * که خیرك مشك خوشبو کیبی عالمده اوله شایع (نطق آخر)

فکن معدنا للحلم واصفح عن الاذی * فانك راء ما عملت وسامع

(معدن) یرده مدفون اولان مالکه دفینه ورکاز وفارسیده کان دیرلر بربرلرندن فرقلری قلیلدر (حلم) بلادت ایله غضب میانیدر هر امره انفعالنی عدم اظهاردر (اصفح) اوچنجی بابدندر عفو ایله دیمکدرکه (فاصفح الصفح الجمیل) واقع اولدی بعض ابیاتك مفهوملری ترجمه دن ظهورینه بناء نثر ایله بیان ایچون تکثیر سواد اولنمدی (ترجمه) اذای ناسی عفوایت معدن حلم وکرامت اول * بو کارك نفعنی کوروایشیدرسین اولور شایع

واحبب اذا احببت حبا مقاربا * فانك لاتدری متی انت نازع

(مقارب) وسط یعنی هر حالده افراط وتفریطدن احترازایدن کمسنه در مفارقا دخی نسخه در (ترجمه) محبتده اولوب حد میانه اوزره عدل ایله * که زیرا احتمالی وارکه اوله سین ا کا نازع

وابغض اذا ابغضت بغضا مقاربا * فانك لاتدری متی انت راجع

(البغض) عداوت ایله دیمك که امردر (معنی) محبت وکرك عداوت وسائر هر امرده افراط وتفریطدن احتراز کرکدرکه دیمشلر * حب التناهی الغلط * خیر الامور الوسط * وبعضی دخی اصلا ایله مکر بغض فی الله اوله انده دخی هر کسك لایق رتبه سی اوله دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عداوتده ده افراط ایله اول معتدل هربار * که شاید برزمان اوله اوله سین سن اکا راجع (نطق آخر)

ان اخاك الصدق من یسعی معك * ومن یضر نفسه لینفعك

(صدق) مصدردر صادق معناسنه (ترجمه) برادر سا که اولدر سندن اولمزسی قاطع * قایرمز نفسنه اول مضرسا که اوله نافع

ومن اذا عاین امر اقطعك * شتت فیه شمله لیجمعك

(شتت) طاغتدی یعنی پراکنده ایلیه (شمل) پریشان اولمق وجمع اولمق که اضداددندر بونده جمعیت معناسنه در (اللهم شتت شملهم) دعاسی یاربی دشمنك جمعیتن پریشان ایله دیمکدر (ترجمه) سنك حالن پریشان ایدین برامری کر کورسه * پریشان ایدر اول جمعن سنك حالك اولور جامع (نطق آخر)

الفضل من کرم الطبیعه * والمن مفسدة الصنیعه

(فضل) برعطیه درکه کرم ایدن کمسنه نك اوزرینه واجب ولازم دکلدر محضا کرمندن عطا ایدر (طبیعت) اصلنده مصدردر طبع وطباع کبی شول مزاج وخویدرکه انسان انك اوزرینه مجبول ومخلوقدر بومعناده اسمیه منقولدر جمعی طبایع کلور طباع طبعك جمعیدر وطبع ختم معناسنه کلورکه تأثیر فی الطین یعنی چاموروده اولان ایز معناسنه در مکتوب مطبوع مهرلی مختوم کبی وسیف ومتاع مطبوع بعد العمل تعمالی دیمك ودینار ودرهم مطبوع سکه لی دیمکدر برنسنه یه مطبوع دیدکاری عملنده طباع تکلف ایلمش یعنی مصنع دیمك اولور وخط مطبوع بصمه دیمکدر حتی بصمه خانه یه دار الطباعه دیرلر ضربخانه یه دار الضرب دیدکاری کبی وجمله سی باب ثالثدندر وطابع وزن ومعناده خاتمدر کسری دخی لغتدر وطبع الطبع اوقلك تحریکیله طباعك اثنای عملنده حاصل اولان دنس ووسخ یعنی کیروپاس وانسانده کسل وفتوردرکه اکثریا مزاجنده حاصل اولمغله تسمیه اولندی ومزاجه طبیعت کبی سجیه غریزه شنشنه جبلت شیمه سجیه خصلت سیرت عریکه هجیری اجریا خشیمه نحیزه دخی دیرلر عربیلردر فارسیده دخی سرشت نهاد خوی کردار منش کنش آیین امثالی نامری واردر وعبرانیده کیان تعبیر اولنور (من) منت

وامتنان که احسان وکرمی باشنه قاقق (مفسده) مصدردر فساده مودی اولان شیء (صنیعه) صنعت بومصرع ثانی ضروبدن اولان المنة تهدم الصنیعة کلامنی اشراب ایدرکه کیشینك ایلدیکی احسانی امتنان هدم ایدر دیمکدر منت خدایراتر کیبنده برکسنه زحمت چکمدین اکا کرم ایلمکدر حقه مخصوصدرکه دیمشلر (ع) کبروترسا وظیفه خورداری * لکن معنای اولده دخی اولسه خالقده حسن ومخلوقده قبیح اولان اوصافدندر کبریا کبی (ترجمه) طبیعتك کرمیدر کیشی یه فضل رفیع * تباه اولور بلی منت ایله عطای وضیع

والخیر امنع جانبا * من قلة الجبل المنیعه

(خیر) لطف واحساندر حتی لفظ کریمده خیر مال معناسنه دخی مطلقدر وسیلهٔ خیر اولمغله که (لحب الخیر لشدید * وان ترك خیرا) کریمه لری کبی (امنع) وصولی صعوبتلی عالی معناسنه (جانب) بونده محل ومکان دیمکدر (قله) ضمله در معروفدر کرمی ممالك محمیه دار السلطنه السنیه حارسه الله تعالی عن تصادم البلیة جانب غربنده بنیادکردهٔ قیاصرهٔ روم اولان قلل سبعه که یدی قله دیو زبانزددر میلاد کلمة اللهدن در تیوز التمش التی سنه مرورنده وحضرت سردار حصن حصین اسلام علیهما وعلی الهما السلام جنابلری مولدندن طقسان درت سنه مقدم اول حصار بچهٔ کوشهٔ اسلامبول بنا اولندیغی یادکردهٔ مورخیندر (جبل منیعه) رفیع معناسنه که اوزرینه چیقمق کوج اولان طاغ (ترجمه) شورتبه اصعب وعالی اولور شواهق خیر * باقلسه اسهل اولور سرجبال منیع

والشر اسرع جریة * من جریة الماء السریعه

(جریه) سیلان یعنی آقمق (ماء سریعه) نهر شدید الجریان (ترجمه) سریعدرکه شرورلك آقندیسی باقه سم * ایرشمز آکه شتاب ایلرایسه آب سریع

ترك التعاهد للصدیـ * ـق یکون داعیة القطیعه

(ترك) مصدر مفعولنه مضافدر ترك التعاهد معناسنه در (نکته) قروی یه ترك اطلاقی ترك عهد ووفالری سببیله در زیرا (اذبه الملوان) شهادتیله الفت دخی مربی آفاقیدر پس انلرك جمعیتده وشهرلرده اولمیوب بلاتربیه قالوب نظردن بووجهله سقوطلرینه ایماء مجهول اولان ترك فعلی تسمیه واستعمال موجب تخفیف لفظ اولوب ساکن قیلندی که شاعر دیمش * ترکوا العهد وخانوا فلذا

لقبوا بالترك من ترك الوفا (تعاهد) بركسنه ايله عهد وقول ايلمك (قطيعه) انقطاع كه كسلمكدر هجران كبي شيخ سيد يحيى ورد شريفنك بعض نسخه سنده (خلصنا من عذاب القبر والقطيعة والنار) واقع اولدى (ترجمه) سن ايچه دودسنى ترك تعاهد ايله فدا * اولور اورشتۀ حب وولا به سيف قطيع

لا تلتطخ بوقيعة * فى الناس تلطخك الوقيعة

(لا تلتطخ) آخرينك اتجاميله افتعالدن نهى حاضردر آلوده اولمه يعنى بولشمه ولو كان قليلا (وقيعه) غيبت كه كسر عرضه سبب اولان فصل ومذمت (تلطخ) مصرع ثانيده آخرينك اهماليله درسنى ضرب ايدر ديمكدر زيرا لطخ لغتده ال آيه سيله ضرب يد رلطمه كبي (ترجمه) ملوث اولمه بو بحر كاب غيبت ايله صقين * سكا ده لطمۀ تأديب اورر بو فعل شنيع

ان التخلق ليس يمـ * ـكث ان يؤل الى الطبيعه

(يمكث) طوررمكث وتوقف ايدر ديمكدر حرف اخيرى مصرع ثانى يه مرهوندر ديديلر (يؤل) يرجع معناسنه (ترجمه) صفات بدسكا خوى اولمغه ضرورت يوق * كه آ كه منحصر اولمز خصال طبع رفيع

جبل الانام من العبـ * ـاد على الشريفة والوضيعه

(جبل) خلق معناسنه ماضيدر جبلت خلقت وطبيعت بربرلرينه معناده قريب اولدقلرى قريبا يازلمشدر (وضيع) رفيعك ضدى كه ردى يعنى الچق ديمكدر (ترجمه) جبلت بشريتده وار مليح وقبيح * خصالده دخى كيمى شريف وكيمى وضيع (نطق ديكر)

مات الوفاء فلا رفد ولا طمع * فى الناس لم يبق الا اليأس والجزع

(رفد) كسر ايله عطادر (يأس) اميدك ضديدر (جزع) صبرسزلق (ترجمه) وفا دوكندى عطا قالمدى كسلدى طمع * همان بو خلقده شمدى بديد يأس وجزع

فاصبر على ثقة بالله وارض به * فالله اكرم من يرجى ويتبع

(ثقه) وثوق كبي اعتماد وتكيه معناسنه (ارض) امر حاضر راضى اول ديمك (يتبع) يقتدى وزن ومعناسنده افتعالدن مضارع مجهول كه اقتدا اولنور ديمك (ترجمه) مقام صبر ورضاده قيل اعتماد خدايه كه اكرم كرما اولدر آكه بعله تبع

(نطق آخر) وداوعدو اداوه لاتداره * فلن مداراة العدى ليس تنفع

(داو) دواء مادهسندن امردر علاج ايله ديمكدر (داوه) واو ايله مرسوم اولسى رفعنه علامتدر مبتدا اولوبده (معنى) دشمنك درد وجودينه علاج ايله لكن

عداوتندن عبارت اولان علتنه مداراة ايلمه ديمك اولور اكر نصب ايله داء اولورسه عدودن بدل جزء بلكه كل ونعم البدل اولور كه عين داء در وبو دعوا غلطكارلق دكلدر پس معنى بدن عدونك علتنه علاج ايله اما عداوتنه مداراة ايلمه كه (واغلظ عليهم) ايله عامل اول ولومۀ لائمدن خائف اولمه ديمكدركه مصرع ثانى علاج پذير اولمديغنى افاده ايدر (عدا) عدونك جمع بى نظيريدر (ترجمه) عدويه ايله تدبيرا كا اولوردوا شمشير * مداراة ايلمك دشمنلره اولمز سكا نافع

فانك لو داريت عامين عقربا * اذا امكنت يوما من الدهر تلسع

(عقرب) حيوان معروفدر كه كوزى يوقدر حرارد دخى ديرلر وبروج اثنا عشردن برينك اسمى وكنايتده دخى مزأه معناسنه تركيب مقلوبده عقرب تحت برقع دينلردر كه بانوى مقنع مراددر بو محلده بومعنى دخى الطفدر (تلسع) مهمله لرله درصوقر ديمكدر مصدرى لسع لدغ كبى ييلان وعقرب وارى صوقمق اسكن ارباب دقتدن ابو عمرو بن العلاء ديركه دمبال ايله ضربده لسع وآغز ايله صوققده لدغ تعبير اولنور كه مزهرده دخى محرردر وهر برى بد زبان كسنه نك لفظ شنيع ايله تكديرنده دخى استعاره اولنور (ترجمه) اكر بر عقربى برنيجه دملر تربيت قيلسك * صوقر حكمن وير ور فرصتده چون اولمز مضر نافع

(نطق ديكر) لا تجزعن اذا نابتك نائبة * واصبر ففى الصبر عند الضيق متسع

(نابتك) اصابتك معناسنه در تأتيك دخى نسخه در (نائبه) مصيبت جمعى نوائب كلور (متسع) افتعالدن مفعول صيغه سيله اسم زماندر كه مضايقه دربى اولان زمان سعه در (ترجمه) چون مصيبت واقع اولسه ايته زارى وفزع صابر اول هر ضيق دم انكله بولور متسع

ان الكريم اذا نابته نائبة * لم يبد منه على علاته الهلع

(علات) كسر ايله علتك جمع سالميدر صاحبنى مشغول ايدن حدثلر ومرضلر هلع جزعك زيادهسى فاحشى كه آيتده (خلق الانسان هلوعا اذا مسه الشر جزوعا واذا مسه الخير منوعا) كلمشدر (ترجمه) بر كريمه كر مصيبت عارض اولسه ناكهان * اول علالدن مضطرب اولمازبيلمز هيچ وجع

(نطق آخر) دع الحرص عن الدنيا * وفى العيش فلا تطمع

بو شعر هزج بحرينك مربع مشطوريدركه فارسيده دخى مستعملدركه عروضنده اسلافك برى ديمش * بقدسر وكل اندامى خوشا وقتى كه بحرامى (مآل شعر) حرص وطمع مذمتدر (ترجمه) حريص اولمه بو دنيايه *

سن اوله عيشنه طامع

ولا تجمع من المال * فلا تدرى لمن تجمع

(ترجمه) صقين جمع ايلمه مالى * كيمه اولدلغ عجب جامع

فلا تدرى انى ارضك * اما فى غيرها تصرع

(ارض) يردر زمين معناسنه در (ومن الارض مثلهن) نصيله يدى قات اولديغى ثابتدر لكن آسمان كبى فاصله لرى بو قدر مفرداذ كريله انكيجون شئ واحد معامله سى اولندى حتى كنز الاسرارده صنهاجى افاده ايدركه طبقهٔ زمين اوله رمكاديركه رمك اقامت معناسنه والوان ايلدن سواده مائل برنوع دوه توبى در وثانيه (جلده) وثالثه (عزقه) ورابعه (جدبا) وخامسه (قلتا) وسادسه (سجين) ويدنجى عجيب ديو نامدر وايكنجى آهندن مخلوقدر ديمشلردر بونده ارض ملك معناسنه در (تصرع) تسقط ديمكدر دوشرسين ديمك موتدن كنايتدر علت صرع صاحبى دوشرمسى سبب تسميه سيدر (فائده) مولانا حفيد مجموعه سنده دير كه صرع روحانى اولديغى كبى جسمانى دخى اولور زيرا كتاب الاهويه ده ابقراط تصريح ايدركه جريانى اولميان صويك مضرتى واردر دو سبب اولديغى علتلرى ايراد ذيلنده ديركه اطبانك علاج ايلدكلرى صرع دخى ماء راكددن پيدا اولور (لطيفهٔ شافيه) بو محلده بو دخى مهمدر كه صوايچركن خصوصا كيجه اوله ياماء ان ماء القدس تقريك السلام * كلامنى يا دو بسمله ايراد وبعده شرب ماء واقع اولسه اول صودن وجوده اصلا ضرر وقطرهٔ ما كدر پيدا اولمز دو شيخ اكبر مسامره سنده يازر خذ ما صفا (حاصلى) مغيبات خمسه يى جامع اولان آيتده (وماتدرى نفس باى ارض تموت) مفهومنى بو بيت مشتملدر (ترجمه)

بيلورميسين نه يرده موت ايروب ايلرسنى ضايع

فان الرزق مقسوم وكد المرء لا ينفع

(كد) افراط اوزره تعب وزحمت در (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) كريمه سى حكمنجه ارزاق نفوس متنفسه مخلوق ومقسومدركه (وفى السماء رزقكم) نص قاطعدرا كرچه زحمت چكوب مأمور اولديغى مرتبه دن زياده كديمين عرق جبين قسمتدن زياده يى مفيد اولمزكه شاعر ديمش * كدود كدود القز ينسج دائما ويهلك غما وسط ماهو ناسجه * لكن حق تعالى بطالى سومز (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر جليلنه امتثالا كسب لازمدر الكاسب حبيب الله بو كسب بحثى حرف دالده تفصيل اولنمشدى (ترجمه) حق ايتمش رزقى

چون قسمت * طلبده كد دكل نافع

فقير كل من يطمع * غنى كل من يقنع

القناعة كنز لا يفنى * مفهومنه ايمادركه قناعت قسمت ازلى يه رضادر (ترجمه) فقير اولور طمعكاران * غنيدر هر اولان قانع (نطق ديكر)

قصوى الجديد الى بلى * والوصل فى الدنيا انقطاعه

(قصوى) ضمله نهايت معناسنه اقصانك مؤنثيدر (قصر جديد) دخى نسخه در (جديد) جيمله يكى كه كهنه مقابلى نو كبى (بلى) كسر ايله اسكيمك و چوريمكدر (معنى) جديد مرور ايامله عتيق اولمغه منتهيدر غيرى صورتك حصولى محتمل دكلدر ودنيايه وصول صورى دخى حقيقتده واصل معنوى ايجون عين انقطاعدركه البته ماسوايه وصلت اصل حقيقتدن فرقتى موجب اولور الضدان لا يجتمعان (ترجمه) هر جديدك انتهاسى كهنه لكدر بى نزاع * وصلت دنيانك انجامى اولور در انقطاع

اى اجتماع لم يصر * لتشتت منه اجتماعه

(لم يصر) قال وباع بابلرندن قطع وفصل معناسنه لم يقطع ديمكدر (لتشتت) لام قسميه وتشتت فعل ماضيدر تفرق معناسنه در واولكى اجتماع مجتمع ديمكدر (ترجمه) قنغى جمعيت كورلمشدر كه اولمز منقطع * سنك فرقتله شكست اولمقده جام اجتماع

ام اى شعب لالتيام * لم يفرقه انصداعه

(شعب) تفرق وتجمع كه اضداددندر بونده تفرق وتشقق مراددر (التيام) اوكلمق وبتشمك اتصال بولمق (انصداع) يارلمق تصدع وانشقاق كبى (ترجمه) قنغى زخم ملتئمدن سينه صاف اولدى كانى * شرحه شرحه ايتمدى تيغ غم پر التماع

ام اى منتفع بشئ * ثم تم له انتفاعه

(ترجمه) قنغى شيدن انتفاع ايدن كسك كارين عجب * شوق دهر ايچره قودى رايج كساد امتناع

يا بوس للدهر الذى * ما زال مختلفا طباعه

(بوس) ضمله شدت وصعوبت كه عذاب بئيس صعب ايله تفسير اولندى بوس دهر شدائد ايام وحوادث روزكاردر كه ذوى العقول منزله سنده ندا اولنمشدر كه ابن نحوى مرحوم منفرجه اولنده تضمين وابتدا ايلديكى حديث شريفده دخى

(ع) اشتدى ازمة تنفرج * وارد اولدى ازمة شدّت ظلمت معناسنه در ویا ازمة تقدیرنده مورد خطابدر و بونده مراد مبتلای حادثه در (طباع) طبعك جمعى اولدیغى قریبا یازلدى بوندانك جوابى بیت آتیدر (ترجمه) اى شدانك صاحبى بو روز كارى سیر ایدوب * اختلافى دائمدر بویله بیل انده طباع

قد قيل فى امثالهم * يكفيك من شره سماعه

مصرع ثانى مقول مثلدر * یعنى اكر شرا استرسن بو دورانك شرورندن مسموعك اولان شرك استماعى دخى برشردركه خاطر پریشان اولوب ابتلاى ماسوادن سكا كافیدر بوندن اعتبار ایله كه اكر برشر دهره ویانجه حوادث ایامه مبتلا اولمق نه مرتبه یه ار بابنى رسیده ایدر (یاخود) معنى بویله اوله كه روز كارك شرندن احتراز وتحصن باینده مسموعك اولان سخن اكر سمع جان وصماخ جنان ایله اصغا ایدرسن سكا كافیدركه كندیكى محفوظ ایكن اتصالنده حفظده اهتمام ایله زیرا طریق سامعه دن تأثیر سائر اسبابه غالبدر (ع) والاذن تعشق قبل العين احيانا * انكیچون دوران وجولانه سماع دیدیلركه كفتار صحبت وآغاز حسن صوت امثالى استماعندن قلبه تأثیرك اثریدركه حالت زائده یى موجد اولوب تهییج وجدان ایله موجب وجد وحركت اولوردیدیلر (ترجمه) روز كار زور كارك كاریى اعلام ایچون * دیدیلر شرنده كافى ساكه انجق استماع (نطق آخر)

ومن البلاء على البلاء علامة * ان لا يرى لك عن هواك نزوع

(بلاء) اوّل تجربه وثانى بلیه معناسنه (نزوع) نزعك جمعیدر انواع نزع مراددر (معنى) بعض مادهٔ قلیله ایله امتلا وصكره ادنى برسببله اندن خلاص بولمق تجربه درو تنبیه وسكا علامتدركه بو بلایانك بردفعى محال اولان وقعهٔ كبراسنه مبتلا اولورسین كندیكه كل هوادن الچك اندن كندیكى نزع ایلمكه طرق شتى واردر (حاصلى) سن كندى دامنكى دست هوادن تخلیص ایلدیكك مشاهده اولنمد نجه خطر ابتلادن سنك ایچون امنیت ممكن دكلدر دیمكدر (ترجمه) نزول ایدن بلالر ابتلایه هب علامتدر و آیرخوف خدا ایله هوادن قلبى قیل منزوع

وكف الدمن غير الحدوث انه * يبلى الجديد ويحصد المزروع

(غیر) فتح یا ایله غیرتك جمعیدركه ایكیسى دخى مكسور الاولدر غیرت دینیلدر (ترجمه) سكا عبرت حوادثدن دیت و یرمك یتشمزمى * یكیلر اسكیمكده دمبدم بیچلمه ده مزروع (نطق دیكر)

تجوع فان الجوع من عمل التقى * وان طويل الجوع يوما سيشبع

(تجوع) تفعل بابندن امردر جوع اختیارى سنك صفتك اولسون دیمك كه (ع) تجوع ترانى تجرد تصل * حدیث قدسیسندن مأخوذدر شاعر تضمین ایدوب دیمش * خدایى سورسن سوادن كسل * تجوع ترانى تجرد تصل (ترجمه) راه تقوا ده ریاضت بر له جوعه مائل اول * بونده جوع دائم اهلى بوله عقباده شبع

وجانب صغار الذنب لا تركبنها * فان صغار الذنب يوما سيجمع

(صغار) اكر فتحله اولورسه كناهك ذلیل وحقیرى دیمكدر وكسر ایله صغیرك جمعى اولور كبیرك كبار كلدیكى كبى (وذنب) دخى لام جنسله جمع قوتنده اولور (لا تركبنها) اصلنده تركب اولوب نون تأكید وضمیر مفعول لاحق اولمشدر كناهك صغیرینه البته راكب ومرتكب اولمه دیمكدر (نكته) علمادن برینه كبیره دن سؤال ایلشلر جوابنده سن صغیرینى بكا سویله بندخى بیولك كناهى سكا دیرم دیمش یعنى نردبان كبیدر برقدمه ترقى اولندقجه مادونى ما فوقه نسبتله قلیل وصغیر كورینور وتهاون واجتماع ایله كبیره اولور (بیت) صوفى ذمرد ایمزسكا اطفالله صحبت * غم چكمه كیرور جنته ارباب صغائر (ترجمه) ارتكاب ایتمه صغار ذنبى ایله احتراز * جمله سى اولور كبیره سن اكا ایتمه طمع (نطق آخر)

ذنوبى ان فكرت فيها كثيرة * ورحمة ربى من ذنوبى اوسع

(ذنوبى) یالرى فتحله (فكرت) تشدید كافله در (والله واسع المغفره) مفهومى بو بیتدن مستفاددر (ترجمه) كناهم فكر ایدرسم حددن افزون اولمده لكن خدانك رحمتى جرم وكناهمدن دخى واسع

فما طمعى فى صالح قد عملته * ولكننى فى رحمة الله اطمع

اكرامت مذنبه اولمسه لر انلرى اعدام و یرینه سائر اقوام خلق ایدردم بیورلدیغى (غفار الذنوب) مصرى آشكار اولمق ایچوندر اشته بو مفهومى اعلام ایدوب حضرت امیر بیورر كه اعمال صالحه سببیله بن طمعكار غفران دكلم لكن الحق ارحم الراحمين جنابنك رحمت ومغفرتنه امیدوارم (ترجمه) طمع قیلم جهانده ایتدیكم اعمال خیر ایله * ولى بن رحمت پرورد كاره اولمشم طامع

فان يك غفران فذاك برحمة * وان تكن الاخرى فما كنت اصنع

(اخرى) تأنیثى عقوبت اعتباریله در یعنى حقمده مغفرت ظهورى محض فضل ورحمتدر لكن اكر ظهور ایدن مقتضاى عدل ایله غفرانك خلافى وضدّى اولورسه كه مستحق اولدیغم عقوبتدر نعوذ بالله منها اولى وقتده الدن نه كلوردیمك اولور (ترجمه) اكر غفران ظهور ایلرسه محض رحمت حقدر * اكر ضدّى

اولورسه اعترافم وار بنم صانع

ملیکی ومعبودی وربی وحافظی * وانی له عبد اقر واخشع

(ترجمه) بنم معبودم اولدر پادشاهم حافظم ربم * قولی یم بن مقرم ظاهر وباطن اکا خاشع (حمد)

لك الحمد اما علی نعمة * واما علی نقمة تدفع

(نقمت) عقوبت (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد عطا ونعمت ای نافع * دخی هر نقمتك اوزره که سن اولدلغ ای دافع

تشاء فتفعل ماشئته * وتسمع من حیث لایسمع

(ترجمه) مرادایدرمرادایتدیککی فاعل اولورسین سن * هر اسرارك سمیعیسین که ادراك ایده مز سامع (حمد دیکر)

لك الحمد یاذا الجود والمجد والعلی * تبارکت تعطی من تشاء وتمنع

امام الاقطاب یحیی النووی بعض عارفان الهیدن نقل بیورمشلرکه بو منظومه ایله الله عز وجل درکاهنه برکس توسل یعنی بعد القرآئه حضور معنوی ربانی یه اکر مراد شرعیسنی عرض ایلسه آنك حرمتنه البته دعاسی مقبول اولمسی مجربدر دیدیکی کندی خط شریفلری ایله یازلمش کوردم دیو همدانی نقل ایدر وشیخ سید محمود کردی مدنی دخی قرة العین نام کتابنده تصریح ایلمشدر (تبارکت) یارب سن عظیم الشان وبزرکوار ورب الارباب اولدك یعنی من الازل الی الابد بویله سن دیمکدر (فائده) قرأن کریمده اون ایکی محلده مبارك ایله معروف یعنی کثرت خیر وبرکت برله موصوف اشیا واردرکه تفسیر یابانی وسائر تفاسیرده سرد اولندیغی اعداد الاعداده تعداد اولنمشدر (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد ای اولو عالی کرم اسی * مراد اوزره ایا مولی اولورسین معطی ومانع

الهی وخلاقی وحرزی وموئلی * الیك لدی الاعسار والیسر افزع

(حرز) تکیه واعتماد محلی (موئل) مصیر ومرجع معناسنه در بو اسملك حق تعالی یه اطلاقنده اناك مرادفی اولنلری اطلاق شهادتیله جوازی ضرورات لفظیه دندر دیو صحائف صاحبی یازمشدر ومحدث فاضل ومقری کامل امام قاسم شاطبی دخی حرز الامانی نام قصیدهٔ معروفه سندن بیت اولده (ع) تبارك رحمانا رحیما وموئلا * دیو بیوروب حتی شواهد ابن هشامدن بیتمش اوجنجی شاهد بو بیت واقع اولمغله انده عبد القادر بغدادی بحث توقیفده بسط مقال جواز ایلمشدرکه توفیق التوقیف نام رساله ده اولان تفصیل مشبع شایان مراجعتدر ومصرع ثانی

کویا موئل لفظنك مفصلی ومفصلی کبیدر (اعسار) عسرك جمعیدر مقتضای وزن ایله جمع قلندی ویسر افراد اولنمق باذن الله یسر واحد عسرین وبلکه عسر متعدده مقابل اولدیغنی افاده وتحقیق ایچوندر پس عسرك دفعی ویسرك رجاسی وقتنده موئل ومفزع ومرجع انجق سنسین وپناهم سنك درکاهکدر دیمك اولور (ترجمه) الهی سن پناهم ملجام خلاق جانمسین * سکا درعسر ویسرمده فغان وزارم ای نافع

الهی لئن جلت وجمت خطیئتی * فعفوك عن ذنبی اجل واوسع

(جمت) جمامدن فعل ماضیدرکه قیودن صویی چکوب بعده ینه جمع اولمقدر وجموم قیویه دینورکه کثیر الماء اوله وبونده دخی بعد الاستغفار خطایانك تکرار اکثاری مراددر (خطیئه) خطادر (مألی) کرم وعفوی فزوندر بنم امیدمدن منطوقنجه لطفی قهرینه غالب عفوی عقابنی سالب وجمالی ٧٤ جلالندن ٦٤ زیاده ومغفرت ١٧٢٠ خطیئتدن ١٠٢٠ افزون اولدیغی مستفاد اعداددر حتی (ع) اون ارتقدر جلالندن جمالی * دیمشلردر وحکم الهیه دندرکه حق تعالی ٦١٩ حاجتروا ٦١٩ عدددن مساوی اولدیغی کبی عبد ٧٦ کاه ٧٦ دخی یکسان شماریده در (ترجمه) الها جرم بسیارم نه رتبه چوق دخی اولسه * سنك دریای عفوك قطره سی اندن دخی واسع

الهی لئن اعطیت نفسی سؤلها * فها انا فی روض الندامة ارتع

(سؤل) سؤال وآرزو که ترکجه استك (ها) ادات تنبیهدر مخاطبه مرامنك عظیم اولدیغن اعلامدر اکرچه حقه نسبتله لزومی یوقدر لکن مقتضای بلاغت اوزره لازمه حالدر بیت آتی لازم فائدهٔ خبر اولدیغی کبی (روض) باغ وچراکاه چمنزارکه واحدی روضه در (ندامت) پشیمانلق (ارتع) رتعدن متکلمدرکه اوتلارم دیمکدر مراد میل وشغل والتفاتدر (ترجمه) الهی کر مراد نفسمی ویردمسه ده الان * بنه صحن ندامت ایچره اولدم لطفکه طامع

الهی تری حالی وفقری وفاقتی * وانت مناجاتی الخفیة تسمع

(فاقه) شدت فقردر لکن بونده حاجت معناسنه یازدیلر حالتی دخی نسخه در (مناجات) حقدن غیرك معلومی اولمیان سری حقه افاده در مؤخر تسمع یه مفعولدر انکچون صفتی منصوبدر (خفیه) صفت کاشفه در پوشیده ومستور دیمکدر (ترجمه) بصیراسن کورورسین حال فقر واحتیاجم هم * بنم هر راز مستورمده سن سرئی سامع

الهی فلا تقطع رجائی ولا ترغ * فؤادی فلی فی سیب جودك مطمع

(رجا) نیاز (لاترغ فؤادی) ربنا لاترغ قلوبنا * کریمه سنه ایمادر مادهٔ زیغدن میل معناسنه که (مازاغ البصر) ماضی ثلاثیدر (سیب) جریان معناسنه که بطؤ سیلك عنی * متشهدات شعریه دندر (مطمع) طمع معناسنه مصدر میمیدر (تبشیر) ارباب جرم وگناهدن منکسر القلب اولنلره جبیره بند خاطر اولور قرآن کریمده ارجی الآیات اون بشه رسیده در ١ (ان ربك لذو مغفرة للناس علی ظلمهم ٢ (ان الله یغفر الذنوب جمیعا ٣ (وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا ٤ (لاتقنطوا ٥ (ألا تحبون ان یغفر الله لکم ٦ (وآخرون اعترفوا بذنوبهم ٧ (ان العذاب علی من کذب وتولی ٨ (ویعفو عن کثیر ٩ (یغفر لهم ما قد سلف ١٠ (واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا ١١ (قال اولم تؤمن قال بلی ١٢ (فهل یهلك الا القوم الفاسقون ١٣ (او مسکینا ذا متربة ١٤ (قل کل یعمل علی شاکلته ١٥ (هل نجازی الا الکفور (ترجمه) کریما کسمه امیدم دلم دوندرمه فضلکدن * امید اعتراف بحر لطفك ایله دل طامع

الهی اجرنی من عذابك اننی * اسیر ذلیل خائف لك اخضع

(اجر) امر حاضر دعائیه در اجاره دندر که اصلی ایجاردر تخلیص وانقاذ یعنی نجات ویروب قورترمق که تعلیما للامه اثرده (اللهم اجرنی من النار وادخلنی الجنة مع الابرار) وارد اولدی فارسیده (اجرنی) زنهارده مرا ایله شرح اولنور (اسیر) ترکیده توتساق بونده عبد مراددر که تذلل تعبیرلندندر باب نیازی انبازده هر نقدر که عرض ذلت اولنور ایسه اولقدردن زیاده وسیلهٔ رفعت اولوب علو شان حضرت واحدیت ظاهر اولور که من عرف نفسه بو معنایه دردخی دیمشلردر (اخضع) خضوع ایدرم دیمك که زمین طرفنه باش اکوب برکسنه یه تواضع کوسترمك خشوع دخی اکا قریبدر فروتنی وسرفرودیمکدر (فائده) بو امرده دیمشلردر که دین امرنده کندیدن رفیع اولنلره طوع وانقیاد وکبار اسلاف نامنلری یاد اولنسه قدلی هنده وروندنده اولان سرفروکبی کردنداده تسلیم اولوب قلبا وقالبا فروتنی امر ممدوحدر که (فی صلاتهم خاشعون) وصف جلیلندن اخذ اولنمشدر هدیدر اگرالمختارین رتبهٔ رکوعه وارسه دخی رکوع اولنمق حقنه خاص اولمغله البته شرطلری بولنوب نیت ایله وتسبیحات ثلاثه اداسی قدر وقت سکونت اعضا واخل نمازده اولمق لازمدرکه تعریف رکوعده داخل اوله برأسه عبادت اولمق فرشتگانه خاص اولمقدن غیری سجده کبی برأسه

عبادت دکلدرکه سجدهٔ تلاوت وسجدهٔ شکر امثالی عبادت مستقله در حتی کتب حدیثك بعضیسنده مصرحدرکه اسم شریف نبوی علیه الصلاة والسلام یاد اولندیغی حیثیتدن صورت دیکره کندیی درحال نقل وتحویل واجبدر ودین امرنده اهل رفعت اولیوب جبابرهٔ اهل دنیایه دخی شرلرندن تحفظا ویا قبلریی جبر وظلمدن سالب وراه حقانیته جلب نیتیله ویا پادشاه ایسه خلیفة الله اولدیغی سبیله ویا خود همان اهل عظمت وجبروتك جلالت شانلری دخی فی الحقیقه حق تعالانك تجلیسی اولدیغن مطالعه وملاحظه ایله ویا اهل شهوددن ایسه حقیقتده اول تجلی یی مشاهده ایله بالضروره سرفروی تعظیمانه یی بو مرتبه اظهار ایلمکه قادر اوله مز اول ظالم وجبار کندویه تعظیم ایلدی ظن ایدوب وسائر ساده دل اولان اهل انکارانی کورد کده تضلیل وبلکه تکفیره جسارت ایدرحاشا مع هذا بو دخی بر نوع توحید فعلیدر دیدیلر حق تعالی انلره سمع حقیقت وبصر بصیرت یعنی طرف قدسیسندن قوت عنایت ایلمك لازمدرکه بو مقوله دقایق انلر قتنده مسلم اوله (ع) فیالها قصة فی شرحها طول (ترجمه) غفورا دو جهانده هر عذابکدن امین ایله * صفات ذلت وخوف وخضوعی اولمشم جامع

الهی فآنسنی بتلقین حجتی * اذا کان لی فی القبر مثوی ومضجع

(آنس) امر دریتی مظهر انسیت وبعید وحشت قیل دیمکدر (تلقین حجت) مطلقا در دنیاده امور مسئوله یه جواب مسکت وعالم برزخده منکرین حضراتنه اجوبهٔ ثلاثه ده (واحلل عقدة من لسانی) سرندك وایه کثیر ایدوب وسائر مضایقه ده نطقمده تأثیر وحق اداپی حقمده تیسیر ایله مثبت قیل دیمك اولور (فائده) اهل ایمانه کلان ملکین بشیر ومبشر اسمنده وسائره ظهور ایدن فرشته لرك نامنلری منکر ونکیر تعبیر اولنور وکاف اول فتحله در وسؤال وجواب لغت آدمی اولان سریانی اداایله درکه بو سیاقی امام سیوطی صراحة تثبیت نام منظومه سنده بیوریور * ومن غریب ماتری العینان * ان سؤال القبر بالسریانی الی آخره (مضجع) مثوی کبی اسم مکاندر (مبیت) یعنی یاتاجق یر معناسنه (ترجمه) حلیما قبض ایتسکده بکا تلقینی آسان ایت * شو دمکه بستر قبرمده وحشتله اولم ضاجع

الهی لئن عذبتنی الف حجة * فحبل رجائی منك لا یتقطع

(الف) تکثیر فرضی ایچوندر (حجه) فتحله ج معروفدر انکله سال ومووسم مراد

اولنورکه ترکیده دخی بیلده برواقع اولان اوقاتدن مثلا بش رمضاندرکه فلان امر واقع اولمقده دردیرلر بش ییل ودوروکورمراد اولنور (ترجمه) لطیفا یا که عدالکله اکر بیک ییل عذاب ایتسک * سنک لطفکدن اولمز رشته امیدمی قاطع

الهی اذقنی طعم عفوک یوم لا * بنون ولا مال هنالک ینفع

(اذق) سابقا مذکور اجرنی کبیدر بکاداتدر یعنی لذتیاب ایله دیمکدر وبوبیت (یوم لا ینفع مال ولا بنون) کریمه سی مفهوم منی ایمانموندر (طعم) لذت وچاشنی که طعامک طعمی لذیذیدر (هنالک) هنا ضمله وقصر ایله مکانه اشارتدر کاف لحوقیله هنالک ولام دخی زیاده قیلنوب هنالک بنه معنای مزبورده مستعملدر کاف خطاب ایچون اولمغله فتحی وکسری علم تذکیر وتأنیث اولور جمله سنده معناسی بومکانده دیمکدر بعدی مکان اعتباریله در بعض امکنه قریب ایکن بعید عد اولنور مثلا تعظیم ایچون وبعض محللر بعید ایکن قریب اعتبار اولنور تخویف مخاطب ایچون که کل آت قریب مراد اولنور (ترجمه) کریما چاشنی عفو یکی طاتدر بکا اول کون * که اولادیله اموال اولمز انده کیمسه یه نافع

الهی اذا لم ترعنی کنت ضائعا * وان کنت ترعانی فلست اضیع

(لم ترع) رعی ورعایتدن بونده حفظ معناسنه درکه ترکجه قوریق (اضیع) تفعیلندن مجهول متکلمدرکه ضایع قیلنورم دیمکدر لست ایله معا عکسی وضدی یعنی عدم ضیاع مراد اولور (ترجمه) حفیظا حفظک ایرمزسه تلف امر مقرردر * عنایتله حمایت ایلرایسک اولمزم ضایع

الهی اذا لم تعف عن غیر محسن * فمن لمسیء بالهوی یتمتع

(محسن) احسان اهلی دیمکدر واحسان خالق تعالی نک ذات شریفنی مشاهده ایدرلک خیرایلمکدرکه اکرحق کورمزسه ده حق تعالی انی کورر وهرکارینه مطلعدر وبو اعتقاد اوزره دائما عملنده ملاحظه اوزره اولمغه احسان دینور پس عنایت وکرمده اهل احسان ایله اهل اساءت یکساندر اکرلطفی محسنه منحصر اولسه بدکار کیمک درکاهنه واروب هوا وهوسدن خلاص ایچون عون وفضل رجاسنده اولسون دیمک مألنده درکه (یتمتع) تفعل بابندندر لکن یمتع معناسنه ویا یتمتع یتکفل دیمک اولور (ترجمه) لطیفا اهل جرمی مظهر عفو ایتسک فرضا * اولورمی مجرم اهل هوایه ماسوا نافع

الهی لئن فرطت فی طلب التقی * فها انا اثر العفو اقفو واتبع

(فرطت) قصرت معناسنه یعنی نقصان وتقصیر ایدرسم (ها) تنبیه ایچون محسنات تراکیب عربیه دندر بونده زائددر (اثر) کسرایله بی که آردنجه دیمک (اقفو) قفادن روانه اولوب پیروم یعنی مطلقا طالب عفوم دیمک مألنده در (ترجمه) عفورا امر تقواده اکر تقصیر ایتدمسه * بودم بن اثر عفوه اقتفا برله اولم تابع

الهی ذنوبی بذت الطود واعتلت * وصفحک عن ذنبی اجل وارفع

(بذت) غالب اولدی دیمک اعتلت کبی (طود) فتحله طاغدرکه طودشامخ جبل عالی دیمکدر مألی کثرة جرمی افاده در که ترکیده دخی طاغلری آشدی دیرلر (ترجمه) عفو اذنبم اولدیسه جباله غالب وعالی * دکلدر ذره وش خورشید عفوک اولسه کر طالع

الهی لئن اخطأت جهلا فطالما * رجوتک حتی قیل ماهو یجزع

(یجزع) جزعدندر یرجع دخی نسخه وترجمه اکا ناظردر (پس خلاصه) یاربی اکر بیلمزلک ایله خطا ایلدمسه ده چوق زماندرکه عفورجاسی ایچون دلبتدم واول امنیه ایله ساکت وصامت منتظرم حتی حقمده سویلدیلرکه بوکسنه جزع فزع ایلمزامین دل ویا یأسله یادرکل اولمق کرکدرکه حالندن افاده وعنایت رجاسنه مبادرت ایلمزدیو قیل وقال ویا بوکسنه ارتق بورجادن فارغ اولمز دیو کفتکو ایلمکه باشلدیلر (ترجمه) صبور اجهلیله جرم ایلدمسه نیجه دمدرکه * رجایابنده یم حتی که دیرلر اولمز اول راجع

الهی یبخی ذکر طولک لوعتی * وذکر الخطایا العین منی یدمع

(یبخی) مهمله ایله در بعید ایدر دیمکدرکه تفعیلدندر (طول) فتحله فضل وکرم (لوعه) احراق که حرقت محبت مراددر (یدمع) تدمیعدن اولوب اغلادر دیمک (عین) مفعولیدر جمله شی ذکرک خبریدر (ترجمه) حلیما ایلسه ذکر عطا ناردلی اطفا * اولور ذکر خطا ایله دمادم دیده لر دامع

الهی اقلنی عثرتی وامح حوبتی * فانی مقر خائف متضرع

(اقل) سابقا مذکور اجر کبی ومعناسی اسقاط ایله دیمکدرکه تسهیل رجاسیدر (عثرت) عثار کبی شدت وذلتدر (حوبه) کناهدر فتحی کبی ضمی دخی جائزدر (حوبا کبیرا) لفظ کریمدر (ترجمه) معزا ذلتم اسقاط ایدوب محوایله عصیانم مقرم جرممه خوف ورجاده اولورم ضارع

الهی انلنی منک روحا ورحمة * فلست سوی ابواب فضلک اقرع

(انل) اقل کبی ومعناسی نائل قیل دیمك (روح) راحت که افظ کریمدر (اقرع) قاقوب چالوب درون خانه دن استعلام ایدرم که (من قرع بابا ولج ولج) دیمشلر بونده خلاصه سی کرملك قپوسندن غیری قپویی دق ایلم دیمکدر (ترجمه) مجیبا فیض لطفکدن کرم قیل رحمت وراحت * در فضلکدن ارتق برقپویی اولمزم قارع

الهی لئن اقصیتنی اواهنتنی * فمن ذا الذی ارجو ومن ذا اشفع

(اقصیت) قاف ومهمله ایله ابعدت معناسنه در (اهنت) اهانتدن تحقیر وتخذیل ایدرسن دیمکدر (ترجمه) عزیزا کربنی ابعاد وتحقیرا یلسك بنه کیمه عرض رجا ایدم بنمچون کیم اوله شافع

الهی لئن خیبتنی اوطردتنی * فما حیلتی یارب ام کیف اصنع

(خیبت) صفر الید ایدرسن (طردت) سوررو بعید ایدرسن دیمکدر (ترجمه) سمیعا کربنی صفر الید ودور ایلر ایسکده * بنم یوق چاره وحیله م نه کاری اوله یم صانع

الهی حلیف الحب باللیل ساهر * یناجی ویدعو والمغفل یهجع

(حلیف) مهمله ایله عهد ایدن کمسنه در بونده حب قرینه سیله مراد دوستلق یعنی اوامر الهیه ده وسعی مرتبه سی قیامه تعهد واجراسنه سعی برله درعهده ایلدیکی اموردە اصلا تقصیره جواز ویرمز کمسنه (ساهر) آگاه بیخواب یعنی کیجه لرده رضاء الله قائم اولوب اویانق کشی (مغفل) تفعیلدن مفعولدر غفلته نسبت اولنان مؤمن که آگاهلك ضدی (یهجع) ینام معناسنه اولوردیمك لکن حقیقتده نوم لازم دکل بلکه کیجه لرده خصوصا ثلث اخیرده حق تعالی ایله حدی اولدیغی رتبه معامله عبودیتده بولنمیوب سائر ارباب غفلت حالی اوزره بولنان غافل مراددرکه هجوع نومدر (ترجمه) علیما حب ایله معهود اولنلر دائما بیدار بومناجات ودعاده تا که اوله غافلان هاجع

فکلهمو یرجو نوالك راجیا * برحمتك العظمی وفی الخلد یطمع

(کلهمو) صله تعبیر اولنان ادا رسمیله که لغتدر وزن ایچون مختاردر (عظمی) اعظمك مؤنثیدر اکبر وکبری کبی رحمت لفظنه صفتدر (ترجمه) جمیع غافل وآگاه اولور طالب نوالیکه * بهشت ورحمت عظمایه اولمشلر همه طامع

الهی یمنینی رجائی سلامة * وقبح خطیئاتی علی یشنع

(یمنی) امید معناسنه اولان امنیه دن باب تفعیلك مضارعیدر که آخرینه یاء متکلم مفعولیتله لاحق ومیانلرینه نون وقایه داخل اولوب یمنینی اولمشدرکه

بنی امیده دوشوروب آرزومند ایدر طمعکار سلامت اولورم دیمك که رجا فاعلیدر (یشنع) تفعیلدن مضارعدر شناعت ماده سندندر که قباحت وفضاحته نسبت ایدر یعنی بد کاردر دیمکه سبب اولور دیمکدر (ترجمه) سلاما آرزومند سلامت قیلمه ده امید * ولی تشنیع قبح جرمم ایتمکده بنی واضع

الهی فان تغفر فعفوك منقذی * والا فبالذنب المدمر اصرع

(منقذ) افعالدن فاعلدر قورتاریجی وزن ومعناده منجی کبی (مدمر) تفعیلدن فاعلدرکه تدمیر هلاك ایلمکدر (اصرع) متکلم که صرعدن اولوب دوشرم دیمکدر بونده هلاك اخروی قصد اولنور (ترجمه) غفورا مغفرت ایتسك بنی عفوك خلاص ایدر * والا جرمله چاه هلاکه اولورم واقع

الهی بحق الهاشمی وآله * وحرمة ابرارهمو لك خشع

(هاشمی) هاشمه منسوب پیغمبر عربی قرشی مطلبی مراد اولنور که والد ماجدلری عبدالله جنابلرینك جدلریدر عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر (فائده) بونده حق حقیت رسالتلریدرکه انك حقیتنه احترام بیورمق قصدیله دیمك اولورکه ابن البنا منظومه سی شرحنده امام زروق یازدیغی اوزره اثرده وارد اولمشکه بنم منصبم ومرتبه می برمرامك نیازنده وسیله قیلوب انك حرمتنه دیو طلبکار عنایت اولك زیرا بنم جاهم عندالله عظیمدر بیورمشلر وساق عرش تختنده مسطوردرکه برکسنه بنم رحمته مشتاق اولسه بنا کا رحمت ایدرم وبرکشی بندن استسه ویررم وبرکس دخی بکا محمد علیه السلام حرمتنه دیو آنی وسیله قیلوب طلبکار لطف وکرم اولسه انی بن خائب وخاسر ایدوب صفر الید دوندرم بیورلمشدر * اللهم انا نتوسل الیك بجاه حبیبك الکریم العظیم عندك ان تحسن خاتمتی وتعطینی مرامی (وآله) برنده محمد دخی نسخه در بونده آل اهل بیت وسائر اصحابه تعمیم اولنور یاخود ابرار ایله اصحاب قصد اولنور آل اهل بیتنه حصر اولنور (فائده) آلده علما اختلاف ایلدیلر رافعی وصاحب حاوی صغیر واکثر فقها دیدیلرکه شافعیدن منقول نصك ظاهرینه نظرله (آل) بنی هاشم وبنی عبدالمطلبدر لکن امام نووی صحیح مسلم شرحنده مخالفت ایدوب اختلاف اقوال عدیده اوزره در اظهر اولان اوچدر بری بودرکه جمیع امت مراددر وایکنجی قول سابقدرکه هاشم وعبدالمطلب اولادیدر اوچنجی کندی ذریتی واهل بیتیدر قول اول ازهری وسائر اهل تحقیقك مختاریدر (ابرار) اصحاب واتباع وتابعین وعلما وصلحادر (همو) صله درکه قریبا یازلدی (خشع) کل

وزننده خاشعك جمعيدر خاشع اوموزلرى دوشمش كوربنن كمسنه كه تواضع وتذلل وقتنده ايدر (فى صلاتهم خاشعون) بومعنايه در ديديلر (ترجمه) عظيما حرمتينه حق رسول هاشمينك هم * دخى آل ايله ابرارك كه انلردر سكا خاشع

الهى فانشرنى على دين احمد * منيبا تقيا قانتا لك اخضع

(انشر) اكرم وزننده افعالدن امردركه همزهٔ قطعيه در آخر عمرمه دك دائم وبقاده دخى انك اوزرينه قائم ايله ديمكدر (احمد) غيرمنصرفدر لكن وزن ايچون جرو تنوين قبولى الزام اولندى ايكيسنى معا التزامدن ايسه قاعده اوزره جر موضعنده مفتوح قيلوب وفتحه يى اشباع ايله بلاتنوين احمد ديمك دخى سليس كورينور لكن ابلغيت شايدكه بوصورتده اوله (قانت) مطيع (ترجمه) نصير ادين احمد اوزره زنده قيل بنى دائم * سكا راجع دخى امريكه راضى متقى خاضع

ولا تحرمنى يا آلهى وسيدى * شفاعته الكبرى فذاك المشفع

(تحرم) ايكنجى بابدن اولوب نون تأكيد لاحق اولمش بنى مظهر حرمان ايله ديمك حتى ضيق معاشه مبتلا اولان كمسنه يه محروم ديرلر كه (للسائل والمحروم) محارف يعنى تنكدست ايله تفسير اولنمشدر زوائد نعم الهيه دن حرمان صاحبى ديمك اولور (شفاعت) رجاونياز وطلب (كبرى) عظمى دخى نسخه در (ذالك) احمده اشارتدر (مشفع) تفعيلدن مفعول صيغه سيله مقبول الشفاعه ديمكدر (ترجمه) خداوندا بنى محروم دلخواه ايتمه فضلكله * شفاعتدن حبيبك اولديغى كون جمله يه شافع

وصل عليه مادعاك موحد * وناجاك اخيار بباك ركع

ماوقتيهٔ دواميه در (موحد) تفعيلدن فاعل صيغه سيله در بناه ٨٥ ومحبوب ٨٥ ودلاويز ٨٥ ايله همعدد در جناب حق بردر ديو اقرار ايدوب واول صيغهٔ اقرارى تكرار ايدن كمسنه دركه مصدرى توحيددر تفريد معناسنه در وصيغهٔ توحيد هيلله دركه لا اله الا الله كلمهٔ جليله سيدر بو كلام مجيد افضل الذكر اولديغى اثرله ثابتدر وتكثير ذكر ايله موحدين آيات عديده ده مأمورلردر لكن بعض مفسرين نقللرى اوزره ذكرك كثرتى عند الله تعالى نه رتبه ده ثابت اولور حرف زاده افاده اولندى اشته اهل ذكرك دعاسى مستجاب اولمسنه ودعالرينك قبولنه دلالت ايدركه (ارغبوا فى دعاء اهل التصوف) حديثى ولوضعيفا وارددر وانلرك قلت علايق معناسنه اولان فقرلرى اختياريدر معاشلرنده قلت

چكمزلركه ذكردن اعراض اهلى حقنده (فان له معيشة ضنكا) بيوروب وعقباده دخى (ونحشره يوم القيامة اعمى) وارد اولدى وحديث آتيده سهو تعبيرى دخى مجاهدلك كثرتى بيان ايلديكى معنى تأييد ايدركه كثرت ذكر اصلا نسيان سبحان طريان ايلمز ديمكدر ديدى زيرا غفلتدن ترك مضرتده اشددر ديديلر * واسفار الصباح ده امام مرصفى تنوير آسمان بيان ايدركه ابوهريره رضى الله عنه مكحول تخريجيله روايت ايدر جناب هادى امت عليه التحيه بيورمشلركه بركمسنه اهل تصوفك صداسنى استماع ايليه يعنى دعالرينى ايشيده وانلره آمين ديميه عند الله غافلين دفترينه قيد اولنور وقطب قسطلانى شافعى كه ترجمه سى طبقات اسنويده وغيريده مسطوردر) تحفة المفاد والمفيد فى طبقات المراد والمريد) اسمنده برتأليفنده تصريح ايدركه انبيادن بعضيلرى حق تعالى دن نقل وحكايت بيورمشلركه برقولمك بنمله شغلى كنديسنه غالب اولسه همتنى ولذتنى بنم ذكرمده قيلارم وانك همت ولذتنى بن ذكرمه خاص ايلديكم وقتده بكا عاشق اولور وبن دخى اكا عاشق اولورم يعنى محبت ايدرم پس انك ثمره سيدركه ميانه ده اولان حجابى رفع ايدرم ناس سهو ايلدكده اول قوللرم سهو ايلمزبويله اولان قوللرمك سوزلرى كلام انبيادر يعنى حقدن خبر صادق ويررلر اشته انلردركه اهل ارضه عقوبت ويا عذاب مراد ايلديكمده اول عقاب وعذابه مستحق اولنلردن عذابى انلر حرمتنه صرف ودفع ايدرم بيورمشلركه مسلسل بالقسم حديث قدسيده فضائل سورهٔ فاتحه دن (و بلقانى قبل الانبياء والاولياء) كلام لطيفنده بومعنى دخى ملحوظدر ديديلر (ركع) خضع كبيدركه راكعك جمعيدر بونده ركوعدن مراد التجا ورجا ومناجاتدر وركوع صلات نمازاديان سابقه ده بوقدر انكيچون جملهٔ اركان معلومه يه ركعت تسميه اولنوب سائر اجزاسندن بريله نام قيلنمدى (ترجمه) صلات ايله حبيب اكرمه يارب موحدتا * دعا ايده مناجات ايله هم اخيار اوله راكع (ذيل) اما عبد الرحمن مهيلينك عينيه التى بيت مناجاتى واردركه امام عبد الرحمن سيوطى ٥٨١ وامام عبد الرحيم اسيوطى انلرك ذيلنده دعا مستجابدر ديو تصريح ايدرلر بعض ابيات نسخه دخى كوريلوب اون ايكى بيت اولمق اوزره عبد فقير شرح ايلمشدر بو محلده اتفاقى اولان شش بيت تبركا يازلدى يامن يرى مافى الضمير ويسمع * انت المعد لكل ما يتوقع * يامن يرجى للشدائد كلها يامن اليه المشتكى والمفزع * يامن خزائن رزقه فى قول كن * امنن فان الخير عندك اجمع * مالى سوى فقرى اليك وسيلة * فبالافتقار اليك فقرى ادفع *

مالی سوی قرعی لبابك حیلة * فلئن رددت فأی باب اقرع * حاشا لجودك
ان تقنط عاصیا * الفضل اجزل والمواهب اوسع (نطق)

قدم لنفسك فی الحیاة تزودا * فلقد تفارقها وانت مودع

(تزود) تفعل بابندن مصدردر زاد یعنی آزق تدارك ایلمك (مودع) تفعیلدن
مفعولدر یعنی وداع اولنورسین مفارقتدن کنایه‌در (ترجمه) بو کون
نفسك ایچون تقدیم زاد آخرت قیل * یارین اکا اللك ایرمز اولورسین پس مودع

واهتم للسفر القریب فانه * انأی من السفر البعید واشسع

(اهتم) اهتمامدن امردر (انأی) اشسع ایله وزن ومعناده بردر ابعد کبی که بك
ایراق دیمکدر (یعنی) کل آت قریب مفهوم منجه کل یوم ولیله زوال وانقضا اوزره
اولان طریق عمری قطع ایله تقرب ایدن اجل کاورصکره اندن بعید وبلکه هیچ
نهایتی یوق بر سفر دخی ظهور ایدرکه سفردار بقادر بودار دنیا مسافرخانه
ومزرعهٔ آخرتدر انده تدارك اولنان توشه سفر بقاده نواله وسرمایه اولسه کرکدر
اشته بو بر وقوعی یقین سفردرکه نیجه اسفار دور ادوردن دخی ابعد
واصعبدرکه عوقی دخی یوقدر پس اکا اهتمام ایلین کسنه شاعر فقیر کبی صفو البد
قالمق امر مقرردرکه دیمشلر * نه فکر زاد رحلت وارنه خود قید سفر سنده *
مکر که ارتحال ملك عقبایه اینانمزسین (ترجمه) قریب اولان سفر ایچون
زیاده اهتمام ایت * بعید اولان سفردنکه اودر ابعد واشسع

واجعل تزودك المخافة والتقی * وکأن حتفك من مسائك اسرع

(مخافت) خوف (حتف) موت (مسا) اخشام که صباحك ضدیدر کیجه مراددر
سرعتده ضرب مثلدر زیرا نصف مقداری نوم ایله زائل اولور (ترجمه)
بو کون زاد بقایی خوف وتقوا ایله زیرا * کیجه‌نك مونی وصلنده کیجه‌دن
اولدی اسرع

واقنع بقوتك فالقناعة هو الغنی * والفقر مقرون بمن لا یقنع

(اقنع) دوردنجی بابدن امردر قناعت ایله وراضی اول دیمکدر قناعت قسمت
ازلی‌یه رضادرکه بوکون ممکن اولان مقداردن دخی زیاده‌یه حریص اولمیوب اکا
راضی ایله که لبید شعرنده بیوررو * فمنهم سعید آخذ بنصیبه * ومنهم شقی بالمعیشة
قانع * ودخی دیمشلر * العبد حر ان قنع * والحر عبد ان طمع * وینه مثلده کلمش خیر
الغنی القنوع وشر الفقر الخضوع (ترجمه) قناعت ایله قوتکه‌سن قناعت
بیل غنادر * اولورلر مبتلا فقره اولار کیم اولمز اقنع

واحذر مصاحبة اللئام فانهم * منعوك صفو ودادهم وتصنعوا

(منعوك) منعوا عنك تقدیرنده‌در ویا خود صفو لفظندن خافض منزوعدرکه
عن صفو تقدیر اولنور (تصنعوا) تفعل بابندن جمع مذکر تصنع اصلی یوقدن
بر امری اظهار ایلمك که لسان ناسده دخی اتك قول وفعلی مصنعدر دینور یعنی
جعلی محبت اظهار ایدوب درونده اولمامق وبلکه عداوتی اولمقدر خصوصا
وقتمز رجالی وانلردن دخی ذکر وتوحیدك خیر وبرکتندن خالی اولنلرکه محضا
حطام دنیا ایچون جلب قلب کارلری اولان زهد بارد اهلی مرائی البته
ذوالوجهین وذو اللسانین اولور یعنی لسان نطق وبیانی زبان جنانی ایله متحد اولمز
حتی جمله‌دن زیاده غمازان اولان خاصه‌لری اهل توحیده عداوتدر مع هذا الغت
وعرض محبت وتملق وبلکه تقبیل دست ودامن وپرستش نفاقانه وتبصبص
سکانه ایلکله مداهنه‌دن قاچمزلرکه مظهر اثر نبوی اولمشلردر زیرا اثرده
کلمشدرکه برکسنه بنم ولی قوللرمدن بریله دخی عداوت ایلسه فی الحقیقه مبارزة
بالحرب یعنی بنمله جنکه آغاز ایلمش اولور پس زهد خشکی سببیله بویله اولان
کسنه‌یی بن مظهر خسران ایدرم دیو حدیث قدسی وارد اولدی وشرعا اول
رفتاردن منع وتعزیرلری اشباهده مصرحدرکه سابقا یازلمشیدی مثلا خدمت
سنبل سنان وجناب امی سنان وسائر کبار کراملك درکاهلرینه واروب (فاستعینوا
امر شریفنه امتثال ایله اجلال ایدنلره تعرض ایدوب کندی فعلا حواله سیف
وسنان عداوت ایلدیکندن قطع نظر قولا دخی تکدیر ایدوب بخش وعطایه
انلر عادردکلدر انلردن استمداد ایلمك اصنامه پرستش کبی کفردر دیوب وشنیعه
توجه ایله حالته صورت ویروب ذکر شریف برله تزنان اولان فقرای سالکانه بت
پرستلر تعبیر ایله بیتلرنده اصطلاح ایدن نفاقی * بوایکی یوزلی اولمغی سرمایه جمع مال
ایلیوب صورت حقده اظهار بطلان ایله طریقت محمدیه بودر یعنی حق بزلك
اکا منحصردر دیمك امثالی مزخرف سخن ایله طریق تصفیه‌یی رد کلی ایدوب
اعمی کبی اولان نظال حقه رهزن حیف اولمق ایچون اختیار ایلدکلری رفتار
وکفتاره تصنع دیرلر اکر بیلوب ایدرسه نفاق واکر بیلمزسه دخی جهل عذر اولور
مقوله سندن دکلدر حق بولوب بیلمك فرض عیندرکه (من کان فی هذه اعمی فهو
فی الآخرة اعمی واضل سبیلا) طریقت سالکی اولمق اکرچه حقده لکن امور
دینیه ده مقتدا دوربیلمز زیرا جواب ویردیلرکه لب لباب شریعت اولوب انلك احیا
واجب اولدیغی نقلا وعقلا ثابتدر انجمله (اتبعوا الی الله وابتغوا الیه الوسیلة)

كريمه سنده امر وجوب ايچون اولمق و (فاسئلوا اهل الذكر) كريمه سى دخى محذور
اولنامغله ظاهرندن صرفه موجب بوقدر ديديلر نبوت اكرچه مختوم ايسه دخى
اول درجه يه يعنى قدم نبى ايله مكرم ولى الله البته موجود اولوب وولايت دخى
اصح قول اوزره وهبى ايسه دخى لكن اول درجه ومرتبه يه وصلت وعنايت
ولايته محل اولمغه صلاحيت وقابليت پيدا ايلمك كسبى اولديغى متفقدر سائر
احاديث ونقول دخى محلرنده مبسوطدر وعقلا دخى دليللرى برى امت مرحومه
ضلالت اوزره اجتماع واتفاق ايلمك وبيك ييلدن زياده زمان استصحاب ايله باقى
قالوب بو دين مبين ايچنده وارديجه كثرت وقوت بولمق امر باطل ايچون محالدركه
باطل ايچون بر كره جلوه وصولت وارد ر صكره مضمحل اولور قوت قدسيه ايله
مؤيد اولميان امر بوقدر متانت بولمز وخدعه وحيله ده دوام اولمز غرضك حصولى
وياعدمى ايله منقطع اولور اهل كفر ايله استدلال اولنورسه انلرك اكثرى موحد
اولوب شريعت منسوخه يه تابع اولمشلردر اصل دينلرى باطل دكلدر منسوخدر
خصوصا انلر درونلرنده اولان امرك خلافنى اظهار ايلمزلر درون وبيرونلرى
آلودهٔ كفر اولمقده يكسانددر ومن وجه بافلسه انلر الحكمة ابقا اولنديلركه دوات
اسلامك حقانيتى صورتنما اولمغه انلر آيينه دركه ديمشلر * مقابل بر بر ينه كفر
وايمان * انك كيم كفرى يوق ايمانى يوقدر * ومحل نزاع كفرد كلدر بلكه اسلاميلردن
دزد صور اولان اهل تصنعدر (ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذهديتنا (حاصلى) صحبت
مؤثره در زهر قاتل كبى سبب هلاك اولور اول حال اوزره اولان كمسنه لركه سندن
محبت صافيه يى وياسى تصفيهٔ محبتدن باطن ومعناده منع ايدوب صورت
ظاهرده دوست كورينن اهل خدعه لئيملرك كار مصنعلرندن كنديكى محافظه
ايچون صحبتلرندن احتراز وتحاشى اوزره اول ديمك اولور (ترجمه)
لئيملك صحبتندن احتراز ايله كه انك * دكلدر حبى صفوتده سنى ايدر مخدع

اهل المودة مانلتهم الرضى * واذا منعت فسمهم لك منقع
(مار) دواميه (سم) آغوكه زهر ديدكلرى هر قتال نسنه دركرك نبات كرك سه معدن
اولسون لكن بين الناس معروف اولان بر غبار سبزدركه نحاسك كفيدر
حتى زهر فتح وضمله دخى لغتدركه بونه ده نحاسك ذوبانى وقتنده آب رش اولنسه
اوزرينه كلن غبار دزاندن مأخوذدر (منقع) افعالدن مفعولدر سم منقع ديرلر
تربيه اولنوب حاضر قيلنمش وبلكه سقى اولنمش ديمكدركه تحقق وقوعنه اعبادر
(ترجمه) اكر خشنود ايدرسن لطفنه ايلر محبت * اكر منع عطا قيلسك اولور

زهر منقع

لاتفش سرا ما استطعت الى امرئ * يفشى اليك سرا ائرا تستودع
(لاتفش) افشا واظهار ايله ديمكدر (يفشى) افشا ايدر معناسنه (سرائر)
مساجد كبى جمعدر مفردى سريره هر سبر وستر اولنان نسنه دربونده براى وزن
منصرف اولدى (ترجمه) سن افشا ايتمه سرى اول كسه كيم ساكه ايده
سكا آخردن اسرارى اشاعتله مضيع

فكما تراه بسر غيرك ضايعا * فكذا بسرك لامحالة يصنع
(لامحالة) اوّل وآخرى فتحله در يعنى مبنيدر حيله مادّه سندن خلو معناسنه
اولان محاله دن اولوب لاخلو يعنى لابد معناسنه در لامحالة ضمله خطادر
اكر محضا حيله معناسى مراد اولنوب لامحالة لاحيلة ديمك اولسه دخى فصيحى
فتحله در وضمه لغت اولور (ترجمه) چو غيرك سرينى افشا ايدوب ضايع ايدر
اول * سنك سركى دخى انك كبى اولور مصنع

واذا ائتمنت على السرائر أخفها * واستر عيوب اخيك حين تطلع
(أئتمنت) امنيت مادّه سندن افتعال بابنك ماضى مخاطبيدر سن امين اولدقده
يعنى سنى امين عدّ ايدوب محرم اسرار قيلدقلرى زمانده ديمكدر (اخف) افعالدن
امردركه ناقص اولمغله جزمى سقوط آخريدركه جزادر (تطلع) افتعالدن تطلع
مخاطبنك مجهوليدر كه سن مطلع قيلنديغك زمان ديمكدر (ترجمه)
امين اولور ايسلك سره انى سن ايله اخفا * ايدوب ستر عيوب اخوان ايچنده
اول مرفع

لاتبدأن بمنطق فى محفل * قبل السؤال فان ذالك يشنع
(لاتبدأ) بدأ مادّه سندن نهى حاضر در باشلمه ديمكدر نون تأكيد لاحق اولمغله
البته ابتدا ايله ديمك اولور (منطق) نطق معناسنه مصدر ميميدر بونده سخن
وكلام معناسنه اسمدر (اصطلاحده بر آلت قانونيه دركه اكا رعايت ايلمك ذهنك
فكرده خطادن عصمتنه سببدر پس منطق علم عملى آليدر حكمت علم نظرئ
غير آلى اولديغى كبى لكن آلته نسبتى قانونيدر ارباب حرفتك آلات جزئيه سى
كبى دكلدر وعصمتى ذهنه تعلق ايدر علوم عربيه كبى دكلدر زيرا اودخى قانونيدر
لكن اثر عصمتى لفظده ظاهر اولور پس علم منطقك اثرى ذهنه تعلق ايلديكى
جهتدن هر علمده مفيد اولمغله شيخ ابن سينا انك حقنده خادم العلوم ديوردى
وفارابى رئيس العلوم وسيد العلوم ديمشدر ونصير بو ايكى حكمى توفيق ايدوب

سيدالقوم خادمهم ديدي لكن فرط توغلي فلسفياته وسيلهٔ اشتغال اولمغله تكثيرني امام سيوطي تجويز ايلميوب مستقل تأليف ايله نهي ايدرز يراشايدكه فلسفه فسادعقيده يه سبب اوله (محفل) مجمع وانجمن معناسنه (ترجمه) صقين فتح كلام ايتمه سؤالسز دكه مجلسده * كه ارباب عقول عندنده اولمشدر مشنع

فالصمت يحسن كل ظن بالفتى * ولعله خرق سفيه ارقع

(خرق) كسرايله صفت مشبهه درجاهل وعاجز معناسنه در (سفيه) خفيف العقل وآزغون (ارقع) قاف ايله وزن ومعناده احمقدر (مأل بيت) سكوتي نطقه ترجيحدركه حضرت شيخ اكبر بيوررر * ولئن ندمت على السكوت بمرة * فلقد ندمت على الكلام مرارا * ضروبده (المرء مخبو تحت لسانه) كلمشدر كشي كلاميله مستوردرا كرآغاز سخن ايدرسه كشف ستره ايدوب حد وقدري ظاهر اولور (ترجمه) سكوتيله كشي يه حسن ظن اولور بهرحال * اولورسه داخي نادان وسفيه واحمق ارقع

دع المزاح فرب لفظة مازح * جلبت اليك بلابلا لاتدفع

(مزاح) كسرايله مصدروضمله اسمدر (لفظ) مصدردر رمي معناسنه لكن مطلق دكلدر بلكه اغزدن برنسنه يي آتمقدر زيرا (لفظت الرجي الدقيق) ديرلر دكرمن اوني طشره‌ا تديغي زمانده كه اساس البلاغه تصريحي اوزره مجازا اولور بونده دخي كلمه يي آغزدن طشره چيقارمق معناسنه دركه تكلمده زبانزد اولمشدر وآخرنده اولان تا رمية تاسي كبيدر (مازح) مزاح مذكوردن فاعلدر (بلابل) مساجد وزننده جمعدر مفردي بلبله وزن ومعناده وسوسه دركه شاعرديمش واذا البلابل افصحت بلغاتها * فانف البلابل باحتساء بلابل * اي فانف الوساوس (ترجمه) دخي لاغ ولطيفه ايله چوق كه برسوز * كشي يه ضيق غم ايراث ايدر كاولمز موسع

وحفاظ جارك لاتضعه فانه * لا يبلغ الشرف الجسيم مضيع

(حفاظ) بربريني محافظه ايلمك (جار) قوكشو كه همسايه ديرلر (مضيع) تفعيلدن مفعول صيغه سيله دركه ايكي كشي ميانده اولان محافظه ضايع اولدقده اول محافظه دن نمودار اولان شرف عظيم هر برينه نظرا ضايع قيلنمش اولور وضايع ايديجي ايكي جانبك بريدر صوفيهٔ كرام اول حفاظه رابطه ديرلر (ترجمه) دخي همسايه لك ايله حفظي كوزله ايتمه ضايع * اله كيرمز اورفعتله

شرف كاوله مضيع

والضيف اكرمه تجده مخبرا * عمن يجود ومن يضن ويمنع

(ضيف) قونق مسافر دينور مهمان كبي (يضن) بخل معناسنه كه ضنين بخيلدر (يمنع) يملع نسخه سي يوقدر (ترجمه) دخي مهمانه اكرام ايله ويره تا خبرسا كه * جواد ايله بخيلي ايليه تميز اوله انفع

واذا استقالك ذو الاساءة عثرة * فاقله ان ثواب ربك اوسع

(استقال) اصلي استقول درعفو جرمي طلبكار اولدي ديمكدر اساءة افعالدن مصدردر كوتولك (عثرة) سورجك كه زله معناسنه در (اقل) عفو ايله ديمكدر كه اسماء نبويه ده مقيل العثرات واقع اولدي اقال الله عثاره دعادر (ترجمه) اكر برمجرم استعفاي زله ايلرايسه * اني عفو ايت ثواب حضرت اولدي اوسع

لاتجزعن من الحوادث انما * خرق الرجال على الحوادث تجزع

(خرق) اخرق لفظنك جمعيدركه موصوفنه مضافدر عجزه وجهله معناسنه در حوادث ثاني اولك عينيدر ان مع العسر كبيدر وايكي نوع اوزره ردالعجز بو بيتده واقعدر (ترجمه) مصائبده صبرسز اولمه اول داناي كامل * حوادث اوزره ناداني رجالك اولدي اجزع

واطع اباك بكل ما وصى به * ان المطيع اباه لا يتضعضع

(لا يتضعضع) زبون اولمز معناسنه كه مصدري تضعضع ذلت معناسنه در وبو بيت حقوق پدرانه يه رعايتي متضمندر لكن مراد والديندركه اثرده اكثريا معا وامهات كبي تغليبا مذكورلردر اكتفا قيلنمشدر حتي باباسنه عاق اولان كسنه ابويني ويا ممكن دكل ايسه بري قبريني دخي جمعه كون زيارت معتادي اولسه بار دفتر ينه اسمي نقل اولنور ديو اثر شريف وارد اولمشدر (ترجمه) باباكه قيل اطاعت طوت وصيت ايتديكيني * مطيع اولان باباية اولمز عالمده مضعضع

(نطق آخر) اتأمرني بالصبر في نصر احمد * فوالله ماقلت الذي قلت جازعا

(منقبه) ظهورنبوتدن سكزنجي سالده صناديد قريش اتفاق ايلديلركه هاشم وعبدالمطلب اولادلري ايله مناكحه ومبايعه ومخالطه ايلميه‌لر وبوسياق اوزره عهدنامه تحرير وكعبهٔ مكرمه ديوارينه آويخته وتقرير ايدوب بوامرلك تقررندنصكره اصحاب كرامه اذا واهل اسلامه زجر وجفا ايلمكه آغاز ايلديلر پس غيرت قرابت ايله ابوطالب پيغمبر عليه السلامي وسائر مسلمانلري كندي قبيله سنه نقل وجمع ايدوب انده كفرهٔ قريشك تعذيبلرندن حفظ ايلدي

پس غلالده تضييقه تصدی واوچ سنه بو وجهله تعدی ایلدیلر بعده مطعم بن عدی وزهير مخزومی وابو البختری امثالی کسنه لرك اهل اسلام ایچنده اقرباسی بولنمغله انلره مرحمة نقض عهد ایلیوب اهل اسلام مضايقه دن بر مقدار تنفس ایلدیلر واول اوچ سال مدتده پر مرتبه محافظه ده ابو طالب مبالغه واحتياط ایلدیکه حتی پيغمبر عليه السلام بر فراش اوزره آرام ایدوب سائر ناس خوابه وارد قده اول فراشدن انلری آخر فراشه نقل ایدوب اول محلك صاحبنی فراش نبوی یه وضع ایدردی بر کیجه تبدیل مکان پیغمبری ایلمك ایچون اوغلی حیدر کرارك دوشکنه کاوب امری افاده ایلدکده جناب حیدر ازجان انقياد امر پدری ایدوب فراش نبوی یه واردقدنصکره (یاابتاه انی لمقتول) یعنی ای بابام بن بو کیجه دست کفره ده شاید که شهید اولورم دیدکده پدری ابو طالب انی صبره ترغیب ایدوب بو پنج بیتی یاد ایلدی * اصبرن یا بنی فالصبر احجی * کل حی مصیره لشعوب * قد بذلناك والبلاء شديد * لفداء النجيب وابن النجيب * لفداء الاغر ذی الحسب الثا * قب والباع والفناء الرحيب * ان تصبك المنون فالنبل تبری * فصيب منها وغير مصيب * كل حی وان تملی عيشا * آخذ من سهامها بنصيب * بو شعری پدر ندن استماع ایلدکده انلر دخی جوابنده بو اوچ بیتی انشاد بیورمشلر که شرح اولنور وشارح بزدی بو اوچ بیت مشروحك ذیلنده ابو طالبك اون ایکی بیت بر بائیه قصیده سنی ایراد ایدرکه نصرت نبویده انشاد ایلمشلردر بو بیت اندندر * الم تعلموا انا وجدنا محمدا * نبيا كموسى خط فی اول الكتب (ترجمه) بکا صبر ایله امر ایتدك حبیب حقه نصرتده * سوزم حقدر که بالله بن اندن اولمزم جازع

ولكنني احببت ان ترى نصرتی * لتعلم انی لم ازل لك طايعا

(طايع) مطيع وفرمانبردار (ترجمه) مرادم بودر انجق کوره سین نصرتم سنده * بیلورسین کیم هر امر یکه همیشه اولمشم طایع

وسعيی لوجه الله فی نصر احمد * نبی الهدی المحمود طفلا ويافعا

(وجه الله) ذات الله معناسنه ویبقی وجه ربك کبی ویا جهة الله مراددرکه تا اودن بدلدر الله بولنه یعنی رضاسی ایچون دیمکدر حق تعالی حقنده مغارب الزمان صاحبی یکرمی بدی عدد مأولات عد ایدرکه ایات واحادیثده وارد اولمشدر امام فخر تأسیس التقدیسده بیان ایلمشدر بری دخی وجه در (یافع) مرد کبیر که طفلك ضدی ومقابلیدر (ترجمه) بنم سعیم لوجه الله اولور نصر محمدده *

نبی هادی وطفل ایکن جیدو کهل ایکن نافع (نطق دیکر)

یا عمرو قد حمی الوطيس واضرمت * نار عليك وهاج امر مفظع

بو یدی بیت دخی عمرو بن معدی کربك یدی بیت بر شعرینه جوابدرکه اولی بودر الان حين تقلصت منك الكلى * واذا حرنارك فی الوقيعة يسطع (حمی الوطيس) تنور قزدی دیمکدرکه حرب شدتی بولقدن کنایتدر حتی اثرده دخی بو کنایه مثلیه وارد اولدیغی سبق ایلمشیدی (اضرمت) شعله لندی دیمکدر (هاج) قباردی وقارشدی دیمکدر (مفظع) افعالدن مفعولدر فظیع یعنی قورقولی دیمکدر (ترجمه) طوتشدی قزدی تنور وغای عمرو بدبخت * سکا رجعتله تهییج اولمه ده امر فظايع

وتساقت الابطال كأس منية * فيها ذراريح وسم منقع

(تساقت) بری برینه سوق وادا ره ایلدی دیمکدر (ذراریح) قرمزی قوشلردر که سیاه نقطه لری واردر بعوضه در سیبویه دیرکه مفردی ذرح حدر وسائر اهل لغت ذروح ویا ذراحك جمعیدر دیدیلر (سم منقع) بر قاچ بیت مقدم یازلمشدر (ترجمه) بهادرلر صونزلر بر برینه جام موتی * اوزهر اب فنا آلودهٔ هر سم ناقع

فاليك عنی لا ينالك مخلبی * وتكون كالامس الذی لا يرجع

(اليك) ابعد فعلنك اسمیدرکه بندن بعید اول که سکا ضررم طوقنوردیمك محلیدر (مخلب) طرنقدر ولکن مستعاردر شدتی افاده ایچون زیرا انسانده طرنغه ظفر دیرلر غار سیده ناخندر مخلب ارسلانده وجافر وسینبلك آت وقاتر وحمار کبی حیوانده ومنسم وفرسن وبخص دوه ده که کدی طرنغی کبی اولور وچتال طرنقلیده مرماة وقوشلرده ناب دیتور چنکال کبی (ترجمه) ایراغ اول ایرمسون تا پنجهٔ قهرم سکا کیم * اولورسون دونکی کون کبی کاولمز دانی راجع

انی امرؤ احمی حمای بعزة * والله يخفض من يشاء ويرفع

(حما) محل محفوظ (ترجمه) بن اول مردم کایدرم قومی باعز حمایت * حقیقتده ولی حقدر اولان خافض ورافع

انی الی قصد الهدی وسبيله * والی شرائع دينه اتسرع

(شرایع) شریعتك جمعیدرکه وزن ومعناده طرائق ومفردی طریقت اولدیغی کبی (اتسرع) سرعت ماده سندن تفعل * بابنك مضارع متکلمیدر (ترجمه) بنم قصدم هدایتله طریق ذی العلادر * بو کون بن دین حقی نصرته اولدم مسارع

ورضيت بالقرآن وحيا ومنزلا * وبربنا ربا يضر وينفع

(قرءآن) فی الاصل سلطان ورجحان کبی مصدردرکه مصدریتله آیت کریمه ده (ان علینا جمعه وقرءآنه) وارد اولمشدر صکره ما بین الدفتین کتاب کریم وفرقان حکیمه اسم اولمق اوزره نقل اولندی (وحیا) یعنی طریق وحی ایله (ومنزلا) وطریق توسیط ملك ایله موصوف اولان کلام الله که کلام نفسی یه دال اولان حروف واصوات ایله بزلرادا ایدرز بوخسه خلق وایجاد طرزیقیله دکلدر (یضر وینفع) دخی رب العالمینك صفتلریدرکه کنایه سزلك ضرر ونفع حاللرینك برینه قدرتی اولمیان بتلری اله اتخاذ ایلدیککز کبی دکلدر برم ربوبیت واحد تعالا یه رضاداد اولمامز دیمکدر (ترجمه) دخی قرأنه راضی یم که اولدر وحی منزل * دخی مولایه راضی یم که اولدر ضار ونافع

فینا رسول الله اید بالهدی * فلواؤه حتی القیامة یلمع

(لوا) سنجاغ شریفدرکه تفصیلی یازلمشدر (یلمع) لمعان ایدر یعنی نورنبوت انده کارکر اولدیغنك اثری ظاهر ومیمنتی باهر اولور دیمکدر (ترجمه) رسول الله بزلرده مؤید با هدایت * لوای نصرت دینی کیدر تا حشره لامع

(نطق آخر) اودی باغشم دهر کان یأمله * نخر منجدلا فی الارض مصروعا

(اودی) واو ایله ماضیدر هلاك اولدی دیمکدر تعدیه سی مفعولنده اولان حرف جردن نشأت ایدوب هلاك ایلدی دیسور (دهر) فاعلیدر (اردی) را ایله دخی نسخه در معنالری بردر لکن نفس متکلم اولوب دهر منصوب اولمق نسخه سی یوقدر (اغشم) علمدر وزن فعل ده بولنغله غیر منصرفدر منجدل انفعال بابندن فاعل صیغه سیله درخصومت وجدل سببیله مغلوب وروی زمینه دوشمش یاتر دیمکدر (مصروع) دخی مطروح دیمکدر (ترجمه) دهر قیلدی هلاك اول اغشمی اوزلردی دهری * ییقلدی شا که مصروح اولدی اولدقده مصارع

قد کان یکثر فی الکلام تسمیعا * حتی سما بحسامه ترویعا

(تسمیع) ایشتدرمك که تشنیع معناسنی دخی یازدیلر ولفظی دخی نسخه ظن ایلدیلر (ترویع) وزن ومعناده تخویفدر قورقتق (ترجمه) بزه تشنیع وتکثیر کلامی قیلدی حتی * بزی تخویف ایچون شمشیری ده اولدی رافع

فعلوته منی بضربة فاتك * ما کان یوما فی الحروب جزوعا

(علوت) عالی اولدم دیمکدر بونده ضرب ایلدم وغالب اولدم دیمك اولور (فاتك) غافل ایکن باصوب قتل ایدن (ترجمه) عجب برضرب ناکاه ایله اولدم اکه عالی * که اول ضربله اولمز حرب ایچنده کمسه جازع

من کان ینکر فضلنا وسناءنا * فانا علی للالآء مطیعا

(سنا) رفعت وعلو شان (انا) وزن ایچون اشباع اولندی دأب شعرا کبی بو مقطعده اعلرین یاد ایلدیلر (ترجمه) کیم انکار ایلیه فضلم بنم هم رفعتم کیم * بحمد الله علیم اولمشم مولایه طایع (نطق دیکر)

هل یقرع الصخر من ماء ومن مطر * هل یلحق الریح بالآمال والطمع

(یقرع) ضرب ایله اثر پیدا اولور دیمکدر (ریح) روزکاردر بونده مساعدهٔ روزکار تعبیر اولنان دولت وقوت وغلبه مراددرکه کتاب کریمده دخی (تذهب ریحکم) بو معنایه کلمشدر فی الاصل روحدر اولی مکسور قیلنمغله واو یایه منقلب اولمشدر (ترجمه) سنك خارایه اثر ایلرمی هیچ ماو مطر * دولته مقرون اولورمی هیچ آمال وطمع

انا علی ابو السبطین مقتدر * علی العداة غداة الروع والزمع

(ابو السبطین) حضرت مرتضانك کنیه سیدر سبط حفید ایله یکساندر قز اوغلی واوغل اوغلی دیمکدر ولد الولد معناسنه در سبطین حسنین حضرتلریدرکه بری حسن وبری حسین ایکسی دخی سبط نبی یعنی کریمه زادهٔ پیغمبریدرکه حضرت فاطمه دن قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشلردر احوال واسمالری کرات ایله بالاده افاده اولنمشدر (عداة) عادینك جمعیدر غازی جمعی غزاة کلدیکی کبی (غداة) صباح معناسنه لکن بونده یوم مراددر یعنی خوف وحیرت کونی حیران وسرکردان اولمیوب بنه دشمنه غالب اولمغله اقتدار صاحبیم دیمکدر (روع) قورقق خوف کبی (زمع) سرکشته وحیران اولمق (ترجمه) بن علیم هم ابو السبطین کنیه مدر بنم * خوف اعدا وقتی قدرتله بنم اول دمده مع (رجز)

یالهف نفسی قتلت ربیعه * ربیعة السامعة المطیعه

(ربیعه) برقبیله نك باباسیدرکه برادری مضر ایله پدرلری نزاره وارث اولور جمله مالك نصفنه بدل موجود اولان آتلری قبول ایلدکده ربیعة الفرس دیو تلقیب اولندی وما عدا امالی التون ایدوب مضر انی اخذ ایلمکله مضر الحمراء ایله نام آور تلقیب اولدیغی ذکر اولنمشیدی نزار من بور معد بن عدنانك اوغلیدرکه عمود نسب شریفدندر (ترجمه) دریغا اول ربیعه قتل اولندی حرب اولوب لامع * کلام حقی سامع امره هم اولورایدی طایع

سمعتها کانت بها الوقیعه * بین محانی سوقها والبیعه

(وقیعه) مقاتله در وغیبت معناسنه دخی کلور (محانی) محنیه نك جمعیدر

اکری برلردره‌لرك وزقاقلرك دونوب صباجق محللریدر (سوق) زقاق که انده مزایده اولنوب بازار قوریله وانك زقاق باشلری محل جمعیت اولور (مبیعه) محل بیع که سوقك عطف تفسیریدر (ترجمه) ایشتدم انده اولمش حادثاتك بیریسی واقع * محل اجتماع اولان مکان خلق اولوب جامع

فما بها نقصة ولا وضیعه * ولا الامور الرثة الشنیعه

(وضیعه) بر امرده اولان عیب سببیله رفیع اولمق ملحوظ ایکن وضیع یعنی الچق اولوب اعتباردن ساقط اولمق (رثه) رثیث و پریشان اولمق (ترجمه) جدا له باعث اولان نقص یوق انده اوله واضح * پریشان انده بر امر شنیع اولمز ایدی واقع

کانت قدیما عصبة منیعه * ترجو ثواب الله بالصنیعه

(عصبه) لفظ قرآنیدر اون عدددن زیاده کسنه‌یه دیرلر تا قرقه وارنجه (منیع) صرب اولان امر که صعب و دشوار دیرلر (صنیعه) خوش اولان امر که کارنیك یعنی رضای خدایه مقرون اولان فعل (ترجمه) نیچه دمدن بری اولمشلر ایدی زمرهٔ جامع * اولورلر ایدی کارخیر و جلب نفعله قانع

ومرة انسابها ولیعه * قالعة اصوا تها رقیعه

(مره بن عوف) بر قبیله رئیسیدر که نسلی قیس عیلانه واصل اولور (دعی) فعلنك مقدما مفعولیدر (ولیعه) یلان سوز کاذبه کبی (قالعه) قاف ایله قدم قالعة تقدیرنده در مراد حین مصارعه‌ده متزلزل اوزره اولوب ثباتی اولمیان اولاقدر قا ایله دکلدر (رقیعه) قاف ایله اولان نسخه‌یه کوره فعیل بمعنی مفعول اولوب مهجو یا محجو یعنی نظما ویا نثرا هجو اولنمش و فا ایله اولان نسخه‌یه نظرله جهیر یعنی قالك و بد سسلی جهوری الصوت دیمکدر (ترجمه) ومره برقبیله‌در نسبده کذب ایله شایع * ثبات یالری یوق خوفله هر برلری جازع

لیست کاصوات بنی الخضیعه * دعا حکیم دعوة سمیعه

(خضیعه) ات وسائر حیوانك قارننده ظهور ایدن صدادر (بنی الخضیعه) اول صدا اکندیده اولان حیوانلردر (دعا) مفعولی متقدمامذ کوره مدر (حکیم) فاعلیدر جبله نك اوغلیدر که ربذه ده قتل اولندی ابوذر صحابی اول قریه ده مدفوندر (دعوة) فتحله ضیافته چاغرلمق (سمیعه) سمعا وطاعة دینلمش یعنی اجابتدن کنایتدر (ترجمه) اوصوته هیچ خضیعه بکزه مز کویا اولور قارع ▪ حکیم ایتدکده دعوت اولدنی اولمش ایدی سامع

من غیر ما بطل ولا خدیعه * نال بها المنزلة الرفیعه * فی الشرف العالی من الدسیعه

(بطل) ضمله بطلان (خدیعه) خدعه و حیله (منزله) مرتبه (دسیعه) عطیه (ترجمه) اودعوت خدعه‌سز بر امر خیر ایدی دخی نافع * انکله رفعته نائل اولوب اولدی چوصه لامع ▪ اکا عالی شرف برله ویرلدی فضلهٔ واسع (ذیل) بو رجزده مأمول اولان حلاوت علویه و بلاغت مرتضویه موجوده اولمامغله دسیسه اولمسی فصحایه هویدادر

(الغین المعجمه)

اری المرء والدنیا کمال وحاسب * یضم علیها الکف والکف فارغ

(ترجمه) مرد ایله دنیایی کوردم مال ایله کاتب کبی * واضع الیدا ولمشیکن دستی پر سفر و فراغ

(الفاء)

یا صاحب الذنب لا تقنطن * فان الا له رؤف رؤف

(لا تقنطن) نون تأکید مخففه ایله‌در رحمت رحماندن امیدی کسمه وحقك مغفرتندن مأیوس اولمه دیمکدر (رؤف) اسماء حسنادن فعول صیغه‌سی مبالغه ایله رأفت واحسان وبلاعلة زیاده مرحمت صاحبی دیمکدر تکراری تأکید اوتسلیتی تشدیدادر (ترجمه) ای کنهکار امت اولمه فضل حقدن نا امید * کیم خداقوللارینه غایت رؤف اولدی رؤف

ولا ترحلن بلا عدة * فان الطریق مخوف مخوف

لا ترحلن) نون مشدده ایله البته کوچمه یعنی تدارك لازمه حال ایلمدکجه ارتحال دار جلال ایلمه دیمکدر که (ولا تموتن الا وانتم مسلمون) ای متزوجون * قبیلندن اولور (عده) ضمله در بر حادثهٔ نابهنکام ظهور واید رسه زحمت وثقلتی خفت بولمق ایچون ادخار اولنان مال وسائر لازمهٔ حالدر سلوك طریق ایدن مسافرلرك زاد و زواده‌سی وسیف وسنان آماده‌سی کبی که کلام مجیدده دخی (جمع مالا وعدده) انکله تفسیر اولندی اکرچه حق تعالی رؤف ورحیمدر لکن الله کریمدر دیوب تکاسل وتکاهل ایلك اربابنه (ما غرك بربك الکریم) کریمه‌سیله توبیخ وارد اولدی زیرا خوف طریق در کاردر خصوصا برکره مسلوك اولمیوب وسالکاننددن دخی عودتی معتاد اولمیان طریق اوله یدی عقبه‌دن عبارتدر دیمشلردر حاصلی حق تعالی اکرچه غفور ورحیمدر لکن عدالتی دخی امر عظیمدر که بیورر (انی انا الغفور الرحیم وان عذابی هو العذاب الالیم) حلیمك غضبی شدید اولورکه

اثرده (اتق غضب الحليم) وارد اولدى تركيده دخى يواش آت ضروب مشهوره دندر انكچون (اعوذ بك منك) بيورلدى (ترجمه) زاد راه اولسون مهيا صكره اول راحل مدد * كيم طريق آخرت غايت مخوف اولدى مخوف (نطق آخر)

يامن عدا ثم اعتدى ثم اقترف * ثم ارعوى ثم انتهى ثم اعترف

(عدا) تجاوز ايلدى ديمكدر (اعتدى) انك مبالغه سيدركه ايكيسى دخى ماضيلردر (اقترف) كسب ايلدى ديمكدر لكن كسب اساءتده استعمالى غالبدر (ولهذا الاعتراف زوال الاقتراف) ديمشلردر يعنى جرمه معترف اولمق مكسوبى اولان سيأتى ازاله يه وسيله در (ارعوى) اجتناب ايلدى ديمكدر (انتهى) ترك ايلدى يعنى نهى منكر شرعى يه امتثال ايلدى (اعترف) صاحب جرم وكنهكار اولديغن اقرار ايلدى ديمكدر بن نه يايدم بو فعل مكر صوجيدر ديو تبرئه نفس ايليوب صغير وكبير كناهى استصغار وتحقير ايليوب بلكه امان درجه سنه كلدى يعنى بو حال كنديده حاصل اولمق علامت خير در اشته بويله اولان كمسنه نك حكمى بيت ثانيده كاوركه معناى بيت اكامر هوندر شعرده بويله اولنلره مربع ورباعى ديرلر وبو كريمهٔ جليله بو وجهله دخى اقتباس وتضمين اولنمشدر (يستوجب العفو الفتى اذا اعترف * ثم انتهى عما اتاه واقترف) كقوله (قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف) (ترجمه) اى ايدن ظلم وتعدى ايچره اوقاتن تلف * اعتراف جرمله تائب اولان خير خلف

ابشر بقول الله فى آياته * ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف

(ابشر) افعالدن امردر مسرور اول ديمكدركه (ابشروا بالجنة) كريمه سنده واقعدر زنداناك جوابيدر لفظى ومحلى مجزومدر ياخود مضارع نفس متكلمدر ضم شين وقطع همزه ايله در آخرى وزناً ساكندر بن مسرور اولورم ويا مژده ايدرم ديمكدر مادهٔ بشارت قول الله دركه آيات كريمه ده وارد اولمشدر نظما مصرع ثانى اولمق اوزره اقتباس بيورلمشدر واقتباس حرف سينك بيت اولنده يازلمشدر (سلف) آيت كريمه ده ماضيدر (اقترف) واعترف كبى براى وزن وقافيه موقوفدر شارح ميبدى مصدردر ديديكى خطاكارلقدر (مآل) لفظى آيت بو اوله كه اگر نهى منكرده قبول ايله منتهى يعنى تارك منهيات اولورلرسه ارتكابات سابقه لرى ايله حاصل اولان كناهلرى (عفا الله عما سلف) حكمنجه مغفرت اولنور ديو وعد كريمدركه بالاده (ارجى الآى) ده دخى افاده اولمشدر (سانحه) معلوم اولسونكه وزن عروضى يه مطابق اولور آيات نظم كرام واحاديث عظام

اكثر من ان يحصادركه ايكيسنده دخى اوقچى زاده نشانجى محمد بيك افنديك برر تأليفى واردر وامام لقانى جوهره سى شرحنده ومنلا زاده امين افندى دخى فوائد خاقانيه سنده غواص درياى فضيلت اولوب هر بحردن بردرهٔ كريمه پيرايه سلك تصريح ايلمشلردر بعضيلرى بونلردر

بحر طويلدن * فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر * بحر بسيطدن * ليقضى الله امرا كان مفعولا * كاملدن * والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم * هزجدن * تالله لقد اثرك الله علينا * سريعدن * قال فما خطبك يا سامرى * متقاربدن * واملى لهم ان كيدى متين * ونظمده اولان بو آيت كريمه رجزدندركه وزنى بر مصرعده سالم اولوب كه مستفعلن اولوركه عروضده (ع) رجز فان ما ولتان عن موعد * بيتى ميزانيدر (ترجمه) مغفرتله قولارى تبشير ايدوب قول كريم * ديد يكيم ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف

(نطق ديكر) ان كنت تطلب رتبة الاشراف * فعليك بالاحسان والانصاف

(اشراف) شريفك جمع قلتيدر (ترجمه) اگرسن اولدكيسه طالب هر رتبهٔ اشراف * ايده كور وصف ذاتك دمبدم احسان ايله انصاف

واذا اعتدى احد عليك فخله * والدهر فهو له مكاف كاف

(خل) امردر تبديلى تخليه ايله ورها ويريعنى بوش قو ديرلر (دهر) مفعول معه در پس بونده الدهر هو الله حديثى حقيقت اولور (مكاف وكاف) آخرنده اولان يالر اجتماع ساكنين ايچون اسقاط اولنديلر لكن كسر فاء بنه اشباع اولنور (ترجمه) سكا ظلم ايتسه بركسه آنى حقه حواله قيل * مكافاتن انك حق دهر ايله ايلرسن اول دل صاف (نطق آخر)

لا تحفلن بدنيا وهى مقبلة * فليس ينقصها التبذير والسرف

(تبذير) بونده اعتدالدن وسرف كبى سخادن عبارتدر زيرا رتبهٔ سفاهتده تبذير واسراف آيت كريمه لر ايله منهى ومشددلردركه بيورر (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين وان الله لا يحب المسرفين) لكن مراد مشاكله دركه مراعاة نظير دخى دينور بخلدن مصرع اولده نهى ايلدى پس بخيل عندنده سخا تبذير واسراف قيلنديدر انك لسانندن وزعمى اوزره سخادن تبذير وسرف تعبير بيورلدى (ترجمه) صقين بخل ايتمه دنيايه سكا اقبال ايتدكجه * انى نقص ايلمز فرط سخا وبذل ايله اسراف

وان تولت فاحرى ان تجود بها * فالشكر منها اذا ما ادبرت خلف

(خلف) عوضدر بو بيت (لئن شكرتم لازيدنكم) آيت كريمه سيله مؤيددر واثرده
دخى كلمشدركه هرشب آسمان اوّلده برملك امر حق تعالى ايله ندا ايدركه يارب
اهل سخايه خلف واهل امساكه تلف وير (ترجمه) اكرادبار ايدرسه پس
نه احسان اولور اولى * كه شكر ايله سنك احسانكى مولى ايدر اضعاف (نطق آخر

مالى على فوت فائت اسف * ولا ترانى عليه التهف

(اسف) غم وقسوت كه تأسف ماده سندندر (التهف) حزن معناسنه اولان
لهفدن افتعالك نفس متكلمى (ترجمه) بن ايتمم فوت اولان شيئه تأسف *
كرى دونمز چو بيعنى تلهف

ماقدر الله لى فليس له * عنى الى من سواى منصرف

(ترجمه) خدانك باكه تقدير ايتديكى شئ * كيدرمى غيره هيچ ايتمم تصرف

فالحمد لله لاشريك له * مالى قوى وهمتى الشرف

(ترجمه) حمد حقه كه يوقدر هيچ شريكى * ضعيفم بن بكا همت شرفدر

انا راض بالعسر واليسار فما * تدخلنى ذلة ولا صلف

(يسار) غنا معناسنه (انا راض) يرينه رضيت نسخه در (تصلف) حدينى تجاوز
ايلمك (ترجمه) بن عسر ويسره راضى يم كه زيرا * ايكيسنده دخى يوق ذل
تعسف (نطق ديكر)

كم من عليم قوى فى تقلبه * مهذب اللب عنه الرزق ينحرف

(كم) تكثير ايچون (تقلب) تصرف يعنى عقل معاشى تام اولمق (ينحرف) يتخلف
معناسنه يعنى قصور اوزره اولور (ترجمه) چوق كمسنه وار عليم وهم
تصرفده قوى * عقلى كامل لكن ايلر رزقى اندن انحراف

كم من ضعيف سخيف العقل مختلط * كانه من خليج البحر يغترف

سخيف) ضعيف ايله يكساندر لكن بونده مقابله قرينه سيله ضعف معنوى مراددر
يعنى ظاهر صورتده ده ضعيف وباطن سيرتده ده ضعيف عقل معاشده حيران
وخلط خلط حمق ايله نقصان (خليج) بونده دريادر لكن دريادن بولنمش نهردركه
ديل وليمان ديرلر مثلا اسكداردن ايوبه دك اولان دريايه خليج اسلامبول ديرلر
(يغترف) اليله صو ايچر ديمكدر (من اغترف غرفة بيده) كريمه سندن مأخوذ دو
مقصود همان مراد ايلديكى قدر ايچر منع وتعيين مقدار يوقدر ديمكدر حكما
ديمشلركه شوريده دل اولان احمقه مساعدهٔ رزق انكيچون ندركه حيلهٔ عقل ايله جلب
رزق ممكن اولميوب وقت مقدر ومقدار مقدردن انحراف محال اولدى يعنى پاكيزه

فكر اولان عاقل بيله وتسليم ورضاده اولوب (يا ايتها النفس المطمئنة ارجعى
الى ربك راضية مرضية) رتبه سنى تحصيل ايله مطمئن القلب متوكل جالب وسلب
اولوب (لا يسئل عما يفعل) سرينه راضى ونفسنى مرضى ايليه وهمان (فانتشروا
فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر كريمنه امتثال واختيار جزئيلى عدم ابطال
مقدارى حركتله عجزينه اعتراف ايده ديديلر (ترجمه) نيجه كس وار عقلى ناقص
همده نادان ضعيف * كويا ايلر او بحر رزق حقدن اغتراف (نطق آخر)

جزا الله عنا الموت خيرا فانه * أبر بنا من والدينا وأرأف

(أبر) بردن افعل تفضيلدر احسانى چوق ديمكدر شرطى اولان اشياء ثلاثه دن
بونده من ايله استعمال اولندى (أرأف) دخى وزن ومعناده ارحم كه صفتى
رؤف اسماء حسنادندر (ترجمه) ايده موته خدا خير جزا كيم * بزه آنا
وآنادن اوار أف

يعجل تخليص النفوس من الاذى * ويدنى من الدار التى هو اشرف

(يدنى) قريب ايدر ديمكدر (اشرف) اشرف الدارين تقديرنده در (ترجمه)
خلاص نفسه سعى ايدوب اذادن * ايدر تقريب اكا هم دار اشرف (نطق ديكر)

قد كنت يا سيدى بالقلب معروفا * ولم تزل سيدى بالحق موصوفا

بو شعر مناجاتدر وبو بيتده يا مقلب القلوب نداسنه ايما واردر زيرا معنى اى
افندم سن قلب ايله معروفسين (يعنى قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن
يقلبها كيف يشأ) اثر شريفى تحقيق اوزره كويا ايكى پارمق ميانتده برچوب
نوجهله مراد اولنسه تقليبى قابل ايسه قلب دخى سنك قدرتكده بويله درحتى
سبب تسميه سى كثرت انقلابيدر ديديلر كه سن بوشان ايله معروفسين ياخود سعت
احاطه يه دلالت ايدن اثر شريف مدلولنجه قلب مؤمنه نسبتله دخى معروفسين
ديمك اوله كه ترجمه اكا ناظردر * وحق ايله موصوفسين يعنى اسماء شريفه نك
بريسى حقدر وحقانيتله سنى وصف ايلمشلردر اهل سلوكه دائرهٔ منصور يتدركه
(ترجمه) سن اولدك بزلره قلب ايله معروف * ده دخى حقيت ذات ايله موصوف

وكنت اذ ليس نور يستضاء به * ولا ظلام على الآفاق معكوفا

(ترجمه) سنك موجود ايدى ذاتك دخى هيچ * نه ده هره نور وظلمات
اولدى معكوف

قربتنا بخلاف الخلق كلهم * وكل ما كان فى الاوهام معروفا

(اوهام) وهمك جمعيدر حواس خمسهٔ باطنه دن وهم برقوتدركه معانى يى

ادراك ايدر نفس حيوانيده اولان قوای نفسانيه يا مدركه در ويا محركه در ومدركه دخی يا ظاهره در ويا خود باطنه در مدركهٔ ظاهره بشدر بری لامسه در پيوسته بدنده در ايكنجی ذائقه در زباناوزره وديعه در اوچنجی شامه دركه مقدم دماغك ايكی زائده لرنده در دردنجی سامعه در باطن صماخ يعنی قولاق ايچنده برقوتدر بشنجی باصره در وكيفيت باصره ده بين الحكما اقوال كثيره واردر ومدركهٔ باطنه دخی ايكيدر لكن بش اولمق اوزره شهرتی مسامحه وفرط ايضاح ايچوندر بری حس مشتركدر كويا خمسهٔ ظاهره نك حوضی مثابه سنده در ايكنجی خيالكه حس مشتركك خزينه سيدر اوچنجی متصرفه دركه تفصيل وتركيب واستنباط ايله مشغولدر اكر انی عقل معقولاتده استخدام ايدرسه متفكره در واكر وهم انی محسوساتده استعمال ايدرسه متخيله در دردنجی وهمدر معانیٔ جزئيه يی ادراك ايدر معقولاتده عقله مزاحم ومحسوساتده موافقدر انكيچون امور رياضيه ده غلط آزوالهياتده چوقدر شيخ اكبر حضرتلری اكا قفص الياسيده سلطان اعظم ديمشدر بشنجی حافظه دركه وهمك خزانه سيدر ودماغك اوج تجويفندن اولكی حس مشترك ايله خيالك محليدركه مقدمی حسه مخصوص ومؤخری خياله خاصدر ايكنجی تجويف متصرفه نك محليدركه مقدمی انك محلی ومؤخری وهمكدر ومجموع تجاويف محال وهمدر واوچنجی تجويفك اولی محل حافظه در شيخ شهاب الدين مقتول ديركه واهمه ومتفكره ايكيسی بردر وتفصيل وتركيب واستنباط اعتباريله متفكره دينور ومعانیٔ جزئيه يی ادراكی اعتباريله وهم دينور ديمشدر (مآل بيت) يا رب سن بزلری يعنی انسانی سائر ماسوانك قربيتلرينه مخالف تقرب ايله شرفياب ايليوب وبالجمله واهمه ده اولان صور مفهومه وحالات موهومه نك مغايری اولان طور اوزره مظهر قرب ايلدك كه ديمشلر * كل ما خطر ببالك اوهجس فی خيالك فالله بخلاف ذلك (ترجمه) خلاف ماسوا تقريب ايتدك * بزی كيم وهمه اولورضدی معروف

ومن ردّه علی التشبيه ممتثلا * يرجع انا حصر بالعجز مكتوفا

(ممتثل) مثال كتوروب تمثيل اولنان (الخ) بونده صاحب واهل معناسنه (حصر) كلامده حبس اولمق كه غلط ايدوب حصر اولدی ديرلر (ذيل) سخنی وياتلاوتده آيتی بوله ميوب قالسه پس بو كنيه نك اطلاقی بويله محلده هرباد بوحالت كندی وصفی اولان كمسنه يه دركه بويله عدا اولنور ديمكدر (مكتوف)

تاه قوشت ايله در مشدود ومسدود يعنی باغلی معناسنه در نونله (مكنوف) مصروف ديمكدر نسخه در (ترجمه) انك تشبيه مثلی نابجادر * مراد ايدن اولور عجز ايله موقوف

وفی المعارج تلقی موج قدرته * موجا بعارض صرف الريح مكفوفا

(معارج) مصاعد ايله معناده يكساندر انواع عروج مراد اولوب جمع مصدردر (صرف) دوندرمك تحويل كبی كه (ليس مصروفا عنهم) انكله تفسير اولندی (ريح) بدلی روح دخی نسخه دركه نسيم الريح معناسنه اولور * يعنی محل ترقيده مصادفه ايلديكك موج قدرت قاهرهٔ الهيه كويا ارياح قويه كبی غلبه وتحويل ايله فرومانده ايدوب البته تمثيل وتشبيهدن عجز آور (سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا ليس كمثله شیء وهو السميع العليم) ديو تسليم ورضادن غيری چاره محالدر زيرا (من عرف الله كل لسانه) ديمشلردر وتركی ضرو بنددر كه بيلن ديمزدين بيلمز (ترجمه) معارجده كوررسين موج قدرت * برابر اولسه ريحه ايده مصروف

فاترك اخاجدل بالدين مشتبها * قد باشر الشك من الرأی موقوفا

(جدل) شدت خصومتدر (اخاجدل) تعبيری اخاحصر كبيدر فعلك مفعوليدر (باشر) ماضيدر بالذات كندی قيام وشروع ايلدی ديمكدر (موقوف) آفت ماده سندن مفعولدر معوف ومقول وزننده در (ترجمه) جدل اهلينی ترك ايت شبهه سيله * كه كز رأی ايله شكده قالدی مكشوف

واصحب اخامقة حبا لسيده * وبالكرامات من مولاه محفوفا

(مقه) اصلنده ومقدر جهت وجه اولديغی كبی تاء واودن بدل وعوضدر محبت معناسنه كه وامق فاعليدر (حبا) كسر ايله حبيبا معناسنه در (كرامت) من طرف الله الكريم بعض امور خارقه احسانيله اقرانندن ممتاز اولقدرجی كراماتدر (محفوف) احاطه اولنمشدر (ترجمه) محبت اهلنه همدم اوله كور كرامت بوله كيم حق ايده محفوف

امسی دليل الهدی فی الارض منتشرا * وفی السما جميل الحال معروفا

(يعنی زمين وآسمانده دليل هدايت وشاهد حقانيت كالشمس فی رابعة النهار آشكاردر ديمكدر (ترجمه) زمين اوزره هدانك چوق دليلی * عيان هم آسمانده حالی معروف (نطق آخر)

عرفت ومن يعتدل يعرف * وايقنت حقا ولم اصدف

بو شعر كعب بن الاشرف قتل اولنديغی بيان ايدركه كنيه سی دخی ابو الاشرفدر

وبوسببدن بنو النضير مدينه دن شامه نقل ايلديكن عيان ايدر (ايقنت) يقينا بيلدم ديمكدر (لم اصدف) اعراض ايدوب روكردان اولمدم يعنى يوزچويرمدم ديمكدر اعرف كبى مجزوم اولوب اتمام وزن ايچون اشباع لازم كلدكده اصليت اعتباريله كسره ايله تحريك اولنمشلردر (ترجمه) بنم كيبى اولور عدل اهلى عارف * يقينم واردر اولم انده صادف

عن الكلم الصدق يأتى بها * من الله ذى الرأفة الارأف

(كلم) كلمه نك جنسيدر كه واحدى تا ايله كلمه در تعلقى بيت سابقده اولان لم اصدف فعلنه در (ارأف) رأفتك افعل تفضيليدر (ترجمه) اينانديم بن او الفاظ نبى به * كتوردى حقدن اولم انى صادف

رسائل يدرسن فى المؤمنين * بهن اصطفى احمد المصطفى

(رسائل) خبرلر (احمد) مفعول منصوبدر (مصطفى) فائك كسريله فاعلدر انتخاب ايديجى معناسنه كه مراد حق تعاليدر بو اسمى حق تعالى يه اطلاق ايلمكده ضمنا اذن شرع اولديغندن ماعدا بوى نقيصه دخى استشمام اولنمز پس اطلاق اولنور اثرده (ان الله اصطفى) حديثى ذيلنده (واصطفانى من بنى هاشم) وارد اولدى (ترجمه) ميان مؤمنانده اولدى موصوف * كه احمد مصطفى حق انى واصف

فاصبح احمد فينا عزيزا * عزيز المقامة والموقف

(عزيز) قوى وغالب ديمكدركه فارسيده ارجمنديرلر (مقامه) ضمله در دار المقامه كبى اقامت معناسنه (موقف) وقوف معناسنه در (ترجمه) پس احمد اولدى غالب جمله ناسه * وقوف ايله قيامى عزه عاطف

فيا ايها الموعدوه سفاها * ولم يأت جورا ولم يعنف

(موعد) ضمله تخويف ايديجى (جور) ستم (لم يعنف) عنف وشدت ايلمدى ديمك (ترجمه) اى آنى ايلين تخويف با جور * سزلكيبى سزه اولمادى عانف

السم تخافون ادنى العذاب * وما آمن الله كالاخوف

(آمن) فاعل صيغه سيله امين معناسنه در عذابدن امين اولمق رحمتدن مأيوس اولمق كبى كفردر ديديلر * پس خوف ورجا مساوى كركدر اكر خوف معدوم ايسه وجود امنيته دلالت واكر رجا مفقود ايسه حصول يأسه اشارتدر ايكيسنده دخى استقلال خلل دينى موجب اولور ياخود آمن مؤمن معناسنه اوله كه اخوفدن (الخائن خائف) مدلوليله كفر مراد اولنور كه اخوف المخوفات تقديرنده

اولور * آمن بالامين ابن آمنه * تأتى يوم الامان بنفس آمنه * كلام حكمت نظامى نوابغ الكلمدندر (ترجمه) عذابندن حقك خوف ايلمزسز * امين اولان دكادر مثل خائف

فان تصرعوا تحت اسيافنا * كمصرع كعب ابى الاشرف

مصرع) فتحله دوشمكدر مصدر ميميدر (كعب) پدرى اسمى اشرف وكنيه سى دخى ابو الاشرفدركه بنه كعب بن الاشرف مراددر بنى النضير قبيله سنك كبارندندر (ترجمه) عجبكيم سز بزم شمشيريمزدن * چو كعب استرميسز دوشمك مخالف

غداة رأى الله طغيانه * واعرض كالجمل الاجنف

(طغيان) آزمق كه طريق مستقيمدن عدولدر (اجنف) بر نسنه دن باش چويرن ويوز دونديرن كمسنه (ترجمه) خدا اعلمكه طغيان ايتدى اولكون شتروش ايدوب اعراض اولدى جانف

فانزل جبريل فى قتله * بوحى الى عبده الملطف

(جبريل) قنديل وسكين وزننده در بش وزن اوزره ضبط اولنمشدر غير منصرفدركه سريانيدن معربدر معناسى زبان سريانيده عبد الله وميان فرشتكانده خادم الله ديمك اولور جبرائيل وعزرائيل وزننده وجبرئيل عنقريب ضبطيله وجبرين تخمين وسكين وزنى اوزره اخرى نون دخى لغتلردر بر ملك كريمدركه وزراى اربعه دندر ملائكه نك مؤذنيدر امامت قولى دخى واردر حامل وحى وناموس اكبر ومعلم الرساله وشديد القوى وذومرة وروح وامين ومطاع دخى دينور الى يوزقناد اثبات ايلمشلردر اصل خلقتى اوزره حضرت سرور عالم مفخر بنى ادم صلى الله عليه وسلم ايكى كره مشاهده بيوردقلركه (لقد رآه بالافق المبين * ولقد رآه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى) آيات جليله سيله استدلال ايدرلر بونده وحيدن مراد (قل للذين كفروا ستغلبون وتحشرون الى جهنم) آيت كريمه سى اولديغى نظام نيسابورى ابن عباسدن نقل ايدوب كعب مزبورلك حقنده نازل اولدى ديمشدر (ملطف) لطفدن افعالك فاعليدر لطيف يعنى لطف ايديجى معناسنه در (ترجمه) حق انك قتلنه كوندردى ناموس * رسولى ايلدى قتلنه واقف

فدس الرسول رسولا له * بابيض ذى ظبة مرهف

(دس) ماضيدر دسيسه ايلدى * يعنى كيزلى كوندردى (دساها) لفظ كريمدر

(رسول) ثانی ایله مراد اصحابدن محمد بن مسلمه در (ابیض) قلچ (ظبه) بر طرف که بونده یوزی مراد در (مرهف) افعالدن مفعولدر کسکین قیلنمش که ظبه نك صفتیدر (ترجمه) رسول اللّه اکا کوندردی محقق * که کسکین تیغ ایله کیم اوله ناصف

فباتت عیون له معولات * متی ینع کعب لها تذرف

(معول) آواز ایله آغلیان کیشی که جمع مؤنثیدر (ینع) نعی ماده سندن افعال بابنك مضارع مجهولی که نعی مخبر معناسنه یعنی موتی خبری ویریلور دیمکدر (متی) شرطیه اولمغله جزم ناقص سقوط آخر اولوب ینع قالمشدر (تذرف) ذال معجمه ایله کوزی یعنی یاشی آقر دیمکدر جزا بودخی مجزوم اولوب برای قافیه تحریکی اقتضا ایلدکده کسره نك اصلیتنه اعتبار اولندی (ترجمه) اولنجه قتل کعب اول کیجه شایع * انك اخوانی چشمن قیلدی ذارف (منقبه) حضرت پیغمبر انام واصحاب کرام جنابلرینی کعب مزبور هجو ایدوب وانلرك حرم محترم وحلیله جلیله لرینی دخی ایراد ایلیوب اهل بدر میاننه غم القا ایدوب حتی زاری وفریاد ایله بکا ایلدیلر بو صورتدن مرآت طبع همایون پیغمبرانه لرینه اغبرار کبی منعکس وطباوی وخلجان سینه صفوتنما ساری اولمشیدی برکون جمعیت اصحابه خطاب بیوروب آیا کعبك سر مقطوعنی باب همایون اسلامه کیم وضع ایده بیلور زیرا اللّه تعالی ورسول خدایه اذا وجفاسی بی نهایه اولوب حدینی تجاوز ایلدی دیو بیوردقلرنده محمد بن مسلمه قیام ایدوب اول کاری یا رسول اللّه جانه منت ودین اسلامه خدمت بیلورم اذن شریفك اولورسه جان وباش اوزره دیدکده امر همایون صادر اولوب درحال کعبه واصل اولوب دیدیکه بو پیغمبرم دعواسنده اولان کسنه بزلردن صدقه استدی وبزی اذیتلر وجفا وجورلره تعیین ایلدی سندن برمقدار قرض حسن مبلغ طلبنه کلدم متابعت ایلمش بولندق ترك ایلمك درخاطردر لکن عاقبت امری نیه منجر اولمسنی ملاحظه اوزره توقف ایدرم دیدکده کعب رهن طلب ایلدی رفیق ابو نائله نام صحابی ایله معا دیدیلرکه نه ویره لم کعب دخی خرمالریکزی رهن ایدلك دیدی راضی اولمدیلر اولادلرینی استدی اکا دخی رضا کوسترمدیلر سلاحلرینی رهن ایلمکه قرار ویریلوب مبالغی الدیلر اول کیجه که تاریخ هجرتك اوچنجی سالنك ربیع الاولنك اون دردنجی کیجه سی ایدی کیدرز دیو تعهد ایلمشلر ایدی نصف اللیل اولدقده بر مصنع فریاد دلخراش ایله کعبی خانه سندن تابهنگام دعوت ایلدکلرنده کعب برندن قالقدی مزنیه سی اکا دیدیکه نره یه کیدرسین کعب دیدیکه محمد

وابو نائله بنم سود قرنداشلرمدر بو کونه فریاد ایلدیلر که بوی خون اشمام ایلدی دیوب طشره چیقدقده درحال کعبی قتل ایدوب حضور همایون نبویه سر مقطوعنی ایصال ایلدیلر (منقبه) قاضی ناصر الدین ابن عباسدن نقل ایدر معروفدر که بر منافق ایله بر یهودی مخاصمه ایدوب یهودی حق کندییدنده اولدیغنی فهم ایلمکله حضور سعادت وفور ده مرافعه یه رغبت کوستروب لکن منافق راضی اولمیوب کعبه وارهلم دیر ایدی حضور نبوی یه کلدکلرنده مراد یهودی برحق اولدیغی ثابت اولوب بلا تأخیر حکم بیوردیلر منافق بنه راضی اولمیوب جناب عمره واروب مرافعه اولورم دیوب بالآخره یهودی دخی حضور عمری یه کلدکده حکم پیغمبری یی یهودی تقریر وخصمی دخی اقرار وتصدیق ایدوب لکن بن ادای مرام ایده مدم سز بزلری مرافعه ایدلدیدکده عمر بن خطاب دخی برمقدار سزلر توقف ایدلك بر مصلحت ظهور ایلدی شمدی کاورم دیوب خانه لرینه داخل وسیف برحیف قاطع النزاعی اخذ ایلیوب کلدی ودرحال منافقك ضرب رقبه ایله ربقهٔ حیاتدن رقبه سنی فك ایلدی وبیوردیکه حکم پیغمبر احکم الحاکمینه راضی اولمیان کسنه یه بن دعواسنی بویله حکم وفصل ایدرم پس (یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت) کریمه سی نازله اولوب جبریل دیدیکه عمر حق ایله باطل میاننی فرق ایلدی ولهذا فاروق ایله تلقیب اولنسون وطاغوت ایله مراد کعب مزبوردرکه شارح بخاری بو سیاقی تأییدا دیرکه کعبك لقبی طاغوت الیهود ایدی دیو میبدی نقل ایدر

فقالوا الا جد ذرنا قلیلا * فان من النوح لم نشتف

(ذر) دع کبی وزن ومعناده ترك ایله دیمکدرکه امردر مصدری متروکدر (قل اللّه ثم ذرهم) امثالی آیات کرامده چوقدر (نوح) فتحله ماتم ایچون مرده یی وصف ایله فریاددر (لم نشتف) شفا بولمدق دیمکدر (ترجمه) دیدیلر احده بیزی بیره قو ماایدوب نوحه اوله لم انی واصف

فخلاهم ثم قال اظعنوا * دحورا علی رغمة الانف

(خلا) طلبلرینه مسامحه ایله خاللری اوزره تخلیه ایلدی دیمکدر (اظعنوا) افتحوا وزننده در یعنی نقل ایدك کوچك آخر یره کیدلك دیمکدرکه (یوم ظعنکم ویوم اقامتکم) کریمه سنده مصدری ظعن وارداولدی (دحور) طرد وابعاد ونفی واجلادر یعنی زجر ایله نفی ایلدی (برغمة الانف) ذل وانقیاد دیمکدر رغام ترابدر وانف ضمله انفك جمعیدر انلری کویا برمرتبه ده رذالتله نفی ایلدی که برونلرینی

يره سورتدى ديمك اداسنى افاده ايدر رغماً الانفه ترذيلده امثالدندر (ترجمه)
برآز ترلنا ايليوب طرد ايتدى صكره * كه رغم انف ايله هب اولدى راجف

واجلى النضير الى غربة * وكانوا بدارة ذى زخرف

(نضير)دن مراد رجاليدركه بنى نضير خيبر يهوديلرندن برقبيله دركه عربه داخللردر سلسلهٔ نسبلرى حضرت هارون عليه السلامه واصل اولور (زخرف) آرايش وزينت حتى مزخرف سخن ديرلر دوزمه وزينتلنمش ديمكدر بونده مزين دار مراددركه انلرك زينتلى خانه لرى وار ايدى ديمكدرلر دارلك تأنيثى حقيقى اولميوب منزل اعتبارينه صفتى مذكر قيلندى (ترجمه) نضيرى غربته نفى ايلدى هم * مزخرف خانه لردن اولدى خالف

الى اذرعات ردافاً همو * على كل ذى وبرة اعجف

(اذرعات) فتحله وكسر مهمله اولى ايله نفس شامده وياحوالنده برمحلدرنسبتى اذرعى فتح را ايله در اول ديارده حمار اول محله نسبت اولنور (رداف) راكبك آرقه سنه دابه سنك صاغريسى اوزره راكب اولان كمسنه يه رديف دينور جمعى رداف وروادف (وبره) قيل وتوى كه حيواندن كنايتدر (اعجف) جيمله در آرق وزبون مهزول معناسنه (ترجمه) رذالتله سورنجه اذرعاته * برى برينه اولديلر مرادف (منقبه) بنى نضير مدينه نواحيسندن فرع نام محلده توطن ايليوب حين هجرتده اهل اسلام وپيغمبر عليه السلام ايله شويله عهد ايلديلركه انلره اطاعت ايده لر وقطعا مقابله ومقاتله ايلمديكلرندن قطع نظر دوشمنلرينه دخى امداد ايليه لر برزمان مرورنده نقض عهد ايله كعب بن الاشرفى اوچنجى سنهٔ هجريه ده مكه يه ارسال ايدوب بو عهدى انلر ايله عقد ايلديلر كعب عودت ايلدكده وجه مذكور اوزره ابن مسلمه انى امر نبوى ايله قتل ايلدى پس پيغمبر عليه السلام دردنجى سنه مسجد قبايه واروب نماز كزار اولديلر بعده بنى نضيره واروب بيورديلركه بنى عامردن ايكى كمسنه يه بن امان ويردم ايدى انك ديتنده بكا سزلر اعانت ايدلك كه عمرو بن اميه بيلمزلك ايله بئر معونه دن عودتنده انلرى قتل ايلمشدر ديوب بو سخنى بنى نضير ظاهرا قبول ايلديلر اول اثناده عمرو بن جحاش برطاش الوب خانه نك بالاسنه چيقديكه جناب رسولك سر سعادت فرلرى اوزره القا وهلاك ايليه جبريل عليه السلام خبر ويروب پس مدينهٔ منوره يه عودت بيورديلر ودرحال ينه ابن مسلمه يى ارسال بيوروب بكا ايمان كتورن امتمك يرلرندن كتسونلر ديو زجرونى ايله فرمان بيورديلر اون كون مهلت ويرلمشيدى

عبدالله بن ابى سلول انلره ديديكه بنم ايكى بيكلك عدد معركه آرا عسكرم واردر منزله امداد ايدرم يرلريكزدن غيرى محله نقل قيدنده اولمالك وبنى قريظه وغطفان دخى امداد ايدرلر ديدكده اكا اعتماداً سوى دلجوى نبويه خبر براولديلركه بزلر ترك ديار ايلمز هر نه مراد ايدرسن مانع يوقدر جناب سردار اكرم بو خبرى استماع ايلديكى ساعت تكبير ايدوب اصحاب كرام ايله انلرك اوزرينه توجه بيورديلر وعلم شريفى حضرت حيدر كراره تسليم ايلديلر انلر قلعه لرينه كيروب برمقدار مقاومت ايلدكده كورديلركه امداد ظهور ايلمدى تكرار مراجعت ونقل مكانه رخصت كوسترديلر ابن مسلمه طرف هماونددن تعيين اولنوب التى يوز عدد دوه يه زنان واولاد واموالرين تحميل ايليوب سلاحلرندن غيرى اشيالرينه اوچ كمسنه يه بردوه تعيين اولنوب بر رطلوم صو وماعدا اشيا تحميل اولندى بقيهٔ اشيالرى غنيمت قالدى اذرعات واريحا نام محلره انتقال ايلديلر وانلردن ابى الحقيق وحيى بن اخطب دائره سيله آيريلوب خيبره روانه اولديلر اشته خندق غزاسنه سبب بو ماده ايدوكى حرف البادهِ افاده اولنمشدر (نطق آخر)

يالهف نفس على الغطريف * المدعى البأس وبذل الريف

(غطريف) كسر معجمه ومهمله لرله در جشم الكندى نام كمسنه نك اوغليدر وجشم يمنده برقبيله نك رئيسيدركه پدرى اسمى نوردر (بأس) شدت حرب (ريف) مزرعه وبوللق واوجوزلق اولان ير (ترجمه) دريغا شان غطريفه اولنجه داخل اشراف * ايدردى بذل مال وبأس وشدت ايله هر دم لاف

افلت من ضرب له خفيف * غير كريم الجذام طريف

(افلت) اكرم وزننده در خلاص بولدى وايلدى دخى دينور متعدى ولازم اولور (طريف) مهمله ايله درجهٔ اعلاسنه وارنجه اولان اجدادى كثير اولان كمسنه در (ترجمه) انك ضرب خفيفندن خلاص ايتدى مكر كيم بر * كريم الجد دكل بر كمسه باخود اوله چوق اطراف (نطق ديكر)

ياحبذا سيف بارض الكوفه * ارض لنا مألوفة معروفه

(سيف) كسر ايله لب دريادر (كوفه) برشهر دركه حضرت عمر امريله سعد بن ابى وقاص بنا ايلمشيدى حالا خرابدر وحضرت مرتضى اواخر عمرنده انده توطن ايدوب شهادتى دخى انده واقعدر (مألوفه) الفت اولنمش يعنى دوستلر پيدا اولمش ديمكدر (معروفه) زمخشرى قايقده رايحهٔ طيبه صاحبى ديمشدركه عرف رايحه معناسنه در (عرفها لهم) طيبها ايله تفسير اولندى

(ترجمه) نه خوش قلبه صفابخش اولور ارض ساحل كوفه يه زمیننده اولور بس الفت ابادم بنم معروف

يطرقها جاالنا المعلوفه * عمى صباحا واسلمى مألوفه

(بجالنا) كتاب وزننده جملك جمعيدر (معلوفه) علفلنمش يعنى يولاف ويرلمش (عمى) كسرايله مخاطبه درارضه خطابدر (عم صباحا) كلمهٔ تحيه‌در كويا نعمدن نون محذوفدر اكل دن امرنده كل وورث دن رث ديدكارى كبى (اسلمى) سلامت اول ديمكدر (ترجمه) كاوب كيجه كيدركوندز علفزاره كه اشترلر * بوله لر نعمت صبحى سلامتله اولوب مألوف

(القاف)

اغن عن المخلوق بالخالق * تغن عن الكاذب بالصادق

(اغن) كسرايله دردنجى بابدن امردر غنى يعنى مستغنى اول (تغن) امرك جوابيدر (ترجمه) غنى اول جمله مخلوقدن سكا كافيدر اول خالق * غنى اولمش اولورسين كاذبك شرنده باصادق (منقبه) حضرت حفيد سعيد حسين شهيد جنابلرينك بروقت مضايقه‌ده بولننده اولاد واحباسى جمع اولوب ديديلركه معاويه خاندان نبوى يه خدمتله سرفرو ايتدرمكه بهانه استر بومضايقه براى مصلحت مناسب اولان برطريقله اشراب اولنسه تحقيق بوديونى ادا ايدردى ديدكلرنده جوابنده قول مخلوقدن استرزاق ايلمك لايق اولمز عبدك حالى خالق عبددن خوش بيلورديدى بنه ابرام ايلدكلرنده برمكتوب يازك صباح اولدقده مهرلوزار سال اولنور ديو بيورديلر معتادلرى اوزره سحرى حرم محترملرندن طشره چيقوب بركاغد كتورديلر و بيورديلركه بدرم حضرت حيدر عليه الرضوان الاكبر جنابلرينك خطيله بوكاغدى بولدم مطالعه وقرآءت ايدلك ديدكده كورديلركه بودرت بيت يازلمش پس تحرير ورقچه‌دن فارغ اولديلر (فائده) دين اداسى نيازنده صباح نمازنده مأثور اولان تسبيح مجربدر لكن بوصلاة شريفه دخى اكسير اعظمدر ديو مترجمدر (اللهم صل على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد صلاة تكرم بها مثواه وتشرف بها عقباه وتبلغ بها يوم القيامة مناه ورضاه هذه الصلاة تعظيما لحقك يا محمد صلى الله عليك وعلى آلك واصحابك وعلى جميع الانبياء والمرسلين

فاسترزق الرحمن من فضله * فليس غير الله بالرزاق

(استرزق) امردر رزقى طلبكار اول ديمك (رحمن) اسماء حسنادندر دنياده

عباده زياده مرحمتلى ديمكدر محله مناسب اولان اسمادندر الغنى شيطان سرقه ايلدى ديواثروارد اولمشدر كويا انكله رحمت رحمانه مداخله ايلمك هواسنده‌در واى اول كسنه يه كه جرمندن ماعدا ايدنده مالى مسروق بولنه (ترجمه) خدانك فضل والطافندن طلب قيل رزقكى انجق * كه انك غيريسى حاشا ذكلدر قوللره رازق

من ظن ان الرزق فى كفه * فليس بالرحمن بالواثق

(واثق) اعتماد ايديجى (ترجمه) شوكيم ظن ايليه رزقى اوله دستنده مخلوقك * دكلدر اول كسنه خالق ورزاقنه واثق

اوقال ان الناس يغنوننى * زانت به النعلان من حالق

(يغنون) بنى غنى ايدرلرديمكدر افعالدن مضارعك جمعى (زات) قايدى وسورجدى ديمك ماضينك مؤنثى (نعلان) فاعليدر تثنيه‌در مفردى نعل كبى معروفدر پاپوش ديدكارى اياق قابيدركه مداس حذا مكعب قسوب عربى اسملرندندر * وفارسيده پاليك شم پاى افزار پاراز كيوه كفش دخى ديرلر * پاپوشجى يه مداس وكوشدوز (حالق) مهمله ايله يوك طاغ جبل عظيم معناسنه (يعنى) اكرناس بنى غنى ايدرلر ديو اعتقاد ايلديسه معنوى وباطنى برخطا ايلمش اولوركه نعوذ بالله فساد عقيده صاحبى اولوب اكرظاهرده تمثيل اولنسه كويا برجبل شامخده اياغنك پاپوشلرى طوتميوب قايوب اول سببدن طاغدن اشاغى دوشن كسنه يه بكزركه بردخى نجان احتمالى قالمزديمكدركه بوامید واعتقادايله اتصاف هيئت معقوله‌سنى پاپوش لابس اولديغى حالده برمتين طاغ اوزره بولنمق هيئت محسوسه‌سنه تشبيه ايله استعارهٔ تمثيليه ترتيب اولنمق ممكندركه اول سقوطه كويا وخامت اخرويه‌سى مشابه اولور پس مؤمنه لايق اولان بودركه اعتقاد حقانيى جبل شامخ بيلوب انده محكم طوروب متانت اوزره سراء وضراء مزلقه‌لرى وقوعنده زله قدم يعنى عقايدنده حقيقى مظهر عدم اولمغله عقباده دخى ابدى موردغم وموجب الم اولميه اكربالضروره سببه تشبث ايدرسه دخى مسبب الاسبابى قطعا توجهندن منفك ايليوب مانع ومعطى رازق حقيقى يى توحيد ايله تبعيد شركا ايليه زيرا خرقه ايله لقمه‌دن دخى فراغله امر بوقدر وبلكه خانهٔ بهشت برحجره سكنى دخى لازمدر معمور الدارين اولمق جمله‌نك مطلوبيدر (هب لى ملكا لا ينبغى لاحد من بعدى) قائلى پيغمبردر حرف رادده * رب فتى دنياه موفورة ▪

يتنده بو بحنه داثرا قوال كثيره يازلمشيدى (ترجمه) ياخود ديرسه بنى بو خلق غنى ولى نيازايلر* ايكى اياغى بردن سور چراول كستاخ اولور فاسق

(نطق ديكر) لو كان بالحيل الغنى لوجدتنى * بنجوم اقطار السماء تعلق

(اقطار) قطرك جمعيدر كنارلر معناسنه (تعلق) ياسشمقدر ياء متكلمدن بدلدر (ترجمه) اكر حيله غنايى ايتسه تحصيل * سماده نجمه ايلردم تعلق

لكن من رزق الحجى حرم الغنى * ضدان مفترقان اى تفرق

(حيله) چاره در (حجى) تقديم مهمله وكسر وقصر ايله عقلدر كه خرد فارسيسيدر (مألى) عاقل وذكى ده هر نقدر كه عقل وذكا زياده اولورسه اولقدر محروم غنا اولور بر برلرينك ضدلريدر ديكدر بو بحثه دائر كلام حرف راده (ع) لم يرزقوها بعقل حين مارزقوا * يتنده كچمشدر (ترجمه) ولى عاقل غنادن اولدى محروم * دو ضد جمع اولمزايلرلر تفرق (نطق آخر)

رضيت بما قسم الله لى * وفوضت امرى الى خالقى

(ترجمه) بن اولدم قسمت مولايه راضى * بنم كارمده ناظر در او خلاق

لقد احسن الله فيما مضى * كذلك يحسن فيما بقى

(ترجمه) ازلدن ايلمشدر ربم احسان * ابد ايلر بنه لطفن اورزاق (نطق ديكر)

علمى معى اينما قد كنت يتبعنى * قلبى وعاء له لا جوف صندوق

(جوف) بوش ظرفك درونى هر نه اولورسه مطلقدر (صندوق) ضمله درفارسيدن معربدر كه معربات نهاليه ده مسطوردر اصلى زندوك ايدى ديديلر بو بيتك مفهومى مفتى الثقلين احمد بن كمال پاشانك بورباعيسى مألنه ملايمدر* برسوزمى وار جهانده كه اول نطق حق دكل * كوش ايتمين بونكته يى جذا قواق دكل* جمع كتبله رفع حجب ممكن اولدى* بيلدمكه علم بيلمك ايمش اوقومق دكل جامع الحروف فقيرك پدرم مرحوم حين تعليمده هر ماده يى حفظه ترغيب ايدوب محلنه مراجعتله جوابه رضا ويرمزدى اكر جامده سؤال ايلسه لر كتاب كلمز ويا الدن چيقر مستحضر اول ديو نصيحت ايدرلردى رحمة الله عليه (ترجمه) معيت اوزره در علم بنمله * درونم جايدر ظن ايتمه صندوق

ان كنت فى البيت كان العلم فيه معى * او كنت فى السوق كان العلم فى السوق

(ترجمه) اكر بيتمده اولسم بيله درعلم * زقاقده اولسم اولمز بنه مفروق

(نطق اخر) ارى الدنيا ستوذن بانطلاق * مشمرة على قدم وساق

(انطلاق) كيتمك همزه سى وصليه در (مشمره) تفعيلدن مفعولدر حاضرلنمش

ودامن درميان ايلمش ديمكدر كه بركسنه برايشه شروع ايلسه تشمير ساق ايلدى ديرلر معتاد ديار روم اوزره بالدرلرى صغادى وآچدى دامن درميان ايلدى ديمك اولور بعض ديارده ارسال اذيال يعنى انكلرنى آشاغى اياغى اوزره صاليويرولر پس تشمير لفظى اضداددن ويا ايكى معناده لغت مشتركه اولور وتبه كبى كه اوتورمق وقالقمق معناسنه دخى كاور حاصلى مشمرة مهياة معناسنه دنيادن حالدر (قدم) اياق (ساق) بالدر ايكيسيدخى انسانده جفت اولمغله مؤنثات سماعيه دن عد اولنمشدر كه بالاده يازلمشدر (ترجمه) كوردم دهرى قريبا كوستره اول انطلاق * اول تدارك اوزره حالا ايلمش تشمير ساق

فلا الدنيا بباقية لحى * ولا حى على الدنيا بباق

حى) ديرى كه ميت مقابليدر زنده كبى (باق) اصلنده باقى درجاره دخوليله اخرينه كسره كلوب حذفله دفع ثقلت اولنمق اجتماع ساكنين ظهورينه سبب اولمغله يادخى حذف اولنوب تنوين قافيه لاحق اولدى (وما عند الله باق) كبى لكن براى قافيه ينه اشباع اولنوب ياء ملفوظى پيدا اولور (ترجمه) پس جهان باقى دكلدر زنده يه كه فوت اولور زنده ده دهره دكل باقى اول عارف خيره باق (نطق ديكر)

اف على الدنيا واسبابها * فانها للحزن مخلوقه

(اف) آيت كريمه لرده وارد اولمشدر اظهار نفرت واستكراه ايچون موضوع بر لفظدر صاحب صحاح اخفشدن التى لغت ايراد ايدر جمله سنده همزه مضمومه وفا مسدده در اوچى مبنى واوچى معربدر كه تنوين لاحق اولور صورتلرى بودر اف اف اف اف افا اف (ترجمه) جهانه يوف انك اسبابنه اف * كه دار پر تأسف اولمش الحق

هموم ما تنقضى ساعة * عن ملك فيها وعن سوقه

(هموم) جمعدر مفردى هم وزن ومعناده غم كه طاسه در هم ماضيده وغم مستقبلده زبانزددر ونيچه لر عكس ايدرلر فرقلرى قليلدر (ملك) فتحله پادشاهدر (سوقه) رعايا زيردستان معناسنه در اهل سوق ديمكدر (ترجمه) هموى بردم آرام ايلمز هيچ * كدا شاه ايله يكسان دل اولورشق (نطق ديكر)

تغربت اسأل من عن لى * من الناس هل من صديق صدوق

(تغربت) تقديم معجمه ايله دربن بعيد اولدم يعنى غربتده دوراد ور سياحت ايلدم كزدم (عن) عارض اولدى يعنى واست كلدى ديمك (صديق) فعيل (وصدوق)

فعول صیغه‌لریله صدق ماده‌سندن صادق معناسنده مبالغه‌در بری ظاهری وبری باطنی صداقته صرف اولنور یاخود صدیق مطلقا دوستلقده صادق معناسنه اولوب صدوق اکا صفت اولور (ترجمه) کزوب غربتده صوردم هرکسه‌یی * جهانده وارمیدر بریار صادق

فقالوا عزیزان لا یوجدان * صدیق صدوق وبیض الانوق

(یوجدان) لفظندن نون تثنیه‌نک سقوطی دخی جائزدر (بیض) فتحله جنس وواحدی تاایله بیضه یمرطه در خایه فارسیسیدر ایکی معنایه که خصیه‌یه دخی اطلاق اولنور بونده ایکیسی دخی معنیدارادر (فائده) یمرطه‌نک بیاضنه ماح وصاریسنه مح دینور مهمله‌لر ایله در ایچنده اولان زاره غرقی وقبوغنه کرفی وقیض وغرشاه دخی دیرلر و بیضه کبی (قابه) دخی اسمیدر فارسیده مرغانه ومرغه در ولسان صبیانده بیضه‌یه قوقه دیمشلردر وقایغانه یه عجمه دیرلر ترکیسی فارسیسی اولان خایکینه‌دن غلطدر بیض الدیك برکره اولوب ثانیسی اولمیان امرده ضرب اولنور مثلدر زیرا خروس عمرنده برکره یمرطه‌لر وبو دخی غریبدرکه دوه قوشی خط راست اوزره اوتوز یمرطه براغور ولهذا ارککنه ابو ثلاثین کنیه‌سی اطلاق ایدرلر (انوق) فتحله قارتال که دال واستخوان رند دخی دینور رخمه کبی بیض الانوق ضرب اولنان امثال عربیه‌دندرکه بولنمز عدیم الوجود اولان نسنه‌یه اطلاق وتمثیل ایدرلر (اعز من بیض الانوق) دیرلر مراد قرتال یمرطه‌سنی ستر واخفا ایلکده اهتمام ایدر وصرب یرلره وارور صاقلرا نکیچون کورنمز بولنمز پس عزتده ضرب‌دن اولمشدرکه نایابدر دیمکدر بوخایه معناسی مختار اولدیغنه کوره جواز وجدانی اولمیان شیده زبانزد اولور کورلمك احتمالی یوق زیرا خایه‌سنك هنوز وجودی ماده اولسیله محالدرحتی آخر جنسله جفت اولور ارککی یوقدر دخی دیمشلردر اولسه دخی طیورلك خایه دارلرندن دکادر وقوشده خایه اولمز ماشیه‌یه خاصدر دیدیلر حاصلی عزت صدوق بر رتبه ده درکه عدیلی بیض انوقدر وبو معنایی اخلاق صاحبی حناوی زاده دخی نظمه کتوروب دیمشدر * علی صقین یا کیلوب دیه ثابت اولمشدر * فلان ایله ارامزده هزار حق حقوق * ایکی مشابهی وار کیمیا وعنقانك * بریسی یار موافق بری صدیق صدوق (ترجمه) دیدیلر ایکی شی یوق بیری قرتال * یمرطه‌سی بری یار موافق (نطق دیکر)

تراب علی رأس الزمان فانه * زمان عقوق لا زمان حقوق

(عقوق) عدم اطاعتدر فی الاصل ولدلك والدینه عصیانی معناسنه‌در (فائده) تراب علی الرأس که طپراق باشه دیمکدر السنهٔ ثلاثه‌ده مشهور امثالدندر موتدن کنایه‌در تو بخاکه زبانزددر حتی هلالی اوزبکی وصف علوی‌یی جامع نعت شریفده دیمش محمد عربی آب روی هردو سراست * کسیکه خاك درش نیست خاك بر سر او * شنیده‌ام که تکلم نمود همچو مسیح * بدین حدیث لب لعل روح پرور او * که من مدینهٔ علمم علی درست مرا * عجب خجسته حدیثست من سك در او * عربیده استاد دیمش (علی الصفاء عفاء لقد فقد الوفا * محالك عفو حبیب ولو عفاك عفا (عفاء) ممدود تراب معناسنه‌در (ترجمه) زمانه باشنه طپراق دیسم اولوی عجب * زمان جور وجفادر دکل زمان حقوق

فکل رفیق فیه غیر موافق * وکل صدیق فیه غیر صدوق

(ترجمه) اودمده سنده رفیق موافق ایتمه امید * بولنمز اولدی چودور زمانده یار صدوق (نطق آخر)

ما من صدیق وان تمت صداقته * یوما بانجح فی الحاجات من طبق

بو شعر عبیدة بن بریده‌یه خطابا صادر اولمشدر (ان) وصلیه‌در (انجح) تقدیم جیمله افعل تفضیل که حاجتلر مظفر بولان کشی (طبق) بونده جماعت معناسنه (ترجمه) حاجتی حاصل ده اولسه یعنی سندن برکسك * یینه برکون اولمیه نسوان وش یار صدیق

اذا تلثم بالمندیل منطلقا * لم یخش صولة بواب ولا غلق

(تلثم) تکلم ورتنده یاشمقلندی دیمك (مندیل) یاغلق وبونده یاشمق بری لثام ونقاب کبی (صوله) حمله (بواب) درباب یعنی قپوجی (غلق) قپونك کلیدی ویادموری وطرقاسی جنبه وزرفین کبی (ترجمه) کیم اوپاشمق طوتسه یعنی کاری بتسه طور میوب * مانع اولمز حله‌ء دربان وقفل اولور طلیق

لا تکذبن فان الناس قد خلقوا * لرغبة یکرمون الناس اوفرق

(رغبت) میل معناسنه‌در لکن بونده امید ومطلوب دیمکدر (فرق) خوف (ومأل بیت) ترکیده معروف لفظدرکه زمانه رجالی یالوه‌دیغنه ویاقورقدیغنه اکرام والتفات ایدرلر دینور (ترجمه) بونی تکذیب ایتمه بو طبع اوزره مجبول اولدی خلق * قورخودن اکرام ایدر یا مطلبی وار ای شفیق (بیت)

ما ترکت بدرلنا صدیقا * ولا لنا من خلفنا طریقا

(بدر) محل غزاده برقیونك نامیدر پس مؤنث اولور واکرچه بونده بدری

تخصيص ايلدى مراد مجموع غزوات نبويه در زيرا بدر بزم اصدا قزى تلف ايلدى ديمك عيندركه انده بيكرمى شهيد بوقدر لكن ابتداء غزوات اولمغله جمله مجاهداتدن كنايه در (لازمـه) جمله غزوات نبويه اصح قول اوزره يكرمى بش اولوب اون غزاده بالذات جهاده شروع بيوروب ماعداده مباشرت واقع اولمدى اول عشره نك برى واولى بدر كبرادر واحد وبنى المصطلق وبنى قريظه وخندق وخيبر وفتح مكه وحنين وطائف وغابه (ترجمـه) بزه غزاى بدرهيچ قومادى يار صديق * قضاده قالمدى سيران ايچون هيچ امن طريق (نطق)

دونكها مترعة دهاقا * كأساز عافا مزجت زعاقا

بوشعر موسى بن حازم عكى يه خطابا وارد اولمشدر (دونك) اسماء افعالدندر خذ فعلنك اسميدر (ها) ضميرى كأسه راجعدر (مترع) افعالدن مفعولدر مملو معناسنه (دهاقا) كبى كه معناده تأكيد اولور (كأس) مؤنث سماعيدر مؤنثات سابقا تعداد اولنمشدر حتى ايت كريمه ده (كأسا من معين بيضاء) وارد اولدى بيضاء ابيضك مؤنثيدر (زعاف) معجمة مقدمه تك ضميله وفا ايله سم قاتلدركه سريع التأثير اوله ومطلقا قاتل معناسنه دخى كلوركه زاى هوزله دخى لغتدر (وزعاق) ضم زاى وقاف ايله زياده طوزلى صو (ترجمـه) ال تناول ايله كيم بوطولو جام * زهر قاتلدر دخى آب زعاق

انا القوم ماترى مالاقينا * اقدهاما واقط ساقا

(اقد) طولانى كسرم ديمك (هام) باش ديه سى تارك كبى (اقط) عرضانى كسرم معناسنه (ساق) بالدر دراينكيسيد دخى باب اولاندر * يعنى اثناى مقاتله ده هرنه طريقله اقتضا ايدرسه قطع وكسروشق وسائر قولايزه كان حركتله دشمنى دفع وردورفع وهلاك ايدرز ديمك اوله (ترجمه) بزملاقى اولانه هيچ باقيوب * هرنه اوله قطع ايدرز باش آياق (بيت)

ارى حربا مغيبة وسلما * وعهدا ليس بالعهد الوثيق

(سلم) سلامت كه (انا سلم لمن سالمنى) ديمشلردر وصلح معناسنه دخى كلور (وثيق) معتمد ثقه كبى (منقبه) حضرت ناظم ديوان كرار صحابيان چارم خلفاى كرام كرم الله وجهه ورضى عنهم العلام جنابلرى صفين مقابله سندن مقدم حديث ابن راشد نام كسنه يى اهواز اميرى ايدوب ارسال ايلمشيدى حضرت حيدرك وجعتنده تمرد وكردن اطاعتنه طوق اهانت وخيانت بند ايلمكله معقل بن قيس رياحى امير تعيين اولنوب برمقدار عسكر ايله واروب مقابله ومقاتله وغلبه

وقتل ايلدكده دائره سى اسير قيلندى * مصقله بن هبيرة شيبانى دخى اهوازده عامل ايدى معقله رجا ايدوب اول اسرا يرنـه فدا عرض ايلد كلرنده فدالرينى وكنديلرينى دخى حضور حضرت مرتضايه احضار ايلدى بشيوز بيك درهم فدايه قرار ويرلدكده اول اسرايه رها ويرلدى انلرديارلرينـه راهى اولدقلرندن برقاچ كون مرورنده مبلغى تسليمدن مقدم مصقله دخى فرار ايلدى بصره يه واردقده معقل بوماده يى بصره اميرى اولان عباس بن عبدالله طرفنه يازمشيدى حضرت امير طرفندن مبلغى طلبكار اولدقده بنه حضرت مرتضا يمنه كيران ويوز بيك درهم تحت الحساب تسليم وكيجه اندن دخى شامه فرار معاويه بن ابى سفيان يانده قرار ايلدى * پس حضرت اميرانك طغيانته بناء فرمان ايدوب خانه سنى هدم ايلديلر برادرى نعيم بن هبيره برايكى بيت ايله اكا نوبيخ وبرقاچ درهم ايچون دنيا وعقبا كى درهم وخراب ايلدك ديدى منزلى اثناى هدمده خانه سندن سلاح وآلات حرب ظهور ايدوب طغيانته استدلال اولندقده حضرت امير بوبيتى انشاد وتقرير بيورمشلردر (ترجمه) عالم غيب ايچره كوردم جنك وصلح وعهدى بن * لكن اول عهد مزقردر دكل عهد وثيق

(بيت آخر) ارى امرا تنقض عروتاه * وحبلا ليس بالحبل الوثيق

اكرچه بو بيتى بشقه اولق اوزره اشارت ايدرلر لكن سابقه ثانى اولمغه مانع كورنمز (تنقض) تفعلدن ماضيدر قرلدى وقوبدى ديمك (عروه) قولب كه كوشه ديرلر فى الاصل تكمه ايلكيدر (ترجمه) كارنا هموارى كوردم قولپى اولمشدر شكست * همدخى حبلى انك اصلا دكل حبل وثيق (نطق)

سمعتك تبنى مسجدا من جبايه * وانت بحمد الله غير موفق

بوشعر شامده معاويه نك مسجد بناسنى خبر ويردكلرنده اسانلرندن جريان ايلمشدر (جبايت) جابيلك كه باج كارى وبونده خراجيلق مراددركه بيت المالدر (ترجمه) ايشتدمكه جبايتدن بناى مسجد ايتدك * بحمد الله كه خيراته سن اولمزسين موفق

كطعمة الرمان ممازنت به * جرت مثلا للخائن المتصدق

(معطيه) دخى نسخه در (رمان) انار ديدكارى ميوه در (من اكل الرمان انار قلبه الديان) ديمشلردر (زنت) زنا ايلدى ديمكـدر عقد شرعى بولنمدين واقع اولان وطيدر (متصدق) تفعل بابندن فاعلدر ناذله صدقه ويرن كسنه در ومصرع اول بدلى (ع) كمنفقة الاموال من كسب فرجها * دخى نسخه در وبو نسخه ده بيت ثالث

فی ذات الله) ابن عباس روایتیله وارد اولمشدر عنقا شکار کس نشود دام بازچین
کانجا همیشه باد بدستست دام را * اشته تعلیما للادب (ما عرفناک حق معرفتک)
دخی بیورلدی و بنه اثر ده کلدیکی اوزره خالق تعالیدن ابصار محجوب
اولدقلری کبی عقول دخی محجوبلردر که (کل ما خطر ببالک فالله وراء ذلک)
دیمشلردر وملاء اعلی اربابی دخی انسان کبی طالبان وصال خدا عز وجل در
فرعون بیعون * ومارب العالمین * دیوب کنه ذاتدن سؤال ایلمشکن ذکر صفات
ایله مجاب اولدی که اسلوب حکیمدر اما مجالی ومرایاده ذات متعالیننک ظهور
نوری اعتباریله ادراکنه انساننک مجالی امکانده درکه حضرت ناظم بیورر
(لم اعبد ربا لم اره) ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل استرمی نوره
ولهذا صدیق اکبر حضرتلری (ما رأیت شیأ الا ورأیت الله قبله) دیوب مؤثردن
اثره منتقل اولمشدر پس بو بیتک مفهومی جمله یه ناظردرکه مقام عجز اهل کمالک
مختارلری اولان تسلیم کلی مرتبه سیدر (لا اله الا الله اشراک) حق تعالی یه
برنسنه یی شریک ایلمکدر یعنی ذات تعالی یه متعلق اسراری جستجو ایله قیل وقال
وجدال * واحد تعالی یه ماسوایی موجودیتده شریک قیلمقدر (لا موجود الا الله)
(ترجمه) خدایی اکلامقدن عاجز اولمق اولدی ادراک * دخی بحث ایلمک اول
سر ذاتدن عین اشراک

وفی سرائر همات الوری هم * عن ذی النهی عجزت جن واملاک

(سرائر) جمع ومفردی سر یره کزلی یعنی برکسنه کندیدن غیریدن کتم ایلدیکی
امر (همات وهم) همت لفظننک جمعلریدر لغتده قصد وعزیمتدر (نهی) ضمله
نهیه نک مفرد جمعیدر عقل معناسنه پس ذوی النهی کرک ایدی وزن ایچون
ذی مفرد ایراد اولندی (جن) پری (املاک) ملکک جمعیدر فرشتکان دیمکدر
(مطلب) ارباب نهایعنی ذوی العقولدن مراد خلان الله اولان انبیا
واولیادرکه انلر افضل ماسوا اولمغله دارینده اهل تصرفلردرکه ابن نحوی (فرج
بعد الشده) نام معروف قصیده ده بیورر * وخیار الناس هداتهمو * وسواهم
من همج الهمج * متکلمین دیمشلردرکه نبی انساندرکه حق تعالی بنده لرینه
متعلق امور واحکامی اکا وحی ایدوب اودخی حسب الامر تبلیغ ایلمک ایچون
نبوتله شرفیاب قیلمشدر ورسول دخی انبیادن صاحب کتاب ویاخود شریعت
سابقه دن بعض احکامی نسخله مأمور اوله واولوا العزم اول رسولدرکه تبلیغ
رسالتدنصکره قتال اهل عناد ایله جهاده مأذون اوله صوفیهٔ کرام نبوتی

بوقدر موردمثل بودرکه برخاتون زنادن حاصل ایلدیکی اقچه ایله نار الوب فقرایه
بخش ایدرمش ویا اقچه وبررمش حتی خاین خیانتندن اولان محصولندن صدقه
ویردکده (لا تزن ولا تصدق) دیرلرکه کلور یعنی خیانت حرام قطعی وصدقه
نافله در نافله حرامه مقابل اولسه دخی فائده سی مکر نفسانی فسق اوله بنه
مؤاخذهٔ اخرویه درکاردر (ترجمه) مثالکدر سنک شول فاسقه عورتکه
هردم * زنا ایدوب دخی رمان ایله ایده تصدق

فقال لها اهل البصیرة والتقی * لک الویل لا تزنی ولا تتصدقی

(لک) کسر ایله لهانک مرجع ضمیرندن عبارتدر لا تزنی لا تتصدقی مفرد
مخاطبه اولوب امریته جزمک علامتی نونلرک سقوطیدر اگرچه خاین متصدق
تعبیرینه نظرله مذکر اولمق جائز ایدی لکن امثال تغییر اولنمدیغندن قطع
نظر لها ضمیری تأنیث اقتضا ایلدی (ترجمه) بومعنی خائن بخشنده یه
ضرب مثلدر * سکا وای ای خبیث ایتمه زنا ایتمه تصدق

(الکاف)

العجز عن درک الادراک ادراک * والبحث عن سر ذات السر اشراک

(بو بیت) صدیق اکبرک اشعارندن اولوب تضمین طریقله تذییل اولندیغی فواتحده
مصرحدر (درک) سکون ایله دخی لغتده ترکش اوجنده اولان حلقه که پای باشنه
بکوررلر واورغان صویه دکسون دیو اوجنه باغلدقلری قصه ایب که بر طرفنی
قوغه یه ربط ایدرلر اصل اورغان صویه واصل اولمیوب اول ایب صویی ادراک
ایلدکله اکا درک تسمیه ایلدیلرکه کویا مدرک وبلکه عین درک اوله مرتبهٔ وصول
ووجوده واصل اولمقدن عجز درجه سی همان وصولدر ردیمک نکته سنه ایمادر
(مهمه) معلوم اولسونکه انسان مادامکه حدوث ایله متصفدر ذات قدیم
تعالی نک ادراکی (ع) فدع عنک بحراً ضل فیه السوابح * مألنجه امکانده دکلدرکه
بیورر (لا تدرکه الابصار) مکرکه قابلیت عنایت محض اوله انده دخی دیدهٔ قلب
ایله وبدون احاطه مقتضای حال شهوددر دیدیلرکه (لا یزال عبدی یتقرب الیّ)
حدیث قدسیسی فی الجمله الی افاضه ایدر صوفیهٔ کرام دیرلرکه ذات بحت وغیب
هویت که اشارات وعباراتدن معرا وقیود واعتباراتدن مبرادر انی بیواسطهٔ اسما
وصفات وصل عریانی طریقیله کورمک محالدر (لا یحیطون به علما) پس کمال
رأفت ومرحمتی واسطه سیله انلری کندی ذات لطیفنده تأمل وتفکردن تحذیر
بدوب (ویحذرکم الله نفسه والله رؤف بالعباد) بیورر واثرده دخی (لا تفکروا

تقسیمده دیدیلرکه اکر ریاست شریعتله مأمور ایسه نبوتی تشریعیه در
واکر دکل ایسه تعریفیه در (لازمه) خارق عاده اولان امرکه عادتا انساندن
کندی اراده سیله صدوری محال اوله صادر اولدقده اکر نبوت دعواسنه که
تحدیدر مقارن ایسه معجزه در انکله ناسی عاجز ایدوب دعوت توحید ایدر
واکر تحدیسی اولمیوب بلکه برشر یعته انقیاد ایله ظهور ایدرسه اکا کرامت دیرلر
یعنی من طرف الله اول کمسنه یه اکرامدرکه ولی الله یدنده صادر اولور واحیانا
نفوس قریه اصحابندن دخی بحسب الفطره صادر اولور نبی وولی دخی دکل بلکه
صلحادن دخی دکلدر * مولانا تفتازانی شرح مقاصدده دیرکه نفوس ناطقه
برامر غریب احداث ایلمکده اعمال مخصوصه دن بری مزاوله سندن استعانت
ایدرسه سحردر اجزاسی کفردر لکن تعلمی مباحدر دفع صائل ایچونکه
(عرفت الشر لا للشر) قبیلندن اولور یاخود اول امر غریبی اظهارده بعض
روحانیات تقویتنه مستند اولورسه (عزایمدر) اوفاق کبی ویا اجرام فلکیه
تقویتیله اظهار ایدرسه دعوت کواکبدر ویاخود قوای سماویه وارضیه اعانتیله
صادر اولورسه طلسماتدر ویا خواص عنصریه اجراسیله کوسترسه نیرنجات
دیرلرکه نیرنکدن معربدر ونسب ریاضیه ایله اراءت ایدرسه حیل دیرلر حاصل
کلام عند اهل السنه کرامات اولیا حقدر معتزله انکار ایدرلر انلردن دخی ابو
الحسین بصری اقرار ایدر بعض صوفیه دیرلرکه امور مستقبله دن خبر وطی
زمان ومکان کبی افعال فرشتکان وجنیان خواصندندر انساندن صدوری
انلرک اعانتلریله واقعدر اما جن ضمائره مطلع وخواطره واقف اوله مز وملک
وملکوتده احیا واماته کبی تصرفاته قادر دکللردر اول مقوله امور واخراج
محبوس ومریدی عالم ملکوته ایصال وادخال مرتبهٔ الهیه خواصندندر
انساندن صدوری انساندن قریبتده دون اولان جن اعانتیله وجود بولمز بلکه
قوت قدسیهٔ ربانیه ایله حاصل اولور (فائده) هر پیغمبرک معجزه سی قومنک غالب
حاللرینه کوره ظهور ایدر مثلا قوم کلیم الله ده سحر وامم کلمة الله ده طب وزمرهٔ
داودیه ده موسیقی وخیر الامم اولان امت مرحومه ده فصاحت وبلاغت معروف
وانشاد اشعار ونظم ونثر میانلرنده احسن کار ایدی حتی سبعهٔ معلقه کعبهٔ
مکرمه یه دعوای بلاغتله آویزه قیلندیغی ایامده نبوت خاتمیت سائر معجزاتدن
ماعدا اجل معجزات اولان کتاب کریم وکلام قدیم ایله دخی تأیید وتقویت بولدی
انبیا واولیانک کاملانی مبدأ ومعاد ماسوایه وضابطهٔ امور نظامیهٔ دنیایه

واعمال

واعمال بشریه نک برزخده اولان صور متمثله سنه مطلعلردر عوام ناسک خوابده
واقع اولان حالاتنه انلر بیدارایکن واقفلردر وبعنایة الله تعالی اجسام آسمانی
واجرام زمینی ده تصرفه قادرلردر جناب خلیل آتشده (یانار کونی برداوسلاما)
منطوقنجه تصرف ایدوب حضرت کلیم آبده وزمینده اجرای قدرت ایلدی که
(اضرب بعصاک البحر فانفلق) ودخی (اضرب بعصاک الحجر فانفجرت) بیورلدی
وجناب امین الله هواده حکومت ایدوب (ولسلیمان الریح) وارد اولدی
وحضرت خلیفة الله معدنده متصرف اولدیکه (النا له الحدید) کریمه سیله
ثبوت یافته در وخدمت مریمیدنده نباتکه جذع نخله در تهز یز ایله رطب جنی
تساقط ایلیوب اطاعت بدیدار اولدی وانک ولید سعیدی حیوانده اعلان
قدرت اعجاز بیوروب (کونوا قردة خاسئین) یعنی بعید ومطرود اولدیغکز حالده
سزلر میمونلر اولک نطقیله اول حیوان صورتنه نسخ ومسخ اولندیلر جناب بدر
آسمان صفحهٔ رسالت معجز نمای دوحهٔ نبوت مخاطب خطاب بنج قل * فاتحهٔ
ختمیت آرای سلسلهٔ رسل علیه وعلی آله صلوات الملک حضرتلری دخی آسمانده
(انشق القمر) مفهومنجه اظهار اثر ایلدی صاحب هیاکل دیرکه جدیدک
آتشه مجاورتیله مشابهت ناریت کسب ایدوب افعال ناریه بالکلیه کندیده
جماد ایکن جریان ایلدیکی بعد المشاهده بر نفسک انوار واجد ستاردن استناره
واستضائه سیله استشراف ایدوب عالم کون وفسادک کندینه اطاعت ایلمک عجب
اولمدیغی ظاهردر (حقیقت) امام قیصری شرح فصوصده دیرکه (وجود)
حقیقت واحده اولوب تعینات وتشخصات حسبیله تعدد وتکثر وارواح واجسام
اولدیغی کبی ارواح دخی کلیه وجزئیه یه قسمت اولنور ارواح پیغمبران کلیه درکه
کندی حکمنده داخل وامتی اولنلرک بالکلیه ارواحنی مشتملدر اسماء جزئیه
اسماء کلیه ده داخل اولدیغی کبی وبوسیاقه (ان ابراهیم کان امة قانتا لله)
کریمه سی شهادت ایدر وصوفیه بیورورلرکه اسماء حق تعالی میانلرنده تضاد وتقابل
واردرکه هر بری غالب وظاهر اولوب مقابلنک مغلوب ومخفی اولمسنی استر
وبو حالات انلردن مظاهره سرایت ایلمشدر پس هم میان اسما وهم میان مظاهرده
برحاکم حاسم عادل کرکدرکه هر بری رتبهٔ کمالنه وصول بوله وسلسلهٔ عالم درجهٔ
انتظامه مربوط وموصول اوله اشته اول حاکم (آدم ومن دونه تحت لوائی)
دلالتیله (حقیقت محمدیه) علیه التحیه درکه نبی حقیقی احمدی وقطب ازلی
وابدیدر (ع) ومن لم یرث منی الکمال فناقص * وسائر پیغمبران میان مظاهرده

لی

حا كماندر * كالده برشمه وارای غنچه دهن بویکدن * عندلیبی بودر آشفته وشوریده ایدن * پس حقیقت محمدیه مظهر اسم جلالدرکه خلافت ربانیه ونیابت حقانیه ایله عالمك ظاهر وباطننی مربیدر وبو تصرف تام وانعام عام انك حقیقتی اعتباریله در بوخسه بشریت اعتباریله (وانما انا بشر مثلکم) حکمیله عبد محتاج وانتم اعلم بدنیاکم صراحتیله امور دنیویه دن کندینی سائر ناس حکمنه ادراج بیورورلر ایدی باطن ومعنادن قطع نظر مستجمع جمیع صفات اولان اسم ذات تعالی عن الشبهات که (الله) در اسم شریفلری اولان محمد لفظ ابجدی میاننده دخی مناسبات کثیره اولوب اصللری اله ٣ وحمد ٣ مثلث الاجزا اولوب بینونتك رفع ونفی وسلبنه اشارت اولان لم کلمه سنك لامی اله لفظنه ومیم دخی حمده داخل اولدقده هر بری درت حرفلی اولمق صورتاده دخی شدت مناسبت وظاهرده دخی هیئت مقارنت اثبات ایدرکه الظاهر عنوان الباطن دیمشلردر وایکیسنده دخی کسره بولنمیوب ومکرر مدغم موجود اولمق دلائل لطیفه دندر خصوصا توحید دخی (لا اله الا الله * محمد رسول الله) کبی بی نقط واعداد حروفلری دخی اون ایکیشر بولنمق دخی محل عبرتدر * حتی ابوبکر صدیق * عمر بن الخطاب عثمان ابن عفان علی بن ابی طالب * دخی اون ایکیشر حرف اولملری کمال قربیتلرینه شاهددر وانلردن فقرهٔ توحید ورسالتك بی نقط بولنمغله امتیازلری و کلمهٔ توحیدلنك دخی حرف شفویدن سالم اولمغله ذ اکر کرنده ریادن اجتناب ایلدیکی زمان ومکانده سراذکرلسانی ایلسه حس اولنمز حاصلی بویله شدت ارتباط حصولنه سبب علی وجه الاکملیه ظهوریدر زیرا حقیقت اصلیه هرزمانده (ولکل قوم هاد اشارتیله اول وقتك اهلنه انسب اولان صورت لطیفه ایله ظاهر اولوب عاقبة الامر آخر زمانده اکمل وجوه ایله صورتنمای مرآت ظهور اولدیغی جهتدن نبوت تشریعیه ذات شریفلرنده ختم اولدی وطباع سلیمه انلرك دینی اوزره مجبولدرکه (فطرة الله التی فطر الناس علیها) کریمه سنده مدلولدر (لازمه) صوفیه دیمشلردرکه لغتده ولایت قربدر وعرفا اخلاق الهیه ایله تخلق (وبعد البقا فنا وبعد المحو صحو) بونلر حالا وشهودا کندی اوصافی اولمقدر (ونبوت) امر ظاهر اولدیغی کبی ولایت دخی امر باطندر نبینك مأخذ نبوتی کندی ولایتیدر وولینك مأخذ ولایتی نبینك نبوتیدر ورسول نبیدن اکمل ونبی ولیدن اکملدر امارسولك نبوتی کندی رسالتندن اکملدر ونبینك کندی ولایتی کندی حقنده نبوتندن افضلدر زیرا ولایت جهت حقیت ونبوت جهت ملکیت

ورسالت جهت بشریتدر بو مقامده دور ودراز بحثلر واردرکه محلی کتب کلامیه در (تکمل) وحی ایله الهام میاننده فرق بودرکه الهام فرشته واسطه سیله دکلدر اماوحیده واسطه واردر انکیچون حدیث قدسیلره وحی وقرآن دیتمز مع هذا کلام الهیدر ووحی کشف صوریدرکه کشف معنوییی متضمندر والهام کشف معنوی صرفدر ووحی پیغمبره مخصوص والهام خصایص اولیادندر ووحی تبلیغ ایله مشروطدر الهام ایچون اول شرط یوقدر (متممه) اولیاء الله درت قسمدر سالك محض ومجذوب محض وسالك مجذوب که سلوکی جذبهٔ الهیه سندن اقدم اوله ودردنجی مجذوب سالکدر انك ضدیدر یعنی انجذابی تسلیکندن اقدمدر افضل اقسام قسم اخیردرکه (جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین) بیورلدی کرسلوکی میاننه بند ایدن هرکس مقام ولایته وصلتیاب وبو بادیهٔ دهشت انکیز ووحشت آباده هر قدم بصان کسنه زلال وصال الله سیراب اوله مز لکن لذتچش نعیم وصال ومقام ولایتله اجلال اولنان سادات اهل سعادات بنه البته اهل عزم وقصددن اولور طالب اولمیان مطلوب اولمز جسمك صحی وعلی اولدیغی کبی روحك دخی صحت ومرضی اولورکه (من اتی الله بقلب سلیم وفی قلوبهم مرض) اکا اشارتدر ومرض جسمانینك سببی ومخصوص تدبیر ودوامی اولوب انجق دقایقنی طبیب حاذق ادراك ایلدیکی کبی مرض روحانینك دخی سببی وعلاج خاصی واردرکه انکدخی حقایقنی انبیا واولیا بیلور زیرا علل صفراویه یه معالجات سوداویه استعمالی علیلی هلاك ایدر نبض وقاروره علت جسمه دلالت ایلدیکی کبی احوال نفسه دلالت ایدن حالات دخی احوال وجودیه ویاخود واقعه لرکبی مربی ومرشدك رأییله نفسده ترقیات وتنزلاته استدلال اولنور کتب تصوف مطالعه سی شافی وکافی دکلدر مثلا خسته طب کتابنی مطالعه ایله دفع علت ایده مز (وننزل من القرءآن ماهو شفاء ورحمة للمؤمنین) پس البته محبت ولی واصل وصحبت مرشد کامل درکاردرکه صیاد برکلبی تعلیم شکار ایله اقرانندن ممتاز ایلدکده انك صیدی شرعا حلال الاکل اولور وقاتلندن دیت النور وبیع وشراسی مشروع آولور بودخی برنوع تقسیمدرکه ولایت درت قسمدر بری باطن نبوت مطلقه در ایکنجی هر پیغمبرك ولایت مقیده سیدر اوچنجی هر پیغمبرك ولایت مطلقه سیدرکه سائرلرنده اولیانك اقتباس ولایتلرنه مشکاتدر لکن جناب خاتم الرساله ده انبیانك اقتباس ولایتلرینك مشکاتیدر ودردنجی ولایت عامهٔ مطلقه درکه نبوتله دکلدر وبودرت

قسمك هر بری ایچون بر خاتم واردر قسم اوّلك خاتمی حضرت صاحب دیواندر
انكیچون بیورمشلر كه درت كتاب اهلی جمع اولسه لر هر برینه كتابلری احكامیله
حكم وفصل خصومت ایدرم وولایت مقیده نك خاتمی نفس نفیس شیخ اكبردر
دیدیلر كه از جمله مؤید جندی شرح فصوصده تفصیل ایدر وولایت مطلقهٔ
محمدیه نك خاتمی حضرت محمد مهدی صاحب زماندر وخاتم ولایت عامه جناب
روح الله عیسی المسیحدر علیهم السلام واولیاء الله دخی طبقات اوزره در غوث
وقطب وامامان وافراد واوتاد وابدال ونجبا ونقبا ورجال الغیب
وبدلاء محدثون وملامیه كبی انلرحقنده اولان آثاردخی تفصیل اولنسه نیچه
مجلد كتاب اولمغله فصل الخطاب ومقدمهٔ نفحات وسائر كتب قومده مراجعت
اولنه قالدیكه احوال سلوكدن اولان فنا وبقا وتجلی هر بری درت نوع
اولوب اعلالری فنا فی الله وبقا بالله وتجلی ذاتیدر وبونده فنا وبقا شهود دیلردركه
اهل الحادلڭ مذاهب اولدقلری حلول واتحاد باطلدر خصوصا تجلی مقتضاسی
تعدددركه متجلی ومرایا دركاردر بونلردخی هرنقدر بسط اولنسه اروای غلیل
ودوای علیل اولمق مرتبه سنی قلمه كتورمكده خطر امر مقرردر زیرا حادث
قدیمی علی وجه الاحاطه تحقیق ایده مز وسامع دخی كما هو حقه اصغا ایله سوزش
عطشدن خلاص بوله مز (ماللتراب ورب الارباب) مكركه قوت قدسیهٔ الهیه
عطا بیوریله پس بو صورتده قیل وقال وكفتكودن مرأت دلده صورت استغنا
متجلی اولور (من عرف الله كلّ لسانه) بپوش دامن عفوی بزلت من مست ▪
كه اب روی شریعت بدین قدر نرود (ربنا علیك توكلنا والیك انبنا والیك المصیر)
(ترجمه) یقین اهلنده واردر نیجه اسرار هم بیشك ▪ كه عاجز اولدیلر انده
جنود جن ایله املاك

یهدی الیه الذی منه الیه هدی * مستدركا وولی الله مدرالك

(مستدرك) درك مادّه سندن استفعالك مفعولیدر درك اولمق مطلوب ودرك
اولنمش (مدرالك) ادراك بسیار صاحبی كثیر الادراك معناسنه (ترجمه) اولور هادی
اكا اندن اولان انك هدایت هم * اودرمدركلی حقك ولیسی هب اولور مدرالك

(بیت) لاشئ الا الله فارفع ظنكا * یكفیك رب الناس ما اهمكا

(فادفع همكا) دخی نسخه در (لاشئ الا الله) تركیبی اعرابده لا اله الا الله دن
فرقی یوقدر قالدیكه اله دن شئ لفظی عامدر (بو بیتك) مآلی دخی توحیددر مراتبی
مقصود ومطلوب وموجود تقدیریله تفاوت اوزره دركه شعر سابقك بیت اوّلنده

برشمه یازلمشیدی (اهم) فكره دوشوروب اندیشه وغم ایراث ایلدی دیمكدر یعنی
بی شك فاعل حقیقیدن غیری ماسوا موجودیتله وصفه شایان دكلدر اگرچه
حقایق اشیا ثابته واختیار جزئی مقرر وامور شرعیه جاریه وعباد اعمالیله مجزیه در
(لكن مریدالخیر والشر خالق مقضی ومقدر) اول واحد حقیقیدر وافعالده
مؤثر متوحد اودر بوڭله اهل تسلیم اول سكا مورث غم اولان شیلرده دخی خالق
ورازق (فسیكفیكهم الله) بیوردیغی اوزره سكا كافیدر دلدن اكدارى دفع
ایدوب مستریح اول وجمعیت خاطر ایله كندینه توجه ایدوب اوامره امتثال ایله
اندك زمان عمركده بو وجهله تحصیل عرفان ایله اعمی قالمه افتح عینك دیو بند
ونصح بیورمشلردر (ترجمه) ماسوای حق نفی وهمی سلب ایتمك كرك *
سا كه كافیدر خدا دفع ایت غمومی قیلمه شك (دیكر)

ایها الكاتب ماتكتب مكتوب علیك * فاجعل المكتوب خیرا فهو مردود الیك
یعنی (هرچه كشتی بدروی) مفهومنجه قلمك ای خوشنویس بدروش اولمسون
زیرا محرراتك بالجمله دفتر اعمالكه ثبت اولنوب حین محاسبه ده سكا رد وحساب
اولنور ▪ مامنك لك اوعلیك خذ ماصفا ودع مایضر الیك * ونحن الكاتبون
وان اسأنا فهم بنا الكرام الكاتبینا (ترجمه) خیری یاز كیم كاتباولمزسین اندن
انفكاك * دفتركده كوردیكك دم اولمیه سین دردناك (نطق)

من لم یكن جدّه مساعده * فختمه ان یجد فی الحركه

(جد) فتحله بخت وغنا دركه دعاده (لا ینفع ذا الجدّ منك الجدّ) وارداولدی یعنی
غنا صاحبنك غناسی سنك عندكده یارب نافع دكلدر بلكه سكا طوعا عملی
نافعدر دیمكدر (حتف) وزن ومعناده فوت وموتدر (ان یجد) كسر جیمله جدّ
وسعی ایلمك معناسنه در (حركت) معروفدر دپرنمك وقلدامق (خلاصه)
بختی مساعد اولمیان كسنه نك برامره سعی ایلمك اولومیدركه حركتی كركسه
اضطراب واضطرارندن ناشی اولسون اطفی یوقدر انده چاره (مرغ عاقل چون
بدام افتد تحمل بایدش نشیده بنجه تسلیم ورضا وصبر بلایادر (ترجمه)
اوكیم اولمایه انك روزكاری كندویه یاور * اولوراول اضطراب واجتهادایله
اودم هالك

فقل لمن حاله مولیة * لاتعرضن بالحرالك للهلكه

(حرالك) سحاب وزننده جركتدر اخترى كتاب وزننده یعنی كسر ایله دردیدی
هالكه حركه وزننده هلاك وتلف اولمق (ترجمه) پس اول بیچارهٔ پژمرده حاله

شدایدوب سویله * که بیهوده چکوب زحمت هلاکه اولمسون سالك (نطق آخر)

الیك ربی لا آلی سوا كا * اقبلت عمدا ابتغی رضا كا

(بوشعر) لطیف مره بن مروان خیبر غزاسنده کشتهٔ شمشیر اسلام اولوب جان برجهنم اولدقده ظهور ایلمشدر هر مصرعك آخرنده اولان خطاب کافلری مفتوح اولوب برای وزن فتحه اشباع اولنمغله برالف ساکن ظاهر اولور حتی بومشهور مناجاتده معروفدر آلهی عبدك العاصی اتا كا (ابتغی) افتعالدن متکلمدر ابغی دخی نسخه در (ترجمه) سکا اقبال ایدر یارب دل چاك * رضا کی استرم قیل قلبمی پاك

اسألك الیوم ما دعا كا * ایوب اذ حل به بلا كا

(ایوب) برپیغمبر معروفك نامیدر که کلام کریمده مذکوردر پدری عیص ابن اسحاق بن ابراهیمدر علیهم السلام حرم محترملری رحمة دخی افرائیم بن یوسف علیه السلامك قزیدر شامده مقیم وصحف ابراهیم ایله عامل ایدی حق تعالی ایوبی امتحان قصدیله صبرینی ملائکه یه عرض ایچون یتمش سنه لك مال واولاد ونعم هرنه وارایسه بالکلیه خراب ایدوب یدی عدد ذکور ویدی عدد اناث اولادی اوزره دیوار منهدم اولوب هلاك اولدیلر بعده وجودینه اون ایکی ییلك قورد مسلط اولدی یدی سنه اول بلایه مبتلا اولدی حق تعالی بیورر (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) وقتا قلب ایله لسانته دخی قوردلر تعرض ایلدکده اول محبت ومناجاة محللری مختل اولمغله حاللرینه دخی نقصان طریانی خوفیله (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) دیدی حالنی خالقنه عرضله شکایت مذموم اولان شکوا ذکادر بلکه عاشقان حقیقت منزلیدر که حضرت یعقوب دخی (انما اشکوبثی وحزنی الی الله) دیمشیدی (حضرت) شیخ اکبر فص ایوبیده دیرکه وقتا مدت ابتلا آخر اولدقده حرارت الم کمال عطش ویرب حکیم تعالی ماء بارد عنایت ایلیوب بیورر (ارکض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب) مبارك ایاغیله ترابی تحریك ایلدکده صو ظهور ایلیوب ظاهر وباطننی غسل ایله پاك ایلدی تمامی مال وحسن وجمال وسائر معرض زوالده اولان اشیا ونوال بالغا مابلغ تعویض وتخلیف اولندی قسمنده دخی حق تعالی انی حنثدن صیانت بیوروب عمری آخر اولدقده ترك آلایش عالم فانی ایلیوب (بشر) اسمنده اولان ولید سعید نبیه بر فحوای الولد سر ابیه نبوتله تنویه اولندی دیوتاریخ عزیزده مصرجدر (ترجمه) دعامی جرمتی کیم ایتدی ایوب * بلالر ایردکده اولوب

قلبی غمناك

ان یك منی قدد نا قضا كا * رب فبارك لی من لقا كا

(ترجمه) اکرباکه قضایا قلشدی ایسه * جمالکله بنی ایله فرحناك (نطق آخر)

قومی اذا اشتبك القناه * جعلوا الصدور لها مسالك

(قنا) مزراقلردر واحدی قناتدر رمح کبی واصلی مقصوره در برای وزن مد اولندی که القنادن صکره همزه اظهاریله اولور (ترجمه) بنم قومم اکر قارشسه مزراق * ایدرلر سینه سین اکا مسالك

اللابسین دروعهم * فوق القلوب لاجل ذلك

(اللابسون) نسخه در (دروع) زرهلر مفردی درع دربعض نسخه ده دروع ایله قلوب بربری محلنده واقع اولمشلر معناده تکلف اقتضا ایدر (ترجمه) کیرلر زرهی قلب اوزره که کورن * بیله کیم موته لله اولدی سالك (نطق دیکر)

هب الدنیا تؤاتیك * الیس الموت یأتیك

(هب) احسب معناسنه که بویله طوت واویله صنای یعنی سکا دنیا مطیع ومنقاد اولدی عد ایله بویله ظن ایله وفرض ایله دیمك (ترجمه) سا که دهر اولدی مطیع عد ایله سن * صنمه کلمز موت اولورسین هلاك

ومانصنع بالدنیا * فظل المیل یکفیك

(میل) فرسخ نشانیدر (ترجمه) دهری نیلرسین که کافیدر سکا * ظل سنك مرقدك مقداری خاك (نطق آخر)

اشدد حیازیمك للموت فان الموت لاقیکا * ولا تجزع من الموت اذا حل بوادیکا

حضرت مرتضی کرم الله وجهه شهادتندن بر قاچ دقیقه مقدم سعادتخانه لرندن چیقارکن قپونك برمحلنه ازارلری تعلق یعنی ایلشوب چوزلدی انی شد ایدرکن بوشعری انشاد بیوردیلر (حیازیم) مهمله ایله جمعدر مفردی حیزوم کوکس اطرافی جوانب صدر کبی که برکسنه کورش ایلسه لباسنی باغلدیغی محللر (وادی) دره لکن بونده طریق وارض دیمکدر (ترجمه) کندیکی بك باغله زیرا پهلوان موت ایرر * یانکه کلدکده سن صبر ایله اولمه سینه چاك

فان الدرع والبیضة یوم الروع یکفیکا * کما اضحکك الدهر کذاك الدهر یبکیکا

(بیضه) اشق که زرهلی کمسنه باشنه کیدیکی طاسدر فارسیده خود وجغتایده توغلغه دیرلر (روع) واو ایله خوفدر وزنا ومعنی (ترجمه) خوف وقتنده سکا زره واشق کافی ولی * کولدررکن آغلادر دهر انی کورابلرهلاك

فقد اعرف اقواما وان كانوا صعاليكا * مساريع الى النجدة للغى متاريكا

(صعاليك) جمعدر فقرا معناسنه مفردى صعلوكدر درويش كبى (الطب للملوك لا للصعلوك) ضرو بدندر (مساريع) مصابيح وزننده در مسراع لفظنك جمعى مبالغه صيغه سيدر كه زياده سريع اولنلردر (نجدت) شجاعت (غى) رشدك ضديكه (قد تبين الرشد من الغى) واقع اولدى كمراهلق معناسنه در (متاريك) مساريع وزننده در مفردى متراكدر تاركار ديمكدر متروكك جمعى اولمق قولى متروكدر بو بيت كويا سؤال مقدره جوابدر كه كمال عبوديتده مساعدهٔ روزكار لازمدر كه امر معاش قيدى صفاى باله دكل وبلكه دوام عبادته مانعدر دينورسه بويله دكلدر (خير الرازقين) اولان حق تعالى انسانك خلقندن نيجه دملر مقدم امور دنيويه سنى خلق ايلمشدر وامور اخرويه سنى انسانه احاله وسعى وكوششلرينه حواله بيوروب (ليس للانسان الا ماسعى) ديو حصرا بيان ايلمشدر وبو امرك وقوعى بزلر تجربه ايدوب نيجه قوم كوردك كه مثلا اصحاب صفه كبى كه حليله سيله ايكيسنك بر قيميصى وار ايدى وقت نمازده برى انى لابس اولوب نمازى ادا وديكرى بعده كيوب اودخى نمازى بو طريقله ادا ايدر ايدى بنه حاللرندن شاكى اوليوب صبر ايدرلر وخلاف رضاء الله بر امر ضرورت حالله تصدى وشرعك رخصتى اولميان اموره تعدى ايلمزلر ايدى ديمك اوله (ترجمه) چوق كروهى نوايه واقف اولدم جمله سى * راه حقده سعى ايدر اتمز خلافه انهماك

(اللام)

لقد خاب من غرته دنيا دنية * وما هى ان غرت قرونا بطائل

(دنيا) ادنانك مؤنثيدر حبلى كبى فاعليله رفعى ثقيل اولوب محلنك دخى سقوطنه سبب اولمقده تنوين ماقبلنه ويرلدى اسميته منقول اولمغله دنيه ايله منعوت اولدى (غرت) مغرور قيلدى يعنى الداتدى (قرون) قرنك جمعيدر قرن معناسى اختلافيدر التمش ويا اوتوز ويا يوز ييله برقرن ديديلر حتى ذوالقرنين يقى ايله اسكندر حضرتلرينك شهرتنه يازدقلرى سببلرك برى زمان حياتنده ايكى قرن منقرض اولمسيدر سائر سببلرى مستقل مقالهٔ اسكندريه مزده يازلمشدر (طائل) اكر فتح ايله طولدن اولورسه كه فضل ومنت وعطا ديمكدر طائل مفيد ديمك اولور (ترجمه) كيمى الدارسه دنياى فرومايه اولور خائب * اكا سن دلفريب اولمه دكلدر نافع وطائل

اتتنا على زى الغرير ثبينة * وزينتها فى مثل تلك الشمائل

(غرير) فقط اوتلنك اعجاميله مغروركه زيور آراوزينت بيرا وپيرايه كيرا اولمغله غرور صاحبه سى ديمكدر بونده غرير اوتلنك اهماليله نسخه اولمق دخى مناسب اولمز ديديلر (ثبينه) مثلثه وموحده ومثناة ونون ايله تصغير صيغه سيله در ظرف معناسنه اولان ثبن دن ويا جبل معناسنه ثبن لفظندن اسمدر عامر جميلك قزيدر ليلا وشيرين كبى مشهوره اولمغله زماننده آرايش كمال وحسن وجمال ايله ضرب امثالدن ايدى (شمائل) جمعدر مساجد كبى ومفردى شمأل خوى وخصلت معناسنه در روايتك اصلى شأملدر صكره قلب مكان ايله شمائل اولدى تفصيلى كتب لغت وظيفه سيدر (منقبه) امام جعفر صادق جدى حضرت مرتضانك احوالندن بعض مقالات نقلى اثناسنده روايت بيورركه مدينهٔ منوره خارجنده فدك نام محلده تربيهٔ زمين فكريله بل ديدكارى چتال دمور بر آلت ايله كاره مشغول ايكن شكل عروسانه ده برزن حسنا ظهور ايلدى كه كوردنلر عامر جمحى قزى ثبينه در ظن ايدرلر ايدى بكا ديديكه اى ابو طالب اوغلى بنى كنديكه جفت يعنى زوجه لكه قبول ايله مقابله سنده زير زمينده مجهول انسان ومستور طالبان جهان اولان هر خزينه ودفينه يى سكا دلالت وجمله دخمهٔ سيم وزرى ارائت ايدهيم ديدى سن كيمسين ديديكمده بن دنيايم صورت انسان ايله تشكل وبو طوره تمثل ايلدم سنك مرجع كل اولديغك بيلوب التفات وتنزلك ايچون بو هيئتى تعقل ايلدم ديدى جوابنده بندن سكا مساعده يوقدر كنديكه برشوهر ديكر مقرر قيل ديدى نظر كيميا اثر ونسكاه توتيا فرلرندن غائب اولدقده بو طقوزبيت ارتجالا كنديلردن صدور ايلمشدر (ترجمه) ثبينه بنت عامر شكلى ايله چون بكا كلدى * جمال دلفريب ايله وصالينه اولام مائل

فقلت لها غرى سواى فاننى * عزوف عن الدنيا ولست بجاهل

(غرى) غرور ماده سندن امردر پس ضمه اولور واكر ايكنجى يا بدن اولورسه كسر ايله اولمق لازم كلوركه رانك حركه سى نقلله الفدن مغنى اولور (عزوف) مهمله ومعجمه ايله صبور وزننده در مبالغه ايله صاحب زهد يعنى معرض دنيا معناسنه در بونده لطافت بودركه بو ماده دن صوت جنه عزيف ديرلر ولهو ولعب وتغنى ايلدكلرى آلتلره معازف تعبير اولنور (ترجمه) ديدم واركيمه خدعه استرايسك ايله مكاره * بن ايتدم ترك رغبت زاهدم بن صانمه سن جاهل

وما انا والدنيا فان محمدا * رهين بقفر بين تلك الجنادل

(ما) نافيه اولمق مناسبدر (والدنيا) ده واو مع معناسنه اولوب مقرونان

وبحتمعان كلمه‌سی خبرتقدیراولنورکه بصریلرمسلکیدر (جنادل) جیمله ونونله جمعدرمفردی جندل وزن ومعناده مرمردرکه طاشدر (ترجمه) نه کارم واربنم دنیاایله زیرا حبیب الله ■ انی ترك ایلیوب فقراختیار ایتدی چون اول فاضل

وهبها انتما بالکنوزودرها * واموال قارون وملك القبائل

(هب) احسب فعلی معناسنه اسمدرکه قربیامز کورایدی جوابی بیت آتیدر (قارون) حضرت کلیم الله علیه السلام وقتنده مالیله کندی زیرزمینه خسف اولان کافردرکه اسمی قرآنده مسطوردروزن ایچون منصرف قیلندی (قبائل) قبیله نك جمعیدرکه بربابانك اوغللری اولان جماعت متناسله‌در (ترجمه) بزه دنیا کنوردی فرض ایدلك جمله متاعن هب ■ کنوزی مال قارونی قبائل ملکیده داخل

الیس جمیعا للفناء مصیرها * ویطلب من خزانها بالطوائل

(خزان) خازن لفظنك جمعیدر کاتب ایله کتاب کبی (طوائل) مفردی طائله عداوت معناسنه‌در (ترجمه) نتیجه بونلرك مجموعی فانی اولهلر آخر * اولور خازنلری اعدا کبی اکداره هم واصل

فقری سوائی اننی غیرراغب * لمافیك من عزوملك ونائل

(نائل) عطا وکرمدر (ترجمه) یوری وارغیری تغریرایله اولمام بن هله راغب سنك عزوعطاوملککی بن اولمزم قابل

وقدقنعت نفسی بماقدرزقته * فشأنك یادنیا واهل الغوائل

(واهل) ده واو مع معناسنه‌در (غوائل) غائله نك جمعیدرکه بدلك وشدت وصعوبتدر (ترجمه) حقیقتده قناعت اوزره نفسم رزق مقسومه * سنك کارك سنی طالبلر کاه اولمه ده حاصل

فانی اخاف الله یوم لقائه * واخشی عتابا دائما غیرزائل

(لقا) ملاقاة که (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله) کریمه‌سی (واتقون ان کنتم مؤمنین) تمیمه‌سی شهادتلریله مؤمن متقی حضور معنوی حقه وارمق اندیشه‌سندن خالی اولمزکه (انما یخشی الله من عباده العلماء) بیورلمشدر انسان حقی بیلدیکی قدر خوف ایدر برعالمده اکرخوف یوغیسه انك حالندن خوف اولنوردیدیلر (ترجمه) خدادن قورقارم آکه ملاقی اولدیغم کونده * سنك ایچون عتاب اوله بکاهم اولمیه زائل (نطق آخر)

انما الدنیا کظل زائل * اوکضیف بات لیلا فارتحل

(بات) یعنی کیجه برمحلده قالدی دیمکدر (ارتحل) کوچدی وکتدی دیمك (فائده) ظل زائلدن مراد ظل خیاله ایهام کشفی علوی بولنمق بعیداولمزکه رومده خیال ظل وغلطنده خیازل دیرلر فی الاصل دنیا ومافیها برسایه‌بی مایه اولدیغن تمثیل ایچون شیخ آکاه سهل تستری ابن عبدالله جنابنك ترتیبیدر (فرج) ٢٨٣ تاریخنده انتقال ایلدی ذوالنون مصری درویشلرندندر قالدیکه قاره‌کوزوحاجی عوض که چ ایوات دیرلر رومده اختیار اولنان اسماندندر عربستانده سائراسماله وهردیارده اول اطرافك براضحوکه کسنه‌سی اسمیله پرده بازلق اولنور بوامرده نیجه منظومه‌لر کوریلوب لکن واعظ عبد الرحمن ابن جوزی نك عربی بوبیتلری خیلی کزیده‌در * رایت خیال الظل اعظم عبرة * لمن هوفی اوج الحقیقة راقی * شخوص واشکال تمروتنقضی ■ وتفنی جمیعا والمحرك باقی * شیخ التربه علی دده افندی دخی اسوله سنده یازمشدر وبوبیت ترکی دخی کوش عبرت چکیلور ایماتندر * صفحه بیهوده ظهورحرکات صورك * جمله اشکال پس پرده‌ده استادکدر (ترجمه) دیدهٔ عبرتده دنیا اولدی برظل خیال * یااومهمانه‌درکه برشب کالدی ایتدی ارتحال

اوکنوم قدبراه نائم * اوکبرق لاح فی افق الامل

(افق) سکون وتحریك دخی نسخه‌در کوك کناری طرف السماء معناسنه‌در پس آسمانده مرامی استعاره ایله مستعارمنه متروکدر (ترجمه) یاکه برروئیا ایدی خواب ایچره اولدی واقعه * اوج امید ایچره یابرق سریع الانتقال

(نطق دیکر) یامن بدنیاه اشتغل * قدغره طول الامل

(ترجمه) دیکله دنیا ایله ای مشغول اولان * دلفریب ایتدی سنی طول امل

الموت یأتی بغتة * والقبرصندوق العمل

(بغتة) لفظ کریمدر دفعة وفجاءة جامسی بروزن ومعناده‌درکه ترکجه آکسیزدن وقارسیده ناکاه دیرلرموت فجاءه حرف رأ اقولنده وصندوق دخی حرف القافده یازلمشدر (ترجمه) موت ایرر ناکاه غافل اولمه کیم * ایله پرصندوق قبری باعمل

ولم تزل فی غفلة * حتی دنی منك الاجل

(اجل) وقت دیمکدرلام عهد عمرك تمامی وقتنه حصروایما ایدر (ترجمه) حیف کیم بوخواب غفلت ایچره سن * بویله قالورسین کلنجه تا اجل (نطق آخر)

هب الدنيا تساق اليك عفوا * أليس مصير ذالك الى الزوال

(تساق) سوق ماده سندن مضارع ونائب فاعلی دنيايه راجعدر (عفوا) تميزدر نفقهٔ لازمه دن زياده اولان مالدركه فضله تعبير اولنور (ترجمه) طوتكه دنيا وسعت اوزره درسكا * دائم اولمز عاقبت بولور زوال

وما ترجو بشیء ليس يبقى * وشيكا ما تغيره الليالی

(فما ترجو لشیء) دخی نسخه در (وشيك) وزن ومعناده سريعدر (ترجمه) شیء فانی يی رجامند اولمه سن * انی تيز تغيير ايدر دور ليال (نطق ديكر)

فان تكن الدنيا تعد نفيسة * فدار ثواب الله اعلی وانبل

(بو بيت) فرض طريقيله تقرير اولنور (نفيس) عزيز (انبل) تقديم نون ايله وزن ومعناده افضلدر (ترجمه) نفاستده بو دنيا فرض اولنسه * بقا داری دخی انفس واكمل

وان يكن الارزاق قسما مقدرا * فقلة حرص المرء فی الكسب اجمل

(ترجمه) اكر مقسوم ايسه تقدير ايله رزق * كيشی آز حرص ايله كسبنده اجمل

وان يكن الاموال للترك جمعها * فما حال متروك به الحر يبخل

حال بدلی بال دخی نسخه در (ترجمه) اكر جمعی بو مالك ترك ايچون ايسه * نيچون بخل ايليه بذلنده اعقل

وان يكن الابدان للموت انشئت * فقتل امرئ بالسيف فی الله افضل

(ابدان) جمعدر مفردی بدن جسم وتن معناسنه (انشئت) يارادلمشدر ديمكدر مجهولدر (قتل) مصدر مفعولنه مضافدر (فی الله بالسيف) تقديم ايله دخی نسخه در (ترجمه) اكر موت ايچون ايسه جمله جسم * ره حقده شهيد اولمقلغ افضل (نطق آخر)

دنيا تخادعنی كأنی لست اعرف حالها) حظر المليك حرامها وانا احتسب حلالها

(بو بحر كاملدندر (تخادع) خدعه دن مفاعله بابنك مضارعی (حظر) مهمله نك تقديميله در حجر ومنع دخی وزن ومعناده آنك كبيدر (مليك) رب مقتدر (احتسب) افتعالدن متكلمدر حلالنه حصر رزق ايلديكم جهتدن احتساب ايدرم يعنی اجر وثواب اميد ايدرم * حلال حرام وير اللهم * برمز قولك يا اللهم * ديم كسب حرامده عذاب مقرر اولديغنه اعتراف ومقتضاسنه رعايت ايدرم (ترجمه) دنيا ايدر حيله بكا حالينی بن بيلم صانور * قيلمش حرامی منع حق باكه ده مطلبدر حلال

مدت الی يمينها فرددتها وشمالها * ورأيتها محتاجة فوهبت جملتها لها

(يمين) صاغ ال (شمال) صول ال يسار كبی (جمله) بری برندن منفك اولميان جماعتدر (ترجمه) بر برايدوب مد اللرين رد ايلدم بن انلری * كوردم بنه محتاج آنی ويردم آكا نه وارسه مال (نطق ديكر)

اذا عاش امرؤ ستين حولا * فنصف العمر تمحقه الليالی

(حول) ييل عاما دخی نسخه در (تمحق) ابطال ايدر ديمك تمحوه ويمحو باالليالی دخی نسخه در (ترجمه) عمری برشخصك كا اوله التمش سنه * نصفی كيجه دوش كبی بولور زوال

ونصف النصف يمضی ليس يدری * لغفلته يمينا عن شمال

(ترجمه) نصفنك نصفيده غفلتله كچوب * صاغی صولدن فرقه يوقدر هيچ مجال

وثلث النصف آمال وحرص * وشغل بالمكاسب والعيالی

(ثلث) اوچده بردركه سه يك معناسنه در (النصف) ده لام عهد ايچوندر نصف النصفه مشيردر التمشك نصفنك نصفندن ثلثی بشدر حسن خطده اولان ثلثك سبب تسميه سی تحفهٔ خطاطين خاتمه سنده بيان اولنمشدر (آمال) يرنده اهمال دخی نسخه در (عيال) جمعدر مفردی عيل جيد وميت وزننده در (ترجمه) نصف نصفنك ثلثی حرص واملِ * محو ايدر هم شغل كسب ايله عيال

وباقی العمر اسقام وشيب * وهم بارتحال وانتقال

(اسقام) سقمك جمعيدر (شيب) قوجالق كه شبابك ضديدر (ترجمه) باقی عمری رنج وعلت بيرلك * غم تلف ايلر كوير انجام حال

فحب المرء طول العمر جهل * وقسمته علی هذا المثال

(يحب المرء طول العمر لكن) دخی نسخه در (ومثال) يرنده مأل دخی واردر مثال امام غزالی تحقيقی اوزره برامرك ايضاحنه باعث اولان نسنه اول امرك مثاليدر لكن مثل شيئك مشابهيدر (ترجمه) پس جهلدر طول عمرك خواهشی * وجه مشروح اوزره درساله مأل (نطق آخر)

مضی الدهر والايام والذنب حاصل * وانت بما تهوی من الحق غافل

(حاصل) ثابت معناسنه (تهوی) محبت ايدرسين ديمكدر (مأل بيت) (حبك الشیء يعمی ويصم) حديث شريفی نكته سی اوزره محبت عاشقده برحالت حادثه يه سبب اولوركه كويا اعمی واصم كبی اولوب محب كندی افعالنده اولان فيجی كورهمز وكندی حقنده اولان كمتكوبی اصغا ايلز عمری تلف وذنبی خلف

وامورحقه‌یی برکلف منفورسلف عدایدر دیمك اولور (ترجمه) کچرعمرك کونی سا که کناهکدر اولان حاصل * مجازی عشقله اولوب حقیقتدن کوکل غافل

سرورك فی الدنیا غروروحسرة * وعیشك فی الدنیا محال وباطل

(محال) وجودی ممکن اولمیان نسنه‌درکه دنیاده دوام وبقا کبی (ترجمه) سروردهر فانی هب غرورایله ندامتدر * جهانده عیش دائم فکرینا یتمك فاسد وباطل (نطق دیکر)

تزودمن الدنیا فانك راحل * وبادرفان الموت لاشك نازل

وزن وقافیه‌ده سابق کبیدر (بادر) سرعت ایله کارکده کاهل اولمه که دار رحلتدر دیمك اولور (ترجمه) کوروب زادك بوعقبی مزرعنده حاضراول تیزطوت * که داعی بقاجوق کچمدین شکسزاولورنازل

الا انما الدنیا کمنزل راکب * اراح عشیا وهو فی الصبح راحل

(منزل راکب) منزلخانه‌دیدکاری محل که برآخرمطیه‌ٔ ذابه‌یه سواراولمق ایچون نازل اولورلر یوخسه اقامت محلی دکلدرالبته کوج منزلیدر (اراح عشیا) برکیجه راحت وبردی یعنی مساعده‌سی برکیجه‌قدردرکه کویا سحری رحلت امرمقرردرکه اثرده وارد اولمشدر * کن فی الدنیا کانك غریب اوعابرسبیل * (ترجمه) مقیمی یوق بومنزلخانه‌ٔ دنیانك البته مسافردر * که بر راکب قالور برکیجه صبح اولوب اولورراحل (نطق آخر)

لاتجزعن من الهزال فربما * ذبح السمین وعوفی المهزول

(هزال) ضعف که ارقلقدر فارسیده لاغریدرکه لغتی مهزولدر وضدّی سمین که ترکجه‌ٔ ششمان وسموزدینور فارسیده فربه‌دروبونده ضعف وهزال ایله مراد فقردرکه صورت ظاهرده فقیراولوب توانکروغنی اولمدیغك سکا صیانت حقدرکه حق تعالینك مظهرقبول ومحبتی اولان قولی زخارف دنیادن حمایت ایدر سزلرخسته‌یی صودن محافظه ایلدیککز کبی دیواثر وارداولدیغی جامع سیوطیده‌مذکوردروا کرضعف صوری یعنی نحافت بدن مراد اولورسه دخی بنه فرط شحم مذمومدرعبادات وطاعاتده حرکاتی قاصره اولورکه امام شافعی (ماافلح سمین قط) دیمشدریعنی شحیم کمسنه اهل فلاح اولمز خصوصا سمین اولان کیشی علمادن اوله امرممدوح دکلدرزیرا علمادن جسیم وعظیم الجثه اولان کمسنه‌یه حق تعالی بغض ایدردیواثروارددرکه (ان الله یبغض الحبرالسمین)

بیورلمشدرتاتارخانیه صاحبی عالم بن علا مرحوم دیرکه مراد شریفلری جسامت پیدااولمغه هوس وقصدایلمکدرکه دوالر استعمالیله اولورخلقت اصلیه اولورسه معذوردردیمشدرلکن مقتضای خلقتی دخی اولسه دنیاوآخرت غمندن بریسی بولنمق مانع سمندروایکی غمك برندن خالی اولمق حیوانیت محضدر دیدیلرحتی استیعابده واردرکه اصحابدن برعظیم البطن کمسنه‌یه مبارك دست شریفلریله اشارت ایدوب بوشکم مجسم سندن غیریده اولسه سکا خیرلی ایدی دیو بیوردیلرمصرع ثانیده ایرادمثل ایدوب بیوررکه ذبایحده دخی سمین اولان حیوان خرجه‌سوریلورآرق وزبون اولان عفوورلك اولنوب ذبحدن خلاص بولور (ترجمه) آچلغه صبرایت زبون اول غم یمه * قورتارر نیچه ضعیفانی هزال

واجعل فؤادك للتواضع منزلا * ان التواضع بالشریف جمیل

(تواضع) عالیشان کمسنه کندیی درجه‌سندن دون کوسترمك که دیمشلر (ع) تواضع زکردن فرازان نکوست (ترجمه) قلبکی ایله تواضع منزلی کیم کباری ایلراول صاحب جمال

واذاولیت امورقوم لیلة * فاعلم بانك عنهم مسئول

(ولیت) والی قیلنسك یعنی برقومك اموری سکا سپارش اولنسه کرك حاکم شرع وکرك ضابط عرف اولسك دیمکدرکه اکرعدالت کامله اوزره حرکت ممکن اولسه دخی ناسك اکثری اکادشمن اولورلرکه ابن وردی لامیه‌سنده بیوررر (ان نصف الناس اعداءلمن * ولی الاحکام هذاان عدل (ترجمه) برشب اولسك حاکمی قومك اکر * اولورانلردن سکا البت سؤال

واذاحملت الی القبور جنازة * فاعلم بانك بعدها محمول

(جنازه) فتحله میت وکسرایله سریری مراددرکه تابوت ویاتنشویدر * الاعلی للاعلی والاسفل للاسفل * دیمشلردر تابوت خشبی ویاحجری ویاحدیدی اولمق دخی جائزایدیکی کتب فروعده مذکوردروتابوتله دفن اولنمق اکرچه جائزدر لکن حضرت مولوی بیوررکه کشی‌یه اناسی قرنداشندن اولادر قصیده‌ٔ برده‌ده بومأاله کعب بن زهیررضی الله عنه دخی بیورر (کل ابن انثی وان طالت سلامته * یوما علی آلة حدباء محمول * الت حدبا تابوتدر (ترجمه) برجنازه قبره نقل ایتسك اکر * سندخی بیلکه ایدرسین انتقال

یاصاحب القبرالمنقش سطحه * ولعله من تحته مغلول

(منقش) نقشلى (سطح) طام كه فارسيده بام ديرلر (مغلول) معجمه ايله در اللرى بيونته باغلى (ترجمه) اى كه قبرك سطحى زينتكار اولان * صاحبين مغلول ايده شايد وبال

ما ينفعنه ان يكون منقشا * وعليه من حلق العذاب كبول

حلق تحريك ايله حلقه نك جمعيدر اولنده فتحى وكسرى لغتدر كبول ضمله كبل لفظنك جمعيدر وزن ومعناده قيد كبى كه اياق باغيدر (ترجمه) نفعى يوقدر نقشى اولمق مرقدك * اهلى تحتنده چكرسه كر ملال

لاتغتروا بنعيمهم وبملكهم * الملك يفنى والنعيم يزول

(نعيم) قوله احسان اولنان نعمت (ملك) له الملك شهادتيله حق تعالى يه نسبت اولنسه ضمله وسائر مالك مجازينك ملكنده كسر ايله مستعملدر (ترجمه) نعمت شاهانه مغرور اولمه سن * ملكى فانى نعمتى بولور زوال (نطق آخر)

ما احسن الدنيا واقبالها * اذا اطاع الله من نالها

بو شعر جابر انصارى جنابلرينه خطابا ظهور ايلمشدر (ما احسن) فعل تعجب (ترجمه) بك خوش اولور دهرده اقبال ومال * شكر اولورسه اول مطيع ذى الجلال

من لم يواس الناس من فضله * عرض للادبار اقبالها

(لم يواس) مواساة ايلمدى يعنى ناسدن فضله احوالى اولان كمسنه اول فضله ده ناسى حصه دار ايلمكله اول امرده انلره اسوه وقدوه اولميه ديمك اولور (ترجمه) فضل رزقن ويرمين درويشلره * ايلر اقبالن اودم عرض زوال

فاحذر زوال الفضل يا جابر * واعط من دنياك من سالها

(جابر) بن عبدالله بن عمرو كه بنى سلمه دن جابر انصارى ديمكله عريف ايدى بدرى اكابر اصحابدن ايدى كندى يتمش سكز تاريخنده طقسان درت ياشنده ايكن مدينه ده وفات ايلدى (سالها) اصلى سألها در تسهيل اولنمشدر (ترجمه) جابر انعمت زواله ايرمسون * سائلى رد ايتمه قيل بذل نوال

فان ذا العرش جزيل العطا * يضعف بالحبه امثالها

(بالحبه) ده با تعديه ايچوندر (ترجمه) صاحب العرش اول عطاسى چوق كريم حبه يى تضعيف ايدر اول بيجدال

وكم رأينا من ذوى ثروة * لم يقبلوا بالشكر اقبالها

(ثروت) غنا (ترجمه) اهل ثروتدن كه كوردك اكثرين * بذليله اقبال

شكرايتمك محال

تاهوا على الدنيا باموالهم * وقيدوا بالبخل اقفالها

(تاهوا) قالوا وزننده در تكبر ايلديلر ديمكدر (ترجمه) روى ارضده مال الله كبر ايليوب * قفل بخل اوردى قالوب تحتنده مال

لوشكروا النعمة جازاهمو * مقالة الشكر الذى قالها

(مقالة الشكر) حق تعالى نك بيت اخيرده ايراد اولنان كلامندن كنايه در (ترجمه) نعمته شكر ايتسه لر مجزى اولوب * شاهد اولوردى اكا حقدن بو قال

لئن شكرتم لازيدنكم * لكنما كفرهمو غالها

مصرع اول آيت كريمه در مقاله دن بدل ويا بياندر اقتباس بحثى سابقا يازلدى (غالها) نعمتى هالك وزائل ايلدى ديمكدر (ترجمه) شكر يكزله نعمتى ايدم زياد * كفر نعمت نعمته ويرر زوال (نطق ديكر)

باتوا على قلل الاجبال تحرسهم * غلب الرجال فلم ينفعهم القلل

(اجبال) جبلك جمع قلتيدر (غلب) اغلبك جمعيدر غلبه ماده سندندر شجاعتك جسامتنه مقارنتيله غالب اولنلردر (قلل) معرفة اعاده اولندى اولك عينيدر (ترجمه) قله لر اوزره تحصن ايلدى نيجه ملوك * چون غزاة ايدوب احاطه فائده ويرمز جبال

واستنزلوا بعد عز عن معاقلهم * الى مقابرهم يا بئس ما نزلوا

(عز) غلبه وتعلى (معاقل) معقلك جمعيدر معقل وزن ومعناده ملجأ كه صغناجق يرملاذ كبى (يا بئس) يا قوم تقديرنده منادى محذوفدر (ما نزلوا) نزولهم تقديرنده دركه ما مصدريه در (ترجمه) ملجأ رفعتدن ايتديلر نزول ▪ اسفل قبره پريشان حال وبال

ناداهمو صارخ من بعد ما دفنوا * اين الاسرة والتيجان والحلل

(صارخ) فرياد ايدجى صايح كبيدر (اسره) سريرك جمعيدر تخت معناسنه (تيجان) تاجك جمعيدر (حلل) حله نك جمعيدر (ترجمه) كلدى زوارك برى ايدوب ندا * قنده دولت تاجى حله جله مال

اين الوجوه التى كانت محجبة * من دونها تضرب الاستار والكلل

(وجوه) وجهك جمعيدر ذكر جزء اراده كل طريقيله وجودلركه انواع محاسب قصد اولنور (محجبه) وزن ومعناده مخدره در (استار) ستره نك جمعيدر عربيدر (كلل) كسر ايله كله نك جمعيدر جيبنلك كه فارسيده پشه خانه ديرلر بورنجك

وياشبيكه اولور ياز كونلرى سككدن وقيشلرده صوغقدن محافظه ايچون ملحفه اوزره نصب اولنور بو بيتك اولندن عاطفه ساقطه در واين الوجوه تقديرنده اين الاسره اوزره معطوف اولور (ترجمه) قنده درخوبان برقعدارلر * پرده لرله حفظ اولور روزوليالى

فافصح القبرعنهم حين سائلهم * تلك الوجوه عليها الدود ينتقل

افصح بيان واظهار واعلان ايلدى ديمكدر (سائلهم) سأل عن حالهم تقديرنده در هر نظره اعتبار ايله امعان ايدن اهل عبرته شمولى ملاحظه سيله فاعلى ذكر وايراددن حذف ايله تعميم انسب كورندى مصرع ثانى كه ايكى مبتدا برخبر ايله جمله سى حاليه در (دود) قورد لركه اتده وسائر اشياده پيدا اولور قارسيده كرم ديرلر (مأل) اول نازونعيم ايله پرورده كلنهال خوبان صاحب حسن وجمال قبره وارد قلرنده هركيمكه ملاحظهٔ عاقبت انديش ايله حاللرينى تفكر ايليوب سؤال مقامنه وارر سه قبرلرى انلرك حقيقت حاللرينى لسان فصيح حال ايله بيان ايدوب بودار فانينك عاقبت كارى بودركه شاهدى اول حسن وجمال مجلى اولان يوزلر اوزره حالا نيجه بوزيبك اثرفنا اولان ديدان بى پايان مكان طوتوب بريردن آخر محله نقل وبلامانع انى يازدهٔ حقارت ايلمكده در دوافادهٔ خبر ايدر (ترجمه) قبرى احوالن بيان ايدرانك * جاى دودومور دراول خوش جمال

قدطال ماكلوا منها وماشربوا * فاصبحوا بعد طول الاكل قدا كلوا

(فيهاوهم شربوا) نسخه در (ترجمه) كرم كرما كرم ايتمكده انى * اكل وشرب صبح وشام ايله نوال

وطال ما كثروا الاموال وادخروا * فخلفوها على الاعداء وارتحلوا

(ادخروا) ذخيره ايدوب مخزون كيلار حفظ ايلديلر ديمكدر (خلفوها) اول اموالى مخلفات يعنى فوتلرندنصكره دشمنلرى اولان وارثلرينه تركه ايليوب كندبلرى حساب وبلكه عذاب اخرويسنى اختيار ايلديلر (ترجمه) خيلى دم تكثير ايله حفظ ايتديلر * دشمنه قويدى ايدوب چون ارتحال

وطال ماشيدوا دورالتحصنهم * ففارقوا الدور والاهلين وانتقلوا

(شيدوا) متين ومستحكم يابديلر ديمكدر (دور) دارك جمعيدر (لتحصنهم) نفس واموال وعيالى محافظه ايلمك ايچون ديمكدر (اهلين) جمع سالم اهالى كبى مفردى اهلدر بو بيتده (فى بروج مشيده) كريمه سى مآلنى تذكير وار در (ترجمه) يابديلر محكم سرالر حفظ ايچون * فرقت ايدوب قالدى اولده

داروعيال

اضحت مساكنهم وحشا معطلة * وساكنوها الى الاجداث قدرحلوا

(اضحت) كانت مألنده اولور (وحشا) اكل وشربه شايان اولان اشيادن خالى وحشتزاركه خبر اولور (معطلة) استعمالدن متروك اولدقلرى حالده اول مساكن ديمكدر (اجداث) لفظ كريمدر قبر معناسنه اولان جدث لفظنك جمع قلتيدر كورستان معناسنه در مصرع ثانى مبتدا وخبر جمله سى حاليه در (ترجمه) وحشت آباد اولدى هپ مسكنلرى * ترك ايدوب قبره ايدنجه ارتحال

سل الخليفة اذ وافت منيته * اين الجنود واين الخيل والخول

(خليفه) پادشاهدركه اعظم اهل ظاهردر (منيه) موت (وافت) وفا ايلدى يعنى ايرشدى ويتشدى (خول) دائره وحشم وخدم (ترجمه) وقت موتى ايرسه شاهه قيل سؤال * لشكر وخيل وحشم نولدى نه حال

اين الكنوزالتى كانت مفاتحها * تنوء بالعصبة المقوين لوحملوا

(كنوز) جمعدر مفردى كنز كنجدن معربدر يره دفن ايله حفظ اولنان مالكه بو بيت (آتيناه من الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولى القوة) كريمه سندن مقتبسدركه قارون ملعون ومال مدفونى حقنده نازلدر (تنوء) آغر يعنى ثقيل اولور (عصبه) اوندن قرق عدده وارنجه اولان كروه رجال (مقوين) حيوانى كوجلو وقوتلى بوانادېمكدرلكن بونده رجالده مستعمل اولمغله انلرده استعمالى قانون لغت اولان قوى معناسنه در (ترجمه) قنده اول كنزلك عجب مفتاحلرى * كيم تحمل ايتميه نقلن رجال

اين العبيدالتى ارصدتهم عددا * اين الحديد واين البيض والاسل

(عبيد) عبدك جمعى بنده كان معناسنه (ارصدتهم) سن انلرى كوزجى قودك ديمك (عدد) ضمله عدّه نك جمعيدر ايام شديده ايچون حاضر ايلدكلرى آلات وبساط وعسكر (حديد) دموركه مراد زرهدر (بيض) كسر ايله در مفردى بيضه زرهك طاسى كه باشه كيررلر خود واشق وتوغلغه ديرلر ياخود حديد كسكين قره دمور قلج (بيض) مجلى ومصيقل يوزلى قلجلر (اسل) لطيف مزراقلردر (ترجمه) قنده اول قوللركه حفظكده ايدى * قنده در شمشير وآلات جدال

اين الفوارس والغلمان ماصنعوا * اين الصوارم والخطية الذبل

(فوارس) آتلولر (غلمان) كسر ايله غلامك جمعيدر (صوارم) كسكين قلجلر (الخطيه) الرماح الخطيه ديمكدركه موصوفى مقامنه قائم اولمش خطنام محلده

ياپندقلرى مزراقلر مراددركه برنه صاحبى يوررر (الكاتبين بسمر الخط ماتركت* اقلامهم حرف حسم غير منعجم (سمر) اسمرك جميدر مزراق مراددر (ذبل) فتحه لرله اينجه دقيق معناسنه كه جمعى ضمه لرله درخشبه وخشب كبى (ترجمه) قنده درفارسلرك خادملرك* تيغ ونيزه نولدى صال بول برمجال

اين الكفاة الم يكفوا خليفتهم* لما رأوه صريعا وهو يبتهل

(كفاة) ضمله كافينك جميدر قضاة وقاضى كبى (لم يكفوا) كفايه دن اولوب اصلى يكفيوا ايكن لم جزم كلمكله ياساقط اولمسى جزمنك علامتى اولوب نقل حركه ايله لم يكفوا اولدى (صريع) دوشمش يعنى مصروع (ترجمه) نولدى كافيلر ايرشمزمى شهه* كورديلر چون دوشدى ايدر ابتهال

اين الكماة التى ماجوا لما غضبوا* اين الحماة التى تحمى بها الدول

(كماة) جمعدر مفردى كمى وزن ومعناده شجيع ديمكدر (ماجوا) موج ماده سندن اولوب تكثر واضطراب ايلديلر ديمكدر (لما) لام حرف جر مكسور وما مصدريه در (دول) اولنده ضم ويا كسر ايله دولتك جميدر دولت ماله فتحله وحربده ضمله در (ترجمه) قنده موج اوران دلاورلر عجب* دولتك حفظ ايلين جندرجال

اين الرماة الم تمنع باسهمهم* لما اتتك سهام الموت تنتصل

(رماة) سابقلرى كبى جمع ومفردى رامى تير اندازدر (اسهم) سهمك جمع قلتيدر اوقلر (سهام) جمع كثرتيدر (تنتصل) اوق آتقده يارش ايدرديمكدر مسابقه معناسنه لكن بونده همان موتك ظهورندن كنايه در (فائده) اوق اتمق سنت سنيه احمديه در حتى پيشرو تيرانداز اولان سعد بن ابى وقاص عشرۀ مبشره دندر بوامرده نيچه كره امير الانبياء عليه التحايا حضرتلرينك (اللهم سدد سهمه) كبى سهم السعاده دعالرى آنك حقنده سر اجابته اصابت ايلمشدر وكنديلرى دخى كمانكشلك بيوروب حتى احد غزاسنده كتوم اسميله بنام كمان شريفلرينك كثرت رمايتدن ناشى سيه سى يعنى باشلرى سندقه اولوب قيرلغله عملدن قالوب اندن ماعدا بش عدد قوسلرى دخى اولمغله برينى دخى اخذ بيورديلر شفاى شريف صاحبى تحقيقى اوزره قتادة بن النعمان صحابى تبركا اول يايى الى آخر العمر حفظ ايلديكى تاريخ خميسده دخى مذكوردر (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة) كريمه سنده قوتدن مراد الهى رمى اولديغنى منبر اوزره اوچ كره تكرار ايله تفهيم بيوردقلرى عقبة بن عامر حضرتلرى روايت ايلديكى صحيح مسلمده مصرحدر (ترجمه) قنده راميلركه ايتزلرمى منع* كيم سهام مركه

يوقى هيچ مجال

هيهات مامنعوا ضيما ولادفعوا* عنك المنية اذ وافى بها الاجل

(ضيم) طاغك وسائر نسنه نك برطرفى وبونده برجزء قليل ومقدار حقير مراد اولور (ترجمه) چون بومذكورات ايتمز دفع موت* كادى وقت رحلت دار الجلال

ولا الرشى دفعتها عنك لو بذلوا* ولا الرقى نفعت فيها ولا الحيل

(رشى) هدى وزننده رشوتك جميدر (رقى) دخى اول وزن اوزره رقيه نك جميدر رقيه افسون وعزايم وتمايم كبى نسنه لردركه تركجه بوكى ومكر معناسنه (حيل) عنب وزننده حيله نك جمعيكه ايكى نوعدر برى شرعيه وبرى عرفيه در شرعيه اولان حيله لر كتب فقهيه ده مصرحدركه مثلا برخانه يه عدم دخول ايچون ثلاثه اوزره شرط ايلمه اول كمسنه يه برقاچ كيشيلر اخذ ايدوب زور ايله اول منزله ادخال ايدرلر بواشكرا معتبر در بعده چيقوب يينه اختيار ايله اول داره داخل اولسه طلاق واقع اولمز ومال اوقاف وايتامده دوره شرعى كبى وعرفيه دخى اقسام متعدده يه منقسم اولور مباح اولان قسمندندركه بعض دعوات واوقافك نتيجه سنى حمائل ايدوب تأثير فى الحقيقه حق تعالى دن اولديغنى مقر اولديغى حالده خير وبركاتنى معتقد اولمق كبى كه بو محلده مراد بودر وبعض نسخه ده المحل واقع اولمش مآللرى بردر (ترجمه) بذل رشوتله دخى دفع اولمبه* نفع قيلمز هم فسون سحر حلال

ما ساعدوك ولا واساك اقربهم* بل سلموك لها ياقبح ما فعلوا

(ما ساعدوك) سكا ياردم ايتمديلر (لا واساك) سكا لطف ونفع ايله نعمتلرنده تشريك ايتمديلر (ياقبح) نداسى تعجب وتفجع ايچون كلوركه كويا لسان شاهيدن بعد اليأس ديمك اولوركه اول خدم وحشمى بوقدر وقتدركه مراعاة خاطرنده اوزار ناس ومظالم ارتكابى امثالى امورى ارتكاب ايلمشكن عاقبة الامر بر وقت اضطرابم واقع اولدقده قطعا اعانتلرى اولمديغندن قطع نظر دنم كريبان حياتمى پنجۀ ملك الموته تسليم ايلديلر انلرك بوفعللرى نه قبيح كاراولور ديمك اوله (ترجمه) نه مساعدنه مواسى ايلديلر* ويرديلر موته زهى قبح فعال

ما بال قبرك لا يأتى به احد* ولا يطوف به من بينهم رجل

(بال) بونده حال وشان ديمكدر (يعنى) سنى ومبرى ندر وقبرنه حال وشان صاحبيدر ديمك اولور (ترجمه) سرندركه كيمسه كلمز قبريكه* هيچ طواف

ایتمزانی برذوالکمال

مابال ذکرک منسیا ومطرحا * وکلهم باقتسام المال قدشغلوا

منسی محمی وزننده اسم مفعولدر اصلی منسوی در (مطرحا) طرح ماده سندن افتعال بابندن اطتراح مصدرینک اسم مفعولیدر تاطایه قلب ایله ادغام اولنمشدر که اصلنده مطترح ایدی مطروح معناسنه در لکن افتعاله نقلده معنای زائد بودر که مطروحیتنه سبب بنه کندی اولدیغنی مفید اولور مقتضای بنای بابدر (ترجمه) نه سبب کیم ذکریکی طرح ایتدیلر * مالکی قسمتله ایدوب اشتغال

مابال قصرک وحشالا انیس به * یغشاک من کنفیه الروع والوهل

(کنف) جانب وطرف (روع) وزن ومعناده خوف (وهل) عطف تفسیر اولور فی الاصل شی معناسنه الفاظ متتابعه دندر وهله اولاده دیرلر یعنی ابتدا واقع اولان شی وامرده دیمک اولور (ترجمه) سری نه قصرک که موحش بی انیس نلش ویسدن خوف ایله جسم اولدی نال

لاتنکرن فمادامت علی ملک * الا اناخ علیه الموت والوجل

(مادامت) دنیا طوردقجه دیمکدر کانت نسخه در (اناخ) چوکردی ودوه یی اوتورتدی (وجل) خوفدر (ترجمه) ایتمه انکار ایلر اولسه شه دخی * اشترموته برین حالا اجمال

وکیف یرجو دوام العیش متصلا * وروحه بحبال الموت متصل

(حبال) مهمله ایله حبلک جمعیدر اورغان وایپ که رسن وحبل دخی دیرلر وهالت آلتدن غالطدر (ترجمه) عیش دائم دنیه ده ممکنمی هیچ * پای روحه حبل موت اولمش عقال

وجسمه لنبیات الردی غرض * وملکه زائل عنه ومنتقل

(بنیات) صمله دیوار معناسنه در (ردی) سقلی در (غرض) سبرکه بوته دیرلر وزن ومعناده هدف کبی (ترجمه) جسمی تیرموته اولمشدر هدف کیم اصابتله کلور ملکه زوال (نطق دیکر)

الا اهل الی طول الحیاة سبیل * وانی وهذا الموت لیس یحول

حضرت زهرادن فرقتی بابنده صادر اولان اشعاردندر (انی) فتح وقصر ایله در محذوف تلک لفظنک خبریدر (یحول) انقلاب وتغیر ایدر دیمکدر (ترجمه) وارمیدر طول حیاته برسبیل * بوقدر اولمز موته حائل ای رحیل

فانی وان اصبحت بالموت موقنا * ولی امل من دون ذالک طویل

(موقن) برامرده یقین حاصل ایدن کشی (ترجمه) کرچه موتی بن یقین بیلدم ولی * اندن امیدم در افزون وطویل

وللدهر الوان تروح وتغتدی * وان نفوسا بینهن تسیل

(نفوس) نفسک جمعیدر بونده مراد ادم ساندر (تسیل) سیلان ایدر یعنی آقر دیمکدر (ترجمه) وار تلون روزکاره صبح وشام * قان رواندر چون شفق موت ایله نیل

ومنزل حق لامعرج دونه * لکل امرئ منها الیه سبیل

(معرج) تفعیلدن مفعول صیغه سیله اسم مکاندر (ترجمه) یوق مقام حقدن اوزکه منزله * هرکسه وار دهرده اکه سبیل

قطعت بایام التعزز ذکره * وکل عزیز ماهناک ذلیل

(تعزز) عزت اظهار ایلمک (ذلیل) عزیزک ضدیدر (ترجمه) عزتم وقتنده ذکرین ایتمدم * بویله ایدن هر عزیز اولور ذلیل

اری علل الدنیا علی کثیرة * وصاحبها حتی الممات علیل

(علل) کسر ایله علتک جمعیدر (کثیرة) اری فعلنک مفعول ثانیدر (ترجمه) بنده کوردم کثرت اوزره چون علل * بویله اولان موته دک اولور علیل

وانی لمشتاق الی من احبه * فهل لی الی من قد هویت سبیل

(مشتاق) شوقدن افتعالک مفعولی اولوب اصلی مشتوق ایدی (هویت) کمال محبتله تعلق ایلدم دیمکدر (ترجمه) اولمشم تحقیق مشتاق حبیب * واری محبوبه عجبا که برسبیل

وانی وان شطت بی الدار نازحا * وقدمات قلبی بالفراق جمیل

(شطت) بعید اولدی دیمکدر (نازحا) بعیدا معناسنه مفعول مطلق اولور فقعدت جلوسا کبی (جمیل) تنوین تکثیر ایچوندر (یعنی) چوق صاحب جمال ویا چوق خلق جمیل صاحبی دیمک اولور (ترجمه) دار بعیز دور ایتدی دوران کرچه کیم * سابقا موت ایله کتدی چوق جمیل

فقدقال بالامثال فی البین قائل * اضربه یوم الفراق رحیل

(امثال) مثل لفظنک جمعیدر غلطنده مصالدر برلر (بین) فرقتکه بینونت معناسنه (یعنی) بر اهل حکمت باب فرقتده برسوز سویلیوب معنیدار ونکته آمیز اولغله عبرت اهلی میاننده مثل سائر اولمش دیمکدر مقول محذوفدر فقد قال

كلاماتقدبرنده دور (اضرب) ضرب ماده سندن تفعيلات مضارع نفس متكلميدر (يعني) چوق چوق اول مثلي بن ايراد وتذكير ايدرم ديمكدر (رحيل) مثلك مألي رحيلدر ديمك اولور (ترجمه) كلدي امثال ايچره فرقتده بوسوزيو فرقتده چوق چوق ايدرم مثيل

لكل اجتماع من خليلين فرقة * وكل الذي دون الفراق قليل
(خليل) مطلقا دوستدر صديق كبي ومثل مذكر بودوكه مألي ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) ايكي دوستك جمعي فرقت ياب اولور * بيقرار اولان وصال اولور قليل

وان افتقادي فاطما بعد احمد * دليل على ان لايدوم خليل
(افتقاد) فقددن افتعالدر (فاطما) فاطمة ايكن وزن ايچون وبارجاله منزله سنه تدريج ايله تحليل ايچون ترخيم اولندي (احمد) غيرمنصرف اولغله جربدلي اولان فتحه يي اشباع ايله وزني تكميل اولندي (ترجمه) حضرته پيرواولوب زهرادخي * كتدي چونكه دائم اولمزهيچ خليل

وكيف هنالك العيش من بعد فقدهم * لعمرك شيء ما اليه سبيل
(فقدهم) ضمير جمع تثنيه مقامنده ايراد اولندي اعداد شفعيه ده اقلي ايكي اولقدن ناشيدر اعداد وتريه ده اقل جمع اوچدر (اثنان ومافوقهما جماعة) جموع شفعيه يه خاص اولديغي خاتم الاولياءدن مرويدر (عمر) فتحه لغتدن بقا معناسنه درعمر كبي وبونده قسم ايچون كلمشدر (ترجمه) اولمز انلرسز صفاي عيش ودم * عيشه رغبت ايلم تحقيق بيل

سيعرض عن ذكري وتنسى مودتي * ويظهر بعدي للخليل عديل
(تنسى) فراموش اولنور ديمك (عديل) مثيل وشبيه ودنك (ترجمه) يادا ولنم حمه نسيان ايرم * بن كيدنجه بولنه نيچه عديل

وليس خليلي بالملول ولا الذي * اذا غبت يرضاه سواي بديل
(ملول) فعول ملالتده تدريجزون ودليكرفته (بديل) بدل (ترجمه) دوستم اول اولمز كه بندن اوصلنه * غيبتمده هم ايده غيري بديل

ولكن خليلي من يدوم وصاله * ويحفظ سري قلبه ودخيل
(دخيل) بركيمسنه نك امورينه مداخله ايدن كيشي (ترجمه) دوستم اولدركه بوله وصلي دوام * حفظ سر ايده اولوب كاره دخيل

اذا انقطعت يوما من العيش مدتي * فان بكاء الباكيات قليل
(بكاء) يرينه عزا ايله واقع اولمشدر (باكيات) تعبيريله نسوان مراد اولور زيرا اظهار

حزن وفغان ونوحه اكثريا زنانه مخصوص ودورودراز كريان اولمق انلردن محسوسدر ولكن مردان مستورالاحزان ومنتهيان شرع ذيشاندر (ترجمه) مدت عمرم بولنجه انقطاع * ناله كار تعزيت اولور قليل

يريد الفتى ان لايموت حبيبه * وليس الى ما يبتغيه سبيل
(حبيبه) يرنده (ويهرما) دخي نسخه دريك زياده يير اولوردي ديمكدر (يبتغي) طلب وتمنى ومراد ايدر ديمكدر (ترجمه) دوستك استرحياتن دوست اولان * يوق ولي بومطلب ايچون هيچ سبيل

وليس جليلا رزء مال وفقده * ولكن رزء الاكرمين جليل
(جليل) جيله امرحسن معناسنه خيردر (رزء) ضم مهمله وزاي ايله نقصان ومصيبتدر ليس نك اسميدر وزن ايچون تأخير اولنمشدر (ترجمه) ماله كلمك خوش ذكل نقصان ولي * اندن اصعبدر كرامك فقدي بيل

لذلك جنبي لايؤاتيه مضجع * وفي القلب من حر الفراق غليل
(يؤاتي) وزن ومعناده يوافق ويطاوع كبيدر (مضجع) ملحفه كه دوشك وياتق فارسيده جامه خواب دينور (غليل) نقطه ليدر عطش كه صوسزلقدر ظمأ كبي (ترجمه) انك ايچون جامه خوابه ياتمزم * فرقت ايتدي بيت قلبي پرغليل

(نطق آخر) فاهلا وسهلا بضيف نزل * واستودع الله الفا رحل
(اهلا) فعل محذوفك مفعوليدر تقديري اتيت اهلا يعني كويا كندي اهل واولادك اولان دائره يه كلدك اجنبي يوقدر اويله بيل ديمكدر (سهلا) دخي اتيت موضعا سهلا يعني سهولتلي يره اياق باصدك عسرت كورمزسين ديمكدر (استودع) وديعه ماده سندن استفعالك نفس متكلمي (الف) دوست معناسنه كسر ايله الفتدندر (ترجمه) مرحبا اي ميهمانم پيري بالك اعتدال الوداع وقت جواني ايلدي چون ارتحال

تولى الشباب كان لم يكن * وحل المشيب كان لم يزل
(كان) اصلنده كان دن تخفيف اولندي (ترجمه) كندي چون وقت جواني كلمامش كبي اولوب * كلدي پس ايام پيري بردخي بولمززوال

كان المشيب كصبح بدا * واما الشباب كبدر افل
(افل) طولندي ديمكدر مصدري افول غروب معناسنه (ترجمه) صبح صادق كبي اي غافل كوروندي شيب ريش * هم جواني آفل اولدي بدروش بوحسب حال

سقى الله ذاك وهذا معا * فنعم المولى ونعم البدل

(سقى الله) الله رحمت ایلسون دیمکدر استعاره اولنمش (ترجمه) ایلیه رحمت خدا پیری جوانی به معا * ایکیسیده خوش که و برمشدر قدر بیزوال

(نطق دیکر) یمثل ذو العقل فی نفسه * مصائبه قبل ان تنزلا

(ذو العقل) عارف آگاه معناسنه در ذو الجهل قرینه سیله که مراد انسان کاملدر (فائده) ابن میلق شاذلی مکاتبنده بیورر صوفیهٔ کرام عندنده انسان دیو تبعیت احمدیه ایله تحقق ایدوب و بو طوره اوزره من طرف الله عز وجل مؤید ومبجل اولان نفس نفیس اکمله دیرلر که عباد الرحمن فی الحقیقة انلردر سائرلری عبد مسخرة الله درکه بیورر (سخر لکم ما فی السموات وما فی الارض) وذوی العقول واولوا الالباب دخی انلردر که عبد ذات اطلاق اولنور حتی بو صلاة شریفه ده اللهم صل علی محمد عبد ذاتك دیمشلردر (ترجمه) ظن ایدر نفسنده عاقل هر بلایی کلمدین * لوحهٔ وهم اوزره برصورت ویروب محض خیال

فان نزلت بغتة لم ترع * لما کان فی نفسه مثلا

(لم ترع) خوف ایلدی دیمکدر که قلب وعقل معناسنه اولان روع ماده سندندر (لم ترعه) نسخه سی فاسددر زیرا لازمدر متعدی دکل ووزنه دخی مخلدر (ترجمه) دفعةً کر نازل اولسه ایلمز خوف وفزع * لوحهٔ نفسنده اندن ایلدی چون رسم مثال

یری الامر یفضی الی آخره * فصیر آخره اولا

رأی الامر دخی نسخه در مراد ایلادی مذکوردر یفضی فا ایله افعالدندر انجام بولور و نتیجه ویرر نهایته واصل اولور دیمك آخرلر کسر ایله اولك ضدیدر (ترجمه) چون خیالنده نهایت بولدی اول کار کریه * عاقبت اندیش اکا ایلر مقدم انتقال

وذو الجهل یأمن ایامه * وینسی مصارع من قد خلا

(ذو الجهل) بی عرفان (مصارع) مصرع افظنك جمعی سلیقا دوشدیکی یرلر معناسنه (خلا) مضی وذهب دیمکدر که کچن اوتودلوردیرلر اوتتق ایسه احمق کاریدر حتی ترکی ضرو یده برکره دوشدیکی قویو مشهوردر (ترجمه) اهل جهل اولور حوادثدن امین روزکار * عبرت آلمز وقعهٔ سابقه دن اولمز اهل حال

فان بدهت صروف الزمان * ببعض مصائبه اعولا

(بدهت) بداهة ظهور ایلدی دیمکدر صروف حوادث (اعول) عویل وفریاد

وفزع ایدر دیمك آخرنده اولان الف لاشباعدر (ترجمه) بالبداهة ایرسه ایامنك بلاسندن اکا * بعض شدت ایده مفریاد و فزع عنف وجدال

ولو قدم الحزم فی نفسه * لعلمه الصبر عند البلا

(حزم) احتیاط ایدوب آگاه بولنمق (ترجمه) احتیاطی ایلسه دوربیش فکری اولا * صبری ایلردی افاده اول بلاده احتمال (نطق اخر)

اذا اجتمع الافات فالبخل شرها * وشر من البخل المواعید والمطل

(مواعید) موعودك جمعیدر موعود وعد معناسنه (مطل) دفع وتأخیر (ترجمه) جمیع آفتك شری بخلدر اما انکده شری وعد ومطلدر بیل

ولا خیر فی وعد اذا کان کاذبا * ولا خیر فی قول اذا لم یکن فعل

یعنی وعدك خیری انجاز ایله درکه صادق الوعد اولمق محسناتدندرکه خلف قبیحدر وکلامك دخی خیر وبرکتی سوزك عهده سندن کلوب قوتدن فعله کلورسه ونتیجه پذیر اولوب مآل مقالی اجرا ایله صلحجی مردانه حرکت ایدرسه در والا (قوله بوله) مثلی بو محلده ضرب اولنور (ترجمه) اولان وعدنده کاذب خیری یوقدر * سوزی کل عهده سندن اولمه مهمل

اذا کنت ذا علم ولم تك عاقلا * فانت کذی نعل ولیس له رجل

(مآل مقال) علمایه عقل لازمدر علم برعالمده عقلندن زیاده اولسه کندی صاحبنی سبب قتل اولوروبر عکس اولسه یعنی عقلی علمندن زائد اولسه الحاده دوشر زیرا تدقیق اموره دقته عقلی آلت اولوب انی اعمالده علم مدار اولغله حفظ وصیانت ایلسه کرك ایدی عدمیله محفوظ اولیوب مقدرات الهیه دن خبردار و آیات واحادیثدن واحکام مجتهدیندن وکشوفات اهل الله دن آکاه اولمز پس عقل کندینه داهیه اولور نعوذ بالله تعالی زیرا عقل عضو کبیدر ازجمله مثلا ایاغی اولمیان کسنه نعلین صاحبی اولمق محل استعمالی اولمدیغی سببدن مقیدیدکادر (ترجمه) اولورسك عالم بی عقل اولورسین اما قسمز نعلی اولماغه مماثل

وان کنت ذا عقل ولم تك عالما * فانت کذی رجل ولیس له نعل

بو بیت بیت سابقك عکسی وضدیدرکه علمی اولمیان کسنه عقلی اولسه دخی عریان کبیدر (ترجمه) اولورسك عاقل بی علم بکتر * نعلسز برقدم اهلینه جاهل

الا انما الانسان غمد لعقله * ولا خیر فی غمد اذا لم یکن نصل

(غمد) قین که نیام وغلاف دخی دیرلر و نانی اولك عینیدر (نصل) نون ومهمل ایله

دمرن ویلمان که اوق وقلج وبیچاق وجز راق درت شیده مستعملدر بو بنده وجود
انسانی نیامدر وعقل سیف قاطعده استعاره اولنوب اول تیغه نصل دخی
اثبات اولندی لکن نصل بونده ارادهٔ کل ایله مطلقا شمشیر معناسنه در
(ترجمه) کشی عقلك غلافیدر اکر کیم * بلا تیغ اولسه قین خیرا یتمزای دل

(نطق آخر) لو کان هذا العلم یحصل بالمنی * ما کان یبقی فی البریة جاهل
(منی) امنیه لرکه آرزو وامید وبلاسعی تمنی ومیل سازج (ترجمه) اکر علم
خدا امید ایله حاصل اولیدی * خلایق جمله عالم اوله بولنمزدی جاهل

اجهد ولا تکسل ولا تك غافلا * فندامة العقبی لمن یتکاسل
(اجهد) کسر ایله امردر جهد یعنی سعی وجد ایله دیمکدر که علم الهی یه نظرله
مجاهده قصد اولنور که آکاه کارید رضدی غفلتدر (لا تکسل) علم بابندن نهی
حاضردر ثقیل اولمه اظهار شوق ایله دیمك (عقبی) موصوفی محذوف صفتدر
دار عقبی که اعقاب وعقاب وپشیمانلق محلی (ترجمه) جهاد وشوق ایله
سعی ایله اولمه غفلت اوزره * که عقباده پشیمان اولسه هر کیم اوله کاهل (نطق دیکر)

رضینا قسمة الجبار فینا * لنا علم وللاعداء مال
(جبار) اسماء حسنادندر مصطلح معناسنه که جبر کسر بوندندر یاخود اکراه
والجاء معناسنه اولان جبردن اوله که مقدراتی البته اجرا ایدیجی دیمك اولور
اکرچه حرف داله جبر وقدر بحثی مفصلدر لکن بو محلده دخی تعبیر دیکر ایله
مصور واجمالا محرر قیلنور که عبدك افعال اختیاریه سنده مذاهب عدیده
واردر جبریه دیرکه عبدك فعلنده عبددن اصلا قدرت یوقدر تأثیر انجق قدرت
قاهرهٔ جبار تعالی دندر واشعریه دیرکه اراده مزده مجبور افعالمزده مختارز
ومعتزله دیرکه عبدك فعلی کندی قدرتیله در فقط ایجاب واضطرار یوقدر وفلاسفه
دیرکه عبدك فعلی ایجاب ایله در تخلف ممتنعدر وبو مسلك مواقفده مقرر اولدیغی
اوزره امام الحرمیندن دخی منقولدر لکن شرح مقاصدده دیرکه امام الحرمین
ارشاد نام اثرنده جمیع حوادثك حدوثی الله تعالینك قدرتیله در دیدیکنی
نقل ایدرب مواقفده کی سخن امامه افترادر دیمش اولدی استاذ ابو اسحق
اسفراینی دخی بیورر که عبدك اصل فعلی ایکی مؤثر قدرتك مجموعیله در وابو بکر
باقلانی دخی دیرکه عبدك فعلی مجموع قدرتین ایله در لکن قدرة الله اصل فعلده
مؤثردر ووصف فعلده عبدك قدرتی مؤثردر یعنی عبددن صادر اولان فعل
یا طاعت ویا مباح ویا معصیت وصفیله اولمق صورتیده در اما ابو الهدی ابو منصور

ماتریدی

ماتریدی رضی الله عنه بیورمشلرکه واکثر اهل سنتك دخی مسلکی بودر که
عبدك فعلی ایجادا قدرت قدیر تعالی ایله وکسبا عبدك قدرتی ایله واقع اولور
مقدور واحد ایکی قدرت تحتنده داخل اولمقده جهتلری مختلف اولدقده مانع
یوقدر که جهت ایجاد حق تعالینك مقدوری وجهت کسب عبد خدانك
مقدوریدر وخلق آلته محتاج دکلدر اما کسب آلت ایله در وکسب محل
قدرتده در خلق محل قدرتده دکلدر وکسب ایله قادر منفرد اولمز اما خلق ایله
منفرددر بونده اهل تحقیق دیدیلر که عبد بالاختیار فاعلدر دیمك عبد افعالنی
قصد واراده ایله موجد اولور دیمکدر مع هذا حق تعالی خلق افعالده مستقلدر
ودخی مقدور واحد جهتلری متحد اولان ایکی مستقل قدرت تحتنده داخل
اولمز که بو سخنك متانتی بی شبهه در بو مضیقدن تخلیص کریبانده خلق حقك
وکسب عبدكدر دیمك لازم کلدی لکن عبدك قدرتی محضا مداردر عبدك
صرف قدرت ایتمسی آلته مباشرتدر ممکن اولان فعلی قصد ایله اما خالق
تعالینك صرف قدرت ایتمسی اول فعل ممکنی ایجاد ایله در ودخی فعل تعبیری
عامدر اما خلق اسمی باری تعالی یه خاصدر کسب اسمی عبده خاص اولدیغی کبی
اشته بو تقریر کفایه بضا بونده موجوددر یعنی خالق تعالی عبدده قدرت
خلق ایلدی عبد اول قدرت ایله فعله وترکه قادر اولور واراده دخی خلق ایلدی
عبد اول اراده ایله فعلدن ویا ترکدن برینی ترجیح ایدوب پس قدرتی
علی وفق الاراده تعلق ایلینه آلات ودواعی بی صرف ایلدیکی عقبنده
الله تعالینك دخی اراده وقدرتی اول فعلی خلق ایتمکه تعلق ایلیه که خالق تعالی
خلق ایلمکده عبدك اول فعلی اولا اراده سی شرط عادی اولدی وبو اراده نك
مقتضاسی ترجیحدر پس محذور یوقدر اشته بو قید ایله جبر ویا مذهب اعتزاله
رجوع دخی لازم کلمز فعلی عبده اسناد کسبی سببیله در ضرب زید عمرا کبی
ضربنی زیده اسناد حقیقت لغویه در وحقه اسناد ضرب انی خلق ایتمسیله در
پس فعل عام اولدیغنده شبهه یوقدر اکن اشعری اختیاری وفعلی دخی
الله تعالینك مخلوقیدر دیمکله فعلی عبده نسبت ایده مدی پس جبر متوسطدن
خلاص ممکن اولمدی اما امام الهدادن اولان تقریرده اصلا جبر یوقدر قالدیکه
بو افعال عباده ده تفصیل علم واردر انی اولان ترك مناظره ایله تفویض العلم
الی الله ایدوب رضا وتسلیمدر دیو اصفهانی وشیخ اکمل وصیت ایلمشلردر فقیر
دیرمکه قضا خالق تعالی طرفندن اولمغله رضا واجبدر لکن مقضی یه رضا

لی

واجب دکلدر زیرا خلق طرفنده در وبونی مؤیددرکه اعوذ برب الفلق من شر ما خلق بیورلدی انکیچون بعد الوقوع عدم تحمل بیانیله تیسیر ورفعیله نیازاولنورکه (رب انی مسنی الضر) وسبحانک انی کنت من الظالمین) (ورب لاتذرنی فردا) دیو رجامند اولوب وصابر ومؤمن وخاشع اولمرینه مناجاتلری مانع اولمیوب مستجاب الدعوه اولمشلردر اشته قضا ایله مقضی بونقر برایله تفریق اولنور (ترجمه) قسمت جباره راضی اولمشز * بزه ویردی علوم اعدایه مال

فان المال یفنی عن قریب * وان العلم باق لایزال

بو بیتده فنا وبقا اضداد دندر ومفهومی بیت سابقه دلیلدر وشعر لاحقه مشیلدر (ترجمه) مال دنیا فانیدر چوق اولسه ده * علم حق باقیدر اول بولمز زوال (نطق آخر)

ان الغنی هو الغنی بقلبه * لیس الغنی هو الغنی بماله

(هو) ضمیر فصل برای حصر کلمشدر (مفهوم) والله الغنی وانتم الفقراء آیه کریمه سی مفهومنجه غنی اولمق انجق قلبله یعنی مقلب القلوبه ربط دل ایله اولورکه غنی حقیقی خالق تعالی وفقیر حقیقی مخلوق خدادرکه هرآن قیاملری تجلیات ربانیه ایله اولوب برآن تربیه سی منقطع اولسه محو ومنعدم اولورلر قالدیکه ماسوانک بری برینه نسبتله غنالری بنه حقه ناظردر حقلک مقبولی اولان امر ایله استغنا ایدنلر غنی ومبغوضی اولان شیء ایله غنا ادعا ایدنلر انلره نسبتله فقیر اولمش اولورلر مطلوب اولان غنای قلبدر غنای مال دکل (ترجمه) غنای قلبله اولور غنی کس * غنی ایدن کشی یی صانمه کیم مال

وکذا الکریم هو الکریم بخلقه * لیس الکریم بقومه وباله

(کریم) صاحب کرم (خلق) ضمله در مراد حسن خلق (آل) اهل واولادکه زینت حیات دنیادر (ترجمه) کریم ایدن کیشی یی حسن خلق * کریم اولمز چوق اولسه قومله آل

وکذا الفقیه هو الفقیه بحاله * لیس الفقیه بنطقه ومقاله

(فقیه) مطلقا عالم معناسنه در صکره خاصة عبادات ومعاملاته متعلق اولان مسائل اصولیه وفروعیه یی عالم اولان کمسنه یه فقیه دیدیلر (خلاصهٔ معنی) عالم فی الحقیقه کندی نفس ناطقه سنک حالنی بیلن کمسنه در یوخسه قوت نطقیه سی اولوب خوشکوی وضرب نطقه قادر سلاست ادا وسلامت انشایه

مالک

مالک اولان کمسنه عالم دکلدر (ترجمه) کذلک عالم اولدر حالی بیله * دکل عالم اوکیم اوله خوش اقوال (نطق دیکر)

فلا تکثرن القول فی غیر وقته * وادمن علی الصمت المزین للعقل

(ادمن) اکرام بابندن امر در ادمان ایله یعنی دوام اوزره التزام ایله دیمکدر (صمت) سکوت (مزین) تفعیلدن فاعل صیغه سیله صفتدر (ترجمه) بیوقت مجلسده پرکو اولمه سن * زینت عقل ایله صمتی ای کوکل

یموت الفتی من عثرة بلسانه * ولیس یموت المرء من عثرة الرجل

(عثره) سورچمک لغزش معناسنه (ترجمه) زلهٔ قول اولدی قتلک موجبی * زلهٔ پای ایله قتل اولمز رجل

فلا تک بثاثا القولک مفشیا * فتستجلب البغضاء من زلة النعل

(بثاث) نشرده مبالغه ایدن کمسنه در (مبثاثا) دخی نسخه در مکثار وزننده معناده فرقی آزدر (مفشی) شایع ایدن کشی (بغضاء) شدت بغض (زلهٔ نعل) لغزش پاکه اباق سورچمک یعنی برکمسنه نک برکره اباغی سورچمسی نقل وافشا ایلسک امر جزئی ایکن اول کمسنه نک سا که عداوت کلیه سنه سبب اولور دیمکدر (ترجمه) ایتمه افشا هر ایشی کیم جلب ایدر بوسا که بغضی برایاق سورچمکدن اول (نطق آخر)

وفی الحلق احیانا لعمری مرارة * وثقل علی غض الرجال ثقیل

(حلق) مهمله ایله بوغاز حلقوم وکلو معناسنه (احیان) جمعدر مفردی حین وقت وزمان معناسنه در (لعمری) لام قسمله حیاتم حقیچون دیمکدر قسمده فتح عین لغتدر (ثقل) ثقلت اغرلق (غض) کسر ومعجمه ایله برکمسنه نک قدر وحرمتی نقصان اولمق (معنی) بعض وقتلرده برحالت تلخی وثقلت بنم بوغازمده تحقیق محسوسمدر یعنی (ع) یلدزی دوشکون اولور پادشهم معزولک) نطقنجه عزل ودنائت اهل مناصبه هرنقدر تنزل وانحطاطی سببیله ثقیل ایسه اندن دخی اثقل برحالت عقلی معنوی مشاهده ایدرم دیمکدرکه سببی بیت ثانیده کلسه کرکدر ان شاء الله (ترجمه) انفسی برثقلت احساس ایدرم کاهیجه کیم * اهل منصب عزلنه غالب کورینور اول ثقیل

لم ار انسانا یری عیب نفسه * وان کان لایخفی علیه جمیل

(معنی) عیب نفسه مشغول برکسنه کورمدمکه من عرف نفسه عرفانته مائل اوله بلکه تجسس وآخرلرک عیوبنی تفحص طرفنه مائلدرلر مع هذا حسن

وقبح وجمال وجلال تمييزنه قدرتلری دخی اولسه بنه جميل ظاهره توجه نسگاه ايليوب نصب عينلری احوال ناس وحوادث روزكاردر اثرده وارد اولمشدركه سعادت اول كمسنه يه كه كندی عيبی كندينی ناسك عيبنه صرف وقت ايلمكدن مشغول قيله (ترجمه) كورمدم بركسه كندی عيب نفس درك ايده * اولسه ده ظاهرا اگرچه حسن هركار جميل

ومن ذا الذی ينجو من الناس سالما * وللناس قال بالظنون وقيل

(قال وقيل) ايكی اسمدر گفت وگو معناسنه كه تركجه ده ديدی قودی ديرلر (ترجمه) كمسه قورتلمز لسان ناسدن دنياده هيچ * سوء ظن ايله ايدرلر بربرنه قال وقيل

اجلك قوم حين صرت الى الغنى * وكل غنی فی العيون جليل

(ترجمه) كرغنی اولدكايسه اجلال ايدر قومك سنی * هرغنی اولمش نظرده غيره نسبتله جليل

وليس الغنى الا غنى زين الفتى * عشية يقری اوغداة ينيل

(يقری) ضيافت ايدر يعنی خانه سنده مهمانه اليقور ديمكدر (ينيل) انالة يعنی لطف وكرمه نائل ايدر ديمكدر (ترجمه) بيل غنای زينت دنياكه ايلر صاحبی * كيجه مهمانه كرم كوندزدخی لطف جزيل

ولم يفتقر يوما وان كان معدما * سخی ولم يستغن قط بخيل

(ترجمه) اولسه ده تنكدست فقره مبتلا اولمز سخی * كثرت مال ايده اولسه هم غنی اولمز بخيل (نطق آخر)

صن النفس واحملها على ما يزينها * تعش سالما والقول فيك جميل

(تعش) تعيش ايكن امر جواب واقع اولمغله مجزوم اولمق اجوفده سقوط وسطيدر (فيك) فی شانك وفی حقك تقديرنده در (يعنی) نفسكی صيانت ايليوب آكا لايق اولان رفتار وكفتار ايله وبذل مال واعانت ضعفا امثالی اموراحسنه ده زينتنه مساعده ايله كه آسايش حاله سبب اولوب ناس سنك حقكده خوشكو اولورلر ديمكدر (حتی) شعرايه عطايا انلری بدكودن بلقدن صرف ايجوندر ديديلر وبوبابده حديث دخی ايراد ايدرلر لكن ثابت دكلدر ديو صاحب قاموس سفر السعاده ده افاده ايدر (ترجمه) زينت بذل ايله نفسك قيل صيانت دائما * دوشمه افواهه سلامتله ايشت قول جميل

ولا ترين الناس الا تجملا * نبا بك دهر او جفاك خليل

(لا ترين)

(لا ترين) نهی اراءت مصدرندن مضارع مخاطب ونون تأكيد اولوب البته كورنمه وممكن اولدقجه كنديكی كوسترمه ديمكدر (تجمل) جميله خوشحال اظهار ايلمكدر (نبا) تقديم نونله بعيد اولدی ديمك (ترجمه) ناسه سن وصف جميل ايله كورن لطف ايت مدام * روزكار ايلر تباعد يا جفا ايلر خليل

وان ضاق رزق اليوم فاصبر الى غد * عسى نكبات الدهر عنك تزول

(عسى) تقارب ايچوندر نكبات جمعدر مفردی نكبت حاق وسط وحده معتاد وحق اعتدالدن عدول معناسنه در (لطيفه) اثرده ثابت اولديغی اوزره رزقك قلتی وتدريج وتقتير اوزره اولمسی شأمت كناهدن اولمغله اولوقتلرده اكثار استغفار دركاردر (نكبات) دهر يعنی شدائد ايام ظهوری حوقله ايله دفع اولنديغی كبی وكثرت رزقده شكر قولی وفعلی ومالی انك قيد وسبب ازديادی اولديغی كبی كه بيورلمشدر (لئن شكرتم لازيدنكم) (ترجمه) كربوكون رزقكده قلت اولسه صبر ايت برزمان * نكبت دهری اولور سندن قريبا حق مزيل

يعز غنى النفس ان قل ماله * غنى غنى المال وهو ذليل

(يعز) كسر عين ايله درعزيز اولور ديمكدر لكن عزت ندرت معناسنه دخی اولمق بعيد اولمز كه غنای قلب صاحبی نادردر نفسدن مراد قلبدر ويغنى غنى المال دخی نسخه در (ترجمه) مالی آز اولسه دخی ايلر غنای دل عزيز * مالی چوق اولان غنيدر ليك ذاتنده ذليل

ولا خير فی ود امرئ متلون * اذا الريح مالت مال حيث تميل

(ود) وزن ومعنی وعدده دخی حب كبيدر مودت ايله محبت كبی (متلون) هررنكه كيرن كمسنه كه تمكن بولمش حالدن حاله تنقل ايله متصف اوله (اذ) ازمنه دن ماضی يه دلالت ايدر سكون اوزره مبنی اسمدر جمله يه مضاف اولور مضاف اولمزسه تنوين ويريلور يومئذ كبی (ريح) بونده كرم وسرد روزكاردن كنايتدر (مالت) وتميل تأنيثلری ريحك مؤنث سماعی اولمسيله در (ترجمه) خير امید ایتمه تلون اهلی حبندن صقين * تابع احوالی دوراندر ابد اولمز خجيل

جواد اذا استغنيت عن اخذ ماله * وعند احتمال الفقر عنك بخيل

(جواد) جومرد ديمكدر معطی وبخشنده معناسنه (ترجمه) ايلسك مالندن استغنا سخاوت كوسترر * بار فقرك حس ايدرسه اول زمان اولور بخيل

فما اكثر الاخوان حين تعدهم * ولكنهم فی النائبات قليل

(ما اكثر) فعل تعجبدر (ترجمه) نه عجب چوقدر برادرلر صايرسن انلری *

شدت دوران وقتنده قالورلكن قليل (نطق آخر)

فلا تجزع وان اعسرت يوما * فقد ايسرت فى دهر طويل

(ان اعسرت) عسرت زمانته داخل يعنى تنكدست اولسك ديمكدر (ايسرت) انك ضديدركه خيلى دم وسعت دنيا ايله يسره دخى واصل يعنى غنى اولدك ايدى ديمك اولور (ترجمه) تنكدست اولور ايسك ايتمه جزع * نيجه دملردر غنيسين اويله بيل

ولا تيأس فان اليأس كفر * لعل الله يغنى عن قليل

بيت سابقك مألى كويا ديمك اولديكه عمركدن اكثرى غنا ايله كچدى برمقدار فقر كلكله مضطرب اولمه مقتضاى قضا وقدر دوامه مساعد اولمق ازواقع اولور پس بنه غنا كلمكدن صورت يأس رونما اولمغله اول يأسى دفع ايدوب قانط اولمه حقك لطف وكرمندن مأيوس اولمق عذابندن امين اولمق كبى كفردر مرجودركه كريم جوادسى قريبا بنه اغنا مراد ايدر (ترجمه) لطف حقدن يأسى ترك ايت كفردر * شايد ايده تيزسنى اغنا جليل

ولا تظنن بربك ظن سوء * فان الله اولى بالجميل

(لا تظنن) ظن ايله ديمكدر ظن احتمالى نقيض ايله اعتقاد راجحدر ديو تعريف ايدرلر كنديدن قوى طرفى يقين وضعيف طرفى شكدر زيرا يقين بلاشك علمه ديرلر وشك ايكى نقيض مياننده ترددركه برطرفى راجح اولميه پس حقه حسن ظن اوزره اولسكه كاركرونتيجه كيراوله (انا عند ظن عبدى بى) حديث قدسيسى بشارت رسان دلبندان مطالبدر ولايق حق اولان هر امر دمشق جميلدر وادب دخى بودر حسن ظن دخى ظن غالب قويدر لكن رتبهٔ يقينه وارمق امنيتدر اودخى يأس كبيدر (شعر) وظنى فيك يا ربى جميل * فحقق يا آلهى حسن ظنى (ترجمه) سوء ظن ايتمه صقين قيل حسن ظن * حقك اولدر لايق لطفى جزيل

رأيت العسر يتبعه يسار * وقول الله اصدق كل قيل

(قول الله) سورهٔ انشراحى ايما ايدركه انده آيت يسرلك مألى مراددر (ترجمه) عسرى كوردم تابعى دائم يسار * قول حقدر اصدق كفتار وقيل (نطق ديكر)

ما اعتاض باذل وجهه بسؤاله * عوضا ولو نال المنى بسؤآل

(ما اعتاض) عوض تام بولمدى ديمك (باذل وجه) آب روصرف ايدوب برامرى تحصيله سعى ايدن كمسنه (منى) ضمله منيه نك جمعيدر مطلب ومرام معناسنه (ترجمه) بذل آب روى ايدرسائل ولى بولمز عوض * مطلبه نائل ايدرسه ده

انى جر وسؤال

واذا السؤال مع النوال وزنته * رجح السؤال وخف كل نوال

اصلنده تركيب (اذا وزنت السؤال مع النوال) ايدى وزن ايچون ترتيب اولندى (نوال) عطا (ترجمه) كرسؤال ايله عطاسن ايلسك سنجيده سن * بينه راجحدر سؤال البت خفيف اولور نوال

واذا ابتليت ببذل وجهك سائلا * فابذله للمتكرم المفضال

(متكرم) اقراننده كرمده تفوق دعواسنده اولان كمسنه (مفضال) فضيلت وسماحت صاحبى ديمكدر پس مرام بودركه اكرچه سؤال برامر خسيسدر لكن ضرورت مبيح محظور اولدقده جائزدر اما شرطى بودركه فضل وكرم صاحبنه عرض حاجت ايله هركسه ايله ديمكدركه شاعر ديمش * ليس شئ امر من بذل وجه * لجواد فكيف من لا يجود * (ترجمه) كرسؤاله مبتلا اولدكسه حكم وقتله * بارى برفضل وكرم اهلينه ايله ابتذال

ان الكريم اذا حباك بموعد * اعطى له سلسا بغير مطال

(مطال) مطل كبى تأخير ودفع (ترجمه) وعد ايدرسه كركريم ايلرانى انجاز بيل * ايلر احسان وعطا تأخيره يوقدر احتمال (نطق آخر)

بلوت الناس قرنا بعد قرن * فلم ار مثل مختال بمال

مختال متكبر (ترجمه) ناسى برقاچ قرن ايچنده امتحان ايتدم ولى * اندن اشنع كورمدمكه اكاويرمش كبرى مال

ولم ار فى الخطوب اشد هولا * واصعب من معاداة الرجال

(خطوب) امور جسيمه (هول) خوف (معاداة) عداوت (ترجمه) خوفى پك شدتلى نيجه حال كوردم بن ولى * جمله سندن سختتر اولدى معاداة رجال

وذقت مرارة الاشياء طرا * فما طعم امر من السؤال

(نكته) عقلاء رذالت عالمك پك شديدنى اوچ حاله حصر ايدرلر برى اولادندن بريسى قزبولمق ايكنجى دين اكر براقچه دخى اولورسه اوچنجى سؤال كركسه صورديغى كعبه يولى دخى اولورسه (ترجمه) هر لذائذدرلك اولندى جمله دن آجى اولان * استمكدر ايتمه حقدن غيريدن اصلا سؤال (نطق ديكر)

لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الى من منن الرجال

(فائده) راه فقر ٥٨٦ تاريخنده نائل سعادت شهادت اولان قطب الابرار

فريدالدين عطارالشيخ محمدبن ابراهيم قدس سره الرحيم جنابلرى الهى نامه لرنده بوشعرى تضمين ايدوب بيورركه * زمشرق تابمغرب كراماماست * امير المؤمنين حيدرتماماست * اكرعلمش شدى بحرمصور * دراوبك قطره بودى بحراخضر * جوهيچش طاقت منت نبودى * زهمت كشت مزدور جهودى * كسى كفتش چرا كردى براشفت * زبان بكشاد چون تيغ وچنين كفت * لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الى من منن الرجال (نقل) برنسنه يى برندن آيرمق (قلل) قله نك جمعى وجباله اضافتى بيانيه در (منن) منتك جمعيدر (مآل) كريمك منتى طاغلردن طاش طاشيمقدن زياده ثقيلدر حتى آيت كريمه ايله منت صدقه نهى اولنمشدركه بيورر (لاتبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى (ترجمه) باكه آسان نقل احجار جبال * اثقل اندن منت لطف رجال

يقول الناس لى فى الكسب عار * فقلت العار فى ذل السؤال
(ترجمه) ناس ديركه كسب عار اولدى بكا * بن ديديم كه عاردرذل سؤال

(نطق آخر) فما اقبل الدنيا جميعا بمنة * ولا اشترى عز المراتب بالذل
(اقبل واشترى) نفس متكلملردر (ترجمه) بن قبول ايتم جهانى سربسر منت ايله * عزنى ذلتله ايتم اشترا امر محال

واعشق كحلاء المدامع خلقة * لئلا يرى فى عينها منة الكحل
(كحلاء) سورمه لى كوزحلية شريفه حديثلرندن برنده (اكحل العينين) وارداولدى سواد حدقه ده اولان شدتى وصفدركه قدرتدن ادعج يعنى سياه چشم ايدى (مدامع) اطراف عين كه اكا احداق ديرلر (خلقت) آفرينش كه يرادلمق تركجه ده قدرتدن سرمه لى ديرلر (كحل) سرمه كه اثمدر وقدر اثرده استعمالى وارددر لكن عاشوراء كوننى اكتحال حديثى اعداء اهل بيت وضعيدر حتى محمديه ده يازيجى زاده شيخ محمد دخى ديمشدر (ع) اوكونده سرمه دورتمك برنده بكزمكلكدر * سرمه يى سائراشيادن دخى ياپرلر كونلك ورازيانه كبى اكررنكى سياه اولورسه سرمه وسائررنك اولورسه توتيا ديرلر (يعنى) اول مرتبه ده امتناندن حظ ايلمكه برسيه چشم كوزله اكراختيارى عاشق اولسم سرمه سز سياه اولوب خلقى قاره كوزلويه علاقهٔ دل پيدا ايدرمكه كوزلرى عارضهٔ كحل ايله رنك امتنان كورمش اوله مراد علوى نورديدهٔ عالميان عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايديكى عياندركه روايت ايلديكى حليهٔ شريفه حديثنك برنده (وكان اسود الحدقه) وارداولمشدر (ترجمه) چشمى

قدرتدن مكحل خوبه عاشق اولورم * اولميه مرئى كوزنده منت كحل ملال

(نطق ديكر) ودارى مناخ لمن قدنزل * وزادى مباح لمن قداكل
(لدارى) دخى نسخه در (مناخ) دوه آخورى بومفهومده صاحب ابن عباد ديمشدر * دارنا خان لمن وفى ومن خان (ترجمه) خانه مز هرميهمانك منزلى توشه مز اكل ايدنه اولدى حلال

اقدم ماعندنا حاضر * وان لم يكن غيرخبز وخل
(ان) وصليه (خبز) اكمك كه ناندر (خل) سركه كه اوزمدن اولور (مفهوم) ميهمانمزه هرنه كه بولنورسه ويرراطعام ايدرمكه خير الطعام ماحضردر كركسه اكمك وسركه دن غيرى موجود بولنسه دخى ديمكدر سركه ايرادى قافيه ايچون ويا اكثر موجوددر حقنده (نعم الادام الخل) بيورلمشدر (ترجمه) ماحضرمهمانه بزبخش ايدرز * نان وسركه ده اولورسه اول نوال

فاما الكريم فراض به * واما اللئيم فذاالوبل
(وبل) تحريك موحده ايله ثقلتدر وبال كبى كناهه وبال ديدكارى ميزانده ثقيل اولمسى باينده تفألا درز يرا ميزان بقا ميزان فنانك ضديدركه خفيف اولان كثير وثقيل اولان قليل اعتبار اولنمشدر (ترجمه) كركريم ايسه ويررمهمان رضا * كرلئيم ايسه اولورآكا وبال (نطق آخر)

صبرالفتى بفقره يجله * وبذله لوجهه يذله
(يجل) اجلال واكرام ايدريعنى صبرى انى بيوك كوستررر (يذل) ذليل وخوار ايدرديمك بذله ايله يذله ده جناس خطى واردر (لوجهه) لماء وجهه تقديرنده در وجهله ضميرلرفتايه راجعدر (ترجمه) فقره صبرى كيشى يى ايدرجليل * استمك ايدرانك قدرين رذيل

يكفى الفتى من عيشه اقله * الخبز للجائع ادم كله
(ادم) ضمله ادامك جمعيدر كتاب ايله كتب كبى وتحريك واسكانى لغتدر (ترجمه) كافيدر رزقك اقلى قانعه * آج كشى يه نان قاتقدرلى بديل
بقيه سى بواوج مصرع دخى نسخه لرك اكثرنده يوقدر وقاضيمير دخى انلرى شرح ايتمامشدربو محلده اشارت اولندى * والماء ان جف يه بله * وخائط من مسجد نظله * والموت يأتى بعد هذا كله * مألارى بودركه مصرع سابقده ذكر اولنان خبزا كرپايس ايسه صوالى تليين وتلطيف ايدر ومسجد ديوارى ديبكانه كولكه ايدركه بويله مضايقه وكركسه وسعت اوزره اولان كسنه لرك

جمله سنك عاقبتی موتدر حلالنده حساب وحرامنده عذاب مقرردر (نطق دیكر)

انی امرؤ بالله عزی كله * ورث المكارم آخری عن اولی

(عزی) مبتدأ ثانی (ورث) جمله سی خبری اولوب انلك جمله سی انّ یه خبر اولور (من اولی) دخی نسخه در (ترجمه) بن شومردمكه جمیع عزتم * ارثا اجدادمدن ایتدی انتقال

فاذا اصطنعت صنیعة اتبعتها * بصنیعة اخری وان لم اسأل

(اتبعت) برینك آردندن برینی دخی الحاق ایلدم دیمكدر (صنیعه) صنع كبی مطلقا فعلدر لكن مقام تمدحده صنع خیر مراد اولنوران وصلیه در (ترجمه) ایدرم ■ر خیره تابع دیكرین * انی ایتمزسه دخی مطلب رجال

واذا یصاحبنی رفیق مرمل * آثرته بالزاد حتی یمتلی

(مرمل) آزیغسی تمام ایدن كمسنه (اثرت) بن اختیار وانتخاب ایدوب كرم ایدرم دیمك (ترجمه) كرمصاحب اولسه با كه برفقیر * ایدرم بخش آكه بن زاد ونوال

واذا دعیت لكربة فرجتها * واذا دعیت لغدرة لم افعل

(فرجتها) جیم برنده مهمله ایله دخی نسخه در (مألری) یكساندر (غدره) تقدیم معجمه ایله در (ترجمه) دعوت اولنسم غمه ویروب فرج * غدره استرلرسه ایتم امتثال

واذا یصیح بی الصریخ لحادث * وافیته مثل الشهاب المشعل

(صریخ) مهمله لرله واخری معجمه در فریادجی دادخواه معناسنه در لكن اضداددندر فریادرسه دخی دیرلر (شهاب) رجم شیطان ایلدكاری یلدز كبی آتشدر (فائده) اشارات شرحنده نصیرطوسی دیركه دخان كرهٔ ناره واصل اولوب بوقری سمتی شعله دار اولور وآخرینه دك یورر وسمت دخان اوزره امتداد بولور شهاب بودر مشعل تعبیری دخی آنی تأیید ایدر اجزای ارضیه آتش صرفه تحویل ایدرسه لطافتندن كورنمز اولور منطفی اولدی ظن ایدرلر انطفاپذیر دكلدر اكر دخان غلیظ اولورسه نیجه زمان سونمز دوامی غلظتنه كوره در وكیسو ودم كبی اولوب كوكب كیسودار ونجم دمباله داردیرلر اول دخان ارضه اتصال بولورسه حریق ظهور ایدوب سمادن آتش نازل اولدی دیرلر هوای كثیف ودخانی چوق اولان شهرلرده حریقك كثرتی بوسببدندر دیرلر وقت غترتده قطب شمالی سمتنده عظیم آتش كورنوب برسال دوام بولدی كوندزلرده ظلمت

احاطه ایدوب برشیٔ كورنمز اولوردی وسمادن كل ویانق حشیش یابس كبی شیلر نزول ایدردی (ترجمه) ایتسه استمداد بندن بر كشی * چون شهاب آكا ایدرم اتصال

واعد جاری من عیالی انه * اختار من بین المنازل منزلی

(مألی) بن همجوار اولدیغم قوكشولریمی كندی عیالمدن عدایدرم زیرا اهل اسلام منزللری میاننده بنم خانه ملك جواریمی اختیار ایلمشدر دیمكدركه اوآلمه قوكشو آل دیمشلردر (اربعون دارا جار) اثر شریفی منطوقنجه قرق خانه یه دك حق جوار معتبردركه (والجار الجنب والصاحب بالجنب) كریمه سیله حقوقلری ثابتدر (ترجمه) بن عیالم صایارم همسایه می * اختیاری جارم اولدی چون عیال

وحفظته فی اهله وعیاله * بتعاهدمنی ولما اسعل

(حفظت) دردنجی بابدن ماضی متكلم (اهله) ضمیری جاره راجعدر (لما اسعل) فعل مضارع جحد مستغرق نفس متكلم (یعنی) بن جارمك اهل وعیالی شاننده ایلدیكم عهد ومیثاق الهی سببیله جارمك عرضنی حفظ وصیانت ایدرم حتی اوكسرمك عارض اولسه دفع ایدوب شماتت ایتم زیرا سعال بعض اموره اشارت اوله كلمشدر انی سامع اولوب منت ظن ایلمیه دیمك اوله (ترجمه) عرضنی آنك صیانت ایدرم * ایلدم زیرا تعهد بی سعال (نطق دیكر)

وحی ذوی الاضغان تسب قلوبهم * تحیتك العظمی وقد یدبغ النغل

(حی) فتح مهمله وكسر تحتیهٔ مشدده ایله امردر دعا ایله دیمكدر فی الاصل تحیت حیاك الله دیو دعادركه الله سكا عمر ویرسون چوق یاشه دیمكدر صكره هردعایه تحیت دیدیلر ونمازده تحیات قعده اوقنمسی شارع اعظم تعیین ایلدیكی دعانك اولی بولنمغله تسمیة الكل باسم الجزء قبیلندندر (اضغان) معجمه لرله جمعدر مفردی ضغن كسر ایله در اخترینك فتح قیدی خطادر حقد وكین معناسنه (یدبغ) دباغتدن مضارع مجهول كه اصلاح اولنور دیمك (نغل) نون ومعجمه نك فتحه لریله چورلتمیش ادیم فاسد بالی كبی یعنی احیانا فاسد شیٔ دخی اصلاح قبول ایدر مأیوس اولمه سنك دعاك اهل كینك قلبنه شفا ویرر همان سن دعا ایله بدكوی اوله حسن دفع ایله ومجامله ایله معامله قیل كه آیتده كلمشدر (اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) (ترجمه) قیل دعا ویرسون شفا فاسد دلانه كیم ایدر * جلد فاسده دباغت برله اصلاحی قبول

فان اعرضوا كرهــا فخى تكرما * وان حبسو عنك الحديث فلا تسل

(اعرضوا) اعراضدن ماضينك جميعدر اضداددندر التفات واجتناب معناسنه دخى كاورهر برينك ارادهسى قرينه ايله درمثلا بونده مع الكراهه يعنى مشقتله اعراض التفاتى اشراب ايدروعن ايله استعمالى اجتنابه دليلدر (تكرم) عزت وحرمت وعلوجناب اظهارا ايلمكدر تفعل بابنــدن مصدردر (حبسوا) كتم ايلديلر ديمكدر (حديث) سوز سخن وكلام كبى (ترجه) الفت استكراهـا ايلرلرسه قيل لطف دعا * كتم ايدرلرسه كلامى صورمه اصلا عارف اول

فان الذى يؤذيك منه استماعه * وان الذى قالوا وراءك لم يقل

(وراءك) سنك غيابكده آردكدن ديمكدر (يعنى) سكا اذيت ويرن كلامى وغيابكده تفوه ايلــدكلرى سخنى سن كويا سو يلنمامش فرض ايله راحت اندهدركه شاعر ديمش (ولقد امر على اللئيم يسبنى * فمضيت ثمة قلت لا يعنينى * تركيجه ضروبده ديدكلرى اوزره محمود قايقك بوسطلى خوشدر * رقيب نالهده كوبكده عاشقان كچيور * اكرچه ايت اوره يورليك كاربان كچيور * حتى انك قطعى محال اولمغــله تبليغ ايدن كمسنه يه تهديد اولنوب اثرده سبك من بلغك وارد اولمشدر (ترجه) هر سخنكيم استماعى اينسه طبعه كرجفا * اول غيابكده دخى سو يلنمدى طوت اول جول (نطق آخر)

احب ليالى الهجر لا فرحا بها * عسى الدهر يأتى بعدها بوصال

(مأل) فرقت وهجران كيجهلرينه محبتم فرحدن دكلدر بلكه صكره زمان مساعد اولوب بلكه وصلت ميسر اولورســه انك صفاسى ملاحظه سيله شب فراقده متسلى اولورم بوخسه تحمل اولنان شيلردن دكلدر ديمكــدر (لطيفه) طرائف محاضراتندركه ديشلر فراقده مصالحه وينه رجوع وملالدن سلامت وقلبده اشتياق حصولى ومكتوبلرله انس ايدوب روبرواداسى محال اولان نازونياز تحريرينك امكانى امثالى لطائفى فرقت مشتملدر ولكن وصلتده افتراق كدرى صفاى وصلتى تلخ ايدروعاقبت واقع اولور وشاعر ديمش (فان فيه اعتناقه لوداع ورجاء اعتناقه لقدوم) (ترجه) بكا خوشدر شب هجرانى يارك يوق فرح اما كه شايد روز كار ايده وصالينه بنى نائل

واكره ايام الوصال لانى * ارى كل شئ مولعا بزوال

(اكره) دردنجى بابدن نفس متكلم كراهت محبتك ضديدر سوم ديمكــدر لكن كراهت شرعى تركى اولى اولان افعالده درا كرحرامه اقرب ايسه تحريميدر

واكرحلاله اقرب ايسه تنزيهيدر فعلنده عقاب يوقدر (مولع) افعالدن صيغهٔ مفعول ايله در حريص قيلنمش (ترجــه) دم وصلت بكا خوش كلمدى زيرا كه كوردم هب * زواله مشرف اولمش اولميان شيلر دخى قابل (نطق ديكر)

لا تخدعن فللمحب دلائل * ولديه من نجوى الحبيب رسائل

(لا تخدعن) البته خدعه ايلمه يعنى الدائمه (نجوى) ايكى كمسنه ميانندهجريان ايدوب آخردن مكتوم اولان سرد رحتى نجى سرداش ورازداندر وجناب آدم ثانى نوح عليهما السلامه اطلاق اسرار الهيه يه منصب نبوتى سببيله واقف وحافظ معناسنه در (مأل بيت) دعواى محبتده دلائل ظاهره واردركه وقوعنده ستری محالدركه صاحب البرئه بيورر (ع) ايحسب الصب ان الحب منكتم (ترجــه) صقين دعوايه الدائمه محبه وار دلائل * انك عندنده محبوبك اولور رازى رسائل

منها تنعمه بما يبلى به * وسروره فى كل ما هو فاعل

تنعم) نازونعيم اهلى اولمق (يبلى) بلى ماده سندن مضارع مجهولدر ما يبلى برامردن عبارتدركه انكله امتحان اولنور (ترجــه) تنعمدر دليلك بيرى ايتسه تجربه كر * سرورايده هر ايشه كه اولور محبوبى فاعل

فالمنع منه عطية معروفة * والفقر اكرام ولطف عاجل

(عطيه) هديه در (فائده) عاشق ومعشوق ميانندهاولان هديه رشوتدر شرعا رداولنوردیوقنيه ده مصرحدر (عاجل) عجلهدندركه ضدى آجلدر (مأل نظم) محبت حقيقت مدعيلرى ايچون دعوالرنده برهان ونشان واريسه عاشقدر مثلا شواهدلنبرى برامردن محبوبك منعى عطيه كبى معتبردر اكر محبوبى اولان حق تعالى دن بربلا كلسه عطا كبى مسرور اوله واكر فقير ايلسه انى لطف بيله وحقمده عنايتدر ديه زيرا آثار قدسيه ده بعض قوللى غنا افساد ايدر انى فقير ايدرم ديو بيورمشدر (ترجــه) محبدن منع احسان حبيب اولور هديه * فقير ايتسه انى اكرام اولورهم لطف عاجل

ومن الدلائل ان يرى متحفظا * متقشفا فى كل ما هو نازل

(متحفظ) تفعلدن فاعل صيغه سيلهدر دائما تيقظ اوزره واكاه اولان كمسنه (متقشف) وزن مزبور اوزره در ضرورت قناعتله كچنوب مضايقه يه صابر اولان كشى (يعــنى) عاشقك دلائلندن برى دخى دائما حفظ وحراست ويقظه وانتباه اوزره بيدار كوربلوب غفلتدن احترازواقعه ده قوت لايموت وخرقه دن

ستره یه قناعت ایدوب سائر زخارف آسایش کندی حقنده مطمح نظری اولمز
من طرف المعشوق هرنه که ظهور ایدرسه انی خوش کورر (ترجمه)
دلائلدن بری هردم تیقظ اوزره اولمقدر * رضا دادا اوله هم هرنه اولورسه اکه نازل

ومن الدلائل ان تراه مشمرا * فی خرقتین علی شطوط ساحل

(مشمر) لباسنی جمع ایله براملک شروعنه حاضر اولان کشی (خرقه) پاتقلق
(شطوط) بعید محللر (ساحل) مبتدأ محذوفه خبردر (مآل مقال) عشاقک
دلائلندن بری دخی ظاهری با طنی محترق اولوب بعید یرلرده انفراددرکه
دریا کنارلریدر دریایه آمادهٔ دخول وامید وار وصول حالنده کورینوب سن
انی دائما یکمچ اوزره قلبا وقالبا متدارک کوره سین (ترجمه) دلیلک
بیریده تشمیر ساق صدق اولوب اول * یم لطف آرزوسیله مقامی اوله واسع

ومن الدلائل زهده فیما تری * من دار ذل والنعیم الزائل

(النعیم) لامی عهد ایچون که اندن تزهد ایلدکلری نعم فانیه (الزائل) هو الزائل
تقدیرنده محذوفه خبر اولوب جمله سی نعیمه خبر اولور اودخی حالیه در (زهد)
دنیایه آرزو ورغبتی درونده م کوزایکن ترک ایدوب کندینی چکمکدر انکیچون
پیغمبر علیه السلام زاهد دیمز اهل حقیقت دیدیلرکه زهد دنیایه بغض ایله اندن
اعراضدر وبعضیلر دخی زهد راحت آخرت ایچون راحت دنیایی ترکدر دیدیلر
وبعضیلر دخی زهد الکده اولمیان شیدن قلبکی تخلیه در دیدیلر (ترجمه)
نشانک بیریده دار فنادن اولدی اعراض * دخی نازونعیم فانیاتی اوله زائل

ومن الدلائل ان یری من عزمه * طوع الحبیب وان الح العاذل

(ان) وصلیه (الح) الحاحدن ماضی (عاذل) ذال معجمه ایله لوم وتقریع وآزار
ایدن کیسنه که جمعی عذال کلور (مآلی) عشقک بردلیلی دخی عاشق کرک مجازی
کرک حقیقی دلدارینه اطاعت ایلمکدر استرسه ملامتکار خلافنی ابرام وزجر
ایلسون حتی بومآلده برنه صاحبی دیرکه (ع) ان المحب عن العذال فی صمم *
وبو سیاق اثرده ثابتدرکه (حبک الشیء یعمی ویصم) بیورلمشدر (ترجمه)
علامتدن بریده عزمیدر طوع حبیبه * کرکسه طعن والحاح ایده ضدی ایله عاذل

ومن الدلائل ان یری من شوقه * مثل السقیم وفی الفؤاد غلائل

(شوق) آرزو (فؤاد) ضمه ایله قلبک خارجنده اولان ظرف رقیق ویا قلبک داخلی
لکن بونده مراد قلبدرکه برینه کوره ذکر محل ودیکری اعتباریله ذکر حال اولور
(غلائل) غلیلک جمعیدرکه سابقا یازلمشدر (ترجمه) اثرلردن بریسیده ایده

شوق حبیبی * انک سیماسنی خسته درونی پرغلائل

ومن الدلائل ان یری من انسه * متوحشا من کل ما هو شاغل

عشقی بعضیلر تعریفنده دیمشلردرکه عشق برهمدرکه جملهٔ هوموی ترک ایله الحق
کندینه حصر ایدر ودخی دیدیلرکه مشاغلی ترک ایتدروب کندینه مشغول ایدر
وبومآلده درکه بعضیلر جملهٔ افکاری فکر واحد ایدر دیدیلر (ترجمه)
انک آثارینک بیری اولوب مونس انکله * که جمله شغلی طرح ایدوب اولور
انسیله شاغل

ومن الدلائل ان یری متبسما * والقلب فیه مع الحنین بلابل

(متبسم) تبسمدن فاعلدر تبسم مسرور وصفایاب اولمغله خنده نال اولمق لکن
صدامی اولمیه اکر صداسی اولورسه ضحکدر واول صدا دخی اکر کندیدن غیری
ایشیدرسه اکا قهقهه دیرلر نمازده اولورسه آبدستی بوزر اشته کولمک اوج
مرتبه یه منحصردر (والقلب) جمله سی حالیه (حنین) مهمله ایله شوق وآرزودر
که حنان حنینک ثمره سی اولان رحمت ومرحمت صاحبی دیمک (وحنین جذع)
حدیثی معروفدر (بلابل) بلبله نک جمعیدر فتحله درهم وغم ووسوسه وحرد رون
که شاعر اوج معناسنی دخی بو بیتده جمع ایلمشدر * واذا البلابل افصحت بلغاتها
فانف البلابل باحتساء بلابل (ترجمه)
دلائلدن بریسی عاشق اوله خنده روهب * درونده اوله اما انک فریاد حاصل

ومن الدلائل ضحکه بین الوری * والقلب محزون کقلب ثاکل

(قلب) ده تنوین عوض ایله کقلب امرأة تقدیرنده در (ثاکل) مبتداسی
محذوفدر وهی تقدیر اولنوب حالیه در ضیاع ویاموتله ولدنی غائب ایدن
خاتونکه مؤنثه منحصر اولمغله علامت تأنیث لازم اولمیان ماده لردندر ثیب بکر
حامل واضع الحمل طالق حائض کبی (لطیفه) قاری لفظی قره دن اولورسه
ایلره ملحقدر مقرئ دیمک حائض ویا طاهر عن الحیض معناسنه ولازمدر
اضداددندر خاتونه قاری دیدکلری بوسببدندر اکر قوجه قاری دینورسه
طاهر معناسنه اولمسی ظاهردرکه ثابت دیمش * فکرتا اهلی قوکه اولاده چیندب
پاصدرمه ایلر آدمی اما قارقوری (ترجمه) نشانندن بریده اوله کوچ
بوزلی ناسه * ولی محزون پرغم وش اوله الامه مائل

ومن الدلائل حزنه ونحیبه * جوف الظلام فماله من عاقل

(نحیب) فریاد ایدرک بکا ایلمک (جوف) ظرفیتله منصوبدر (عاقل) حبس ایدوب

باغلیان کسنه که اسم فاعلدر عاقله عاقل دیدکاری کندینی شرعا وعقلا قبایحدن بندوکف وحبس ایلدیکی ایچوندر (مآل محصل) برنشانی دخی بودرکه کیجه لرده فریاد وفزع ایله کریه ناك اولوب کندینی بو حالده کف ومنع ایدیجی برشخص اولمیه یعنی برکسنه اکا پندونصحه جسارت ایده مز (ع) ان المحب عن العذال فی صمم (ترجمه) بریده شاهدلك حزنله ایتمکدر حنینی * شب مظلمده تنها کیم یوق اکا منع عاقل

ومن الدلائل ان یری متمسکا * بسؤال من یحظی لدیه السائل

(متمسك) طوتیجی ویاپشیجی وال اوران کسنه (یحظی) تقدیم مهمله ایله دردیجی بایدندر ظفریاب اولور وعزت وحرمت بولوردیمك (لدیه) عنده معناسنه در (ترجمه) شواهددن بری ذیل نیازینه ال اورمق * اوزاتك کیم اولور عاشق مراده انده نائل

ومن الدلائل ان تراه باکیا * ان قد رأه علی قبیح عاقل

(یعنی) برعلامتی دخی بودرکه انی برامر قبیح ایله مالوف ایکن عقلادن بری کورمسندن ناشی مضطرب اولوب کندینی کف ایده میوب اول سببدن بکا ایدر (ترجمه) علایمدن بریده سن انی کریان کوررسین * اکر کار قبیح اوزره انی کوررسه عاقل

ومن الدلائل ان تراه مسافرا * نحو الجهاد وکل فعل فاضل

(جهاد) فی سبیل الله امور شاقه ده مجاهده (کل) جر ایله جهاد اوزره معطوفدر (فاضل) هو فاضل تقدیرنده در (مراد ناظم) بردلیلی دخی مشقتلی اولان کاره وهر امر که فضیلت ومزیت صاحبی اوله سالك عشق اکا قصد وهمت ایدر مثلا قیس مجنون وفرهاد خسرو نون کبی که هر بریندن کار دهشتمدار بسیار نقل وتذکار اولنور (ترجمه) دخی برشاهدی اولدر توجه ایدوب اوله * جهاد اکبری هر کار دشواری اوفاعل

ومن الدلائل ان تراه مسلما * کل الامور الی ملیك عادل

بومصرع دخی سابق کبی هو عادل تقدیرنده اولور ملیك عادل انجق حق تعالی درکه الملك العدل اسماء حسنادندر (ترجمه) دلائلدن بریده کوره سین تسلیم ایدوب اول * جمیع امرینی حقه که اولدر شاه عادل (نطق دیکر)

اخاف وارجو عفوه وعقابه * واعلم حقا انه حکم عدل

ایکی فعللر نفس متکلملردر وایکی اسملر معناده انلرك مشوشا مفعوللریدر (اخاف)

عن عقابه الاخروی تقدیرنده در (انه) بانه تقدیرنده در حکم وعدل اسماء حسنادندرکه نعمت ونقمتله حکم ایدوب وملکنده کیف مایشاء عدالت ایدر وحکمنده اصلا جائر اولمق فکری جائز دکلدر واهذا تعقیب اولنمشدرکه حاکم عادل دیمك اولور (ترجمه) عقابك خوفی عفولئهم رجاسی بنده یکساندر حقیقتده بنم معلومم اولدر حاکم عادل

فان یك عفوا فهو منه تفضل * وان یك تعذیبا فانی له اهل

(ترجمه) اکر عفو اوله ظاهر با که محضا فضل واحساندر * عذاب ایلرسه استحقاق ایله بن جمله دن کامل (نطق اخر)

اذا قربت ساعة یالها * وزلزلت الارض زلزالها

(ساعت) زمان قیامت که اوچ مرتبه ده در بری ساعت کبری که قیام ساعت وساعت قیام اندن عبارت دار آخرتدر ووسطاسی برقرن اهلی موتله ترك فنا وعزم بقا ایلمکدر وصغری انسانك موتیدر اشته بو ثانی وثالث خواجه نصر الدینك محکیاتندندرکه مسموعدر (لها) لام تعجب حرف ندایه یعنی فی الاصل نائب اولدیغی ادعویه متعلقدر (زلزال) کسر ایله در فتحله زلزله معناسنه درکه اوینامق جنبانیدن کبی وبو بیت سورهٔ زلزالك اولندن مقتبسدر (ترجمه) قریب اولدقده هنکام قیامت شدت اهوال * ظهور ایدوب زمینی اضطرابه دوشورر زلزال (غریبه) منلا جلال دوانی رسالهلرندن احوالنی یازدیغی مجلده (اذا زلزلت) ایت کریمه سندن (اذا) ۲۰۷ لفظی عددی تاریخنده برعظیم دهشتلی زلزله اولدی دیمشیدی اذا زلزلت حساب اولندقده عددی سالنه وقوعی سنه لری ضمیله سنة ۱۱۷۹ تاریخی عید اضحا سنده برزلزلهٔ عظیمه استانبول واطرافنده ظهور ایدوب بالکلیه ابو الفتح سلطان محمد خان جامع شریفی وانك امثالی سائر ابنیهٔ عظیمه منهدم اولوب اساسندن مجددا جامع شریف بنا اولندی که زلزله ۷۹ لفظی عددی دخی اشارت اولور برسنه ده اسامی تطهیر وابتدا اولنوب سورة الفتح سنة ۱۱۸۵ تاریخی محرمنك ابتدا جمعه سی نمازه بداء اولندی وضع قدیمندن فقط مناره لر وتاریخ قپوسی قالمشدر واپاصوفیه کبیردن غیری تعمیره محتاج اولمامش جامع قالمامشدر

تسیر الجبال علی سرعة * کمر السحاب تری حالها

(مر) مرور کبی مصدردر بو بیت دخی (وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب) ایت کریمه سنه ایمادر (ترجمه) سریع السیر اولورلر کوهلر

اول دمده دهشتله * سحاب تيز رفتار ايله اتلر اوله لر همعال

وتنفطر الارض من نفخة * هنالك تخرج اثقالها

(تنفطر) شق معناسنه اولان فطردن انفعال بابنك مفرد مؤنثى كه فاعلى اولان
ارض مؤنث سماعيدر وبو بيت دخى (اخرجت الارض اثقالها) كريمه سنى
انها ايدر (نفخة) نفخهٔ صوريه در (اثقال) جمع قلتدر مفردى ثقل كسر وسكون
ايله در متاع بيتدر بونده مراد دفينه لردر ويا اجساد بنى آدم مراددر (ترجمه)
زمينى نفخهٔ صور ايده منشق منفطر اولدم * اوله ظاهر دفاين هم خزاين
برده كى اثقال

ولابد من سائل قائل * من الناس يومئذ مالها

(يومئذ) يوم ايله اذدن مركبدر كه اذ مضاف اليه در وتنوين دخى محذوفدن
بدلدر كه تقديرى يوم اذ زلزلت الارض اولوب جملهٔ محذوفه كه مضاف اليه ايدى
حذفنده تنوين عوض قيلندى (ما) استفهاميه سائلك سؤاليدر (لها) ضميرى
ارضه راجعدر (ترجمه) زمين جا بجا كى سير ايدوب بعض كسنه دير *
بوكون نولدى نه در بو زلزله آيا نه در بو حال

تحدث اخبارها بها * وربك لا شك اوحى لها

بو بيت دخى ايت كريمه يى ايماوندن اقتباسدر (رب) مفعول ثانيدر (رب) ثانى
مبتدادر (اوحى) الهام ايلدى ديمكدر (لها) لام الى معناسنه در (ترجمه)
اودمده ايليه يار بسنه اخبارينى تحديث * ايده الهام اكا بارى تعالى ده بلا اشكال

ويصدر كل الى موقف * يقيم الكهول واطفالها

(يصدر) يخرج كبيدر وزنده ومعناده يعنى طشره چيقر ديمك (موقف) يوم
قيامتده محل محاسبه در (كهول) ضمله كهلك جمعيكه اورته ياشلى ديدكلرى در
يقيم فعلنك مفعوليدر (ترجمه) خروج ايدوب زميندن موقفه راجع اوله
هر كمس * مقيم ايده عموما ناسى كهل اولسون كرك اطفال

ترى النفس ما عملت محضرا * ولو ذرة كان مثقالها

محضرا) دنياده ايلديكى كارلك دفترلرى وخصملرى وجزاى سزالرى حاضر قيلنديغى
حالده ديمكدر (ما) دن حالدر كه فعلك مفعوليدر فاعلى نفسدر وبو بيت بنه آيت
زلزالى ايما ايدر (ذره) هباوقمله صغيره در مصرع ثانى فى الاصل (ولو كان مثقال
ذرة) ايكن وزن ايچون قلب مكان وذره يه عائده ضمير ايله اتمام وزن قيلندى
(ترجمه) نه ايتديسه كورر هر نفس بونده جمله آماده * اكر اولورسه ده مقدار

احقر ذرهٔ مثقال

يحاسبها ملك قادر * فاما عليها واما لها

(عليها) ضررده (لها) نفعده مستعمللردر (ترجمه) حساب جمله
اعمالك كورر اول مالك عادل * كيمى يا مال بشر اولور كيمى خير ايله مالامال

ترى الناس سكرى بلا قهوة * ولكن ترى العين ما هالها

اولكى (ترى) مخاطبدر (ناس) مفعوليدر وايكنجى (ترى) مؤنثدر فاعلى (عين) در
(هالها) ده هال هولدن ماضيدر قورقو ويردى ديمكدر وبو بيت دخى
(ترى الناس سكارى وما هم بسكارى ولكن عذاب الله شديد) كريمه سنه ايمادر
(فائده) قهوه ١١٦ كسر قاف ايله اسماء خمردندر ومراد دخى اودر يلك تاريخى
مرورنده ظهور ايدن دواى مشروبه اسم قيلديلر كه قوى ١١٦ عدد بجه در
وفتحله مشهور اولدى حل وحرمتنده متاخرين اختلاف ايدوب وقت اجتهادده
موجود اولمامغله اشياده اصل قاعده سنه نظرله اباحت وبلكه دواجهتندن
وجود منفعت جوازينه دلالت ايدر حرمت اربابى يانمشدر ديرلر * جواب
ويرلديكه يانمش تعريفى تحتنده داخل دكلدر زيرا يانمش بودركه بردخى آتشه
قونسه دخان پيدا اولميه كمولك كبى كه عظم حريق ناره بينه القا اولنسه بردخى يانمز
قهوه بويله دكلدر ديديلر وبالمناسبه دخان دخى معلوم اوله كه (يوم تأتى السماء)
١٠٠٠ تاريخنده پيدا اولمغله ادويه ده اودخى اصليت حكميله قالمشدر طباع
سليمه نك استحسانى دليل مجتهددر طبع سليم اهلى اعراب باديه در انلر دخى
وقتمزده حضريلر حكمنده در زيرا زمانمزده اشعار ايله استشهاد اولنمز پس طبعلرى
سلامتده اولمديغى عياندر قالديكه عبادات كامله يه مانع اولق دخانه مخصوص
دكلدر بو حكمله جمله حلاله حرام ديمك لازم كلور حاصلى دخانك ابتلاسى قهوه دن اشد
اولمغين افيون كبى تركنده مهلكه اولمغله بعد الابتلا تركى هر بر طبع ايچون تجويز
اولنمز مكر كه طبيب حاذق مسلم تركنده ضرر اولمديغى خبر ويره وترك ايلدكده دخى
بر عارضه ظهور ايليه وكيف ما اتفق اكر بر عارضهٔ طبيعيه تعاقب ايدرسه
استعمالى انى دافع اوليه بو صورتده تركى استعمالندن اولادر ديديلر * اشته
بو غوائل ملاحظه سيله ابتلادن محرر فقير تنزه اوزره بولنمشدر ودوامى دخى
مسؤل درگاه الله تعالى در (ترجمه) كوررسين ناسى اولدمده بلا خمر
اوله لر سكران * كورر هر نفس مجرم خوف ايدوب چوق شدت اهوال

ذنوبى بلاى فما حيلتى * اذا كنت فى البعث حمالها

(حيله) چاره (بعث) يوم آخرتده احيا وخلق ثانى (ترجمه) گناهم
هب بلادر باشمه اياندرچاره * كه يوم البعث اولدقده اولورسم بن اكا حمال

نسيت المعاد فيا ويلها * واعطيت للنفس آمالها

(معاد) محل رجوعكه مرجع ومصير كبى (ويل) تهديد مقامنده مستعملدر
اواه ديمكدر وجهنمده بردره‌در (ترجمه) فراموش ايلدم روز معادى
حيف وواويلا * اولوب آلوده ويردم نفسمه هر مطلب آمال (سانحه) محاضرات
قره باغيده ايراد اولنمشدركه سورهٔ زلزال نزولنده على ملاء الناس درربار سيد
الانام عليه السلام تشنيف اسماع ايليوب همشيرهٔ امرئ القيس بين الحضار
قيام وآغاز كلام ايدوب برادرينك اولق اوزره بوشعرى بالاستيذان انشاد
ايلدى * اذا الساعة اقتربت مالها * وزلزلت الارض زلزالها * تمر الجبال
على سرعة * كسير السحاب ترى حالها * وينفطر الارض من نفخة * هنالك
تحدث اوحى لها * ونفسك ماقدمت احضرت * ولو ذرة كان مثقالها *
يحاسبها ملك عادل * فاما عليها واما لها * تمام ايلدكده سردار انبيا عليه
التحيا يورديلركه (قاتل الله امرء القيس سيد الشعراء وقائدهم الى النار
يعنى كفريله ختم اولان شعرانك آخرتده دليلى اولوب جهنمه كدسه كركدر ديمكدر

(نطق آخر) ياحار همدان من يمت يرنى * من مؤمن اومنافق قبلا
بوشعر حارث اعور همدانى يه خطابا وارد اولمشدركه خواص حواش علويه دندر
(حار) منادى اولوب ياحارث ايكن حرف اخيرى اسقاط ايله ترخيم اولنوب وسط
كلمه ده بولنان راء مهمله على حالها بناى كسر اوزره قالمشدر ومنادى مضافك
ترخيمى ضرورت وزن اولمدقچه جائز اولمز (همدان) سكون ايله يمنده برقبيله‌دركه
ابو القبيله‌سى قحطان خامس اولادنجى الله در تحريك واعجام ايله بلاد عجمدندر
(من) مكسوره (من) مفتوحه‌يى بياندر (قبلا) فتحه‌لر وياضمه‌لر ايله در مقابله
وعيانا ديمكدر كسر وفتح ايله قبلا دخى نسخه‌در (ترجمه) هركم كوچن
اى حارث اعور كورريارين بنى * روبرو اولور بكا مؤمن منافق بويله بيل

يعرفنى طرفه واعرفه * بنعته واسمه ومافعلا

(طرف) بونده چشم معناسنه‌دركه (لايرتد اليهم طرفهم وافئدتهم هواء)
كريمه سنده دخى عينيله مراد بودر (اسم) همزه‌سى وصليه‌در (ترجمه)
هركورن بيلور بنى هم بنده انى بيلورم * وصف واسميله دخى هر كارى ايله متصل

وانت عند الصراط معترضى * فلا تخف عثرة ولا زللا

(صراط)

(صراط) لغتده طريق معناسنه‌كه (اهدنا الصراط المستقيم) بومعنايه‌در لكن
بونده مراد اولان صراط اخرويدركه اثرده موصوف اولديغى اوزره دوزخ اوزره
ممدود برجسردركه بحسب المحل شعردن ادق وحد شمشيردن ارقدر رجاله
ارباب دارين انك اوزرينه سوق اولنوب اهل بهشت انواع سهولتله تحلة القسم
عبور واهل نار تزلزل اقدام ايله سقوط وخرور واقع اولور نعوذ بالله منه (معترض)
افتعالدن فاعلدر بركسنه‌نك پيشگاهنه عارض اولان كس (عثرة) سورچك
زال كبى (ترجمه) سن صراط اوستنده يارين قارشومه كاسك كركه زله
وتقصيرايچون چندان اولمه منفعل (نقل) فواتحك اواخرنده صاحب كشافك
سديدن روايتله حكايت ايدركه (ومن يقترف حسنة نزدله فيها حسنا) كريمه سنده
حسنه‌دن مراد مودت اهل بيتدر وثعلبى ابن عباسدن روايت ايدركه
وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم) كريمه سنده اعراف صراطك برمقام
بلنديدركه عباس حمزه على جعفر طيار انده واقف اولوب كندى محبلرينى
يوزلرى آق اولديغندن وبغيضلرينى سيه‌روى اولمريله بيلورلر قاضيدركه حضرت
حيدر كرار عليه رضوان الجبار جنابلرى (من جاء بالحسنة فله خير منها
وهم من فزع يومئذ آمنون ومن جاء بالسيئة فكبت وجوههم فى النار) كريمه‌سى
دلالتيله ندمادن برينه بيورمشلركه جنته سبب دخول اولان حسنه ودوزخه
باعث سقوط اولان سيئه‌يى خبرويره‌يم بودركه اول حسنه اهل بيته صداقت
وسيئه دخى انلره عداوتدر

اقول للنار حين توقف للعرض * ذريه لاتقربى لله ذا الرجلا

(توقف) ايقاف اولنور يعنى اكلندريلور ودوردوريلور (ذرى) امر حاضرهٔ
مؤنثدركه ناره خطابدر يعنى حزنه ومالكنه امر مراددر (لاتقربى) فتح مهمله
ايله نهى حاضرهٔ مؤنثدر (ترجمه) ناره عرض اولدقده ناره امر ايدرب
ديمكه بن * بوكسى سن ترك ايدوب اولمه قريب اهل منتقل

ذريه لاتقربيه ان له * حبلا بحبل الوصى متصلا

(حبلدن) مراد رشتهٔ معنوئ محبت خانداندر (وصى) كنديدر (ترجمه)
ترك ايت انى سن تقرب ايلمه زيرا انك * رشتهٔ عهد متينى باكه اولدى متصل

اسقيك من بارد على ظمأ * تخاله فى الحلاوة العسلا

(اسقى) متكلمدر (بارد) صفتدر موصوفى ماءدر مراد كوثردركه ناظم جنابلرى
ساقيدر صوغق صوديارجازده غايت مقبول اولمغله اثرده يارب سنك محبتكى

بكاصوغق صودن زياده محبوب قيل ديو بيورلمشدر (ظمأ) وزن ومعناده
عطش كه صوسزلقدر (تخال) خيالدن مخاطبدركه صانورسين ديمك
(حلاوت) لذت (عسل) بال كه شهد ظرم سلوان شهلات ظيان ضحك
سنوت كبي اسملری واردر قرآن كريمده (فيه شفاء للناس) لفظ شريفيله شفا
اولسی منصوصدر لكن تنوين تنويعه حمل اولنسه بعض علله شفا وبعض مرضه
دخی ضرری مقرردر (ترجمه) اول حرارتده ويرم بر كاسهٔ پرآب سرد*
ظن ايدرسين كه حلاوتده عسل امادكل

قول علی تلحارث عجب * كم ثم اعجوبة له جل

علی) وزن ايجون بلاتنوين موقوفدر بونده مخلص مقامنده اسم عاليلرين مقطعده
ايراد ايدرديلر (ثم) فتحله مكان ايچوندر هنالك كبي لكن بعدافاده ايدر هنالك
قرب افاده ايلديكی كبی (اعجوبه) اولنده ضمله در تعجب اولنان امر عجاب كبی
(جل) ضم جيمله جمله نك جمعيدر (ترجمه) نطق بالنحيدريد رحارثه نظم عجيب
انده چوق اعجوبه واردر جمله سنی مشتمل (نطق آخر)

خوفنی منجم اخوخبل * تراجع المريخ فی بيت الحمل

(منجم) نجم ماده سندن تفعيلك فاعليدر ستاره شناس يعنی احكام كواكبه
واقف واول علمه عارف كسنه (خبل) معجمه وموحده نك حركه لريله فساد
عقلدر (اخوخبل) اول فسادك صاحبی ديمكدر (تراجع) رجعت
ماده سندن تفاعل وزننده مصدردر وفن نجومده مصطلحدر (مريخ) كسرايله
وشد مهمله ايله در بهرام دخی ديرلر سيارات سبعدن اوچنجيدركه حرف
الفده مفصلدر فلك هفتمدن فلك اوله دك بو بيتله مرتبا مضبوطدر* زحل
شری مريخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار* فلك ثوابت كه فلك البروج
ومنطقة البروج دخی ديرلر اجزاسی اون ايكی قسمه انقسام وهر برقسمی برج ايله
بنام قيلنوب انلرك بری حملدر اول بروجده جمع اولان كواكبك هيا كل واشكالنه
مناسب براسمله تسميه اولنمشدر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله
ميزان عقرب قوس جدی دلو حوت هر برينك بقدر معلوم برجنده سير
وسلوكلرين مرسوم قيلوب وديعت اولان خاصه ونسبت وهيكل وصورت وحالت
وسيرتلرين كتب فن هيئت تفصيل ايدر بيتك اضافتی بيانيه در (ترجمه) اهل نجم
بحرد تخويف ايدوب ايتدی جدل * مرجع مريخ اولدی پك صقين بيت حمل

فقلت دعنی من اكاذيب الحيل * المشتری عندی سواء وزحل

(أكاذيب) اكذوبه نك جمعيدر (مشتری) فلك ثانيده در برجيس دخی ديرلر سعد
اكبردر (زحل) كيواندر فلك اولده در نحس اكبردر ايكيسی ضد يندر (مآل بيت
سنك مقتضای فن ايله تخويفك بكا كاركر اولمز زيرا بنم طالعم اگرچه عقربك
اون طوزنجی درجه سيدر وصاحب طالع مريخدر پس رجعتی ضعفه دلالت
ايدر لكن بنم عندمده مشتری ايله زحل يعنی سعد ايله نحس يكساندر (ع) اهل
رصدك سعد ينه ونحسنه هم يوف زيرا انلره بنم سعادت خلقتم غالبدر ديمك مراد
ايدرلر بو تقريره كوره حضرت اميره نسبت اولنان شعر انلرك د كلدر كه بودر*
عطاردايم الله طال ترقی * عشاء وصبحا كی ارالك فاغنما * فها أنا فامتحنی
قوی ابلغ المنی * ودرك العلوم الغامضات تكرما ▪ وجنبنی المحظور والشر كله
* بامر مليك خالق الارض والسما (ترجمه) پس ديدم ترك ايت بنی كذب
ايله سن ايتمه حيل * سعد برجيس ايله يكساندر بكا نحس حمل

ادفع عن نفسی افانين الدول * بخالقی ورازقی عزوجل

(افانين) فنن لفظنك جمعی اولان افنان كلمه سنك جمعيدر فنن بوداقدر لكن
اسلوب معناسنه در افانين اساليب واقسام ديمك اولور (ترجمه) دفع ايدوب
بندن بلايا نوعنی آكايدل * دورلو نعمت ويره خالق رازقم عزوجل (نطق ديكر)

بنی اذا ما جاشت الترك فانتظر * ولاية مهدی يقوم ويعدل

خروج مهدينك بعض امارات آفاقيه سنی بيان ايدر (جاشت) قارشدردی
وقايناديدی (ترك) ضمله يافث بن نوح اولادندن بر طائفه در سبب تسميه سی حرف
عين ده (ترك التماهد للصديق) بيتی شرحنده يازلمشدر * وبونده حديث السن
دخی مراد اولنوب جلال مولوينك صد تبريز ندبردل آن ترك كمان ابرو * بيتی
اشارتيله امورده تجربه صاحبی اولميوب حزن وغم بيلمز بيدرلر ديمك اول كه
امانات اهلنه تأديه اولنميوب ارباب استحقاق محقر ومغضوب وشبان واطفال
سجادهٔ امانتده مقرر ومنصوب اولوب سر عسكر هر زمره اولمق اشراطی نمايان
اولدقده قيام مهدی ونزول مسيح وخروج دجال امثالی وقايع عظمايه منتظر اول
ديمكدر (ولايت) فتحله مصدردر نصرت معناسنه وكسرايله اسمدر وبونده ايكيسی
دخی صحت بولور زيرا (لاولاية الا بالولاية) ديمشلردر مهدی هدايتدن مفعولدر
اولاد فاطمه دن عدل وكمال ايله متصف نفوذ احكام صاحبی بر ذات علوی
علويدركه ظهوری منتظر اولديغی اثرله ثابتدر * ابوسعيد وابوسلمه امثالی اصحاب
روايت ايلديلر * يعنی اهل سنت بعد الولادة ظهورينه ذاهبلر وشيعه دخی ائمهٔ اثنی

عشردن محمد بن حسن عسكري در * محفوظ حي منتظر وموعود دردير لر لكن انلرك قوللري معتبر اولديغي محمد بن حنفيه يه دخي مهدي ديد كلرندن ظاهردركه حرف الباده (هنالك لا ينفع الظالمين) بيتنده بيان اولنمشيدي (سانحه) ظهور مهدي عليه السلام اكرچه مغيبا تندر لكن بعض اهل كشفك اقوال تقريبيه لري واردر * ازجمله قدمادن شيخ سعدي الدين محمد حمولي قدس سره اشعارندن بو شعرنده بيورر (اذا بلغ الزمان على حروف * ببسم الله فالمهدي قاما ودوران الخروج عقيب صوم * الا بلغه من عندي سلاما * يعني زمان حروف اوزره بسمله ايله تمام عددي مقدارينه بالغ اولسه مهدي قائم اوله صوم رمضان عقبنده خروجنه تصادف اولنمقده بندن اكا سلام ايصال ايله ديمك اولور حسابي

١٢١ الزمان بو طريقله دركه خروج مهدي تاريخي اوله شايدكه بو تاريخ

٢٩٤ حروف لفظي تحريردن يتمش ايكي ييل مرورنده ظهور ايده اذا نفد

٠٢٩ عدد حروف دخي نسخه در اندنصكره دخي نيجه امارات ظهوريله

٧٨٦ عدد بسمله نفوس متنفسه مفقوده

٠١٩ عدد حروفي

١٢٥٧

اوليق بيك درتيوز تاريخي تجاوز ايدركه بعض محققين (لا يلبثون خلافك الا قليلا) يعني تحت اللفظ حبيبم سندنصكره انلرك دوام اختلاط والفتلري قليلدر ديمك اوله * پس مكرراتي حذف ايله بيك اوچيوز طقسان طقوز اولوب سنين قريبه نك مدت مرقومه ده كسوريني ضميله هجرتدن بيك درتيوز يكرمي ايكي ييل اوچ اي يكرمي درت كون اولور لكن مقتضاي مفهوم انتقالدن عدي موجب اولديغي جهتدن بيك درتيوز اون بر ييل واوچ اي ويكرمي درت كون مدت اثبات ايدرلر ايكي مفهوم بري برينه تقارب ايدر ديديلر وبو دلالت بالجمله تقريبيه در والعلم عند الله تعالى (ترجمه) ايا اوغلم ايده اتراك چون جوش * ايده مهدئ عادل منتظر اول

وذل ملوك الارض من آل هاشم * وبويع منهم من يلذ ويهزل

(آل هاشم) ايله مراد مهدي وعونه سيدر (يلذ) درديجي بابدندر لذت ويرر يعني ناسك هوا وهوسلرينه مساعده ايدوب شرع شريفه رعايت قيديني برطرف ايدر ديمكدر (يهزل) ايكنجي بابدن اولوب لهو ولعبه مائل وفحش وشقايه قائلي اولور ديمك (ترجمه) ذليل آل هاشم اوله شاهان * هوا كاره ايده لر بيعت قول

صبي من الصبيان لا رأى عنده * ولا عنده جد ولا هو يعقل

(صبي) كودك معناسنه كه حديث السن مراد اوله بيت سابقده اولان من لفظندن بدل ويا كا عائد اولان مبتداي محذوفه خبر اوله (صبيان) انك جمعيدر (جد) فتح وكسري دخي جائزدر (ترجمه) صبيدر اول كه رأي صائبي يوق * ده كادر جد وعقل اهلي دخي اول

فثم يقوم القائم الحق منكمو * وبالحق يأتيكم وبالحق يعمل

(منكمو) صله دره الف لازم دكلدر (ترجمه) قيام ايدر اوده مده سزدن اولكيم حقيقت كوستر رحقه اوقول يول

سمي نبي الله نفسي فداؤه * فلا تخذلوه يا بني وعجلوا

(سمي) فعيل صيغه سنده بمعنى المسمى كه نامداش ديمك (نبي الله) خاتم النبيين سردفتر مرسلين سيد سندمز افنديمز صلى الله عليه وسلمدركه مهدي انلرك اسم ساميلريله مشرف اولمسيدركه براثرده ابن مسعوده خطابا وارد اولمشدركه بنم اسممه انك نامي ووالديمك اسمنه انك پدري نامي مواطيدر يعني اداشلردر انك بولندمجان ترك ايلمك مرضي حق تعالى دراني مخذول ظن ايلمك وا كا اتباعده عجله ايدك كه الخير لا يؤخر در (ترجمه) اولور جدي محمد بر له همنام * فدا نقسم اكا بيل اني مقبول (نطق اخر)

تعلم ابا بكر ولا تك جاهلا * بان علينا خير حاف وناعل

بو شعر ابو بكره كنيه سيله معروف علماء اصحابدن نفيع بن الحارث ابن كلده يه خطابا وارد اولمشدركه حصن طائفدن بكره نام محلده اسلامه كلمشدر وجناب مرتضى كنديني غائب منزله سنه تنزيل بيورمشدر (حاف) مهمله ايله دراصلي حافي در ياسا ساقط اولمشدر حافي الرجل لابس نك ضديدركه تركيجه جبلاق ويالن اياق ديرور حتى بشر حافي اولياي بغدادك معروفلرندندر يالن اياق كزر ايدي انك حياتنده قطعا حيوانات بغدادده اشياي طريقده القاء اي قاذورات ايلمدي (ناعل) نعلين لابس اولان كمسنه در متنعل معناسنه در اكثر اولاد عرب حافي الرجل اولوب خصوصا مسنون اولمغله بعض كمسنه لر اعتذار وقتنده يالن اياق اولورلر حافي وناعل ايرادندن مراد جمله ناس وبلكه حيواندن دخي دوه كبي حافي وآت كبي صاحب حافر اولنلرك دخي خيرليلريم ديمكدر زمان خلافتنده شماتت ناس ظهور ايلديكده بو شعري قائل اولديلر پس ابو بكر صديق رضي الله عنه اول وقتده انتقال بيورديلر ايدي (ترجمه) اي ابن حارث اول واقف كه اوله غافل وجاهل * زمين اوزره

كزلردن علی المرتضی فاضل

وان رسول الله اوصی بحقه * واكد فيه قوله فی الفضائل

(بحقه) فی حقه دیمکدر بونده معنی ایکی وجهله در تحقیق پیغمبر کندی حقنده انی وصی قیلدی یاخود پیغمبر علیه السلام انلشانده اطاعت وانقیاد وحقنه رعایتله وصیت ونصیحت وتنبیه بیوردی دیمك اولور وحق لفظی خلافته منحصر ومصروف دکلدر حقوق اسلامیه دن برحقدر پیغمبر علیه السلام اکرچه حقنده نیجه وصایا بیوردیلر لکن کرچه کندی خلافتنده شبهه سی یوغیدی اما خلافتنه نص صریح اولسه اجتهاد قیدی برطرف اولوردی وامر تحکیمه ارضاء للخصما رضا ویرلمزایدی دیدیلر والله اعلم بحقیقته (ترجمه) انك حقنده پیغمبر وصیت ایلمش ایدی * فضائلده اولان قولی انی تأکید ایدر کامل

ولا تبخسن حقه واردد الوری * الیه فان الله اصدق قائل

(لا تبخسن) موحده ومعجمه ایله بخس ماده سندن نهی حاضر که آخرینه نون تأکید تشدید دخی لاحق اولمش معناسی حقنی البته نقصان ویرمه دیمکدر (ولا تبخسنه) خفیفه ایله وضمیر ایله دخی نسخه در (اردد) سوق وترغیب ایله دیمکدر (ترجمه) انك حقنده تقصیر ایله خلقی اکا سوق ایت * کلامنده نه دیمشدر انلبق اصدق قائل (نطق آخر)

انا الصقر الذی حدثت عنه * عتاق الطیر تنجدل انجدالا

(صقر) طوغان که چرغ دیرلر وسط عربی منقوط ووسط فارسی مهمله در وبازوپلك لطیفنه شهباز دینور غلطنده چاقر وعربیده اجدل دخی دینور (عتاق) عتیقك جمعیدر عتاق الطیر قوشلك اعضاسی (یعنی) بن اول شهبازجانکدازم که سن ندن وبنم اوصافمدن خبردار سین اشته بن او بله برصقر اجدلم که هواده پرواز ایدن مرغانك اعضالری بربرینه قاریشوب خوفلرندن صقر صقر دیرلر (ترجمه) بن اوشهبازم هوادن نیجه چنکالمه * اصعب مرغان آتوجان جمله اولور پامال

وقاسیت الحروب انا ابن سبع * فلما شبت افنیت الرجالا

(قاسیت) قسوتدن اولوب بن رنج وزحمت چکدم دیمکدر (سبع) اصلنده ضم با ایله دو یو تیجی حیوانه دیرلر بن ابن سبعم دیمك شجیع ابن شجاعم دیمك اولور وزن ایچون ساکن قیلندی اکر عدد مراد اولنسه یدی یاشنده ایکن هنوز شرف اسلام عیان ومنصب نبوت نمایان اولمشیدی (ترجمه) رنج حربی بن ابا عن جد چکوب کورمش ایدم * پس منی اتایتد کده افنا ایلادم نیجه رجال

فلم تدع السیوف انا عدوا * ولم یدع السخاء لدی مالا

(ترجمه) جنك ایدنجه قویمدی هیچ تیغم دشمن برم * هم سخاوجود بنده ایتمدی بیل ترك مال (نطق دیکر)

صید الملوك ارانب وثعالب * واذا رکبت فصیدی الابطال

(ارانب) سلاسل وزننده جمعدر مفردی ارنب طاوشاندر که چغتاییده طوشقان وفارسیده خرکوش دیرلر (ثعالب) دخی وزن مزبور اوزره مفردی ثعلب دلکودر فارسیده روبه دیرلر (ابطال) فتحله جمع قلتدر مفردی بطل شجیع وبهادر دیمکدر (ترجمه) ملوکك صیدی خرکوش ایله روباه اولدی عالمده * سوار اولدیغجه اسب عزمه صیدم اولهب ابطال

صیدی الفوارس فی اللقاء فاننی * عند الوغاء اغضنفر قتال

(فوارس) فرسان کبی فارسك جمعیدر (وغا) حرب (غضنفر) ارسلان (ترجمه) بنم صیدم سواران وغادر کارزار ایچره * که بن برحیدر کرارم الحق غازی وقتال

نطق آخر

علیکم بالثلاثة فاکتموه * شجاعتکم وعلمکمو ومال

احدهما شجاعتکم تقدیرنده در (ترجمه) کتمی اوچ نسنه نك قیل التزام * جوهر نقد شجاعت علم ومال

فان الناس اعداء لهذا * ولا یرضیهم الا الزوال

(هذا) مجموع ثلاثه یه اشارتدر زیرا که شجاعت ثمرهٔ جسارت اولمغله ابرار ولئیمان مجلده دخی مهابتی در کار ودرون ناسده موجب خوف وخلجان اولور پس اکا دائر بخشدن مجلسده کف لسان انسبدر وعلم دخی موجب مهابت اولمغله اکثر ناس سادهدللردر خصوصا فقرا صوفیه میاننده عالمه کورنمك سبب وحشت وباعث نفرتدر انسان ایسه تمدن وانسیت ایله مألوفدر پس عالمده عجب موجب وحشت وتواضع بادی الفتدر ومال ودخی سبب عداوت اولور که استرذهبك دیمشلردر اشته بواوچ نوع فضل حق یابنده هرکس یکسان اولمامغله اکثریا حدوث تحاسدی ایجاب ایدر بین العیال دخی تکالیف مالانهایه ایله فترت ویا فقیر ظن اولنسه اسقاط مهابت ایجاب ایدر طرفین یکسان کوسترلمك تدبیر منزل لوازمندندر که وسیلهٔ آسایش وباعث حسن تدبیردر (ترجمه) دشمندر بونلرك جمله نفوس اشرارك مرضیلری انجق زوال (نطق آخر)

اعینی جودا بارك الله فیکما * علی هالکین لاتری لهما مثلا

(همزه) حرف ندادر (عینی) منادای مضافدر یا متکلمه اضافتله نون ساقط

اولوب ایکی تحتیه ادغامیله فوقنه شده ویرلدی (جودا) جود ماده سندن جد امر ینك تثنیه سیدر اجتماع ساکنین ایله ساقط اولان واو ساکن موجودلك بالاقتضاء تحریکیله عودت ایلمشدر (بارك الله فیکما) جملهٔ دعائیهٔ معترضه در تدمع عینین لازم اولان محلده وقوعیله دعایه مستحق اولدیلر (هالکین) تثنیه در بری حضرت خدیجه وبری دخی جناب مرتضانك پدری ابو طالبدرکه اسمی عبد مناف بن عبد المطلب ابن هاشمدرکه بیانی کلور (ترجمه) ای دو چشمم بذل جود ایدلك ایکی اول ذاته کیم * کوجدیلر مثل ونظیر اولمازدی نسوان و رجال

علی سید البطحاء وابن رئیسها * وسیدة النسوان اول من صلا

(بطحاء) مکه درکه اطرافنده اولان جبالك سیل مجراسنده واقع اولمشدر مذکری ابطح قوملی ووسعتلی دره معناسنه در حضرت سید العرب والعجم صلی الله علیه وسلم جنابلرینك نسبتلرندن بری دخی ابطحی اولدیغی بو سببدندرکه مکی دیمکدر حتی منلا جامی بیورر * روحی فداك ای صنم ابطحی اقب (سید البطحاء) ایله مراد بونده ناظم جنابنك پدری ابو طالبدرکه سرور کائنات علیه التحیات حضرتلرینك والدی عبد الله حضرتیله لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرو المخزومیه در جناب رسول علیه السلامدن اوتوزبش سنه مقدم ابو طالب دنیایه کلوب وظهور نبوتدن اوننجی سالده مکه ده انتقال ایلدی که سکسان بش یاشنده اولمش اولور حضرت مرتضی بیوررکه پدریمی غسل وتکفین ایدوب جدم عبد المطلبك قبرینه دفن مراد ایلدم حفر قبر ایلدیکمده عبد المطلبی قبله یه متوجه قعود اوزره بولدم وانك یاننه وضع ایلدم دیو بیوردیلر لطیفه لرندندرکه اسلامه کاور سم نماز قیلمم زیرا اوتراق محلم بندن عالی اولمسندن حظایلم دیدکاری حضرت مرتضانك خاطرینه خطور ایلدیکچه تبسم بیوررلر ایدی (وابن رئیسها) وضمیر انك پدری عبد المطلب دخی بنی هاشمك وانلر دخی سائر قبائلك رئیسی اولمق جهتیله در (نسوان) مرأه نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر سیدة النسوان ایله حضرت خدیجه یی مراد ایدرکه ازواج طاهراتندندر (ابتدآء) بونلر تزوج بیوردقلری زمانده یکرمی بش یاشلرنده وخدیجه قرق یاشنده ایدی پدری خویلد بن اسد ووالده سی فاطمه بنت زائده در جملهسی قرشیدرلر ابتدآء ابو هاله ابن زراره تزوج وفوتنده عتیق ابن عائذ عقد ایدوب اندنصکره اوچنجی دفعه ده سعادت زوجیت حضرة ایله شرفیاب اولمشدر کنیه سی ام هنددرکه ابو هاله دن

اولان اوغلی هنددر ابو طالبدن خدیجه نك رحلتی اوتوزبش کونصکره درکه رمضانده واقع اولدی التمش بش یاشنده ایدی حجونده دفن اولنوب جنتله مبشره در جبریل علیه السلام ا کا سلام ویروب وحق جل جلاله جنابلرندن سلام کتورمشدر) اول من صلا) قیلدی نماز کزار اولمسنی ایماد ایتدا نبوت ظهورنده جبریل امام اولوب پیغمبر علیه السلام ا کا اقتدا ایله بیت خدیجه ده قیلنان نماز مراددرکه اول نمازده جبریله اقتدا ده ایکنجیدر و حضرت ناظم کرم الله وجهه اوچنجی وعبد مملوك رسول علیه السلام اولان زید دخی اول نمازده دردنجی بولنمشدر حرف الدال وسائر محللرده دخی احوالی کچمشدر (ترجمه) بیری عبد المطلب زاده ایکنجیسی انك * هم خدیجه در نمازی قیلدی اول برکال

مهذبة قد طیب الله خیمها * مبارکة والله ساق لها الفضلا

(مهذبه) بالطیب وطاهر کبی حتی قبل البعثه دخی خدیجه نك لقبلری طاهره در (خیم) کسر ایله طبیعت دیدیلر (ساق) سائقدن مقلوب ویا فضلده استعاره اولنوب شراب طهور وفیض الهی مراد اولهکه (سقاهم ربهم شرابا طهورا) بیورلدی (ترجمه) قیلدی حق تهذیب اخلاق ایله ام المؤمنین * هم مبارك اهل فضل ایتدی انی اول ذوالجلال

مصابهما ادجی الی الجو والهوا * فبت اقاسی منهما الهم والثکلا

(مصاب) اسم مفعول اولدیغی کبی مصیبت معناسنه مصدر دخی اولور (هما) هالکین مذکوره عائد (ادجی) دجادن مزیدلك ماضیسیدر اظلم یعنی مظلم قیلدی تاریك ایلدی (جو) شد ایله هوا مد ایله میان آسمان وزمیندر برای وزن قصر اولنور زبان ناسده اضافت بیانیه ایله جو هوا دیرلر لکن اوج هوا معناسنه غلط اولورکه فوق معناسنه اولور (بت) کیجه لدم (اقاسی) زحمتلرینه وقسوتلرینه تحملده اعانت ایدرم دیمك که انلرهم ونکلدر (ثکل) کسر ایله خوف معناسنه اسمدر نکولدندر شهادتدن ویمیندن نکول یعنی خوف ایلدی دینور الفی اشباعیه در (شکل) دخی نسخه درکه مجازا مشکول مکروه معناسنه اولور مثلثه ایله ثکلا خطادر (ترجمه) آنلرك ایتدی زوالی روزی باکه شب کبی * کیجه هم وغم ایله قالدم سهرناك ثکال

لقد نصرا فی الله دین محمد * علی من بغی فی الدین قد رعیا الا

(نصرا) تثنیه (رعیا) دخی رعایتدن تثنیه (الا) آخرنده اولان الف علامت نصبدر ال کسر ایله وشد ایله در اسم الله وعهد و پیمان وحلف وجوار وقرابت

معنالرینه کادیکنی سجستانی غریب القرأننده الاولاذمة کریمه سی محلنده یازر وبونده عهد معناسی مراددر رعایت قرینه سیله (ترجمه) راه حقده نصرت دین محمد قیلدیلر * عهدیله دینی ایدوب حفظا ولدی اعدا پایمال (نطق دیکر)

ان عبدا اطاع ربا جلیلا * وقفا الداعی النبی الرسولا

(قفا) اثرینه اقتفا ایتدی یعنی اردنجه کتدی (معنی) تحقیق اول عبد مهدیکه رب جلیلك امر جمیلنه اطاعت وپیغمبر دلیلك دعوتنه اجابت ایلیه مصرع ثانی دعاسنه مظهر اولور (ترجمه) اوله بر بنده مطیع امر مولای جلیل * دعوت پیغمبره ایده اجابت اول جمیل

فصلاة الاله تتری علیه * فی دجی اللیل بکرة واصیلا

(تتری) تالرك بری مفتوح وثانی ساکن ومهمله نك قصریله بر بر معناسنه در فرد معناسنه اولان وترد نددر اصلی وتری در (ثم ارسلنا رسلنا تتری) واحدا بعد واحد دیمکدر که فارسیده پیاپی وپیدرپی دیرلر الفی تأنیث ایچون اولوب تعریفنده عدم صرفی اولادر پس تنوین جائز اولمازا کرمنون اولورسه که نعتدر الفی الحاق ایچوندر دینور (بکره) ضمله اول الصبح یعنی ایرته غدکبی (اصیل) بکره یه مقابل اخشام مراددر که مسا معناسنه اولور لکن فی الاصل بعد العصر الی المغرب ویا عشا معناسنه دخی کاوب (ترجمه) پس صلاة حق پیاپی بولسون وصول * کیجه کوندز نور وظلمت دورایده صبح واصیل

ان ضرب العداة بالسیف یرضی * سیدا قادرا ویشفی علیلا

(عداة) قضاة وزننده عدو لفظنك جمعیدر اصلی عدا کسر ایله در وجمع بی نظیردرکه فعول وزننك بو وزن اوزره جمعی کلمك کلام عربده بو لفظه منحصردر لکن آخرینه هاالحاقی دخی قاعدهٔ جائزه در اول صورتده اولی مضموم اولوب کو یا عدو عادی معناسنه اولمق شائبه سیله عادینك جمعندن بر جمع مکسره مشابهت قصد اولندی مفعول ومضاف الیه در (ترجمه) دشمنانه ضرب تیغم ایلدی خشنود هب * سید بر قدرتی آندن شفا بولدی علیل

لیس من کان قاصدا مستقیما * مثل من کان هاویا وذلیلا

(قاصد) عادل قاسط (هاوی) وزن ومعناده ساقط یعنی حد اعتدالدن خارج وصراط مستقیمدن منحرف (ترجمه) پس عدالت استقامت اهلنه ظاهر بوکیم * خارج شهراه عدل اولان ذلیل اولماز مثیل

حسبی الله عصمة لاموری * وحبیب محمد لی خلیلا

(حسبی الله) الله بکا کافیدر دیمکدر (عصمت) حفظ حق حبیب محبوب معناسنه اسم جلاله معطوفدر (محمد) اسم شریفی حبیبك عطف بیانیدر حسبی الله وحسبی رسول الله دیمك اولور وبو اسم امجد کتاب کریمده عدد حروفی کبی درت محلده واقع اولمشدر که نهایت حروفی دخی اول عدده دالدر وحرف ثانیسی انك ضعفی واوّل وثالثنك دخی عشریدر آل عمران وفتح واحزاب وقتال سوره لرنده در (خلیلا) کفایت حسبی تمیزایله رفع ایهام ایدوب صداقت جهتندن کافیدر دیمکدر عصمة کبی (ترجمه) حضرت الله کافیدر اسوزم حفظنه * هم حبیب الله اولمشدر بکا یار وخلیل (نطق دیکر)

اقیك بنفسی ایها المصطفی الذی * هدانا به الرحمن من غمة الجهل

(اقی) وقایه ماده سندن مضارع متکلمیدر حفظ ایدرم دیمکدر (غمه) ضمله ظلمت معناسنه در که حضرت امام اعظم حقنده کاشف الغمه استاذ الامه دیرلر (ترجمه) سنی ذاتم ایله حفظ ایدرم ای مصطفی المولی * سنکله جهلدن نور هدا ویردی بزه فعال

ویفدیك حوبائی وما قدر مهجتی * لمن انتمی معه الی الفرع والاصل

(یفدیك) فدالك کبیدر فدا اولسون سکا دیمکدر (حوباء) فتح مهمله ومد ایله نفس وجان (ما) استفهامیه در (مهجه) جان که روحدر (انتمی) افتعالدن مضارع متکلمیدر انتساب صاحبیم دیمکدر (معه) وزن ایچون عینی ساکندر (فرع) دال بوداق که نسل واولاد واعقاب قصد اولنوب بونده حضرات حسنین مراددر اصل کوکدر که پدر وجد وسائر اجداددر لکن بونده مراد جدی عبد المطلبدر دیدیلر یعنی اصول وفروعمك نسبتیله شرفیاب اولدیغم ذات شریفه فدا اولسون که جانمك نه مقداری وارکه اکا فدا ایلیم دیمکدر زیرا شایان فخر اولدیغی (لقد جاءکم رسول من انفسکم) من انفسکم دخی قراءت اولنمشدر انکله ثابتدر (ترجمه) اکا جسمم فدا اولسون ندر بو جانمه مقدار * کانکله فرع واصلم نسبتن چون قیلدم استکمال

ومن کان لی مذ کنت طفلا ویافعا * وانعشنی بالعل منه وبالنهل

(یافع) یوملك اوزره اولان طفل انعش سرعتله رفع ایلدی یعنی رفعت بولقده بکا اعانت عظیمی اولدی دیمك (عل) تکرار بر دخی ایچمك شرب ثانی معناسنه (نهل) شراب اول زیرا قوا عدندرکه دوه محلندن بر کره صویه واردوبعده صادر اولوب ینه اول محله کلدکده بر دخی صو ویریلوب مراعیه اندن صکره ارسال اولنور (یعنی) بنم صباوتم عالمندن بری بنم رفعتم رعایتنده اولوب بنی ایا قلمند یروب

اكل وشر بمده احتياط ايله تربيه وتكثير بانلق ايلين وجودشريفدر واول حقنه رعايت قيدنده اولديغم ذات لطيف ديمك مرادايدر (ترجمه) اكا طفل طفيل اولديغمز كوندن برى حالا * ايدوب اطعام واشراب ايتدى فيض لطفنى سيال

ومن جده جدى ومن عمه ابى * ومن نجله نجلى ومن بنته اهلى

(نجل) نسل (اهل) زوجه دريعنى اول موصوف ومنعوتم اولان پيغمبر عالم صلى الله عليه وسلمك جدى عبد المطلب بنم دخى جدمدر وانك برعمى ابوطالب بنم بابامدر وانك نسلى حسنين واولادى بنم دخى نسلمدر وانك كريمهٔ محترمه لرى جناب زهرا بنم زوجه مدر اشته بوقدر علايق نسبيه وسببيه اولديغندن غيرى صهريت ووصايت وخلافت صوريه ومعنويه امثالى ظاهرا باطنه نيجه نيجه مناسبت كثيره ميانمزده ثابتدر (ترجمه) انك جدى كه جدمدر انك برعمى بابامدر * هم اصلى نسلى اصلم نسلم اهلم دخترى خوشحال

ومن حين آخى بين من كان حاضرا * دعانى واخانى وبين من فضلى

بوبيت مادهٔ مؤاخاتى مشعردركه حرف البادة (ولا يزور حين يدعو بالنسب) مصرعى شرحنده بيان اولندیكه حضرت مرتضى پيغمبر عليه السلام ايله مؤاخاة ايلمشيدى (اخى) حالا وزننده ماضيلردر (بين) ظرف (بين) تشديد تحتيه ايله ماضيدر ايكيسى بيننده جناس خطى واردر (ترجمه) مؤخاة امرى اثناسنده انلر حاضران ايجره * بنى ايدوب برادر فضلم ايتدى ذكر ايله اجلال

لك الفضل انى ما حييت لشاكر * لاحساس ما اوليت يا خاتم الرسل

(ما حييت) بن زنده اولدقجه ديمك لشاكران نك خبريدر لام داخل اولمشدر (احساس) حس ايدوب علنا مطلع اولمق (احسان) دخى نسخه در (اوليت) سن عطا ايلدك ديمك (خاتم) فتح تا ايله مشهوردر رسالت ونبوت انكله ختم اولديغى ايچون كويا مهرلر اسمى اوله يا خود كسر ايله كه انبياء ومرسليني اول ذات شريف ختم وتمام ايلديكه آخرلرنده كلدى اندنصكره نبى بعث اولنمز روح الله دخى حين نزولنده شريعت محمديه وبلكه مذهب حنفيه اوزره عامل اوله وبيت شريفه نمازده استقبال ايده وكتاب وسنتدن استمداد ايده ديو تصريح اولندى (ترجمه) سنكدر فضل ولطف اولدقجه زنده شاكرم تحقيق * سنك احساس انعامك ايچون اى خاتم الارسال

نطق آخر الم تران الله ابلى رسوله * بلاء عزيز ذى اقتدار وذى فضل

(ابلى) خير ايله عطا ايلدى ديمك اولور زيرا خير اوشر ادخى مستعملدر انكيچون

بلائى عزيزه اضافتله قيد ايلدى (ذى) عزيزك صفتيدر يعنى صورت مكروهه ضمننده نصر عزيزدر بدر غزاسنده كفره نك غلبه لرى اثناسنده محول الحول والاحوال اولان ذو الجلال اهل اسلامك ذات صوريلرين كفره يه نقل ايله (لقد نصركم الله ببدر وانتم اذلة) كريمه سى منطوقنجه امداد معنوى ايله دشمنى مظهر قهر وستيز ايلديكن بيان قصديله وارد اولان اشعارندندر (ترجمه) كورمدكمى حقك احسان رسول اكرمه * ايتدى عزت فضل وقدرت صاحبى اول ذو النوال

بما انزل الكفار دار مذلة * ولاقوا هوانا من اسار ومن قتل

(هوان) ذل ومهانت واهانت باى طرقيه تعبير اولنسان ادات ايله ادا وبلاء عزيزى انها ييوروب كفره يى دار قهر وذلتده اسكان ومسلمانانه بلاى عزيز وعطاى صفا آميز احسان ايلديكنى واسير ومقتول اولمق كبى هوان وخسران ملاقاتيله مظهر تدمير ربقدير اولدقلرينى افاده ايدر (ترجمه) يعنى انزال ايلدى كفارى دار ذلته * انلرى ايتدى ملاقى سبى وقتله ذو الجلال

فامسى رسول الله قد عز نصره * وكان امين الله ارسل بالعدل

(عز) ماضيدر شريف وعظيم اولدى ديمكدر (عدل) عدالتدر هركسه هر امرده مهم خصوصا شاهان آكهانه الزم لوازمدر حتى حكماء قدمادن ارسطوطاليس مرض موتنى حس ايلدكده لوازم سلطنتى ترتيب ايدوب وصيتنده ديديكه موتمدنصكره بكا تربه بنا اولنوب وقبه سى مثمن الزوايا رسم اولنه وهر زاويه ميانتده اولان كتابه يه بوسكز تركيبمدورمربوطجلى خطله محرر قيلنه واقعا انفيذ وصيت اولندى اول تراكيب ثمانيه بونلردر (العدل مألوف فيه صلاح العالم * العالم بستان سياجه الدولة * الدولة سلطان تحته السنة * السنة سياسة يسوسها الملك * الملك راع يعضده الجيش * الجيش اعوان يكفلهم المال * المال رزق يجمعه الرعية * الرعية عبيد يتعبدهم العدل * دور دائمدر حنائى زاده اخلاقنده ترجمه رسم ايلمشدر (ترجمه) اولدى پيغمبر اوشبده مظهر نصر عزيز * عدل ايله ارسال اولنمشدى امين خوشخصال

فجاء بفرقان من الله منزل * مبينة آياته لذوى العقل

(فرقان) قرآن كريمك اسماسندندر حق ايله باطل ميانى فارق اولمغله تسميه قيلندى كتاب كريمك يكرمى عدد اسمى بو منظومهٔ فقيرانه ايله مضبوطمزدر (بيت) اى طلبكار معارف صاحب طبع سليم * يازديلر جمله يكرمى اسم قرآن كريم *

نوروفرقان ومهيمن در بيان تبيان هدى ■ ذكر وعهد ايله شعار رحمت صراط
مستقيم ■ حبل وبشرى وكتاب ايله مبارك موعظه * بيست اولديلر بلاغ ايله
كلام ايله حكيم (منزل) انزال اولنمش يعنى لوح محفوظدن سماء دنيايه دفعة
ايندرلمش ديمكدر تنزيل معناسنه دخى اكرچه مستعملدر لكن تنزيلده ترتيب
وتدريج معتبردر پس مدة نبوتده مقتضاى لزوم ايله جبريلك پيغمبر عليه السلامه
آيت آيت كتورمسى تنزيل اولور (ايات) اصح قول اوزره اسداس اربعه يعنى
٦٦٦٦ التى بيك التيوز التمش التى آيت كريمه در وآيات اعتباريله نصف قرآن
سورة شعراده يأفكون لفظيله تمام اولوب فالقى السحرة نصف ثانيدندر وحروف
جهتندن نصفى سورة كهفده (نكرا) كلمه سنك نونى نصف اولدن وكاف نصف
ديكردندر بعضيلر ديديلركه كاف دخى نصف اولدندر ومشهور اولان (وليتلطف)
كلمه سنك فلسيله نصف اول تمام اولور ونيجه لر واوده نهايت بولور لام اول نصف
ثانيدندر واصح اولان قول اولدر ديديلر اما كلمات تعداديله نصفى سورة سجده (الجلود)
لفظى اولدن (ولهم مقامع) كلمه سى نصف ثانيدندر لكن سورلره نظرله نصفى سورة
حديدك آخر يدركه مجادله نصف اخيردندر وبو تحقيق وبيان خلاصه اتقاندر
(ترجمه) پس بزه قرآن كتوردى ايليوب انزال حق * حكم آياتى عياندر كيم
بيلور اهل كمال

فأمن اقوام كرام وايقنوا * وامسوا بحمد الله مجتمعى الشمل
(ايقنوا) يقينا بيلديلر (امسوا) اصلنده امسيوا اولوب حركه وصكره يا دخى
حذف اولندى اخشامه داخل اولديلر ديمكدر (مجتمعى) اصلنده مجتمعين اولوب
حال ايدى اضافتله نونى ساقط اولدى (شمل) فتحله پريشان واجتماع معناسنه دخى
اولور اضداددندر لكن بونده تشتت مراددركه معناى اولدر (ترجمه) نيچه
زمره ايلدى ايمان يقين وصدقله * عمرى آخر ايتديلر حمد اوله بروجه مقال

وانكر اقوام فزاغت قلوبهم * فزادهم الرحمن خبلا على خبل
(زاغت) استقامتدن آخر طرفه مائل اولدى ديمكدر كما آيتده دخى (مازاغ البصر)
واقع اولدى (خبل) معجمه نك فتحى وموحده ايله فساددر خبال كبى (ترجمه)
بر كروه انكار ايله ميل ايتدى حقدن دللرى * بولديلر اولدم فساد اوزره بلاياى
خبال

وامكن منهم يوم بدر رسوله * وقوما غضابا فعلهم احسن الفعل
(امكن) ممكن كبى قدرت ويردى اقدار ايلدى ديمك (بدر) بدر كبرا كه (لقد نصركم

الله ببدر) كريمه سى ناطقدر ابتداء رمضانده واقع اولان غزادركه حرف دالده
(فاناقد قتلنا يوم بدر) بيتنده مفصلدر (غضاب) جمعدر غضبان مفرديدر اصحاب
كرام حضراتنه اطلاق اولنمق (اشداء على الكفار رحماء بينهم) آيه كريمه سى
كبيدر (فعل) فتحله اولمق كسرندن اولادر (ترجمه) روز مشركسوز بدر
ايجره وبروب قدرت نصير * اول رسول الله ايله اصحابه اولدى خوش فعال

بايديهم بيض خفاف قواطع * وقد حادثوها بالجلاء وبالصقل
(ايديهم) ميمك كسره سنك اشباعيله در (بيض) كسر ايله ابيضك جمعيدر قلجلر
ديمكدركه بوزلرى آق اوله (خفاف) كسر ايله خفيفك جمعيدر (قواطع) قاطعة
لفظنك جمعيدر (حادثوا) ايكى طرفدن سو ياشديلر ديمكدر مراد مقاتله در
(صقل) وصقال كتب وكتاب كبى مصدردر روشن وبراق ايلمك (ترجمه) اللرنده
تيغ بران وخفيف خونفشان * شعشعه پاش وجلاد ارا اولدى برق شب مثال

فكم تركوا من ناشئ ذى حمية * صريعا ومن ذى نجدة منهم وكهل
(كم) تكثير ايچوندر ناشى حادث فى الاصل صبا وتله بلوغ ميانتده اولان كشى
(حميت) قوه غضبيه عار وغيرت (نجده) رفعت (كهل) اوتوز ياش قدرسى اولان
وعند البعض دوموى اولان كمسنه در ناشى اوزره حرف مقدر ايله معطوف
(ترجمه) پس نيچه طفل وقوى غيرتكش عالى دلير * مردمى ايتدى فلك مغلوب
دست ابتذال

وتبكى عيون النائحات عليهم * تجود باسبال الرشاش وبالوبل
(اسبال) ارسال واساله معناسنه كه مسبل الازار والذيل حدا عتمد الذن
زياده اوزاتمق واقتمق در (رشاش) كسر ايله مطر معناسنه اولان رشك جمعيدر
مقابله دن مطر خفيف معناسى فهم اولنور (وبل) مطر شديد (ترجمه) نوحه
كاران مصائب انلر ايچون صرف ايدوب * دمع ودمده چون مطر جود ايله ايلر
پايمال

نوائح تبكى عتبة الغى وابنه * وشيبة تنعاه وتنعى ابا جهل
(نوائح) نائحه نك جمع مكسريدر نائحات جمع مصحح سالمى اولديغى كبى (عتبة)
غزاء بدرده وليد نامه مقتول وبعض خباثتى سابقا منقولدر كمال عداوتى سببيله غى
لفظنه مضاف قيلنسدى (غى) ضلالت وخباثت معناسنه در ابن ايله مراد
عتبه نك اوغلى وليدركه اسمى جدى كبى وليددر (شيبه) شارح قاضى زاده رحمه الله
شيبة الحمد اولمق اوزره ايراد ايدر لكن شيبة الحمد اجداد نبويه دن جداقربلرى عبد

المطلبدر اسمی شیبة بن عمرودر وعمرو هاشم ایله ملقبدر وبو شیبه مفتاح مکه حافظلرینك جدیدرکه حرف الداله (والمرء عثمان اروته استثنا) بیتی شرحنده مفصلادر (تنعی) اول نایحه لر موت خبرینی ویرردیمکدر یعنی اکرچه مقدما غزاة شمشیری ایله سرزدهٔ هلاك اولنلری عتبه واوغلی کبی نوایح مذکوره یاد ایلمکله عسکر کفاره دهشت وحرقت عارض اولوب صولت وحمله ده شدت حاصل اولمق ایچون انلر نوحه کارلردر لکن حقیقتده حیاتده قالان صنادیدك شیبه کبی ابوجهل کبی قتللرینه دلالتله فال ایدرزکه انلر ضمنا اول قومه دخی قریب موتلرندن خبر ویررلر (ترجمه) عتبه ایله اوغلی یاد ایلدی اول نایحات * شیبه وبوجهل قتلینه اونوحه دال فال

وذا الذحل تیمی وابن جدعان فیهم * مسلبة حری مبینة الثکل

(ذحل) تقدیم معجمه ایله کین وغیظدر حتی صاحب کشکول جمع ایلدیکی حزبکه ورد بهایی دیو معروفدر انده (واسلل سخیمة صدورنا واذهب الذحل والران والاجبنة من قلوبنا) واقع اولمشدر (ابن جدعان) ضم جیمله ومهمله لر ایله عبد الله در تخصیص بعد التعمیم اولور (مسلبه) تسلیب بابنك مفعول مؤنثیدرکه متسلب یعنی ماتم لباسی اتخاذ ایدن معناسنه در نوایحك صفتیدر اصلنده سلب صویق وسلب صویدقلری لباسدر ثوب حزن لابس اولمغه لباس قدیم سلبی لازم کاور (حری) عطشی کبی صوسز معناسنه مفرد مؤنثدر حران انك مذکریدر وزن ومعناده عطشان کبی وجمعی حرار در عطاش کبی (مبینة) بیاندن وزن مزبور اوزره در اوچیدخی صفتدر آشکاره دیمکدر (ثکل) غیبوبت ولددن ناشی جزع وفزعدر عربده ضرب بندرکه (ثکلتك امك) دیرلر یعنی اناسنك فرقتکه مبتلا اولسون دیمکدر هلاکیله بد دعادن کنایتدر (ترجمه) کینه داران ابن جدعان جمله سین منعی ایدوب * تشنهٔ ثکلی کبی اولدی سیهپوش نکال

نوی منهم فی بئر بدر عصابة * ذووا تجدات فی الحزون وفی السهل

(نوی) ماضیدر مقیم اولدی دیمکدر مقام ومکان معناسنه اولان مثوی بو ماده دندر (عصابه) کسر ایله کروه (ذووا) صاحب معناسنه اولان ذونك جمعیدرکه حالت رفعیدر واوایله فعلك فاعلیدر واولرده کره الف جمع یازلامق قیاسدر لکن فاضل تفتازانی دیرکه اثبات الف ثقاتدن واقعدر خلیل کبی که سائر واولردن فرق ایچون یازمشلردر مع هذا ضمیر جمعده کالدر اما صیغهٔ جمع اولمغله تشبیها شاربوا الخمرده اولدیغی کبی یازرلر دیو منلا عصام آل عمران حاشیه سنده

بیان ایدر (نجدات) برای وزن فتحه لر ایله نجدتك جمعیدرکه شجاعت معناسنه در پس ذووا النجدات اصحاب شجاعت دیمکدر شجعاندر (حزون) تقدیم مهمله وضمه لر ایله جمعدر مفردی حزن فتح وسکون ایله جبل غلیظدر (سهل) جملیتده حزنك ضدیدر مفردا براداولنمق اول کونده امر سهل قلتده وشدائد کثرتده اولمسنی اشعاردر قریبا دخی (ع) یزدحون الحزن والسواهلا * مصرعنده کلور (روایت) تو بیت بو حدیث شریفه اشارتدرکه صحیح بخاریده ابوطلحه روایتیله مسطوردرکه سردار اسلام علیه السلام حضرتلری بدر کونی بیورد یلرکه بدر زنام بئر معهوده صنادید قریشدن یکرمی درت عدد کسنه یی انداخته ایلدیلر یعنی غزا وجهاد اثناسنده مرد اولان کفره دن اولمقدار کبارلری ستر ایچون اول قیو یه براقدیلر پس اوچنجی کونی سعادتله دلدلسوار عزیمت اولوب اصحاب کرام ایله شفیر چاهه واصل اولدقلرنده دابه لردن نزول ایدوب خطیب الامم صلی الله علیه وسلم هر برینه نامللریله ندا ایدوب بیوردیلرکه ای فلان بن فلان * وفلان بن فلان حالکرنه درحق تعالی نك بزه اولان وعدکریمنده تحقیق بزلر حق تعالی یی صادق بولدق نصرتیله وعد بیورمشیدی منصور اولدق حضرت فاروق بیوردیکه یارسول الله اشباح بی ارواحه خطابده لطف ندر انلر سامع القول دکللردر حضرت مرشد الانام علیه السلام جنابلری بیوردیلرکه انلر سزلردن زیاده استماع ایدرلرکه سزلر اولقدر سامع اوله مزسز بو سیاق بو محلده شارح اول قاضیمزلك نقلیدر (ترجمه) چاه بدر اطرافنی جای ایلدیلر برکروه * اول دلیران وغا کالدی طولوب سهل وجبال

دعی الغی منهم من دعی فاجابه * وللغی اسباب مقطعة الوصل

(غی) مصدردر غوایت کبی که رشدك نقیضیدر آیهٔ کریمه ده (قد تبین الرشد من الغی) واقع اولدی (من) فتحله فعلك مفعولیدرکه جمله تاولورمصرع ثانی حالیه در (وغی) ثانی اولك عینیدر (مقطعه) قطعك تفعیلندن فاعلك مؤنثیدرکه اسبابك صفتیدر (ترجمه) پس غوایت استین بولدی عقبینده وصول * قاطع وصل اولدی اسباب غوایت اتصال

فاضحوا لدی دار الجحیم بمعزل * عن البغی والعدوان فی اشغل الشغل

(اضحوا) تقدیم معجمه ایله افعال ناقصه دن صاروا معناسنه جمعدرکه صاروا داخلی الضحی تقدیرنده در دار الجحیم اضافتی بیانیه در (معزل) جانب وناحیه در (کانه معزل عنه) دیرلر اول امره بزلر قارشمدق برسمته صاوشدق وبیلدك وهوس ایلدك دیمکدر (بغی) ظلم (عدوان) ضمله عداوت (اشغل) افعل تفضیل (شغل)

فتح وسكون ايله در ضم وسكون دخی جائزدر وفتحتين وضمتين دخی لغتدر لكن
بونده وزن مانعدر واشغل تعميم مفعول ايچون اولمقده (اشغل) من ذات النحيين
كبی شاذ اولور زيرا فاعلی تعميده اصلدر ديديلر پس كثرت شغلدن عبارت
ويا شاغل معناسنه كه شغل شاغل ليل لائل كبی تأكيد ايچون اوله كه كويا انلر بری
الساحه وسائر كار ايله اشتغاللری انلری مظالمدن منع ايلمش كبی كورينورلر
ديمك مآلنده اوله كه مسامحات عديده ايله تصحيح اولنور (ترجمه) نازی
كوردكده ايدوب اظهار عزلت ظلمدن * انلری دنياده مشغول ايتدی
كويا شغل حال (نطق ديكر)

رأيت المشركين بغوا علينا * ولجوا فی الغوايه والضلال

(بغوا) جمع ماضيدر ظلم ايلديلر ديمك (لجوا) جمله كذلك جمعيدر عناد ايلديلر
ديمك لج تركيبه انكوللكدر كه ستيزه فارسيدر (من قرع باباولج ولج) ضرب مثلدر
(غوايت) غی سابق كبيدر وبو شعر احد غزاسی منقبه سيدر (ترجمه) مشركين
ايتدی بزه عصيان وبغی * هم عناد وظلم طغيان وضلال

وقالوا نحن اكثر اذ نفرنا * غداة الروع بالاسل الطوال

نفرنا) نفرتدن ماضی مجهول متكلميدر نفرت برامرده قاچمق وچكمك تنفر كبی
ويا برامره قاچمق يعنی انك طرفنه واروب حمله وصولت معناسنه (روع) فتحله
خوفدر غداة روع خوف كونی كه زمان محاربه (اسل) ديكن شوك وخار كبی
لكن بونده مراد مزراقدر لام جنس ايچوندر (طوال) كسرايله طويلك جمعيدر
(ترجمه) ديديلر بزاكثر زحله دمی * صبح حرب اولدقده بارمح قتال

فان يبغوا ويفتخروا علينا * بحمزة وهو فی الغرف العوالی

(حمزه) اعمام حضرتدن اولوب پدری عبد المطلب بن هاشمدر كه شجعان عربدن
معروفدر خصمايه شدتی كمالده اولمق معناسندن تفألا تسميه ايلدكلری اسمادندر
حامز الفؤاد متين وشديد القلب ديمكدر كه اثرده (افضل الاعمال احزها) وارد
اولدی (امتنها واقواها) ديمكدر ديديلر اسد الرحمن واسد رسول الله دخی لقبيدر
بدر غزاسنده عتبه يه خطابا مفاخرت ايدوب الله ورسولنك اسدی بنم ديديكی
جهتدن اسد الله دخی ديديلر شهادتندنصكره لقب مزبور حضرت حيدر كراره
خاص اولدی امام الانبيا عليه التحايا ايله رضاعا خوتلری دخی واردر كه ثويبه
ارضاع ايلدی مادری هاله در والده لری طرفندن دخی قرابتلری واردر شفيع
الامم صلی الله عليه وسلمدن ايكی سنه سنلری زياده ايدی بعثتك ايكنجی سالنده

قبول اسلام ايلدی احد غزاسنده وحشينك شهيد ايلديكی حرف دالده يازلمشدر
(غرف) تقديم معجمه مضمومه ايله در جمعدر مفردی غرفه شهنشين وكوشكدر كه
چارداق ديرلر چارطاقدن غلطدر وطبيی موصاندره ديديكی دخی مخالفدر
(عوالی) عاليه نك صفتيدر مقصود قصور جنتدر (ترجمه) قتل حمزه يله
اكر فخر ايتسكز * قصر جنتده اودر آسوده حال

فقد اردی بعتبة يوم بدر * وقد اودی وجاهد غير آل

(اردی) هلاك ايلدی ديمك اولوردادن بدل واودی لغتدر كه اودی مصرع
ثانيده كلمشدر (آل) اسم فاعلدر ناقص اولمغله لامی ساقطدر اصلی واوی الو
قلبله الايا اولور نقصان وتقصير ايدن كشی پس غير آل مآلده قاصر اولمديغی
حالده ديمكدر (ترجمه) عتبه دست حمزه ده اولوب هلاك * يقصور ايتدی
عدوی پايمال

وقد فللت خيلهم ببدر * واتبعت الهزيمة بالرجال

(فللت) فا ايله درتفعيلك ماضيدن متكلميدر بوزدم وقيردم وقاچردم ديمكدر
(خيل) جنسدر ارادهٔ ركبان ايله مجازدر (ترجمه) راكبان بدری ايتدم
رخنه دار * هب هزيمت بولدی ابطال رجال

وقد غادرت كبشهم جهادا * بحمد الله طلحة فی المجال

(غادرت) مغادره يعنی غدر ايتدم ابتدا فرصت ياب اولديغم انده قتل ايلمك
لازم ايكن تأخير ايله آكاغدر دردم (كبش) قوچدر كراز كبی ونهاز فارسيدر كوسم
دخی ديرلر سائر قيونلر ميانده اركك اولمق سببيله رياسته شايان وشجيع
اولنلره قوچ يكت تعبيری معروفدر (طلحه) كبشدن بدلدر مراد طلحة
ابن ابی طلحه در كه لقبی كبش الكتيبه اولديغی حرف الدالده مذكوردر (مجال)
جيمله محل جولان اسم مكاندر كارزار مراددر (ترجمه) حمد لله منع ايدوب
بن انلرك * بولدی مرلشكری طلحه مجال

فخر لوجهه فرفعت عنه * رقيق الحد حودث بالصقال

(خر) ماضيدر لوجهه ايله معا (تله للجبين) كريمه سی مفهومنجه يوزی اوزره
دوشوردی ويراقدی ديمكدر (رفعت) بونده قربت معناسنه يعنی يقين ايلدم
ديمك كه فرش مرفوعه بو معنايه در ديديلر (وعن) اكرچه رفعك تبعيد معناسنه
اولمسنی كوسترسه ده وزنك عدم تحملی ايله الی دن بدل عن ايراد اولندی ديديلر
(رقيق الحد) مهمله لر وقافلرله در غليظك ضديدر يوزی اينجه وبوفقه يعنی زياده

کسکین دیمکدر (حودنم) حادثنك مجهولیدر برنسنه یکیلندی دیمکدر وبونده تصقیل ایله تحدید یعنی زاغ آلود اولمغله مجدد امحدد اولوب بوایله کسکین قیلچ دیمکدر (معنی) یوزی اوزره ساقط اولدیغی کبی بندخی ذوالفقار صارم مصیقلی اکا تقریب ایلدم یتشدردم دیمك اوله یاخود رفع کندی معناسنه اولوب الی قتل ایلدیکم کبی یوزی اوزره دوشدی وبندخی ذوالفقاری اندن چکوب آلدم دیمك اوله (ترجمه) یوزی اوزره دوشدیکی دم ایلدی * باررأسن رفع تیغ پرصقال

کان الملح خالطه اذاما * تلظی کالصعیقة فی الظلال

(ملح) طوزدرکه عسجردخی دیرلر حرف زایده یازلمشدر (تلظی) نار معناسنه اولان لظی ماده سندن تفعل بابنك ماضیسیدر یالکلندی دیمك که ترکجه اولجردی دیرلر (صعیقه) صاعقه که ییلدرم دیدکاریدر رعدی تعاقب ایدوب آسماندن زمینه ساقط اولور (الظلال) بونده لام عهد ایله سایهٔ سحابدر (مآل) کویا که میان ابردن صاعقه شعله سی کبی جوهری تلمع ایلدکده برشیئه بیاض وبراق طوزقار شمش کبی برروشن شمشیر آتشبار حسن ایله بارکران سرنی کردنندن رفع ایلدمکه حتی جان وتنی اول حمل ثقیلدن سبکبار اوله (ترجمه) جوهر تیغم ملیحم برق وش * ابردن نازل اولوب ویررزوال (رجز)

هذامقامی معرض مبذول * من یلق سیفی فله العویل

بو ارجوزه غزوهٔ احدده علمدار مشرکین اولان عثمان بن ابی طلحهٔ لعینك دیدیکی رجزینه جواب اولمق اوزره ظهور ایلمشدرکه بودر * انا ابن عبد الدار ذی الفضول وانك عندی یاعلی مقتول * اوهارب خوف الردی مغلول (معرض) افعالدن فاعلدر ظاهر معناسنه در وبو ماده نوادر لغاتدندر که ثلاثیسی متعدی ومزیدی لازمدر (عرضت الشیئ) بن شیئی عرض واظهار ایلدم (فاعرض) اول شیئ دخی ظاهر اولدی دیمك اولور کتیته فاکب کبی (عویل) رفع صوتله بکا وزاری (نافعه) سفر السعاده ده دیرکه بکاکه اغلامق دراون نوعدر بری بکاء سروردرکه صاحبنه قریر العین دیرلر و٢ جزع و٣ مرحمت و٤ خوف و٥ محبت و٦ مصیبت و٧ ضعف و٨ نفاق و٩ عاریت و١٠ موافقت فالدیکه کریهٔ مستی که سکرانك بکاسیدر بوامرلرك بری خطور ایلمکه در (ترجمه) بومقام جون عیاندر هرکسه * کورسه تیغم ایده فریادوعویل

ولااهاب الصول بل اصول * انی عن الاعداء لا ازول

(اهاب) هیبتدن نفس متکلمدر (صول) صولت کبی حمله در (اصول) انك مضارع متکلمی (ترجمه) حمله دن خوفم یوق اما حمله یی * ایدرم اعدایه اولمم بن کلیل

یومالدی الهیجا ولا احول * والقرن عندی فی الوغا مقتول

اوهالك بالسیف اومفلول

(هیجا) جنك وغا کبی (احول) حولاندن متکلم مضارع (قرن) اقرانك مفردیکه کدش وکفؤدر دنك دیرلر جمله سی حالیه در (مفلول) فاعله در مکسور ومنهزم اولان قومکه دیمشلر من فل ذل ومن جل فل (ترجمه) دونمزم برکون غزادن حالیا * بونده اقرانم یااولورلر قتیل * یااولورلر منهزم بندوذلیل

(رجز آخر) اخسأ علیك اللعن من جاحد * یاابن لعین لاح بالارذل

(بورجز) ابوالحکم عمرو بن اخنس بن شریق ثقفی احد معرکه سی اثناسنده دیدیکی رجزك جوابیدر وعمرولك رجزی بودرکه حرف الدال دها اکا اشارت اولندی یاامر حبا بفارس معکمو * اذجاء نافی حومة القسطل * یرجو قرانا قاصدا نحونا نسقیه من ماء السماء المجعل * ماعندنا شیئ سوی ماتری * من حادث بالعهد من صیقل * ذالك الذی یقری ضیفه الوغا * واللاء للاضیاف فی المنزل (کشف الغمه) صاحبی دیرکه حضرت مرتضی کرم الله وجهه احد غزاسنده معروفلردن عمرومزبوری وابو الاسباع ابن عبد العزانی وابو امیه ابن مغیره یی وبنی عبد الداردن عبد الله بن جمیلی وطلحه بن ابی طلحه یی قتل ایلدیکنه ارباب مغازی اتفاق ایلمدیلر (اخسأ) تقدیم معجمه ایله افتح وزننده امردرلکن بونده لازمدر متعدی دخی اولور بعید اول دیمکدر ادات طرددرکه (قال اخسؤا فیها) آیت کریمه سنده دخی کلمشدر ترکیده بد ادالردن مثلا کلابی دفعده اوش دیمك کبی (من جاحد) لعنك صفتی اولور یعنی کندك کبی اهل انکاراساتدن لعنت سانزندن شدید اولور (ارذل) ذال ایله رذیلك تفضیلیدر الحق دیمك (ترجمه) بعیداولکیم سکالعنت اولور انکاراهلندن * نیجه کاداك ایا فرزند ملعون جهان ارذل

الیوم اعلولذی رونق * کالبرق فی المخلولق المسبل

(اعلو) نفس متکلم اولوب ناظمك اسم شریفی خواصندن اولان علوی اظهار ینی افاده در (ذی رونق) ذوالفقارکه حسن وبهاسی واب ورنکی اراده سیله لقب ایلدی (مخلولق) اخلیلاقك مفعولیدر اسکیمش لباس وکهنه جامه (مسبل)

بيانه آتلمشدرحق بالجق وسوپرندی آندقلری عربه یه وخسته وعليـل نقل اولنسان تسكره يه دخی سابل ديرلر (ترجمه) بوكونكه ذوالفقارم بن حواله ايليوب سا كه * اوبرق آسا اینبراسكی بز كبی ايدوب اسفل

يفری شئون الرأس لا ينثنی * بعدفراش الحاجب الاجزل

(يفری) فاايله در قطع ايدرديمك ضميری ذی رونقه راجع (شئون) ضمله شأن لفظنك جمعيدر رأس قرينه سيله باشدن كلن كوزطمری وبونده ذكر محل ايله قرن وجمع ايراديله ايكی بوينوز مراد اولنور شارح فاضيرآنی بندسرو ايله بيانی چندان جسبان اولمز زيرا مراد ايكی بوينوز محلی كه فرق الرأس در انك حاق وسطنه شمشيرينی ضرب ايلديكمده باش ايكی شق اولوب كوياهر بر بوينوز برشقنده بولنغله بر برندن مفارقت ايدرلر بو صورتده كه (لا ينثنی) اول ايكی شقك هر بری بر دخی عودت ايدوب كما كان بر بره كلمك محالدر ديمكدر فعلك مفعوليدر (بعد) ظرف مقطوع مضموم (فراش) فراشت كبی قحله قاشدن طاغيلن خرده پاره لر فعلك فاعليدر آخرينك اهماليله دخی نسخه در (حاجب) قاش ابرو معناسنه (فراش الحاجب) پاره پاره اولان قاش كموكلری (اجزل) جيم وزای ايله مقطوع ديمكدر (مأل بيت) اول ذوالفقاری بن حواله ايلدكده باشی ايكی شق ايدر واول قاش التنده اولان كموكلك پاره لری كه قطع اولنمشيدی بر دخی عودت ايدوب تجمع ايله بر بره كلمك محالدر (ترجمه) ايكی شق ايليوب اول سيف مسلولم سنك باشك * ابدجمع اولميه اول خرده پاره كاسه كالاول

ارجو بذا الفوز فی جنة * عالية فی اكرم المدخل

(فوز) مصدر درنجات وظفر كه فيروزديرلر (اكرم المدخل) اشرف المقامات ديمكدر (ترجمه) بوميدانده جهادمله جناب حقدن اميدم * جنان ايچره اولام فائز موبد اشرف مدخل (نطق ديكر)

الحمد لله الجميل المفضل * المسبغ المولی العطاء المجزل

(مفضل) افعالدن فاعلدر فضل واحسان ايدن كسنه (مسبغ) وزن مزبور اوزره آخری معجمه در لطف وكرمی تام وكامل قلان ذات (مولی) وزن سابق اوزره در عطا ايدن كسنه كه مفعولی اولان عطايه مضاف (عطا) مصدر مفعول معناسنه (مجزل) باب سابقدن مفعولدر تام معناسنه عطانك صفتيدر (ترجمه) جميل اولان خدايه حمد شامل * كه ايدر قوله عطا واطئ كامل

شكرا علی تمكينه لرسوله * بالنصر علی الغواة الجهل

(تمكين) قدرت ويرمك وال ويرمك ويروبرمك ضدی تلويندر سالك حقنده عند الكرام تمكين افضلدر لكن شيخ اكبر حضرتلری ايكی تلوين ميانده سالكده حاصل اولان تمكيندن تلوين ثانی افضلدر كه ظلك مظله تبعيتی معناسنه در ديو بيورر نعمت تمكينه شكر مراددر كه سبب تمكين نصر تدر (غواة) قضاة وزننده انك كبی غاوينك جمعيدر وصفی * دخی (جهل) كمل وزننده جمعدر مفردی جاهلدر جهل دخی ايكی نوعدر بری بسيطدر كه بيلمكدر وبری دخی مركبدر كه بيلمديكنی دخی بيلمكدر بونده ايكيسندن عامدر (ترجمه) شكر حقه ويروب تمكين رسوله * انی اعدايه غالب ايتدی عادل

كم نعمة لا استطيع بلوغها * جهدا ولو اعملت طاقة مقول

(كم) تكثير ايچون (لو) وصليه (اعملت) قوللاندم ديمك (مقول) مسطر وزننده آلت قول كه تركيجه يا ايله ديلدر عربيده لسان ولقلق ومزود وفارسيده زبان وورق باد دروكوچك ديل لهاة وترف وملازه در (ترجمه) نيچه نعمت كه شكره قدرتم يوق * چالشسه طاقت اولدقچه بو قائل

لله اصبح فضله متظاهرا * منه علی سألت ام لم اسأل

(لله) لام قسميه در (متظاهر) معين وظهير وپشت وپناه ونصير (ترجمه) بحق حق كه فضليدر ظهيرم * نيازايتسمده اولمزسمده سائل

قد عاين الاحزاب من تأييده * جند النبی فذی البيان المرسل

(عاين) كوزيله كوردی ديمكدر مفعولی بيت آتيدر (احزاب) حزبك جمعی جماعت معناسنه (تأييد) قوت ومتانت ويروب محكم قيلمق (جند) مفعوليدر (بيان) كشف كه نطقه دخی شاملدر كلامه بيان تسميه سی معنای مقصودی كشفی ايچوندر كه (هذا بيان للناس وهدی وموعظة) بيورلدی (ترجمه) كوزيله كوردی لشكر نصر حق * كه صحب فخر مرسل فوزه نائل

مافيه موعظة لكل مفكر * وان كان ذا عقل وان لم يعقل

خيبرلردن قرظيلر وبنی غطفان وقريش اتفاق ايله مدينهٔ منوره يی محاصره ايدوب محاربه اولاجق كيجه (نصرت بالصبا) سرّيله برشديد روزكار ظهور و جمله سی منهزم ومقهور اولدقلری ماده يه بو ايكی بيتده اشارت ظاهردر (مافيه موعظة) جمله سی عاين فعلنك مفعوليدر (مفكر) مذكر كبی خاطره كتورن كسنه لكن بونده متفكر مراددر كه فكر واند يشه ايدن كشی در مصرع ثانی وضوح بند ونصحی بيانده

مبالغه درکه عقلی اولان واولمیان دخی انی صرف ذهن ایله درك ایدر دیمکدر
(ترجمه) بوامرك پند ونصیحی آشکاره * بیلور عاقل انی هم غیر عاقل (نطق آخر)

فقد کان ذا جد وجد لکفره * وقید الینا فی المجامع یعتل

اکبر قبائل یهوددن اولان حی بن اخطبك قتلنی افاده مراد اولنور وقتا کفار
عسکری خندقدن رجعت وهر بری کندی قبیله سنه عودت ایلدکلرنده اهل
اسلام دخی مساعدهٔ پیغمبری ایله سلاحلرین محللرینه وضع وجنکدن فارغ
اولدیلر ایرتسی علی السحر حضرت جبریل نازل اولوب لشکر اسلام ایله
بنی قریظه اوزره عزا امرینی جانب جناب باریدن ایصال ایلدکده بین الاصحاب
ندا اولنوب جمله اصحاب کرام جمع اولوب حضرت مرتضانك دست میمنت
پیوستنه علم شریف تسلیم اولندی سعادتله واریلوب اویله نمازنی انده ادا
ومحاصره یه مباشرت اولندی یکرمی بش کون محاصره ومقاتله ایله
اوقاتکذار اولوب بعد النصره سعد بن معاذ وسائر اصحاب ایله مشورت اولنوب
رأی سعد ایله موافق تقدیر رب قدیر اولوب مردانی قتل وزنان واولاد مال
غنایم قیلندی کفارك قتللرینه حضرت مرتضی ایله زبیر مباشرت ایلشلر ایدی
اوچیوز ویا ایکییوز وعلی قول سکز یوزدن زیاده وطقوز یوزدن ناقص ایدی
ومقتوللرك میاننده حی بن اخطب قبل القتل انشاد ایلدیکی شعر ارباب سیرك
تحریر کرده سیدر چندان مفید اولمامغله طی اولندی (جد) فتح جیم له غنا
معناسنه درکه حرف الکافده مذکوردر ایکنجی (جد) کسر ایله سعیدر (قید)
قاف ایله قادنك مجهولیدر ایصال اولندی دیمکدر وقواد بو ماده دن اولوب
(کبشهم) یتنده قریبا تقیید وبیان قیلندی (مجامع) مجمع لفظنك جمعیدر جمعیت
محللری (یعتل) عتلدن مضارع مجهولدر عنفله جذب اولنور دیمکدر لفظ قرآنی
اولان عتل بو ماده دندر (ترجمه) فی الحقیقه برغنی هم کفره جد تامی وار *
بیزه بر کافر کتوردیلر عتیل پر وبال

فقلده بالسیف ضربه محفظ * فصار الی قعر الجحیم یکبل

(قلد) کردنینه طاقدی دیمکدر قلاده دندر لکن بونده بالسیف لفظیله معا قلیج
قوشاندی دیمکدر (محفظ) اغضاب معناسنه اولان حفیظه دن مزیدك فاعلیدر
(یکبل) کبلدن تفعیلك مضارع مجهولیدر بنده کرفتار قیلنور دیمکدر
(ترجمه) کردننده برقلاده اولدی تیغك ضربی کیم * واصل قعر جحیم اولدی
کورب دورلو نکال

فذالك معاد الکافرین ومن یکن * مطیعا لامر الله فی الخلد ینزل

(معاد) جای بازکشت (فی الخلد) مؤخر ینزل یه تعلق ایدوب جزاء شرط اولور
(ترجمه) مرجعی کافرلرك اولدروکی مؤمنلرك * منزلی دار نعیم اولور بودر
بونده مآل (نطق دیکر)

ألا یا عدا الله اهل النفاق * واهل الاراجیف والباطل

(ألا) حرف تنبیه واستفتاحدرکه انکله فتح کلام اولنوب مفاد سخنه تنبیه
اولنور (افعا الله) اعلم کبیدر (یا عدا الله) دعاء علیه درکه لعنتدر (اهل نفاق) اول
کمسنه لردرکه اعتقاد کفری مضمر جنان ایکن ایمان قولی اعلان ایدر ونفاق
بوفعله اسمدر (اراجیف) مصابیح وزننده جمله درار جافك جمعیدرکه اودخی
رجفه نك جمع قلتیدر زلزله معناسنه در وجمع الجمع اقوال کاذبه دن کنایه در
(ترجمه) بعید اولسون منافقلر الهی * دخی اهل اکاذیب ایله باطل

یقولون لی قد قلاك الرسول * فخلاك فی الخالف الخاذل

(قلا) ماضیدرکه بغض وعداوت ایلدی دیمکدر لفظ کریمده (ما ودعك ربك وما قلی)
بیورلدی ای ما قلاك (خلا) تخلیه ایلدی یعنی بوشلادی واین اوزاندی دیمك
(خالف) متخلف معناسنه درنقصان ویا برقصور سببیله کیرو قالان کمسنه که
قرانده (فاقعدوا مع الخالفین) وارد اولدی (خاذل) دخی معنای مزبوره کاورکه
رمه دن تخلف ایدن ظبیه دردر بو اصمعیدن منقولدر مجمعه لرله خذلاندندر متروك
النصره معناسنه (ترجمه) بکا دیرلر رسول ایتدی سکا بغض * سنی ترك
ایتدی چون خالف وخاذل

وما ذاك الا ان النبی * جفانی وما کان بالفاعل

بو بیت کعبك (ع) انبئت ان رسول الله اوعدنی) کلامی مآلنده در (ترجمه)
د کادر بو سکالکن جفادر * دیدم پیغمبر اولمز آنی فاعل

فسرت وسیفی علی عاتقی * الی الراحم الحاکم الفاضل

(عاتق) کردن ایله اوموز باشی اراسیدر بین المنکب والرقبه کبی (فاضل)
احسان ایدیجی (ترجمه) ایدوب شمشیریمی بردوش واردم * رسوله راحم
او حاکم وفاضل

فلما رأی هفا قلبه * وقال مقال الاخ السائل

(هفا) خلجان وخفقان ظهور ایلدی یعنی چبالادی دیمکدر قلب شریف نبویده
هفوت ظهورینی اخبار ایلك محضا کشف قلب واشراف دل اولدیغی ظاهردر

زیرا امارت ظاهریه‌سی بوقدر کذب دخی متصور دکلدر (وقال) یرنده ایدی دخی
نسخه‌در (مقال اخ سائل) برکسنه قرنداشنک حالنی سؤال وقتنده سائر
کسنه‌نک حالنی استفساردن ترقیلی ادای مشفقانه ایله سوبلدیکی سخندر
(ترجمه) بنی کوردکده اولدی مضطرب دل * مقال رحم ایله چون اولدی سائل

امابن عمی فانبأته * بارجاف ذی الحسد الداغل

(امم) تأمیدن امر درقصد ایله یعنی حالکی نقله شروع ایله دیمکدر جمله‌سی مقول
قولدر (ابن) منصوب منادای محذوف الاداتدر امم یا ابن عمی ایکن حرف ندا
حذف اولنوب امرک آخری جزما موقوف وهمزهٔ ابن دخی وصلی اقتضا ایدوب
تحریکی لازم کلدکده تحریک عارضی ساکنده کسره ویرلمک اصل اولوب میم
مکسور قیلنوب بایه وصلله امم ابن اولدی (فانبأته) فا امرک جوابنه داخل
(انبأت) وزن ومعناده اخبرت کبیدر (داغل) حیله کار ومکار دیمکدرکه دغل
مکر وفساددر (ترجمه) ای ابن عم دیدکده سویلدم هب * اکاذیبی که دیر حاسدله داغل

فقال اخی انت من دونهم * کهرون موسی ولم یأتل

(من دونهم) غیرهم دیمکدرکه آیت کریمه‌ده (أأنت قلت للناس اتخذونی
وامی الهین من دون الله) وارد اولوب من دون الله غیر الله ایله مفسردر (هرون)
برادرینه اضافتله منصرفکه مجروردر (لم یأتل) اصلنده عدا وزننده اولان
الادندرکه نافیه ایله قصور ایلمدی معناسنه درلفظ کریمه‌ده (لا یأتل اولوا الفضل)
وارد اولدی (ترجمه) دیدی سنسین قرنداشم دکل غیر * اولوب هرون موسی
کبی کامل (منقبه) تاریخ هجرتک طقوزنجی سالنده سردار اکرم صلی الله علیه
وسلم حضرتلری سمع همایونلرینه رسیده اولدیکه روم جانبندن شامه عسکر
کلوب مدینه‌یه توجه اوزره‌در ومقدمه‌سی بلقا نام محله رسیده اولدی وهرقل
اول ایامده حمصده ایدی پس حضرت پیغمبر علیه السلام اوچیوز نفر اصحاب
کرام ایله شام سمتنه رهروان اولوب تبوک دیمکله معروف یره واردیلرکه مدینه‌یه
اون درت مرحله‌در ایکی آی قدر انده توقف بیوروب ظاهر اولدیکه بو خبر بیغمبر
دروغ محض ایمش تکرار عودت بیوردیلر بو حرکتلرنده حضرت مرتضی
مدینه‌ده خلافتله قالمشلر ایدی حافظ اسمعیل نقل ایدرکه منافقین دیدیلرکه
پیغمبرک حیدری مدینه‌ده ابقاسی میانلرنده بر برودت وکدورت پیدا اولمق
سببیله‌در بو سخن سامعه خراش مرتضا اولدقده شد رحل ایدوب حضرت پیغمبرک

خاکپالرینه رخسای اولدی اول ایامده معسکر همایون جرف نام محلده ایدی
واقعهٔ منافقانه‌یی حضور سعادته عرض ایلدکده بیوردیلرکه کاذبلردن
بن سنی اهل واولادم وسنک دخی عیال واولادک میاننه ناظر نصب ایلدم
سن بکا هرون موسی کبی اولمغی طلبکار دکلمیسین وارم أمور اولدیغک خدمتکده
مقدم وثابت قدم اول بیوردقلرنده حضرت وصی نبی یینه عودت ایلدی عینیله
بو حکایت شیخین اتفاقیله مروی اولان احادیثدندر دیو فاضیبر تصریح ایلمشدر
(روایت) شیخ ابو اللیث نصر سمرقندی بستان العارفین نام کتابنده روایت ایدرکه
حضرت حیدر کرار کرم الله وجهه بیوردیلرکه بن غزا وحربه غایت مائل ومحب
اولدیغم سببدن امام حسن دنیایه کلدیکی زمانده اکا حرب لفظنی اسم تعیین ایلدم
سرور انام تغییر بیوروب حسن دیو تسمیه ایلدیلر کذلک حسین دخی ولادتنده
منوال مشروح اوزره اولمشیدی بعده بن انلری هرونک اوغللرینک اسملری اولان
شبر وشبیر ایله دخی تسمیه ایلدم دیو بیوردیلر صلی الله علیه وعلی آله وسلم سیرم خالک
ره هر چار سرورم علی ومصطفی شبیر وشبر * شبر شبیر حسن حسین وزننده درلکن
موحده‌لرک شده‌لریله دخی لغتدرکه بیت فارسی اکا ناظردر (نطق آخر)

قد طال لیلی والحزین موکل * لحذار یوم عاجل ومؤجل

(حزین) بمعنی فاعلدر حزن وریحی درامور دنیویه‌یه اکثری حاندر وحزن وفرحک
موضعی قلبدرکه بعض حکما دیمشلر عقل دماغده‌در خوف کوزده‌در * حق
وباطل قولاقده‌در حیا بشره‌ده‌در روح برونده‌در حیات قده‌در هموم
وغموم صدرده‌در خنده طحالده‌در رحمت وغضب جکرده‌در کسب اللرده
وزحمت ایاقلرده‌در دیو ابو اللیث بیان ایدر (موکل) تفعیلدن مفعولدر حواله
وتسلیط اولنمش که فارسیده کماشته‌در (حذار) کسریله حذردن احذر امرینک
اسمیدرکه شاعر دیمش (بیت) هی الدنیا تقول بملأ فیها * حذار حذار من بطشی
وفتکی (مؤجل) موقت ومهلتلی معناسنه (ترجمه) شب یلدایه حزن
اولدی موکل * صقین کلمزدکل روز مؤجل

والناس تعروهم امور جة * مر مذاقتها کطعم الحنظل

(تعرو) مضارع مؤنثدر نزول وتقرب ایدر دیمک (جه) کثیره معناسنه امورک
صفتیدر جمع غفیر بوماده‌دندرکه یری یرینی معنی تأ کید ایدر (حنظل) مهمله
ونون ایله وظاده اهمال دخی لغتدر قار بوزه‌لی کبی زمینه منبسط اولور بطیخ
هندی کبی ورقی وصاری شکوفه‌سی اولور کندی غایت اجیدر تخمی بیاضدر

قارغه دوكلكى ديرلر علقم وصبراه دخى اسماسندندر (ترجمه) كلوب ناسه
نيجه امرر امر كيم * باتنده شهد فايق شحم حنظل

فتن تحل بهم وهن سوارع * تسقى اواخرها بكأس الاول

(تحل) حلولدن تنزل مألنده در (سوارع) سرعتدن فاعلك جميدر (ها) فتنه
راجع (ترجمه) كلور سرعتله چوق فتنه كه اولور * اواخر حصه ياب كأس اول

فتن اذا نزلت بساحة امه * خيفت بعدل بينهم مبهل

(فتن) بدل اولدر (تلك فتنة) تقديراولنور (ساحه) اواوكى پيشكاه خانه در
باحه كبى (امت) طائفه وجماعتدركه معنالرينك بريدر اتباع انبيا معناسنه
وجامع الخيرات اولان برذاته دخى اطلاق اولنور ودين وملت وحين وزمان وسائر
معنالرى وشواهدينك تفصيلى غريب عزيزده مسطوردر (خيفت) خافنك
مجهول ومؤنثيدر احيانا متعدى دخى اولور (عدل) عادل معناسنه موصوفى
محذوفدر (مبهل) بهلدن تفعيلك مفعوليدر تضرع كنديده طبيعت اولان
مخلصدر فى الاصل بهله لغتدركه بهلة الله عليه ديرلر بهله وبغد اهلى اولان
كمسنه قانط وايس اولدقچه تضرع وابتهال واخلاص انك حال وكارى اولور
عدلك صفتيدر يعنى محذوفك صفت بعد صفتى اولور (ترجمه) اوله نازل اكر
اول فتنه قومه * اولور عادللر يله اول موجل

(نطق ديكر) ان يوحى من الزبير ومن * طلحة فيما يسوئنى طويل

(زبير) عشرهٔ مبشره دندر طلحه كبى واصحاب بدردندر لكن ايكيسى دخى وقعهٔ
جملده حضرت ناظمه مخالفت اوزره ايكن كنديلره بيننداله حق ظاهر اولدقده
قبل المقاتله فارغ اولمشلردر ينه اول اثناده فوت اولديلر (طلحه) اصحاب بدردن
دكلدر نسب نبى عليه السلامه زبيرك نسبى قصى ده وطلحه نك اجدادى مره ده
ملاقى اولور واسمى منصرف دكلدر (طويل) ان نك خبريدر (ترجمه) زبير
وطلحه كلرناسزايه * كيروب يوم غم اولدى باكه اطول

ظلمانى ولم يكن علم الله * الى الظلم لى لخلق سبيل

(علم الله) ماضيدر قسمدر واسم جلالك هاسى مصرع ثانى يه مرهوندر
(ترجمه) بكا ظلم ايتدى انلر حق بيلورليك * دكل ظلم جهان بنده مخيل

(نطق آخر) الا من ذا يبلغ ما اقول * فان القول يبلغه الرسول

(من) استفهاميه (يبلغ) تبليغدن (يبلغ) ابلاغدن مضارعلردر (رسول)
ايلچى كه سفير دخى ديرلر (ترجمه) كيمدر اول كيم ايده تبليغ مقال * چون

سفير كدر بلاغ قيل وقال

الا ابلغ معاوية بن صخر * لقد حاولت لوتقع الحويل

(ابلغ) افعالدن امردر (معاويه) بلا الف دخى رسم اولنور عثمن كبى واسمنك
اشتقاقى حرف الواوده كلسه كركدر اصحابدن ملك دمشق اولان كمسنه نك ناميدر
پدرى ابو سفيان فتح الفتوح مكه سالنده اسلامه كلدى كندى قديم الاسلام
دكلدر پدرندن بر ييل مقدم هجرت نبويه نك سكزنجى سالنده اون سكز ياشنده
ايكن دولت اسلاميه نك اون سكزنجى غزاسى اولان حديبيه سنه سى وياپدرى
ايله معا ايمانى قبول ايلدى بعض قبائل ايچون تحريرات نبويه خدمتنده
بولنوب لكن كاتب وحى اولمدى يوز الليدن زياده حديث روايت ايدوب كتب
سته ده اولان اون اوچ حديثندن ماعدا صحيح بخاريده درت ومسلمده بش حديثى
واردر يكرمى سنه وكالت ويكرمى سنه قدر اصالت ايله شامده قرق سنه مقدارى
امارت ايلدى رجب نصفنده التمش تاريخنده سكسان ياشنده فوت اولوب
ضحاك فهرى نمازنى قيلمشدر ينه اوغلى يزيد عنيد جالس اولمشدركه
امويه نك ثانيسيدر اوچ سنه سلطنتله دولت اسلامى تغييرايدن خبيثلردندر
اوتوز سكز ياشنده فوت اولدى ابوايوب انصارينك رضى الله عنه استانبوله
كلديكى سالده يزيد يكرمى بش ياشنى هنوز متجاوز ايدى سرعسكر اولمق شهرتى
شهرت كاذبه در * جنابى تحريرى اوزره حضرت خالد ايله معا اوتوز اوچ اصحاب
كرام رضوان الله عليهم اجمعين وسائر تابعين ايله يوز يتمش بيك غزاة مسلمين ايچون
اويله بر مجنون شقى امير اولمق عقلا بعيد اولديغندن ماعدا يزيد ابن شجرة الرهاوى
نام بر اعقل وارشد كمسنه امير مختارلرى ايديكى شهاب الدين ابن حجر مصرينك
اصابه سنده متعدد محللرده تصريح ايلديكى اموردندر وقت معاويه ده اولوب
اسمى دخى يزيد بولنمغله ظنا اوغلى اولمق اوزره بين المورخين شايع اولان
خطالردندر دولت مزبوره نك جملهٔ مدتى الف شهردر (حاولت) طلبت معناسنه
(حويل) اول ماده دن طلب معناسنه اسمدر (ترجمه) واروب
ابن صخريه كيم عجب * حيله قيلدك وارمى اندن الطف حال

وناطحت الاكارم من رجال * هم الهام الذين لهم اصول

(ناطحت) مؤنثدر وصلنده تكسير اصلدر طوقشدى طوس ايلدى يعنى باش
باشه كلوب بوقدر جدال ايلدى (اكارم) اكرمك جميدر كه كرمك تفضيليدر (هام)
جنسدر واحدى هامه در رأس معناسنه ومراد رئيس وسرداردر (اصول)

جعد رمفردی اصل حسب معناسنه (ترجمه) ایلدیلر چون قتالی اول کرام
هر بری سردار شجعان رجال

همو نصروا النبی وهم اجابوا * رسول الله اذ خذل الرسول

(خذل) ماضی مجهولدر ترك اولندی دیمکدر محل ضمیرده ظاهر ایرادی تبرك وتلذذ ایچوندر (ترجمه) نصرت ایدوب جمله سی پیغمبره * ترك اولندقده اجابت ایتدی آل

نبیا جالد الاصحاب عنه * وناب الحرب ایس له فلول

(نبیا) بیت سابقده اولان نبیدن بدل اولوب (ان مع العسر یسرا) کریمه سی قبیلندن اولور (جالد) جمله ماضیه در قلجلادی یعنی جلادت ایدوب قلج جنکی ایلدی جاهد معناسنه لکن نسخه دکلدر (ناب) درت دیشدر فك اعلاده رباعیه ایله اضراس یعنی آزیلر میاننده بردندان یمینا ویسارا دخی بر وفك اسفلده دخی مقابله لرنده بر دیشدر لکن بونده همان حد سیفدن کنایه در که قلجك کسکین طرفیدر (فائده) معلوم اوله که اسنان انساندن قوسهٔ فك اعلی وسطنده اولان ایکی دندان ثنیه وجمعی ثنایا در حین تبسمده کورینور بونلردن ماعدایه عوارض دینور وانلرك ایکی طرفلرنده بر ر رباعیه اولوب جمعی رباعیاتدر فتح وتخفیفله در وبونلردنصکره اولنلرك جمله سنه قوارح ومقارح دخی دینور وانلرك دخی یانلرنده بر ر دیش نابدر که جمعی انیابدر بونلرك دخی ورانسنده یمینا ویسارا بشر دیش واردر که انلرك دردینه ادراس وارحا دخی دیرلر مفردلری ضرس ورحی در ابتدا ایکیشری ضواحکدر که تبسمدن زیاده خنده ده رونما اولورلر وایکیشری دخی طواحندر که بو دخی درت اولوب جمله سی اون درت اولور فك اسفلده دخی مقابله لرنده تحتانی بر و مثل عدیلی اولمغله مجموعی یکرمی سکز اولور انلرك دخی نهایتنده هر برطرفده ایکیشر دیش اولور که اکنواجذ وهر برینه ضرس الحلم تعبیر اولنور بعد البلوغ نابت اولورلر هر کسده ظهور ایلمزلر کمال عقله دلیلدر انکله اوتوز ایکی تمام اولور جمله سنه اسنان دینور مفردی سن کسر وتشدید ایله در ضرس وناب مذکر وماعداسی مؤنثدر ثنایا ورباعیات قطع ایدر وانیاب کسر ایدر وطواحن طحن ایدر یعنی او کودر که رحی دخی دکرمن دیمکدر اضراس ترکیجه ازی دیشلری دیمکدر انلره سوالغ دخی دیرلر نسوانده اعداد اسنان اوتوز اولور وخصی ده البته یکرمی سکز وقیونده یکرمی بر وکچی ده اون طقوز اولدیغی فوائد مسامره دندر (فلول) ضمله جعد رمفردی فل قلجك یوزنده

اولان کدلك که رخنهٔ کسردر (ترجمه) هم جلادت ایتدی اصحاب نبی
خدشه شیرنده کسر اولمق محال (منقبه) ابن اعثم دیر که حضرت مرتضی معاویه ایله محاربه یه عزیمت ایلدکده شیردلان امتدن طقسان بیك کسنه معیت ایلمشلر ایدی که سکز یوز مقداری تحت الشجرة بیعت رضوان ایله شرفیافته کان اصحاب پیغمبر عالمیان ایدی وقاضی میر حسین دیر که سعید بن جبیر روایتی اوزره حضرت حیدر کرار ایله اول معرکه ده سکز یوز انصار وطقوز یوز قدر مردان کارزار بیعت شجره ایله برخوردار ایدی وحکم حکمنجه سکسان قدر اصحاب بدر واوچیوز اللی عدد بیعت رضوان اصحابی موجودلر ایدی محدثیندن سلیمان اعمش روایت ایدر که سکسان عدد اهل بدر وسکز یوز نفر اصحاب کرام برابر ایدی که بیت سابقده اکارم تعبیرندن مراد بونلردر ومذکور میر حسین بو محلده امام محیی السنه دن نقل ایدر که احد غزاسنده انهزام عسکر اسلام واقع اولوب دائرهٔ همایون نبویده فقط اون درت نفس نفیس قالوب یدیسی مهاجریندن بونلردر ابو بکر صدیق عمر فاروق عثمان ذی النورین علی مرتضی چاریاردر که خلفای راشدین تعبیر شریفیله لسان درر بار نبویدن وصفلری جریان ایلمشدر وطلحه وابن عوف وسعد کما نکش وبویدی کسنه عشرهٔ مبشره دندر وبر روایتده عمر ایله عثمان بدلی ابو عبیده ایله زبیر یازلمشدر وانصاردن دخی بونلردر که یدیدر حباب بن منذر وابو دجانه وعاصم بن ثابت وسهل بن حنیف واسید بن خضیر وسعد بن معاذ وحارث بن صمه طلحه دن ماعداسی اصحاب بدردندر ذی النورین کبی اودخی حصة الغائب ایله شرفیابدر اول صورت انهزام اثناسنده سرور انام معیتنده بولنان اصحاب کرام ایله ناسه ندا وجمعیتله امر بیوروب مبارك صوت لطیفه لرین استماع ایدنلردن اوتوز عدد اصحاب حضور سعادتلریله شرفیاب اولدیلر

فدنت له ودان ابوك کرها * سبیل الغی عندك ما سبیل

(دنت) اطاعت معناسنه اولان دین ماده سندن ماضینك مخاطبی اولوب سن ای معاویه اطاعت ایلدك دیمکدر (دان) صیغهٔ مزبوره نك غائبیدر (ابو) فاعلیدر که ابو سفیاندر قزی رمله ام حبیبه بنت صخر ازواج طاهراتدندر که (کرها) کسائی قولنجه ضمله وفتحله دخی شدت ومشقتدر یعنی ازدرون اسلام واطاعتکز صعوبتلی ومع الکراهه ایدی دیمکدر (ترجمه) سن وبابالك اولدیکز کرها مطیع * چون بوایکز درغوایتله وبال

مضی فنکصتما لما تواری * علی الاعقاب غیکما طویل

(نکصتما) ماضی مخاطبك تثنیه سیدر معویه وصخره خطابدر مخاطبی غائبه تغلیبدر نفسانیت قدیمه وحالت سابقه کزه رجعت ایله برکشته اولدیکز وایریکزه دوندیکز دیمکدر (اعقاب) جمع قلتدر مفردی عقب اوکچه درفارسیده پاشنه دیرلر (ترجمه) کوچدی چون پیغمبر ایتدیکز رجوع * حال اولا به دراز اولدی ضلال

اذا ما الحرب اهدب عارضاها * وابرق عارض منها مخیل

(اهدب) ماضیدر صچاقلی وبو شکلی اولدی یعنی طرف طرف شروع ووقوع بولدی (عارضاها) تثنیه در عارضان ایکن ضمیر اضافتله نون ساقط اولدی حربك بیاض بولوتلری دیمکدر قلجلردن کنایه در (ابرق) ماضیدر درخشان اولدی برق اوروب پارلدی دیمکدر (مخیل) مصیر وزننده مصدردر اول بولوتلردن یغمور علامتی اولمغله برق ورعد ایله یاغردیو خیال اولنمق (ترجمه) حربك اولنجه اماراتی عیان * هم قلجلر برق وش اولدی خیال

فیوشك ان یجول الخیل یوما * علیك وانت منجدل قتیل

(یوشك) وزن ومعناده یسرع کبیدر شینك فتحی افصح وکسری اغت ردیه عامیه در (یجول) جیمله جولاندن مضارعدر (منجدل) افتاده (قتیل) بمعنی مقتولدر (ترجمه) تیز ایدر جولان برکون اوستوکه * سن یاترکن کشته اول خیل رجال (رجز)

اصبحت ذا حق تمنی الباطلا * لاوردن شامك الصواهلا

بو سخن مستحسن معاویه نك ایکی بیت رجزینه جواب اولمق اوزره صادر اولمشدر زانك شعری بودر (لا تحسبنی یا علی غافلا * لاوردن الکوفة القنابلا والمشمخر والقنا الذوابلا * فی عامنا هذا وعاما قابلا) (اصبحت) افعال ناقصه دندر صرت معناسنه اولور (حق) قلت عقل (لطیفه) حق ایله معروف اولوب مثل سائر اولنلرك اشهری ذو الودعات وهبنقه لقبلریله عریف اولان یزیدین ثروان قیسی که بو نججق دیدکلری بیاض خرزۀ بحریه یی بررشته به نظم ایله کردنه قلاده ایدوب کندیمی انکله بیلورم دیمشدر که انلره ودعات دینور وزن ومعناده خرزات درحتی برشب برادری زیاداول قلاده یی آلوب کندی تقلد ایلدی بیدار اولدقده مشهودی اولوب سن هبنقه سین لکن بن آیا کیم اولهم دیو سؤالی مضاحکدندر که شاعر (ع) عش بجد ولن کهبنقه دیمشدر لکن ابن هبنقه دینلك

انکله هم ذکا ولقدر (تمنی) تفعل وزننده ماضی ویا تفعل ضبطیله مضارع که اصلی ایکی تا ایله تتفعل در (لاوردن) اولنده لامی قسمیه وآخرنده نونی مشدده تأکیدیه (شام) معروف شهر عظیمدر سبب تسمیه ده مجلة النصاب نام اثر فقیرانه ده یازیلان وجوهك بری سام بن نوح علیهما السلام بناسی اولدیغیدر که سریانیسی سم مهمله ایله معربی معجمه ایله در بختنو ناموفود در بو تنده اختلاف واردر (صواهل) صاهله نك جمعیدر شیهه زن یعنی چاغروب صهیل چکن آتلر مراددر الف اشباعیه در (ترجمه) ایتدك ای ابله نادان امید باطل * ایدهیم سا که واروب شامی صطبل صاهل

اصبحت انت یا ابن هند جاهلا * لارمین منکم الکواهلا

(ابن هند) معاویه در که اناسنك اسمی هنددر هند کندینه برکسنه یی عاشق قیلمق معناسندن اسمیه مأخوذدر ازواج طاهراتدن ام حبیبه رمله معاویه نك لاب همشیرهسیدر که رمله نك والدهسی صفیه بنت ابی العاصدر وهند مزبوره حضرت حمزه نك شهادتنده وجود مسعودنی بولوب جکرینی پاره پاره ایلیوب بعضا اکل وبعضا لفظ ایدوب بو کور مشدر تحفة السعاده ده برفارسی شعر ایراد ایدوب صاحب صحائف اولان سید شمس سمرقندی یه نسبت ایدر صکره هند دخی اسلامی قبول ایلدیکی مرویدر (لارمین) لام قسمیه وارمی مضارع متکلمی ونون تأکیددر (کواهل) جمعدر مفردی کاهل انسانك پشتیدر که میانۀ دوشانه یعنی ایکی کورك اورته سیدر اساس البلاغه صاحبی دیر که فلان کمسنه قومنك کاهلی وکاهلیدر دیرلر کفیلی ومعین وظهیریدر دیمکدر قوی وشجیع اولنلری کواهله تشبیه ایله استعاره ظاهردر (ترجمه) دیدیلری ای پسر هندسکا هب جاهل * قتل ایدم بندخی سزدن نیجه مرد کاهل

تسعین الفارا مجاونا بلا * یزدحمون الحزن والسواهلا

(نابل) تیرانداز (یزدحمون) جمع مضارعدر رجاعت وجمعیت ایدرلر دیمکدر (ترجمه) واره طقسان بیکه جندم بلی رامح نابل * ازدحام اوله اودم صحن جبال وساهل

بالحق والحق یزیح الباطلا * هذا لك العام وزرنی قابلا

(بالحق) بیت سالفده اولان یزدحمون فعلنه متعلق یعنی انلرك وارمسی مجتهد محق امریله وحقانیتیله در (حق) ثانی مبتدا وواوی حالیه (یزیح) وزن ومعناده یزیل کبیدر (عام) ظرف زمان یعنی بومقدار عسکرله سکا مقابله ومقاتله بو ییل

ایچنده‌در (زرنی قابلا) قابل سنهٔ آتیه معناسنه‌در یعنی سال لاحقده بنی ترك ایله که اول زمان مقدر باری تعالی هرنه ایسه اول ظهور ایدر (یفعل الله ما یرید) دیمکدر (ترجمه) حق ظهور ایتسکیله بوله زهوقی باطل * بوسنه حال بودر تا که سال قابل (نطق دیکر)

کاساد غیل واشبال خیس * غداة الخمیس بیض صقال

(بوشعر) برعسکر وصفنده صادر اولمشدر (آساد) جمع در مفردی اسد ارسلاندر (غیل) بیشه زارکه اورمانده ارسلان کامی انده اولور (اشبال) آساد وزننده جمع در مفردی شبل کسر ایله شیر بچه یعنی ارسلان اینکی یاوری ارسلان دیمکدر والسنه ده شبلعنتر شبل عنتردن غلطدر لکن انده عنتر ذباب صغیر ازرق در ارسلان معناسنه دکلدر (خیس) معجمه ایله وزن ومعناده غیل کبیدر (خمیس) عسکرکه بش قسم اولمغله تسمیه وقسمی سبق ایلمشیدی لکن بونده پنجشنبه معناسنه اولمق غداته ملایمدرکه حرب وقتال خمیس کونی سحری اوله حاصلی معنالرك بری مقصود ودیکرنده استخدام معهوددر وخیس ایله تجنیس تقیس دخی واردر (ترجمه) عسکرك ارسلان کبی بعضی کیمی * شبل الاسد تیغ برتاب ایله اول کونده ایدرانلر جدال

بجید الضراب وجز الرقاب * امام العقاب غداة النزال

بوبیت مسمطدرکه هربیت درت بخش اولوب اوچی برسجع اوزره مبنی ورابعی بنه قصیده‌نك مبناسی اولان قافیه اوزره کلور (جید) جیمله عنق که بیوندر لفظ قرآنیدر مهمله ایله اولورسه تصحیح تکلفی اقتضا ایدر (ضراب) کسر ایله جزیه که قتل بدلی ضرب وقطع وتقدیر وحکم اولنور فارسیده تجیم ایله کزیت دیرلر ترکجه خراجدر (جز) جیمله وشد ایله قطعدر (امام) فتحله اولدکه قدام کبی پیش معناسنه جهات ستدندرکه ششجهت دخی دینور عربیده بونلردر فوق تحت قدام خلف یمین شمال وفارسیده زبر زیر پیش پس راست چپ وترکیده اوست الت اوك آرد صاغ صول دینور قدام کبی امام دخی دیرلر وخلف کبی وراء دینور وشمال کبی یسار دخی دینور وبودخی قواعد نبویه‌دادیه‌دندرکه یمین لفظی شان پیغمبریده یاد اولنوب شمال دخی ذکر اولنمق لازم کلدکده تسویهٔ طرفین بولنمغه اهتمام ایچون یمیندن دون اولان شمال دینموب یمین آخر ویا ثانی تعبیریله ادا اولنه زیرا اصحاب یمین ایله اصحاب شمال میانده فرق جلی قرآنی اولمغله اصحاب میمنه واصحاب مشئمه بری برینه

مناقض واخس طرفین دخی شمال اولدیغی جهتدن تأدب تأدیه شرائط دینیه دندر دیدیلر (عقاب) ضمله بیوك سنجاق علم کبیر کبی (نزال) کسر نونله درمحل حربده ایکی عسکر نزول ایلمك وبولفظله نزل شهدا به ایما اولنورکه (اللهم انی اسئلك نزل الشهداء) برائرك اولیدر (نزل) فی الاصل قری الضیف یعنی مهمان نزلنده اکا عرض اولنسان طعامدر دعاده مراد هما یون وعد الهی اولوب عند الله شهداء الله ایچون اعدادوانلره انکله اکرام اولنان اجرو نوابدرکه آیتده دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عندربهم یرزقون) الی آخر الآی (والله ذو فضل عظیم) تمامنه دلك وارد اولان اوصافلری ملاحظه بیوریله یعنی بوبله شجاعتکاران ایله وارلدقده بو ایکی صورتك برندن خالی اولمازیا هر برکس فك رقبه ایچون کندی نفسندن مال فدا ایدر ویا علم نبوی پیشکاهنده بعد النزول ضرب رقاب یعنی بیو نلری اوریلور (ترجمه) اخذ جزیه اولنور یا اولنور ضرب رقاب * بوبله درعادت حضور رایه‌ده فی ای تمال

تکید الکذوب وتخزی الهیوب * وتروی الکعوب دماء القزال

(تخزی) رسوای ایدر (هیوب) هیبتدن فتحله بددل قسوت قلب اهلی (تروی) افعالدن قاندر ردیمکدر (کعوب) ضمله کعبك جمعیدر طوپقلر معناسنه (ترجمه) کید کاذب ایلیوب بددللری رسوای ایدوب * حرب ایچنده خون اعدایی ایدرلر پایمال نطق اخر

شربت بامر لا یطاق حفیظة * حیاء واخوان الحافظ قلیل

بو شعر صفینده عبد العزیز بن الحرثك ایلدیکی خبزه شادر (حفیظه) غضب وغیرت (حفاظ) کسر ایله غیرت که ایکیسی برماده‌دندر (ترجمه) نفسکی ایتدك فدا طاقت محال اولان ایشه * سن حیا ایتدك ولی مردان غیرت یك قلیل

جزاك آله الناس خیرا فقد وفت * یداك بفضل ما هناك جزیل

(ترجمه) حق جزاء خیر ایله ایده مکافاتك سنك * کلدیکی مقدار الکدن ایلدك فضل جزیل (نطق دیکر)

الا ایها الموت الذی لیس تارکی * ارحنی فقد افنیت کل خلیل

(ارحنی) بکا راحت ویردیمك که افعالدندر یعنی ای موت برمقدار بکا مساعده ایله لکن مساعده‌یی محضا حیات فنا ایچون طلب کاردکلم بلکه حقه عبادت ایچون طالبمکه اثرده دخی ارحنی یا بلال وارد اولدی یعنی ای بلال اذان وقتی ادا ایله که

مشغلهٔ سوادن ثمارایله استراحت ایده یم دیمکدر یاخود چونکه احبابم فانی
اولدیلر ای ملك الموت بنم روحمی قبض ایله که انلرك كدار فراقندن خلاص
بولوب راحت اوله یم که موت الفجأة راحة وارد اولدی (ترجمه) سن بنی
تارلهٔ دکلسین بو فنادهای اجل * ویر بکا راحت که کتدی چون بقایه
هر خلیل

ارالئ مضرا بالذین احبهم * کانك تنحو نحوهم بدلیل
(تنحو) قصد ایدرسین (نحو) قصد معناسنه کلدیکی کبی طرف وسمت معناسنه
دخی کلورکه بو ایکی بیت معروف ایله بش معناسی ضبط ایلدیلر * نحونا نحو دارك
یا حبیبی * لقینا نحو الف من رقیب * مریضون هم نحو الکلاب * تمنوا منك
نحوا من شراب (ترجمه) کوررمکه ایلدك احبابمه بر برضرر * انلره کویا
اولورسین راه عقبایه دلیل (منقبه) صفین محاربه سنده عمار بن یاسر حضرت
مرتضایه نصرتله مقاتله اوزره ایکن ناکاه عمار تقتلك الفئة الباغیه حدیث
شریفنده مرکوز اولان معجزه ظاهر اولوب عمار شهید اولدقده عمرو بن عاص
معاویه یه دیدیکه عمار ایله معاویه فوت اولدیلر معاویه نه دن پرسان
اولدقده شهادت عماری اخبار ایلدی اندن موت معاویه یی موجب ندر یا عمر
دیو بنه سؤال ایلدکده حدیث شریفی روایت ایدوب طائفهٔ باغیه خاطئه سی
قتل ایدر ای عمار دیو بیوردیلر سنك عسکرکدن بری واروب قتل ایلدی دیدی
معاویه جوابنده فئهٔ باغیه انی قتلك محلنه کتورنلردر یعنی علی جنابنی مراد
ایلدی اول زمانده عمر و دیدیکه ظاهر بودرکه بو جوابه نظرله حضرت حمزه یی
دخی احدده وحشی قتل ایلدی پیغمبر قتل ایلدی زیرا غزایه آنی کتورن
انلردر دیدی عمارك نمازینی حضرت مرتضی عسکر یله ادا ایدوب دفن ایلدی

(نطق دیکر) وکائن ترکنا فی دمشق واهلها * من اشمط موتور وشمطاء ثاکل
(کائن) کاهن وزننده درخبریهٔ استفهامیه درکم کبی و بو لفظده کاین فتحه له وکسر
تحتیهٔ مشدده ایله لغت مشهوره در وزن متقدمی ترجیحه سبب وزن شعردر
(دمشق) بلاد شامك قصبه سیدر دمشاق بن کنعان بنا ایلمکله سبب تسمیه
اولمشدر (اشمط) قرجل که دومویدر (شمطاء) انك مؤنثیدر (موتور) وتردن اولوب
بالکز و دخی اسکی و فرق نسنه یه دینور (ثاکل) اولادی ایچون اغلیان خاتون
لکن اندن لازم کلان یالکز معناسنه که رفیقی اولمیه (ترجمه) ایلدك
اهل دمشقك ترك بزلرا کثرین * کهل و پیری یالکز قالدی نسا ایله رجال

وغانیة صاد الرماح حلیلها * واضحت بعید الیوم احدی الارامل
(واو) بمعنی رب (غانیه) حسنی سببیله عارضی اولان حلی وآرایشدن استغنا
ایدن و یا زوجیله قانعه اولان و یاخود والدینی منزلیله غیریدن مستغنیه اولان
خاتوندر (حلیل) مهمله ایله زوجدر اعجامی دخی تصحیح اولنور (ارامل)
ارمله نك جمعی طول عورت که زوجی اولمیه بیوه زن معناسنه (احدی) واحدك
مؤنثیدر کویا هر بری معناسنی افاده ایچون ایراد اولنمش اوله (ترجمه) نیجه
نسوانك رجالن آلدی صیاد رماح * قالدی بوندن صکره شام غمده زنلر
بی حلال

وتبکی علی بعل لها راح غازیا * ولیس الی یوم الحساب بقافل
(بعل) زوج (راح) بونده مطلقا ذهب معناسنه در رواح وصباح معنالری ملحوظ
دکلدر (غازی) دشمنی قتله کیدن کمسنه (قافل) قفول وعودت ایدن کشی
(ترجمه) ارلری کتدکده حربه ایتدیلر انلر بکا * اوله رستاخیزه دك انلر قفول
ایتمك محال

ونحن اناس لا تصید رماحنا * اذا ما طعنا القوم غیر المقاتل
(اناس) ناس معناسنه درکه قریبا الا ناأنس بانسان بیتنده حرف بونده کلسه
کرکدر ان شاء الله تعالی (اذا) بر اسمدرکه مستقبله دلالت ایدر ظرفدر وجمله یه
اضافت اولنور کلهٔ مجازاتدر (ما) زائده (طعنا) ماضینك متکلم مع الغیریدر (غیر)
تصید فعلنك مفعولی (مقاتل) جنك ایدن کمسنه و موحده ایله دخی نسخه در
(ترجمه) بز او صیادزکه صیدا یتمز رمحز * قومه ضرب ایتسك دخی اوله
مکر اهل قتال

المسیم		(مناجاة) مسمطیه
الف	یا سامع الدعاء *	و یا رافع السماء
	و یا دائم البقاء *	و یا واسع العطاء

لذی الفاقة العدیم
بو تسمیط مخمسك هر بر فقره سی بر حرفده اولوب بنه آخر هر بندی میمدر (سامع)
دیکلیجی و ایشیدیجی دیمکدر حق تعالی ده بزم معلوممز اولان کیفیت محال
اولمغله بر کمسنه بر امری استماعندن نتیجه سی اولان قبول مراد اولنور قابل
الدعاء معناسنه در (فائده) حق تعالی سامع الدعادر دیمکله هر بار لفظ وصوت

مسموعله دعا اولنمق كركدر ظن اولنميه (يعلم ما تسرون وما تعلنون * ويعلم سرهم ونجويهم) وعليم بذات الصدور) كريمه لرى شهادت وسائر آثار دخى دلالت ايدركه دركاه احديته التجانك كرنا كون طريقى وار در مقصود التجادر ظاهرده رفع يد وكلمات نيازنكلميله رجامند اولمق محليله مسنون اولمقدن قطع نظر انسان حالله بعض مقاصدده عرضحال ودرونى ارتباط اولادر وبو صورتده دوام دخى ممكندركه صوفيه بو حالتك ملك اولمسنه (المرء فى صلاة ما انتظرها) اثر معتبرى سرنجه صلاة دائميه ديرلر وبو مألده ائمۀ اثناعشردن امام محمد جواد ابن الامام على الرضا بيورمشلركه اعضا وجوارحى كلفت عمل ايله اتعاب ايلمكدن زياده توجه درونى ابلغ وقبوله اقربدر كه ريا وسمعه دن عاريدر اشته بوسببدن خواجكان صوفيه اصلاح دل اصلاح اخلاقدن اولادر ديو تقديم ايلديلركه تصفيه تزكيه دن اقدم اولور (ع) ميبرند ازره پنهان بحرم قافله را) نشيده سنجيه اسهل طرق اولديغندن قطع نظر سلطان اعضا اولان قلبك صلاحى (صلح الجسد كله) سرينك رعاياى جوارحده دخى موجب حصولى اولورديلر روح الله ارواحهم (فاقه) فقردركه فارسيده درويشلكدر بونده مراد ظاهرى وصورى اولور (عديم) معدم معناسنه اولور وبو فقراتده واو تركى ايله وزنه استقامت زياده اولور (ترجمه) اى سامع حرف دعا * وى رافع سقف سما * اى مالك الملك بقا * وى واسع لطف وعطا * كارا يلدى فقر عديم

باء	وياعالم الغيوب * وياغافر الذنوب
	وياساتر العيوب * وياكاشف الكروب

عن المرهق الكظيم

(غيوب) ممكن الاطلاع وقابل الوقوف اولميان اموركه غيبك جمعيدر قوت قدسيه ايله وقوف ممكن اولميوب انجق طرف حقدن اعلامه موقوف اولان احوال بشدركه مغيبات خمسه تعبير اولنور (ان الله عنده علم الساعة) كريمه سى آخر سورۀ لقمانده دك بو بش امرى جمع ايدر قيامت كوننك زمانى ويغمور نازل اولنورمى ورحمده اولان جنين حالى ويارينكى كون حاصل مكسوب ندر ونفس متنفسه نه محلده انفاس معدودهسين تكميل ايدوب فوت اولور بونلره علام الغيوبدن غيرى فرد دانا اولمديغى حديث صحيح ايله دخى صور تمادر (كروب) وزن ومعناده غموم (مرهق) افعالدن فاعل وزننده در بر كسنه يى امر ناهمواره سوق وترغيب ايدن كشى (كظيم) غضبنى هضم ايدن كسنه

(والكاظمين الغيظ) كريمه سنه ايمادر (ترجمه) اى عالم سر غيوب * وى غافرى جرذنوب * اى ساتر شر عيوب * وى كاشف ضر كروب * لطفك اومار عبد كظيم

تاء	ويافائق الصفات * ويامخرج النبات
	وياجامع الشتات * ويامنشئ الرفات

من الاعظم الرميم

(فائق) فضيلتده نهايت تامه بولان ذات صفات جمعدر مفردى صفت برنسنه نك حالى وحليه سيدر بونده صاحب الصفات الفائقه ديمكدر حق تعالى نك صفات ثبوتيه سى يديدر ١ حيات ٢ ارادت ٣ علم ٤ سمع ٥ بصر ٦ قدرت ٧ كلام (شتات) فتحله در پريشانلق تفرق معناسنه مصدردر (رفات) ضمله درقريلوب اوفاقلنان صمان وغيرى (اعظم) جمع قلتدر مفردى عظم كوكدركه استخوان ديرلر (رميم) اوفاقلنمش (ترجمه) اى صاحب والاصفات * وى مخرج حب ونبات * اى جامع شمل شتات * امرك ايله بولور حيات * هر پارۀ عظم رميم

ثاء	ويامنزل الغياث * من الدلج الحثاث
	على الحزن والدماث * الى الجوع الغراث

من الهزم الرزوم

(غياث) كسر معجمه ايله غيثك جمعيدر يغموردر (دلج) ضم مهمله ايله دالجك جمعيدر صوبى دريادن الان بولوت (حثاث) مهمله ايله حثيثك جمعيدر عجول وحريص ديمكدر (دماث) دمثك جمعيدر رقوملى يومشق يردر حزنك ضديدر (جوع) سكرورننده جايعك جمعيدر آجلر ديمكدر (غراث) معجمه ايله غرثك جمعيدر صفت اولور ايكيسى بر معنايه در (هزم) هزيمك جمعيدر كه رعد صدا سيدر بحه ساب هزيم شمانه لى بولوت لكن بونده صنمش يعنى منهزم (رزوم) تقديم مهمله مضمومه ايله در جمع اولمق رزمدندركه كولك كورلكدر (ترجمه) اى منزل ماء غيات * ابر سيهدن انبعاث * كلسون زمينه انبثاث * سيرا اولور انكله غراث * خلقه اولور لطفك عميم

جيم	وياخالق البروج * سماء بلا فروج
	مع الليل ذى الولوج * على الضوء ذى البلوج

یغشی سنا النجوم

(بروج) سابقا دخی یازلدیغی اوزره بروجك خلکی فلك ثوابتدر منطقة البروج دخی دینور اجزاسی اون ایکی قسم وهر بری بر برج دیوب اول بروجده مجمع اولان کواکبك هیأ کل واشکالنه مناسب بر نام ایله شهرت یافته درکه بونلردر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت (فروج) فرجه نك جمعیدر پرمقلر وسائر شیلر آرالری (بلوج) ظاهر وروشن اولمق (یغشی) اورتر وبورر ستر ایدر (سنا) قصر ایله روشن وضیا (نجوم) کواکب که بونده عموما یلدزلر مراددر جمله سی ثابتاتدر وفقط سیاره اولنلر یدیدر بو بیت ایله مضبوطدر (زحل شری مریخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار)

(ترجمه) ای خالق جمله بروج * ایدن سمانی بیفروج * ایتدك شبی روزه ولوج * قیلدك ضیاسین بر بلوج * ضوء نجوم اولوب عدیم

حاء ویافالق الصباح ■ ویافاتح النجاح

ویامرسل الریاح * بکور امع الرواح

فینشأن بالغیوم

(فالق) شق ایدیجی (نجاح) ظفر (ریاح) ریحك جمعی روزکار که یل دینور ساکن ایکن هوا دیرلر صیغهٔ جمعله خبر مرادا اولنور مفردی شردن کنایت اولور (فائده) مهب ریاح درتدر ١ مشرق که صبا اندن هبوب ایدر قبله دیدکلری روزکاردر ومقابلی ٢ مغرب که دبور اندن وزان اولور یلدز تعبیر اولنان یلدر واوچنجی جنوبدر که قبله یه توجه ایدن کسنه نك طرف یمینیدر اندن لودوس اسرانك مقابلی ٤ شمالدر که مسع ونسع دخی ناملرندندر بو برازاندن کاور وبو ریاح اربعه نك دخی هر بری میاننده نکباء تسمیه ایلمشلردر فتح ومد ایله درسمت معتاددن عدول ایلدیکی ایچوندر پس صبا ایله جنوب بیننده اولان نکبایه ازیب دیرلر کشلیه در وصبا ایله شمال میاننده اولان نکبایه صائبه ونکیبا دینور تصغیردن تکبیر مراد اولنور زیرا صائبه بی غایت بارد عد ایدرلر کون طوغیسیدر وشمال ایله دبور بیننده اولانه قره دینور فتح وشد ایله درکه ازیبك مقابله سنده اسر غلطی قره یلدر جربیا دخی اسماسندندر ودبور ایله جنوب بیننده اولان نکبایه هیف دیرلر باطی قره یلدر حاره در پس جمله سی سکز اولور بونلردر

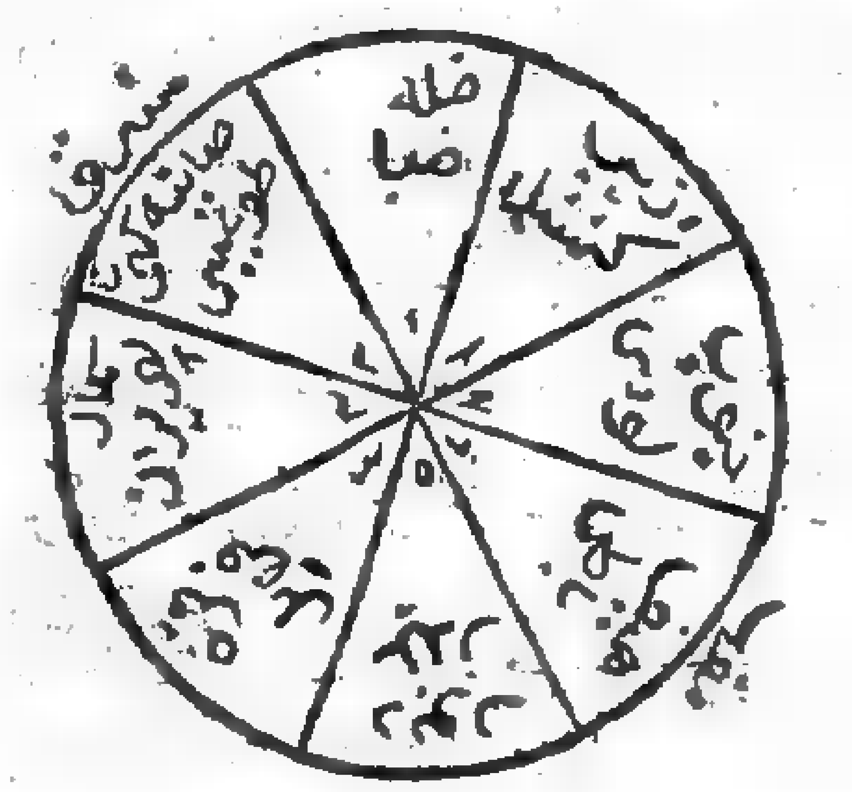

(بکور) صباح لق معناسنه مصدردر (رواح) زوالدن صکره ذهاب ربیشی احداث وتربیه ایدرده یمکدر آخرنده نون خفیفه تأکید ایچوندر (غیوم) غیمك جمعیدر بولوتدر (ترجمه) ای فالق نور صباح * وی فاتح باب نجاح * ای مرسل روح ریاح * وقت سحر وقت رواح * پیدا ایدیجی نسیم

خاء ویامرسی الرواسخ * اوتادها الشوامخ

فی اوضها السوائخ * لطوادها البواذخ

من صنعة القدیم

(مرسی) افعالدن فاعلدر مقیم ایدیجی که مرسی سفینه قائم اولدیغی یردر کچه اسکله در فارسیده سنا روشنا دخی دینور (رواسخ) راسخه نك جمعیدر متین نسنه لرکه مراد ارضین سبعدر (اوتاد) مفردی وتد میخدر که اکسری دیرلر (شوامخ) شامخات یعنی عالیات معناسنه که بوکسك طاغلر مراددرکه (والجبال اوتادا) دلالتیله ارضك حرکتی تسکینا یلك جبال ایله واقعدر (مهمه) اولیاء الله ایچنده اوتاددرتلر وقلر ابدالدرکه یرینه بدل قویوب کندی کیدرویدیلر ابرار درواوچلر نقبادرکه بری قطبدر غوث دخی دیرلر کرلك قلب ملك وکرکسه قدم پیغمبر اوزره اولسون اولیاء الله واردر وطبقه لر ایله مراتب صاحبلریدر وروایات مختلفه ایله حقلرنده حدیث شریفلر واردر تا نلردر تفصیل حاللری کتب احادیث وکتب تصوفده موجوددر وکرامتلرینی تحقیق ایلك عقائد مزدن اولدیغی متفقدر (ولقد کرمنا بنی آدم) مفهومندن معلوم اولان انواع تکریم وتعظیمك بر نوعی دخی خوارق انلرك یدلرنده ظهور ایتمکدر وحقدر (الارض) یدی

قات اولوب مكانمز اولان طبقه نك اسمی رمكادركه ترابدر ايكنجی آهنين در نامی جلده اوجنجی غرقه دردنجی جدباه بشنجی قلتاه سادسه مجين سابعه عجيب ايله تسميه اولنمشلردر (سوانخ) سانحه نك جمعيدر متين ديمكدر وهر شيئك اساسيدر (اطواد) طودك جمعيدر جبال عظيمه ديمكدر (بوازخ) جمعدر مفردی بازخه در صفت كاشفه در عاليه معناسنه (ترجمه) وبرن هر امره سن رسوخ * اوتادی هر كوه شموخ * قيلدك زمينی بی فسوخ * اولدی جبال اكه شيوخ * باحكمت صنع قديم

دال ويا هادی الرشاد * ويا ملهم السداد

ويا رازق العباد * ويا محيی البلاد

ويا فارج الغموم

(رشاد) طريق مستقيمی بولمق (سداد) استقامت وصواب (فارج) دافع غم (ترجمه) ای هادئ راه رشاد * وی ملهم كار سداد * ای رازق جمله عباد * وی زنده ساز هر بلاد * كتسون كرم قيل غم وبيم

ذال ويا من به اعوذ * ويا من به الوذ

ومن حكمه النفوذ * فما عنه لی شذوذ

تبارکت من حليم

(اعوذ) (الوذ) كبی مضارع متكلم صيغه سيدر ملاذمسين ديمك (نفوذ) كچمك تأثير ايدوب اثری ظاهر اولمق (شذوذ) يالكز قالمق مصدردر (ترجمه) بو بنده يه بابك معاذ * فضلك دخی هردم ملاذ * حكمك بولور دائم نفاذ * لطفك دكلدر با كه شاذ * سنسين علی باری حليم

راء ويا مطلق الاسير * ويا جابر الكسير

ويا مغنی الفقير * ويا غاذی الصغير

ويا شافی السقيم

(مطلق) افعالدن فاعلدر (جابر) جبر ايديجی يعنی ياپيجی (كسير) قرلمش نسنه (غاذی) ذال ايله غذا الندريجی رازق كبی (صغير) ايراد ايلديكی كسب وكاره قادر دكل وطريقنی دخی بيلمز جمله حالاتنده آخره محتاج اولديغی ايچوندر (ترجمه) ای دافع قيد اسير * وی جابر قلب كسير * ای مغنیء مرد فقير * روزی ده طفل صغير * سنسين شفا بخش سقيم

زای ويا من به اعتزازی * ويا من به احترازی

من الذل والمخازی * والا آفات والمرازی

اعذنی من الهموم

(اعتزاز) افتعال وزننده عزيز اولمق (مخازی) معجمه ايله مخزاتك جمعيدر مصدر ميميدر خزی معناسنه كه رسوا ايلمقدر (مرازی) جمعدر مفردی مرزئه رزيئه كبی مصيبتدر (اعذ) فتح وكسر ايله اعاذه دن امردر حفظ ايله ديمكدر (ترجمه) ای عزتك دركاهی باز * فيضكله بنده احتراز * ذلدن امان ای چاره ساز * سندن بودر يا رب نياز * آفات ايله قيلمه اليم

س ومن جنة وانس * لذكر المعاد مدس

للقلب عنه مقس * ومن شر غی تقس

وشيطانها الرجيم

(جنه) كسر ايله در جر ايله الهموم اوزره معطوفدر بو فقره سورۀ ناسده (من الجنة والناس) كريمه سنی مشعردر (ذكر) ضمله تذكر وفكردر (معاد) فتحله روز رستاخيزدر (مدس) ضمله دراصلنده افعالدن فاعلدر مدسيدر ساكنين اجتماعی دفع ايچون آخری ساقطدر تنوين وسط كلمه ده در (مقس) وزن سابق اوزره قسوت ويريجی كه نسيان ذكردن كلور (فويل للقاسية قلوبهم عن ذكر الله) (رجيم) مرجوم وملعون ديمكدر (ترجمه) دور اوله يا رب جن وناس * ايتدرميه حشر التماس * قسوتله ايدر التباس * كيم غی نفس اولدی اساس * هم شر شيطان رجيم

شين ويا منزل المعاش * علی الناس والمواشی

والافراخ فی العشاش * من الطعم والرياش

تقدست من عليم

(معاش) معادك ضديدر امور دنيويه دن مأكولات ومشروبات وبالجمله حيات بدنيه نك لوازمی اولان اموردن عبارتدر مواشی ماشيه نك جمعيدر چارپا مراددر (افراخ) فتحله جمعدر مفردی فرخ اهمال وسط ايله قوش ياوريسی (عشاش) كسر معجمه ايله عشه نك جمعيدر يووه كه لانه وآشيانه معناسنه در لكن وضعی شاخ اوزره اولان لانه در طاغده وديوارده اولان وكردر آخری نونله وكن دخی لغتدر يرده اولورسه اخوص وادحی دينور (طعم) ضمله غدا (رياش) كسر ايله

لباس فاخر (تقدست) من الازل الى الابد یا کسین دیمکدر (ترجمه) ای منزل فیض معاش * حیوان وانسه رشحه پاش * هر نفسه ویردك رزقی آش * ایدر تناول بی تلاش * ای رب قدوس علیم

صاد ویامالك النواصی * للمطیعات والعواصی

فما عنه من مناص * للعبد ولا خلاص

لماض ولا مقیم

(نواصی) ناصیه نك جمعیدر ناصیه آلن صاچی که مطلقا مالکیتدن کنایه‌در (یوم یؤخذ بالنوصی والاقدام) کریمه سنده ظاهردر (عواصی) عاصیه نك جمعی مکسریدر (مطیعات النفوس وعاصیاتها) تقدیرنده‌در (مناص) مفر وملجاء وملاذ معناسنه (ولات حین مناص) لفظ کریمنده کلمشدر ولا خلاص فقرهٔ سابقه دلالتیله من مناص ولا من خلاص دیمکدر (ماضی) سلف مفقود (مقیم) خلف موجود (ترجمه) ای مالك دانی وقاص * جمله عباده عام وخاص * یوق کمسه یه اندن خلاص * سندن یه سنسین مناص * اولسه مسافر کر مقیم

ضاد ویاخیر مستعاض * لمحض الیقین راض

بما هو علیه قاض * من احکامه المواضی

تعالیت من حکیم

(مستعاض) عوضدن استعاضه‌نك مفعولی اولوب الینی واوردن مقلوبدر طلبکار عوض اولدقلری ذات دیمکدر (مواضی) ماضیه نك جمعیدر نافذه معناسنه یعنی اثری ظاهر اولان حکملر (ترجمه) ای رب خیر مستعاض * شك ایله ویرمه انقباض * فیضکاسه باکه ویر حیاض * احکامکه یوق اعتراض * ای عالی عادل حکیم

طاء ویامن بنا محیط * وعنا الاذی یمیط

ومن ملکه البسیط * ومن عدله القسیط

علی البر والاثیم

فقرهٔ اولی (احاط بکل شیء علما) کریمه سنه ایمادر اگرچه بونده تخصیص ایلدی لکن محیط کلی اوج نسنه‌دربری علمدر وبری رحمت واوچنجی قلبدر که آیتده (ربنا وسعت کل شیء رحمة وعلما) وحدیثده (یسعنی قلب عبدی المؤمن) بیورلدی

(اذا) فتحله جفا واذیت (یمیط) افعالدن مضارعدر اذایی اماطه وازاله ایدر دیمکدر ایمان شعبه لری که یتمش عدددن زیاده در اعلاسی توحید خدا وادناسی اماطهٔ اذادر که زقاقده ملوث محلی تطهیر وسنك راهی دفع کبی (بسیط) مبسوطدر دوشنمش یعنی وسیع دیمکدر بسط قبضك وطیك ضدیدر طی مکان وطی زمان تکرعات اهل اللهدن اولدیغی کبی بسط مکان وزمان دخی خواص خواصدندر (قسیط) مقسط حصه ونصیب ویریجی معناسنه که قسطدندر کسر ایله عدلدر لکن قاسط ایکنجی بابدن اولوب وزن ومعناده عدولدر حقدن روکردان اولمقدر که بیورلدی (واما القاسطون فکانوا لجهنم حطبا) (ترجمه) ای بزلره علمی محیط * بزدن جفایی هم یمیط * ملککده اطفکدر بسیط * هب فیض عدلکدر نشیط * اولمقده هم بر واثیم

ظاء ویاریّ اللحوظ * ویاسامع اللفوظ

ویاقاسم الحظوظ * باحصائه الحفوظ

بعدل من القسوم

(لحوظ) لحظه نك جمعیدر نظر معناسنه یعنی نظر برقدم مراقبه اهلنك حالنه مطلع دیمکدر (لفوظ) لفظك جمعی یعنی هر داعینك مرامنی معطی دیمك (انه سمیع الدعاء) ده قبولی مراددر (حظوظ) حظك جمعیدر نصیب معناسنه که قسمتلرینی هرکسه وفا اوزره تقسیم اولمغی تقدیر ایدیجی دیمك اولور (احصا) صایمق (حفوظ) فتحله فعول وحفیظ دخی نسخه در یعنی عدلرینی دخی حافظدر دیمکدر (قسوم) ضمله قسمك جمعیدر که افراز حصه ونصیب دیمکدر * وبین الزوجات قسم شرعی دخی بو معنایه درکه تعدیل حصص مراددر (ترجمه) ای واقف رمز لحاظ * وی سامع سر لفاظ * ویر قسمتمده اتعاظ * اعداد ایله قیل احتفاظ * عدلکده در حسن قسیم

عین ویامن هو السمیع * ومن عرشه الرفیع

ومن خلقه البدیع * ومن جاره المنیع

من الظالم الغشوم

(بدیع) جدید (فی خلق جدید) کریمه سنه ایمادر (جار) همسایه وبونده تقریب صاحبی (منیع) عالی ومحفوظ که ظالمك الی یتمز (غشوم) فتح معجمه ایله درستکار (ترجمه) ای عالم السر سمیع * کرسی وعرشکدر رفیع * وی موجد صنع بدیع

قربتله جارکدرمنیع * ایرشمیه دست ظلوم

غین ویامن حبافاسبغ * وماقدحباوسوّغ

ویامن کفی وبلغ * بماقدکفی وافرغ

من منه العظیم

(حبا) مهمله ومو حده ایله ماضیدر عطا ایلدی دیمکدر (اسبغ) افعالدن ماضیدر اتمام ایلدی دیمك اسباغ الوضوء معروفدر (سوّغ) تفعیلدن ماضیدر قاندردی وخوشکوار ایلدی (منّ) عطا (ترجمه) لطف ایدرشیرین دماغ * بوقدر عطاکه هیچ یساغ * سندن کفایتله بلاغ * ویردی دله ذکرك فراغ * منت دخی فضل عظیم

فاء ویاملجأ الضعیف * ویامفزع اللهیف

تبارکت من لطیف * رحیم بنا رؤف

خبیربنا کریم

(مفزع) اعانت امیداولنان برملجأ کبی واحد وجمع وتذکیروتأنیثلری یکساندر (لهیف) تاسه لی اندوهناك محزون دیمك (رؤف) محبتلی مهربان دیمك اسماء حسنادندر حقه اطلاقده نتیجهٔ محبت اولان لطف واحسان ورحمت صاحبی دیمك اولور (خبیر) داناو واقف (ترجمه) ای ملجأ عبد ضعیف * سنسین ملاذ هر لهیف * رحمك بکا اولسون الیف * عالیسین ای رب لطیف * حالم بیلورسین ای کریم

قاف ویامن قضی بحق * علی نفس کل خلق

وفاتا بکل افق * فما ینفع التوقی

من الموت والحتوم

(وفات) موت کاوب اولمك (افق) ضمه لرله کوك کنارى طرف السما معناسنه لکن بونده وزن ایچون وسطی ساکندر ومطلقا طرف هرنه طرف اولسه اولسون موتدن خلاص بوقدردیمك مراد ایدر (توقی) وقایه دن تفعل وزننده مصدردر صاقنمق اتقا کبی (حتوم) ضم مهمله ایله حتمك جمعی موت معناسنه که آیهٔ کریمه ده (وکان علی ربك حتما مقضیا) وارد اولدیغی اوزره (کل نفس ذائقة الموت وکل من علیها فان) کبی آیات کرام ایله حکم مقضی اولمشدر (ترجمه) ای قاضیٔ احکام حق * خلق الدی حکمکدن سبق * موت ایلدی هر بابی دق *

صاقنمه امر حقه بق * موته علاج ایتمز حکیم

کاف ترانی ولا اراك * ولارب لی سواك

فقدنی الی هداك * ولا تغشنی رداك

بتوفیقك العصوم

(قد) ضمله قیاده دن امر درچك دیمکدر (لا تغش) افعالدن نهی حاضردر اورتوب ستر ایتمه دیمکدر (ردا) فتحله هلاك که حریری دیمشدر (یاخاطب الدنیا الدنیة انها شرك الردا) (عصوم) فتحله عصمتدن فعول وزننده عاصم یعنی مبالغه ایله حافظ دیمك (ترجمه) کورمم سنی ای ذات پاك * ذاتك کوروربی انفکاك * نورك ایله قیل تابناك * غشی ایلیوب قیلمه هلاك * توفیقکی ایله عصیم

لام ویامعدن الجلال * ذا العز والجمال

وذا الکید والمحال * وذا الجد والفعال

وذا الفخر والملوم

(معدن) کسر دال الله کانکه یرده حاصل اولان اشیاء سبعه درهفت کنجینه دیرلر بو بیت ایله مضبوطدر * یدی معدنکه نامی هر برینك ترکیجه بودر * برنج آلتون کمش باقرقلای قورشون دمور دیرلر * وفلزات تسعه مذکورلر ایله جیوه وتوج دخی عد اولنوب طقوزی بو مصرعه مربوطدر (ع) زرشبه زیبق مس آهن سیم روی ارزیز سرب قالدیکه حق تعالی یه اطلاقده معدن استعاره اولنمشدر (محال) کسر ایله عقوبت وعذاب (فعال) فتحله کرم وکسر ایله جمعدر مفردی فعل اسمدر (فخر) شرف وفضلدر (ملوم) فتحله لومدن مفعولدر ملامت اولنمش دیمکدر مذموم کبی (تعالیت من رحیم) دخی نسخه در (ترجمه) ای معدن عز وجلال * وی صاحب لطف وجمال * کید وکدر فضل وکمال * هب ماسوا توحیده دال * ای فیض احسانی عمیم

میم اجرنی من الجحیم * ومن هوالها العظیم

ومن عیشها الذمیم * ومن حرها المقیم

ومن مائها الحمیم

(اجر) فتح وکسر جیمله افعال بابندن مصدر اولان اجاره ماده سندن امردر که بومقامده مدد ایرده (اللهم اجرنی من النار) کلمشدر (هول) خوف شدیددر که دعاده (اعددت لکل هول لا اله الا الله) دیدیلر (ذمیم) بمعنی مذمومدر (حمیم) حارّ

دیمکدر وصدیق حمیم حرارتلی محبت صاحبی دوستدر (ترجمه) یارب بعید اولسون جحیم * کوسترمه انده خوف وبیم * الفت انکله یك الیم * هم شدت حری سقیم * صوبی کدرنالـ حمیم

نون واصحبنی القرأن * واسکنی الجنان

وزوجنی الحسان * وناولنی الامان

الی الجنة النعیم

(اصحب) افعالدن امردر یاروندیم قیل دیمکدر (اسکنی) دخی امردر نونی نون وقایه‌ده ادغام اولنمش (حسان) حسنات کبی حسنه‌نك جمعیدرکه (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة) کریمه‌سنده زوجة حسنة ایله دخی تفسیر اولنمشدر (امان) امنیتدر خوفك ضدیدر عددی اسم شریف نبوی عددیله ٩٢ یکسان اولمغله مألده اول سلطان پیغمبرانك بی نواله جش بزم جنانی قیل دیمك مراد اولنمق بعید اولمز (ترجمه) قرآنی ایله همزبان * بولم بهشت ایچره مکان جفتم اوله حور حسان * سیراب فیض ایت الامان * مأواده قیل یارب مقیم

واو الی نعمة ولهو * بغیر استماع لغو

ولا باعتذار شکو * ولا بادّکار شجو

سقیم ولا کلیم

(الی الجنة النعیم) فقره‌سنده اولان اجمالی بوبند تفصیل ایدر (لهو) ضمله عطای مطلق معناسنه در فتحله لعب که مشهوردر بازی دینور واو بوندر (انما الحیاة الدنیا لعب ولهو) لکن بونده یا جماعدن کنایه ویا مطلقا شغل مراددرکه نعمتك وجودیله تلذذدن دور اولمقده صفا یوقدر مثلا یتمش ایکی فرقه‌ده کشف جمال وعرض وصال نعمتنی منکر اولنلر دخول جنان ایله شرفیاب اولسه‌لر دخی انلر دولت رؤیت دیداردن ممنوع ومحروم اولسه‌لر کرکدر پس نعم متنوعه موجوده ولکن حرمانلری ایچون اول نعمت انلر حقنده مفقوده دردیدیلر قالدیکه اثرده واقع (الهوا والعبوا فانی اکره ان یری فی دینکم غلظة) حدیثی که مطلب بن عبدالله روایتیله تخریج اولنمشدر کولوب اوینامق شرعه مطابق انبساط وابناء جنسله لطائف ونکات مکالمه‌سی اوزره اختلاط مرغوب وخلافی که غلظت وانقباض وتعنت وتمرد وعناددر انك مرتکبی معیوب اولمسنی بیاندرکه اثردبکرده (المؤمن دعب لعب) وقوعی شهادتیله مزاح ظرفا ممدوح ومعتبر اولدیغی بیرادر

(لغو) بیهوده کفتاردر ایت کریمه‌ده (لا لغو فیها ولا تأثیم) واقع اولوب لغو تأثیمه قسیم قیلندیغی دلالت ایدرکه دنیاده اولسه دخی بلا اثم اولان لطائفه محمول اوله (لا تسمع فیها لاغیة) دخی لغو ایله تفسیر اولنمشدر اوصاف جنت واحوال اهل جنتندندر (شکو) شکایت (ادّکار) کسر وشد مهمله ایله ذکر ماده‌سندن افتعال کبی مصدردرکه قلب وادغام اولنمشدر خاطره کلمك اکتق (شجو) غم وهم که شعرده (ع) شجو حساده وغیظ عداه * کلمشدر (سقیم) خسته (کلیم) مجروحدر (ترجمه) اول نعمت ذوق ولهو * مسموع دکل انده لغو کلمز لسانه عذر شکو * یاد اولماز انده شجو وسهو * یوق انده مجروح وسقیم

هاء الی المنظر النزیه * الذی لا لغوب فیه

هنیئا لساکنیه * فطوبی لعامریه

ذوی المدخل الکریم

(منظر) اسم مکان نظرکاه دیمك (نزیه) نون ایله فعیل وزننده پالـ ونادن خالی وقصوردن عاری (لغوب) ضمله زحمت ومشقت که لفظ کریمه‌ده (وما مسنا من لغوب) کلمشدر (هنیئا) هنیء که فتحله ویا کسر ایله وهناءت کبی ظرافت وزننده مصدرلردر هضم اولمق معناسنه‌در یشنی بابدن هنؤ یهنؤ ماضی ومضارعیدر مهموزده بوماده‌نك نظیری یوقدر واوچنجی بابدن هناء برکسنه‌یی بسلدی معناسنه‌در ولفظ مزبور بوماده‌دن فعیل وزننده سهولتله هضم طعام ویا آخرامر دخی مراد اولور آیت کریمه‌ده (کلوه هنیئا) هضم سهل صاحبی اولدیغی حالده انی اکل ایدك دیمك اولور دیدیلر مریء دخی هضمده انك مثلیدر بونده ساکنلره سهولت سکونت قصد اولنور (طوبی) طیبدندر خوشا دیمکدر حرف الالفده دخی مذکوردر بخت ودولت معناسنه فعلی وزننده یاءی واوه مقلوبدر زیرا ماقبلی مضمومدر یا ایله طوبیك جائزدکادر (عامریه) عمارتنه سعی ایدنلرکه اصلی عامرین در بهشتك عمرانی عبادت ایله اولور (ذوی) عامریه صفت (مدخل) اولك وثالثك فتحیله مصدر میمی واسم مکان دخی اولور واولك ضمی وثالثك فتحیله اولورسه ادخال که داخل قیلمق وداخل اولمش معناسنه دخی کلور وبونده ایکیسی دخی صحت بولور (ترجمه) اول منظر پاك ونزیه * یوق انده هیچ امر کریه * ساکنلری جمله نبیه * آباد ایدن اولدی وجیه * اهل کرامتدر مقیم

لا فی منزل تعالا * بالحسن قد تلالا

بالنور قد توالا * تلقی به الحلالا

من سيد رحيم

(تلالا) تعالاوزننده ماضيدر شعشعه وشعله اظهار ايلدى ديمك (توالا) وزن
مزبوراوزره پيدرپى اولدى (جلال) جلالت وعلوشاندر اول نورسبيله علوشانه
لقايعنى ملاقاة ايدر (سيدرحيم) حق تعالى در (السيدهوالله) حديث شريفيله
اطلاقى جائزدرديديلر لكن بونده (قدحف بالنسيم) نسخه سى دخى خوشدركه
هرطرفى رياح طيبه ايله مملو ومحفوف ديمكدر (ترجمه) اول منزل فوق العلا
هرشعله سى عينه جلا * نورايله بولمش اعتلا * عزتله قول انده اولا * دل نقيه
بيراى نسيم

ياء الى الفرش الوطى * الى الملبس البهى
الى المطعم الشهى * الى المشرب الهنى

من السلسل الختيم

(مفروش) بستركه دوشمه ديرلر (وطى) فعيل وزننده يومشق (ملبس) لباس
(بهى) بهادن فعيل وزننده حسن ديمكدر (مطعم) طعام (شهى) اشتها ويريجى
ديمكدر رسابقلروزنى اوزره در (مشرب) شرابكه نوش اولنمق ممكن اولان
هرمايع شئ (سلسل) سلسال كبى لذت واطافتندن ناشى حلقومده ثقلت ويرمز
(ختيم) مختوم مكه آيت كريمه ده (يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك)
وارد اولديغنه ايما وسلسلدن مرادى رحيق ايديكنى اشراب وانهادر
(ترجمه) اول بسترشاهنشهى * اول حلهٔ نرم بهى * اول نعمت انفس شهى
اول شربت صافى كهى * بذل اوله باجام ختيم (نظم طلسم)

ثلاث عصى صففت بعد خاتم * على رأسها مثل السنان المقوم

(عصى) مهمله لرك كسره لرى وآخرينك شديله عصانك جمعيدر القلم مراددر
(سنان) مزراق (مقوم) تفعيلدن مفعولدر مستقيم كه طوغرى ديمكدر
برعصا كبى الف دخى سطح صورتنده اوزينه وضع اولنه يعنى برخاتم عقبنده
اوچ الف كه صف كبى برابر يازيله وانلرك اوزرنده مزراق كبى برطوغرى راده
دخى اوله ديمكدر بونده خاتمك متعدد شكلى كورلمشدركه برى معروف مهرسليمانى

التى كوشه ليدر برى دخى بوصورتده در

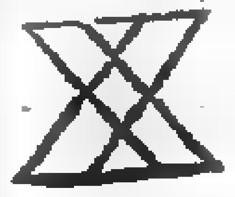

راويسى ابوالحسن الشيخ الشاذلى خطيله كوردم ديو دعوا ايدر
شارح قاضى ميرحسين ديركه خاتمدن مراد برحلقهٔ مدوره دركه ○ بعض قلمده

صورت صفردر وبرى دخى بنج كوشه كه زواياى خمس ايله رسم اولنه بويله در

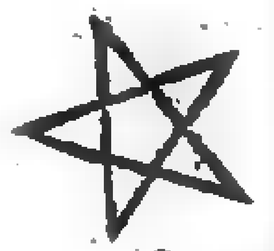

اولى اولان دخى فرديتدر ديديلر واخذيمز دخى بوصورتله دركه
انى تأييد ايدن دلائلدن برى دخى قصيدهٔ سيفيهٔ جلجلوتيه ده ح خماسى اركان
فالسرقد حوت * واقع اولوب واندن نمايان اولان اول خاتم آخر طلسمده دخى
تصوير اولنمق كركدركه بيورلمش * وآخرها مثل الاوائل خاتم (ترجمه)
شكل خاتم اوچ عصا صفنده ايله اهتمام * اول عصالر اوزره مدنيزه ايله وير نظام

وميم طمس ابتر ثم سلم * الى كل مأمول وليس بسلم

(طميس) بمعنى مفعول كه كوزى اولان حرف ميم تعليق قلمنك ميمى كبى كوزى
قبالى يازيله كه خطاطلرميانتده ريحانى قلمنك قواعدندندر (ابتر) اقطع معناسنه
يعنى ميم مزبور بريده دم كه قويرغى كسلمش اوله (م) كبى (سلسله) حسن خط ثلث
ونسخ كه شش قلم طريقيدر بو بيت ايله اقلام ستهنك اسملرى مضبوطدر) شش قلم اى
طالب حسن خط اكاه اول ندر) ثلث وريحان نسخ وتوقيع ومحقق رقعه در) هربر
قلمك مستقل تعليمى وصحبتى واردر قبلهٔ الكتاب الشيخ حمدالله مرحوم (ضيف آله
٦٢٩ تاريخنده رحلت ايلمشدر واندن دامادى شكرالله خليفه اندن دخى اوغلى
پيرمحمد دده واندن دخى حسن اسكدارى ١٠٢٣ واندن دخى خالدار ضرورى
واندن دخى درويش على ١٠٨٤ واندن دخى صويولجى زاده مصطفى افندى
١٠٩٥ واندن دخى نامداش ذى النورين حافظ عثمان افندى ١١١٥ واندن
دخى امام اهل الخط سيد عبدالله افندى ١١١٤ كه يدى قله لى ديمكله معروفدر
واندن دخى شيخ المراسم نامداش ابى القاسم ابورشيد مولانا خواجه محمد
راسم افندى اخذاذن واجازت ايلمشدركه اكرى قپولى ديمكله شهرت آرادر
روح الله ارواحهم امين ذكراولنان اساتذهٔ كرام جملهٔ عشرهٔ كامله اولمشلردر
(سلم) ضم وشد ايله نردبان دربونك صورتى دخى اوچدر برى بودر وبرى دخى
بودر 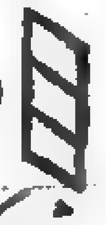 وبرى دخى بودر 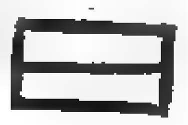 لكن مقصود صورى ومعنوى تعلى يه دلالت
ايدن برشكلدركه قرق عددى حاوى ومجموع ماسوا اول عدده منحصر اولديغى
كاشن رازدن * زاحد تا احديكميم فرقست * جهانى اندران يكميم غرقست *
بيتى شرحنده قلم عاجزانه ايله كال تام نشئهٔ انسانيده نمايان اولديغى بسط اولنمشدر
(ترجمه) ميم كوروابتر اوله بعده برنردبان * تاعروج ايده انكله هرمرامينه انام

واربعة مثل الاصابع صففت * تشير الى الخيرات من غير معصم

(اصابع) جمعدر مفردی اصبع یارمقدر انکشت کبی ١١١١ وبو هیئتك مراتب اعدادده ایقغ عددیله آشنالغی اولوب هر بر حرفك معدودی بر مرتبه یه دلالت ایدر مثلا اوّل آحاده بر ١ واوّل عشراته ١٠ وابتدآء میأته ١٠٠ والف دردنجی مرتبه یه مشیردر بوزعدد مرتبه سندن بیکه نقلیله تکرر اعتبار اولنسه ١٢١١ خیرات عددینه اشارت اولورکه مقلوبی تاریخدر تاریخك ١٢١١ منتهاسی بیسم الله رباعی سابق الذکری ایله ایما قیلنمشیدی (معصم) کسر واهما الله محل سوار یعنی بیلك که بلازك انده دوران رسغدرکه یالکز شکل اصابع اولوب رسغ وبلکه کف دخی مرسوم اولمیه همان چارجهتك معموریتنه شکل رجا موجود اوله (ترجمه) بعده صف باغلیه انکشت چارلك هیئتی بیکف وبرسغ ایده خیراته اشارت بالتمام

وهاء شقیق ثم واو مقوس * علیها اذا یبدو کانبوب محجم

(هاء شقیق) هـ رسمنده اوله ◼ ویا ᕱ وغیری صور تعلیقیه دن احترازدر (مقوس) یای کبی مدورکه ט کبی اوله وبونده مصوب ومنکس دخی نسخه درکه معکوس دیمکدر (انبوب) بارمق ویاقامش بغوملرینك میانی (محجم) کسرایله آلت حجامتدر وبو بیت بویله دخی نسخه در * وخاتم خیر ثم هاء مقوس * کانبوب حجام ولیس بمحجم * یعنی اکا مشابه لکن محجم دکل (ترجمه) بعده هاء شقیق وآودم سر رسم ایدوب * هیئت انبوب محجمله وبر یله اختتام

فیا حامل الاسم الذی لیس مثله * توق من الاسواء تنجو وتسلم

(توق) تفعل وزننده مصدردر صاقنمق یعنی کندینی محافظه وپرهیز ایلمك معناسنه در یاء اسقاط وتنوین قافه الحاق اولندی (اسواء) کوتولکلرکه مفردی سوء ضم وفتحیله دخی لغتدر شر وفساد معناسنه تنجو مضارع مخاطب سن نجات بولورسین دیمك (ع) توق به کل المکارم تسلم * دخی نسخه در (ترجمه) ای بو اسم بی نظیرك حاملی یوق مثلی هیچ * سن مکارهدن انکله بول نجات ایله سلام

فذلك اسم الله جل جلاله * الی کل مخلوق فصیح واعجم

(اسم) همزه سی برای وزن قطع اولنور (فصیح) ناطق متکلم (اعجم) عجمی یعنی کلامه قدرتی اولمیان کمسنه در مؤنثی عجماء حیواناته اطلاق اولنور سو یلمدیکی ایچون وصلوات نهاریه یه دخی عجماء دیرلر انده جهرا تلاوت اولنمدیغی ایچون

وبونده مراد بو برطلسمدرکه حیوانه دخی خیر ونفعی ساریدر دیمکدر (ترجمه) اعظم اسماء حسنادر بو اشکال ایته شك * قطع شر جمله مخلوقه بو بر سیف بنام (بقیه) بو شکلك عقبنده خاتمة الاوراد شاذلیه اولان احون قاف ادم حم هاء امین لفظلری دخی یازلدیغی مشهودیمزدرکه ملك وملکوت لغاتندن اولمیوب حیاض ریاض جبروتیه فیوضندن استفاضه اولنمشدرکه فی الجمله شرحی مکتوبات ابن میلقده محققدر ونیجه لر دخی اول طلسم مشروحك ذیلنده دیدیلرکه بو اشارات (اومن کان میتا فاحییناه وجعلناله نورا) کریمه سی احتوا ایلدیکی هفت حرف لاهوتی ظرفدرکه ف ج ش ث ز خ ظ جمله سی معجم السقفدر وانلره سواقط فاتحه دخی دیرلرکه حجة الاسلام امام محمد غزالی دخی جلجلوتیه سیفیه سنی مستقلا خواص کثیره سنی بیان ایچون انشاد ویادوتعداد بیورمشلردرکه بیت اوّل شرحنده ایراد اولندی بعضیلری بو بیت فارسی ایله ضبط ایلدیلر خمّ ومدّوسه الف بامیم ونون کورکون ◼ نردبان وچار الف باهاووا وسرنکون ◼ وقاضیمیر بو رباعی ایله قید ایلدی * صفری سه الف کشیده مدی بر سر * میمی کج وکور ونردبانی بر سر * پس چار الفست های واوی دم سر * اینست یقین نام خدای اکبر (وبعض) اهل خواص بر نیاز ترتیب ایلیوب بویله دعا ایلمشلردر (اللهم) انی اسئلك بالخاتم المرسومة * وبالثلاثة من بعدها * وبالالف المقوم فوقها * وبالمیم الطمیس الابتر * وبالسلم وبالانامل الاربعة بلا معصم * وبالهاء المشقوقة والواو المعظم صورة اسمك الکریم الاعظم ان تصلی علی محمد وآله واصحابه بعدد کل حرف جری به القلم وان تقضی حاجتی وهی بقاء الایمان * ومرافقة نور الایمان والقرءآن * وسائر الاحسان فی البرزخ والجنان * امین یا مستعان (نطق دیکر)

کیفیة المرء لیس المرء یدرکها * فکیف کیفیة الجبار فی القدم

(قدم) کسرایله درقدیم اولمق حالتی که امر قدیمیت دیمکدر بونده حق تعالی نك سائر صفتلری میاننده بو صفتنی ذکره وجه بو اوله که اکثر صفات الهیه نك عکوس اشعه سنه انسان مظهردر پس بر صفتکه انسانه پرتو پاش اوله انی ادراك انسان ایچون لازم ومظهریت محال اولوب عاجز الادراك اولدیغی صفتی دخی قدم ووجوب وجود کبی تمیزی امر مبهم اولدیغنه تنبیه وتنویه ایچوندر دیدیلر کل ماخطر ببالك اوهجس فی خیالك فالله وراء ذلك (ترجمه) آدمك کیفیتنی آدم چون ادراك ایلمز * پس نیجه درك اولنور کیفیت ذات قدیم

هو الذی انشأ الاشیاء مبتدعا * فکیف یدرکه مستحدث النسم

(انشأ) یرتدی (مبتدع) افتعالدن فاعل صیغه سیله مبدع وموجد معناسنه حالدر (مستحدث) حدث ماده سندن استفعالك صیغهٔ مفعولیله در صکره دن خلق اولنمش که وجودینی عدم سبق ایلمش فارسیده نو آورده دینور (نسم) جنسدر نفوس معناسنه ومفردی نسمه در (مأل) آلات حواس حادثه ایله ذات قدیمی ادراك محالدر بو بحثك تفصیلی حرف الكاف اولنده یازلدی (ترجمه) اولدر اشیایی ایدن ابداع وایجاد اوله * انی ادراك ایده مز حادث اولان عقل عقیم (نطق آخر)

کم من ادیب فطن عالم * مستکمل العقل مقل عدیم

(فطن) صفت مشبهه که خشن وزننده ذکی وعاقل (مستکمل) کمالدن استفعالك فاعلیدر تکمیل واتمام ایدن کمسنه (مقل) قلت ماده سندن اقلالك فاعلیدر فقیر ودرویش معناسنه مرفوعدر (ترجمه) نیجه عالم وار ادیب وهم فهیم عقلی کامل لیك فقر ایله الیم

ومن جهول مکثر ماله * ذلك تقدیر العزیز العلیم

(جهول) فعول جاهلك مبالغه سی جهل ایکی نوعدر که حرف اللام اواخرنده اعلام اولنمشدر و بونده مراد ایکنجی مرتبه سیدر (مکثر) افعالدن فاعل صیغه سیله مرفوعدر مفعولی مالدر مصرع ثانی آیت کریمه ده اقتباس طریقیله تضمین اولنمشدر یعنی عالم فقره مبتلا وجاهل مظهر وسعت دنیا اولمق متحیر اوله جق امر غریب اولمغله حتی ابن راوندی وصیر العالم النحریر زندیقا دیدیکی مشهوردر بو حالات مقدرات الهیه دندر که (لا یسئل عما یفعل) دیمك مقامنده آیت کریمه ایراد بیورلمشدر (ترجمه) نیجه جاهل مالی تکثیر ایتمه ده * بویله در شایدکه تقدیر علیم (نطق آخر)

قضی الله امرا وجف القلم * وفیما قضی ربنا ما ظلم

(جف القلم) قلمك مركبی قورودی یعنی لوح ازلده قلم تقدیرك تحریراتی تمام اولوب وقلم دخی کتابتی ترك ایلدی کان ما کان بوندن صکره مقدرات خارجه جیقوب قضا اولنمقده در تغییر تقدیر محالدر دیمکدن کنایتدر (ترجمه) قیلدی قضا هر امری حق تقدیر ایله جف القلم * امر قضاده قولره ظلم ایلمز ربنا النعم

فنی الامر ما خان لما قضی * وفی الحکم ما جار لما حکم

(ترجمه) پس حق مبرادر قضاسنده خیانتدن ابد * حکمنده هم جور ایلمز ایلر همه عدلی حکم

بدا اولا خلق ارزاقنا * وقد کان ارواحنا فی العدم

(ترجمه) ارزاقمز خلق ایلدی اول دمکه رزاق جهان * اولدم هنوز ارواحمز اولمشدی مکتوم عدم (نطق دیکر)

قال المنجم والطبیب کلاهما * لن یحشر الاموات قلت الیکما

(زعم) دخی نسخه در نه غریبدر که بو مشهور قطعه یی امام غزالی احیاسنده ابو العلا المعری یه نسبت ایلمشدر مع هذا عجیبدر که شیخ اکبر فتوحاتنده حضرت امام حیدره عزو ایدرشاید که معری راوی اوله رضوان الله علیهم اجمعین (منجم) احکام نجومده ماهر دیمك نجم ماده سندن تفعیلك فاعلیدر (طبیب) علم طبه واقف دیمکدر مراد حکیمدر حشرك وقوعنی انکاره حکمانك اکثری ذاهبلر ایکن منجم ایله طبیبی اول امرده تشریك ایلمك عوام ناسك انلر حقنده اعتقادلری بو صورتده اولمسنه مبنیدر یاخود حشر جسمانی یی انکار وروحانی یی اقرار ایلدکده نجوم ایله طب اربابنك اکثری شرکت اوزره اولدقلری جهتدندر دیدیلر یعنی انلر حشر امواتی استبعاد وانکار ایلدکلرنده الزام عقلی ایچون انلره دیدمکه (ترجمه) حشری انکار ایلدی چونکه منجمله طبیب * بن دخی دیدمکه ای اهل نجوم وای حکیم

ان صح قولکما فلست بخاسر * وان صح قولی فالخسار علیکما

اکرچه (ان) تشکیك ایچوندر لکن خصمك زعمنجه ارخاء عنان قاعده سنه مبنی جوابده صورت شك مضمر کلدر (ترجمه) سوز سزلك اولور ایسه بوقدر بکا خسران ابد * لیك بن صادق چیقر ایسم سزلره خسران مقیم (نطق آخر)

ما الدهر الا یقظة ونوم * ولیلة بینهما ویوم

لف ونشر مشوش ایلیوب یقظه یومه ناظر ونوم لیله یه منصرفدر لکن آکهان اعتبارنده یقظه کیجه یه لایق ونوم دخی رسمی مناسبتیله یومه شایاندر (ترجمه) روز کار انجق اولور بیداری ایله بر منام * بر کون ایله بر کیجه ایکیسی بیننده تمام

یعیش قوم ویموت قوم * والدهر قاض ما علیه لوم

بیت سابقده اولان بر کون وبر کیجه یه صرف ایله تقسیمی خوشدر (ترجمه) بر زمان قالور نیجه سی بر کروه ایدر تمام * بویله در دار قضانك حالی لوم

ایتمز کرام (نطق دیکر)

انا بالدهر علیم وابو الدهر وامه * لیس یأتی الدهر یوما بسرور فیتمه

واذا سرك یوما فغدا یأتیك همه

(ترجمه) چون پدر مادر بیلورم حال دوران مدام * اوله مز عالمده شادان کیمسه هیچ بر کون تمام * ایلسه مسرور بر کون بر کون ایلر تلخکام (نطق دیکر)

فمن یحمد الدنیا بعیش یسره * فسوف لعمری عن قلیل یلومها

(ترجمه) زندکانیٔ جهانی کیم ایدرسه مدح و یاد * ایلیه انك قریبا ذم اول کس التزام

اذا اقبلت کانت علی المرء فتنة * وان ادبرت کانت کثیرا همومها

حیات دنیانك زینتی مال واولاد اولمسی آیت کریمه ایله ثابت ایکن آیت اخراده سبب فتنه وبلکه عین فتنه اولدقلری دخی وارد اولمشدر که بیورد (انما اموالکم واولادکم فتنة والله عنده اجر عظیم) اکرچه فتنه در لکن مانع ومعطی تعالی یه نیاز ایله استعاذه اولنوب حدود شرعیه یه رعایت ایله حرکتمه تشبث وجه الرنده دعای خیر ایدرلر مشاقنه صبر وتحمل ایلمك سبب اجر عظیم اولدیغی ارباب بصیرته روشنادر زیرا (اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون) قبیلندندر ولد برکره حقیقت حاله وقوف وصکره طفولیته راجع دکلدر (ترجمه) کیم اکر اقبال ایدرسه فتنهٔ عظما اولور * یوز چویرسه کثرت غمی خراب ایلر تمام (نطق دیکر)

اذا کنت فی نعمة فارعها * فان المعاصی تزیل النعم

(ارع) رعایتدن اوچنجی بابك امریدرکه کسر الف وفتح عین ایله در آخری امریتله ساقطدر رعایت ایله دیو امر در نعمته رعایت شکری کبی دوامنه سبب اولان خواصی التزام وموجب زوال اولان احوالدن اجتنابده اهتمام ایلمکدر مصرع ثانی زوال سببلرندن بری عصیان اولمسنی عیان ایدر (معاصی) معصیتك جمعیدر کناه برامر شومدرکه ازجمله نسخهٔ کبرا وحامل امانت اولان انسانك عقباده دخی مبتلای عذاب نیران اولمسنه وسیله اولور نعوذ بالله تعالی ترجمه نعمتك حفظنده سعی ایت دمبدم * پایدار اولمز کناه ایله نعم

وحافظ علیها بشکر الاله * فان الاله شدید النقم

(نقم) نعم وزننده در نقمتك جمعیدرکه انتقام ماده سندن اولوب نعمتك ضدیدر عقوبت معناسنه (ترجمه) شکر ایله حفظنده اول سن نعمتك * اولمه کفران ایله شایان نقم

فاین القرون ومن حولهم * تفانوا جمیعا وربی الحکم

(قرون) اقران ایله مترادفدر بری جمع کثرت ودیکری جمع قلتدر مفردی قرن برزمان اهلی (تفانوا) فنادن تفاعل بابنك ماضیسنك جمع مذکریدر اصلی تفانیوادر فانی اولدیلر کویا بری برینه اعانتله کندیلرین افنا ایلدیلر (ترجمه) قانده قالدیلر اهالی زمان * جمله فانی اولدی حق باقی حکم

وکن موسرا شئت او معسرا * فما تقطع العیش الا بهم

(موسر) افعالدن فاعلدر توانکر ذی قدرت غنی معناسنه (معسر) انك ضدیکه فقیر تنکدستدر (ترجمه) سن کرك بای اول کر کسه برکدا * مدغم اولور زندکانی ایله غم

حلاوة دنیاك مسمومة ▪ فلا تأکل الشهد الا بسم

(شهد) کومج بالی که شهلات وسبغ وسنوت کبی اسمامی واردر شکره دخی اطلاق اولنور بو حلاوته سم ایله مقابله مراددرکه جمله بکساندر وصفله شهد فایق بك اعلاسیدر (لا تأکل) نفی استقبال درسن یمزسین دیمك (ترجمه) لذت دوران زهر آلوده در * بال برایسك انده بیل بول طعم سم

محامد دنیاك مذمومة * فلن تلبس الحمد الابذم

(فلن تلبس ده) فلا تکسب دخی نسخه در (محامد) جمع محمدتدر مذمتك ضدیدر (ترجمه) کار ممدوح جهان مذمومدر * لایق حمد اولسك اولور انده ذم

اذا تم امر دنی نقصه * توقع زوالا اذا قیل تم

بو بیتده رد العجز واردر (توقع) تفعلدن امردر منتظر اول دیمکدر بو بیت مشهور ضرب بندرکه ترکیده هر کمالك زوالی واردر دینور حتی مورده پرز نبور پیدا اولمق علامت هلاکیدرکه شاعر دیمش * اذا اراد الله اهلاك نملة * اطال جناحیها فسیقت الی الهلاك * (ترجمه) ایش کمالن بولسه نقص اولور قریب * کوزله بر کارك زوالن دینسه تم

وکم قدر دب فی غفلة * فلن یشعر الناس حتی هجم

(دب) یوریدی دیمك مرکبی که فاعلی دابه در بونده مقدر حقك خیر او شرا ظهوری مراددر (هجم) ماضیدر مصدری هجوم دفعةً بر نسنه یه ایرمك (ترجمه) چوق مقدر وارکه غفلتده کلور * ناس انی بیلمز مکر کالدیکی دم

(نطق آخر) تنزه عن مصادقة اللئام * وألمم بالکرام بنی الکرام

بوشعر حضرت امام حسين ايچون ظهور ايدن نصايحدندر (تنزه) تزهتدن تفعل بابنك امريدر پاك اول يعنى احترازايله ديمكدر (لئام) كرام وزننده لئيمك جمعيدر كريم كبى (الم) افعالدن اكرم وزننده امردر قريب اول ونزول ايله ديمكدر (ترجمه) قيل حذر اولمه صديق هر لئام * همدمك اولسون كرام ابن كرام

ولاتك واثقا بالدهر يوما * فان الدهر منحل النظام

(واثق) اعتماد ايدن كشى (منحل) حل ماده سندن انفعالك فاعليدر چوزلمك شاندن اولان نسنه منعقدك ضديدر (ترجمه) روزكاره بر كون ايتمه اعتماد پايدار اولمز بودور بى نظام

ولاتحسد على المعروف قوما * وكن منهم تنل دار السلام

(تنل) نهيك جوابى اولمغله مجزومدر (ترجمه) اياه اصحاب احسانه حسد وار اول انلردن ده بول دار السلام

وثق بالله ربك ذى المعالى * وذى الآلاء والنعم الجسام

(معالى) علو معناسنه مصدر ميمينك جمعيدر (آلاء) نعم مفردى فتحه له الادر كسرنده يا ايله رسم اولنور (جسام) جسيمك جمعيدر عظام وعظيم كبى (ترجمه) رب اعلايه همان قيل اعتماد * نعمت دارين انكدر تمام

وكن للعلم ذا طلب وبحث * وناقش فى الحلال وفى الحرام

(بحث) تفتيشدر (ناقش) مفاعله دن امردر نهايت مرامه واصل اول يعنى دقت ايله زيرا قبول دعاده جناحينك برى اكل حلالدر وبرى صدق مقالدر ضدى حرامدر قالديكه وقتمزده حلال بلاشبهه محال ظن اولنمسونكه تكليف مالايطاق بولنميه اكرچه دشواردر لكن شبهه ايله دخى اولورسه حرام سحت صرف كبى دكلدر اخفدر * بادهٔ ترفضلهٔ خشك مرا بيدن * اشددر زخده افعى برى مار آبيدن * ويازدقلرى اوزره شبهه ليده تحرى وقتى دكلدر زيرا زمان مساعد اولمز همان حل وحرمت معلوم اولسون ديديلر حرام صرف دخى برمقدار حلال صرفه مخلوط اولسه ملك اولور كرچه حساب دركار وعذاب دخى شفاعته قرين اولمزسه نعوذ بالله واردر (شفاعتى لاهل الكبائر من امتى) لكن اول مخلوط مالدن صدقه ويرلسه ابرى مقرر وزكات وحج اداسى دخى فرضيتى اسقاط ايدر حلال صرف ظهور ايلدكده استيناف وتكرارى لازم كلمز ديديلر همان مهما امكن احترازاولنوب ضرورت مس ايلدكده مأكولات وملبوساتده حذر كركدر هيچ قابل اولمزسه دخى نسنه يعنى ويره سى يه آلنمغله واستكراه طبيعى

ايله ارتكاب ايلمك شوق وهوس وآرزو ايله اقبال اولنمقدن اهون اولديغى بواثر معتبر ايله اظهردر (رفع عن امتى الخطأ والنسيان وما استكرهوا عليه) (ترجمه) طالب علم شريعت اوله كور * بيل حلالى ايله تفتيش حرام

وبالعوراء لاتنطق ولكن * بما يرضى الاله من الكلام

(عوراء) دن مراد كلمهٔ قبيحه در (فائده) اثرده وارد اولديغى اوزره اوچ كمسنه بدخوييدكو اولمقده معذوردر انلرك برى مريض وبرى مسافر وبرى صائمدر انلر بالخاصه بداخلاق اولورلر وعذرلرى مقبولدر (ترجمه) قيلمه عادت اولمه بدكوى سخن * حق رضاسن ايله سوزده التزام

وان خان الصديق فلا تخنه * ودم بالحفظ منك وبالذمام

(ذمام) ذال معجمه ايله ذمتك جمعى عهد وامان معناسنه (ترجمه) دوستك كرخاين اولسه اولمه سن * حفظ ميثاق اوزره سن اول بردوام

ولاتحمل على الاخوان ضغنا * وعد بالصفح تنج من الاثام

ضغن معجمه لرله كين حقد كبى (عد) امردر عادت ايله ديمكدر صفح عفودر لفظ كريدر (اثام) قصر وفتحه له عقوبت (ترجمه) دوستانه اولمسون قلبكده كين * عفوى عادت قيل نجات اولسون مرام (نظق آخر)

ارى الاحسان عند الحر دينا * وعند القن منقصة وذما

(حر) عبدك ضديدر وبونده مراد كريمدر قانون الادبده اون اوچ معناسى تحرير وترجمه ميسر اولمشيدى (دين) فتحه له بورج وام كبى ويا كسر ايله طريق راست (قن) كسر ايله حرك ضدى وبو محلده مقصود لئيمدر (منقصه) عيب (ترجمه) كوردم حر كريم عندنده احسان اولدى دين * اول كرم عبد لئيم عندنده اولور نقص وذم

كقطر صار فى الاصداف درا * وفى شدق الافاعى صار سما

(شدق) كسر ايله كوشهٔ دهان (افاعى) مساجد وزننده افعانك جمعيدر ديشى يلان (ترجمه) اولور احسان مأ نيسان وش صدف ايچنده در * هم دهان ماره دوشسه اولور البت عين سم (نطق ديكر)

واذا طلبت الى كريم حاجة * فلقاؤه يكفيك والتسليم

(الى) عند معناسنه در (ترجمه) بر كريم الطبع كسدن حاجتك قالسك طلب عرض حال ايتمه اكا كافى ملاقاة وسلام

واذا رآك مسلما ذكر الذى * حملته فكانه ملزوم

(حملت) تفعیلدن ماضی مخاطبه‌در مآل بیتین لسان حال زبان قالدن انطق اولدیغن افاده ایدر (ترجمه) اول سلامکدن سنک مقصودک استدلال ایدر اهل حاجت خدمتن کندینه ایلر التزام (نطق آخر)

لا تودع السر الا عند ذی کرم * والسر عند کرام الناس مکتوم

حفظ سر دخی کرمدن معدود در و بر کسنه احوالندن بر حالنه محرم ایلمک مال ودیعت ایلمک کبیدر انی حفظ لازمدر آخره کشف واعلانی امانته خیانتدر (ترجمه) امانت ایله وار سرک کریمه * کرام عندنده اسرار اولدی مکتوم

والسر عندی فی بیت له غلق * قد ضاع مفتاحه والباب مختوم

(غلق) تحریک ایله مغلاق کبی قفلدر رتاج وکظیم دخی دیرلر ترکیده کلیددر وکلید فارسیدر ترکجه انا ختردینور مفتاح کبی (مختوم) مهر اورلمش که مسدود معناسنه کلمشدر مغلق ومغلق کبی حتی ابو الاسود شاعر بر شعرنده (ولا اقول لباب الدار مغلوق) دیوب مغلوق تعبیری خطا اولدیغنه ایما ایدر (یعنی) قرابت نسبیه ووصایت نبویه ومصاهرت حسبیه تقریبیله اسرار الهیة وغیره یه بن محرم اولمشمدر لکن بیگانه یه بر طریقله انی اظهار ایلمک محالدر (ترجمه) بنم حفظمده بیت مغلق سر * که ضایعدر کلیدی بابی مختوم (نطق دیکر)

لا تظلمن اذا ما کنت مقتدرا * فالظلم مرتعه یفضی الی الندم

(مرتع) اوتلاق چراگاه کبی که (یرتع ویلعب) لفظ کریمی بو ماده دندر (یفضی) فا ومعجمه ایله افعالدن مضارعدر ایصال ایدر وسبب اولور دیمکدر (ترجمه) سا که قدرت کاسه ترک ظلم قیل * کیم طریقنده نهایتدر ندم

فاحذر بنی من المظلوم دعوته * کیلا یصیبک سهام اللیل فی الظلم

(بنی) تصغیر ایله ای اوغلجغم دیمکدر (دعوت) حذر قرینه سیله بددعادر بر ایله مظلومدن بدلدر (یصب) مجزوم امرک جوابیدر یعنی نصف اللیلده مظلوم بددعا ایلدکده حق تعالی انی قبول ایدر ظلمی ترک ایله که اول تیر بلا یه سن هدف اولمیه سین که شب تارده اول سهمک کلدیکی وطرفی کورنمز وبلکه کندی دخی امر معنویدر حتی مظلوم مطلقدر کافره دخی شاملدر اکر مظلومیتله موصوف اولمسه (وما دعاء الکافرین الا فی ضلال) حکمی عدم اعتبارینی مشعردر یا خود آیت کریمه کندی حقنده او لان امور اخرویه ده نازلدر دیدیلر (ترجمه) ای اوغل مظلومک آهندن صقین * کیجه تیر بددعا کلدیکی دم

تنام عینک والمظلوم منتبه * یدعو علیک وعین الله لم تنم

(منتبه)

(منتبه) افتعالدن فاعلدر اویانق دیمک (علیک) تعبیرندن بددعایه انتقال اولنور که دعوت مادهسی (له) ایله صله‌لنسه خیره وعلیه ایله استعمالی شره مخصوصدر (عین الله) ایله ذات الله مراد اولنور وحق تعالیدن نومی سلب ایلمک ذات شریفی غفلت وجهلدن منزهدر دیمکدر واول حالیه‌در (ترجمه) سن اویورسین دشمنک بیداردر * بددعاسن حق قبول ایلر اودم (نطق آخر)

لا تمزحن الرجال ان مزحوا * لم ارقوما تمازحوا سلموا

(لا تمزح) مزاح یعنی لطیفه وشقا ایلمه دیمک (نون) تأکیدیه‌در (یعنی) جدّی ترک ایدوب لطیفه ایلمک سبب خفتدر وقع ووقاری سلب ایدر پس البته صوری ویا معنوی بر کدری موجب اولور سلامت محالدر (ترجمه) کیمسه یه ایتمه مزاح اول ایتسه ده * بولمز آنکله سلامت کیمسه هم

فالجرح جرح اللسان تعلمه * ورب قول یسیل منه دم

(جرح) ضم جیم ایله جراحتدر ومفهوم شعرده جناب مرتضی علیه رضوان المولی جنابنه نسبت اولنان بو شعره ایما اولدر * جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) براو کلمز یاره‌در زخم لسان * نا سزا سوزدن نیجه دم آقدی دم (نطق دیکر)

اخوک الذی ان اجهضتک ملمة * من الدهر لم یبرح لها الدهر واجما

(اجهضت) غلبه ایلدی دیمک تأنیثی ملمه یه نظرله‌در اجهشتک دخی نسخه‌در معنالری متقاربدر (ملمه) مهمه وزننده حادثۀ روزکاردر (لم یبرح) زوال بولمدی همیشه دائم اولدی معناسنه (واجم) فاعل صیغه‌سنده جمله‌در اول کسنه‌در که شدت حزن انی صحبتدن امساک ایلیه (ترجمه) برادر سا که اولدر که اکر شدت ظهور ایتسه * اوده حزنیله دهشتیاب اولوب دائم اوله مغموم

ولیس اخوک بالذی ان تشعبت * علیک امور ظل یلحاک لائما

(تشعبت) تفعلدن ماضی مؤنثدر پریشان وپراکنده اولدی دیمک (ترجمه) اخوت اهلی اولمز اول اکر حال اولسه بر کشته * سکا دائم ایده لوم ایله شدت اولیه مهموم (منقبه) طبریدن قاضی‌برا کرچه نقل ایدولکن وجود و برلمک مناسب اولمز که حیدر کرار جنابلری ابن ملجم ضربیله مجروح اولوب حیاتدن قطع امید اولندقده برادری عقیل بن ابی طالب خفیة واروب معاویه‌دن بیعت ایلدیکی حضرت مرتضایه عکس ایلدکده بکا ایدوب بو شعری قائل اولمش اوله

(نطق آخر) لیبک علی الاسلام من کان باکیا * فقد ترکت ارکانه ومعالمه

(لیبك) امر غائبدر (ارکان) رکنك جمعیدر مراد ارکان اسلامدرکه بنی الاسلام علی خمس حدیثی ایله ثابت بوبش نسنه در * صوم * وصلاة * وحج * وزکات * وکلمهٔ شهادت (معالم) نشانلر (ترجمه) کریه نالك دین اسلام اول یوری * کاولدی ارکان ونشانی منهدم

لقدذهب الاسلام الابقیة * قلیل من الناس الذی هو لازمه

(الا) لکن معناسنه (بقیة) آرتوب قالان نسنه سوزکبی بقی بقیة تقدیرنده (ترجمه) کتدی اسلامك گزیده اهلی هب * لازمی ازقالدی کویا منعدم (رجز)

مهلا فقد اصبحت فیها آثما * لك الصلاة قاعدا وقائما

بو سخن برحکمدرکه برکسنه حضور حیدری یه کاوب زوجه سیله حین مرافعه ده ایکیسی بر ارجوزه انشادیله افادهٔ حال ایلد کلرنده انلرك میانلرینی حق وعدل اوزره فصل بیورملری ضمننده صادر اولمشدر خاتونك رجزی بودر * زوجی کریم یبغض المحارما * یقطع لیلا قاعدا وقائما * ویصبح الدهر لدینا صائما وقد خشیت ان یکون آثما * لانه یصبح لی مراغما ▪ وزوجنك دخی رجزی بودر لااصبح الدهر بهن هائما * ولا اکون بالنساء ناعما * لا بل اصلی قاعدا وقائما فقدا کون للذنوب لازما * یالیتنی نجوت منها سالما (مهلا) امهل معناسنه یعنی صبرایله دیمکدر (ترجمه) صبر لازمدر اولمش سن سن آثم * نمازی قیل قعودا کاهی قائم

ثلاثة تصبح فیها صائما * ورابع تصبح فیها طاعما

(ثلاثه) دن مراد اوچ کوندر (طاعم) آکل الطعام معناسنه افطار مراددر (ترجمه) نوافلدن اولوب اوچ کونده صائم * کرك دردنجی کون اول بینه طاعم

ولیلة تخلو لدیها ناعما * مالك ان تمسکها مراغما

(ناعم) یومشق که ملایمت وعدم خشونت قصد اولنور (مراغم) رغم ایدیجی که بودیارده کورلك ایچون ایلدی دیرلر بونده خشعله وعنف وآزار ایله خور طوتق مراددر (ترجمه) اولوب برکیجه اهلکله ملایم * اکا لطف ایله بیله زجر لازم (نطق)

اتصبر للبلوی عزاء وحسبة * فتؤجر ام تسلو سلو البهایم

(بلوی) بلادر (عزا) صبر (حسبه) کسرایله اجره طالب اولمق (تسلو) بیغم اولوسین (بهایم) چارپادر سلو بهایم انلر کبی اکل وشربدن غیری غمی اولمامق

(ترجمه) بولورسین حسبة لله بلایه صبرایله اجری * یاخود حیوان کبی بیغم اولورسین بویله درعالم

خلقنا رجالا للتجلد والاسی * وتلك الغوانی للبکا والمآتم

(تجلد) جلادت وصلابت واقدام ایلمك (اسی) محزون اولمق (غوانی) غانیه نك جمعیدر اول زنان که خوانده اوله لر یاخود حسنلریله زینتدن مستغنیه اوله لر (ماتم) مساجد وزنندهفوقیه ایله در (مأتم) مفردیدر اول زنان جماعتیدرکه خیره وشره دخی جمع اولورلر (ترجمه) غمومه صبرایچون خلق اولمشز بزلر رجالز چون * یارادلدی زنان اما برای زاری وماتم (نطق دیکر)

اباطالب عصمة المستجیر * وغیث المحول ونور الظلم

(اباطالب) منادادر انکیچون اب منصوبدرکه مضافدر (مستجیر) نجات طالبی (غیث) یغمور (محول) زمین خشك که هیچ یغمور یاغمیه اول وقته زمان ماحل دینور وبونده یغموره محتاج اولان ارض یابسه یه نامی تشبیه وا کا نزول ایدن غیثه ابوطالبی تمثیله تنبیه ایدرکه استعاره واردر وناظم جنابنك پدرینه مرثیه لرندندر (ترجمه) ای اباطالب پناه مستجیر اولمش ایدك * تشنه دل اسیر ایدی محزون ایدر دخی مسرورهم

لقد هد فقدك اهل الحفاظ * وقد کنت للمصطفی خیر عم

(هد) ییقدی یعنی هدم ایلدی (حفاظ) کسرایله عار وغیرت (معنی) سنك انتقالك ای پدرم اهل غیرتی پریشان ایلدی حال بوکه سن حضرت صفوت پناه جناب رسول الله ایچون اعمامك خیرلیسی ایدك دیمکدر جناب رسول الله علی قول اون ایکی عملری وار ایدی بری حمزه ایدی ظهور نبوتدن التنجی سالده وایکنجی عباسدرکه نبوتك اون ایکنجی سنه سنده که هجرتك ایکنجی سالیدر قبول اسلام بیوردیلر (اما) ابوطالبك اسلامی ظاهر اولمدی خیراطلاقی چندان مناسب اولمزدیدکار بنه جواب ویریلورکه خیریت دینیه مراددکلدر بلکه خیریت طینیه قصد اولنورکه والد نبوی ایله انجق ابوطالب لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرو درانلردن ماعدا اعمام جمله سی باشقه مادردن صحرای وجوده کلمکله لاب برادرلردر وعباس جنابنك شرفیاب اسلام اولدقلری ابوطالبك فوتندن ایکی سال صکره در پس مادهٔ نقض اوله مز وجملهٔ اعمام حرف دال اوسطنده اجمال اولندی عددلری اختلافیدر قثم ایله حجل نام ایکی ذات دخی ایرادیله اون ایکی اولور لکن مشهور دکلدر احواللری کتب سیرده مندرج اولمغله

بومقامده ادهم قلم عباسی علم جلوهٔ تفصیلدن صرف اولندی (ترجمه)
رحلتك شمسدی غیورانی پریشان ایلدی * سن جناب مصطفایه اولمشیدك
خبرعم (رجز)

فاطم بنت السید الکریم * بنت نبی لیس بالزنیم

(فاطم) فتح میمله یا فاطمة تقدیرنده منادای مرخمدرکه امثالی کذار ایلدی مصرع ثانیدن دخی حرف ندا محذوفدر نبی یه اضافتله منادا منصوبدر (زنیم) حرامزاده که وزن ومعناده لئیمدر (مهمه) پیغمبر علیه السلامدن لئامتی نفی وسلب ایلدیکی آبا واجدادنبویه ده اصلا رجس ونجس صوری ومعنوی اولیوب (انما المشرکون نجس) حکمنجه عدم کفروشرکدن قطع نظر سفاح دخی مسلوبدرکه (وتقلبك فی الساجدین) کریمه‌سی تفسیرنده محیی السنه تصریح ایدرکه ساجدینده تقلبی ایله مراد اصلاب انبیاده تنقلیدرکه ابن عباس رضی الله عنهمادن عطار وایتیله مروی ومصرحدر وشفاده عیاض یحصبی دخی اصلاب کریمه وارحام طاهره ده تنقل ایله بین الوالدین اظهار اولنوب اصلا سفاح طاری اولمدی هر وقتك شر یعنی اوزره عقد اولنه رق ادم ونوح وابراهیم واسمعیل کبی انبیا نسلنده دائر اوله رقدن ابوین جنابلرندن اخراج بیورلدیکه (رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا) ادای کریمنده دخی ایما بولنوب خصوصا نجات والدینه دلائل نقلیه دن غیری بودلیل دخی خوشدرکه بالاتفاق اخف عذاب اهلی ابوطالب بدرا کرانلر معذب اولسه لر خفیف العقاب انلر اولمسی مسلمدر واهل حدیث دیدیلرکه ایمان والدین اثباتنده احیاء ابوین حدیثنه محتاج دکلز اودخی دلیلدرکه اهل حدیث انی تضعیف ایلدیلر لکن جرح ووضعی اطلاق واسناد ایده مدیلر عربیاتده امام سیوطی رساله‌لری وترکیاتده شیخ عبد الاحد نوری خلوتی رساله‌سی مشبعدر قدس الله سرهما (ترجمه) فاطمه دروزادهٔ فخر جهان نور کریم * دختر پاك پیمبردر دکل نسل زنیم

قدجاءنا الله بذا الیتیم * من یرحم الیوم فهو رحیمی

(ذا) اسم اشارتدر باسی تعدیه ایچوندر (یتیم) مشار الیه اولوب سورهٔ دهرده (ویطعمون الطعام علی حبه مسکینا ویتیما واسیرا) کریمه‌سنه ایمادرکه تفصیلی حرف دالده (ع) فاطم یا بنت النبی احمد) مصرعنده کچمشدر یعنی بو یتیم جایبی بزلره حق تعالی ویردی پس هرکیم بوکون بو یتیمه رحم ایدرسه کویا اول کمسنه بکا رحم ایلمش اولور دیمکدرکه ترجمه ده دخی اکا اولان اکرام بکادر

دینور (ترجمه) بزلره تحقیق ویردی بو یتیمی اول کریم * کیم اکا رحم ایتسه بوکون اول اولور باکه رحیم

موعده فی جنة النعیم * حرمها الله علی اللئیم

(ترجمه) موعدی آنك بهشت هشتدر جای نعیم * حق حرام ایتدی دخول ایتمزا کا شخص لئیم

من یسلم البخل یعش سلیمی * وصاحب البخل یقف ذمیمی

(سلیمی) وهو سلیمی تقدیرنده یعنی (الا من اتی الله بقلب سلیم) امر عظیمنه منسوب سلامت عاقبت اوزره زندکانی ایدر (ذمیمی) دخی فهو ذمیمی تقدیر اولنورکه فعل ذمیمه واخلاق ردیه یه نسبت اولنمغله اوقاتکزار در دیمك اوله بو بیتلرلك اعرابلری چندان مسامحه یه محتاجدر بیت اول سخایه وبو بیت بخله ناظردر (ترجمه) بخلدن سالم اولان دار بنده اولور سلیم * اهل بخل اولور توقفکردهٔ جای ذمیم

یهوی به فی وسط الجحیم * شرابه الصدید بالحمیم

هذا صراط الله مستقیم

(یهوی) دوشر دیمکدر (فامه هاویه) کریمه‌سنی اشارایدرکه مستقری دوزخدر دیمك اولور باء تعدیه ایله القاایدر یعنی دوشورر دو معنای تعدی یه تصدی اولنور (صدید) بعض جراحتدن آقان صاری صو وایرینك دیدکلری نسنه در (حمیم) آب آتشین که نار جحیم ایچره تشنکان عذاب دفع عطش ایله دلسیراب اولمق مراد ایلدکلرنده قاینار صو ویرلمکله تشدید عقاب اولنمغه ایمادر (هذا اهل صراط الله) ملاحظه سیله مستقیم مجرور اولمق دخی وجه اولور دیدیلر (ترجمه) بخل انك جاین ایدر یوم قیامتده جحیم * هم صدید اولور شرابی ویریلور ماء حمیم * اشته اول وصف اولنان یولدر طریق مستقیم (ذیل) بو رجزه جواب اولمق اوزره قاضی بولامیه رجزی * حضرت زهرا انشاد ایلدی دیو ایراد ایدر * انی اعطیه ولا ابالی * واوثر الله علی عیالی * امسوا جیاعا وهم اشبالی * اصغرهم تقتل باغتیال * للقاتل الویل مع الوبال (نطق)

اصبحت بین الهموم والهم * هموم عجز وهمة الکرم

(هموم) ضمله غمومدرکه غم کبی هم مفردیدر وثانی اولدن بدل کادر (هم) کسر ایله همتك جمعیدر همت قصد وعزیمت دیمکدر همه‌دن بدل بعضدر (ترجمه) تا سحر آزردهٔ غم وعزیمت اولمشم * فکر عجز ایله سهر پروردهٔ همت اولمشم

طوبى لمن نال قدر همته * او نال عز القنوع بالقسم

(قنوع) ضمله رضا معناسنه که امثالدندر (خير الغنا القنوع وشر الفقر الخضوع) وفتحله قانع معناسنه در (قسم) جنسدر واحدی تا ایله قسمتدر (ترجمه) نه سعادتدر که قدر قصده نیلم واردیم * یا قناعتله دیم خشنود قسمت اولمشم

(نطق آخر) لقد علم الاناس بان سهمی * من الاسلام يفضل كل سهم

(اناس) برنده انام دخی نسخه در (سهم) نصیب (ترجمه) بیلدیلر اولمش بنم اسلامده سهم عظیم * جمله سهم اصحابنه غالب بنم فضل جسیم

واحمد النبی اخی وصهری * عليه الله صلی وابن عمی

(احمد) اسم شریف نبویدر علم و وزن فعل ایله عدم انصرافی مسلم ایکن تنوین لحوقی و تنوینه حرکه دخولی ضرائر شعریه دن معدوددر (اخی) یعنی قرابت نسبیه طینیه ویا اخوت دینیه مزواردر دیمکدر (صهری) بیمنزه قرابت سببیه دخی کلمشدر دیمکدر (علیه) مؤخر صلا یه متعلق جملهٔ دعائیه در (ابن عمی) تعبیری اخی اداسنه ظاهر اتحالفدر لکن اخی معناسی حقیقت دکلدر (ترجمه) احمد مرسل ایدوب داماد اخوتله بنی * عم زاده مدد صلاة ایله سلام ایده رحیم

وانی قائد للناس طرا * الى الاسلام من عرب وعجم

(طرا) جمیعا معناسنه (عرب وعجم) فتحه لرله درو سکونلری لغت ردیهٔ عامیه در لکن بونده انلرلک سکونلری وزن ایچوندر ضمه لر ایله دخی لغتدر ما عدا العرب عجمدر سبب تسمیه عربانه تکلمه عدم قدرتلریدر که کیشی الکن ویا اخرس اولمغله اصلا تکلمه قادر اولمسه دخی عجمی دینور کرکسه عربی الاصل اولسون وصامت اولمغله بهایمه دخی عجما دیرلر وصلوات نهاریه یه عجما دیدکلری جهرا تلاوت بولنمدیغی ایچوندر ولسانده عجمه اولسه کرک لغت سائره ده فصیح اولسون اعجم ومؤنثنده عجما دینور جمعی اعجمون واعاجم کلور که (علی بعض الاعجمین) لفظ مبین در وبونده ناسدن اهل اسلام مراد اولندیغی ایکی قسمه منقسم اولمق قرینه سیله درکه من بیانیه ایله قسمینی ایراد ایلدی روم دخی عجمده داخلدر (حق مفتی ابو السعود) مسعودلک رؤیاسنده شهودی خبر یله شهیردرکه منلا جامی جنابلری حضور سعادت صاحب شفاعت علیه التحية ایله شرفیاب اولوب عربی تکلم ایله مأمور اولدقده کندی کفته لرندن بر نعت شریفلک بو بیتنی حضور سعادته عرض ایدوب * فهم رازش نکنم او عربی من عجمی * لاف مهرش چه زنم او قرشی

من حبشی * پس عذرلک مقبولدرنه وجهله تکلم ایدرسن ایله دیو بشارت رسان اولمشلردر (ترجمه) پیشرو اولدم جمیع ناس ایچون حالا که بن * هب عرب ایله عجب اسلامله بولوب نعیم

وقاتل کل صندید رئیس * وجبار من الکفار ضخم

(صندید) قندیل وزننده مهتر وعالی یعنی اولو که جمعی صنادید معروفدر (جبار) بونده سرکش وظالم معناسنه (کفار) برنده اسلام دخی نسخه در (ضخم) معجمه لرله در عظیم وجسیم که بزلرک دخی دیرلر (ترجمه) کافرانک سرکشان ظالمانک قتل ایدوب * ایلدم نیجه صنادیدی حسامله دونیم

وفى القرآن الزمهم ولائی * واوجب طاعتی فرضا بعزم

(ولا) دوستلقدر که ولی الله بو ماده ندر (بعزم) برنده برغم دخی نسخه در (معنی) رب الانام بکا محبتی قرآن کریمده اهل اسلام اوزره الزام ایلدی وبکا از جان ودل اطاعت وانقیادی انلره واجب قیلدی دیمکدرکه قرآن کریمده (النبی اولی بالمؤمنين من انفسهم وازواجه امهاتهم واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض فى كتاب الله) وارد اولدی (روایت) امام احمد برا ابن عازبدن وزید بن ارقمدن روایت ایدرکه حضرت مصطفی صلى الله عليه وآله وسلم حج شریف عودتنده بیت آتیده یاد ایلدیکی اوزره خم جحفه ده واقع غدیر یعنی کول باشنه رسیده اولدقلرنده نزول بیوردیلر اول اثناده حضرت مرتضانک اللرینه یاپشوب اصحاب کرامه خطابا بیوردیلرکه سز بیلمزمیسکز که بن مؤمنلره کندی نفسلرندن اولایم حضار جواب ویرب بلی یا رسول الله اولاسین دیدیلر ینه بیوردیلرکه سزلرک معلومی دکلمیدرکه بن هر مؤمنه کندی نفسندن اولایم ینه جوابلرنده ای نعم دیدیلر پس بیوردیلرکه (اللهم من كنت مولاه فعلى مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه) یعنی یارب بن کیملره مقتدا ایسم علی المرتضی دخی انلرلک مقتداسیدر یارب علی یه محبت ایدنلره سن محبت ایله وا کا عداوت ایدنلره سن عداوت ایله دیو دعا بیوردیلر عمر فاروق بو مجلسی مشاهده ایلدکده دیدیکه ای اسد الله سن ایمان واسلام دعواسنده اولان رجال ونساءدن هر برینک دائما مولاسی یعنی افندیسی ورئیسی وصورت ومعناده مقتداسیسین دیو تهنیتله جناب حیدر کراره مرحبا قیلدی اشته بوسببدندرکه جناب فاروق حضرت مرتضایه داماد اولوب زهرا حضرتلرندن اولان کریمه لرندن ام کلثومی تزوج ایله تبرک ایدوب اندن نسل نبوی علوی کلمشدر ثعلبی دیرکه پیغمبر موقر علیه وعلى آله الصلاة والسلام

الازهر) بو مجلسی عقد بیورملری (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیك من ربك وان لم تفعل فما بلغت رسالته) کریمه سی نزولندنصکره درو آیت سابقه یه دخی ملایمی اشکاردر (ترجمه) قیلدی حق الزام حبم لفظ محبوبی ایله * طاعتم فرض ایلدی بانص قرآن کریم

کما هرون من موسی اخوه * کذاك انا اخوه وذاك اسمی

(ترجمه) بندخی هرون کبی یم کاولدی موسایه شقیق * خاتم الرسله برادر اولدم اولدر شهرتیم

کذاك اقامنی لهموا اماما * واخبرهم به بغدیرخم

(لهمو) صله دریعنی وزن ایچون اشباع حرکه ایله اسباغ اولنوب حرف تولید اولنمش (خم) (بین الحرمین) برمحلدرکه جحفه ده درو جحفه تقدیم جمله میقات اهل شامدر (ترجمه) هم اناك كبی نبی اصحابه قیلدی پیشوا * هم غدیر خمده قیلدی مقتدای مستقیم

فمن منکم یعادلنی بسهمی * واسلامی وسابقتی ورحمی

(من) استفهام انکاری ایچوندر (یعادل) برابر اولور دیمك (سهم) نصیب وحصه که فائز قدح معلی اولدیغنه ایما سهم * لفظیله تعبیر بیودی (رحم) قرابت ومحرمیت (ترجمه) کیم برابردر بنم سهممده اولماز کیسه دنك * دین وسبق ایله قرابتده بهم اولماز همیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لمن یلقی الاله غدا بظلمی

(ویل) حیف وندامت ووای یعنی یازق دیمك (غد) ایله روز رستاخیز مراددر (ترجمه) نیچه کره حیف یعنی کیم یازقلر اول کسه * با که ظلمیله وارب یارین کوره انی علیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لجاحد طاعتی ومرید هضمی

(هضم) ظلم وکسر (ترجمه) وای اوغافل کیشی یه نیچه کزحسرت اکا * طاعتمدن سرکش اولوب با که اول اوله خصیم

وویل للذی یشقی سفاها * یرید عداوتی من غیر جرمی

(سفاه) سفاهت (جرم) کناه (ترجمه) حسرت اول شخص سفیهه کیم شقاوت ایلیوب * با که دشمن اوله بن بیجرم ایکن ایده سقیم (نطق دیکر)

الله اکرمنا بنصر نبیه * وبنا اقام دعایم الاسلام

(دعایم) جمعدر مفردی دعامه کسر ایله عماد معناسنه دردین اسلامك دعایمی

که ترکجه ده دینك دیرکی دیدکلریدر (ترجمه) ایدوب پیغمبرینه نصرتیله حق بزه تکریم * ستون آسا بزمله قائم اولدی بنیه اسلام

وبنا اعز نبیه وکتابه * واعزنا بالنصر والاقدام

(بنا) ده اولان با مع معناسنه اولمق بهتردر یاخود قلبله (اعزنا به وبکتابه) تقدیرنده اولوب عرضت الناقة علی الحوض قبیلندن اولور (ترجمه) خدا ویردی نبی ایله کتابیله بزه عزت * ایدوب نصر عزیز ایله معزز ایلیوب اقدام

ویزورنا جبریل فی ابیاتنا * بفرائض الاسلام والاحکام

(فرائض) جمعدر مفردی فریضه فرض معناسنه در (ترجمه) بزی پیك امین ایدوب زیارت خانه مزایچره * کتوردی فرض اسلام ایله حقدن صد هزار احکام

فنکون اول مستحل حله * ومحرم لله کل حرام

(مستحل) استفعالدن فاعلدر حلال اولان امرك حلالیتنی مقر دیمکدر (محرم) تفعیلدن فاعلدر حرامك حرمتنی رضاء لله معتقد دیمکدر (ترجمه) حلالك حلنه بزابتدا ایلدك ایمان * حرامی ایلدك تحریم لله بویله در اسلام

نحن الخیار من البریة کلها * ونظامها وزمام کل زمام

(خیار) خیرك جمعی (زمام) اویان ویولارکه لجام وعنان دخی دینور (ترجمه) بزز خیر الامم اولدق نظامی هب برایانك * مسلم در بزه سررشته داریی با اکرام

الخائضو غمرات کل کریهة * الضامنون حوادث الایام

(خائض) خوضدن شروع ایدیجی دیمکدر جمعنده نون ساقط اولمشدر ضمتلك الف ولامی موصولدر (غمرات) غمره نك جمعیدر شدت معناسنه که آتیده (فی غمرة) وارد اولدی (کریهه) محذوف حالك صفتیدر (ضامن) کفیل دیمکدر ضمن قولتقدر بر امری التزام ایدن کمسنه شئ محسوسی تأبط ایلمك کبیدر اما ضمن معنوی بعض صوفیه طریقنده ظهور ایلمشدرکه مثلا جامی قدس سره السامی خواجه حسن عطار ترجمه سنده ایراد ایدروقتیکه زده سرو سنبلستان طریقت غنچه سرسبز باغ حقیقت شیخ سید نور الدین سنبلی قدس سره بیك یوز قرق تاریخنده بیمار اولدقلرنده کندی تاجداران خلفاسندن خواجه پاشا واعظی معبرزاده لرك کبیری شیخ محمد شانی مرحوم رضا ونیازیله بدلیتی تضمن ایدوب درحال اول مرض حضرت عزیزدن زائل ومعبرزاده یه ناقل واول تیرقضانك نشانی شیخ محمد شانی اولوب چند ایامده عزم بقا وعزیز مشار الیه بالکلیه صحتیاب وبکرمی

سنه دخی پیرایهٔ حدیقهٔ دوران فقیر اولدی حفظ اللسان ١١٦٠ تاریخنده یتمش
سنه مدت خلافت وطقسان الی ییل مدت عمرلرین بعد التکمیل شرفده زمرهٔ
خاموشان اولدی خلافتلری والد ماجدلری سید علاء الدین افندیدن اولوب
انلرک دخی خاللری سید محمد ابو بیدن انلرک دخی انشته لری نجم الدین حسن
یمنیدن واو دخی شیخ یعقوبدن وشیخ یعقوب دخی امامهٔ سبحهٔ طریقت سرحلقهٔ
جنصفهٔ معرفت موی الیه سنبل باغ حقیقت الشیخ یوسف سنان افندی
جنابلرندن مجاز ارشاد خلافت اولمشلردر (روح الله ارواحهم) بو تاریخ
خوش آینده تبرکا بو فقیرک یادکارمدر (تاریخ) جانینه سنبل سنانک فاتحه
(سنة ٩٣٦) (ترجمه) شروع ایدنلر زشدتلی هر جنک کریهه بز * کمان حادثاته
بزهدف اولدق نیجه ایام

والمبرمون قوی الامور بعزة * والناقضون مرآئر الابرام

(قوی) هدا اوزننده قوتک جمعیدر (ناقض) معجمه ایله ایلک قاتلریچ چوزوب آچان
کسنه (مرآئر) مساجد وزننده مریره نک جمعیدر شدید الفتل یعنی پک قوی
بوکلمش ایپدر (ابرام) قوت ویرمکدر بو ماده‌دن (مبرم) فاعلدر متین قیلان
کشی که ضدی ناقضدر (ترجمه) ویرب حبل متین دینه قوت عز ایله آتر
الهسر رشته کبردی کفری بوزدق بویله در اسلام

فی کل معرکة تطیر سیوفنا * فیها الجماجم عن فراخ الهام

(تطیر) افعالدن مضارع مؤنثیدر اوچورر یعنی فرلادر (جماجم) جمجمه نک
جمعیدر معولدر (فراخ) کسر ایله فرخک جمعیدر افراخ کبی یاوریلاردر (هام)
جنسدر واحدی هامه بونده رأس معناسنه که باشدر (ترجمه) ایدر طیار
هر صحن جهاد ایچره قلجلرهم * سر اعدای جمله بچکان مرغ وش اعدام

انا لنمنع من اردنا منعه * ونجود بالمعروف للمعتام

معتام) مفضال وزننده در چکنموب الی زیاده صاقنمیان کسنه که (ضربه فاعتم)
یعنی ضربنده احتباس وامتناع ایلمدی دیمکدر که عامه غلط ایدوب فاعتب دیرلر
(ترجمه) مراد انسک اکر منع ایلر زهر کیمکه اولورسه * جسوره بز دخی معروف
حربی ایلرز انعام

وترد عادیة الخمیس سیوفنا * ونقیم رأس الاصید القمقام

(عادیه) عادیاتک مفردیدر عودت ایدن کسنه لرک حیوانلری که آینده
(والعادیات ضبحا) کلمشدر مفعولدر که فاعله تقدمی برای وزندر وبونده عادیه

الامور دخی نسخه در معجمه ایله ومهمله ایله در صباحله ظهور ایدن بولوتدر
(خمیس) عسکر (اصید) کبرندن ناشی باشنی یوقاری قالدرن کسنه (قمقام) عالی
وشریف کشی (ترجمه) شتاب ایله دونان جندی ایدررد تیغمز الحق * دخی
طوغرلدرز جکردن کبری ایدوب اقدام (نطق دیکر)

االطلب العذر من قومی وقد جهلوا * فرض الکتاب ونالوا کل ما حرما

(همزه) استفهام انکاری ایچوندر (اطلب) متکلمدر طلب بونده قبول
معناسنه (کتاب) قرآن کریمدر لام عهدیه‌در (حرم) رانک فتحی ویا کسری ایله
ماضیدر آخرینک حرکه سی اشباع اولندی (ترجمه) عذری مقبولمدکلدر
قومک تحقیق کیم * بیلمدیلر فرض نصی بولدیلر جمله حرام

حبل الامامة لی من بعد احمدنا * کالدلو علقت التکریب والوذما

بونده امامتله مراد انلر سرلوحهٔ اهل بیت اولمغله مطلقا مقتداء دین اولملریدر
خلافت دکلدر زیرا خلافت حضرت ابو الامه صدیقک حقنده کتاب وسنتدن
اشارات ایله واجماع ایله عند اهل السنة منصوص مرتبه سنده اولوب حتی
منکر صحبتی کافر اولمق انلره خاصدر واول امر خلافتک ابو بکرده تقرری بابنده
جناب مرتضانک دخی رأی عالی منضم واجماع مزبورده مدخل اعظم بولندیغی
کتب سیرده ظاهردر لکن امامت ووصایت دائرهٔ اهل بیتده حضرت مرتضایه
مخصوص اولمسی بیرادر قالدیکه امر یعنی سابقا تفصیل اولندیغی اوزره جناب
زهرانک رحلتنه دک علی قول تأخیری انلرک تطییب خاطری ایچون اولدیغی
هویدادر (علقت) ماضی مجهولدر اوبره قیلندی دیمکدر (تکریب)
صو قوغه سیله کبیر حبلی میاننده باغلدقلری ایپدرکه صویه واصل اولوب حبل
کبیر بللنالک اولمقدن انکله مصون اولور (وذم) ذال نخذ ایله دریو ستله قایش کبی
ایلدکاری بغرسقدرا کاترکه دخی کرش دینور صحیحی فتح کافله درحتی حضرت
مرتضی (لئن ولیت بنی امیة لانفضنهم نقض القصاب الوذام التربة بیوردر) یعنی اکر بن
بنی امیه یه غالب اولورسم قصابک یدندن ساقط اولان کرشی اخذ ایدوب ترابنی
تطهیر ایچون انی سیلکدیکی کبی تحقیق شدتله سیلکردم دیمک ترکیبنده وذام
لفظی بو ماده‌ده لغتدر (ترجمه) رحلت پیغمبری ایله امامت رشته سین *
دلو کیبی ربط دائم ایتدی اول رب الانام

لا فی نبوته کانوا ذوی ورع * ولا رعوا بعده الا ولا ذمما

(ال) کسر وشد ایله بونده پیمان وسائر معنالری حرف لامده (ع) (القد نصرا

في الله دين محمد) بيننده مقصددر (ذمم) جمعدر مفردی ذمت عهددر (ترجمه) قيلدبلروقت حضرتده اوزمره احتراز * انتقالنده دخی نقض ايتديلر عهدين تمام

لوكان لی جائزا سرحان امرهم * حلقت قومی وكانوا امماما

(سرحان) فتحله ترك معناسنه (امم) فتحله شیء يسيركه ضمله امتك جمعيدر (ترجمه) كروب اوا سه بكاهر كاری حالنده قومی * ترك ايدردم انلره قلت كلوردی بی نظام (رجز)

لاهم ان الحارث بن صمه * كان وفيا وبنا ذا ذمه

احد غزاسنده حضرت پيغمبر عليه السلام انصاردن حارث بن صمه نام صحابی يه برخدمت سپارش ايدوب اتمام كارايله عتبه عليه يه روما اولدقده وقت مأمولندن زياده زمان مرورنده حضرت حيدر كرم الله وجهه بورجزی انشاد ايلدی اول غزاده اصحاب كرامدن ثبات قدم اصحابنه حرف لام اواخرنده اشارت واردر (صمه) كسر مهمله وشدايله حارثك پدرينك اسميدر (وفی) فعيل وزننده نايه مضافدر وزن ايچون مخففدر وفا دارديمك (ذمه) عهد يعنی برامرده خلاف مأمول حركتی عفو اولنور زيرا فی الاصل قديمدن وفادار عهد اولديغی ثابتدر (ترجمه) حارث بن صمه دن يوق موجب هم ای همام * وقت حاجتده اول ايتمشدی وفای عهدی تام

اقبل فی مهامه مهمه * فی ليلة ليلاء مدلهمه

(مهامه) مساجد وزننده مهمه لفظنك جمعيدر بيابان بر (ليلاء) تأكيددر زياده قرانلق كيجه ليل أليل ودخی لائل كبی ويوم ايوم دخی ديور شدتنی تأكيددر شعرشاعر قبيلندن اولوركه نهايت بلاغته رسيده اولان شعردر (مدلهمه) مهمله ايله مفعلل وزننده درمصدری ادلهمام افعلال وزننده ملتاطه معناسنه در يعنی ظلمت شدت ايله قاپلاديغی كيجه (ترجمه) اول مخوف اولان شب ايچره قيلدی اقبال اهتمام * اول دم مظلمده اولمش ايدی وحشت ازدحام

بين رماح وسيوف جمه * يبغی رسول الله فيها ثمه * لابد من بلية ملمه

(جمه) كثيره (يبغی) طلب ايدر ديمكدر (فيها) ضميری ليله يه عائددر (ثمه) مكان ايچوندر (ملمه) بليه نك صفتيدر قريبة الوقوع ديمك (ترجمه) نيزه وشمشير دشمن ايتمش ايدی ازدحام * ايليوب پيغمبری انده طلب با اهتمام تيرباران بلايه طوغرق استرلر تمام (نطق)

افاطم هاك السيف غير ذميم * فلست برعديد ولا بلئيم

(فاطم) اصلنده تا ايله در وزن ايچون ترخيمله وسط كلمه اولان حرف مبنی حالی اوزره قالمشدر (هاك) مخاطبه در خذ معناسنه اسماء افعالدندر (ذميم) مذموم معناسنه (رعديد) مهمله لر ايله قنديل وزننده درقورقق جبان كبی كه ارتعاد يعنی دتره مك وبو ماده دن رعاد بربالقدركه مس ايدن كسنه نك قوانه رعشه كلوب بعده اوبوشرمادامكه بالق حياتده اوله اول حالت زوال بولمز (ترجمه) ای بتول آل ذوالفقاری بی ذميم * بنده يوقدر خوف وهم اولمم لئيم

افاطم قد ابليت فی نصر احمد * ومرضاة رب بالعباد رحيم

(ابليت) متكلمدر نعمتياب اولدم يعنی كافرله مجاهده بلاسی بنم حقمده نعمت اولدی (ترجمه) نصر پيغمبرله اولدم مغتنم * حاصل اولدی باكه مرضاة رحيم

اريد ثواب الله لا شیء غيره * ورضوانه فی جنة ونعيم

ثواب) مطلق جزادركه (هل ثوب الكفار) جوزی ايله مفسردر لكن استفهامی انكاريدر پس عوض عمل صالح مراد اولمغه مانع دكلدر (ترجمه) مطلبم اشجی ثواب واجردر * همدخی رضوان اكبر با نعيم

وكنت امرأ اسمو اذا الحرب شمرت * وقامت علی ساق بغير مليم

شمرت) تفعيلدن ماضی مؤنثدر حرب مؤنث سماعی اولمغله دراتكاربنی قالدردی ديمكدر شدت بولمقده زباننزددر (ساق) بالدر ديد كاری كه اياقده نظر جائز اولان محل وبونده (يوم يكشف عن ساق) شدتله تفسير اولنمق قرينه سيله شدت مراددر حتی فلان كسنه اياغه قالقدی ديرلر شدت غضب سبب عزيمت اولمق مراددر (مليم) لومدن افعالدن فاعلدر لومه لايق اولان كسنه در (ترجمه) حرب ايده تشمير ساق ايله قيام * بن اودم اولمم ملامتله ذميم

امت ابن عبد الدار حتی ضربته * بذی رونق يفری العظام جسيم

(امت) متكلمدر (ابن) مفعوليدر اسمی طلحه در پدری ابو طلحه در بو سببدن طلحه بن ابی طلحه ديوركه ابن عبد العزی بن عبد الدار بن قصی در نسبی عماد نسب نبوی يه قصی بن كلابده ملاقيدر لكن بو غزای احدده علمدار مشركين ايدی (ذی رونق) صوبی كوزل وجوهری پاك قلج ديمكدر (يفری) فا ايله مضارعيدر قطع ايدر ديمكدر (جسيم) جيمله درصميم وسميم دخی نسخه در (ترجمه) ابن عبد الداره ايتدم قصد وضرب * تيغی كيم قطع ايدر اول عظم عظيم

فغادرته بالقاع فارفض جمعه * عباديد من ذی قانط وكليم

(غادرت) متکلمدر ترك ایلدم دیمکدر (قاع) دوز بر محل مستوی کبی (ارض) رضدن افعلالك ماضیسیدر همزه‌سی وصلیه در طاغلدی دیمکدر (عبادید) وجوه مختلفه یه ذاهب اولان کروهدر عبابید کبی وجمعدر مفردی یوقدر (قانط) ناامید و مأیوس که (لاتقنطوا من رحمة الله) بو ماده دندر (کلیم) مکلوم یعنی مجروح (ترجمه) ترك ایدوب میدانده جمله قاجدیلر * قلبلری یأس اوزره قالیلر الیم

وسیفی بکفی کالشهاب اهزه * اجزبه من عاتق وصمیم

(اهز) متکلمدر سیلکرم صارصرم (اجز) جیم وزای ایله اهز وزننده در قطع ایدرم دیمکدر ایکیسی میاننده جناس واردر (عاتق) اوموز دوش کبی (صمیم) مهرهٔ کردن که قوام بدن اولان یوکدر ترکجه اوکورغه دینور (ترجمه) تیغ براقم یدمده رعشه دار * دشمنك دوش وسرین قیلدم دونیم

فمازلت حتی فض ربی جموعهم * واشفیت منهم صدر کل حلیم

(فض) ماضیدر طاغتدی دیمك (ترجمه) سعی ایدوب تا حق طاغتدی انلری * بولدی صدر یته شفایی هر حلیم (منقبه) قاضیمیدر که ابن مسعوددن مروی یدر که اول حالده جبریل علیه السلام سمایه عروج ایدرکن لا سیف الا ذو الفقار ولا فتی الا علی دیدیکنی پیغمبر علیه السلام خبر ویرمشدر وعکرمه جناب مرتضادن روایت ایدر احد غزاسنده کفره یی منع ودفعه قیام ایلدیکمده (حضرت رسول الله علیه السلام) بیوردیلر که برملك اسماندن سنك مدیحه کی یاد ایدوب لا سیف الا ذو الفقار ولا فتی الا علی دیدی بو بحثك بسیطی حرف الجیمده ترقیم اولنمشدر و سنه میرحسین مشار الیه دیر که عالم غیبدن پیغمبر علیه السلام بو رباعی ایله مخاطب اولدی * ناد علیا مظهر العجائب * تجده عونا لك فی النوائب * کل هم وغم سینجلی * بولایتك یا علی یا علی (ذیل) شارح علیل شرح صدرما المولی الجلیل دیر که شیخ عبد الغنی شامی قدس سره السامی جنابلرینك عقود اعمنده مولویه یه مخصوص اولان رساله لرینی شرحیز خدمتی اثناسنده بو رباعی یه الزم اولان مقالاتی یازوب مسند الفردوسده حضرت صدیقه روایتیله تخریج اولنان (ذکر علی عبادة) حدیث شریفنی ایرادا یلدکلری محلنده کما ینبغی تفصیل اولنمغله بو مقامده تکثیر سواددن حذر اولندی

(رجز) انا علی المرتجی دون العلم * مرتهن للحین موف بالذم

بو رجز غطرف بن جشم نام شخصك رجزینه جوابا صادر اولمشدرکه رجز

غطرف بودر * انی غطرف ثم وابن جشم * انا زل الموت الی الموت جشم * انا صفی الشفرة محمود نسم * وفی الوغاء الاول لیث مقتحم * اثبت لحاك الله للیث قطم (مرتجی) افتعالدن مفعولدر (دون) عند معناسنه (علم) علامتدر (مرتهن) افتعالدن فاعلدر رهن آلان کشی (حین) هلاك (موف) ایفادن فاعلدر اصلی موفی ایدی (ذم) جمعدر واحدی ذمتدر (ترجمه) بن علی مرتجایم رفع اولندقجه علم * موته آماده وفاده اولمشم ثابت قدم

انصر خیر الناس مجدا وکرم * نبی صدق راجحا وقد علم

(انصر) مضارع متکلم (نبی) خبردن بدلدر (ترجمه) نصرتم پیغمبره در صاحب مجد وکرم * اول نبی صدق ورجحتدر بیلورکم دمبدم

الی ساشفی صدره وانتقم * فهو بدین الله والحق اعتصم

(اشفی) متکلم (انتقم) افتعالدن متکلم (اعتصم) باب مزبوردن ماضیدر ومقدمی اکا تعلق ایدر (ترجمه) صدرینك اولورشفاسی نقمت خصمی بودم اعتصام دین وحقه ایلدی بذل همم

فاثبت لحاك الله یا شر قدم * فسوف تلقی حرنار تضطرم

تحل فیها ثم تهوی کالحمم

لحاك الله) لعنك الله کبی شتمدر (قدم) مقدم وقدوم (تضطرم) ضرامدن افتعالك مضارع مجهول مؤنثیدر یالکنمش دیمکدر (حمم) ضمله جنسدر واحدی حممه کومر که فحم وزکال وزغال وانکشت کبی اسملری واردر (ترجمه) ثابت اول حق لعنت ایده سا که ای شرقدم * پس یقینده کوره سین سن آتش درد والم کانده یوزلنا اوزره دوشوب اوله سین سن چون حمم (نطق)

یا عمرو قد لاقیت فارس بهمة * عند اللقاء معاود الاقدام

غزای خندقده عمرو بن عبد الود نام کافره خطابا وارد اولان اشعاردندر که حرف الباء آواسطنده یا علی تقتحم الفوارس * بیتنده مفصلدر (بهمه) ضم موحده وسکون ایله اول فارسدر که شدت وصولتی سببیله سمت غلبه سی خصمنه مبهم اوله وعسکرده دخی جیش بهمه دیرلر (معاود) مفاعله دن فاعلدر محل قدیمنه عودت ایدن کمسنه (اقدام) فتح ویا کسر ایله در اضافت بمعنی فی اولوب فی الاقدام مراد اولنور (ترجمه) ای عمرو بر فارس استاده دوش اولدك که اول * کارزارا یچره تکررله ایدر اقدام تام

من آل هاشم من سناء باهر * ومهذبین متوجین کرام

(من) بیت سابقده اولان لفظ فارسی بیاندر (آل هاشم) حرف دالدم (ع)
اخا الملك خلى ثلمه سیدها * نظمی شرحنده مفصلدر (سنا) ضیا وبلند (باهر)
غالب (مهذب) بالك (متوج) تفعیلدن مفعولدر تاجدار یعنی قومی میاننده
مرجع كبار وملاذ هر كار قیلنمش دیمكدر (العمایم تیجان العرب) مؤداسنجه
ابتدا پیغمبرانده تاج یعنی عرقیه دن كبیر عمامه اختیار ایدن نبی عربی مبین
خاتم المرسلین اولمغله اكلیل كبی صاحب التاج دخی اسماسندندر سائر اقران
پیغمبراندن تفردلری سببیله اصحاب طرق صوفیه دخی تاج نامیله بر نوع سكه
رسم ایلمشلر وهر برنده سبب امتیاز اولور علامت وضع ایلمشلردر حتی حضرت
امام اعظم اعظمیه دیدكلری متعدد تاركلی عمامه یی امام جعفر صادق ایله بعد
الصحبه كندیلره تخصیص ایلدی سر تاج امم صلی الله علیه وسلم فی الاصل مختارلری
اولان تاجی زمان ظهور نبوتده تبدیل بیورمدقلرینه نظرله بعضیلری دخی
هر كسك زی مخصوصی كندینك تاجیدر دیدیلر زیرا عرف بلد رعایتی راجح
شرعیدر انكیچون صوفیهٔ كرام میاننده خواجكان تغییر وضع قدیم ایلیوب
بر مقتضای خدمت صوریه تبدیل هیئت لازم كاسه اعظمیه یی اختیار ایدرلر
هندیلرك كلاهی نقشبندیه تاجی دكلدر بلكه ابقای ما كان ایچوندر بو بحثده
بو فقیرك رسالهٔ مخصوصه سی واردر كه انواعی دخی بیان اولنمشدر (ترجمه)
آل هاشمدن اوفارسكیم بلندان رجال ▪ هم مهذب تاجداران كرام آل كرام

یدعو الی دین الاله ونصره * والی الهدی وشرائع الاسلام
(شرایع) شریعتك جمعیدر طریق دین معناسنه (ترجمه) دعوت ایله دین
حق ونصرته ایلر جهاد ▪ راه اسلام وهدایت سمتنه ایلر التزام

بمهند عضب رقیق حده * ذی رونق یفری الفقار حسام
(عضب) مهمله نك تقدیمیله قلجدر لكن بونده (مهند) سیف هندی معناسنه
سبق ایلمكله معنای قطعی اعتباریله صفت اولوب تكرردن خلاص بولور (فقار)
فقره نك جمعیدر كه اوكورغه كموكی مراددر (ترجمه) تیغ هندی رقیق الحد
ایله ایدوب غزا ▪ مهرهٔ ظهر عدویی ایلر اشكسته تمام

ومحمد فینا كان جبینه * شمس تجلت من خلال غمام
(تجلت) تفعلدن ماضی مؤنثدر ظهور ایلدی وهویدا اولدی دیمكدر (خلال)
ایكی شیئك بیننده اولان فرجه در آلت اولان خلال دیشلر اراسنه تخلل ایلمكله
تسمیه اولنمشدر (غمام) بولوت سحاب كبی (ترجمه) بیمزده هم جبین انور

پیغمبری * آفتاب منجلیدر كوییا ابرایچره تام

والله ناصر دینه ونبیه * ومعین كل موحد مقدام
(مقدام) كسر ایله كثیر الاقدام معناسنه صفت موحددر (ترجمه) حق تعالی
ناصریدر دین ایله پیغمبرك ▪ هم موحد مسلمه ایلر اعانت بر دوام

شهدت قریش والقبائل كلها * ان لیس فیها من یقوم مقامی
(ان) بان تقدیرنده در (ترجمه) هر قبیله وقریش ایلر شهادت شویله كم ▪
بو قدر انلرده بنم جایمده هیچ ایدن قیام (رجز)

اثبت لحالك الله ان لم تسلم * لوقع سیف مجرفی خضرم
قائد بن قابوس بكرینك دیدیكی رجزه جوابدر كه رجز قائد بودر * یا ایها الجاهل
بالترغم * ماذا ترید من فتی غشمشم * اروغ مفضال هصور هیصم * ماذا تری یازل
معصم * وقاتل القرن الجری المقدم * والله لا اسلم حتی تحرم (لم تسلم) اسلامدن
مضارع جحد مطلقدر (وقع) وزن ومعناده ضربدر (مجرفی) مهمله لر میاننده
جیمله ورابعی فادر یاریجی وكسیجی وحادثه پیدا ایدن كه فتنه انكیز معناسنه
(خضرم) معجمه لردن صكره مهمله ایله كاریاوریسی وبونده سیف صغیر لكن
كسكین دیمكدر (ومخذم) دخی نسخه در سیف قاطع معناسنه در (ترجمه)
لعنت ایده كر مسلمان اولمسك رب عظیم ▪ قیل متانت ذوالفقارم ضربنه سن
ای اثیم

تحمله منی بنان المعصم * احمی به كتائبی واحتمی
(بنان) پارمق باشی كه بر بغومدر انمله كبی (فائده) بش پارمقدن بری ابهام
باش پارمق كه انكشت نر وانكشت سترك دخی دینور (ایكنجی) مسبحه شهادت
پارمغیدر سباحه مهلله دعاء مشیره انكشت دشنام سبابة المتندم دخی دیرلر
(اوچنجی) وسطی كه اورته پارمقدر (دردنجی) بنصردر عتب دخی اسمیدر ادسز
پارمق كه بی نام دینور (بشنجی) خنصردر كوچك پارمق كهبر كاوچ كهین كهترین
دخی دیرلر آیه یه متصل اولان طرفلرینه رواجب دینور مفردی راجبه در
واورته بغوملری براجدر مفردی برجمه در بعضیلری دخی انبوبه لرك مفصللریدر
دیدیلر جمله سنه اصابع وشناتر دینور مفردلری اصبع وشنتره در (معصم) رسغ
معناسنه بیلكدر قولده بلازلك محلی (احمی) نفس متكلم حفظ ایدرم دیمك
(كتائب) جمعدر وزن ومعناده عساكردر مفردی كتیبه در (احتمی)
افتعالدن متكلمدر پرهیزكار اولورم دیمك حمایت ماده سندندر (ترجمه)

دست پاکنده اولان شمشیر ایله اولوب مقیم * کندیمی جندمله حفظ ایدم اولوب
لطف کریم

انی ورب الحجر المکرم * قد جدت لله بلحمی ودمی

(حجر مکرم) حجر اسوددرکه رکن کعبه ده در انی استلام وتقبیل ایله طوافه ابتدا
ایدرلر انده عهد الستك وثیقهٔ محرره سی ودیعه در اول عهدی تجدید ایچون
استلام اولنوردیو آثارده مضبوطدر (جدت) ضمله جوددن متکلم ماضیدر
بن فدا ایلدم دیمکدر (ترجمه) بن برب سنك اکرم فی الحقیقه ایلدیم *
حق یولنده اوزوجودم بذل هم قیلدم عدیم (رجز دیکر)

هذا الکم من الغلام الهاشمی * من ضرب صدق فی ذری الکمائم

(ذری) ضم معجمه وقصر ایله جمعدرکه مذوره قلنسوه یعنی ذکرمی طاقیه دیمکدر
مراد اول ایامده صنادید عربك باشلرینه لابس اولدقلری عمامه وانك چاق
اعلاسیدر ذروه کبی * مکارم دخی نسخه در (ترجمه) سزلکچوندر بو تیغ آل هاشم
که ضرب ایدر باشیکز اوزره قائم

ضرب یقود بشعر الجماجم * بصارم ابیض ای صارم

(یقود) مضارعدر قائد اولور یعنی چکر (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه
کاسهٔ سردر (ترجمه) تراش ایلر سر اعدایی دائم * بو تیغ بیدریغ وسیف صارم

احمی به کتائب القماقم * عند مجال الخیل بالاقادم

(قماقم) ضمله کسکین قلج وعدد کثیر وسائر معنایه اولان قمقامك جمعیدر (مجال)
جولان (اقادم) اقدامك اودخی قدمك جمعیدر (ترجمه) حمایه مده
بنم جندا کارم * بنوب اولدقده دشمن جمله قادم (رجز آخر)

انا علی ولدتنی هاشم * لیث حروب للرجال قاصم

صحیح خیبری مراد اولدقده بورجزی انشاد بیوردیلر (هاشم) جدیدر بونده
فعلك تأنیثی دلالتیله قبیله مراددر (قاصم) وزن ومعناده کاسر دیمکدر
(ترجمه) علی یم بنکه اب روی هاشم * بنم شیروغاشجعانی قاصم

معصوصب فی نقعها مقادم * من یلقنی یلقاه موت هاجم

(معصوصب) افعیعال بابندن مفعولدر جمع اولنمش معناسنه (نقع) توزکه
غبار کبی (مقادم) جمعدر مفردی مقدامدر مفتاح ومفاتح کبی ومؤخر
مبتدادر (ترجمه) ثبات اهلی بنم اثرمده جمله * کلورسه قارشو بولور

موت هاجم (رجز دیکر)

لاتجهلن واسمعن کلامی * انی ورب الرکع الصیام

زبیره خطابا ظهور ایلمشدر نون اول مشددو ثانی مخففدر (رکع) ضم وشده ایله
راکعك جمعی وبونده صیام قرینه سیله راکعیندن مصلین مراددرکه (وارکعوا مع
الراکعین) صلوا معهم دیمکدر دیدیلر وارکان صلاتیه دن رکوعه سبب تخصیص
سابقا بسط اولندیغی اوزره ادیان سالفه صلاتلرنده رکوع اولمیوب بو دینه خاص
اولمسیدرکه ذکر جزء طریقیله رکعت تسمیه سی دخی بوبله در (صیام) صائمك
جمعیدر (ترجمه) کل عجول اولمه سوزم طوت ای همام * رب عباد
حقیچون بودر کلام

اذا المنایا اقبلت خیامی * حملت حمل الاسد الضرغام

عشرهٔ مبشره دن اولوب وعمات نبویه دن صفیه بنت عبد المطلبدن اولان زبیر
ابن عوامه خطابا وقعهٔ جمله ده تهدیدا صادر اولوب اودخی مخالفتدن فارغ اولمشدر
اصلنده بیت (اذا اقبلت المنایا) ایکن وزن ایچون تقدیم اولندی (منایا) فتحله
منیه نك جمعیدر موتلر معناسنه (خیام) کسر ایله جمعدرکه مفردی خیمه چادردر
بونده مراد خیمهٔ عربیه درکه اغاج داللرندن یاپرلر (ضرغام) کسر ایله ومعجمه لر
میاننده مهمله ایله اسدك مرادفیدر لکن بونده قوی معناسنه اولورسه
تأسیس اوله (ترجمه) چونکه اقبال خیام ایده لئام * حملهٔ شیرانه ایلردم تمام

بباتر مؤلل حسام * عود قطع اللحم والعظام

(باتر) ابتر ماده سندن وزن ومعناده قاطعدر خواجه نصر الدین اقشهری یه
منسوب بو ملمع قطعه ده ایرادی لطیفه به سبیدرکه بیور مشلر * رفتم بجای سیوریلر
کوردم طقوز قورد آمدی * بر قاچنی بلترلادم * بر قاچی تارلامیروی (مؤلل)
تألیلدن مفعولدر کسکین قیلنمش (عود) ماضیدر آلشدی یعنی عادت ایلدی
(عظام) عظمك جمعیدر کوکلردر (ترجمه) زیور دستم ایدی کسکین حسام
عادتیدر قطع لحم ایله عظام (نطق)

اما والله ان الظلم شؤم * ولا زال المسیء هو الظلوم

بو شعر معاویه یه خطابا صدور ایلمشدر (شوم) ضم وتسهیل ایله یمنك ضدیدر
بیخیر دیمکدر بو شأمت عبد الله بن عمر روایتیله اوچ شیئه عادتا منحصر اولدیغی
(انما الشؤم فی ثلاثه) حدیثیله ثابتدرکه بونلرده کثیر الوقوعدر بری آتکه
انکله غزا اولنمیه وشموس یعنی بد خو اولوب مانع رکوب اوله که چلمش دیدکلری

غلطيدر وبرى دخى مرأه در اودخى سليطة بدخو وياعاقركه ولد كتورمز اوله واوچنجى داردرهمجوارى سيء الاخلاق وكندى ضيق ومسجده بعيد اولان خانه در (ظلوم) ظالم شديد (ترجمه) فى الحقيقه اولدى والله تعدّى ناسه شوم هم اساءتده مصر اولان كشى اولور ظلوم

الى الديان يوم الدين يمضى * وعند الله يجتمع الخصوم

(ديان) خيره وشره لايق اوزره جزاء وفاق ايديجى ديمكدر اسماء الهيه دن معدوددركه امام بخارى روايت ايدرحتى شيخ سهروردى چهل نام سريانيه دن برنده ايراد ايدوب * ياديان العباد كل يقوم خاضعا لرهبته ورغبته ▪ ديو ترتيب وترجمه ايلمشلردر وشراح نيچه خواصنى تعداد ايدرلر (يوم الدين) يوم جزا معناسنه كه سورۀ فاتحه ده واقعدر (يمضى) مضارع غائبدر وفاعلى بيت سابقده اولان ظلومه عائددر نمضى متكلم مع الغير صيغه سيله دخى نسخه در (خصوم) خصمك جمعيدر (ترجمه) روز حشر اولدقده واررلر حضور حضرته * جمع اولوب ديوان حقده طوره لرجمله خصوم

ستعلم فى الحساب اذا التقينا * غدا عند المليك من الغشوم

(فى الحساب) فى يوم الحساب ويا فى عرض المحاسبه تقديرنده در (التقينا) افتعالدن ماضى متكلم مع الغير صيغه سيدر (مليك) اسماء الهيه دندر (عند مليك مقتدر) لفظ كريمدر (غشوم) فتحه له وزن ومعناده ظلومدر (ترجمه) بيله سين روز حساب اولدقده انده جمع اولوب * حق قتنده سنمى بنمى ايلين ظلمه هجوم

ستنقطع اللذاذة عن اناس * من الدنيا وتنقطع الهموم

(ترجمه) جمله لذت كسلمك ناسدن اولدى قريب ▪ هم جهانك قالميه آلايشندن هيچ هموم

لامر ما تصرفت الليالى * لامر ما تحركت النجوم

(امر ما) يعنى امر عظيم (تصرفت) وزن ومعناده تحولت كبى ماضى مؤنث يعنى برحالدن برحاله تنقل ايلدى (تحركت) حركت وجنبش ايلدى ديمك (نجوم) حركت قرينه سيله ساقى اولميان نبات مراد اوله كه (والنجم والشجر) بومعنايه وارد اولدى ويا ليالى قرينه سيله سيارات اوله وبو قول علوى علوى وسخن مرضى مرتضوى ايله اشارت وتقرير واردركه نجوم وكواكبده وديعة الله اولان تأثيرات كورنسه واردر بو بحثه دائر كلام حرف الف اوائلنده اسبوع الايام

اواخرنده مفصلدر ومعرفا النجم ثريانك علميدر شايدكه اندن كنايت وجمعيتى براى قافيه اوله ويا مطلقا جنس كواكب اوله ووقت معناسنه اولان نجمك جمعى دخى اولمق محتملدركه قرأن جليل تنجيما تنزيل بيورلدى ديو آثارده كلمشدر وبو معنادن موقته منجم ديرلر (ترجمه) حالت عظمى ايچون ايدر تكرر كيجه لر * اعظم احوال ايچون سيران ايدر باقسك نجوم

سل الايام عن امم تقضت * ستخبرك المعالم والرسوم

فائده (ايام) يومك جمعيدركه نهار معناسنه در نهاردن ليل افضلدر ديديلر زيرا راحتليدركه جنتدندر اما كوندز مشقتليدركه جهنمدندر وحوادث ايامه نسبت اولنوركه شدائد وبلايادر (وخير من الف شهر) كيجه حقنده دركه اكا عديل اولور نهار يوقدر وسورة الليل واردر سورۀ نهار يوقدر واكثر آياتده ليل نهاره تقديم اولندى وذاتنده دخى كوندزك كيجه سى مقدمدر (ولا الليل سابق النهار) كريمه سنده لا زائده در وكيجه لرده صلاة ايچون مكروه وقت يوقدر لكن كوندزده واردر وتهجد واستغفار اسحار نوافل نهاردن افضلدر كيجه يه مخصوصدر وتجلى اكبر ومعراج كيجه واقعدركه معراج مؤمنين اولان نماز دخى انده فرض اولمشدر وظهورات خيريه دن كنايه ايدوب الليالى حبالى ديرلر (ع) يا نيمشبى آيد يا وقت سحرگاهى * اكرچه نهار ايچون دخى خواص واردر لكن موازنه ده بنه ليل راجحدر حتى افضل اوقاته تعليق طلاق اولنسه ليلۀ قدرده واقع اولمق مفتى به درديد كارى فتاواى حديثيۀ هيتميه ده مفصلدر (امم) ضمله امتك جمعيدر طوائف مختلفۀ ماضيه (تقضت) تفعلدن ماضى مؤنثدر تمام اولدى وكندى ديمكدر (مضين) دخى نسخه در (معالم) نشانلركه يول بيلمك ايچون صحرالرده ديكدكارى ميللردر (رسوم) اسلافى تذكره سبب اولان آثار باقيه (ترجمه) روزكاره صور كروه سالفه احوالنى * ساكه اخبار ايده عبرت ايله آثار رسوم

تروم الخلد فى دار المنايا * فكم قد رام مثلك ما تروم

بو بيتده رد العجز على الصدر واردر (تروم) سن مرام قصد ايدوب ومطلب اتخاذ ايدرسين (خلد) مصدردر خلود كبى (ترجمه) دار فانى ايچره خالد اولمق استرسين عجب * نيچه سى ايتدى سنك كبى بو خواهشده قدوم

تنام ولم تنم عنك المنايا * تنبه للمنية يا نؤوم

(تنبه) تفعل بابندن امر حاضردر (منيه) منايانك مفردى موتدر (نؤوم) نومدن فعول صيغه سيله مبالغه ايله نائم ديمكدر (ترجمه) خواب غفلتده

یاترسین مرلك ایسه بیدار در * سنده بیدار اول تدارك كور بو موته ای نؤم

لهوت عن الفناء وانت تفنی * فما شیٔ من الدنیا یدوم

(لهوت) ماضی مخاطبدر مشغول اولدك یعنی سنی تكاثر اشغال ایلدی دیمكدر كه (ألهاكم التكاثر) كریمه سنه ایمادر (ترجمه) موتدن غفلتده سین فانی اولورسین عاقبت * ما سوانك جمله سی فانی اولور حقدر سوزم

تموت غدا وانت قریر عین * من العضلات فی لجج تعوم

(قریر) مسرور معناسنه در عینه اضافتله استعمالنه سبب بودر كه كوز یاشی غموندن بارد اقار و محزوندن حار چیقار فلان كس بنم قرة العینمدر مسرور دیده مدر محلنده مستعملدر یعنی كوزم صوغقلغنه سببدر دیمكدر بكتاشیه زاویه لرینه قرتین دیدكاری بو وجهه نظرله در (عضلات) تقدیم مهمله ایله عضله نك جمعیدر شدائد روزكار مراددر حتی انشالرده حلال المشكلات الدینیه وكشاف المعضلات الیقینیه دینور (لجج) ضمله وجیملرله لجه نك جمعیدر دریایه ونهره دخی دینور (تعوم) مضارع مخاطبدر عوم ایدرسین دیمكدر عوم سباحتدر تركجه صوده یوزمك (ترجمه) یارین اولدكده قریر العین اولام ظن ایلدك طالدیغك بحر شقاوتدن ایرر موج غموم (نطق آخر)

محمد النبی اخی وصهری * وحمزة سید الشهداء عمی

بو بیتك الفاظی كرات ایله بسط اولنمشدر (ترجمه) اول حبیبك بن قرنداشی دخی دامادیم * حمزهٔ صاحبقران عمم شهید انه امام

وجعفر الذی یضحی ویمسی * یطیر مع الملائكة ابن امی

اخی محلنده (ابن امی) دیمكده نكته بودر كه لاب برادری اولدیغی اگرچه معروفدر لكن لام دخی برادری اولمسنی اعلامدر وهم قافیه دخی میمدر (ترجمه) جعفر طیار ابن مادرمدر روز وشب * جنت مأواده اوچار بین الاملاك الكرام

وبنت محمد سكنی وعرسی * مشوب لحمها بدمی ولحمی

(سكن) قلب انكله ساكن اولدیغی شیدر كه دلارام دیرلر (عرس) كسر ایله در زوجه وصاحبة البیت (مشوب) مخلوط (ترجمه) دختر پیغمبر اولمشدر انیس وهمدمم * قول وفعلده مطابق غمكسارم نیكنام

وسبطا احمد ولدای منها * فمن منكم له سهم كسهمی

(سبط) قزی اوغلیدر اصلی سبطاندر اضافتله نون ساقطدر (احمد) اسم شریفنه جر وتنوین ضرورت وزن ایله لاحقدر والاغیر منصرفدر (ولدای)

اصلی ولدان اولوب یاء متكلمه اضافتله كذلك نون اسقاط اولنمشدر (ترجمه) هم ایكی سبط رسول الله بنم اوغلارم * كیمده وارسزدن بو رتبه حصهٔ نسبت تمام

سبقتكم الی الاسلام طرا * غلاما ما بلغت اوان حلم

(طرا) جمیعا (اوان) وزن ومعناده زمان (حلم) ضمله دردوش ایله بلوغه ایرمكدر لكن مطلقا بلوغده شایع اولدی (ترجمه) سابقم بن سزلره بالجمله دینده رقدیم * ایرمدن ایام حلمه ایلدم اقرار تام

واوجب لی ولایته علیكم * رسول الله یوم غدیر خم

(ولایت) نظارت ووصایتدر (غدیر خم) قریبا یازلدی (ترجمه) هم وصایتله بنی قیلمشدی ناظر سزلره * تولیت ایله غدیر خمده اول فخر الانام

واوصانی النبی علی اختیار * لامته رضا منكم بحكمی

(ترجمه) اختیار ایدوب بنی قیلدی وصیت سزلره * حكممه راضی اولاسز هم اولوب امریمه رام

الا من شاء فلیؤمن بهذا * والا فلیمت كمدا بغم

(الا) حرف تنبیه وانها (الا) ادات استثنادر میانلرنده جناس واردر (كمد) فتحتین ایله حزن مكتوم (ترجمه) كیم دیلرسه آكه ایمان ایلیه بو امر ایله ایتمین اولسون بو حزن وحسرت ایله بر دوام

انا البطل الذی لم تنكروه * لیوم كریهة ولیوم سلم

(بطل) حركه لرله شجیع وبهادر (كریهه) جنك اسملرندندر (سلم) صلحدر (ترجمه) ایمدیكز مرد میدان اولدیغم انكار سز * جنك وصلح ایچون بنی اقرار ایدر جمله انام (حكایت) قاضی مرحوم دیر كه روایت ایدرلر كه حضرت مرتضایه معاویه مكتوب یازوب دیدیكه یا ابا الحسن بنم دخی فضائل كثیرهم واردر بنم بابام زمان جاهلیتده قومنك كبارندن ایدی وپیغمبر علیه السلام دخی انك دامادی اولدی بن دخی خدمت كاتبلرنده اولدم وه مؤمنلرك دایی سییم دیدكده حضرت حیدر كرار دخی شعر مشروحی اكا جواب اولمق اوزره انشاد ایلدی واقعا عبد الله بن جحشك زوجه سی ام حبیبه كه معاویه نك لاب همشیره سیدر هجرتك یدنجی سنه سی شوهریله حبشه یه هجرت ونجاشی حمایه سنده آسودهٔ راحت اولمشلر ایدی عبد الله اول محلده فوت اولدقده بعد العده مجلس نجاشیده سلطان انبیا علیه التحایایه عقد غائبانه اولنوب مدینه یه ارسال ایلدیلر بو اعتبار ایله ام المؤمنین برادری اولمغله خال مؤمنان اولمش اولور زیرا

(النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم کریمه‌سی ناطق اولدیغی اوزره پیغمبر علیه السلامڭ حرم همایونلری مؤمنلرڭ انامی اولور ومعاویه کاتب نبوی اولدی لکن کاتب وحی اولمسنده اختلاف واردر (کاتب الوحی) بونلردر خلفاء راشدین ٤ و٥ زید بن ثابت و٦ ابی بن کعب و٧ عامر بن فهیره و٨ عبدالله ابن ارقم و٩ ثابت بن قیس بن شماس و١٠ خالد بن سعید بن عاص و١١ حنظلة ابن ربیع و١٢ شرحبیل بن حسنه رضوان الله علیهم اجمعین (نطق دیکر)

فلوانی اطعت عصیت قومی * الی رکن الیمامة اوشئام

(اطعت) ماضی مجهولڭ متکلمی بن مطاع قیلنسم دیمکدر (عصیت) موحده ایله در ماضی متکلم که ضم وسوق ایلدم دیمڭ (یمامه) حجاز ایله یمن میاننده بر ناحیه در (شئام) سحاب وزننده یمان کبی شامی دیمکدر (ترجمه) مطاع اولنسم ایدردم قومیمه بخش * یمامه سمتنی یاشامی انعام

ولکنی اذا ابرمت امرا * تخالفنی اقاویل الطغام

(اقاویل) اقوالڭ واودخی قولڭ جمعیدر (طغام) فتحله جنسدر واحدی طغامه در اراذل واسافل ناس (ترجمه) ولی برامری ابرام ایلسم بن * خلاف ایدوب اشام ایتمز اقدام (حکایت) ابن اعثم دیرکه چونکه صفین واقعه سنده صفین مقابل اولدیلر فرات صوینه وصولدن عسکر مرتضی کرم الله وجهه معاویه ولشکرینه مانع اولدیلر پس معاویه بر تیرچیقاروب انڭ اوزرینه یازدیکه ای اهل عراق معاویه سزڭ طرفه فرات صوینی آقیدوب سزی غرق ایلمڬ مراد ایدر حذر اوزره اولڭ والسلام وکیجه اول اوقی عسکر کرارڭ ایچنه آتدی عسکر حیدرانی بولوب مضمونی بیلوب میانلرنده نزاع واقع اولدی بر طریقله اسکات قابل اولمیوب اول محلدن آخریره نقل ایلدیلر درحال معاویه لشکری قالدروب انلرڭ یرینه کلدکلرنده حضرت کرار محزون والمدار اولدی پس مالك بن اشتر واشعث بن قیس اتباعیله مطایا سوار غیرت اولوب لشکر معاویه یه حمله وهجوم ایله عظیم جدال ایدرڭ انلری اول محلدن ینه اولکی منزللرینه سوروب حضرت مرتضایی راضی قیلدیلر (نطق آخر)

لنا الرایة السوداء یخفق ظلها * اذا قیل قدمها حصین تقدما

بو شعر قبائل عربڭ صفین وقعه سنده ایلدکلری خدمت بیاننده در (یخفق) خفقان ماده سندن باب اولدن مضارعدر مضطرب اولور وحرکت ایدر (حصین) بو وقعه ده علمدار اولان ابن منذرڭ اسمیدر تصغیر ایله در کنیه‌سی

ابو ساسان در بنی ربیعه دندر (ترجمه) سایهٔ سودای رایه جنبش اقدام ایدر امر تقدیمله کر اشعار اولنسه اهتمام

فیوردها فی الصف حتی یزیرها * حیاض المنایا تقطر الموت والدما

(حتی یردها) ویدیرها (وحیاض المنایا) دخی نسخه لردر (یزیر) ازاره دن مضارعدر زیارته کتوررد دیمکدر (تقطر) افعالدن مضارع مؤنثدر قطره پیدا ایدر دیمکدر دملڭ الی علامت تصبیق اشباعدن پیدا اولور (ترجمه) صفه ایصال ایلیوب تاکه زیارت ایتدرر * مرگڭ حوضن کیم دوکیلور آکه موت ودم تمام

تراه اذا ما کان یوم حفیظة * ابی فیه الا غیرة وتکرما

(یوم حفیظه) زمان معرکه در (یوم کریهه) (وغیرت) بدلی عزت دخی نسخه در (ترجمه) کوره‌سین روز وغاده سن حصینی کابلز * اجتناب الا که غیرتله تکرمدر مرام

واجمل صبرا حین یدعی الی الوغا * اذا کان اصوات الرجال تغمغما

(اجمل) ماضیدر فعل جمیل اظهار ایلدی دیمکدر که آرده (اجملوا فی الطلب) وارد اولدی یعنی طلبده لطف ایله معامله ایدڭ بونده دخی صبرڭ افضل والیقی اولدیغی محلده انی اجرا ایلدی دیمکدر (تغمغم) تزلزل وزننده ماضیدر غمغمه ایلدی دیمکدر غمغمه بهادران غزاتدن حالت مقاتله ده پیدا اولان آوازدر شدت طبیعت وحدت شجاعته دلالت ایدر وتیغ غمغم معروفدر (ترجمه) صبر ایدر اظهار اکر دعوت اولنسه جنگ ایچون * حدت اظهار ایتدیکی دمده کلامنده امام

وقد صبرت علك ولخم وحمیر * لمذحج حتی اورثوها تندما

بو بیتده اسلافڭ احوالی یاد اولندی که (علك) فتح مهمله وشد ایله معد بن عدنانڭ برادریدر که یمنده نسلی حالا باقیدر (لخم) معجمه ایله قبائل یمندندر جاهلیتده انلردن ملوك عرب کلمشدر آل عمرو بن عدی بن نصر در ابن هشام فاضل دخی انکا منسوبدر (حمیر) دخی معروف قبیله در مذحج کبی (مذحج) مسجد وزننده ومعجمه نڭ تقدیمی وآنری جیمله در (اورثوها) ورثوها دخی نسخه در (تندم) تفعل کبی مصدردر پشیمانلق اظهار ایلمکدر ندامت کبی (ترجمه) علك ولخم وحمیر ایدوب صبری وارث قیلدیلر * مذحجی حتی اکا کلدی ندامت بالتمام

ونادت جذام بالمذحج ویحکم * جزی الله شرا اینا کان اظلما

(جذام) ضمله يمنده بر قبیله‌در (لمذحج) لام مفتوحه استغاثه ایچوندر یا لزید کبی منادایه داخل اولور (ویح) حیف وواه معناسنه کلمهٔ مرحمتدر ویل انك ضدیدرکه کلمهٔ عذابدر بعضیلری ایکیسی دخی رحمت وعذابده دخی مستعملاردر دیمشدر ابتدا اولنه‌رق مرفوع وفعل مضمرله منصوب دخی اولور تقدیری الزمکم الله ویحا دیمکدر لکن تعساله البته منصوبدر زیرا لامسز استعمالی یوقدرکه مضاف اولمز (ای) بوندنصکره دیکر جزی الله بیتنده بسط اولنور انشاء الله تبارك وتعالی (جزی) ماضیدر شر قرینه‌سیله بددعا اولور (ترجمه) مذحجه ایدوب ندا دیدی جذام ایوا سزه ✻ حق جزا کزویره کیمدر ظالم اولان ای اثام

اماتتقون الله فی حرماتنا ✻ وماقرب الرحمن منا وعظما

(ماتتقون) افتعالدن مضارع جمع مذکر مخاطب ونفی حالدر پرهیزکار اولمزسکز دیمك (حرمات) ضمله لرله در بعضلری حرمتدن مراد حرمدرکه اهل بیتدر جمله سی بری برینه اقربا اولدیغنه حرمت ورعایت قصد ایدر (ما) موصوفدر جمله سی حرماته عطف اولنور (ترجمه) بخشیت ایتمزمیسز ایا حقدن اهل بیت ایچون ✻ قرب وتعظیم خدا اهلینه هیچ یوق اهتمام

جزی الله قوما قاتلوا فی لقائهم ✻ لدی الموت قدما مااعزوا کرما

(جزا) بونده کاله مصروفدر (قدما) کسر ایله اسماء زماندن اسمدر قدمدن مأخوذدر فتح دالله پس قدیم الزماندن بری دیمکدر (مااعز) فعل تعجبدر (ترجمه) حق ویره اجرین قتال ایدنلره انلر ایله ■ موتی مختار ایلیوب دائم کوردرلر احترام

ربیعة اعنی انهم اهل نجدة ✻ وبأس اذا لاقوا خمیسا عرمرما

(ربیعه) بیت سابقده اولان قومدن بدلدر ابن نزار بن معددر زیرا انلردن ماعدا ربایع چوقدر (نجدت) شجاعت (بأس) شدتدر (فائده) زبانزد فقها اولان بأس دخی بو معنایه‌درکه فلان فعلده بأس یوقدر یعنی آخرتده مؤاخذه شدتی یوقدرکه کنهکار اولمز اکرچه ثواب دخی یوقدر دیمکدرکه هدایه‌ده مصرحدر کافیده دیرکه بو لفظ صرف ایچون یعنی فعلندن ترکی اولی وآخری اندن ارجح واحری در دیمکدر وشیخ الاسلام هروی دیرکه لا بأس لاجناح ایله یکساندر یعنی فاعلی آثم اولمز دیمکدرکه قول اول مألنده‌در (عرمرم) مهمله‌لرله سفرجل وزننده کثیر معناسنه‌در عسکر معناسنه اولان خمیسك صفتیدر (ترجمه) اول ربیعه قومیدر شدت شجاعت اهلیدر ✻ انلره اولسه ملاقی جند بسیار عظام

اذقنا ابن هند طعننا وضرابنا ✻ باسیافنا حتی تولی واجما

(ابن هند) معاویه‌نك کنیه سیدر (طعن) اوق ایله ضربدر (ضراب) سائر آلات ایله ضربدر واکثریا جماعدن کنایت اولور (اجحم) تقدیم مهمله ایله ماضیدرکه کف ید ایلدی دیمکدر (ترجمه) ابن هنده لذت تیرایله تیغی برو بروب ✻ ایلیوب تأثیر یوزدوندردی بوزلدی نظام

وولی ینادی زبرقان بن ظالم ✻ وذا کلع یدعو کریبا وانعما

(زبرقان) تقدیم معجمهٔ مکسوره بعده موحده ایله اسمدر (ذوکلع) فتحه لرله حمیردر القابه دخی کلاع لغتدر بو لقبله عنده امام ایکیدر صغیری کبیرینك نسلندندر صغیری ابو شراحیل اسلامه کلدکده دعوای نبوت اوزره اولان اسود عنسینك قتلنده پیغمبر علیه السلام ایله مکاتبه ایدوب جریر بجلی صوب صواب پیغمبر صاحب کتابدن ارسال اولنوب خبر قتلی انتقال حضرتدن نصکره صدیق اکبر خلافتنده رسیده اولمشدر اسمی ایفع بن ناکوردر کعب الاحبارك عمی زاده سی اولمق اوزره اصابه صاحبی تحقیق ایدر (کریب) تصغیر ایله‌در ابن صباح ابن ذی یزن حمیری ردست حیدریده کشته ودریده اولدی (ترجمه) دوندی دعوت ایدوب ابن زبرقانی اول زمان ✻ ذوکلع ایله کریبه ایلدی انعام عام

وعمرا ونعمانا وبسرا ومالکا ✻ وحوشب والداعی معاوی واظلما

(عمرو) ده حالت نصبده واو رسمی ساقط اولوب علامت تنوین اولان الف غیر منصرف اولان عمرده کل ایدیکنه اشارت اولمغله برامره ایکی علامت اجتماعی ثقیل اولور (نعمان) ضمله ابن بشیر قنسیدر (بسر) ضمله ابن ارطاة فهریدر (مالك) قضاعیدر (حوشب) فتح مهمله ایله غیر منصرفدر ذوالظلم دیمکله معروفدر (معاوی) معاویه نك مرخمیدر وزن ایچون قصر اولنمشدی داعینك خبریدر (ترجمه) عمرو ونعمان بسر ومالك ایله حوشب جمله سین ✻ دعوت ایتدی ابن هندایردکده شب برله ظلام

وکرز بن نبهان وابنی محرق ✻ وحرثا وقینیا عبیدا واسلما

(کرز) ضمله وتأخیر زای ایله درویدری (نبهان) تقدیم نونله وموحده ایله در (ابنی) اصلنده ابنین تثنیه‌در واضافتله نون ساقط اولور وهمزه سی وصلیه در برای وزن قطع اولنور (محرق) تفعیلدندر (حرث) ابن وداع حمیریدر (قینی) مطاع بن مطالبك نسبتیدر (عبید) عبیدالله‌در (اسلم) ابوالاعور شامیدر اسمی عمرو بن سفیاندرکه معاویه نك سرعسکریدر جمله سی بیت سابقه معطوفدر (ترجمه)

کرزی هم ایکی محرق زاده ایله حرق هم * ایتدی قیس وعبید واسلمی اکرامه رام

(نطق آخر) ولما رأیت الخیل تقرع بالقنا * فوارسها حمر العیون دوامی

(قنا) جمعدر مفردی قناة مزراقدر (حمر) ضمله جمعدر احمر مفردیدر قرمزی دیمکدر (دوامی) نواصر وزننده اسم فاعلك جمعیدر مفردی دامیه خون آلود معناسنه در (ترجمه) کوردم اسبان زخم نیزه برله کلکون اولدیلر * هر سوارك طاس پرخون اولدی چشمانی مدام

واقبل رهج فی السماء کأنه * غمامة دجن اوعراض قتام

(رهج) جنك اولورکن قالقان توزکه ابن نحوی منفرجه سنده بیورر * فاذا کنت المقدام فلا * تجزع فی الحرب من الرهج (دجن) ضمله درهوا بولتلمق (قتام) فتحله سیاه توزدر (ترجمه) هم غبار پای جندی آسمانه رفع اولوب * کویبا ابر سیه عارض یاخود طولدی قتام

ونادی ابن هند ذا الکلاع ویحصبا * وکندة فی لخم وحی جذام

(کلاع) اصلی اوزره درالی تخفیفله کلع قرسیا ازلمشدر کما مالك بن اشتر جزنده ایراد ایدر * ابلغ عنی ذوسبا وذوالکلاع * خوشب الملعون اراد الطمع * وذوالکلاع قومه اهل البدع * قوما جفاة لاحیا ولا ورع (یحصب) وسطی مثلثدر یمنده بر محله در (کنده) کسر ایله یمنده بر قبیله در (ترجمه) دعوت ایتدی ابن هند اول ذوالکلاع ویحصبی * کنده ولخم وجذام هر برین قیلدی بنام

تیممت همدان الذین هم وهمی * اذا ناب امر جنتی وسهامی

(تیممت) تفعلدن متکلمدر عزیمت وقصد وهمت ایلدم (هم) بونده فکر معناسنه درکه لازمیدر (ناب) نائبه ماده سندن ماضیدر عارض اولدی دیمك (جنه) ضمله قالقان سپر کبی (ترجمه) بندخی همدان اهل همتی قصد ایلدم هر شدائدده سپردر هم غرضلرده سهام

ونادیت فیهم دعوة فاجابنی * فوارس من همدان غیر لئام

(ترجمه) دعوت ایتدم انلری یا که اجابت ایتدیلر * هپ سوران وبهادرلر شجاعت ارتسام

فوارس من همدان لیسوا بعزل * غداة الوغا من یشکر وشبام

(عزل) تقدیم مهمله ایله جمعدر مفردی عازل اعزل کبی سلاحسز کسنه در (یشکر) مضارع وزننده غیر منصرفدر انصراف برای وزندر (شبام) کسر معجمه یله وموحده ایله در (ترجمه) اول سواران دلیران مرتب پرسلاح * کاملر

صبح غزا همدان ایله یشکر شبام

ومن ارحب الشم المطاعین بالقنا * ورهم واحیاء السبیع ویام

(ارحب) رحب ماده سندن مهمله ایله اسم تفضیل صیغه سیله در (مطاعین) مطعانك جمعیدر یعنی غزادن وجودلرنده اثر وارد یمکدر (طواعن) دخی نسخه در (رهم) ضمله (سبیع) فتحله جمله سی یمن قبیله لریدر (یام) تحتیه ایله همداندن بر بطندر (ترجمه) غازیان نیزه داران کلدی ارحب رهمله * هم قبائلدن سبیع ایله کلور شجعان یام

ومن کل حی قد اتتنی فوارس * ذوو النجدات فی اللقاء کرام

(ترجمه) هر جماعت فارسانی یانمه جمع اولدیلر * کارزار ایچره شجاعت صاحبی جمله کرام

بکل ردینی وعضب تخاله * اذا اختلف الاقوام شعل ضرام

(بکل) تنوینی مضاف الیه دن عوضدر بکل واحد تقدیرنده در باء دخی مع معناسنه در (ردینی) مهمله لرله ردینه یه منسوب وردینه تصغیر ایله سمهر نام کسنه نك زوجه سی اولوب ایکیسی معا مزراق صنعتیله معروفلردرکه خط نام محلده ساکنلر ایدی دیو زعم ایدرلر (عضب) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده سیفدر (تخال) خیالدن مضارع مخاطبدر سن ظن ایدرسین دیمکدر مفعول اولی ضمیر متصل وثانی شعلدرکه تأخیر مهمله ایله شعله دن مقصوردر (ضرام) یالك که لهب ناردر (ترجمه) هر بریسی نیزه وتیغ ایله صانرسین غزاة * قاریشورسه بربرینه شعلهٔ نار ضرام

یقودهم حامی الحقیقة منهم * سعید بن قیس والکریم یحامی

(سعید) قبیلهٔ همدانك سرداریدر (یحامی) حمایه دن مفاعله نك مضارعیدر نکهبان اولور دیمکدر (ترجمه) حامی امر حقیقی قائد اولوب انلره * اول سعید وهم کریم کاران نیکنام

فخاضوا لظاها واصطلوا بشرارها * وکانوا لدی الهیجا کشرب مدام

(خاضوا) ماضیدر کیردیلر وطالدیلر دیمك (لظا) آتش وجهنمك ایکنجی طبقه سنك اسمیدرکه حرف نون اواخرنده کلور (اصطلوا) ماضیدر اصلی صلی در افتعاله نقلله اصتلیوا ایکن تاء باب طایه انقلاب لازم کلدی یاسی دخی اسقاط ایلدیلر ایصندیلر وقزدیلر دیمکدر (شرار) فتحله قغلجم که آتشدن طاغیلور شرر دخی لغتدر (شرب) فتحله شارب جمعیدر رانك سکونی وزن ایچوندر (مدام) سوجی که خمر در باده

فارسيسيدر سيكى كبى (ترجمه) آتش حربه كيرنجه اولدیلر كرما كرم * برزم بزم
ايچره ايدرلركوييا شرب مدام

جزى الله همدان الجنان فانهم * سهام العدى فى كل يوم خصام

(سهام) كسرايله سهمك جمعيدر زهر معناسنه (عدا) جمع بى نظيردر مفردى عدو
دشمندر (خصام) وزن ومعناده جدال در مفاعله دن مصدردر قتال كبى
(ترجمه) ابرايده مولى بهشتى انلره كيم هر برى * دشمنه بر زهر قاتل اولديلر روز
اخصام

لهمدان اخلاق ودين يزينهم * ولين اذا لاقوا وحسن كلام

بو بيت (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا
سلاما) كريمه سنى اشعار ايدر (ترجمه) خوب خودين دلجوزينت همدان
اولوب * نرم اداوخوشلقا ايله ايدرلر خوش كلام

متى تأتهم فى دارهم لضيافة * تبت عندهم فى غبطة وطعام

(تبت) فتح فوقيه اولى وسكون ثانيه وميانلرنده موحدهٔ مكسوره ايله بيتوتت
ماده سندن مضارع مخاطب تبيت ايكن جزائيتله سكونى يانك سبب سقوطى
اولمشدر ومقلوب مستويدر (غبطه) برنعمتك نظير يخرب كريعدن طلبدر حسد
اندن عينى زوالیله طلبدر پس فرقلرى ظاهردر فارسيده رشك ديرلر (ترجمه)
انلرك اولسك مبرايند ندم مهمان شب * دمكذار رشك اولورسين ايده لر بذل
طعام

الا ان همدان الكرام اعزة * كما عز ركن البيت عند مقام

(كرام) كريمك جمعيدر همدانك صفتيدر افراد رجال اعتباريله (اعزه) اذله وزننده
اصلى اعززه عزيزك جمع قلتيدر لسان ناسده اسلاف اوليا يه اعزهٔ كرام ديرلر لكن
اكرام ديمك تصحيح اولنسه دخى خطادر (عز) ماضيدر (ركن البيت) بيت
شريفده كوشه وبرج وبوجاق معناسنه دركه درتدر برى حجر اسعد اولان ركن
شريفدركه اندن استلام ايله طوافه ابتدا اولنور وايكنجى (الركن يمان) حديثيله
ممدوح نبوى اولان ركن يمنيدر واوچنجى ركن شامى ورابع ركن عراقيدركه
غربيدر وطولا وعرضا بيت شريف يوزذراعدركه قاش آرشونيله طقسان ومعمار
ارشونندن عشرى نقصاندر وآخر بناسى سلطان مراد رابع سلطنتنده دركه
بالكليه اساسندن مجددا بنياد اولنديغى تاريخ بودر * بنيت الكعبه اربعين
والف (سنة ١٠٤٠) اعداد بناسى سابقا حرف الباء اواخرنده انها اولنمشدر

وقرانده بودرت نامى ياد اولنمشدر كعبه مسجد حرام بيت حرام بيت عتيق مجموع
اسماسى يكرميدن زياده در وحرم شريفك اون طقوز قپوسى ويدى مناره سى
واردر (مقام) مقام ابراهيمدر عليه السلام (ترجمه) قوم همداندر عزيزان
وكريمان نيته كيم * ركن بيت حق عزيز اولدى عقيبنده مقام

اناس يحبون النبى ورهطه * سراع الى الهيجاء غير كهام

(اناس) حرف نون او آتلنده كاور (رهط) وزن ومعناده قومدر قوم نبى اهل
بيتدر كه آل عبادر (سراع) كسرايله سريعك جمعيدر (هيجا) وغا ايله مرادفدر كه
جنكدر (كهام) فتح وكسرايله دخى بطيء معناسنه در (ترجمه) اول قوم
پيغمبره وآلنه دوست اولديلر * كارزاره جان آترلر تيز رولردر مدام

اذا كنت بوابا على باب جنة * اقول لهمدان ادخلوا بسلام

جنتك سكز بابى معروفدركه هر برى بر طبقه در هشت بهشت دينور مينو ومينا
دخى فارسيدر حرف الالف اواخرنده مذكوردر تركجه اوچقدر (سلام) تعبيرى
نكته دن خالى دكلدر (ترجمه) جنت اعلايه كر بواب اولورسم بن ديم * انلره كيم
كيريكز جنانه باامن وسلام (منقبه) امام اكرام حجة الاسلام خواجه محمد
غزالى عليه رضوان المتعالى احياء العلومده بيوررلركه امام حسن حضرتلرينك
نكاح وطلاقى بسيار ايدى بركون خاتمة الخلفا جناب حيدر كرم الله وجهه
زمان خلافتنده اثناء خطبه ده بيورديكه اوغلم حسن بنه تزوج مراد ايدرسه
اكا بو امرده مسامحه اولنمسون همداندن بركسنه قيام ايدوب ديديكه
ياامير المؤمنين هر نقدر انلر رغبت ايدرلرسه بزلر دخى مساعده ايدرز كنديله
حسن زندكانى ايدن زنى استخدام ايلسون خوش اولميانى ترك وتطليق ايلسون
بركره انك فراشيله شرفياب اولنى دارينده سعادتدر ديدكده حظ ايدوب مذكور
ايكى بيت اخيرى انشاد بيورديلر رضوان الله عليهم اجمعين (رجز)

ضربته بالسيف وسط الهامه * بشفرة صارمة هذامه

(هامه) باشك وسطى وحديثده دخى (لاهامة) وارد اولديكه عربدن بر طائفه
تناسخى معتقدين اولوب ديرلركه انسان فوت اولدقده دم دماغ جمجمه ده مجتمع
اولوب سرقبرنده بر قوش صورتنده ظهور ويوزسنه ده بركره تجديد قالب ايدر
ديو مفصلا امين محبى وغيريلر بيان ايدرلر انى نفى وابطال ايچون اثر وارد اولمشدر
(شفره) فتح وياضمله دريوزى يعنى بچاق لكن مراد همان سيف عريضدركه
بالسيفدن بدلدر (هذامه) صارمه ايله مرادفدر قطع ايديجى ديمكدر (ترجمه)

دشمنڭ فرق سرينه سيفى ضرب ايتدم تمام • يعنى كيم اول ذوالفقار تيز بسيار انتقام

فبتكت من جمه عظامه * وبنت من انفه ازغامه

(بتكت) تبتيكدن ماضى مؤنثدر فاعلى شفره يه راجعدر (ارغام) رغم ايلمك كه بورننى طپراغه سورتمك عربده رغما الانفه ديرلر تذليلده مضروبدر تركيده اكا كورلك ايتدى ديرلر (ترجمه) كسر ايدوب جسمندن ايرلدى او ضرب ايله عظام * بورننى اوزره ييقلوب خاكه اوسر دارالئام

اناعلى صاحب الصمصامه * وصاحب الحوض لدى القيامه

(صمصامه) اكر يلمين قلج كه مراد ذوالفقاردر (حوض) لام عهد ايله حوض كوثردر كه ساقيسى حضرت حيدردر سن بنم كوثر اوزره خليفه وو كيلمسين ديو اثرده كلمشدر * ولهذا سقاة بادۀ خمخانۀ توحيد لدنى سر حلقۀ ولايت ووصايتى اناردركه منلا جلالى دوانى بيورر (رباعى) دورخت طلب بساقى كوثر كش * وز كوثر كثرت مى وحدت دركش • لا يظمأ اصلا ابدا اشاربها * رمزيست ازان مى ارتو انى بركش (ترجمه) بن على المرتضايم صاحب صمصام تام * حوض كوثر ساقيسيم تا اوله روز قيام

اخو نبى الله ذى العلامه * قد قال اذ عممنى العمامه

(علامه) مهر نبوتدر كه دلائل جزولى ده دخى صاحب العلامه اسماء نبويه دن معدوددر (عممنى) تفعيلدن ماضيدر بنم باشمه دستار صاردى وباكه عمامه ويردى ديمكدر كه عمرو بن عبدالود غزاسنده كندى عمامه لرينى رسول عليه السلام جناب حيدره بخش والباس بيوردیلر ايدى (ترجمه) هم قرانداشم ديمشدر باكه اول فخر الانام * كندى دستارين ايدوب الباس باكه اول همام

انت اخى ومعدن الكرامه * ومن له من بعدى الامامه

بو بيت مقول قولدر (امامت) مطلقا قول وفعلده مقتداى ناس اولمق مراددر واقعا بين الناس مستشار ومؤتمن اولوب قبل الخلافه دخى نفوذ كلام صاحبى مرجع وملاذ انام وابتدا امام الاوليا تعبيرى ايله بونلر بنام اولمشلر ايدى (ترجمه) سن قرنداشمسين اى كان كرامت انتظام • يعنى بندنصكره سندن غيرى كيم اولور امام (نطق)

جزى الله خيرا عصبة اى عصبة * حسان وجوه صرعوا حول هاشم

(عصبه) اون عدددن قرقه وارنجه رجاله ديرلركه (ونحن عصبة) لفظ كريمدر (اى)

فتح وشد ايله اسم معربدر واضافتله معرفه دروبونده نعتدر مذكر دراتيه ديوب تأنيثى دخى صحيحدر لكن تأنيث حقيقى اولمامغله التفات ورعايت اولنمدى استفهاميه وتعجبيه دخى حملى جائزدر لكن فاضل بنام ابن هشام تعجبدن مغنيده استغناسى عجيبدر مكرر معناى نعتده اندراجنه ذاهب اوله (اى عصبة) برنده اسلميه دخى نسخه در (حسان) كسر ايله جمعدر مفردى حسن در صفتك موصوفه اضافت صورتيدر مثلث الاعرابدر خبر اولوب هم مقدر ويا عصبهٔ اولايه ويا ثانيه يه صفت اولور (صرعوا) تفعيلدن ماضى مجهول وجمع مذكردر دوشورلديلر افكنده قيلنديلر ديمك (حول) اطراف وجوانب (هاشم) ابن عتبه دركه بو شعرى انك مرثيه سنده ديديلر پيشرو تيرانداز ان وپير هنرور كمانكشان اولان سعد بن ابى وقاصك برادرزاده سيدر ذوالنورين رضى الله عنه شهيد اولديغى خبر كوفه ده ايكن مسموعى اولدقده اميرلده اولان ابو موساى اشعرى جنابلرينه ديديكه حضرت مرتضادن اعلم امت قالمدى خلافت انك حق صريحى اولديغى ظاهردر اكا بيعت ايده لم اشعرى بيورديكه هنوز بزدن بيعت طالبى يوق عجله يى موجب يوقدر ديدكده هاشم مزبور صاغ النى دست يسار اوزره وضع ايدوب غائبانه كندى كندينه بيعت حيدريه يى اجرا وعقد وبو شعرى انشاد ايلدى * ابايع غير مكترث عليا * ولا اخشى اميرا اشعريا * ابايعه واعلم ان سارضى * بذاك الله حقا والنبيا (ترجمه) جزاى خير ايده حق خوشلقايان اول شهيدانه * بو يولده انلرك رهبرلرى اولمش ايدى هاشم

شقيق وعبد الله منهم ومعبد * ونبهان وابنا هاشم ذى المكارم

(شقيق) ابن ثور عبديدر (عبد الله) خزاعيدر بديل بن ورقانك اوغليدر (نبهان) نون بعده موحده ايله در (ابنا هاشم) هاشمك ايكى اوغلى ديمكدر برى جدى ايله نامداش كه اسمى عتبه در (ترجمه) شقيق ومعبد عبد الله ونبهان ابن هاشملر * شهيد انك خيارى دين حقه جانله خادم

وعروة لا ينأى فقد كان فارسا * اذا الحرب هاجت بالقنا والصوارم

(عروه) ضمله (لا ينأى) نأى ماده سندن نفى استقبال جملۀ دعائيه در يعنى قرب حقدن دور اولمسون (هاجت) هيجاندن ماضى مؤنثدر اضطراب وحركت ايلدى ديمكدر جنك كوننه يوم الهياج وحربه هيجا ديدكلرى بو ماده دندر (صوارم) صارمه نك جمعى (ترجمه) بريده عروۀ فارس بعيد اولمايه مولادن كه اولدى آتش افشان نيزه وتيغ ايله اول دائم

اذا اختلف الابطال واشتبك القنا * وكان حديث القوم ضرب الجماجم

(اختلف) (واشتبك) دخی افتعالدن ماضیلردر قارشدی وشبیکه کبی اولدی دیمك (ابطال) دلاورلردر مفردی بطلدر شجیع معناسنه (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسهٔ سر ضمله اسمدر وفتحله مصدردر آشکاره وظاهر سویلمك وسرا سویلمك اضداددندر حدیثه نسبتله استخدام بولنور بو بیت اخیر مصرع سادسدن بدلدر (موضحه ابن اعثم) کتاب الفتوحده دیرکه صفینده صفین التقا ایلدیکی ایامك برنده علم علوی سردار عسکر اولان جناب امیر حیدر طرفندن هاشم مذکوره تسلیم اولنمشیدی نیجه غزا دنصکره شهادت میسر اولدقده علم شقیقه مسلم اولدی اودخی شهید اولوب پس هاشم مزبورك اوغلی عتبه یه توجه ایلدی اودخی قضایه رضاداده اولدقده ابو الطفیل عامر بن واثلهٔ کنانی یه ویرلدی هزار صدمهٔ جریحه دن ضعف طاری اولدی یرینه عبد الله بن بدیل مزبور علمی برداشته ایلدی اودخی شرفیاب شهادت اولدقده عمرو بن الحمق خزاعی آوردهٔ آغوش ایلدکده جناب مرتضی بو درت بیتی انشاد ایلدی (ترجمه) دلاورلر قاریشوب نیزه لرهم اشتبا لشایتسه * اوله ضرب جماجم انلره صحبت کبی لازم (رجز)

ماعلتی وانا جلد حازم * وفی یمینی ذو غرار صارم

بو شعر دخی صفینه دائردر (علت) بر حادثه درکه صاحبنی اشغال ایده (جلد) جمله درخشن وزننده متانت وجلادت اهلی چابك دیمکدر اندن بدل (حارب) دخی نسخه درحربدن اولور (ذوغرار) معجمه نك تقدیمی وکسریله حد وکنار صاحبی دیمکدر موصوفی صارم وزن ایچون تأخیر اولنمشدر (ترجمه) شغلم ندرکه یوقالم بن هم شجیع حازم * دست یمیمده بنم وار سیف صاحب صارم

عن یمینی مذحج القماقم * وعن یساری وائل الخضارم

(قماقم) مساجد وزننده جمعدر مفردی قمقام در ایکیسی دخی سابقدر سید کبیر وشمشیر معناسنه دخی کاور بو محلده بهر معنی ملایمدر (وائل) قبیله درکه ابن قاسطدر (خضارم) قماقم وزننده جمعدر مفردی خضرم کسریله کثیر وواسع معناسنه لکن صفت اولدیغی موصوفه لفظا عدم مطابقتندن منفهمدر بلکه خضرمه نك جمعیدرکه اهل خضرمه مراد اولوب یمامه ده برقریه در خلافا اقاضیر الشارح (ترجمه) دست یمیمده بنم مذحج گروهی قائم * صول جانبمده

وائل وجمله خضارم قادم

القلب حولی مضر الجماجم * واقبلت همدان والا کارم

عسکر محاربه بش قسم اولدیغی حرف راء اواسطنده (والعاران تلك فی الانام مقدما) بیتی شرحنده یازلمشیدی (جماجم) قریبا مذکور دركاسهٔ سر معناسی مناسبتیله رئیس قبائل اولان قبیلهٔ مضر اهالیسی کویا جمله عربك جسده نسبتله باشی اولوب قلب لشکرده بنم اطرافمه سردار قبائل اولان مضر ایله احاطه اولنمشدر دیمك اوله صفتدر (اکارم) اکرمك جمعیدر (ترجمه) جایم اولان قلبك حوالیسی مضرله سالم * اقبال ایدوب همدان همه بن اول کناره حاکم

والازد من بعد لنا دعائم * والحق فی الناس قدیم دائم

(ازد) قبیله در اصلی اسد اولدیغی سابقا یازلمشدر (من بعد) ساقه اشارتدرکه تقسیم خماسی اوزره اولان عسکره خمیس دیرلر (دعائم) دعامه نك جمعیدرکه عماد البیت معناسنه ویا عمود الکرم یعنی باغ دیرکی وسید معناسنه که اولو کشی دیمکدر (ترجمه) ازد اولدی دمدار گروه قوت بزه بن ناظمم * هب ناس حادثدر قدیم حقدرکه دیدی دائمم (بیت)

صحت علی الشبام فلم تجبنی * بعز علی تمالقیت شبام

(صحت) کسر ایله صیحه دن ماضی متکلمدر چاغردم دیمکدر (شبام) کسر معجمه وموحده ایله در امام سیوطی یمن قبائلندندر دیدی مایعول علیه صاحبی دیرکه شبام حضرموت ایکی شهرندن بریدر وبری دخی تریم در وشبام حراز دخی جنوب صنعاده در وشبام شخیم شمال سمتنده در وشبام کوکبان دخی انده برجبلدر تفصیلی مجلة النصابده یازلمشدر (یعز) ایکنجی بابدن مضارعدر ثقیل وشدید اولور دیمکدر (ترجمه) دعوت ایتدم کلدی اما اهالی شبام * کلدی بووضعی گران باکه بلا موجب تمام (نطق)

وابعد من حلم واقرب من خنا * واخمد نیرانا واخمل انجما

(حلم) کسر ایله وقار وسکون که یواشلقدر وعقوبتده ترك عجله در (خنا) فتح معجمه وفوقیله فحش که حلمك ضدی مراددر (اخمد) اخمام خا ایله در آتش یاتوب یالکی زائل اولق معناسنه اولان خموددن افعل صیغه سیدرکه ساکن وشدتی دفع اولمش دیمك (نیران) نارك جمعیدر الف اصلنده واودر جمعنده ماقبلی ایچون یایه منقلبدر اولاد عربده آتشی دوام ایقاد وکثرت رماد ایله دخی بربرلرینی مدح ایدوب مضیاف ومیزباندر وکلابی جباندر کثرت تردد مسافران ایله وحشتلری کیدوب

مونسان اولمشلردر بو وصف وثنا ایدرلر (انجل) مجمه ایله احمد وزننده منزوی
کمنام که کیزلی دیرلر (انجم) کواکب که نجمک جمعیدر لکن بونده اغاج اولمیان
نباتات که یره یایبلوریاتنه وارمدیجه بولنمز بیلنمز که آیتده (النجم والشجر) وارد
اولدی ساقی واصلی اولمیان اوتلردر اصلزاده اولمیانلرده مستعاردر حتی برکسنه دن
استتار ایدن کشی یره یاتر پس بو شعر بعض قبیله لرك رذالت ودنائتنی ایراد
ایچون انشاد اولنمشدر (ترجمه) دور تردر حلمدن نزدیکتردر نخشه اول *
اوجاغی سونمش مدار وحشت اولمشدر تمام

موالی ایاد شر من وطئ الحصا * موالی قیس لا أنوف ولا قفا

(موالی) مولانك جمعیدر مالك ومملوك معناسنه دخی کلور اضداددندر (حق
مولی الموالی) اضافتله (معتق العتقاء) معناسنه حق تعالی یه اطلاق اولنور
مستقلا مولی دخی دینور ولی معناسنه وبر امره جمله دن اولی معناسنه وعمزاده
وصهر وجار وحلیف که سکز وجه ایله استعمالی ابن عزیزك نصریحکردهٔ
غرائبیدر و بونده ممالیك دیمکدر که وهم موالی تقدیرنده در (ایاد) اصلنده ایادیدر
ایدینك جمعیدر واو دخی نعمت معناسنه اولان یدك جمعیدر که نعم وکرمك آلت
تقسیمی ال اولمغله بو معناده دخی تعمیم اولندی موالی ایادی ایله مرادلری
لیله عشایه وعشاء ایله یه محتاج اولمریله هر کیمده لطف احساس ایلسه لر خیر
وشر ونفع وضرر ملاحظه سی ایتمیوب قول اولور دیمك اوله لکن فقیر دیرمکه
ایاددن مراد ابن نزار بن معد اولمق دخی بعید اولمازکه انلر سکان حرم ایکن
اولاد اسمعیل تکاثر ایدوب ریاست حرمله مضر تفرد ایلدکده انلر ترك دیار وهجرت
عراق اختیار ایلدیلر که مضرك متغلبلرینك مملوکی دیمکله دخی رذالتلری قات
قات ثابت اولور (وطئ) باصدی دیمکدر راحیا ناجاعدن کنایت دخی اولور (حصا)
جنسدر واحدی حصاة اوفاق طاش سنکریزه معناسنه در (قیس) بونده قیس
عیلان مراددر که مضردن بربطندر بکر بن وائلدن ونخعدن دخی بطندر وصعید
مصرده برقریه در ومجنون عامرینك دخی اسمی قیسدر که عاشق لیلا در مزبور
قریه دن ظهور ایدن معروف میوه یی کندی اسمنه تلویحا لیلایه ارسال ایلدیکی
غرائبندندر پدری اسمی اصح قول اوزره ملوحدر (لیل) ٧٠ تاریخنده رحلت
ایلدیکی دخی اتفاقیاتندندر (الکلام یجر الکلام) (انوف) ضمله جمعدر مفردی
انف برون یعنی کبی مرسن دخی دینور ریاستدن کنایه در (مفهوم بیت) بیت سابق
ایله ذم اولنان کسنه لر قیسك وبلکه هرنانپاره صاحبنك عبد مملوکلری

اولاد قلرندن قطع نظر جمله یره باصان ذی روحك ارذلی که جمله ناس انلری تکدیر
ایدوب ارغام یعنی برونلرین یره سورتمکدن ناشی برونلری یوق یعنی ریاستدن
مأیوس (وقم) یعنی فصاحت وبلاغته قادر دکل ورذالتله برکسنه یه سوز دخی
سویلمکه قادر دکلر کویا اغزلری یوق دیمك اولور (ترجمه) اخش خلق ارذل
ناس جمله دن شرودنی * ذل ایله مغلوب قیس وعار وغیرتسزلئام

فناسبة واقوما بوتر ولا دم * ولا نقضوا وترا ولا ادرکوا دما

(وتر) کسر ایله فرد یعنی تك که جفتك ضدیدر وفتحله کینه در و بو لغت اهل عالیه در
اهل حجاز لفظا ومعنی فرد یعنی فتحله در دیدیلر و کسر ایله کینه در که عکس محرر
اوزره مقرردر * اما تمیم بهر حال کسر ایله در دیدی و وتر مفتوح قاتلدن اخذ انتقام
وحق ناقص قیلمق که (لم یترکم اعمالکم) بو معنایه در پس بیتده بو معنالری اراده
ممکندر (لانقضوا) مجمه ایله ماضی منفیدر شکسته ایلمدیلر دیمکدر (وتر) ثانی ده
اصلی فتحتین ایله وبرای وزن اسکان اولنمق ملاحظه سیله مراد غزواتده بولنمغله
رمیة من غیر رام میدان تیراندازیده برزه کمان دخی قورمق انلر ایچون واقع دکادر
دیمك قصدی بعید اولماز (ترجمه) اولمدیلر بر کروهك سابق هرامرده * کینه
ودم خیر وشرده کسرزه یا انتقام

ولا قام منهم قائم فی جماعة * لیحمل ضیما او لیدفع مغرما

(ضیم) فتحله ظلمدر (مغرم) مکتب وزننده وتقدیم مجمه ایله درادا سی لازم اولان
امر که حتی داینه غریم دیرلر (ترجمه) قائم اولماز برجماعت ایچره انلردن بری
کیم اوله ظلمك حمولی مغرمه ویره نظام (نطق دیکر)

لاتکن للعیش مجروح الفؤاد * انما الرزق علی الله الکریم

بو فرد پند آمیز ایله (ومامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها) کریمه سنه ودخی
(ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) تتمه سنه اشارت اولنور (ترجمه)
بو وحشتکاهی سن محزون اولوب عشرتسر اصانمه * اولور روزی رسان هر نفس
ایچون اول رازق عالم

کن غنی القلب واقنع بالقلیل * مت ولا تطلب معیشا من لئیم

(معاشا) دخی نسخه در (معیش) معیشتك ناسی وزن ایچون ساقطدر
(ترجمه) غنای قلبه ایرایله قناعت آزایله ای دل * لئیمه حوصله عرض ایتمه حالك
اول دیرل هردم (مهمه) بو ایکی بیت نیجه نسخه لرده یوقدر لکن زبور مجامیع عرفا
برباعی ءوالادر وشیخ محمد نیازی مصری قدس الله سره جنابلری دیو انلرنده

جناب حیدر کرارك کفتاری اولمق اوزره تخمیس ایلدکلری بش بیت مناجاة نیجه نسخه‌ده بولنمامغله اول شرحده ذکر اولنمان بیت شریف مرتضانك ترتیبنه ادخالی چندان مناسب کورنمدی که بیت اولی بودر (مناجاة) یامن یحب انین العبد من ندم * یامن لدیه دوآء الدآء والسقم * وبوندن ماعدا * وللقلب على القلب دلیل حین یلقاه * مصرع اولی اولان ابیاتی دخی حجة الاسلام علیه رضوان العلام احیای علومنده جناب امیر المؤمنینه عزو بیوردرلر * وکافیه شرحی اولانده شیخ عبد الرحمن الجامی قدس سره السامی ایراد ایلدیکی * جراحات السنان لها التیام ولا یلتام ما جرح اللسان * بیتنی کازرونی حضرت مرتضایه نسبت ایلیوب وعصام دخی جناب منلانك بعض شعرا تعبیرینه طعن ایلدیکی ارباب طلبك معلوملریدر وبو دخی * حقیق بالتواضع من یموت * ویکفی المرء من دنیاه قوت * فللمرء یصبح ذا هموم * وحرص لیس یدرکه النعوت * فیا هند استرحل عن قریب * الى قوم کلامهم السکوت * امام شعرانی لواقحنده یازدیغی مرتضویه اولان اشعارك اولیدر انلری دخی شرح ایله تکثیر سواد اولنمدی * وامام ابو الحسن الفنجکری ایکیوز بیت جمع لیدوب اکا ضمیمهٔ کثیره ایله ترتیب اولنان حدیقهٔ انیقه صاحبی بعد الجمع سید هبة الله بن محمد الحسنی ترتیب ایلدیکی دیوان مکملی کوروب کتب تواریخ واطراف حدیث وتصوفدن دخی تتبع ایله نیجه آثار علاوه والحاق وجمله‌سنی بر یره جمع ایدوب انوار الوصول اسمنده بر دیوان معتبر ومقبول ایلمشدر لکن تخمینا بیك ایکیوز بیته انجق واصل اولوب الحق بزم شرح فقیرانه سنه موفق اولدیغمز جمعیت مرتضویه کلیات اولدیغی بدیهیدر حق تعالى تحریر ومطالعه اربابنك اثر خلوصلرین ضایع ایلیوب مثمر خیر وبرکات کونین وشرف سببی ایله مشرف اولان ذاتی معمور الدارین ایلیه امین بالنبی الامین وآله الآمنین صلى الله علیه وعلى صحبه وسلم) بو محلده حرف المیم (المنة لله العلی العظیم) باهمت تشویق خلان تکمیل وتتمیم اولنوب (ان شاء الله الکریم) حرف نونده اولان کفتار درربارلری شرحنه ابتدأ ترقیم اولنور

(النون)

(مناجاة) الهی انت ذو فضل ومن * وانی ذو خطایا فاعف عنی

(فضل) هنروزیاده‌لك ضدی نقصدر (من) انعام (خطایا) خطیئه‌نك جمعیدر اسمدر مصدری خطاء قصر ومد ایله یاکلق صوابك ضدیدر (ترجمه) یا الهی لطف ومنت صاحبیسین ای معین * هب بنم جرم وخطا لطف وعطا سکه

قیل قرین

وظنی فیك یاربی جمیل * فحقق یا الهی حسن ظنی

بو بیتده دخی رد العجز واقعدر (ظن) یقینك ضدیدر ایکی قسمدر حسن ظن وسوء ظندر مؤمنلره خطابا آیهٔ کریمه‌ده حسن ظنه ترغیب وخلافندن ترهیب وارد رکه بیوردر (یا ایها الذین آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم) (حقق) تفعیلدن امردر تحقیق ایله دیمکدر (یعنی) بنی ظن جمیلم حاوی اولدیغی امور حسنه‌یه لایق وحقیق ایله وانلری حقمده خلق ایله که قدسیهٔ احادیثکدن (انا عند ظن عبدی بی) بزلر روایت وتعلیم قیلندق (ترجمه) لطف واحسانك ایچون یاربی قیلدم حسن ظن * حسن ظنم قیل خدا یا علم ایله عین الیقین (مناجاة دیکر)

الهی لا تعذبنی فانی * مقر بالذی قد کان منی

(ترجمه) الهی سن عذابه قیلمه شایان * مقرم اولدیغنه بندن عصیان

ومالی حیلة الا رجائی * بعفوك ان عفوت وحسن ظنی

(حیله) چاره وعلاج (رجا) امید (ترجمه) رجادن غیری بنده چاره یوقدر بنی عفو کله قیل ظنمده احسان

وکم من زلة لی فی الخطایا * عضضت انامل وقرعت سنی

(عضضت) علمت بابندن نفس متکلمدر ایصردم دیمکدر (یوم یعض الظالم على یدیه) کریمه‌سندن ماخوذدر رباب لغتنده رد بابندن مستعملدر (قرعت) وزن ومعناده قلعت یعنی بن قوپاردم وچیقاردم (سن) دیشدر (فائده) شهادت سن نبوی حضرت اویسك مسموعی اولدقده قلع اسنان ایلدیکی اصحاب حدیث رد وانکار وافواهی کفتاردر دیرلر طرق صوفیه‌ده اویسی سلسله‌سی اولدیغی کبی یعنی مستقل طریق مسلسل دکلدر صوفیه‌دن هر کیمکه بر کار کرامدن حیا ومیتا برینك روحانیتیله مناسبت پیدا ایدوب تربیت یاب اولسه اکا اویسی دیرلر حضرت اویسك تربیه‌سی معنوی اولدیغنه تشبیها تبرکا اطلاق اولنور واسنان انسان حرف اللام آواخرنده تفصیل وبیان اولنمشدر (ترجمه) زلل بك چوق خطا مه نادم اولدم * ایصردم پارمق ایتدم قلع اسنان

یظن الناس بی خیرا وانی * لشر الناس ان لم تعف عنی

(لشر) ان‌نك خبریدر ولام مفتوحه دخولی قاعده‌در (ترجمه) عبادلك باکه حسن ظن ایدرلر * بنم عفوا بتر ایسك شر انسان

وبين يدى محتبس طويل * كانى قد دعيت له كانى

(بين يدى) ايكى الم اراسى ديمكدر قدام معناسنه كه اوك ديرلر (محتبس) محل حبس كه قبرمراددر ايكنجى كانى دن صكره ينه قد دعيت مقدردر سبب حذفى كويا شدت ملالدن تكميل بقيه ده قدرت تكلم نا ياب اولمسنى اشعاردر وبو تقديرايلغدر بيت تالى دخى خبر اولمق صحيحدر (ترجمه) اوكمده حبس دورادورواردر * بن اولدم كويا محبوس الآن

اجن بزهوة الدنيا جنونا * ويفنى العمر منها بالتمنى

(اجن) باب افعالدن مضارع متكلم كه مجنون ومحزون ومستور العقل اولورم ظلمت روزى ستر ايله شب اولديغى كبى (زهوه) واو ايله منظر حسن معناسنه در آندن بدل زهره اخرى راء مهمله ايله دخى نسخه دركه مألرى برد ربعى دنيانك نمايش زينتيله مجنون ومغبون اولدم ديمك (جنونا) مفعول مطلقدر (واقطع طول عمرى بالتمنى) دخى نسخه در (ترجمه) جهان حسنيله بن ديوانه اولدم دوكندى عمرم الله ايردى پايان

فلوانى صدقت الزهد فيها * قلبت لاهلها ظهر المجن

(صدقت) ماضى متكلم حققت معناسنه كه (رجال صدقوا ما عاهدوا الله) كريمه سى (حققوا العهد) ايله تفسير اولندى (قلبت) ماضى متكلم دوندردم وچويردم (لاهلها) ده لاجلها دخى نسخه در (ظهر) ارقه كه پشت دربرنسنه نك عكسى وترسى (مجن) كسرايله قالقان كه سپردر ترس وجنه دخى دينور (ذيل شريف عباسى معاهد التنصيص نام شرح شواهد تلخيصده ديركه بو شعر ابو العتاهيه ديكله عريف اسمعيل شاعركدركه ايكيوز اون برتاريخنده رحلت ايلدى واوچنجى بيتك ثانيسى (وانت على ذو فضل ومن) اولمق اوزره روايت وبيت ثالثك مصرع ثانيسنه اول اولمق اوزره (اذافكرت فى ندمى عليها) مصرعن ايراد ايلمشدر (ترجمه) اكر تحقيق زهد ايتسم جهانده * ايدردم قلب انك اهلينه قالقان (نطق)

ومن كرمت طبائعه تحلى * بآداب مفضلة حسان

(بوشعر) قرة العين اعيان سبط پيغمبر آخر زمان امام حسين عليه الرضوان جنابلرينه نصيحت ضمننده انشاد اولنمشدر (كرمت) ضم را ايله ماضى مؤنثدر كريم وكبير وعالى وبزرك اولدى ديمكدر (طبايع) طبيعتك جمعيدر (تحلى) مهمله ايله زينتلندى وآراسته اولدى ديمك (ترجمه) هر كريم الطبعه آرايش

اولور * علم وفضل اداب وعرفان هر زمان

ومن قلت مطامعه تغطى * من الدنيا باثواب الامان

(مطامع) طمعلر (تغطى) تحلى وزنىده در پوشيده اولدى وتستر ايلدى ديمك (اثواب) ثوبك جمعيدر البسه معناسنه (امان) امين اولمق امن كبى مصدردر (ترجمه) قانع اولان كس كه اوله بيطمع * اولدى حفظ حقده مستور الامان

وما يدرى الفتى ماذا يلاقى * اذا ما عاش من حدث الزمان

(فتى) حديث السن يعنى كنج يكيت جوان كه لفظ ذكر يعدر حرف الراده (ع) حرض بنيك على الآداب فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب سن تفصيل اولنمشدر (حدث) حادثه در زمانه اضافتله شدائد دهر مراد اولنور (ترجمه) سر نوشتنده نه وار بيلمز اوشاب * حادثات زند كانى زمان

فان غدرت بك الايام فاصبر * وكن بالله محمود المعانى

(غدرت) انجام اول ايله ماضى مؤنث كه بيوفالق ايلدى ديمك (معانى) وزن ومعناده مقاصددر مفردى معنى مقصد ديمكدر (ترجمه) صابر اول غدر ايتسه كردون قيل مدام * حسبى الله هر زمان ورد زبان

ولا تك ساكنا فى دار ذل * فان الذل يقرن بالهوان

(هوان) ذلت وخورلق كه نونى مسروق اولوب هوا قالوركه انك لازمه سيدر (ترجمه) دار ذلده اولمه اول عزت طلب * ذل هوان توأمدر ايتمه سن قران

وان اولاك ذو كرم جميلا * فكن بالشكر منطلق اللسان

(اولاك) قرب ودنو معناسنه اولان وليدندركه عطا معناسنه دخى كلور (ان) ايله معا اكرسا كه كلوب عطا ايدرسه ديمك مفهومنده (جميل) صفتدر موصوفى شئ محذوفدر يعنى اكر بر كوزل شئ لطف وكرم ايدرسه ديمك اولور (شكر) نعمت مقابلنده على وجه التعظيم مدح وثنادر نعمت مقارنى اولمزسه حمددر (ع) شكر نعمت نعمتت افزون كند * قرآنده دخى اهل شكر زياده نعمتله مبشردر (منطلق) آچق يعنى محبوس ولكين دكل منطبق كبى (ترجمه) بر كرم اسى كلوب لطف ايلسه * شكر ايدوب اول دائما رطب اللسان (نطق ديكر)

الصبر مفتاح ما يرجى * وكل خير به يكون

(ما يرجى) رجا ماده سندن تفعيلدن مضارع مجهول كه رجا اولنان امر ديمك (ترجمه) صبر مفتاح درمقصد كشا * خير انكله فتح اولور بيشك وچون

فاصبروان طالت الليالى * فربما طاوع الحرون

(ليالى) دن مراد الليالى حبالى كه مفردى الليلة حبلى در اكا ايمادر تركيده كيجه يوكلودر وكون طوغمدن نلو طوغرديرلر (رب) تكثير ايچون (طاوع) مفاعله دن ماضيدر مطيع اولوب موافقت ايلدى ديمكدر (حرون) مهمله لرله اول آتدركه اشدر مك مراد اولنسه كتمز بلا مانع طورور ابرام اولنسه شاخ فالقار

(ترجمه) صبر ايله رام ايله روز و شب اكر * سركش ايسه توسن دهر حرون

 وربما نيل باصطبار * ما قيل هيهات لا يكون

(نيل) ناله نك مجهولى ماضيدر قيل كبى وصلت بولندى ديمكدر (اصطبار) صبردن افتعال وزننده مصدردر همزه سى بونده وزن ايچون قطع اولنوبدر (ما قيل) نيل فعلنك نائب فاعليدر (هيهات) تبعيد واستبعاد معناسنه بر كلمه دركه فتح اوزره مبنيدر بعيد متعسر وبلكه محال متعذر اولان امرده ز بانزددر (نكته) ظرفا ديديلركه رب كريمه كوره امر بعيد بو قدر حتى باقلسه هيهات لفظنده تهيئه حروفى مضمر و مخفيدر * سبحان من قال لا تيأسوا من روح الله وله الطاف خفية بلا اشتباه لاهل الانتباه (ترجمه) صبر ايله نائل اولور اهل مرام * امر دورادوره كيم حددن برون (نطق آخر)

لا تكره المكروه عند نزوله * ان الحوادث لم تزل متباينه

(لا تكره) دردنجى بابدن نهى حاضردر سن كريه وقبيح عد ايلمه ديمكدر اذا عمت طابت ضرو بندندر طوعا وكرها يعنى كرك طيب خاطر ايله وكرك سنا كراها ديمكدر اما ضمله كره مشقتدر (مكروه) امر شديد (نزول) وقوع معناسنه در بر امرك وقوع عنده عالم بالادن ظهوريله شدت سائر جهاندن كلكدن اشقدر بو جهتدن نزول تعبيريله قضاء آسمانى ديمك مراد ايدر (متباينه) تفاعلدن فاعل مؤنثدر

(ترجمه) ايتمه استكراه مكروهى نزولنده انك * كيم حوادث اتصال ايتمزاولور فرجه عيان

كم نعمة لم تستغل بشكرها * لله فى طى المكاره كائنه

(كم) تكثير ايچون (لم تستغل) مضارع مخاطب جحد مطلقدر بونده اشتغال شكر اداسنه انسكابدن كنايه در (لله) شكر مه (فى طى) مقدره تعلق ايدوب نعمته صفت اولور طى دفع و رفع معناسنه در (مكاره) مكروهك جمعى شدائد مراددر (كائنه) تلمه دندر واقعه وحادثه معناسنه (ترجمه) نيچه نعمتكه سن انك شكرينه عاجز ايكن * حق بنه طى شدائد ايله ارشاد مان (نطق ديكر)

هون الامر تعش فى راحة * قل ما هونت الا سيهون

(هون) تفعيلدن امردر (تعش) امره جوابدر (يهون) امرك ماده سندن مضارعدر بوما لده اثرده كلمشدركه بنم امتمك امرنده بولنسان كسنه اكر انلره مشقت كوسترسه يا ربى سن كارنده اكا مشقت ويروا كر رفق ولطف ايله معامله ايدرسه سندخى اكا رفق ايله دو بيورمشلردر (ترجمه) قصد تسهيل امور ايت كيم اوله سين مستريح * ايلر احيانا رعايت نيت عبده معين

ليس امر المرء سهلا كله * انما الامر سهول وحزون

(سهول) ضمله سهلك جمعيدر سهوات كه معروفدر وضدى (حزون) خشونتدر (ترجمه) هر ايشى آسان دكلدر كيشينك دورانده * كه سهوات كه مشقت كاه شادوكه حزين

تطلب الراحة فى دار العنا * خاب من يطلب شيأ لا يكون

(عنا) مهمله ايله رنج وزحمت (خاب) محروم ونوميد اولدى يعنى مرادينه ايرمدى (ترجمه) دلبر محنتده طلبكار صفا اولمه ابد * ايتمدى حق راحتى خلق استمه ايى صقين (نطق آخر)

اذا هبت رياحك فاغتنمها * فعقبى كل خافقة سكون

(خافقه) خفقاندن صيغه فاعل مؤنثدر ريح مقدرك صفتيدر خين هبوبده صداو اضطرابى اولديغيچون وخفقان برعلتدركه ريح مراقدن تنشعب ايدوب مضطرب ايدر مشرق ومغربه خافقين ديرلر ليل ونهارك تخالف واضطرابى اولمحللردندر (ترجمه) اولسه دور انك مساعد بيل غنيمت اى دده * كيم اولور هر جنبشك انجامى البته سكون

ولا تغفل عن الاحسان فيها * فلا تدرى السكون متى يكون

(ترجمه) ذكر وفكرى پيشه قيل ايله توجه ازدرون * وقت موت وصل حق غفلتده اولماز روغون (نطق ديكر)

تنكرنى دهرى ولم يدر اننى * اعز وروعات الخطوب تهون

(تنكر) تفعلدن ماضيدر تبدل وتغير ايلدى ديمك (اعز) مضارع متكلم كه غالب اولورم ديمكدر (روع) فتحله خوف (خطوب) جمعدر مفردى خطب امر عظيمدر روعات الخطوب نامسلك امور عظام عند ايلد كلرى احوالدر اول بكا آساندر وبن اكا غالبم ديمكدر (ترجمه) روزكار ايتدى تبدل لينك اول بيلمز كه بن * غالبم هر امر دشواره اولور آسان روان

فظل يرينى الخطب كيف اعتداؤه * وبت اريه الصبر كيف يكون

(ظل) كان معناسنه (يرني) اراءتدن مضارع دروارى دخى متكلميدر (اعتدا) افتعال وزننده مصدر در ظلم وتعدى (بت) كسر وشد ايله ماضى متكلم يا تدم يعنى شبكذار اولدم (ترجمه) كوستردبراند نيك جور ايله بركار جسيم * عاقبت انديش صبر وانتظارم بن هرآن (نطق آخر)

الدهر ادبنى واليأس اغنانى * والقوت اقنعنى والصبر ربانى

بو بيتك فقرۀ اولى سى (من لم يؤدبه الابوان ادبه الملوان) حديث شريفنى ايما ايدركه والدين تربيه سنى كورمين كمسنه يى دهر تأديب وتربيه ايدر ديمكدر وفقرۀ ثانيه سى (اليأس احدى الراحتين) مألنجه خلقك يدنده اولان مالدن مأيوس اولمق كشى يى غنى ايدر يعنى غنينك راحتى ايله مأيوسك راحتى يكساندر بلكه غنيده تلف مال خوفيله انديشه دركاردر * پس انك راحتندن فقير مأيوسك راحتى مضاعفدر (قوت) ضم وسكون ايله ازق كه زاد دیرلر قوتك تقتر وتقدر يعنى كفاف مرتبه سى اولوب زياده اولمديغى بنى قناعتكار ايلدى ديمكدر حديث شريفده دعا بيورلمشدركه (اللهم اجعل رزق آل محمد فى الدنيا قوتا) بنم آلم يعنى اهل بيتمك رزق دنياسنى قوت ايله كه سدرمق مرتبه سى رزقله كفا قلندرديمك اولور (ربانى) ماضينك مذكر بدر وبنى كبى كه صبربنى تربيه ايلدى يعنى حق تعالى بنى صبر ايله تربيه ايلدى ديمكدر حق تعالى قولنى غنا ايله وفقر ايله وصحت ايله ومرض ايله تربيه ايلديكى اثر شريف (ع) غنى النفس يكفى النفس حتى يكفهما * بيتى شرحنده حرف راده بسط وافاده اولنمشدر (ترجمه) اديب ايتدى بنى دوران غنى ايتدى اياس جان * كفاف ايدوب قناعتكار مربى صبردر الآن

واحكمتنى من الايام تجربة * حتى نهيت الذى قد كان ينهانى

(احكمت) ماضى مؤنثدر محكم قيلدى ومتانت ويردى ديمكدر (ترجمه) بنى آزمايش ايام ايدويدر اعلم واحكم * بنى نهى ايدنى نهى ايلدم باحكمت يزدان

(نطق ديكر) لا تخضعن لمخلوق على طمع * فان ذلك وهن منك فى الدين

(لا تخضعن) نهى حاضر واخرنده نون تأكيد مشدده در تعريف خضوع بالتحرير ووقوع بولمشدر قالديكه ناسة خضوع ايلك ركوع اولمز زيرا ركوعده عبادت ايچون انحناى تسويه وحد مشروع قدر سكونت اعضا لازمدر اكر ركوعه قريب واكا مشابه اولور ديمزسه (مثلا) پادشاه حضورنده تعظيما قيام اولنور قيام صلاته مشابهة بولنمغله نهى اولنمز وابوين واستاد اوكنده رعايت ادب ايدوب تشهد قعودى كبى جلوس ايدن كمسنه نك تعظيمله

قعودى قعدۀ تحياته مثيل ايكن منهى اولمديغى شاهددركه الحماده دخى ايلديكارى تشديده متحمل محذور ومحظور يوقدر وبو بحث شيخ الشيوخ فاضل صاحب رسوخ ابن النابلسى مولانا عبد الغنى الدمشقى الصالحى جنابنك عقود اسمنده رساله سنده اولان شرح فقيرانه ده بسط اولنمشدر (نادره) ظالمه سرفرو ايلمك منهيدر لكن اودخى شرينى دفع ويا برظر يقله ظلمنى رفع ملاحظه سيله اولدقده وسيلۀ خير ايلمش اولور * اثرده كلمشدركه (انصر اخاك ظالما او مظلوما) يعنى دوستكه نصرت ايله ظالم ايسه ده مظلوم ايسه ده ديمكدر ظالمه اعانت نصيحت در فراغته سوقدر ديديلر (وهن) ضعفدر (ترجمه) سرفروايتمه كباره جرنفع ايچون صقين * آب رويك دوكمه سست اولور اساس قصر دين

واسترزق الله مما فى خزائنه * فانما الامر بين الكاف والنون

(استرزق) الف وزاى كسريله استفعالدن امردر (كاف ونون) ادات خلق اولان كن كلمه سندن كنايه دركه امردر (نكته) اصطلاح امامكاشيده دركه كن ارادۀ كاليه نك صورتيدركه كلمۀ حضرت تعبير اولنور آيت كريمه ده (انما قولنا لشئ اذا اردناه ان نقول له كن فيكون) وسورۀ يس آخرنده دخى واردر فاتمقام حق اولان اهل الله دخى تصرفلرنده كن مقامنده (بسم الله لا قوة الا بالله) ديدكارى آكهان اسرار ابرار ه آشكاره در (ترجمه) رزقكى هردم غنى رزاقدن ايله طلب * كاف ونون مفتاح كنز رزق عالمدرهمين

ان الذى انت ترجوه وتأمله * من البرية مسكين ابن مسكين

(مسكين) فقيردر لكن بعضيلرى فرق ايدوب فقير بلغه يه مالك يعنى كفاف معاش صاحبى اولان كمسنه در (اما مسكين) برنسنه سى اولميان كمسنه در * پس يونس لغوى قولنجه مسكين فقيردن احوج واشد الحالدر * امام نووى روضه سنده ديركه فقير مالى اولميوب وحين احتياجده مدار معاش اوله جق قدر كسبه دخى قادر اولميه ومسكين مالى اولميوب لكن وقت حاجتده كسبه قادر اوله اما كسبى ضرورتنه وفا ايلميه پس فقير مسكيندن اسوء الحال اولمش اولور وصحيح دخى بودر ابو اسحق مروزى عكس قضيه ايلدى حديثده كلمشدركه مسكين دكلدر اوكه بر وايكى لقمه يى رد ايده بلكه مسكين سؤال ايتمز احتياجى دخى معلوم دكلدركه بخشش وعطا اولنه وفقر ايله مسكنتك فرقى حرف الهاء آخرنده دخى كلور ومفعيل ومفعال صيغه سى تذكير وتأنيثده فعيل كبى يكساندر (ترجمه) اول كشى كيم اندن ايلرسين اميد انتفاع * اول حقيقتده فقير

ابن فقیردر بیل یقین

ما احسن الدین والدنیا اذا اجتمعا * لابارك الله فی الدنیا بلادین

(ما احسن) فعل تعجبدرکه نه کوزلدر (دین) ایله دنیانك جمعی یعنی (نعم المال الصالح للرجل الصالح) مفهوم منیجه شرع شریفه رعایتله آخرته نافع اموره موفق اوله رق غنی مسلم شاکر اولق فقیر شاکی اولمقدن خیرلیدر (لابارك الله) مبارك قیلمدی ودنیانك بلادین خیر و برکتی یوقدر واولمسون دیو دعاء علیهدر (ترجمه) دین ودنیا بربره جمع اولسه‌لر خوشدرولی * دینسز دنیاده یوق خیر خداوند معین

لوکان باللب یزداد اللبیب غنی * لکان کل لبیب مثل قارون

(لب) عقل (لبیب) عاقل (قارون) حضرت کلیم علیه سلام الرحیم زمان نبوتنده مالنك کثرتی سبب طرد ولعنتی اولان کمسنه‌نك اسمیدرکه (فخسفنا به وبداره الارض) مدلولیله یره کچمشدر ذکینك حذاقتی رزقنه محسوبدر دیو وارد اولان حدیث شریفه نظرله دیدیلرکه احمق وسعت دنیا ایله ممنون اولدیغی حیلهٔ عقلله جلب غنا ممکن اولمیوب محضا موهبهٔ الهیه اولدیغنی عاقل ادراك ایلسون ایچوندر والا دنیانك عندالخالق قدری یوقدر اولسه کافره ویرمزدی ویرسی مدار عقل دکادر دیو مقدما بعض محللرده دخی سبق ایلشیدی (ترجمه) عقلله ممکن اولیدی جلب دنیا وغنا * هر لبیب اولوردی البت مال قارونه قرین

لکنما الرزق بالمیزان من حکم * یعطی اللبیب ویعطی کل مأفون

(میزان) ترازودر تعریفی زیاده ونقصانی تمییز ایدن آلتدر انواعی واردر (میزان) آلتون وکش ایچون (وقبان) اثقال ایچوندرکه اون قبانی دیمور معربدر فارسیسی کپاندر (اصطرلاب) افلاك واوقاته خاصدر مرکبدر اسطر یونانیده ترازودر لاب آفتابدر انی ارسطو جام کیخسرویدن استخراج ایلمشدر او صطرلاب واسترلاب وسترلاب واسطرلاب وسطرلاب وصلاب وسلاب دخی لغتدر (ومسطر) مقادیر خطوط ایچون (وعروض) مقادیر شعر وحرکات اصوات ایچون اولوب (وزیج) میزان هندسه‌در وهندسه دخی اندازه‌دن مأخوذدر (وقرسطون) ومعربی قرسطون ترازوی حکمتدر (واندازه) که معربی هنداز در ترازوی قماشدر وپرستك وشاقول وشاقل وذراع بناکه معمار آرشونیدر (وقانون) دخی سریانیدن معرب مسطردر کرك کتاب وکرك جدول ایچون اولسون دیو مصنفك تحقیق ایدر * وقسطاس وقسطان وقسطری دخی مزبور

معناره کلور (حکم) حاکم مختارکه بودیارده مولی دیمور (مأفون) رأی وعقلی اولمیان کشی نادان کبی که افن وزن ومعناده محقدر (ترجمه) لیك رزقی بخش ایدر میزان شرع ایله کریم * حکمت ایله عاقل ونادان اولور قسمت قرین

(نطق آخر) **مالایکون فلایکون بحیلة * ابدا وماهو کائن سیکون**

بوبیتك مفهومی بودرکه رزقی وسائر امری اکرچه طلب ایله مأمورز (وابتغوا من فضل الله) طلبده دخی امتثال امر الهی ایچون اجر مقرردر لکن ینه (ع) ازل مقدر باری خدا کلور کورینور اراده جزئیه‌یی اقرار وصرفله مشغول اولوب ینه بخشایش خداوند حکیمه رضاداد اولمق لازمدر جبر متوسط اکرچه مسلك بعض کبار کرامدر لکن مسلك جبریه‌ده اولان جبر محض دکادرکه انك نتیجه‌سی تعطیلدر دیدیلر * حتی اراده یرینه اختیار تعبیری دخی تا دبا مختاردر جبر تعبیری اشاعت اهل عناد ایله شایع اولان امور مفتراتدندر جبر مخوف مراد دکادرکه حضرت مولوی دخی (ع) نیست جبر این معنی جباریست * بیورمزز را محض جبر حکم وعدل امثالی اسم شریفلرك تعطیلنی منتج اولور تعطیل اسما ایسه خلاف مسلکیدر بیهوده اسم حق تعالی ایچون یوقدر صراط مستقیم بودرکه احکام شرعیه واوامر الهیه مرعیه اولمق وجهی اوزره (قل کل من عندالله) مآلی ثابت اولوب مؤمن به اوله مطلوب اولان بورفتاردر کرك بوطوره جبر تسمیه اولنسون وکرکسه تسلیم ورضا تعبیر اولنسون بو بحث مقدما متعدد محللرده اشباع وبسط اولنمشدر ومستقل رساله‌مز دخی واردر (وبالله التوفیق والحمد لله علی التحقیق) (ترجمه) ازلده اولمیان حیله ایله اولمز * مقدر خیر وشر البته کائن

سیکون ماهو کائن فی وقته * واخو الجهالة متعب محزون

(اخو الجهاله) جهالت قرنداشی یعنی جاهل ونادان (متعب) افعالدن مفعولدر کندینی یورمش وزحمت چکمش (ترجمه) قریبا اوله وقتیله اولاجق * چکر زحمت همان نادان خاین

یسعی القوی فلاینال بسعیه * حظا ویحظی عاجز ومهین

(یحظی) دردنجی بابدن مضارعدر حرمت بولور ومنزلت صاحبی اولور (مهین) وزن ومعناده ضعیف وحقیر (ترجمه) قوی سعی ایله ایرشمز مرامنه * ضعیف اولور مراداته مقارن (نطق دیکر)

اذا المرء لم یرض ما امکنه * ولم یأت من امره ازینه

(ازين) زياده زينتلى ديمكدر بيتك مفهومى بيت ثانى يه مرهوندر (ترجمه) اكر ممكن اولانه راضى اولمزايسه برنادان * دخى خلق ومكاره له مزين اولمسه انسان

واعجب بالعجب فاقتاده * وتاه به التيه فاستحسنه

(اعجب) افعالدن ماضيدر بكندى وحظندن تعجب ايلدى ديمك عجب كندى كاريني وعقل ورأى وتدبيرني بكنمك كه قدما اساتذه تركيسى طكتى دربعض اشعارده طكمى واردر عجبمى معناسنه (اقتاد) افتعالدن ماضيدر چكلدى ويدلدى يعنى برقائدانى اقاده ايدوب اودخى قبول وطوعا اقياد ايلدى (تاه) ماضيدر حيران اولدى ديمكدر لازمدر (به) ايله متعدى اولوب حيرتده قودى ومتحير قيلدى ديمك اولور (تيه) فتحله كبردر وكسر ايله ناس حيران اوله جق قدر صحراى بى پايان وفاعلى تايه در كه وزن ومعناده حائر ووالهٔ يعنى متحير ديمكدر (ترجمه) بكنسه كنديني اولسه طريق عجبه هم سالك ■ اولوب سركشتهٔ كبرايتسه هر اطوارين استحسان

فدعه فقد ساء تدبيره * سيضحك يوما ويبكى سنه

(دع) فتحله امر حاضردر ترك ايله ديمك (ساء) بئس كبى فعل ذمدر (تدبير) بونده مطلقا رأى وفكردر لكن فى الاصل ديردن اولمغله عاقبت امرى ملاحظه ده استعمالى غالبدر مصيب ايسه مدبر ومخطى ايسه مدبر ديرلر مصرع ثانيده جمع ضدين واردر (سنه) فتحله ييلدر سال وحول وعام كبى اسملرى واردر اصلى سنهه جبهه وزننده در پس نقصانى هاء وواودر اصلى وسندر ديديلر وبوبيت سابقلرينه جوابدر (ترجمه) پس انى ترك ايدوب تدبيرينه هم اعتبار ايتمه * كه بر كون اولسه ده خندان نيجه دم اوله كريان (نطق آخر)

عدعن نفسك الحياء وصنها * ولوق الدنيا ولا تأمننها

(عد) عدددن امردر اوّلنكى يادن اولمغله مضارعى تعددن تاسقوطيله آخرى اسكان اولنوب تحريكى لازم كلمكله اخف اولان فتحه ايله عد ديديلرسن صاى يعنى فرض ايله وظن ايله اويله بيل ديمك (صن) صيانتدن امردر (توق) قيد ووقايتدن تفعلك امريدر پرهيزكار اول ديمك (لاتأمن) نهى حاضر وآخرنده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (ترجمه) حيابي ذاتكه پيرايه بيل سن * امين اولمه صقين مكر جهاندن

انما جمّتها لتستقبل الموت * وادخلتها التخرج عنها

(لتستقبل) لام مكسور حرف جر (وان) ناصبهٔ مصدريه مقدردر (لتخرج) لامى

ونصبي وجه مذكور اوزره در وضمير بارزلر دنيايه عائدلردر (ترجمه) جهانه موتى استقباله كلدك * دخولك هم خروج ايچوندراندن

سوف يبقى الحديث بعدك فانظر * اى احدوثة تحب فكنها

(احدوثه) خبرويريلان امركه سؤال اولنوب اكا ويريلان جوابك حاوى اولديغى واقعه معناسنه كه حوادث روزكاردير لراحاديثك مفرديدر لكن صكره احاديث حديثك دخى جمعى قيلندى (مأل نظم) سندن صكره كلامك باقى اولور عبرت ايله نظر ايدوب سكا نافع اولمسنى سوديكك كلامى سويله كه سنك عقبكده سنى خير ايله ياد ايلمكه سبب اوله ديمكدر پس شارح بى پرهيزدخى بوچند بيت ناچيزى تبركا ياد كار احبا وبركذار املا ايلدى (كفته) رزين نسبت خواجه امينم * رهين منت خواجه امينم ■ مراد خلق ايدرسه حق مطيعم * مريد خدمت خواجه امينم اكرچه طفل وقتم پيرده هرم * طفيلى رأفت خواجه امينم * سبقخوان مكتب فيضنده كوكام * كه طفل همت خواجه امينم * امان حقده يم وضع جهاندن * ضمين ذمت خواجه امينم * حقيرى قيلدى حق بى فاقه صد شكر * غنى نعمت خواجه امينم * معالى مسندنده اهل مجدم ■ حقير عزت خواجه امينم * ره بى صيت يكدسته روانم ■ مجيب دعوت خواجه امينم * مكانمدر كين مأمن كزن * مكين مكنت خواجه امينم * سليمان اسمم امابر جهتدن * سمى حضرت خواجه امينم (منقبه) سردار ابرار وسردار اخيار * جناب احمد مختار * عليه وعلى آله صلوات الستار * حضرتلرى تبوك غزاسنده صلاة عصرى ادا ايلدكده بوابكى بيتى هاتفدن استماع ايلديلر (عربيه) فوارس هيجاء اذا اليوم ايوم ■ رهبان ظلماء اذا الليل اليل * رجال محاريب وحرب فكسبهم * لداريهم اعمالهم والتغلغل * پس اصحاب كرامه خطاب بيورديلركه بوشعرك قائلى قرنداشم خضردر (خواجه محمد پارساى نقشبندى فصل الخطابنده بيورركه بن بوشعرى بركتاب ظهرنه يازمشيدم ملاقاتمزده حضرت خضر آكا نظر ايلدكده تبسم ايدوب ناس ايچنده كلام نيجه باقى قالورمش ديو بيورديلر عليه السلام (ترجمه) قالور باقى كلامك زنده نام اول * سكا رحمت ديه آنى ايشيدن (نطق اخر)

دنيا تحول باهلها * فى كل يوم مرتين

(تحول) مضارع مؤنثدر بعده باآنك تعديه سنه سببدر پس دوندوردى كدر تبديل وتغييردن كنايه در (ترجمه) بودوران دوندرر اهل فنايى * بهر روز ايكى كره تا ازلدن

فغدوها لتجمع * ورواحها لشتات بين

(غدوّ) زوالدن اوّل (تجمع) برکمك بربره کلمك (رواح) زوالدنصکره (شتات) تفرق یعنی طاغلمق (ترجمه) صباحدنصکره جمعیت ایچوندر * زوالدنصکره فرقت بربرندن (نطق آخر)

هذا زمان لیس اخوانه * یاایها المرء باخوان

(ترجمه) یوق بو آخر زمانده هیچ اخوان * ای برادر کرلکسکا اخوان

اخوانه کلهم ظالم * لهم لسانان ووجهان

(ترجمه) هب منافق برادران ظالم * ایکی دیل ایکی یوزلی اهل زمان

یلقاك بالبشر وفی قلبه * داء یواریه بکتمان

(بشر) کسر باایله خوشلقاوکولج یوزلی اولوب سرور وبهجت کوسترمك (یواری) مفاعله دن مضارعدر ستر ایدر دیمك (کتمان) کسر ایله کتم کبی مصدردر (ترجمه) خوشلقا صورتا صحیح محب * سیرتی علت عداوته کان

حتی اذا ما غبت عن عینه * رماك بالزور وبهتان

غبت کسر ایله ماضی مخاطب (رماك) ماضیدر لکن اذانك معناسنی تصحیح ایچون یرمیك معناسی ویریلوب ورمیدن دخی (یرمون المحصنات) دلالتیله شتم وافترا مراد اولنور (زور) کذب که لفظ کریمدر از جمله فرقانده (والذین لایشهدون الزور) کلمشدرکه شهادت کاذبه ایله افترا ایدر دیمك اولور (بهتان) عطف تفسیردر بودخی لفظ قرآنیدر بالبهتان ایکن وزن ایچون تجرید اولندی (ترجمه) غائب اولسك اکرکه برلحظه * ایده لر کوز کوره سکا بهتان

هذا زمان هکذا اهله * بالود لا یصدقك اثنان

(یصدق) افعالدن مضارع تفعیل معناسنه یعنی قول وفعلده سنی تصدیق ایدر محب تام دیمکدر کاف مفعول ضمیری وفاعلی ظاهردر (ترجمه) اشته وقت اشته اهلی هب فاسد * یوقدر ایکی محب صادق جان

یاایهذا المرء کن مفردا * دهرك لا تأنس بانسان

منادایه ای دخولی وهاء تنبیه دخی پیرواولق اکثردر وذا اشارت دخی تأکیدا ثالث اولمق نادر اولور (مفرد) افعالدندر فاعل اولورسه کندینی تنها ایلمکله توحد ایدوب (السلامة فی الوحدة) مسلکنه سالك اولان کس واکر مفعول اولورسه مطلقا فرید ووحیدکه من طرف الله مظهر توفیق اولوب خفیف الحاذ اولان کسنه در (دهرك) فی دهرك معناسنه روزکارکده دیمکدر (انسان)

اسم جنسدر واحدی انسی کسر ایله دروانك جمعی اناسی در فتح وشد ایله وانس کسر ایله وانس فتحتین ایله وانیس وناس انسانك جمعیدر استعمالی بلا لامدر الناس دیمزمکر شاذ اوله واناس ضمله انسان معناسنه در بوتفصیل ضریر زیدانی بیانیدر (راشحه) اکرچه نکاح وتزوج سنت سنیهٔ احمدیه در لکن زمانمزده ترکی اولادر زیرا کسبه رغبت وحرص وطمعه همت وحلالی حرامدن تمییزده عدم قابلیت پیدا اولورپس تأهله بوصورتده تجرد ترجیح اولنور که شافعیه دخی اکا قائللردر وصاحب کشاف که فروعده حنفیدر ترك تزوج بووجهله اولورسه واجب وعزوبت وتجرد حلالدر دیدی (جوان وپیرکه دربند مال وفرزندند * نه عاقلندکه طفلان ناخردمندند) اثرده وارداولدیکه تحصیل معاش صورت معصیته منحصر اولدیغی زمان کلدکده عزوبت حلال اولور بعض بدویلر دیرلرکه (التزوّج فرح شهر والتزام مهر وغم دهر) مریدلرك بری مرشدندن تزوّج امرنده استیذان ایلدکده (ان الله تعالی فرد یحب الفرد) دیوب تفرد ایله امر ایلدی وبالاده (ع) دلیلك ان الفقر خیر من الغنی * بیتنك سابقنده ولاحقنده حرف الراده افاده اولنمشدر فلله الحمد والمنه (الشیخ سلیمان) ١١٣١ تاریخ ولادتم اولوب بوتاریخه دك ثروت طبیعت وثورت بشریت کانون نفسانیتده منطفی ومرتکباتدن پرهیزایله اولدیغم خانهٔ بیتمده فرید ووحید مظهر لطف خفی اولمقده یم قالدیکه فضائل ازدواج عبدفقیرده اولان موانعدن اقلدر هرکس کندی حالنه غیریدن زیاده واقفدر والله تعالی اعلم وبوبحث عظیم قطب ازنیقی زاده نك مرشد المتأهلین نام اثرینی ترجمه مزده بسط اولنمشدر ▪ رحمة الله علیهم اجمعین (ترجمه) انس حق قیل قارشمه انسانه * قیله توفیق حق رفیق همان (نطق دیکر)

لا یأمن علی النساء اخ اخا * مافی الرجال علی النساء امین

(لا یأمن) نهی غائب امین اولمسون نعونون تشدید لاحق اولدقده البته دیو تأکید مآل ایدر (اخ) فاعلدر تأمن دخی نسخه در دیدیلر لکن اخ رفعله در تصحیحی کافی موجب اولور (منقبه) اصحاب کرامدن عبدالله بن رواحه زوجهٔ منکوحه سندن کیزلی جاریه سنه احیانا قربان ایلدیکنی ایکی دفعه کوروب بعده مؤاخذه ایلدکده انکار ایلدی زوجه سی دخی تلاوت ایدرسن اعتماد ایدرم دیدکده خاطرنده بولنان اشعاردن برقاچ بیت عربی انشاد ایلدکده خاتون آنی قرآن کریمدن ظن ایدوب سن صادقسین کوزلرم کاذبدر دیو حلالندن

استدلال ايلدىيكنى حضور حضرتده حكايت ايلدكده نيجه مدت خنده يه وسيله اولديغنى طارد الهموم نامنده مجموعه صاحبى استيعابدن نقل ايدر (ترجمه) امين اوله برادر زنده اخدن * نه آن مردان اوله انلردن آمن

كل الرجال وان تعفف جهده * لابد ان بنظرة سيخون

(ان) وصليه (تعفف) عفتدن تكلف بابنك ماضيسيدر حرامدن كف نفسه عفت دينور نظوبه ديمش * ليس الظريف بكامل فى ظرفه * حتى يكون عن الحرام عفيفا * فاذا تعفف عن محارم ربه * فهنالك يدعى فى الانام ظريفا (ان) مفتوحه انه دن مخفف وضمير شان ساقطدر (بنظرة) تنوين وحدت ايچون اولورسه بركره باقق خيانت وجنايت اولمز كه نظرهٔ اولى حقدر لكن تنويعه حمل اولنسه بنظر متنوع يعنى خيل كونا كونله نكاه انداز رغبت شهوت اولق (خائنة الاعين) ايچون دركار درديمكدر (ترجمه) اكر مرد ايتسه بيك جهد ايله عفت * يساغ اولمز كوزه دير نفس خاين

والقبر اوفى من وثقت بعهده * ما للنساء سوى القبور حصون

(اوفى) خبردر وه ضافدر (وثقت) ماضى مخاطبدر اعتماد ايلدك ديمك (عهد) پيمان (حصون) ضمله جمعدر مفردى حصن قلعه در دز فارسيدر (ترجمه) مقابر عهده هر شيدن وفادار * مر اقد درز نانه حصن ضامن (نطق اخر)

لئن حلفت لا ينقض النأى عهدها * فليس لمخضوب البنان يمين

(حلفت) مهمله ايلهدر ماضى مؤنث (لا ينقض) نفى استقبال (النأى) بعد كه تركجه اوزاق وايراق ديرلر لعن مراددر (مخضوب) بويالى وبونده حنالى كه قنا يافش (بنان) پارمق اوجى مضاف اليه در (يمين) بونده قسمدر كه سوكند فارسى وآند تركيدر بشانه نظرله توريه ده ايهام واز ايهام يوقدر يعنى حنا كار اقدهانلر يمينى شمالدن فرق ايلمزلر پس سوكند خوار اولسه بعد انلرك عهدلر ينى شكست ايلمز اللهم انلر جنايتله مظهر لعن اولمغله نقض عهد لازم كلمز كه انلرك اصلنده اندن تحاشيلرى يوقدر ياخود قسم ايلكله امرلرى يدلرنده دكل كه عقدلرى منتقض اوله مكر كه نعوذ بالله كلمهٔ مخشيه صادر اوله كه شايد نقضى موجب اولوب تجديدين لازم كله (ترجمه) زن قسم ايتكله عهدين ايلمز اشكسته بعد * اعتماد ايتمه محنا بنجه ايچون يوق يمين

فان هى اعطتك الليان فانها * لغيرك من خلانها ستلين

(اعطت) ماضى مؤنث (ليان) فتحله وتحتيه ايله ملايمت وملاينت يومشاقلق

يعنى حسن خلق (خلان) ضم وشد ايله جمعدر اخلاء كبى ومفردلرى خليلدر وزن ومعناده صديق كه دوست (يلين) مضارع (ترجمه) كرملايم اولسه سن اوله اووضعه دلفريب * ديكر احبابه دخى ايدر اومشربدرهمين

تمتع بها ما ساعفتك ولا يكن * عليك شجى فى الصدر حين تبين

(تمتع) تفعلدن امردر (ما) دواميه (ساعفت) مفاعله دن مساعده وقريب معناسنه ماضى مؤنث كه ديمشلر * بشرى لك ان ساعفت الاقدار (شجى) ماضيدر مصدرى شجو اندوه كه شاعر ديمش شجو حساده وغيظ عداه ان يرى مبصر ويسمع واع (يبين) مضارع مخاطبدر فاعلى انت در يعنى اكرسن يبونت ايدوب ميانه يه فرقت وهجران تخلل ايدرسه ديمكدر (ترجمه) سن صفاكى كور سكا قريبنى اولدقچه ليك * صقمه اولوردلحزين فرقت اولورسه كرقرين (نطق ديكر)

قالوا حبيبك دان منك مقترب * وانت ذووله فى الحب حيرانا

حبيبدن مراد محبوب حقيقيدر (دان) اصلى دانى قريب معناسنه در الكيس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت ذل معناسنه دكلدر (مقترب) قربدن افتعالك فاعليدر متقرب معناسنه در (نحن اقرب اليه من حبل الوريد) مآلنده اولان قرب مراد اوله (وله) فتحتين ايله حيرتدر محبتك شديدى عشق وانكدخى اشدى هيمان واندن دخى افراطى ولهدر وترتيب ديكرلهدخى يازديلر حاصلى فرقلرى خفيدر لكن بونده البته محبتك وله وحيرت مرداديدر ديمك كركدركه معنى مؤسس اوله (ترجمه) ديديلر كيم حبيبك سكا سندن اقرب اولمشكن * انك عشقندن اولورسين مجبد رواله وحيران

فقلت قد يحمل الماء الطهور على * ظهر البعير ويسرى وهو ظمأن

(يحمل) مضارع مجهولدر (طهور) فتحله درمبالغه ايله پاك ديمك (بعير) دوه كرك ماده كرك نر (يسرى) سار يسير مادهسنى قلب ايدوب سرى يسرى اولمشدر ديدلر حتى اندن مخفف اذا يسر بحثى بالاده حرف الحاده ولا تك عريضا بيننده مبسوطدر (ظمأن) معجمه ايله لفظ كريمدر وزن ومعناده عطشاندر (ترجمه) ديديم بن آب پاكى اشتر انه ايليوب تحميل * ايدر سيران اما تشنه در سيراولماز اول حيوانك (نطق آخر)

انا لنعزيك لا انا على ثقة * من الحياة ولكن سنة الدين

بو شعر جناب فاروقه تعزيتدر (نعزى) تعزيتدن مضارع متكلم (ترجمه)

تعزيه‌يه مساكه حياته اعتماد مدن دكل * كيمسه قالمز بونده لكن تعزيت مسنون دين

فلا المعزى بباق بعد ميته * ولا المعزى ولو عاشا الى حين

(معزى) برى فتح زاى ايله بيت سابقده اولان فعلدن مفعول كه صاحب ميتدر وايكنجى كسر ايله بنه اول ماده دن فاعلدر (عاشا) تثنيهٔ ماضيدر (الى حين) الى ماشاء الله ديمك كه يس شريفده دخى (متاعا الى حين) وارد اولدى (مسئله) اوچ كون خانه‌سنده تعزيت ايچون تهنيت كبى توقف ايلمكده رخصت جواز واردر لكن تركى احسندر مكروه دكلدر صلحايى جمع ايدوب قرآت قراءن اولنمق مع الكراهة جائزدر (ترجمه) صاحب الميت دخى باقى دكلدر دهرده * تعزيت كارى ايله فانى اولور چوق نچمدين (بيت)

يا قوم لا ترغبوا فى غربة ابدا * ان الغريب غريب حيث ما كان

اصلى قومى در يا ساقط اولوب كسره دلالت ايدر رغبت ايله غربت ميانده جناس مقلوب واردر (كانا) الفى نونك حركه‌سى اشباع وزن ايچون مددر (ترجمه) سز غربته رغبت صقين ايتمك غرابت بونده كيم * غربت كورر اولان غريب اولسه ده كر اهل وطن (نطق)

لولا الذين لهم ورد يقومونا * وآخرون لهم سرد يصومونا

(لولا) ثانيك منعى ايچوندر اولك وجودندن اوتورى مثلا (لولا على لهلك عمر) كلامنده عليك انده وجودى ايچون عمر لك هلاكى ممتنع اولدى وبونده ثانى بيت آتيده در بعض محلارده هلا معناسنه يعنى تحضيض ايچون كاور (ورد) نوبت وحزب معناسنه درورد وورد كلمه‌لرى منبع مائه حضور معناسنه دركه (ولما ورد ماء مدين فارسلوا واردهم فادلى دلوه) وارد اولدى (حتى يصدر الرعاء) شهادتيله منبعدن مقام اوّلنه مروزه صدر دينوركه ورود لك ضديدر وبو امرده نوبته دخى رعايت اولنور پس مؤمن سالك وقت مخصوصده جلب خير ويا سلب ضر ايچون انابيب منبع فيض اولان ذكر وصلاة وقراءتدن معتاد ايلديكى وظيفهٔ معينه امثالنه اطلاق مجازا اولور كه تشبيه طريقيله در اما عرب وظائف معتادهٔ موقتهٔ قرآنيه وصلاتيه‌يى انجق حزب ويا ورد تعبيرلريله فهم ايلدكلرينه نظرله اطلاقات قديمهٔ اسلاميه قبيلندن اولمغله اصطلاح اولور قالديكه اوراد واحزاب جمع اولنوب وظيفهٔ معينه قيلنمغه حاجت نددن مس ايلديكى معانئ حزب ايله معاعينيه سهيليه شرحى مقدمه‌سندن مبيندر (سرد) شئ معدودى دربى يعنى

برى برى اردنجه بولنمق كه ضدى فرددر مثلا اشهر حرمده رجب فرددر ذوالقعده ذوالحجه محرم سرددرد برلر بو محلده صوم وصال مراد اوله (ترجمه) اولمسيدى ورد ايله هر كيجه قائم قائمان * اتصال روز ايله اولماسه صوم صائمان

لدكدكت ارضكم من تحتكم سحرا * لانكم قوم سوء ما تطيعونا

(لدكدكت) ماضى مؤنثدر (تزلزلت) معناسنه يعنى صارصيلور وصاللنور (سحرا) فتحتين ايله در تنوين تنكير ايچون لا على التعيين بر سحر اوله دوشر * پس سزلر دخى خسف اولور سز ديمك (ترجمه) عاقبت ايلر تزلزل بر سحر شايد زمين قوم عاصى سز اودر زيرا سزه لايق اولان (نطق ديكر)

اتانى يهددنى بالنجوم * وما هو من شرها كائن

(يهدد) تفعيلدن مضارعدر قورخودرديمكدر (نجوم) نجمك جمعى مضافى محذوفدر يعنى مدلول النجوم يا خود بمقتضى فنها ديمكدر شردن مراد قرانات مقتضاى فن اوزره دلالت ايلديكى نحساندر (ترجمه) بنى كلدى منجم قيلدى تهديد * ديدى نحس نجوم البته كائن

ذنوبى اخاف فاما القران * فانى من شرها آمن

(قران) كتاب وزننده دردائره بروجدن بر نقطه ده ايكى كوكبك اجتماعنه قران دير لر * قالديكه تأثيرات كواكب انلرده ودايعدر آتشده حرقت اولديغى كبى بنه فاعل حقيقى خالقدر اوائل دوانده اسبوعيه قصيده سنده بو بحث شرح وايراد اولنمشدر (آمن) امين معناسنه در كه امن دخى نسخه در (مآل) بيتده بن نجومدن امينم يوردقلرى بودركه اهل الله بر درجه يه دك سالك اولور كه كواكب مؤثره وغيريدن مصون اولور اصحابدن بعضيلرى زهرى نوش ايدوب تأثير ايلديكى مرويدر * شارح فقيرلك وقتمزده كلغنه وفرونه داخل اولمش سيد وغير سيد كمسنه‌لر كورمشمدر عرقنالك اولمقدن غيرى اثرى روغاد كل ايدى حضرت خالقه منتسب اولنلر تسلط مخلوقدن تحاشى ايلمزلر (ترجمه) ديدم خوفم بنم واردر كنهدن قران نجمدن بن اولدم آمن (بيت)

تفأل بما تهوى تكن فلقلما * يقال لشئ كان الا تكونا

(تفأل) فال ماده‌سندن تفعل بابنك امريدر تهوى مضارع مخاطب (تكون) باب مز بوردن ماضيدر الفى اشباع فتحه دن تكون ايدر (فائده) شهاب بلنسية بيضاويده فتاواى صوفيه دن اودخى روضهٔ زندوستيدن نقل ايدر حضرت مرتضادن كرم الله وجهه مرويدركه كتاب اللهدن فال مراد ايلدكده بدى كره

اخلاص شریف واوج کره بودعایی اوقیه (اللهم بکتابك تفاءلت وعلیك توکلت اللهم ارنی فی کتابك ما هو المکتوب فی سرك المکنون من غیبك) صکره فتح ایدوب اول صحیفه یه نظر ایلیه وبو امر فالده اذن وفضلك دخی مدخل عظیمی واردر اذ نلری اولیا انلر بوفقیردن اجازتله کلام قدیمدن فال ایده لر (ترجمه) فال خیر ایله مراملك قیل بیان * اولدی دیمکله اولور مطلب عیان (نطق)

نحن الکرام بنو الکرام * وطفلنا فی المهد یکنی

(یکنی) افعالدن مضارع مجهول که کنیه وضع وعطا اولنور دیمکدر (لازمه) کنیه اعلام اقسامندندر شیخ رضی الدین علیه الرحمة والرضوان اعلامی اوزره علم اوچ قسمدر * اکر انکله مدح ویاذم قصد اولنمزسه اسمدر زید وعمر وکبی اکر اول ایکیدن بری مقصود ایسه اکا لقب دیرلر مخالص شعرا مدایح قبیلندندر مسالب دخی انك ضدیدر که اطلاقیله ذم مراد ایدرلر وا کر اب وام وابن وبنت بودرت لفظك بریله مصدر اولورسه کنیه در ابوبکر ام الکرام ابن شریف بنت وردان کبی پس لقبدن فرقی معنویدر که کنیه ده قصد مدح وذم یوقدر انجق تعظیم مراد اولنور که اسمی زبانزد اولمقدن صیانت ایچوندر وبرا بعض نفوس اسمیله خطابدن دلکیر اولور * دیمه مضاف اولان القابدن بعض مالکیه منع ایلدیلر مثلا اسعد الدین کبی لکن شهاب مصری ریحانه سنده تزییف ایدوب تقی الدین ماده سنده مفصلا جواب ویرمشدر وبعضیلره صباوتده تفألا کنیه تعیین ایدرلر که بمشیئته تعالی معمر اولوب بو اسمده بر ولدی ظهور ایلیه دیو خیر قصد اولنور ومصرده سادات وفائیه شاذلیه دن تعیین ایلدکلری کنیه لك دار سنده خیر در کبی مأمول اولدیغی لواقح امام شعرانیسنده مذکوردر (ترجمه) بز کریم ابن کریمز آفرینشدن همان * کنیه ایله طفلز کهواره دن بولقدمشان

انا اذا قعد اللئام * علی بساط العز قمنا

بساط) دوشمه نهالی کبی شادروان دخی دیرو ترکه بوصاتدر اضافتی بیانیه در (ترجمه) بستر عزه اولنجه واصل اصناف لئام * بز ایدوب ترك وطن هجرت بره اولور مکان (معما)

الا اخذ وعد موسی مرتین * وضع اصل الطبائع تحت ذین

اسم شریف نبوی اولان (محمد) لفظ الجد ایچون انشاد اولنان معمادر (وعد موسی) کلیم الله علیه السلام که (اذ واعدنا موسی اربعین لیلة) کریمه سی حاوی اولدیغی وعده حز ادادر (مرتین) تعبیریله ایکی وعده مراد اولنور (اصل طبائع)

(عند الحکماء) طبایع درتدر صفرا سودا دم بلغمدر انلرك اصللری عناصردر که آب آتش باد خاك درتدر استقسات وامهات دخی دینور وطبایعدن دخی امزجهٔ اربعه حاصل اولور که برودت حرارت رطوبت یبوستدر اصلك طبایعه اضافتی بیانیه اولمق ظاهر وبمعنی اللام اولسه دخی لطفی باهردر (ذین) ذاك تثنیه سنك حالت نصبیدر هاایله هذین دخی دینور اول وعده وباره اشاره در (ترجمه) اخذ ایدوب وعد کلیمی ایکی کره صای همان * صکره هم اصل طبایعی چار درضم ایت عیان

وسکة خان شطرنج نخذها * وادرج بین ذین المدرجین

(سکه) زقاق در مراد شطرنجك طولا وعرضا سکز خانه سنك هر بریدر که سکزی برسکه دربس سکز مراددر (خان) سرای عالی که خانهٔ شاه ویا ارادهٔ حال ایله شاه مقصوددر (شطرنج) کسر معجمه ایله ومهمله نرك اولی ساکن ایکنجی مفتوح بعده نون وآخری جیمدر معربدر فارسیده اولی فتحله دروشرح برده ده ابن هشام قرطعب وزننه ملحقدر دیدی لکن اصلی شدرنج ویا صدرنك ویاشدرنك یا خود سترنك ویا ششرنکدر رستهٔ الوان معناسنه صفدی دیر که لفظنده ایکی لغت واردر (شطر) معجمه ایله ویا مهمله ایله در ششرنك یعنی التی نوع افراد آلاتی واردر شاه ١ فرز ٢ فرس ٣ فیل ٤ رخ ٥ بیدق ٦ بیاض اسلامی یه سیاه کافری یه مشابهدر واضعی صصه بن داهر نام حکیم هندی بو ترتیبی پادشاه وقته عرض وترغیب ایلدکده مقبول همایون اولوب مقابله سنده مطلوبی وعد اولندی حکیم دخی اوتوز ایکی خانه سندن اولکی خانه یه بر درهم وایکنجی یه ایکی واوچنجیه درت درهم وضعیله حاصل تضعیف مطلوبمدر دیمشیدی استصغار اولنوب بعد الحساب دولتنده اولان دراهم جمع اولسه وفا ایلمدیکی تفهیم طبع شاهی اولندقده مات اولوب تصنیفندن اقتراحی دخی عجیب اولمغله کتب تواریخه قید اولندی مذهب قدریه اوزره وضع اولنوب نرد شیر جبر اوزره مرتبدر عجایب المقدور صاحبی دیر که بو تفصیل شطرنج صغیردر که رساله سی واردر لکن مجلس تیموره ده بر شطرنج کبیر کوردم عرضی اون خانه وطولی یکرمی بر که اولوب ناقه وغزال دخی اجارنده زیاده ایدی دیمشدر * انظر الی لاعب الشطرنج یجمعها * مغالبا ثم بعد الجمع یرمیها * کالمرء یحرص فی الدنیا ویجمعها * حتی اذا مات خلاها وما فیها (ادرج) افعالدن امر در (مدرجین) امر مزبور ماده سندن مفعولك تثنیه سی (یعنی) وعد موسی علیه السلام اولان فرق که بوندمیم مراددر مرتین ایله جمیم

دخی اعتبار اولنور اصل طبائع ایله که درتدر دال قصد اولنور وشطرنجك شاه خانه‌لریکه برصره سید رسکزدر ح اشارتیدر پس ایکی میم وبر دال وبر حاکه میانلرینه ادراج اولنوب ترتیب انسب ایله م ح م د حاصل اولوب اسم لطیف محمد نمایان اولور ویا عددلری جمع اولسه طقسان ایکی ایدر اسم مشار الیه عددیدرکه بینه سی اسلامدر (ترجمه) نطع شطرنجك صف شاهیسین آل اولدرسکز * ایکی مأخوذلك میانن جای ایدوب ایله بیان

فذلك اسم من یهواه قلبی * وقلب جمیع من فی الخافقین

(یهواه) اکا هوادار اولور * یعنی تعشق ایدر دیمك که مراد دینی قبول ایله امتی اولقدر (قلب) فاعلدر وقلب ثانی اکا معطوفدر (خافقین) مشرق ومغربدر سبب تسمیه قریبا یازلدی (ترجمه) نام پاکیدر رسول اکرمك اول اسم کیم * تابم بن آکه امت اولدی هب خلق جهان (سانحه) بر بیت ارجوزه‌دن مجموع الفاظ مطلوبه واسماء محبوبه استخراجی ترادف وانتقاد طریقیله ممکن اولدیغی تمثیل ضمننده بو بیت فقیرانه‌یی انشاد ایلمشیدم (معما) کسب کمال ایله او خورشید لطافتدن چوماه * سرتا قدم هر عضو ینه عاشق طو بنجه قیل نکاه (رجز)

فاطم ذات المجد والیقین * یا بنت خیر الناس اجمعین

سورهٔ دهره تعلق ایدن اشعاردندرکه متعدد محلرده دخی بسط اولندی (فاطم) اصلنده منادای مفرد معرفه اولوب یا فاطمة مبنیدر ذکری کذار ایلدیکی اوزره ترخیم وبرای وزن قصر اولنوب وسط کلمه اولان میم فتحه سیله قالمشدرکه صاحب ده یا صاح دینور (ترجمه) فاطمه ای ذات امجاد ویقین * دختر خیر الوراسین ای بهین

اماترین البائس المسکین * قد قام بالباب له حنین

اشعار عربده اکثریا سباق وسیاق اطرادی غلبه ایلمشدر (مثلا) بونده مسکین مفرد اولوب بائسك اعرابنه تبعیتله منصوب اولمق اقتضا ایدردی لکن حرف اخیرلر کسر اوزره بولنمغله خلاف قاعده اوزره تمشیتله حنین مبتدا ایکن کسره یه ضرورة واطرادا عدول اولندی العهدة علی الراوی یاخود تنکیر وزن طرفندن تغافل ایله جمله سنی سا کنا ادا ایلسه‌لر دخی خوشدر دیدیلر (اما) مفتوحا همزهٔ استفهام وما نافیه‌در (تری) مضارع مخاطب ونون مخففه تأکیدیه‌در (بائس) صاحب شدت ومضطرب دیمکدر (حنین) انفظ ومعناده انین یعنی ایکلمك (ترجمه) باقدکی فقر ایله شدت رهین * کلدی قابویه ایدر آه وانین

یدعو الی الله ویستکین * یشکو الینا جائعا حزین

(یستکین) استفعالدن مضارعدر سکونت عرض ایدوب مسکنت وتذلل ایله مرحمت امید ایدر (ترجمه) شیئاً لله دیرکه اولمش مستکین * آجلغن عرض ایلمش مرد حزین

کل امرئ بکسبه رهین * وفاعل الخیرات مستدین

(کل امرئ بما کسب رهین) کریمه‌سندن اقتباس اولنمشدر (رهین) مرهون یعنی مربوط ومحبوس دیمکدر (مستدین) فتحله دین ماده‌سندن استفعالك فاعلیدر (ترجمه) هرکس اولور کندی کسبینه قرین * خیر ایدن قول حقه اولور مستدین.

موعده فی جنة علیین * حرمها الله علی الضنین

(موعد) اسم مکاندر یعنی قول ایشلدیکی حسنیاتك جزا ومکافاتنی مشاهده محلی دیمکدر (علیین) جمعدر علی مفردیدر ضم مهمله وفتح وشد تحتیه ایله تصغیردر مکبری علی فعیل صیغه‌سنده‌در حضرت ناظمك اسمیدر یك عالی دیمکدر بردخی مبالغه مراد اولنوب تصغیر اولندیکه تصغیر بعض احیانده تکبیر وتعظیم ایچوندر ترکیده دخی برکوزل مصحفجق دینور قطعه‌سی مضبوط وحفظی آسان دیمکدر (القصه) اول مصغرمز بور علی در جمع سالم قیلنوب رفعنده علیون ونصبنده وجرنده علیین اولورکه جنتك صفتیدر تعدی اعتباریله درکه حرف الالغده یازلمشدر (ضنین) معجمه ایله بخیلدر (ترجمه) وعده کاهی قصر جنات برین حق حرام ایتدی انی کیم ضنین

وللبخیل موقف حزین * تهوی به النار الی سجین

(تهوی) مضارع مؤنث نار جهنم که مؤنث سماعیدر مراد دوزخدرکه یدیدر (لها سبعة ابواب) کریمه‌سی ایله هر برینك بربابی واردر ١ جهنم ٢ سعیر ٣ سقر ٤ جحیم ٥ لظی ٦ حطمه ٧ هاویه انلرك اسماسیدر مسالك سیوطیده وغیریده مضبوطدر بعضیلر حطمه برنده سجین یازدیلر قاضیمیر دیرکه سجین دوزخده برچاهدر لکن صحیح بودرکه طباق زمینك یدنجیسیدر کتاب فجارك مخزنیدر (ترجمه) موقفی اولدی بخیلك هم مهین * نار ایدر جاین مکان سافلین

شرابه الحمیم والغسلین * یمکث فیه الدهر والسنین

(حمیم) ما حار (غسلین) قانلی وایرنلی صو (ترجمه) شربتی انك حمیم اولور همیم * ایده مکث انده نیجه ماه وسنین (ذیل) شعر مزبورك جوابی دخی حضرت

زهرانك بوايكى بيت ديرجزيدر * امرلنسمع يا ابن عم وطاعه * اطعمه ولا الى الساعه
ارجواذا شبعت ذا المجاعه * ان ادخل الخلد ولى شفاعه نطق

امن تذكر قوم غير ملعون * اصبحت مكتئبا تبكى لمحزون

(همزه) استفهاميه (تذكر) خاطره كتورمك كه ذكردندر ضمله محفوظاتنى استحضار معناسنه در جار ومجرور مصرع اخيرده اولان * اصبحت به متعلقدركه فعل ماضى مخاطبدر خطاب نفسه درسبب تأخيرى تخصيصه ياخود تذكر علت مزج اولمغله طبعا معلول اوزره مقدمدر (غير) قهستانى ديركه احسن اولان لام ايله الغير اولمامقدر زيرا اكا لام داخل اولماز دورضى دخى يازمشدر بونده قومك صفتيدر (ملعون) مطرود بعيد ديمكدر (مكتئبا) حزن معناسنه اولان كآبتدن افتعالك فاعليدر (لمحزون) ده لام حرف جردر تنوين تنكير ايچوندر (ترجمه) عجب ياد ايكه مى كالدى اوقوم ميمنت مشحون * كه غمناك اولوب آغلرسين ندندر اولمدك ممنون

امن تذكر اقوام ذوى سفه * يغشون بالظلم من يدعو الى الدين

(سفه) بيعقل بولنق سفاهت كبى (يغشون) مضارعدر ستر ايدرلر (يدعو) مفرددر (ترجمه) ياخود اول قوم بى ادراكى ياد ايتدك كه اول زمره * ايدرلر ظلم ايله اول دعوت دين ايدنى مغبون

لا ينتهون عن الفحشاء ما امروا * والعذر فيهم سبيل غير مأمون

(فحشا) قولا ويا فعلا قبيح اولان ماده (ما) دواميه در (امروا) بونده ماضى مجهولك جمع مذكريدر اجتناب ايله امر اولندقجه ديمكدر (عذر) توسيط معجمه ايله در (ترجمه) اطاعت ايلازلر نهى فحشياته انلر هيچ * اكر عذر ايتسه لر مقبول اولماز بر غريب افسون

الا يرون اقل الله خيرهمو * انا غضبنا لعثمان بن مظعون

(اقل الله) بد دعادر وقلت عدمدن كنايتدر يعنى مظهر خير اولمسونلر (غضبنا) دردنجى بابدن ماضينك نفس متكلميدر (عثمان بن مظعون) معجمه نك تقديميله در اصحاب كرامدن و كبار مهاجريندندر وحضرت پيغمبر عليه السلام ايله اخوت رضاعيه سى وار دروبر ريدروفاتنده بعد الغسل والتكفين * حضرت امام المسلمين عليه صلوات المعين تقبيل بيوروب سيرت حلبى تحريرى اوزره مبارك كوزلرندن خد بن عثمان اوزره ياش نازل اولدى بقيعده ابتدا دفن اولنان مهاجرى بودر كنيه سى ابو السائب ايدى اسلامه كلنلرك اون دردنجيسيدر جاهليتده دخى

كنديسنه تحريم خمر ايدنلردندر انك رحلتنده پيغمبر عليه السلام بر طاش ديك ديو بر كسنه يه امر بيوروب اول شخص طاشى احضار ايلدى لكن قالدروب ديكمك ممكن اولمدقده بالذات فخر كائنات عليه التحيات قالقوب ييكلرينى معادتله تحصير * وقوللرينى تشمير بيوروب طاشى قالدروب قوت نبوتله ديكدى وباش طرفى حفر اولنوب مبارك دست عنايتيله اول سنكى محلنه وضع وايستاده قيلدى * وبيورديكه قرندا شم عثمانك قبرينى بو علامتله ناسه اعلام قيلدم * پس معلوم اولديكه صاحبنى ناسك بيلمسى ايچون بر قبره طاش ديكمك سنتدر * واوج اوج طلوسى تراب اثناى دفنده ميتك قبرينه نشر وابراهيم عليه السلام دفن اولندقده قبرى اوزره صوتشار ايلدكلرى دخى اثرله ثابتدركه ابن ملك تفصيل ايلمشدر (ترجمه) خير قليل اولندى يارى باريله انلردن * چون ايتديلر بنى اغضاب براى زادۀ مظعون

اذ يلطمون ولا يخشون مقلته * طعنا دراكا وضربا غير موهون

(يلطمون) لطمه دن مضارعك جمعيدر لطم بر كسنه نك چهره سنه آوجيله ضرب بد ربالى دخى بردر حتى (من لم يؤدب الابوان ادبه الملوان) لفظ شريفى دلالتيله والدينى وفات ايدن كسنه يه لطيم وپدرى فوت اولسه يتيم ومادرى رحلت ايدن صبى عجى در (لا يخشون) خشيتدن مضارعك جمعيدر (مقله) ضمله كوزك سياهى ايله بياضى جمع اولان محلدر * لكن بونده عين معناسنه دركه ديمشلر (ع) (مزجت دما جرى من مقلة بدم) (دراك) كسر وتخفيفله پيدرپى يعنى بر برى اردنجه اولق كه تتابع ديرلر * واكثريا صوتده مستعملدر دراك الصوت بر برى اردنجه چاغرمق (موهون) وهندن مفعولدر ضعيف معناسنه (منقبه) مسلمانان مغلوب اولدقلرى ايامده عثمان بن مظعون حضرتلرينى وليد بن مغيره يانته دعوت وبوسببدن شركادن سلامت بولدى لكن اهل اسلام اضطراب تام اوزره اولدقلرينى كوردكده غيرت وحميتى تحريك ايدوب وليدى ترك ايلدى اول مجلسده شاعر نبوى لبيد بن ربيعه بو بيتى انشاد ايلدى (ألا كل شئ ما خلا الله باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * وابن مظعون دخى مصرع اولى تصديق ومصرع ثانيده توقف وبلكه تكذيب ايلدى * پس نزاع واقع اولوب بر جوان قرشى عثمانك بشره سنه بر طبانچه ايله ضرب ايدوب حتى شدت لطمه دن كوزينك اطرافى قراروب قان اوتوردى وليد ديديكه يا عثمان باصربه ضربك ضررى اولديمى عثمان دخى والله كوزلرم قطعا عارضه كدر كورمدى ديدى (ترجمه) طبانچه

اوردیلرپس چهره وچشمینه عثمانك * پیاپی طعن وضرب ایله ایدوب هرجانبن پرخون

فسوف تجزیهم ان لم تمت عجلا * کیلا بکیل جزاء غیر مغبون

(تجزی) جزاماده سندن مضارع ك متکلمی (تمت) دخی متکلمدر اصلی نموت در (عجل) تحریك ایله عجله در (مغبون) معجمه ایله مفعولدر بیع وشراده خسران واخذ وعطاده زیان کورمش که مراد جزاء وفاق ایله مقابله در (ترجمه) قریبا ایدرز بزده جزا کر عمر عزیز وارسه * مساوا اوزره کیم تا اولیه هرجانبی مغبون

او ینتهون عن الامر الذی وقعوا * فیه ویرضون منا بعد بالدون

(یرضون) دردنجی بابدن رضا ك جمعیدر اصلی یرضیون در (بعد) ضم اوزره مبنیدر قبل قطع الاضافه بعد الجزاء ایدی (دون) ضمله حقیردر که ترکجه آلچق دیرلر عالی وزیاده کبیر وعظیم وفوق لفظلرینك ضدی معناسنه کلور که بونده انلرك بزلره ایلدیکی غلبه دن دخی اشاغی انلر منهزم اولورلر دیمك (ترجمه) مکر ایده رجوع انلر غرور ناسزادن بس * رضا جویان اسلام اولهلر باسی کوناکون

ونمنع الضیم من یرجو ضیمتنا * بکل مطرد فی الکف مسنون

(نمنع) منعدن مضارع متکلم (ضیم) وزن ومعناده حیف که ظلمدر (مضیمت) ضیمدن جریمه وزننده مصدردر (مطرد) طاده شده ایله افتعالك فاعلیدر مراد بری برینه حرکت وجولانده مطابق اولان غزاتك قلجلریدر (مسنون) محددر یعنی کسکین بیلنمش قلجلر سن السیف احددن مأخوذدر (ترجمه) بزه قصدنه ظالم ایدنی منع ایلرز البت * اولوب ال برلکی تیغ الده غازیلر لهب عمون

ومن هفهات کان الملح خالطها * نشفی بها الداء من هام المجانین

(من هفهات) افعالدن مفعولك جمع مؤنثی کل اوزره معطوف (کان) حرف مشبهه بالفعل (نشفی) شفادن مضارع متکلم (هام) باش دپه سی تارکسر معناسنه (مجانین) مجنونك جمعیدر معارض اولان کفره مراددر (ترجمه) دخی کسکین قلجلر له نمك آلودایدی کویا * ایدوب تیمار انکله الینسام ایدرسر پرخون

حتی یقر رجال لاحلوم لهم * بعد الصعوبة بالاسماح واللین

(یقر) اقراردن مضارعدر (حلوم) وزن ومعناده عقوللر مفردی حلم عقلدر (صعوبت) سرکشلك که ضدی سهولتدر (اسماح) سماحتدن افعال کبی مصدردر

(لین) کسر ایله ملاینت وملایمتدر (ترجمه) ایده اقرار تا مردان بیعقلان دخی البت * ایدرکن شدتی ترك ایدوب انلر اوله منقادون

او یؤمنوا بکتاب منزل عجب * علی نبی کموسی او کذی النون

(نبی) ده تنوین مضاف الیهدن عوضدر تقدیری نبی آخر الزمان ویا انبیا اوله (موسی) اسمنده پیغمبر ایکیدر * بری بونده مراد اولان موسی کلیم الله که فرعونه مخصوص ومأمور وصاحب توریت وحضرت خضره ملاقاتی منصوص ومسطوردرکه پدری عمران بن یصهر بن قاهث بن لاوی بن یعقوب بن اسحق علیه السلامدر و بری دخی موسی بن میشا بن یوسف بن یعقوب علیه السلامدر (ذوالنون) یونس بن متی جنابلریدر متی حق ورثنده والده سی اسمیدر پدری لاوی مزبوردر ایکی اسمله معروف اولان بشدرت پیغمبرلر بریدر ۱ ابراهیم خلیل ۲ یعقوب اسرائیل ۳ یونس ٤ ذوالنون ٥ محمد احمد علیهم الصلاة والسلام (منقبه) وقتا یونس علیه السلام دعوت توحید ایله قومنه تبلیغ امر الهی ایلدیسه معتاد قدیم اوزره قومی انی اولا انکار ایلدیلر ذوالنون محزون دخی انلره بد دعا ایدوب کوردیکه انلره برابر آتش ابر بدیدار اولدی * ابری زد ودآه من سر میکشند بر آسمان * ترجمه که بارد آتشی زان ابر وکرددر جهان * دیوب حضرت یونس بر سفینه یه سوار اولوب قومندن فرار ایلدیکه شاید پشیمان اولوب ایمان ایلمك استرلرسه بولغیه زیرا ایمان یأس کبی توبه یأس مقبول اولوب ظهور ایدن عذاب مندفع اولق واقع اولماشیدی اول قوم ندامتکار ایمان ایلمك ایچون ذوالنونی جستجو ایلیوب بولمدقلرنده * اکر یونس یوغیسه انك تکریسی واردر دیوب درکاه مجیب الدعوانه یوزلر وروب قبله حاجات اولان آسمانه ال آچدیلر فریاد وفغان ایلدیلر توبه لری مقبول وعذابلری زائل اولدی * وازین جانب جناب یونس نبی به فرارندن ناشی حق تعالی اهل کشتی یه غضب ایدوب کشتیلری کرداب هلاکه فتاده اولدقده دیدیلر که بزم میانمزده بر مغضوب حق کمسنه واردر آنی بولوب دریایه القا ایدرز بو وجه ایله سلامت آراولالم * دیوب اوچ کره قرعه ایلدیلر اسم یونس ظهور ایلدکده انی لوجه الله تعالی اند اخته بحر ایلیوب سلامت بولدیلر امر ایزدی ایله بر سمك جناب یونسی بلع ایلدکده بیلدیککه تلفدن محفوظدر قرق کون استغفار وعبادات وقتی ادا ایله اوقات کذار اولدی * بعده (لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین) دیو ظلماتده نداء ایلدیکی نص کریم ایله ثابتدر اول نداء اقرین قبول درکاه خدا اولوب شکم ماهیدن ساحل سلامته

اخراج اولندی * وفرق کون دخی اول کارده ضعفندن ناشی قالوب قوت وقوت بولدقده قومنه واصل وایمانلری قبولنه وقوف حاصل اولدی کوفه اطرافنده مدفوندر * وذوالنون تسمیه سنه سبب بودر (ترجمه) کتاب منزلیله یاخود ایده احمده ایمان * که یوقدعوتده فرقی چون کلیم اوله ویاذوالنون

یأتی بامر جلی غیر ذی عوج * کما بین فی آیات یاسین

(جلی) صیغهٔ فعیلدر روشن یعنی حقانیتی آشکاره دیمکدر (عوج) اکریلکدر سقامت کبی کسر ایله امور معنویه ده مثلا ذهن وطبیعت ووزن کبی وفتحله اعیان صوریه وحسیه ده مستعملدر دیوار ومزراق ومناره کبی که منتصبه در افتح عینک (تبین) بیاندن تفعلک ماضیسیدر ظاهر اولدی دیمک (یس) معروف سوره در مکه ده نازل اولدی قلب قرآن اولدیغی اثرله ثابتدر وآیاتدن مراد اول صوردن (ان هو الا ذکر وقرآن مبین) فاصله سنه دلک اولان احکام شرعیه در * ویاخود مطلقا یس ایله مسما اولان پیغمبریز علیه السلام وانک معجزاتی مراد اوله زیرا محمد اسم شریفنک بینه سی یوز اوتوز ایکیدر قلب دخی ۱۳۲ انکله همعدددر که قلب قرآن (یس) در وقلب اسلام ۱۳۲ ایله شماریده در (ترجمه) کتوردی امر دینی حق تعالی دن جلی وراست * کذلک سورهٔ یس ایچنده اولدی هب مشحون (رجز)

قد عرف الحرب العوان انی * بازل عامین حدیث سن

(عوان) فتحله اورته که خیر الامور اعتبار یله در پس اعلی مراد اولنور (بقرة عوان) دیسنور فارض کبیر دکل وبکر صغیرده دکل کویا مقدما برکره معرکه واقع اولوب بو ایکنجی سال اوله (بازل) زای هوز ایله شدید معناسنه (عام) ییل که سنه وسال وحول دیسنور که مراد بونده هجرتک سکزنجی وطقوزنجی سنه سیدر اول سنه اصح قول اوزره یکرمی بش یاشلریی هنوز تجاوز ایلمش ایدی (بازل عامین) یعنی بن شدتلی اوله لی هنوز برایکی ییلدر برایکی سالک شدیدیم بک متین ومستقتلی ومجرب دکلم حداثت سنم واردر لکن بندن زیاده یاش یاشه مش کون کورمش اولنلردن شدید وقوی اولدیغمی حرب عوان یعنی اهل حربک مجرب اولنلری بیلوردیمک اوله (ترجمه) بنی حرب مجرب تجربه قیلدی بیلورالان * حدیث السنم اما آب روی زمرهٔ مردان

ضمضمع القلب کانی جنی * استقبل الحرب بکل فن

(ضمضمع) اولی اعجامله واهماله دخی لغتدر طویل ودخی شدید (سنخ) دخی

سنخ معناسنه نسخه در (القلب) برنده الليل دخی نسخه در (جنی) کسر جیمله وشد نون ایله دریاسی وحشدت ایچوندر زنجی کبی جنسی جندر ضدی انسدر مفلیسی مهمله ایله جندر جن ستر معناسنه در مستور اولدقلری ایچون تسمیه اولندیلر ومجنون مستور العقل دیمکدر (استقبل) متکلمدر (ترجمه) چکردار مکه بن پری کبی میدانه کیرد کده هب استقبال حرب ایله فنونی ایدرم اعلان

معی سلاحی ومعی مجنی * وصارمی یذهب کل ضغنی

(مجنی) کسر ایله جنه معناسنه سپردر که ترکیده قالقان دیرلر بیت سابقده واقع جن ماده سندندر (یذهب) افعالدندر (ضغن) مجمه لرله حقددر که کین طوتمق مفعولنه مضافدر (ترجمه) سلاح ایله سپر یانمده در سائر لوازم هب سنلن وتیغ ایله تیر وتبر خنجر ایله قالقان

اقصی به کل عدو عنی * لمثل هذا ولدتنی امی

(اقصی) افعالدن مضارع متکلمی که تبعید ایدرم دیمک (فائده) امی لفظنده حرف روی وسائر قوافینک تحالفی غلط ظن اولنمسون قوافیده اکرچه عیبدر لکن تجویز اولنوب حتی عروضده اکفاء دیرلر نونله میمک قرب مخرجی اولمغله بری برینی استعمال ایدرلر دیدیلر لیکن جامع الشرح وسع الله صدره مبالشرح دیرمکه ایکی مصرعک تحریری سهو قلم سببیله تقدیم وتأخیر وقوعی ظاهردر ومسلادر مصرع اول ثانی قیلنسه معنا یه خلل کلمز وقافیه ده تکلفه حاجت قالمز ایدی زیرا اجزاده هر مصرعنده رعایت قافیه التزام ما لا یلزمدر دیدیلر (ترجمه) انکله ایدرم بن دشمنی تبعید کندمدن * بوکار ایچون کتورمش مادرم دهره بنی الان (رجز دیکر)

سیف رسول الله فی یمینی * وفی یساری قاطع الوتین

(سیفه) نبی الله ذو الفقار مراددر که حرف الجمیده ترخیم اولنمشدی (وتین) قلبده بر طمردر کبدی استقالیدر وانک انقطاعی سبب موتدر که اوردی قوپدی زهره سی چاک اولدی دیرلر (ترجمه) صاغ الده ذو الفقار اولدی متین * صول الده قاطع حبل وتین

وکل من بارزنی یجنی * اضربه بالسیف عن قریبی

(بارز) ماضیدر روزن وبعناده قلتل کبی مفاعله دندر (یجنی) اصلی یجیئنی امر غائب اولوب ایجنی ایکن (قل لعبادی الذین امنوا یقیموا الصلاة) کبی لامی ساقط

اولاق عند القراء جائزدر (اضرب) مضارع متكلمدر (قرين) مصاحبدر مراد حضرت سلطان جان وجهان پيغمبر عالميان عليه صلوات الرحمن در (ترجمه) كيم قتال استرايسه كلسون همين * ضاربم تيغمله باامر قرين

محمد وعن سبل الدين * هذا دليل عن طلاب العين

(محمد) كلمه سى قريندن بدل ياعطف بياندر صلى الله عليه وسلم (عن سبيل) عن قرين اوزره معطوفدر (طلاب) كسر ايله طالبك جمعيدر جايع ايله جياع كبى (عين) كسر ايله اعينك جمعيدر اعين كوزى بيوك كسنه كه حسنياتندر حورعين فراخ چشمان بهشت ايله تفسير اولندى (ترجمه) اول محمد در دخى باراه دين * آزد ربو طالبان حورعين

اليوم ابلو حسبى وديني * بصارم تحمله يميني * عند اللقا احمى به عريني

(ابلو) بلادن اولوب متكلمدر تجربه ايدرم (لقا) بونده قصر اولنور (احمى) حمايتدن متكلمدر (عرين) ارسلان يتاغى يعنى مرتبهٔ حيدرانه مى نقيصه شاندن صيانت ايدرم قلجمله ديمكدر (ترجمه) خاصهٔ دين وحسب اظهار ايچون * تيغم ايتدم زيوردست يمين * حرب ايچنده ايليم شانم برين (بيت)

اسد على اسد يصول بصارم * عضب يمان في يمين يمان

(عضب) تقديم مهمله ايله وزن ومعناده سيفدر صارم كبى (يمان) اصلنده يمنى اولوب ياء نسبتدن بدل الف توسيط اولندى پس يمانى ديمك غلط اولور (فائده) بعضيلر بو بيتى حضرت اميرك دكلدر ديديلر زيرا معنى بر ارسلان بر ديكر ارسلان سيف حمله ايدر بر يمنى قلج بر يمنلينك يميننده ايدى ديمكدر مكر كه بر يمنى بوسيفله حمله ايدركن كوروب بو بيتى انشاد ايليه ياخود طقوزنجى سال هجريده سردار اكرم صلى الله عليه وسلم كنديلرينى يمنه تأليف قلوب ايچون ارسال بيوردقلرى مناسبتله كنديلرندن يمنى تعبير ايدوب يمنه نسبت ايليه ياخود يمانلرك ثانيسى مضموم الاول اولوب صاحب يمنت معناسنه اوله كه ترجمه اكا ناظر قيلندى (ترجمه) اسد اوزره اسد باسيف حمله ايليوب كويا * اولور تيغ يمان دست يمينده ميامن كان (بيت ديكر)

اقحم فلن تنالك الاسنه * وان للموت عليك جنه

(بو بيت) ابن حنفيه يه خطابا وقعهٔ جمله ده صادر اولمشدر (اقحم) قافله افعالدن امردر (اقحم يا ابن سيف الله) حديثى اشارتيله داخل اول وكنديكى القا ايله ديمكدر (لن) تأكيد نفى استقبال يعنى زمان آتيده اولان نفيي تأكيد ايچون اولور

لكن

لكن ابدى النفى دكلدر (لن ترانى) ده رؤيتى عدم انكار ايله اهل سنت بويله ديديلر دليللرى دخى اكر تأبيدى مستلزم اولسه اليوم قيديله آيهٔ كريمه ده مقيد اولمزديكه بيوردر (ولن اكلم اليوم انسيا) ودخى ابدا لفظى ذكرى تكرار اولوردى كه (لن يتمنوه ابدا) بيورلدى (اسنه) سنانك جمع قلتيدر (جنه) سابق الذكر مجنه در (ترجمه) حمله قيل كارا بازسا كه سنان * موت ايچون سنده سپر وار درهمان

(رجز) انا الامام القرشى المؤتمن * الماجد الابلج ليث كالقطن

بو رجز ابن اعثم قولنجه صفينده اهل كوفه وعسكر حضرت اميره خطابا عمرو بن العاصك ديديكى رجزه جوابدركه بودر * يا قادة الكوفة من اهل الفتن * يا قاتلى عثمان ذاك المؤتمن * كفى بهذا حزنا من الحزن * اضربكم ولا ارى ابا الحسن (مؤتمن) امنيت ماده سندن افتعالك مفعوليدر امين ديمكدر (ابلج) كشاده ابرو كه آچق قاشليدر چاتق قاشلى دكل (قطن) قاف ومهمله نك حركه لريله بنى اسد قبيله سى اوادى يعنى محلده بر طاغدر (ترجمه) بن امام جملهٔ قوم قريشم مؤتمن * غالب وابرو كشاده شير چون كوه قطن

يرضى به السادة من اهل اليمن * من ساكنى نجد ومن اهل عدن

ابو حسين فاعلمن وابو حسن

(ساده) سيدك جمعيدر سادات كبى (يمن) بلاد عربده عماندن بحرانه وارنجه متعدد بلده لرك اسميدر رضدى غوردركه تهامه در (ساكنى) اصلنده ساكنين جمع ايكن اضافتله نون ساقط اولدى (نجد) نونله درين طرفندن هند درياسنك كنارنده ارض عراقه واران سمتيدر (ابو حسين وابو حسن) ايله كنديني مراد ايدركه حسنينك پدريدر رضى الله عنهم (فاعلمن) امر بنون خفيفه تأكيد ايچون لاحقدر (ترجمه) با كه راضيلر اولوب سادات اقوام يمن * هم كروه نجد وجمله زمرهٔ ارض عدن * بيل بنم اوغللرمدر اوحسين ايله حسن (رجز ديكر)

الا احذروا فى حربكم ابا الحسن * ولا تروموه فذا من الغبن

بو شعر معاويه نك غلامى اولان حريثك قتلندنصكره صادر اولديكه تفصيلى بالاده سابقدر (لا تروموا) رام ماده سندن نهى حاضرك جمع مذكرى كه خطابكار اولمالك ديمكدر (غبن) تحريك ايله درقويبا يازلدى (ترجمه) بو الحسندن احترازايدك وغاده هر زمان * آكه طالب اولمكزاندن سزه ابرو زيان

فانه يدقكم دق الطحن * ولا يخاف فى الهياج من ومن

وقد غدى بالناس فى وقت اللبن

(طحن) مهمله لرله در اوکدلمش یعنی اون اولمش نسنه لکن صوصامدن النسان یاغلی نسنه یه علم اولدی (هیاج) وزن ومعناده قتالدر (وهن) ضعف (غدا) دال وذال لغتدر غین معجمه نك فتحی ایله قوشلق طعامی وکسر ایله مطلقا طعامدر (لبن) سود (ترجمه) ضرب ایدوب ایلردقیق آساسزی محوونهان * مر دمیدان شجاعت کارزار ایچره همان * تیغنه ایلرغدا اناسی اومر دپهلوان (رجزدیکر)

ایها المشرك یامن افتتن * والمتمنی ان یری ابا الحسن * الی فانظرا ینا یلقی الغبن

بو رجز نهروانده عبدالله بن وهبك دیدیکی بریت رجزینه جوابدرکه بودر اضربکم ولا اری ابا الحسن * ذاك الذی ظل الی الدنیا رکن * الی اخره (مشرك) جرامرده برکسنه یی شریك ایدن کشی (افتتن) فتنه ماده سندن افتعالك ماضیسیدر فتنه مظهری اولدی دیمك (متمنی) تمنینك فاعلیدر (غبن) ضعف ونقصان که (تغابن) لفظ کریمی بو ماده دندر (ترجمه) ای مشرك شیدین وای افتاده چه فتن * استرمیسین که کوره سن ای بد کهر اول ابو الحسن * پس کل بر و یه کوره سین کیم قنغمز کورر غبن

* (الواو) *

(نطق) اری حرا ترعی و تعلف ماتهوی * واسدا جیاعا تظما الدهر ماتروی

(اری) مضارع متکلم (حمر) ضمله حمارك جمعی اد کلك اشکلر دیمك اوسیدیه متردد (ترعی) رعی وحفظ اولنورمضارع مونث مجهولدر (تعلف) علفدن ایکنجی بابك مونث مجهول مضارعیدر اوتلانیر علف حیوانه ویدکلری اوت وصمان جمعی علوفه در ضمله یعنی اول حیوانه فتحله علوفه دینور لکن علوفه زمانمزده الف ایله الوفه دیو هیزار معناسنه ظن اولنوب تقرر ایلمشدر ویالسکز نقدیه اطلاق اولنور فی الاصل وضعی ۱ اتچه و ۲ سائر تعیینلك ۳ چوقه و ٤ دستار و ٥ نان و ٦ لحم و ۷ حطب و ۸ موم ورمضان بقلواسی کبیک دولت عثمانیه ده اوجاقلر ورجالنه ویریله کلمشدر انلرك جمله سنه شاملدر (ماتهوی) سودیکی شیئی دیمکدر مفعولیدر (تظمأ) ظمأدن عطش وزننده مونث مضارعیدر (دهر) ظرفدر (ماتروی) فعل مضارع منفیدر وماء نافیه در سیراب اولمزلر دیمکدر یدردنجی بابدندر (ریان) عطشانك ضدیدر ویوم ترویه یوم نحرده لازم اولان صویی تدارك اولدیکونه مخصوص اولمغله وبالامور آتیه یی فکرده قوت کورنی اولدیغیچون دیدیلر (ترجمه) علفزار ده وار وب خول مراعاة اولنور دیلمو * صو سز آج کشت ایدر سلطان حیوانات اسد هر سو

واشراف قوم لاینالون قوتهم * وقوم لئام یأکل المن والسلوی

(اشراف) شریفك جمعیدر آل پیغمبر مراددرا کرچه الفاظ عمومدندر (قوت) ضم وتخفیف وتاء طویل ایله آزق که روزه وزاد ورزق وقسمت دینور (قوم لئام) دولت امویه رجالی مراددرکه عدد رجال دولتلری اون درت ومدت سلطنتلری بیك آیدر بعض اهل تفسیر * شجرة ملعونه فی القرآن آندن مراد اول سلسله در دیمشلر قرینه کشفیه اول دولت رجالنده اوج یزید پلید واپکی ولید زندیق وایکی مروان قلتبان بولنوب بری آخر الملوك حمار ایله لقبدار اولمغله لئام تعبیرینه مستحق اولدیلر * جمله سی اول سلطان دنیا ودین علیه صلوات المعین حضرتلرینه عالم مثالده میمون صور تنده اراءت اولنمشلردر و بنم دیمی ابتدا تغییر ایدن بنی امیه دن برکسنه در وبر روایتده دخی اسمی یزیددر دیو وارد اولان اثر * جامع سیوطی وغیریده محرردر (من) قدرت حلواسی که اغاج یپراقلری اوزره یاغوب جمع ایدرلر ابتدا بنی اسرائیله نازل اولدی (سلوی) دخی بلوه ویا بلدرجین قوشی وباله دخی دیرلر عسل معناسنه وآیه کریمه ده دخی کلمشلردر بعضیلر ایکیسی دخی برنسنه نك اسمیدر عطایای الهیه دن اولمغله من وانکله متسلی قیلنمرایله سلوی تعبیر اولندی اشته عادات کونیه وقوانین دنیویه ایچون بوما الله احکام الهیه ده لسان اصحاب ارشاد ایله رضا وتسلیم تعلیم وعدم تغییری تفهیم اولنمسه ابن راوندینك مشهور شعری وترکیب بندرلاجی وامثالی چوق مایه داری هو اللدرر ایدی (ترجمه) چوق کرام قوم وارکه قوت یومیه عدیم من وسلوادر غداسی ارذل قومك تو

قضاء لخلاق الخلائق سابق * ولیس علی رد القضا احد یقوی

(قضاء) مقضی معناسنه در قضا وقدر متعدد محللرده مذکوردر بوند بری ممدود وبری مقصور اولمق وزن ایچوندر (یقوی) دردنجی بابدندر قوتدندر شد ایله * یازدی هر حالی باشمزده قضا * قیدا اولندی رؤسه حکم قدر * کسمش آتمشدر انی اتمه جدل * تیغ لا یسئل عما یفعل (ترجمه) بو قضا خلاقدن سبق ایندی چون تسلیم قیل * برقوی یوقدر کاوله رد قضایه چاره جو

ومن عرف الدهر الحرون وصرفه * تصبر للبلوی ولم یظهر الشکوی

(حرون) فتح مهمله ایله در * فر بما طاوع الحرون * بیتنده قریبا یازلدی سرکش معناسنه در (صرف) تحویل ایدرکه مریدك مرادینی نامطلوب اولان طریقه صرف ایله واقع اولان حادثه دیمکدر (تصبر) تفعلدن ماضیدر تکلف ایله تحمل

(يظهر) اظهاردن مضارع (ترجمه) روزكارك قصديني هم خلقني
عارف اولان * هر بلايه صبرايدر شكوا ده اولمز ياوه كو (رجز)

اضربكم ولا ارى معاويه * الاخزر العين العظيم الحاويه

اضرب) مضارع متكلم (ارى) كذلك رؤيتدندر (معاويه) حرف لام اواخرنده الابلغ معاويه بن صخر بيتنده عيانكرده بنان بياندر (اخزر) معجمه لر عقبنده مهمله ايله در كبردن ناشى كوزاوجيله باقن كسنه در عينه مضافدر (عظيم) آخزرك صفتيدر (حاويه) بغرسقدر جمعى حوايادر بغرسغى بيوك وصفيله ايراده سبب بودركه پيغمبر آخر الزمان سلطان پيغمبران خاتمة الانبيا محبوب المولى عليه التحايا حضرتلرى برمكتوب تحريرى ايچون اوچ كره آدم ارسال وهر بر دفعه ده طعام اكل ايدر ديو جواب رد اولندقده طويمسون ديو بددعا بيورديلر ايدى واقعا خواص اهل دعوا اولان جوعه مبتلا اولوب بين العرب اكول اولنلره انى بطنك معاويه فى هاويه * ديمكله تعجب ايدرلركه ضربو قزوينى ديمش وصاحب لى بطنه كالهاويه * كان فى امعائه معاويه (ترجمه) اولسه معاويه اكردو برو * ضرب ايدرم ايلمزم سرفرو

هوت به فى النار ام هاويه * جاوره فيها كلاب عاويه

(هوت به) ماضى مؤنثدر آنى آتدى يعنى اسقاط والقا ايلدى (ام) انا دره أوى ومحل معناسنه مستعارد ركه (فامه) قرآن كريمده مستقره ايله مفسردر * بونده ام هاويه لفظنى ايراد ايلمك جائزدركه ابولهبك زوجه سى اولان (حمالة الحطب) كه ام جميلدر انى ايهام اوله * زيرا معاويه نك پدرينك همشيره سيدر (هاويه) اسماء جهنمدندركه مذكور ايدى (جاور) مفاعله دن ماضيدر (كلاب) كلبك جمعيدر حرف الباء اواسطنده بو محله دائر بعض فوائد مذكوردر (عاويه) نابحه معناسنه كه سس ايدن كلابدر اول صوته نباح دينور معاويه لفظيله مادهٔ اشتقاقلرى يكسان اولوب عوى ماده سندندر مصدرى عوايت غوايت وزننده در اورمك يعنى كلب نابح اولمق وعواء فتح وشد ايله وقصر ومد ايله دخى لغتدر عوعوى چوق اولان كلبدر * ودبر معناسنه دخى يزديلر (ترجمه) هاويه در منزلى ايتدى غلو * انده ده سكانى سكان كوبكو

* (الهـا) *

(نطق) كن للمكاره بالعزاء مقطعا * فلعل يوم لا ترى ما تكره

(مكاره) مساجد وزننده مكروهك جمعيدر ضدى محاسندر (عزاء) صبردر

مؤخره تعلق ايدر (مقطع) تفعيلدن فاعلدر پاره پاره ايدن كسنه (لعل) ترجى موعود ايچوندر (يوم) جمله يه مضافدر (ماتكره) مخاطبك مفعوليدر كريه عد ايلديكك نسنه ديمك يعنى سن امور مكروهه وحوادث عارضهٔ اندوهه صبرى تقسيم ايدوب انكله پريشان * وسهل وآسان قيل بوحال ايله اوقاتكذار اول مقابله سنده حق تعالى دن مرجو وموعوددركه مكافاة ومجازاة ايدوب انك ثمره سنى آخرتده دخى كوررسين كه هيچ مكاره خاطره كلمز بر زمان ايله شرفيافته اولورسين ياخود بوحالت سنده طبيعت اولوب هيچ اكدار عارضه اولمامش كبى اولورسين زيرا مادامكه دار فنا * مدار عنادر عوارضدن خلاص ومكارهدن جاى مناص يوقدر (ترجمه) اولوب مكروهى صبر ايله مقابل ايله تادلخواه اوله بر كونكه انده هيچ كورمز كاره اكراه

فلربما استتر الفتى فتنافست * فيه العيون وانه لمموه

(تنافست) تفاعلدن ماضى مؤنثدر فى ايله التفات وعن ايله اعراض معنالرنده زبانزددر تأنيثى (عيون) فاعل اولمسيله در (مموه) اصلنده ماه لفظندندر ماء دخى موه در تفعيلدن مفعولدر صوالتمش ديمكدر تلبيس معناسنه صكره خاصة ماء الذهب طلا ايلمكه تمويه ديديلركه مموه يالدزلى ديمكده جريان ايلدى انده كبى واصطلاح فقهادندركه مموه ومفضض يعنى كموشلى مثلا كومشلنمش آبنوس دويت وكومشلى جوزفنجان ظرفى كبى * ومضبب مجلرى وكنارى كومش اولان شيئ كه بونلرك استعماللرى جائزدرانلردن ماعدا آلتون وكموش استعمالى جائز اولمز مكركه كومشدن خاتم ومنطقه يعنى قوشاق وحلية السيف * كه قلج وبچاق قبضلرنده اولان كومشلر اوله انلرده جواز اباحه واردر * يعنى عبادت مخفى قباحت مخفى ديدكلرى اوزره ارتكاب جرم وجنايت دخى بينه وبين الله قالسه سائرله حجت اولمدقجه ستار العيوب انده غفار الذنوب حكمنى اجرا ايدر * وعبادت دخى ريادن سلامت بولور حاصلى ضرورت اولمدقجه ناسه كندى حالنى افاده ده استفاده محالدر عدم مبالاته دلالت ايدر حتى احبابنه وبلكه درويشان وخدامنه دخى پريشان هيئت كيمه لك صورتيله كورنمه كه نظرلرندن مهابتى ازاله يه سبب درديلر (ترجمه) تجه لر حالنى ستر ايله بولدى رغبت الفت * عيون ناسه خوش كوستردى ظاهرده دل آكاه

ولربما اختزن الكريم لسانه * حذر الجواب وانه لمفوه

(اختزن) افتعالدن ماضيدر خزينه يه قودى يعنى حفظ وحبس ايلدى ديمك

(حذر) مصدردر احتراز دیمکدر نصبی نزع خافض ایله در اصلنده لحذرایدی (مفوّه) تفعیلدن مفعولدر ملفوظ دیمکدر اصلی فوه آغزدر جمعی افواهدر (جوهری) فم لفظنده میم واودن عوضدردیدی وفوه کلمه‌سنده دخی هادن بدل میم کاوردیدی* محرر فقیر* صانه الله عن طریقة الشریعة فی معرفة الحقیقه من تقصیر* دیرکه ایکیسندن روما للاختصار عوض قیلندی زیراهادن بدل اولدقده فوم اولوب معنای دیکراحتمالی اولورواودن عوض اولدقده‌ اولوب ضمیرلاحق ظن اولنور انلردن خالی اولق احقدر (معنی) چوق کریم واردرکه لسانی سبب سلامة الانساندر دیوخوف جواب ایله حبس ایلدی مع هذا لسان الحال انطق من لسان القال) سری اوزره مرادی معلوم ومرامی مفهوم اولدی کـــه کباردن بری دیمشدر* ولئن ندمت علی السکوت بمرة* فلقد ندمت علی الکلام مرارا* حضرت سرحلقهٔ اصحاب آکاه* امیرالسالکین اوّاه* صدیق عتیق رضی الله عنه بیورمشلرکه کاشکی ذکرالله دن غیریده اخرس یعنی بیزبان اولیدم وا کثریا اغزلرنده طاش حبس ایلمکله کلامدن لسانی کف بیوررلرمش (ترجمه) جوابك احترازندن قتی چوق مردعارفلر* زبانی حفظ ایدوب اولدی لسان حالله اوّاه

ولربما ابتسم الوقورمن الاذی * وفؤاده من حره یتأوه

(ابتسم) افتعالدن ماضیدر بسامت عرض ایلدی دیمك انفعالك ضدیدر کولج یوزکوستردی (وقور) فتحله صاحب وقار دیمکدر وقارکبرایله ذلك میانیدرکه یوستنك حکمنی ویرمکدر* سخاخستله سفاهتك میانی اولدیغی کبی بوحالده اعتدال اصعب احوالدر (فؤاد) بونده مطلقا داخـل بدندرضمله در (یتأوه) آه لفظندن تفعل بابنك مضارعیدرکه اربابنه اوّاه دیرلر* اللهم انی اعوذبك من علم لاینفع وقلب لایخشع ودعاء لایسمع ونفس لاتشبع حدیث طویلنك ذیلنده ابن مسعود رضی الله عنه روایتیله * اللهم انا نسألك قلوبا اوّاهة مخبتة منیبة فی سبیلك* بیورلمشدرکه اوّاهی قلبه صفت ایلدیلردیلدرکه تأوه درونی تأثیرده ابلغدر وافظ آه اسم الله اولدیغن امام مناوی (دعوه یتّ) حدیثی شرحنده بسط ایلدیکی حرف التاء اواخرنده اشارت اولندی (نادره) حضرت صدیقك القاب خمسه سندن بری اوّاهدر ودردی صدیق عتیق امیرالسالکین ذوالخلالدر اذ کارنووی حاشیه سنده ابن علان اعلان ایدب ابراهیم نخعیدن روایت ایلدیکی مجلهٔ النصابده دخی واردر (ترجمه) وقور اولان بشوش

اولور نیجه کره اذادن لیك* ایدرتاب تب غمدن دل زاری دمادم آه (نطق دیکر)

اصم عن الکلم المحفظات * واحلم والحلم بی اشبه

(اصم) فتح وضم مهمله وشدمیم ایله متکلم مضارعدر صمم اظهار ایدرم تصامم ایدرم دیمکدر (محفظات) افعالدن فاعلك جمع موئنثیدر کلمك صفتیدر مفردی محفظ وزن ومعناده مغضبدر واحفاظ اغضابدر (احلم) حسن بابندن متکلم حلیم اولورم دیمك (اشبه) امثل وانظر معناسنه که پك بکزر یعنی کورنلر حلیمك تمام محلیدر دیرلر (ترجمه) اولوب مغضب اولان سوزدن صمدار* اودمده حلم ایدرم اولوب آکاه

وانی لاترك جل المقال * لئلا اجاب بما اکره

(اترك) مضارع متکلم (جل) ضم جیم وشدایله در جلیل ماده سندندر معظم الشیء معناسنه (لئلا) اصلی ان لا ایکن نونی لامده ادغام واوّلنه حروف جردن لام کلدکده لالا اولدی التباسدن حذرا رسم مرقوم اوزره مرسوم اولدی (اجاب) اجابتدن متکلمك مجهولیدر (اکره) متکلم مضارعدر (ترجمه) دخی بن تارکم لفظ جلیلی* جواب اولمایه تا حرف جکرکاه

اذاما اجتررت سفاه السفیه * علی فانی انا الاسفه

(اجترت) جرماده سندن التزمت وزن ومعناسنده در (سفاه) سفه کبی سفاهتدرکه خفت عقل (سفیه) عقلی خفیف که درجهٔ کماله عقلی بالغ اولمامش اسفه سفیهك افعل تفضیلی در* بومأل سابقا (ع) للناس حرص علی الدنیا بتبذیر* بیتنده حرف راده افاده اولندی (ترجمه) سفیهك هزلنی ردّ ایلسم کر* بن اندن اسفهم بیشبهه اوّاه

فلا تغتر برواء الرجال * وان زخرفوا لك اوموهوا

(لاتغتر) غروردن افتعالك نهی حاضری (رواء) رؤیتدن حسام وزننده منظره یعنی باقه جق محلدر دیدارکبی (ان) وصلیه (زخرفوا) معجمه لرومهمله ایله ماضینك جمعیدر تزیین ایلدیلر دیمکدر (موهوا) دخی وزن ومعناده عطف تفسیریدر شعر سابقده مموّه یازلمشدر (ترجمه) مزخرف امر حسن اوله فریفته* سکا کرایتسه تمویه نظرکاه

فکم من فتی یعجب الناظرین * له السن وله اوجه

(کم) تکثیر ایچوندر (یعجب) افعالدن مضارع یکندر روعجبه کتوررد یمك (السن) لسانك جمع قلتی (اوجه) وجهك کذلك جمعی (ترجمه) نیجه لر وارکه خوش

كفتار وديدار * زبان وروبى چوقدر كاوله دلخوا .

يَنام اذا احضر المكرمات * وعند الدناءة يستنبه

(ينام) نومدن مضارعدر اويور ديمك * الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها (مكرمات) فتحله وضم مهمله ايله در مفردى مكرمه صفت حميده در (دناءة) وزن ومعناده خساستدر صفتى دنى دخى خسيس وزننده در الچاقلق (يستنبه) استفعالك مضارعيدر بيدار اولور اويانور ديمكدر (ترجمه) كرم وقتنده نائم كوريلور اول * دنائتده اويانر هم اوكراه (نطق ديكر)

ليس الكريم الذى ان نال منزلة * اونال مالا على اخوانه باها

(نال) تكرار اولنمقده نكته بودركه منزله ومرتبه يه نيل ووصولك اسباب وطرقى مال واشيايه وصول وتملك اسباب وطرقنه مخالف اولمسيدر (باها) مفاعله دن ماضيدر وزن ومعناده فاخر يعنى فخر ايلدى نازلندى وبيوكلندى ومالك اولديغى دنيوى اشيا ايله مغرور اولدى ديمكدر بو حالت احوال حسنه دن دكلدر حتى اثرده بن سيد اولاد آدم وانكله بنده فخر يوقدر بن تفاخر ايلم بيورديلر واهل حديث (الفقر فخرى) حديث دكلدر دو حكم ايلدكلرينك برسببى دخى كنديلرى مايه الافتخار اولان امور ايله دخى فخردن تنزه وتبرّى ايلدى پس (كاد الفقر ان يكون كفرا) بيورمغله شدائد فخيمه سنى بيان بيوروب (اللهم انى اعوذ بوجهك الكريم واسمك العظيم من الكفر والفقر) وسائر حديثلرده دخى كفر ايله فقردن استعاذه لرى واردر (اللهم احيني مسكينا) حديثنده سكونت قلب واطمئنان دل مراددر زيرا آخر حديثنده ذلت ومسكنتدن وفقر وكفردن استعاذه بيورديلر وبراثرده دخى پيرلكده بنم رزقى اوّلكيدن زياده ومعتلى قيل ديو دعا بيورمشلر (فبأى حديث بعده يؤمنون) پس بو تقريره كوره مخلفات نبويه ديو مجموعه لرده بعض جهله نك يازدقلرى مزخرفات شايان التفات اولمديغى آنده يازدقلرى مصحف وتسبيحدن دخى ظاهردر زيرا شمائل وشفا * وسائر كتب حديث بوعهده وفا ايدر وبو بيتك علتى بيت تاليدر (فائده) حزب اعظم نام مجموعه ده كه منلا على قارى اعظم ١٠١١ تاريخنده رحلتندن اوچ سال مقدم جمع ايلمشدر آنده فقر اختيار ايدن كسنه ورد ايلمك بابنده وارد اولان بعض آثارى درج ايلمشدر اكا مداومت ايدن كسنه ار بابندن مأذون اولوب انده اولان فقردن مراد فقر صورى اولمامق اوزره تصحيح نيت ايله دوام ايليه والا تدريجى فقر صورى مستولى اولمق مقرردر ديديلر * بو فقيرا كابر مختصر

تركى حاشيه تحرير ايلمشدر (ترجمه) اكر مال ويا رتبه بولسه بر كس * كريم اولمز ايدر سه فخرى كه كاه

الحر يزداد للاخوان تكرمة * ان نال فضلا من السلطان او جاها

(حر) عبدك ضديدر لكن بونده كريم وسخى طيب النفس كسنه ديمكدر (تكرمه) تكمله وزننده انك كبى تفعيل بابندن مصدردر ياسى اسقاط وبدلنده تا الحاق اولور كه مصدريتنى تأكيد ايدر تتميم دخى تتمه اولديغى كبيدر اخوان ولايق احسان اولنلره كرم ولطف له تعظيم ايلمكدر حتى شاعر ديمش (ان الكرام اذا ما اسهلوا ذكروا * من كان يألفهم فى المنزل الخشن (ترجمه) اودر آزاد ايده اخوانه احسان * كاورسه سوى شهدن مال يا جاه (نطق آخر)

يا اكرم الخلق على الله * والمصطفا بالشرف الباهى

(مصطفا) صفوتدن افتعالك مفعوليدر واوى الفه مقلوبدر ورسمى الفدر ياسى خطاء مشهوردر (باهى) مهموز مسهلدر شرف وزننده بهاء دندر قصر ايله كه فى الاصل حالنه مونس اولان دوه دروبونده محلنه راست كان شرف ديمكدر وافق شن كبى (ترجمه) اى اكرم خلق خداوى كائناته پادشاه * اى مصطفاى ماسوا سنسين شرفيار وپناه

محمد المختار مهما اتى * من محدث مستفظع ناهى

(محدث) افعالدن مفعولدر حادث معناسندن بعيد دكلدر (مستفظع) استفعالدن مفعولدر فظيع وشنيع عد اولنان امر وكار سخت (ناهى) خبردر نهى ايدجى ديمكدر بهر حال ياسى تنوين سببيله ساقط اولوب بعده مرسوم اولان يا اشباع وزندن پيدادر (ترجمه) سن اى رسول كائنات * وى مجتباى بالذات * كر حادث اولسه بد صفات * نه ينده سنسين چاره خواه

فاندب له حيدر لا غيره * فليس بالغمر ولا اللاهى

بو شعرده امرده بن ازدل وجان خدمته مشتاقم سائرى بلكه طبع همايونى منفعل ايلمكله دنيا وآخرتلرى خراب اوله حقيقت حالدن آكاه دكلمردر وبن اكرچه حديث السن لكن لهو ولعبه مائل اولان طفل بالغ ويا پير نابالغ كبى دكلم هر امرده بكا تنبيه بيورلديمك مألنده صادر اولمشدر (اندب) نوبله باب اولدن امر در دعوت ايله وندا قيل (له) فى المحدث يعنى امر حادث فظيع وقوعنده ديمكدر (غمر) معجمه ايله عمر وزننده در ارباب تجربه دن اولميوب امور واحوال مقتضيه دن خبردار اولميان نادان معناسنه (لاهى) لهو ولعب ايدن كشى

(ترجمه) انجق بكا امر ايله سن * دفع اولسون اول حزن ومحن * چون اولمدم نادان فن * لهوايلمز وقتم تباه

ترى عماد الكفر من سيفه * منكسا باطله واهى

(عماد الكفر) كفرك اساسى * وياسنجاغى وبيراغى (من) جار ومجرورى منكسه تعلق ايدر (منكس) نونله تفعيلدن مفعولدر معكوس ومقلوب وسرنكون (واهى) ضعيف ومنكسر ومنشق وسست (ترجمه) كفراوله منكوس الاساس * بوتيغ نصرت ويره ياس * باطل بوله هم اندراس * حق اهلى كورسونلر رفاه

هل العدى الاذياب عوت * مع كل ناس نفسه ساهى

(هل) حرفدر وجود موضوعدن سؤال اولنورسه بسيطه در * مثلا هل الحركة موجودة كبى حركتك وجودى وارميدر ديمكدر * واكر موضوعك برحالندن سؤال اولنورسه مركبه در (هل الحركة دائمة) كبى كه حركتك دوامى ويا انقطاعى سؤالدر * قد معناسنه دخى اولور (هل اتى على الانسان حين) كبى ودخى ما معناسنه اولور بوتده اولديغى كبى استفهام انكاريدر ما العدى ديمك اولور ولهذا الا كلدى (ذيل) تاريخ اتمام شرحدن يكرمى ايكى سال مقدم سورة فاطر اواثلنده (هل من خالق غير الله) كريمه سندن تدريس امتحاننده بوتحقيق سياقنده بغير سكين ذبح اولنديغمده ظاهر وباطنمدن فلله الحمد والمنه طلب وآرزومى دخى منسلب اولمشيدى (لدى الامتحان يكرم الرجل اويهان) (عدا) زنا وزننده اعدا كبى جمعدر (ذياب) صراط وزننده جمعدر مفردى ذئب قورددر ارسج دخى دينور * حتى كورد قورددن غلطدر ديدلر برزيانكار خبيث حيواندر عينى ديركه بين العرب معروفدر كه قورد بركوزيله نائم وديكريله دخى كنديى اعدادن حراست ايدرمراره سنك طلاسى وقاعده مشهود الخاصه در ديو تحفة المؤمنين ترجمه سنده منذ كوردر (عوت) ماضى مؤنثدر عوا اصله كلب وذئب وابن آوى يعنى شغال صوتنه ديرلر * صهيل فرس * هدير حمام * زئير اسد نباح كلب * لغات مخصوصه در (ساهى) غافل معناسنه در وغفلت انبيايه دخى واقع اولورامى دانا حبيب خدا عليه التحايا ده بش كره سهو وقوعيله بشريتنى اثبات ايلمشلردر كه كشف الاسرار اواثلندن صاحب درة بيضا املا ايدر (ترجمه) دشمنلرك كوياذ ياب * عوعو ايدرلر چون كلاب * اصحابه ويررلر عذاب نفس يلوب ديرلر آه

سيهزم الجمع على عقبه * بجيد رو النصر لله

بوبيت (سيهزم الجمع ويولون الدبر) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (يهزم) مضارع مجهول (عقب) فتح وكسر ايله اوكجه كه جمعى اعقاب كلور فارسيده پاشنه وپاشه ديرلر حتى ولد معناسنه عقب ديدكلرى كبى پاشه دخى ديرلر غلط ايدوب پاشا ديو كودكانه خطاب ايدرلر (ترجمه) اعدا اولور مغلوب دين * معكوس واد باره قرين * حيدر اولوب نصرت رهين * ايلر عنايت اول الاه

(الباء التحيه)

(نطق) ان المكارم اخلاق مطهرة * فالدين اولها والعقل ثانيها

(مطهره) تفعيلدن مفعول مؤنثيدر اخلاقه صفت اولوب خصايص حسنه ديمكدر (ترجمه) مكارم پاك مشربلردر ايليا كتسلب آنى * برى دين النهيدر عقلدر آكاهم ثانى

والعلم ثالثها والحلم رابعها * والجود خامسها والفضل سادسها

(علم) واقعه مطابق اولان اعتقاد جازم ايله معرفدر حكما ديديلركه صورت شيئك عقلده حصوليدر اول اخصدر وعلم فعلى غيردن اخذ اولنميان علمدر * وعلم انفعالى غيردن مأخوذدر * وعلم اليقين امورى وقوعى اوزره تصوردن دليلى ظاهر اولان علمدر * علما دين ديديلركه علم معلومه تابعدر * يعنى الله تعالينك جميع معلوماتى كلجك زمانده هرنه وصف اوزره بولنه جق ايسه * ودخى وجوده كلورمى يا كلمزمى لم يزل آزالده علمنده مقرردركه كلجك زمانده اوله جغى كبى يلور ويلديكن تقدير ولوحه كتب ايدر بوكه بناء جبر لازم كلمز اكر معلومات تقديره وعلمه تابع اوليدى يعنى اشيانك اولديغى وصف اوزره بولنمسى موجب اوليدى جبر لازم كلوردى لكن حال وشان عكسنه ملابسدر وعلمك معلومه تابعيتى قاعده سنه بودخى مبنيدركه تحصيل اولنه جق معلوم اكر فرض ايسه طلبى دخى فرضدر واجب ايسه تعلمى دخى واجبدر * وسنت ايسه اوكرنمك دخى مسنوندر كذلك نافله وامر بالمعروف ونهى عن المنكر دخى بويله در فرضدر امر باديى قول اوزره فرض وواجبدر امرك دخى فعلى كلسى واجبدر وقس الباقى عليه * ولا عصرده رياضات شاقه محالدر كمال قابليت واستعداد وخميدر كه قابليتك ظهورى نه طالب اولوردخى حق تعالى انى خلق ايدر علم معلومه تابعدر ديمكله بومعنى دخى ملحوظدر (سادسها) اصلنده سادسها ايدى سينى بايه قلب اولنمشدر تايه دخى قلب اولنوب دال تايه ادغام ايله سات دخى دينور التنجى ديمكدر غطى اصلنده

تمطط اولدیغی کبی که السنهٔ ناسده حاج الحرمینه حاجی دیدکلری دخی بو قبیلدندر دیدیلر (ترجمه) علمدو ثالثی نثرایت دخی دردنجی حلم اولدی * سخادر بنجمی انک صای التنجیده احسانی

والبر سابعها والصبر ثامنها * والشکر تاسعها واللین باقیها

(بر) کسر و شدّ ایله لطفکه شرلک نقیضیدر (لین) کسر ایله خشونتک ضدیدر آیهٔ کریمه ده (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا) مألی مراددر (ترجمه) لطیف اولمق یدنجیدر صبر اولدی آکا ثامن * شکر تاسع اولوب عاشر تملقدر قیل امعانی

والنفس تعلم انی لا اصادقها * ولست ارشد الا حین اعصیها

(اصادق) مفاعله دن متکلمدر دوستلاشرم دیمکدر ارشد دخی متکلمدر هدایت وطریق مستقیمه نائل اولورم (اعصی) دخی متکلمدر (ترجمه) بنی نفسم بیلور که بن آکا دوست اولمزم زیرا * هدایت بولورم ایتدکجه هردم آکه عصیانی (نطق دیکر)

ومحترس فی نفسه خوف زلة * یکون علیه حجة هی ما هیا

اول بیت واورب در تکثیر و تقلیلی محلنه منوطدر (خوف) نصبی نزعله در (زله) آیاق قایمق لغزش معناسنه لکن بونده خطادن کنایتدر (ما) دوامیه در (هیا) کسر ایله والنی یانک فتحه سنی اشباع وزن ایچون مد ایله در (معنی) نفسنده چوق اهل حذر واردر که مزالقدن دائما خوف ایدر مع هذا اول خوفی کندی علیهنه یعنی خلافنه حجت اولور واول حجت خصومت مادامکه نفسی باقیدر ینه حجت علیه در نعوذ بالله تعالی بو مألده محمود وراق خوش دیمشدر (ایا رب احسنت عودا وبداءة * الی فلم ینهض باحسانک الشکر * فمن کان ذا عذر لدیک وحجة * فعذری اقراری بان لیس لی عذر) (ترجمه) نفسنده چوق اهل زلل * وارکه ایدر خوف خلل * مادام ایدر حسن عمل * خصمانه بیلور حجتی

فقلص بردیه وافضی بقلبه * الی البر والتقوی فنال الامانیا

(قلص) تفعیلدن ماضیدر جمع وبر یره کتوردی وتلاتیسی بو زلدی وچکلدی دیمک (بردیه) اصلنده بردین تثنیه در مفردی برد بر نوع لباسدر (افضی) فا ایله افعالدن ماضی اولشدردی ایصال ایلدی دیمکدر (امانی) امنیه نک جمعیدر مقصودلردر (ترجمه) هم ایتدی دامن درمیان * تقوی وبره هر زمان * اولدی توجهده جنان * حاصل ایدوب امنیتی

وجانب اسباب السفاهة والخنا * عفافا وتنزیها فاصبح عالیا

(جانب) مفاعله دن ماضیدر حذر ایلدی وبونده صرف ایلدی دیمک (خنا) فتح معجمه ونون ایله بدکویلق (عفاف) عفتکه مفعول ثانی اولور (عالیا) اسم فاعلدر مهموز در معتل دکلدر * لکن برای قافیه یا ایله ادا اولنور عالیا دخی نسخه در الف اشباع دکلدر علامت نصبدر (ترجمه) ایدوب سفهدن اجتناب هر لفظی اولمقده صواب * عفت نزاهت انتساب * پر محمدت هر حالی

وصان عن الفحشاء نفسا کریمة * ابت همة الا العلی والمعالیا

(صان) ماضیدر نکهدار و حافظ اولوب صیانت ایلدی (فحشاء) فحش کبی قولا و یا فعلا قبیح (ابت) ماضی مؤنث ابا وامتناع ایدوب چکندی وقاچندی دیمک (همت) قصد وعزم حسنیات (علی) ضمله رفعت وشرف (معالی) مساجد وزننده جمعدر مفردی معلاة علی معناسنه که صوری وحسی اولسون معنوی وعقلی اولسون (ترجمه) نفس کریمن اول ایدر * بد حالدن صون وحذر * هرشیئه قصدا ینمکر * کوره شرفله رفعتی

تراه اذا ما طاش ذو الجهل والصبی * حلیما وقورا صائن النفس هادیا

(طاش) ماضیدر عجله وخفت ایلدی (هادی) یول کوسترن یعنی طریق هدایته ارشاد ایدن کمسنه در حتی شاعر دقیقه دان محمد بن سمان رحمه الله بیورر * طریق الهدی لولاح للعین شخصه * لشاهدت وعاظ الانام حیاری * ولو کان مثل الخمر کل محرم * لکنت تری کل القضاة سکاری (ترجمه) اینسه اکر جاهل صبی خفت اولوب بد مشربی * ممدوحک اولش مطلبی ذاتنده انسانیتی

له حلم کهل فی صرامة حازم * وفی العین ان ابصرت ابصرت ساهیا

(کهل) دوموی که او توز یاشنی کچوب هنوز قوتی تام * وصنائع تجربه ده مستحکم اولان کیشی (صرامت) شجاعت و کسکینلک (حازم) احتیاط ایدن کمسنه (ابصرت) افعالدن ماضی مخاطبدر (ان احسنتم احسنتم لانفسکم) تکراری کبیدر (ترجمه) حلمی متانت اوزره در * حزمی صرامت اوزره در * سهوی بصیرت اوزره در * ظاهرده یوقدر همتی

یروق صفاء الماء منه بوجهه * فاصبح منه الماء فی الوجه صافیا

(یروق) مضارعدر معجب یعنی سبب تعجب اولور (ترجمه) صو کبی رویند ه صفا * پر حسن وبهجتدر لقا * آندن آلور صولبها * بو وجهله در صفوتی

صبورا علی ریب الزمان وصرفه * کتوما لاسرار الضمیر مداریا

(ريب الزمان) ريب المنون كبى حادثهٔ روزكاردر (صرف) تحويل وتحول وتبديل وتبدل (كتوم) فتحله دركاتمده مبالغه در (ضمير) قلبى جامع اولوب وآكا وقوف عسرتلى اولان شيدر (مدارى) مفاعله دن اسم فاعلدر مصدرى مداراة كاور فا رسيده تاسى حذف اولنوركه حافظ قدس سره بيورر* آسايش دوكيتى تفسيراين دوحرفست* بادوستان تلطف بادشمنان مدارا* رفق ولطفله عداوتى سترايلمكدر (ترجمه) اولور حوادثده صبور* رفقيله هم تابع اولور* ايدرمداراايله سور* دشمن بولورامنيتى

لههمة تعلو على كل همة* كما قد علا البدر النجوم الدراريا

(بدر) آيدن اون بشنجى كيجه كه تام القرص اولوروا اوچ كيجه نك كونلرينه ايام البيض ديرلر (درارى) مساجد كبى جمع ومفردى درى ضمله وكسرايله دخى ورا ويانك تشديديله دربراق وضيادارديمكدر بياض اولمغله دره نسبتدر (ترجمه) عالى وسامى همتى* جمله همتدن رتبتى* چونكه بدر آنك نسبتى* سائرنجومه رفعتى

ومن فضله يرعى ذماما لجاره* ويحفظ منه العهد اذظل راعيا

(ذمام) ذال نخذ ايله ذمتك جمعيدرعهد وامان وحق وحرمت (ترجمه) فضلندن ايدراول كرم* همسايه سنه لطف هم* حفظن بيلور امر اهم* كوزلر اوعهدوحرمتى (نطق آخر)

النفس تجزع ان تكون فقيرة* والفقر خيرمن الغنى يطغيها

فقره متعلق بحث كثير خصوصا حرف راده كرات ايله تحرير اولنشدى (يطغى) افعالدن مضارعدر فاعلى غنايه عائد ومفعولى نفسه راجعدر (ترجمه) نفس ايدر فريادرويش اولمدن* خيردرفقرا كثرى عاصى غنى

وغنى النفوس فى الكفاف وان ابت* فجميع مافى الارض لايكفيها

(كفاف) فتح وكسرى جائزدر برشخصى سؤال ناسدن منع ايدن مقدارى رزق وقوت (ترجمه) پس كفاف ايله اولور نفسه غنا* يوخسه يترآكه آلتون معدنى (نطق ديكر)

الغنى فى النفوس والفقر فيها* ان تجزت فقلما يجزيها

(تجزت) اصلنده تجزئت تفعلدن ماضى مؤنث اكتفا ايلدى ديمكدر (يجزى) وزن ومعناده يكفى كبى مضارعدر يتركفايت ايدر ديمك (ترجمه) غنى اولور قناعتله طمع ايدرفقير آنى* غنا وفقر اولور نفسنده محكوم ايدرانسانى

علل النفس بالقنوع والا* طلبت منك فوق مايكفيها

(علل) تفعيلدن امردرتعليل ايله اكاندرعذرپول وبهانه پيداايت ديمكدرتعلل عذرايتمكدر (قنوع) ضمله قانع راضى ديمكدركه شاعرشعرنده اعزنى القنوع ديمشدر* حتى لبيدرضى الله عنه بيورر (فنهم سعيد آخذ بنصيبه* ومنهم شقى بالمعيشة قانع* ومثلده سائردركه* خيرالغنى القنوع وشر الفقرالخضوع* قاعده فعول صيغه سنده جله مفتوح الفاء اولنلر مصدردر لكن درت لفظ واردركه مفتوح ايكن اسمدر* وضوء وقود* ولوع* قبول* بونلردن ماعدا جميع اسماء مضموم الفادر (ترجمه) ايدوب تعليل نفسك قيل قناعت كارسن يوخسه اولورطالب كفايتدن زياده بويله درشانى

ليس فيمامضى ولا فى الذى* لم يأت من لذة لمستحليها

(مستحلى) حلاوتدن استفعالك فاعليدرلذيذ عدايدن كمسنه (ترجمه) كچندن كچ كلندن اومه لذت قل عقيده لك يالك* كچ آنلردن شكربوحاله بيلسن لذت ايمانى

انما انت طول عمرك ماعمـ* ـرت بالساعة التى انت فيها

ميم مشدده نك برى مصرع ثانى يه مرهوندر (طول) منصوب فى طول تقديرنده دريعنى سن معمراولديغك مدت عمرطو يلكده مغمرد كاسين الاسن آنك ايچنده بولنديغك آن ايله معمرسين كه عمركاندن عبارتدر* آنك دخى برمقدارى ماضيدن جزء* وبقيه سى مستقبلدن جزءدر* بعض فقراء طريقة بكريه حضرت صديق عالم مثالده كوروب وصيت رجا ايلدكده (كن ابن وقتك) بيورمشلريعنى سن بولنديغك وقتك اوغلى اولكه اوغل برباباية منتسب اولديغى كبى سندخى بروقته حصرنفس ايله وابوالوقت اولمه كه بركسنه نك اولادى متعدد اولديغى كبى سندخى اوقات كثيره يه منسوب اولمه ديمكدركه بيورمشلر* صوفى ابن الوقت باشددرمثال* ليك صافى فارغست ازاتحال* شيخ محمدنيازى مصرى قدس سره بيورر* ابن وقتم بن ابوالوقت اولمزم* عبد محضم بن تصرف قيلمزم (ترجمه) سنك عمردرازك دقت ايتسك وقت حالكدر* قوماضى ايله استقبالى حالك اول نكهبانى (بيت)

اذاماشئت ان تحيى حياة حلوة المحيا* فلا تحسد ولاتبخل ولاتحرص على الدنيا

(حلوه) ضمله لذيذ وشيرين (محيا) حيات (ترجمه) اكرشيرين حيات ايله

دیلرسن عیش دورانی * حسود اولمه بخیل اولمه حریص اولمه بو عرفانی (نطق)

اذا اظمأتك اكف الرجال * كفتك القناعة شبعا وريا

(اظمأت) افعالدن ماضی مؤنثدر سکا عطش ویروب صو صادرسه تشنه ایدرسه (اكف) كفك جمع قلتی كف آوج آیه کبی (كفت) ماضی مؤنثدر اکف ایله جناس اشتقاقی واردر (ترجمه) سنی دلتشنه ایلرسه رجالك دست انعامی * قناعتدن سکا کافی اولور براقمه برجامی

وكن رجلا رجله فی الثری * وهامة همته فی الثریا

(رجل) فتح وضمله (رجل) کسر وسکون ایله جنسانی خطی واردر ایاق که قدم دخی دیرلر پای کبی (ثری) یاش طپراق طین کبی که خاك نمناکدر اکر نمناك اولمزسه ثری دکل ترابدر مصباحده دیرکه ثری اول علك یعنی ساقز کبی چامور درکه قورملی اولمیه زیر زمین مراددر که مقابله‌دن مبالغه یه محل اولنمسی درکاردر (هامه) باش درجنسی هام درتاسی وحدت ایچوندر بلا تاء دخی مفرد محلنده مز بازددر (ثریا) تصغیر ایله اولکردرکه پروین فارسیسیدر منازل قمردندر متعدددر حق سلطان ارض وسما علیه التحایا حضرتلری عملری عباس جنابنه اراءت بیوروب سنك نسلکدن بونلرك عددنجه ملوك کلسه کرکدر بیورمشلرکه دولت عباسیه رجالی مراددر وقتمزده آنلرك برقاچی رؤیت اولنور حدت باصره‌یی آنکله دخی تجربه ایدرلر طلوعی ایارلك اوننده وغروبی تشرین ثانینك اون اوچنده در ثری ایله مجانست مادیه‌لری واردر (ترجمه) ایاغك فی المثل تحت الثراده اوله ذلتله همای همتك فوق العلاده اولسه ده هامی

ایا النائل ذی ثروة * تراه لمانی یدیه ابیا

(ابی) فعیل صیغه‌سنده ابا وامتناع ایدن کمسنه که بونده حالدر * ورد العجز بو صدره‌در (نائل) نوال کبی عطادر (ثروت) غنیلك حتی فروه اصلنده ثروتدر مثلثه قابه مبدلدر مناسبتلری کورلك اهل قدرت ابای اولمسیدر (ترجمه) عطای اهل ثروتدن سنك اولسون ابا حالك * کوره سین نوله اهل وسعك ای درویش انجامی

فان اراقة ماء الحیاة * دون اراقة ماء المحیا

(اراقة) افعالدن مصدردر احیانا التی هایه قلبلردخی مستعملدر هراق ماضیدر ویهریق مضارع هاسی فتحله درهراقه کسر ایله مصدردر معناسی دوکمك صو اولسون قان اولسون مایع هرنه ایسه (دون) اشاغی والچق ویقین دیمك (محیا)

وجه معناسنه وشراب اسماسندن دخی معدوددر که شاعر دیمش * یا ساقی المدامة حی علی الصلاء املاء زجاجنا بحمیا فقد خلا * جسمی زجاجی ومحیاك قهوتی * یا كامل الملاحة باللطف والعطا (نکته) مشهوردر که زمین تارده یعنی ظلمات ایچنده برچشمه واردرکه منبعی بهشتیدر آکا چشمهٔ حیوان وصوینه ماء الحیاة دیمشلر در جناب ذوالقرنین وحضرت خضر علیهما السلام ملك بر ر شجر اغلری وارایدی انکله داخل ظلمات اولدقلرنده ایکی طریق ظاهر اولوب بر رینی اختیار ایتمشلر ایدی ذوالقرنین قرق کون کزوب بولمدی حضرت خضر امر فیاض اله عین الحیاته واصل اولوب وغسل ونوش ایدوب صو یی بولدردی اهل تحقیق دیدیلرکه انلر اول ایکی سالکه بکزرکه فنا فی الله ظلماتنده بقا بالله آب حیاتنی طلبکار اولوب بری طریقته ذاهب اولوب امتثال اوامر مرشد ایله مقصوده واصل وبری آلایش دنیا ایله محروم قالدی وشجر اغلری ذکر الهیدر که سالك انکله منور ایلدی ساده دل اولان ظن ایدرکه کوزیله کوردر اول غلطدرکه شهودی اولان اکر کوزینی قاپرسه دخی واقع اولوردیدیلر (والله اعلم) (فائده) ماء محیا فارسیده آب روو ترکیده دخی یوز صویی د وکك رجا ونیازدن کنایه‌در * ابن اثیر مثل سائرنام کتابنده دیرکه ابو تمام شاعر بو بیتنده * لا تسقنی ماء الملام فاننی * صب قد استعذبت ماء بکائی * ماء ملامت ایراد ایدوب بنی آب ملامتله ای حبیبم اسقا ایلمه زیرا بن عاشقم دائما کریانم ودمعهٔ کریه تلخ اولمق لوازم عشقدندر شاید که آندن دخی آجی اولمیان آب ملامت لنك مرارتنی لذته تبدیل ایدوب بنم اشك سنك عشقم عذب اوله وبکا المی آز اوله دیمکدر * شاعرلك ظرفاء احبابندن بری بو بیتی کوردکده اکا برشیشه کوندروب برمقدار ماء ملامتك لزومی واراسال بیورسونلر دیدکده ابو تمام حاضر کلام دخی یازمشلرکه بکا انلر جناح ذلدن بر ریشه بعث ایلسونلر بندخی انلره اب لوم ارسال ایده یم * یعنی بونده استعاره وارد ر قرآن کریمده (واخفض لهما جناح الذل) وارد اولدی ذل قنادینی ابوین ایچون مرحمه دوشه دیمکدر نه‌مان مرحمت ایله معناسنه درجناح بولنمق لازم دکل کذلك آب ملامتده فی الحقیقه قطره ماموجود دکلدر دیمش اولور * ابن اثیر دیرکه جناحك ذلده استعمالی ماء نك ملام ایچون استعمالی کبی دکلدر زیرا جناح ذله مناسبدر که برمرغ یاوریلارینه شفقت وتعطف ایلسه قنادلرینی خفض ایدوب روی زمینه فرش و القا ایدر وتعب وضعف حالنده دخی بویله اولدیغی مشهود ومحسوسدر مفقود دکلدر انسان دخی منکسر ومنفعل وبی تاب اولدقده باشی

صالر جناحه شبیه اولان الرینی بر آغور * پس انك ذل وتواضعی مرغك طور
مذکورینه تشبیه اولنوب استعارۀ مکنیه اولنمش که جناح آکا قرینه در ومشبه
بها اولان حالت ایچون ملایم اولان اموردندر اماماء وملام بو قبیلدن دکلدر
دیمش پس بعض ارباب نقل دخی دیرکه بو عام ایکی تشبیهك فرقنی بیلمز کیسنه
دکلدر زیرا ماء ملام دخی استعارۀ مکنیه درکه ملامی بر بئر عمیقه * واکاوقوعی
دخی حیرت ودهشتی مستلزم اولمقده اول چاه قعوره واقع اولغه تشبیه ایلدی *
وقرینه سی دخی اکا اثبات ایلدیکی مأدر عینیله جناح ذل کبی اولور * بو اعتراض
دخی چوق صوکتورر (من حفر بئر الاخیه فقد وقع فیه) (ترجمه) حقیقتده
کشی آب حیا تن دوکلك اهوندر * دمادم آب روین دوکمدن فهم ایله
ابهامی (نطق آخر)

لا تعتبن علی العباد فانما * یأتیك رزقك حین یؤذن فیه

(لا تعتبن) عتابدن نهی حاضردر * ونون مشدده تأکیدنی ایدر (ترجمه)
عتاب ایتمه عباده رزق ایچون حقه توکل قیل * ایرشور سکا کهاذن اولدیغی
آنده نعمت باری

سبق القضاء لرزقه فکانه * یأتیك خیر الوقت او تأتیه

(ترجمه) سنك رزقك اولوب سابق قضاء الله ده کویا * ایرر سکا که یاسن رزقه
آچوب خیر ایله انباری

فثقن بمولاك الکریم فانه * للعبد ارأف من اب بنیه

(ثق) اعتماد معناسنه اولان ثقه دن امردر نون مخففه تأکیدیه در (ارأف) رحمت
معناسنه رأفتدن وزن ومعناده ارحم دیمك (بنی) اصلنده بنین در ضمیره اضافتیله
نون ساقطدر (ترجمه) شتاب ایتمه کریم بیزواله اعتماد ایله * بابادن اوغلنه
ارحم خدادر ایتمه انکاری

واشع غناك وکن لفقرك صائنا * یضنی حشاك وانت لا تبدیه

(اشع) فتح وکسر مجمه ایله اشاعتدن امردر شایع قیل دیمك (صائن) ستر ایدیجی
(یضنی) افعالدن وزن ومعناده مرض یعنی خسته ایدر (حشا) وجود انسانك
اعضاء داخلیه سنك جمله سنه اطلاق اولنور جمعی احشاءدر (لا تبدی) ظهور
معناسنه اولان بدودن افعالك مخاطبی که نفی استقبالدر (مألیت) ناسدن
مستغنی اول غناعرض ایله درویش اولدیغکی اظهار ایلمه هرنقدر اول درویشلك
سکا ثقلت دل ویررسه ده ستر ایله (قل کل من عند الله) دیوب تفویض امور ایله

مأموراته

مأموراته امتثال ومنهیاتدن اجتناب ایدوب قولا وفعلا شرعه خلل ویرن
امره تصدی وکاره تعدی ایلمه مضایقه ووسعت حال جمله سنك دوامی یوقدر
هر بری آز وقتده تبدل وانقلاب اوزره در انلرله اشتغال ایدرسن سبب غفلت
اولوب ده حال عمر تمامه ایررصفر الید قالورسین که بوصیری رحمه الله بیورر *
ولا عدت من الفعل الجمیل قری * ضیف الم برأسی غیر محتشم (ترجمه)
اشلعت قیل غناکی فقری ستر ایت کر ایدرسه ده * درونی هب مریض احشا
قیلمه بیل بو اطواری

فالحر ینحل جسمه اعدامه * فکانه من نفسه یخفیه

(حر) ازاده یعنی انسانیتلی مردم در احرار دن اولمغه دلائل وارد بری مفهوم
بیتدر * وبری دخی طاوس الحرمین الشیخ ابو الخیر حبشی تعریفی اوزره کندینه
خدمت احراری واجب کورمکدر (ینحل) اوجنجی بابدن ضعف معناسنه نحولك
مضارعیدر هزال ویرر وضعیف ایدر بعضیلر انحلالدندر دیمك * لاغو میکندر
دیو قاضیرك یازدیغی معنی ایله منتقض اولور * ومزیدی سلاستدر (اعدام) فقر
معناسنه در * ضمیرلر بالجمله حره عائدلردر (یخفی) افعالدن مضارعدر (ترجمه)
اکر فقر ایله بی تاب اولسه کامل کتم ایدرحالن * صابر نفسن دخی بیکانه اخفا
ایدر اضراری (نطق دیکر)

النفس تبکی علی الدنیا وقد علمت * ان السلامة منها ترك ما فیها

(ان) مفتوحه دربان تقدیرنده (منقبه) اهل کوفه دن بری بر منزل اشترا ایلدوب
حضرت امیردن ملکنامه تحریرینی درخواست ایلدکده تحریر بیورد مسلرکه *
کناهکارلر محله سنده غافللر سوقنده برخانه یی برمیت برمیته فروخت ایلدی
منزلك اولکی حدی موت وطرف اخری قبر وبر طرفدن دخی محشر * وبریسی
دخی یا جنت ویاخود ناردر مشتری بو سیاق صکی کوردکده صحیفه درونندن
صورت رقیم بیع وشرایی سلخ ایلدی * پس حضرت امیر کرم الله وجهه دخی
بوشعری انشاد بیوردیلر (ترجمه) بونفس کیم دنیا ایچون اغلربیلور کن حالنی
بولور سلامت ترك ایله فانی جهان اموالنی

لا دار للمرء بعد الموت یسکنها * الا التی کان قبل الموت بانیها

یعنی کیفی حصلتده بابدیغی منزل بعد الموت مسکنی اولور زیرا دنیا مزرعهٔ
آخرتدر (ترجمه) هیچ خانه اولماز کیمسه یه بعد الفنا مسکن ایچون * قبل
الفنا یابدیغی هر نسه کورر امثالنی

فان بناها بخير طاب مسكنها * وان بناها بشر خاب ثاويها

(خاب) خسران چكر وصغر اليد قالور (ثاوى) مقيم ديمك (ترجمه) خير ايله اوياپدى ايسه خوش اوله سكاسى اكا * شر ايله ياپديسه انى اخر كوررانكالنى

اين الملوك التى كانت مسلطة * حتى سقاها بكاس الموت ساقيها

(مسلطة) تفعيلدن مفعولك مؤنثى كه حواله وسپارش اولنمش ديمك (ترجمه) جبار اولان شهلرقنى قهار اولان والى دخى * چكمش اجل يكمرده سين قيلمش نهان اشكالنى

لبكل نفس وان كانت على وجل * من المنية آمال يقويها

(ان) وصليه (وجل) خوف (منيه) موت (آمال) مدايله املك جمعيدر (يقوى) تفعيلدن مضارعدر (ترجمه) هر نفسى افكار اجل ايتسه دخى اهل وجل تخديع ايدوب طول امل ايلرقوى اهمالنى

فالمرء يبسطها والدهر يقبضها * والنفس تنشرها والموت يطويها

(يبسط) (ويقبض) باب ثانيدن ديوابوبكر رازى تصريح ايلدى لكن (ولا تبسطها كل البسط) كريمه سنده باب اول اقتضا ايدر برى برينك ضديدر (نشر) طيك ضدى اولديغى كبى (ترجمه) كيشى ايدر اميدى بسط انى ايدر دوران قبض * نشر ايليوب هم نفس انى طى ايده موت امالنى

اموالنا لذوى الميراث نجمعها * ودورنا لخراب الدهر نبنيها

(ذوى) ذونك جمعيدر (ميراث) اصلنده ورثدن مفعال صيغه سى موارث اولوب واو يايه منقلبدر ميتك ورثه يه ترك ايلديكى ارثدر (دور) دارك جمعيدر (نبنى) بنادن مضارع متكلم صيغه سيدر بونظم (ع) (لدوا للموت وابنوا للخراب) مصرعى مفهومنده در (ترجمه) بز مالمز وارثلره ميراث ايچون جمع ايلرز * يقسون دويا پچقده يزدوران بنا اعمالنى

كم من مدائن فى الآفاق قد بنيت * امست خرابا ودان الموت اهليها

(مداين) مساجد وزننده غيرمنصرفدركه جروتنوين ممنوعدر مدينه نك جمعيدر بلده وشهر هرنه اولورسه (آفاق) وزن ومعناده اطرافدر جمعدر مفردى اوفقدر كولك كاريدر لكن نواحى دنيانك جمله سى مراددر (دان) ماضيدر قريب اولدى ديمك (اهلى) اصلنده اهلين در جمع سالمدر اهالى معناسنه در ضميره اضافتله نون ساقطدر ياء علامت نصبدر (ترجمه) چوق بلده لر اطرافده ياپلدى هم اولدى خراب * موت ايروب ابرا ايتدى اصحابى مافى البالى (نطق اخر)

ولوانا اذا متنا تركنا * لكان الموت راحة كل حى

(متنا) ضمله موتدن ماضى متكلمدر ميت اولدق يعنى اولدك ديمكدر يا كسرايله افعالدندر ميت قيلندق كه اولدرلدك * وبو صيغه اولى اولمق (تركنا) مجهول اولمسنه ملايمدر (ان) خبرينه لام داخل اولمش (مأل بيت) ايكيسى معا يازيلور (ترجمه) اكر اولدكده قالسق اوپله جه بز * بو حالت اولور ايدى راحت حى

ولكنا اذا متنا بعثنا * ونسأل بعده عن كل شئ

(لكنا) اصلى لكن نا ايدى ادغام اولندى (بعثنا) ارسلنا معناسنه ماضى مجهول متكلم (نسأل) مضارع مجهول متكلمدر (شئ) حى كبى مشدددر (يتلرك مفهوملرى) اكر خاموشانه ملحق اولسق واول حال اوزره الى الابد قالسق هر حيات صاحبنك عين راحتى اولان موت ايله بزدخى الايش فنا وآلام سوادن مستريح اولوردق لكن بنه حيات بولوب بعده جمله ماسبقدن سؤال اولنمق حقدر ديمكدر * اشته انكيچون (موتوا قبل ان تموتوا) امرى ديمكدر كه ميت غساله اطاعتله قطعا مخالفت ايلمديكى كبى فاعل حقيقى حاكم حاسم مستقل اولان خالق تعالى نك (كل من عند الله) حكميله امر قدر ينه تسليم وايتمار * وقضاسنه رضا ايله استمرارده اولوب هر ظهور حقدن اولديغنه يقين حاصل اولدقده حسن وقبح * وخير وشر عندكده يكسان اولوب خلجان جناندن تخليص كريبان ايدلك ديمكدر * سردار امت سرد ارنبوت عليه التحيه دن حضرت صديق عتيق رضى الله عنه حقنده وارد اولان احاديثندندر كه روى زمينده كزر بورر ميت كورمك ديلينلر ابوبكرك يوزينه باقسونلر بيورلدى كه مراد همايون بروتيرة مقرره در * موتوا قبل ان تموتوا سرينه واصل اولان * حشر ونشرى بونده كوردى نفخهٔ صور اولمدن يعنى حالت مسطوره تحصيل اولندقده بهر يوم بعد العصر محاسبهٔ نفس ايدوب (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) امريله دخى مؤتمر اولدقده خلاف رضا اولان افعال سابقه دن ندامتله استغفار وتوبه كار اولوب كويا حشر ونشرك محاسبهٔ صغراسنى بونده كورمش اولور رزقنا الله تعالى به (ترجمه) ولى اولدكده ينه بعث اولنوب * صوريلور آنده بزدن جملهٔ شى (بيت)

ليت امى لم تلدنى ليتنى كنت صبيا * ليتنى كنت حشيشا اكلتنى البهم نيا

(ليت) عمله وآخرى مفتوح اولمقده وحروفى حرفك عدد حروفندن زياده اولمقده وساير خواص متعدده ده فعله مشابه التى كلمه نك بريدركه ممكن ومحالى تمنيده مستعملدر (امى) اسمى اولوب فعلك جمله سى خبريدر (صبى) فعيل

وزننده نابالغ که جرمی ایله مؤاخذه انك حقنده ساقطدر (حشیش) قوری اوتلق
کلا یابس کبی که بش مرتبه در * بارض * جمیم * بسر * صمعاء * حشیش تعبیر
اولنور (بهم) ضمله جنسدر واحدی بهمه کیلنیا ورسی که خشف وخشو وشاء
وشصر * وغزال کبی اسملری واردر * وقوزی یه دخی دیرلرکه خرفان * وسخله *
وامر * وحلام * وقهد دخی دینور (نی) فتح نون وشد ایله سمورملك فاعلی ناویدر
(ترجمه) کاش طوغرماسه انام یا اولوب دائم صبی * یا که اوت اوتلاسم بسیدی
چارپایان غبی (نطق)

عجبا للزمان فی حالیه * وبلاء رفعت منه الیه
(عجبا) منادادر یا رجلا کبی (حالین) دن مراد رفع وخفض یعنی بعض اوقاتده
رفعت ویروب ونیچه حالاتده تذلیل ایلمکدر (ترجمه) عجبدر کیم زمانك خفض
ورفعی اولمده جاری * او حالاته بنی دوش ایلدی وضع ستمکاری

رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه
یعنی زمانك حالی عجبدر اگرچه وضع ورفع دخی واقع اولور لکن رفعتی دخی برنوع
بلا اولوب اول ایکی حالك بری واقع اولدقده البته صاحبنی اغلادر انك اردنجه
بری دخی کلسه بر مرتبه شدت ویررکه سابقك فرقتنه بکا ایدوم دیمك اوله
(ترجمه) نیجه کون بر بلایه دوش اولنجه آغلرم اما * کانجه براشدی ایلرم
اوا بکینه زاری (نطق دیکر)

یا نفس قومی فقد قام الوری * ان یتم الناس فذو العرش یری
(قومی) ضمله در امرلر مخاطبه سیدر قیام ایله دیمکدر (یتم) اصلنده ینام نومدن
فعل مضارعدر ان جزم ایلمکله الف ساقط اولدی عرش که فلك اعظمدر چرخ
اطلسدر بعضیلر کرسی ایله ایکیسی بردر دیوب جمهور بشقه در دیرلر وذو العرش
وصفیله ایرادك سببی عظمة الله تفهیمی ایچوندر (ترجمه) خواب غفلتدن
قیام ایت کیم قیام ایتدی انام * خلق اویورایسه خدا بیدار در کورر سنی

وانت یا عین دعی عنی الکری * عند الصباح یحمد القوم السری
(انت) کسر ایله مؤنثدر (دعی) ترك ایلمك معناسنه اولان وداعدن امر حاضرلك
مؤنثیدر که عینه خطابدر انك تأنیثی سماعیدر وبونده باصرهٔ ظاهره مراددر
(کری) نو اوزننده اویقو نعاس کبی که خفیفه اوله مصرع ثانی ضرب مثلدر
(یحمد) مضارعدر مقلوبی اولان یمدح معناسنه درکه مدح ایدر دیمکدر (سری)
ضمله سیر اللیلدر (ترجمه) اویقوی سن ای کوزم دفع ایله بندن بعد زین *

کیم سحرده مدح ایدر سیرشبی دیکله بنی (نطق آخر)

من لم یکن عنصره طیبا * لم یخرج الطیب من فیه
(عنصر) ضم مهمله لرله در اصل دیمکدر اسطقس دخی دینور که یونانیدر ایکیسی
دخی اخشیجانه اطلاق اولنور اما اجسام مختلفة الطباعه عناصر دینمسی
اجسامك انحلالی اعتباریله در * واسطقسات دینمسی مرکباتك اول اجسامدن
تألیفی اعتباریله در * پس عناصرده مفهوم فساد مرکوز واسطقسده معنای
کون مرموزدر زیرا کون حدوث دفعی یه دیرلرکه * مثلا آبك هوایه انقلابیدر
صوده بالقوه صورت هوائیه وار ایدی قوتدن فعله کلدی * ولهذا کون دیدیلر
اگر دفعی اولمیوب تدریجی اولسه کون دکلدر حرکتدر * وفساد دخی ماده ده
صورتك بعد الحصول زوالیدر (فیه) اسماء معتله دن اولمغله حالت جری یا ایله درکه
کلمته فوه الی فی دیدکاری معروفدر بیت ثانیده اولان فی حرف جردر (ما ال بیت)
الکلام صفة المتکلم مفهومنجه اصل اصیلدن وعرق جلیلدن اولان کمسنه نك
سخنی دخی خوش ظهور ایدر فرومایه اولاندن بدلك پیدادر (ترجمه)
عنصری پاك اولمیوب طینتی بد اولانك * اغزی آچسه اکر سویلیه لفظ بدی

اصل الفتی یخفی ولکنه * من فعله یعرف ما فیه
(فعل) فتحله مصدر وکسر ایله کار معناسنه اسمدر * بو بیت دخی (کل اناء یترشح
بما فیه) مآلنده درکه ابن کمال معنی دیمشدر * ایلسك طوطیه تعلیم ادای کلمات *
سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز (ترجمه) اصلی خفی هرکسك
حکمت حقدر ولی * هرنه ایسه مایه سی آنی عیان ایلدی (نطق دیکر)

وفی قبض کف الطفل عند ولوده * دلیل علی الحرص المرکب فی الحی
قبض) قپامق که قرآن کریمده (یقبضون ایدیهم) وارد اولدی (ولود) قعود وزننده
مصدردر (مرکب) تفعیلدن مفعولدر قارشدرلمش دیمکدر * مراده مرکب
دیدکلری اجزاسنك امتزاجی کثرت تخلیطله حصولندن ناشیدر (ترجمه)
قبض پنجه ایتمسی حین ولادتده صبی * اول دلالت ایدر کیم حرص ایله
طوغر جله حی

وفی بسطها عند الممات مواعظ * الا فانظر وفی قد خرجت بلا شیء
(بسط) آچمق وایمق (مواعظ) موعظه نك جمعیدر وعظ معناسنه که ترقیق دل
ایدن کلماتی سویلمکدر (شیء) لفظیله توافق وتناسب ایچون مشدد قیلنور
(ترجمه) بسط ایدوب مونتده اول دیرکه انسان حاله * بن تهی دستم جهاندن

ايلدم عقبايه شى (نطق آخر)

الا طرق الناعى بليل فراعنى * وارقنى لما استهل مناديا

(بو شعر) حضرت زهرا رضى الله عنهانك جناب پيغمبر عليه التحايايى مرثيه يوردقلرى بو بيته نظيره در (صبت على مصائب لو انها * صبت على الايام صرن لياليا) (طرق) ماضيدر كيجه خانه سنه كلدى ديمكدر (ناعى) اسم فاعلدر موت خبرجيسى (راع) ماضيدر قورقوتدى يعنى خوف القا ايلدى ديمكدر (ارق) تفعيلدن ماضيدر او يقومى قاچردى وسهر نالهٔ انفعال ايلدى ديمك (استهل) ماضيدر * فى الاصل صبى ابتدا ولادتنده صدا ويردى ديمكدر صكره هر آوازده استعمال اولندى (منادى) دلالدر (ترجمه) كلوب ناعى كتوردكده كلام خشيت آثارى * بنى نالان و بيدار ايلدى وحشتلى كفتارى

فقلت له لما رأيت الذى اتى * اغير رسول الله اصبحت ناعيا

(رأيت) متكلمدر كوردم ديمكدر كورمك بصرى ووهمى وتخيلى دخى اولوركه امور اخرويه حقنده قبل الوقوع نزول ايدن (ولوترى) كريمه لرى كبى هنوز مرئى دكل بلكه تخيل ايچوندر (اصبحت) يرنده ان كنت دخى نسخه در (ترجمه) خيال ايتدكده ناعى كلديكن ديدم سنك نعيك * رسول اكرمك غيرى ايچونمى ايتدك اخبارى

فحقق ما اشفقت منه ولم يبل * وكان خليلى عدتى وجماليا

(اشفقت) افعالدن ماضى متكلمدر قورقدم يعنى برشفقت ومحبتم اولان كمسنه حقنده وقوعندن خوف ايلدم ديمك (لم يبل) اصلنده مبالاتدن يبالى مضارع ايدى لم دخوليله جزمى سقوط يا ايله اولوب لم يبال اولدقده كثرت استعمال سببيله الفى دخى تخفيفا اسقاط اولندى بعده وزن ايچون لام آخر كلمه حكمنده قيلنوب موقوف اولدى * معناسى صاقندى وقايرمدى وجسارت ايلدى ديمكدركه فارسيده بى باك ديبور (عدّه) ضم وشدّ ايله در حوادث روزكار وقوعنده دفع مصائبه حاضر قيلنان مال وسلاح كه آينده (جمع مالا وعدّه) بو ماده دندر (جمال) ضمله وشدله در وزن ايچون مخففدر زياده جميل واحسن ديمكدر * يا متكلمه مضافدر و يانك فتحه سى اشباع اولندى زيرا كاننك خبرى اوزره معطوفدركه عدّه در (ترجمه) ايدوب تحقيق قوت ويردى ظن وخوفمه بى باك * خليلم عدتم محبوب قلبم قويدى بو دارى

فوالله ما انسا الذاجد ما مشت * لى العيس يوما حين جاوزت واديا

(ما انسا

(ما انسا) مضارع متكلم نفى استقبالكه بن او تمى خاطرمدن چيقارمم ديمكدر (ما) مدت ودوام ايچوندر (عيس) كسر ايله جنسدر بياضى قرمزى يه مائل اولان دوه لردركه آنده اشقرد بنور واحدى اعيسدر (يوما) انسانك ظرفيدر تنوينى تقليل ايچون يعنى مدت عمرمده بركون قدر دخى فكرمدن زائل اولمزسين ديمكدر (نكته) اهل الله ديديلركه حسن ظن ايلديكى كمسنه يى كيشى خاطرنده طوتمق اهل دنيانك بر مقدار التون درجيب التزامى اولمقدن زياده قوت معنويه يه سبب وخير وبركاتى دائما ساريدر كركسه اول محبوب حق تعالى سنى بيلمسون پس خاطردن چيقارمه دوبر مظنه يه ابرام وتعجيز ايليه لر * زيرا محبوبى اولان حق تعالى يه مراقبه دن برآن درونى انلردور ايلمزلر قنده قالديكه عرش الله اولان قلبنده سنك خيالكى خالق تعالى نك تصوربنه شريك ايليه زهى خيال محال * زيرا كبار مشايخدن برينه بركستاخ كمسنه بنى درونكدن چيقارمه ديدكده كبر دكسه چيقمزسين بيورمشلر يعنى توحيد سنك وصف خاصك اولديسه موحدلك ملاذ وملجاى بردر اول سببله حبيبك عاشقلرى برى برينه واقفلردر ديمكدر (ع) اهل دل بر بريني بيلمك انصاف دكل (وادى) دره در بونده مطلقا محل مراددر وتنوينى دخى تنويع ايچوندر * يعنى محلاردن برمحلى تجاوز ايلدم كه خاطرمدن دور اوله ديمكدر (ترجمه) خدا حق سنى دنياده بركون برمحلده هيچ * چيقارمم خاطرمدن اى حبيب حضرت بارى

وكنت متى اهبط من الارض تلعة * ارى اثرا قبلى حديثا وعافيا

(متى) هر بار ديمكدر زمان ايچوندر (اهبط) مضارع متكلمدر نزول ايدرم ديمك (تلعه) فوقيه ايله در ارضك رفيعنه ووضيعنه دخى ديرلر اضداددندر (حديث) جديد (عافى) كهنه كه شاعر * اذا الدار قد عفت * ديمشدر اسكيدى ديمكدر خلقت معناسنه (ترجمه) ندم بر پشته يه يا وادى يه اينسم نزول البت * كوروردم برنشان كهنه ونو آنده هر بارى

جواد تشظى الخيل عنه كانما * يرين به ليثا عليهن ضاريا

(تشظى) تفعلدن ماضيدر پاره پاره اولدى ديمكدر * فراردن وخوف وخلجاندن كنايتدر شظيه بر پارچه در فلقه كبى (خيل) عسكر سوارى (يرين) مضارعك جمع مؤنثى كه كوررلر ديمك (به) بروية ديمكدر با تجريد ايچوندر (ليث) ارسلان (ضارى) معجمه ايله اسم فاعلدر ضرا واغرا وتعدى صاحبى ديمك حمله وصوله ايله قانغان كه ليثك صفتيدر (ترجمه) سواران اول جوادك هيبتندن

تارومار اولدی * کوررلردی کاودرشیرشکار آموزپیکاری

من الاسد قد احمی العرین مهابة * تفادی سباع الارض منه تفادیا

(اسد) ضمله اسدك جمعیدر (احمی) افعالدن ماضیدر حمایته حمل ایدردیمك (عرین) ارسلان یتاغی کام کبی (تفادی) تفاعلدن ماضیدر بذل ایلدی بری برینی فدا ایلدی دیمکدر (سباع) کسرایله سبع لفظنك جمعیدر یرتیجیلر (تفادیا) مصدردر مفعول مطلقدر (ترجمه) مهابتله حمایت ایلیوب اول بیشه زاری چون * فدا ایلر بری بیرین سباع ارض هرباری

شدید جری الصدر نهد مصدّر * هو اللیث معدیا علیه وعادیا

(نهد) اول کریم که امور عالیه یه نهضت ایله یونده جسیم اولان آت مرادر (مصدّر) تفعیلدن فاعلدر سرطویله اولان آت و یونده کوکسلی مراد که سخت سینه دیمك (معدیا) تفعیلدن مفعولدر اصلی واوی اولوب معدوو ایدی یا یه قلب اولنوب دفع ثقلت اولندی که مصرع ثانی شاعرك شعرنده دخی کلدی شاید که تضمین اوله * وقد علمت عرسی ملیکة اننی * انا اللیث معدیا علیه وعادیا (عادی) واثب کبی حمله ایدن کسنه (ترجمه) قوی بنیه جری دل هم شدید البطش ایدی کویا * او شیر رزم ایدی یك حمله ده آلوردی بدکاری

لبیك رسول الله خیل مغیرة * تثیر غبارا کالضبابة کابیا

(لبیك) امر غائبدر بکاذندر که یه ایلسون معناسنه (مغیره) اغارهدن فاعلدر سرعت ایدن غیرتکش طائفه (تثیر) اثارهدن مضارع مؤنثدر اثاره قوپارمق وقالدرمق (ضبابه) فتحله بربلوتدر که یره نازل اولورا کانس طومان دیرلر لکن بحر ایله برك مجمعنده پیدا اولور حتی کناری بعید اولان دریاده انکین کبی ودریاسی بعید اولان قارهده چول کبی طومان اولور (کابی) فاعلدر ساقط معناسنه که آتده سورچکدر ماضیسی مقلوب مستویده کلشدر * سر فلا کابك الفرس * یعنی واریوری اتك سورچوبسنی دوشورمسون دیمکدر * حرفلری عکسا دخی اوقنور (ترجمه) رسول اکرمه کریان اولسون اهل غیرتلر * که صحن کارزارلری پرغبار ایدردی رفتاری

لیبك رسول الله صفیه مقدّم * اذا کان ضرب الهام نقفا تفالیا

(نقف) نون وقافك تقدیمیله کسر الهام که دماغه دلنك باشی یارمق (تفالی) فاایله تفاعل بابندن مصدردر ضرب السیف یعنی قلجلاشمقدر (ترجمه) نبی الله ایچون ایتسون بکالی اول مقدمده * صف ابطالکه تیغ ایله دونیم ایلردی کفاری

(رجز) انا الفخر الیهما وبنفسی انقیهما * نعمة من سامك السبع بما قد خصنیها

بو رجز جناب حسنین ووالده لری زهرا ایله ویدر حنین ده اولان مردانه لك ایله مفاخرت ایچون انشاد بیورلمشدر (فخر) اوکنمك که بونده شرف وفضیلتله اظهار مسرت وتحدیث نعمتدر (اتقی) افعلدر تاء مشددلك فتحه لری وقافك کسر مسیله تقوادن افتعالك نفس متکلمی (سامك السبع) یدی قات کوکلری رفع ایدیجی دیمکدر (فاطر السموات) جل وعلا یه اطلاق اولندی که آیت کریمه ده (رفع سمکها) کلمشدر وآسمان یدیدر اولکی سماء دنیادر که فلك اول دنوره قر اوالبقردر رافع اسمیله نام وزبرجد اخضر اولدیغی خبرداده علماء کرامدر (وثانی) قرارکاه روح الله ویحیی ومرجاندن مصنوع وقیدوم نامیله موسومدر (اوچنجی) ملتقای یوسف صدیق اولوب نحاس رنکنده در زیتون لفظیله یاد داشتدر (وآسمان رابع) کلیم الله وادریس وعزرائیل ایچون مستقر اولوب فلك خورشید دوسیم خامدن وباهره زاهره ایله معلومدر وحاقوره دخی دیمشلردر (وآسمان پنجم) مأوای خلیل جلیل ونوح ومیکائیل اولوب ذهب احمردن مصنع وصافیه ایله یاد کردهدر (وسماء سادس) رعد نام ملکك فلکی دره بیضادن وخالصه ایله ملقبدر بونك فوقی نور ایله مالامالدر (وفلك هفتم) سدرة المنتهی وبیت معمور پرنورك محلی اولوب غریب اسمیله مشهوردر * وکرسی ایله عرشی دخی شمار ایده ایدوب نه فلك دیرلر * هر برینك میانی بشیوز ییللق مسافه در دیدیلر (خالق العرش) دخی نسخه در (خص) ماضیدر * مفعولیندن بری یاء متکلم بری ضمیر نعمتدر (ترجمه) احقم فخره بن بالذات اولوب حفظم ایله آری * بکا مخصوص اولمشدر هزاران نعمت باری

لن تری فی حومة الهیجا الی فیها شبیها * ولی السبقة فی الاسلام طفلا ووجیها

بو بیت بعض نسخه ده یوقدر (حومة الهیجا) معظم الحرب که حرب عظیم دیمکدر دیدیلر لکن حومه اطراف معناسنه درکه من حمی حومة الحمی وقع کلامی اکا شاهددر (سبقت) سبق کبی تقدمکه اقل بولنمق وایلری کچمك خصوصا اسلامه کلمکده ثالث ثلاثة وبلکه ما بالغلر دما قول الامه اولد قلری مسلمدر (وجیه) جاه وقدر وحرمت صاحبی (ترجمه) بنم صحن قتال ایچره جهان کورمز ابد مثلم * دخی طفل ایکن اسلام ایچره سابق اولدم ابرلوی

ولی القربة ان قام شریف یتمیها * زقنی بالعلم زقا فبه قد صرت فقیها

(زق) شد قاف ایله زدّ کبیدر مصدر فی اختری مضموم دیدیکی سهوه مجمولدر

یاوری یه نواله یی قوش اغزیله ویردی دیمکدر بونده مراد بالمشافهه علوم ظاهره وباطنه یی بکا اعطا ایلدی دیمکدن کنایه‌در * بو حالت امام حجة الاسلام رسالهٔ لدنیه ایله بنام اثر جلیلنده باب مدینة العلم کرم الله وجهه جنابندن روایتیله عیاندرکه بیورمشلر حضرت امی اعلم دانای اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مبارک لسانی بنم دهانمه ادخال بیوروب بوسبیله بنم قلبمه هزار علوم قپولری فتح اولنوب وهر برندن دخی صد هزار درگاه علم کشاد اولدی (فقیه) لغتده عالم معناسنه‌در فعیل بمعنی فاعلدر وشرعده احکام شرعیهٔ عملیه‌یی ادلهٔ تفصیلیه‌سندن بیلن کمسنه‌در وحجة الاسلام احیاء علومده بیورر صدر اسلام وعصر اولده کرامده اسم فقیه مطلقا طریق آخرت علمنی بیلوب وآفات نفوسک دقایقنه عارف * ومفسدات اعمالک حقایقنه واقف اولوب نعیم آخرتک بقاسنه وخوف الله قلبه استیلاسنه مطلع اولنلره دیرلر ایدی بکه (لیتفقهوا فی الدین) کریمه‌سی آکا دلالت ایدر وانذار وتخویف دخی انکله اولور بو خسه خوف آخرته دائر اولان اموردن خالی طلاق ولعان واجاره مسائلی ایله بولنمز بلکه علی الدوام بو طور صوری اوزره تجرد وتفرد ایله خشیة الله زوال بولور وقسوت قلب حاصل اولورکه اربابنک طبعنده خشونت وشدت واهل الله زمره‌سنه معاداة حصولنه سبب اولدیغی نو بنو مشاهده اولنور اعاذنا الله تعالی (ترجمه) شرفله بنده‌در قربت اکر برمدعی وارسه * لسانن اغزمه ویردی رسول ایتدی پراسراری

ولی الفخر علی الناس بفاطم وبنیها * ثم فخری برسول الله اذ زوجنیها

(فاطم) مرخم وساکن اولمق مقتضای وزن شعردر اصلی بفاطمة ایدی (بنی) اصلنده بنین ابنک جمعی اولوب زهرانک ضمیرینه اضافتله نونی ساقط اولدی حضرت زهرادن جناب مرتضانک بش اولاد ظهوری سابقا یازلمشدر (زوج) تفعیلدن ماضی که‌اش ایلدی دیمکدر (ترجمه) دخی ناس اوزره فخرمدرکه زوجه‌م ایله اولادی * بکا زوج ایتدی کندی دخترین اولدم شرفداری

ولی مقامات بدر وحنین حار الناس فیها * وباحد وحنین لی صولات تلیها

(حار) حیران وسرگردان اولدی دیمکدر (احد) صحیه‌لره مدینه‌ده بر طاغدر که احد بزی سور * وبز دخی انی سورز دیو حقنده اثر وارد اولدی (حنین) تصغیر وزننده‌در مکه ایله طائف میاننده بر مسیل یعنی سیل یولی که انده اولان غزالری فتح مکه‌دن صکره سنهٔ اول ساله‌ده‌در بو ایکی غزا بالذات کندیلری سل سیف اولوب جهاد بیوردقلری اون غزادن بریدر (صولات) صولتک جمعیدر حمله

معناسنه که انواع مراددر (تلی) ولیدن مضارع مؤنثدر قریب اولوردی دیمکدر (ترجمه) متانتلر ایدوب حیرت دمنده بدر وحرنده * احد ایله حنین ایچره طاغتدم جمع کفاری

وانا الحامل للرایة حقا احتویها * وانا القاتل عمرا یوم حار الناس تیها

(احتوی) افتعالدن متکلمدر احاطه واشتمال اوزره‌یم یعنی بکا مسلمدر دیمکدر (عمرو) ده علم تنوین اولان الف واودن مغنیدرکه رفع وجرنده عمرولک آخرینه واو یازیلور حالت نصبنده یازلمز عمرو عبد الودک اوغلیدرکه خندق غزاسنده دست مرتضاده کشتهٔ ذوالفقار اولدی (تیها) کسر ایله‌در حاردن مفعول مطلقدر قعدت جلوسا کبی (ترجمه) علمدار اولدم ابطال غزا حیران ایکن اولدم * غزاده عمروی قتل ایتدم که حیران ایدی حضاری

واذا اضرم حربا احد قدمنیها * واذا نادی رسول الله نحوی قلت ایها

(اضرم) افعالدن ماضیدر اشعال ایلدی یالکلتدی ویارلتدی (نادا) مفاعله‌دن ماضیدر ندا ایلدی دیمکدر (نحو) سمت وطرفدرکه بش معناسندن بریدر (ایها) اصلنده ایه مرفعلنک اسمیدر معناسی عملدن وحدیثدن زیاده‌یی طلبدر وصل اولنورسه منون اولور ایه حدثنا کبی بعضیلر دیدیلر که میانلرنده اولان سخن معهودک زیاده اولمسیله امردر تنوین ایله اولورسه ایه حدیثلردن لا علی التعیین بر حدیث وخبر طلب اولنور واکر مخاطبی منع ایدوب ساکن اول دیمک مراد ایسه ایها عناد بنورا اکر تبعید مراد اولنورسه فتحله ایها دینور هیهات معناسنه پس بونده کسر الف وآخرنده وقفله‌در (ترجمه) بنی تقدیم ایدردی شعله لنسه حرب پیغمبر * زیاده قیل دیدم باکه ندا ایتدیکجه هرباری

وانا المستقی کأسا لذت الانفس فیها * هبة الله فمن مثلی فی الدنیا شبیها

(مستقی) سقیدن افتعالک فاعلیدر (انفس) نفسک جمع قلتیدر روحلر مراددر (هبه) عطیه‌در مبتدأ محذوفه خبردر (من) فتحله‌در (معنی) دشمنلرک روحلریله پر اولان کاسه‌دن ایچرم که بکا لطف ربانیدرکیم وارکه بنم کبی ظاهرا وباطنا آثار قوت قدسیه‌یه نائل ومالک اوله (ترجمه) اولوب کاس لذیذ روحخوارله دخی سیراب * بو حقدن موهبه‌در یوق نظیرم ایتمه انکاری (نطق)

انا مذ کنت صبیا * ثابت القلب جریا

(ترجمه) عون حقله بن صباوتدن بری * اولمشم در مطمئن قلب وجری

ابطل الابطال قهرا * ثم لا افزع شیئا

(ابطل) افعالدن مضارع متكلمدر (ابطال) جمعدر مفردی بطل شجیع معناسنه در فعلله مفعولی میاننده جناس لفظی واردر (قهر) غلبه ایلمك (افزع) مضارع متكلم قورقارم دیمكدر (ترجمه) كسرایله ابطالی ابطال ایدرم * خوفم اولمز كیمسه دن قالمم كری

یاسباع البر ربقی * وكلی ذااللحم نیا

(ربقی) كسرراایله در فتح راایله ربقدن امر حاضر مؤنثدر چابرلی چتلی یرده اوتلایك دیمكدر اوتلی یره ریف دیرلرمیت وزننده در (كلی) دخی امر لمؤنثی (ذا) اشارت (نی) قریبا ازلدی سموزدیمك (ترجمه) ای سباع ایدلك جرا كاهی مسیر * هم تناول ایدیكز لحم طری (رجز)

یاایهذا المبتغی علیا * انی اراك جاهلا غبیا

بو رجزك سبب ظهور وانشادی بر دشمنك حرب نهروانده بر رجزایله لشكر مرتضایه خطاب ایدركه دیمشدر * اضرب بكم لواری علیا * البسه ابیض مشرفیا (مبتغی) افتعالدن فاعلدر طالب معناسنه (غبی) نادان (ترجمه) ای علی یی طالبانك ابتری * كورورم جاهل سنی بن سر سری

قدكنت عن لقائه غنیا * هلم قادن ههناالیا

(هلم) تعالله كل دیمكدر (ادن) دنودن امر در قریب اول دیمك (الی) یاء متكلم ایله حرف برلك یاسی ادغام وحركه سی وزن ایچون اشباع اولندی (ترجمه) سن بقاسندن اناك اولدك غنی * چون بو میدان وغادر كل بری (نطق)

وكم لله من لطف خفی * یدق خفاه عن فهم الذكی

(لطف) رفق وتوفیقدر اكرحقدن اولورسه (یدق) ایكنجی بابدن مضارعدر دقیق ورقیق وباریك اولور * یعنی خفا دقیق اولمق شدت خفادن كنایتدر (ذكی) ذال تخذایله فعیل وزننده در فهمی تمام وادراكی كامل دیمكدر (ترجمه) عبده حقدن وار نیچه لطف خفی * ایده مز ادراك آنی فهم ذكی

وكم یسر اتی من بعد عسر * وفرج كربة القلب الشجی

(فرج) تفعیلدن ماضیدر آچدی وانشراح وصفا وبردی دیمك (كربه) ضم وفتحی جائزدر غم وغصه در (شجی) هم معناسنه اولان شجودن فعیل وزننده صفتدر غمناك والمناك معناسنه (ترجمه) نیچه عسری یسر ایدر تعقیب كیم * صاف اولوب بولور فرج قلب شجی

وكم امر تساء به صباحا * وتأتیك المسرة فی العشی

(تساء) سؤدن افعالك مضارع مجهول مؤنثیدر كونولكه سبب قیلنور دیمك به) یعنی اول امر (تأتی) مضارع مؤنث (عشی) صباحك مقابلنده اخشام مراد اولنوركه بین العشائین در (ترجمه) نیجه امر اولور سحر قیچی بدید * دربی اولور هم فرج وقت عشی

اذا ضاقت بك الاحوال یوما * فثق بالرازق الفرد العلی

بو بیتلرلا آخرنده علی لفظی اكرچه حق تعالی نك اسماسندن وآیة الكرسی * ونیچه محللرده وارد اولمشدر لكن توریه دن خالی دكلدر كه صاحب دیوان كرم الله وجهه نك اسمنه ایما اولنور (ترجمه) كرسنی تضییق ایده كردون دون * معتمد كافی سكا فرد علی (مفهوم ابیات) خفی الا الطاف اولان خالق تعالی نك لطف كثیری واردر كه اهل ذكانك فهمندن دخی خفاسی دقیقدر * ویسر بسیار دخی اولوركه عسری تعاقب ایدر اول عسر آكا مقدمه اولور * وصكره فرح عارض اولوب قلبك غم وهم والمنی ازاله ایدوب فرج محض اولور ونیچه كار واردر كه بر كونك فاتحه سنده كدره وسیله اولدیغی كبی ینه اول كونك خاتمه سنده مسرته مبدل اولور چونكه حال ماسوا بو منوال اوزره دراثلردن قطع نظر وكف ید * وطلب دل ایدوب بر مضایقه عارض اولدقده (كل من عندالله) دیوب حق تعالی دن كلدی دیو تسلیم وصبر ورضا جانبنه توجه اولنسون * ومحول الحول والاحوالك ینه انی ازاله ایله مساعدهٔ عنایتی تعقیب ایلسنه د لبندا اعتماد وتوكل اولوب ثقتی بالله دیوب (وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد) كریمه سنی تلاوت ایدرك علی العاده سجادهٔ رجاده سجدهٔ دعاده * اولوب جزع وفزع اولنمیه كه (ومن یتوكل علی الله فهو حسبه) دیدككده قریبا زوالی بی ریبدر دیمك اوله آنكیچون نعم جلیله ده اذكار جلیه والطاف خفیه ده اذكار خفیه كركدر كه اثرده * خیر الذكر الخفی وخیر الرزق مایكفی * كلمشدر (ع) غمی كز بودارم به پیش كه كویم (فتح) امام یافعی قدس سره روض الریاحین اسمنده تألیف منیفنده بودرت بیتك خاصه سنده بیوروركه یوما من الایام بر پادشاه خدامندن برینه حفظ ایچون بر كوهر كرانقدر نایاب تسلیم ایلمشیدی غلام اول كوهری (ع) دوشدی نكین الندن الماس پاره لندی * مغموم ونخه دوشورب جوهر محرز شكست اولدقده اولی خادم * اضطراب تامه ملازم * وبلكه معرض هلاكه قادم اولوب درحال خاطرینه دامننه تشبث ایلدیكی مرشدی الهام اولنور شتاب ایله

درکاه خانقاهه رخسای * وخاکپای بیره دوشوب های های دیه‌رك بکایه
آغاز ایلدکده شیخ کامل آکاه‌دل انك حالن استفساریله واقف حال اولدقده
دامن روحانیته تشبثدن غیری چاره‌یوقدر دیوب حضرت مرتضانك کرم الله
وجهه خاتمهٔ دیوان جلیل العنوانی اولان بوچاریتی اول مغمومه تعلیم *
وبرورقپاره‌یه ترقیم * وبااجازت ایباتی تسلیم ایدر * چندماه مرورنده وجود
بهبود سلطانده بروجع عارض اولوب اطبای حاذقانه عرض اولندقده اتفاق
حکمانك اوزرینه قرارداده اولورکه اول جوهرنوعندن برپاره‌سی سحق واشراب
اولنه والا هلاك مقرردر مخزون مشارالیه وردزبانی اولان ابیاته ازدل وجان
اشتغالده ایکن طرف پادشاهیدن عجله اوزره متعدد مؤکللر کلوب کندینه
امر سلطانی تبلیغ ایدرلرکه اول کوهرهاونده تفتیت وصلایه اوزره دسته سنك
ایله سحق وساییده قیلنوب حریردن کچوب پارم فنجان ماء لذیذ ایله تناول اولنسه
کرکدر واقعا اشراب اولندیغی ساعت ایکی کدربردن دفع اولمسی غرائب
نقولدندر وبالله التوفیق

(خاتمه) آرای عرفان آرای ارباب البابه مستراب دکلدرکه نشئهٔ انسانیه ایچون
مزرعهٔ بقا اولان بوچارسوی فناده تجارت کهاذ کار جمیله ایله اجور جزیله تدارك
وتحصیل اولنوب * وسیلهٔ احیای نام اولان امورشایان * وحالات حسان
انواعندن مشارب ابنای زمانه موافق * واطوار اولوالالبابه مطابق * اولان
اثمار طبیعت شعریه وآثار وزن طبع * جملهٔ اقسام معارفدن اقدم وهرعلوم
ومعارفه دخی من اکثر الوجوه الزم اولدیغی مسلمدر * اشته بوسببدن حضرت
ابوالبشر تعلیم اسما ایله بنام واسمعیل علیه السلام دخی اول من فتق باللسان
العربی اولوب زبان تازی ایله اکرام * ونسل جلیلی دخی اول تازیانهٔ همت کمال
اولان لغات عربیه ایله مظهر فوز تام ومصدر فیض قدوس سلام اولوب * بلاغت
وفصاحتله متصف اولدقلری سببدن بلسان القوم معجزهٔ کتاب کریم ایله نبی عربی
مبین ارسال اولنوب وکلام قدیمی تبرئه وتنزیه ضمننده اکرقصد تنظیر قرآنی اولسه
اولسه الحق طبیعت شعریه ایله اوله بیلور لکن وزن طبع ثمره‌سی اولان شعر دخی
شاعری کبی حادث مخلوق اولمغله کلام قدیم (وماهو بقول شاعر) نصی ایله شعر
اولمقدن وصاحب کتاب اولان نبی کریم دخی (وما ینبغی له الشعر) کریمه‌سیله شاعر
اولمقدن منزهدر دیو ضمنا منظومهٔ اشعارك وشعراسنك دخی کعب عالیلرینه ایما
وصلحاسنی (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) استثناسیله اهل غوایتدن

مطهر

مطهر ومصفا بیورمشلردر خصوصا (ع) نیك فهمیدن به ازکفتن بود * ماألنجه
حسن وقبح سخن ادراك اولنه جق مرتبه لطائف مزایای اشعاره وصول خاصهٔ
لازمهٔ انسانیت اولدیغندن قطع نظر قرآن عظیم الشانده اولان فصاحت
وبلاغتك وحسن سبك وسلاستك رتبهٔ اعجازی فن آشنایان اشعار ونادره کویان
کفتار اولمدیجه کماینبغی بیلنمزکه جامع امام المحدثین جلال الدین سیوطی ده وارد
اولمشدرکه بیورلمش (فی هذامرة وفی هذامرة) یعنی قرآن کریم ایله شعرك
مطالعه‌سنه اشتغال یکسان کرکدرکه برکره آیات کرام وبردفعه دخی اشعار
اعراب نخام ایله تشحیذ ذهن کرك ایدیکی ابی بکرهٔ صحابی روایتیله ثابتدر * مدار
تکلم اولان السنهٔ عربیه‌ده قصور اربابی وشعار تفهیم اولان لغات ادبیه‌ده فتور
اصحابی مرتبهٔ فصاحت ودرجهٔ بلاغت تدارکی ایچون البته اشعار عرب
تتبعی درکاردر * والا اول دقایق وحقایقه لقلقهٔ جهلیه ایله اطلاع محالدر *
زیرا مزایای صنایع اشعاره واصل * ونکات وقایع ابکار افکاره قوت وقوفه
نائل اولمیان کمسنه‌ده حقایق ودقایق فرقان جلیل العنوانه اطلاع ممکن
اولمدیغی مبرهندر * ولهذا امام همام جلال سیوطی عقود الجمان شرحنده *
وامام نووی مهذب شرحنده اشعار ایدرلرکه اشعار عرب ایله شغل ایتمك فرض
کفایه‌درزیرا قرآن کریم ایچون حدیث شریف کبی مستشهد ایدرو بلکه ایمانده
کمال اشعار عربك اشتغالنه توقف ایدر * بناء علیه بین الاعراب خصوصا کرام
اصحاب میاننده طبیعت شعریه‌لری اولمیان صحابی نادر الوقوع اولدیغی تاریخ
آشنایان وتتبع شناسان اولنلره عیاندر ووالد ماجد حضرت هادی الامم
صلی الله علیه وعلی آله واصوله وفروعه وسلم * اولان عبدالله بن عبدالمطلب
جنابنك اشعارندن ابوین محترمین حقنده مشارالیه امام جلال سیوطینك آلتی
عدد رسالتلندن مسالك الحنفاده ایکی بیتنی روایت ایلمشدر * ونظم کریمده
کیف ماتفق آیات موزونه بولندیغی سکاکی ولقانی امثالی اسلافك آثارینی
کورنلره مسلمدر * وزن اکر موجب نقصان بودی * لفظ موزون نه زقرآن بودی *
وبسملهٔ تألیفات فطرت وخاتمهٔ تصنیفات نبوت علیه التحیه حضرتلری نیجه کره
اشعار استنشاد واستماع وحظ واصطناع بیوردقلری مواهب قسطلانی
وغیریده طرازندهٔ صحیفهٔ ثبوتدر حتی امرضمنی ایله جناب ابوالدردایه خطاب
واستصحاب ایدرلرسن نیچون اشعار کوی اولمزسین یعنی بوفیض حقدن
بهره‌یاب اولمغه همت نماد کلسین دیو سؤال بیوردقلرنده آنلر دخی امتثالا لامره

الخطير * واجلالا لنفسه البشير * انشاد وتقرير بیوردقلری قطعه مفصلاتنده مسطوردر * واهل فترتدن امیة بن ابی الصلت نام شاعرك اشعارندن انشاد بابنده یوما من الایام سوید صحابی یه امر بیوروب یوز بیت مقداری یکان یکان طلب واستماع بیوردقلری دخی احیاء علومده وغیریده تحریر کردهٔ کراسهٔ روایتدر ولبیدك دخی (ع) الا کل شیٔ ما خلا الله باطل) شعر مشهوریني که اوائل دیوانده شعر ثالث شرحی اثناسنده دخی مسطوردر * تصدیق ایله تحقیق مقال بیوردقلری اتفاقا ابو هریره دن تخریج اولنمشدر ودخی (ع) ستبدی لك الایام ما کنت جاهلا بیتنی احیانا زبانکذار وتعجب وتصدیق ایله تکرار بیوررلر ایدی * وحضرت صاحب دیوان حیدر علی الشان جنابی یدنده اسیر برجاریه نك جدی شاعر شهیر قس بن ساعده اولدیغنه بعد الاطلاع یا علی انك جدی کوزل شعر سویلردی آنی اعتاق ایله دیو شفاعت بیوروب آنلردخی امرلرینه امتثال وآزاد قیلمغله اجلال بیوردیغی شرح بخاریده امام دمیرینك روایتکرده سیدر (ان من الشعر لحکمة) حکمنجه دائرهٔ علیهٔ نبویه ده خلفاء راشدین اولان چاریاردن ماعدا آلتی نفر صاحب دیوان شاعر بلاغت انسام صبح وشام * قیام بردوام * ورخصتیاب انشاد اشعار کزیده نظام اولدقلری سند الشعراده بیان داده * وانسان العیونده انلردن حسان بن ثابت * وعبد الله بن رواحه * وکعب بن مالك جنابلری خاصة افراد وعیان ایدر * وحسان حقنده (اللهم ایده بروح القدس) دعاسی شرفصدور اولدیغی تاریخ خمیسده وغیری کتاب نفیسده مذکوردر * استیعابده طفیل بن مالك مدنی ترجمه سنده واقعدرکه خاتم الانبیاء علیه التحایا طواف کعبهٔ علیا بیوررکن بر دفعه حضرت صدیق اکبر اوکنجه رهروان طواف اولوب ابو احمد مکفوف نام شاعرك بر رجزینی بتمامه انشاد ایلدیکه اوّلی بودر * حبذا مکة من وادبها اهلي واولادي بها امشي بلا هادي) انتهی طفیلدن دخی عامر بن عبد الله بن الزبیر روایت ایلمشدر وام نبیط نام مغنیه نك رجزینه برنیدیت الحاق بیوردقلری اصابه ده مصرحدرکه بودر (ولولا الحنطة السمراء ماسمن عذاریکم) وزهیر بن ابی سلمی که شاعر الشعرا ایله ملقبدر اوغلی کعب حضور شریف نبویده (ع) بانت سعاد فقلبي الیوم متبول * مصرعی مطلعی اولان قصیدهٔ بردهسنی انشاد ایلدکده دمی هدر اولمشکن (ع) والعفو عند رسول الله مأمول * املی اوزره عما سلف عفو اولنوب میان اصحاب کرامده خرقهٔ سعادت وبردهٔ حابت البناس بیوردقلرنده محت بانت سعاد ذنوب کعب واعلت کعبه فی کل ناد * ما ألیله کعبك کعبي عالی

اولوب سعادت کونین وعزت منزلین تحصیل ایلمشدر (وسبعهٔ) معلقهٔ معلقه اصحابندن نابغة الجعدی نام شاعر صحابی حضور همایون سلطان پیغمبرانده بر مدیحهٔ بلیغهٔ بدیعه ایله ناطقه نواز انشاد اولوب جناب سید ولد آدم * رسول معجزدم * صلی الله علیه وسلم دخی نطق مزبوری استحسان وجوائز دعوات خیریه احسان بیوردقلری استیعاب وسائر کتابلرده مروی احبا بدر (سند) بو اثر معتبرك سلسلهٔ سندر واینی عجیب وغریبدرکه مسلسل بالشعرا واقع اولمشدر شیخم واستادم وسیلهٔ سعادت اسنادم جنابلری شیخ الحرم المکی اکمل الفضلا خاتمة المحدثین (احمد نخلی) خدمتلرندن بالمشافهه تلقن وتلقم وروایت ایلدیکی وریقات نام سندلرنده مبسوط اولوب * انلر دخی سرحلقهٔ اهل حدیث شریف الفاضل الکامل العریف (الشیخ محمد بابلی) دن اودخی سند المحدثین ابو النجا (سالم) سنهوریدن * اودخی (شمس) علقمیدن اودخی مجتهد المحدثین الشیخ عبد الرحمن (جلال الدین سیوطیدن) اخذ اجازت ایلمشدرکه میانه مزده بش واسطه واردر انلر دخی بو اثرده کندی رجال سندنی طبقات نحاة اخرنده اولان فوائدنده * ومسلسلات وغیریده سرد وایراد ایلیوب (ابن درید) ازدی یه ایصال * واودخی ابو حاتم سجستانی (وعمرو بن علاء) امثالی کبار کرام واسطه سیله روایت ایدر جناب نابغه رضی الله عنه بیوررکه وقتا حضور نبوی علیه الصلاة والسلامده اول قصیده یی اثنای عرضمده * ولا خیر فی جهل اذا لم یکن له * حلیم اذا ما اورد الامر اصدرا * بیتنه وصولمده دعاء خیره شروع ایله (صدقت لا یفضض الله فاك) بیوردیلر وبر روایتده دخی صدقت برنده اجدت واقع اولمشدر * یعنی صادقسین ویاخود کوزل سویلدك الله جل ذکره اغزیکی یورمسون دیمك اولورکه ارادهٔ حال طریقیله (لا اسقط الله اسنانك) دیو تفسیر اولنمشدر پس دیشلریکی حق تعالی قرمسون وطاغتمسون دیمکدر باب اوّل ثلاثیدن ویا تفعیلدن مبالغه اولمق دخی مرویدر نهی غائب صیغه سیله دعاءله در * پس بو ثمرهٔ اجابت خیر دعالریله یوز سکسان ویا ایکیوز یکرمی * وبر روایتده دخی ایکیوز اوتوز یاشنه بالغ اولوب سنه دیشلری متلاصق وصاف قالوب قطعا رخنه دار اولمامشدر وثمرات ابن حجه اولنده صحیحیندن روایت اولندیکه حضرت حسان حقنده بیورلمشکه لافض فوك وابن حجر دخی اصابه ده معاویه بن معبدك ترجمه سنده کعب بن مالك اشعارندن بر بیتی سمع نبوی یه رسیده اولدقده شکر الله قولك دیو دعا بیورمشلر دیو تصریح ایلدی صلی الله علیه وعلی آله واصحابه (حاصلی) طبیعت

شعریه سلیقهٔ عربانه * وانتساب مزایای قرآنیه بهانه * برخاصهٔ ذیشان یکانه * اولدیغی ظاهر ومسلمدرکه بوبابده تألیف مستقل ترتیبی ممکن اولمق مرتبه‌لری آثار کثیره * وروایات وفیره وارد اولمشدر (لکن المرء عدو لما جهل) مفهوم ومنجه طبیعت شاعرانه‌یه مالک اولمیان حسود حقود عنود (یتبعهم الغاوون) کریمه‌سنک ذیلنده اولان استثناسندن تجاهل ایدوب ارباب عرفانه انی وسیلهٔ طعن ایلمشلردر (ولا تقف ما لیس لک به علم) پس اشعار ترکیه اگر هجویات اولورسه سائر قبایح کلمات هجویات کبی مستهجن اولوب لکن نعوت والهیات وترغیبات وترهیبات وبلکه مدایح مخلوقات دخی (من لم یشکر الناس لم یشکر الله) دلالتیله نقشک مدحی نقاشنه راجع اولدیغی سببدن اعتبار اولوا الابصارده حسن نیات ایله سخن مستحسن وکلام حسن اولمسی مالا کلامدر (فبأی حدیث بعده یؤمنون) نعوذ بالله من قوم لا یشعرون * لفظ صوریدن ایدر معنی ظهور * لفظدن معنایه سن ایله عبور * چونکه عارف صورته قیله نظر * معنی‌یی صورتدن اول ادراک ایدر * بونجه صورتکیم تعین بولدیلر * جملهٔ الوان تزین بولدیلر * جمله حیوان ونبات وهم جماد * عارفه مرآت حقدر قیل مراد * غافل اولنلر بو رمزی آکلماز * عاشق حقه بو سر دردلنواز * جملهٔ عالم کتاب الله‌در * جمله اشیا فصل وباب الله‌در * باطل اولان حقی کور مزای جوان * حق کرکدرکیم کوره حق عیان * بو مظاهر جمله آیات الا‌ه * انلر ایله بیلنور اول پادشاه

(تتمة الخاتمه)

ابتدا عربی شعر انشاد ایدن حضرت ابو البشر آدم صفی الله علیه السلامدرکه مرثیهٔ هابیلی کوینا اولمشدر * لکن بعضیلر اول مرثیه بعد زمان لسان سریانیدن تعریب ایله نظم اولندی دیدیلر * زیرا قریبا انبها اولندیغی اوزره ابتدا عربی لسان حضرت اسمعیلدن ظاهر ومنتشر وعیان اولمشدر * وفصل الخطاب صاحبی خواجه محمد پارسا علیه رضوان المولی تحریری اوزره ابتدا انشاد عربیه خضر علیه السلامدر دیدی * وبعضیلر دخی قس بن ساعده در دیدیلر * ترتیب فن عروض نیجه زمان صکره خلیل نحوی ینکدرکه دیمشلر * قد کان شعر الوری صحیحا من قبل ان یولد الخلیل * اولیاتده شیخ علی دده نقلی اوزره ابتدا قصیدهٔ طویله انشاد * واولا اول طور اوزره منظومه طرحنی ایجاد * ایدن صاحب معلقه امرئ القیسدر * اندن مقدم ادای مرام قاچ بیت ایله تمام اولورسه فیصلنه اداولورلر ایدی * اندن مقدم اجدادذوی الامجاد نبویه علیه التحیه‌دن عبد المطلب

جنابلری عهدنده انشاد قصائد * واشتغال نشائد اولنوب اشعار فصحا ومناظم بلغا ایله اکوان مألوف اولمشیدی وفارسی شعری ابتدا نظم ایدن بهرام کوربن یزدجرد دردیو تذکره‌ده دولتشاه آگاه ایدر * ابو سعد الادریسی وسعدنامه صاحبی وسمعانی ومنینی شرح یمنیده بیان ایلدیکی اوزره رودکی دیمکله عریف شاعرکه جعفر بن محمددر (الصبور ۳۲۹) تاریخنده رحلت ایلمشدر * ابتداز بان فارسی ولسان دری اوزره نظم وانشا واشعار اشعار ایدن اودرا ماعلی دده نقلی اوزره شعر فارسی انشادی ومعمی ایجادی دخی ابو العباس مروزیدن روئما اولمشدر اما ترکی شعرده دخی اختلاف واردر ابتدا قائلی یرتلمش عجمی در دیدیلر لکن حق بوکه طائفهٔ عجمدن ترکی شعری ابتدا اوسو یلمشدرکه توحیداوصافده بو بیت انکدر * قوچلک بو یوزینی اکری قیلان سن * اوکوزقو یروغنی طوغری قیلان سن وبعض تذکره‌لرده دخی سید نسیمی شیخ عماد الدین حلبی مرحومدر دیدیلر بو فقیر دیرمکه شعر ترکی لغت جغتایدن تدریجی تربیه ایله صورت بولمسی ظاهردر پس قائل معین اول بولنمز * لکن منظومهٔ لغت شریف رومده ابتدا صاحب مولد نامدار شیخ سلیمان بن عوض پاشانک خدمتی اولدیغی محققدر حاصلی السنهٔ کثیره ولغات وفیره بیننده لغت عربیه فایقه وفارسیهٔ دریه رایقه اولدقلری مصدق وترکی فصیح مرکبدرکه قبوله الیقدر اول لسان اوزره کلام الحق زینت دیار روم اولمسی مالا کلامدر (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد بعدد کل حرف جری به القلم) وبو اثر معتبرک عاجزانه خدمت شرحندن قرار واستراحت ایله قلم پریشان رقم * مغتنم قد تم اولدیغنه (طلوع الختم) ۱۱۸۶ ودخی (هو الفوز العظیم) ۱۱۸۶ ترکیبلری تبرکا تاریخ وقوعیله قبولنه تفأل اولنمشدر * فلله الحمد اولا وآخرا * وباطنا وظاهرا وعلی کل حال ونعمة

وقد وقع الفراغ فی اواخر شهر ربیع الاخر یوم السبت مع اذان الظهر بحمد الله العلام والصلاة والسلام علی حبیبه خیر الانام وعلی آله واصوله وفروعه الکرام

(نظم)

جزى الله خيرا من تأمل صنعتي … وقابل ما فيها من السهو بالعفو
واصلح ما اخطأت فيه بفضله … وفطنته واستغفر الله من سهوى

(تاريخ عربى لشارحه)

حمدت الله قد انعم ووفق … على اتمام شرحى وهو شاء
وصليت الرسول شافعا لى … وصحبا فى فلاح ابتغاء

قبول المرتضى للشرح فالى
بتاريخ * على الختم جاء ١١٨٦

وكان تمام طبع هذا الكتاب وانطباعه وتصحيحه على نسخة مقابلة بمعرفة شارحها المحرر واطلاعه وذلك فى دار الطباعة الكائنة ببولاق القاهرة لاربع بقين من جمادى الاخرة سنة خمسين وخمس ومأتين بعد الالف من هجرة من وصفه الله تعالى باكمل وصف
صلى الله وسلم عليه وعلى آله الكرام
واصحابه بدور

التمام

Süleymaniye
Hacı Mahmud Ef.
3278